

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Kennis en Strategie

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

64757563

Bijlagen

13

Datum 2 juli 2026

Betreft Aanbieding geactualiseerde onderzoekskaders Inspectie van het
Onderwijs 2026 en de verslagen van de Ringen

Met deze brief ontvangt u de onderzoekskaders 2025, versie 1 augustus 2026, van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) die wij op voordracht van de inspectie hebben vastgesteld. Tevens is het Advieskader nieuwe scholen geactualiseerd. Met de geactualiseerde onderzoekskaders zenden wij u tevens de verslagen van het overleg dat de inspectie voorafgaand aan de voordracht heeft gevoerd met vertegenwoordigers van het onderwijsveld en andere betrokkenen. Dit conform de Wet op het onderwijstoezicht, artikel 13, tweede lid.

Deze kaders worden gepubliceerd in de Staatscourant. Conform de Wet op het onderwijstoezicht zenden wij deze stukken aan beide Kamers der Staten-Generaal. Onderstaand zijn kort de belangrijkste inhoudelijke wijzigingen weergegeven:

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

De inspectie heeft in de onderzoekskaders een woord vooraf opgenomen, waarin zij beschrijft hoe de belangrijkste ontwikkelingen in het toezicht en de uitgangspunten daarachter eruitzien. De volledige tekst is opgenomen in de wijzigingsbesluiten.

Verduidelijkingen

Doorheen de onderzoekskaders zijn bepalingen verduidelijkt, zodat scholen en besturen beter weten wat er van hen wordt verwacht.

De kaders zijn tot slot aangepast aan wijzigingen in wet- en regelgeving. Dit gebeurt jaarlijks.

Onze referentie
64757563

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

De staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie,

Judith Zs.C.M. Tielen

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

ADVIESKADER NIEUWE SCHOLEN

voor een kwaliteitstoets op aanvragen van nieuwe scholen
voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs

Geldig per 1 augustus 2026

INHOUD

1	INLEIDING 3
1.1	Wettelijk kader toezicht op nieuwe scholen 3
1.2	Deugdelijkheidseisen en overige elementen van kwaliteit 3
1.3	Object van toezicht: de initiatiefnemer als bevoegd gezag 4
1.4	Werking en evaluatie 4
1.5	Opbouw en leeswijzer 5
2	MEER RUIMTE VOOR NIEUWE SCHOLEN 6
2.1	Meer ruimte voor nieuwe scholen op hoofdlijnen 6
2.2	Uitgangspunten van de adviesrol van de inspectie 6
3	HET ADVIESKADER 7
3.1	Opbouw van het advieskader 7
3.2	Uitwerking deugdelijkheidseisen 8
3.3	Uitwerking overige elementen van kwaliteit 10
4	NORMERING EN TOTSTANDKOMING ADVIES 15
4.1	Normering deugdelijkheidseisen 15
4.2	Hoe komt de inspectie tot haar advies? 15
5	WERKWIJZE ADVISERING 16
5.1	Doel en onderzoeksvragen 16
5.2	Vorbereiding 16
5.2.1	Informatie naar DUO 16
5.2.2	Expertanalyse 16
5.3	Gesprek met initiatiefnemer 17
5.4	Afronding 17
5.4.1	Het conceptadvies 17
5.4.2	Advies aan de minister 18
5.5	Besluit van de minister 18
5.6	Doorlooptijden 18
5.7	Inrichten vervolgtoezicht 18
6	DEUGDELIJKHEIDSEISEN EN OVERIGE ELEMENTEN VAN KWALITEIT VOOR CARIBISCH NEDERLAND 20
6.1	Uitwerking deugdelijkheidseisen voor Caribisch Nederland 20
6.2	Uitwerking overige elementen van kwaliteit voor Caribisch Nederland 22

1 INLEIDING

Het advieskader nieuwe scholen (hierna: advieskader) van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) beschrijft de wijze waarop de inspectie over de te verwachten kwaliteit van onderwijs van nieuwe scholen adviseert aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: de Minister).

De inleiding beschrijft allereerst het wettelijk kader dat ten grondslag ligt aan de adviestaak van de inspectie met betrekking tot nieuwe scholen en vervolgens de reikwijdte en werking van het advieskader. De inleiding sluit af met een leeswijzer.

Deze versie van het advieskader treedt op 1 augustus 2026 in werking.

1.1 Wettelijk kader toezicht op nieuwe scholen

In de Wet Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen (hierna: de wet)¹ is de procedure voor het starten van nieuwe openbare en bijzondere scholen in het basis- en voorgezet onderwijs geregeld. Het bestuur dient bij de minister een aanvraag in voor bekostiging van een openbare of een bijzondere school (art. 74, eerste lid, Wet op het primair onderwijs (hierna: WPO), art. 4.5, eerste lid, Wet voortgezet onderwijs 2020 (hierna: WVO 2020). De wet bepaalt dat de inspectie de minister adviseert of de aanvraag voldoet aan specifieke in de wet opgenomen verplichtingen (art. 75, eerste lid, WPO en art. 4.5, derde lid, WVO 2020). Deze adviesverplichting is ook van toepassing op Caribisch Nederland (art. 75, eerste lid, Wet primair onderwijs BES (hierna: WPO BES) en art. 11.45, derde lid, WVO 2020).

1.2 Deugdelijkheidseisen en overige elementen van kwaliteit

De inspectie heeft op basis van art. 3 van de WOT onder andere de volgende taken: toezicht op de bij wet geregelde deugdelijkheidseisen en het stimuleren van de kwaliteit van het onderwijs. In de reguliere onderzoekskaders maakt de inspectie onderscheid tussen deze taken. De wet sluit daarop aan door onderscheid te maken tussen de wettelijke deugdelijkheidseisen als basis voor het advies van de inspectie en de overige elementen van kwaliteit. De inspectie zal daarom ook in dit advieskader daarop aansluiten.

Deugdelijkheidseisen zijn, behalve of krachtens objectiveerbare, zo veel mogelijk op het niveau van de wet geregelde, algemene kwaliteitsnormen, ook bekostigingsvoorwaarden, die overigens de vrijheid van richting en inrichting ongemoeid laten. Deugdelijkheidseisen zijn ook bekostigingsvoorwaarden, waarop de school kan worden aangesproken. De aanvraag tot het opnemen van een nieuwe school in de bekostiging moet een beschrijving omvatten van hoe de initiatiefnemer zal omgaan met de zes bij wet geregelde deugdelijkheidseisen.

De inspectie baseert haar advies over de te verwachten kwaliteit van een nieuwe school op de informatie die de initiatiefnemer geeft over deze deugdelijkheidseisen. Daarnaast is het voor de initiatiefnemers verplicht om over negen overige elementen van kwaliteit informatie te verschaffen bij de aanvraag. Het gaat hier om zaken die van belang worden geacht voor de onderwijskwaliteit – en die na de start van de school ook deugdelijkheidseisen zijn, maar waarvan ten tijde van de aanvraag nog niet

¹ Formeel: Wijziging van diverse onderwijswetten door het wijzigen van de systematiek van het in aanmerking brengen voor bekostiging van nieuwe openbare en bijzondere scholen zodat er meer ruimte is voor een nieuw onderwijsaanbod (Stb. 2020, 160).

beoordeeld kan worden hoe de invulling zal zijn. Door deze elementen wel op te nemen in de aanvraag wordt de initiatiefnemer zich bewust van het belang van deze zaken voor een succesvolle uitwerking van het initiatief. Vanuit de stimuleringsfunctie bekijkt de inspectie hoe deze elementen voor het betreffende initiatief bijdragen aan de onderwijskwaliteit. Ook kan de inspectie suggesties geven voor verbetering. De inspectie geeft in haar advies aan de minister geen oordeel over de invulling van deze negen elementen. De invulling van deze elementen kan dan ook geen reden zijn om een negatief advies te geven. Na een positief besluit van de minister vormt deze informatie input voor het toezicht voorafgaand en na de start van de school.

1.3 **Object van toezicht: de initiatiefnemer als bevoegd gezag**

In het primair onderwijs vormen de school en het bestuur² het object van toezicht. In het voortgezet onderwijs vormen de onderwijssoort(en) binnen de school (BRIN|VEST) en het bestuur het object van toezicht. Het object van toezicht is datgene wat de inspectie onderzoekt om tot haar advies over het initiatief te komen.

Echter, bij de initiatieven is sprake van een bijzondere situatie. Het gaat immers niet om toezicht op een functionerende school, want de school is nog niet voor bekostiging in aanmerking gebracht. In situaties waarin het advieskader van toepassing is, adviseert de inspectie of de aanvraag voldoet aan bepaalde in de wet opgenomen verplichtingen. De wet gaat ervan uit dat sprake is van een bestuur van de nieuwe school voor primair onderwijs of voortgezet onderwijs. Uit de toelichting op het wetsvoorstel blijkt ook dat sprake is van initiatiefnemers van de nieuwe school. De initiatiefnemer wordt in het advieskader gezien als degene die het bevoegd gezag vertegenwoordigt.

Met de term 'initiatiefnemer' wordt in dit advieskader dus zowel een bestaand als een nieuw bestuur dat een school³ wil stichten bedoeld. Met het begrip 'school' in de tekst over de periode voorafgaand aan het besluit tot bekostiging wordt de op te richten school bedoeld.

1.4 **Werking en evaluatie**

Het voorliggende advieskader is van kracht met ingang van 1 augustus 2026. Het advieskader is vastgesteld op grond van art. 75, elfde lid, WPO, art. 75, tiende lid, WPO BES, art. 4.5, negende lid, WVO 2020 en art. 11.45, zevende lid, WVO 2020. Het advieskader is een beleidsregel als bedoeld in titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht. De inspectie legt hiermee haar werkwijze voor advisering en wetsinterpretatie vast. Deze wetsinterpretatie bouwt voort op de interpretaties in de onderzoekskaders voor regulier toezicht op het primair en voortgezet onderwijs.

De inspectie heeft met vertegenwoordigers van het onderwijsveld en andere betrokkenen (de 'ringen') overleg gevoerd over het advieskader. Over deze wetsinterpretatie is overeenstemming met het onderwijsveld bereikt. Tevens zijn bij de totstandkoming van het definitieve advieskader de reacties op de internetconsultatie betrokken.

² Met 'bestuur' bedoelen we in dit advieskader het bevoegd gezag, waarvan ook het interne toezicht deel uitmaakt.

³ Naast het stichten van een school geldt dit advieskader ook voor, voor wat betreft po, het verzelfstandigen van een nevenvestiging en, voor wat betreft vo, het stichten van een nevenvestiging, het splitsen van een school, het toevoegen van een schoolsoort en het toevoegen van een nieuw vmbo-profiel.

Evaluatie van de werking en de effecten van het advieskader vindt plaats in relatie tot de evaluatie van de wet en met bericht aan het parlement uiterlijk vijf jaar na de datum van inwerkingtreding daarvan, zijnde 1 november 2020. Ook na tien en vijftien jaar vindt evaluatie plaats.

Nieuwe wetgeving wordt bij het advies betrokken zodra deze is ingegaan. Daartoe wordt het advieskader geactualiseerd, door de minister vastgesteld en op de website van de inspectie gepubliceerd. Daarnaast kunnen ook ervaringen met dit advieskader, ontwikkelingen in de samenleving, of in de verschillende sectoren leiden tot een vervroegde bijstelling van (delen van) dit advieskader.

1.5

Opbouw en leeswijzer

Dit advieskader beschrijft allereerst in hoofdstuk 2 de taken van de inspectie in de wet. Daarna volgt een inhoudelijk deel en beschrijving van de deugdelijkheidseisen en overige elementen van kwaliteit (hoofdstuk 3). Het daaropvolgende hoofdstuk 4 beschrijft hoe het advies van de inspectie over deze onderdelen tot stand komt. In de regeling van de werkwijze (hoofdstuk 5) wordt uiteengezet hoe het advies aan de minister tot stand komt. Ten slotte is de uitwerking voor Caribisch Nederland opgenomen (hoofdstuk 6).

2 MEER RUIMTE VOOR NIEUWE SCHOLEN

2.1 Meer ruimte voor nieuwe scholen op hoofdlijnen

De wet regelt de voorwaarden voor een toekomstbestendig, kwalitatief goed en gevarieerd onderwijsaanbod, dat aansluit bij de wensen van ouders en leerlingen.

Of een school in aanmerking komt voor bekostiging wordt bepaald aan de hand van de vraag of de school in staat zal zijn voldoende leerlingen aan zich te binden en of de te verwachten kwaliteit van de school voldoende is. De belangstelling voor het initiatief kan worden aangetoond met ouderverklaringen. In uitzonderingssituaties kan gebruik gemaakt worden van een marktonderzoek. Op basis van deze informatie en demografische gegevens wordt deze belangstellingsmeting omgezet naar een leerlingenprognose voor de lange termijn.

Het oordeel van de minister over het in aanmerking komen voor bekostiging wordt daarnaast gebaseerd op waarborgen voor de te verwachten kwaliteit. Met het aanpassen van de stichtingsprocedure voor nieuwe scholen is het belangrijk dat alleen de scholen die naar verwachting voldoende kwaliteit zullen leveren van start gaan. Dit sluit aan bij de verantwoordelijkheid van de regering om zorg te dragen voor de onderwijskwaliteit, zoals opgenomen in art. 23 van de Grondwet.

Daarnaast zijn er nog andere voorwaarden waar een initiatief aan moet voldoen. Een overzicht van deze vereisten en het proces voor aanvraag is te vinden op de website van DUO (www.duo.nl).

Omdat niet kan worden uitgesloten dat er een school van start gaat die in de praktijk toch onvoldoende kwaliteit levert, maakt de wet het ook mogelijk om van dergelijke nieuwe scholen de bekostiging na twee jaar te beëindigen.

2.2 Uitgangspunten van de adviesrol van de inspectie

Het eigenaarschap van de onderwijskwaliteit ligt bij de besturen en hun scholen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs op de betreffende scholen.

Vanuit de waarborgfunctie voert de inspectie een kwaliteitstoets uit. Nog voor de start wordt een aanvraag tot het starten van een nieuwe school getoetst op de zes deugdelijkheidseisen die inzicht geven in de te verwachten kwaliteit van de school.

Vanuit de stimuleringsfunctie maakt de inspectie in het gesprek over de overige elementen van kwaliteit de initiatiefnemer bewust van aandachtspunten die van belang zijn bij het starten van een nieuwe school. Dit verhoogt de kans dat de scholen die van start gaan succesvol zullen zijn.

3 HET ADVIESKADER

3.1 Opbouw van het advieskader

In de wet zijn zes deugdelijkheidseisen omschreven waar de inspectie voorafgaand aan de start van een nieuwe school op toetst. Daarnaast is het voor de initiatiefnemers verplicht om over negen overige elementen van kwaliteit informatie te verschaffen bij de aanvraag.

De aanvraag tot het voor bekostiging in aanmerking brengen van een nieuwe school moet een beschrijving omvatten van hoe de initiatiefnemer zal omgaan met deze zes deugdelijkheidseisen. De inspectie baseert haar advies over de te verwachten kwaliteit van een nieuwe school op de informatie die de initiatiefnemer geeft over zes bij wet geregelde deugdelijkheidseisen, verderop aangeduid als D1 tot en met D6. Het gaat hierbij om:

Nummer	Deugdelijkheidseisen ⁴
D1.	Aanbod
D2.	Burgerschapsonderwijs
D3.	Zicht op ontwikkeling en begeleiding
D4.	Extra ondersteuning
D5.	Onderwijstijd
D6.	Bestuur en intern toezicht

De overige elementen van kwaliteit hebben betrekking op de volgende onderdelen, verderop omschreven als OE1 tot en met OE9:

Nummer	Overige elementen van kwaliteit ⁵
OE1.	Kwaliteitszorg
OE2.	Personeelsbeleid: formatie
OE3.	Personeelsbeleid: bekwaamheid
OE4.	Veiligheid
OE5.	Meerjarenbegroting
OE6.	Huisvestingsverwachtingen en samenwerking kinderopvang
OE7.	Vrijwillige ouderbijdrage
OE8.	Vroeg- en voorschoolse opvang en onderwijsachterstandenbeleid
OE9.	Medezeggenschap

In de volgende paragrafen van dit hoofdstuk zijn de deugdelijkheidseisen en overige elementen van kwaliteit verder uitgewerkt. De wetgeving voor Caribisch Nederland wijkt op onderdelen af. Daarom is de uitwerking van de deugdelijkheidseisen en overige elementen van kwaliteit voor Caribisch Nederland opgenomen in hoofdstuk 6.

⁴ De deugdelijkheidseisen corresponderen met de wettelijke eisen art. 74, tweede lid onder b WPO en art. 4.5a, tweede lid, onder b, WVO 2020.

⁵ Overige elementen van kwaliteit corresponderen met de 9 punten uit de art. 74, derde lid WPO en art. 4.5a, derde lid, WVO 2020.

3.2

Uitwerking deugdelijkheidseisen

Deze paragraaf beschrijft per deugdelijkheidseis wanneer de initiatiefnemer aan deze eis voldoet. Daarnaast wordt de wettelijke onderbouwing bij elke deugdelijkheidseis beschreven, net zoals dat in de reguliere onderzoekskaders voor primair en voortgezet onderwijs te vinden is. De selectie van deze deugdelijkheidseisen voor het advieskader is beschreven in art. 74, tweede lid, onder b van de WPO en art. 4.5a, tweede lid, onder b, WVO 2020.

D1. Aanbod

Basisonderwijs

De aanvraag laat op hoofdlijnen zien hoe de school een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod gaat realiseren dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat en dat aansluit bij het (beoogde) niveau van alle leerlingen (art. 9 WPO en art. 2 Wet referentieniveaus taal en rekenen). De aanvraag maakt zichtbaar hoe - waar mogelijk - de samenhang tussen de verschillende (vak)gebieden wordt vormgegeven (art. 9, eerste lid, WPO).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag laat op hoofdlijnen zien hoe de school per schoolsoort en aangeboden profiel een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod gaat realiseren dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat (art. 2.13 WVO 2020 en art. 2 Wet referentieniveaus taal en rekenen). Het aanbod is dekkend voor examenprogramma's. De leerinhouden moeten evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen verdeeld worden (art. 2.8, 2.12, 2.13, 2.14, 2.15, 2.19, 2.20, 2.21, 2.22, 2.23, 2.24, 2.25, 2.26, 2.27 en 2.31 WVO 2020).

D2. Burgerschapsonderwijs

Basisonderwijs

De aanvraag bevat een beschrijving van het burgerschapsonderwijs waaruit blijkt dat het onderwijsaanbod zich herkenbaar richt op de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat (zie eindnoot*), op de ontwikkeling van de sociale en maatschappelijke competenties die daarbij van belang zijn en op een schoolcultuur waarin basiswaarden worden voorgeleefd en waarmee kan worden geoefend. Tevens maakt de beschrijving duidelijk dat het burgerschapsonderwijs doelgericht en samenhangend vorm krijgt (art. 8, derde lid en lid 3a, WPO).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag bevat een beschrijving van het burgerschapsonderwijs waaruit blijkt dat het onderwijsaanbod zich herkenbaar richt op de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat (zie eindnoot*), op de ontwikkeling van de sociale en maatschappelijke competenties die daarbij van belang zijn en op een schoolcultuur waarin basiswaarden worden voorgeleefd en waarmee kan worden geoefend. Tevens maakt de beschrijving duidelijk dat het burgerschapsonderwijs doelgericht en samenhangend vorm krijgt (art. 2.2 WVO 2020).

D3. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Basisonderwijs

De aanvraag beschrijft op welke wijze de school kennis en vaardigheden van leerlingen gaat volgen en hoe die informatie wordt ingezet om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoefte van de leerling(en) op groeps- en individueel niveau. Dit heeft als doel dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen (conform art. 8, eerste lid, WPO). In de aanvraag staat toegelicht welk leerling- en onderwijsvolgsysteem de school van plan is te gebruiken (art. 45b WPO). De aanvraag laat tevens zien op welke wijze de school, vanaf groep 3, voor de kennisgebieden taal en rekenen/wiskunde gebruik gaat maken van betrouwbare en valide toetsen, die tevens een indicatie geven van de bereikte referentieniveaus (art. 9, negende en elfde lid, en artikel 45b, tweede lid WPO).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag beschrijft op welke wijze de school vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen gaat verzamelen. De aanvraag maakt tevens duidelijk op welke wijze deze informatie gebruikt gaat worden om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Dit heeft als doel dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen (conform art. 1.4, tweede lid, WVO 2020).

D4. Extra ondersteuning 6

Basisonderwijs

Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, laat de aanvraag zien hoe de school een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding zal bieden (art. 8, vierde lid, WPO). De aanvraag bevat het ondersteuningsaanbod van de school, met daarin een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

Voortgezet onderwijs

Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, laat de aanvraag zien hoe de school een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding zal bieden (art. 2.41 WVO 2020). In geval van praktijkonderwijs maakt de aanvraag duidelijk dat de school dit biedt aan alle leerlingen. De aanvraag bevat het ondersteuningsaanbod van de school, met daarin een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

D5. Onderwijstijd

Basisonderwijs

Wettelijk is bepaald dat het onderwijs zodanig moet worden ingericht dat leerlingen een minimumaantal uren aan lestijd ontvangen. De aanvraag maakt duidelijk hoe de school de onderwijstijd gaat invullen. Het gaat daarbij om een beschrijving van hoe de wettelijk minimale onderwijstijd verdeeld gaat worden over acht schooljaren, inclusief de verdeling over onder- en bovenbouw (art. 8,

6 De basisondersteuningsvoorzieningen, die gelden voor alle scholen behorend tot het betreffende samenwerkingsverband, zijn beschreven in het ondersteuningsplan van het betreffende samenwerkingsverband. De aanvraag beschrijft alleen de extra ondersteuning die de school biedt.

zevende lid, WPO). Ook bevat de aanvraag een beschrijving van hoe er wordt omgegaan met wettelijke vakanties en vrije dagen.

Voortgezet onderwijs

Wettelijk is bepaald dat het onderwijs zodanig moet worden ingericht dat leerlingen een minimumaantal uren aan lestijd ontvangen. De aanvraag maakt duidelijk hoe de school de onderwijstijd gaat invullen. Het gaat daarbij om een beschrijving van hoe de wettelijk minimale onderwijstijd verdeeld gaat worden over de duur van de schoolsoort (vier, vijf of zes jaar) (art. 2.38 WVO 2020). Ook bevat de aanvraag een beschrijving van hoe er wordt omgegaan met wettelijke vakanties en vrije dagen.

D6. Bestuur en intern toezicht

Basisonderwijs

De aanvraag laat zien hoe het bestuur zorg gaat dragen voor een goed bestuurd school met scheiding van bestuur en toezicht. De aanvraag beschrijft hoe de nieuwe school zal worden bestuurd, zodat de bestuursstructuur vanaf het begin voldoet aan de wettelijke eisen (art. 17a en 17b en - indien van toepassing - art. 30a WPO). In deze wettelijke eisen zijn de principes van scheiding van de functies van intern toezicht en bestuur als bekostigingsvoorwaarden opgenomen.

Die principes betreffen ten minste:

- Een functionele of organieke scheiding tussen bestuur en intern toezicht.
- De benoeming van bestuurders en intern toezichthouders gebeurt op basis van vooraf openbaar gemaakte profielen⁷.
- Afspraken om de onafhankelijke rol van het intern toezicht te waarborgen.

In de statuten, een managementstatuut en/of een vergelijkbaar document is vastgelegd hoe de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen bestuur en intern toezicht (en indien van toepassing de directeur) verdeeld zijn.

Voortgezet onderwijs

De aanvraag laat zien hoe het bestuur zorg gaat dragen voor een goed bestuurd school met scheiding van bestuur en toezicht. De aanvraag beschrijft hoe de nieuwe school zal worden bestuurd, zodat de bestuursstructuur vanaf het begin voldoet aan de wettelijke eisen (art. 3.1 WVO 2020 en - indien van toepassing - art. 7.5 WVO 2020). In deze wettelijke eisen zijn de principes van scheiding van de functies van intern toezicht en bestuur als bekostigingsvoorwaarden opgenomen. Die principes betreffen ten minste:

- Een functionele of organieke scheiding tussen bestuur en intern toezicht.
- De benoeming van bestuurders en intern toezichthouders gebeurt op basis van vooraf openbaar gemaakte profielen⁸.
- Afspraken om de onafhankelijke rol van het intern toezicht te waarborgen.

In de statuten, een managementstatuut en/of een vergelijkbaar document is vastgelegd hoe vanuit deze principes de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen bestuur en intern toezicht (en indien van toepassing de directeur) verdeeld zijn.

3.3

Uitwerking overige elementen van kwaliteit

Dit hoofdstuk beschrijft per overig element van kwaliteit welke informatie van de initiatiefnemer verwacht wordt. Daarnaast is, waar van toepassing, de wettelijke onderbouwing bij elk onderdeel beschreven, net zoals dat in de reguliere

⁷ In geval van een nieuwe rechtspersoon geldt dat in de oprichtingsakte wordt vermeld wie de bestuurders en intern toezichthouders zijn. Bij oprichting van een nieuwe rechtspersoon is er daarom nog geen sprake van openbare profielen.

⁸ Idem

onderzoekskader is gedaan. Daar waar nodig is onderscheid gemaakt tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs. De selectie van deze overige elementen voor het advieskader is beschreven in art. 74, derde lid, WPO en art. 4.5a, derde lid, WVO 2020.

Vanuit de stimuleringsfunctie maakt de inspectie in het gesprek over de overige elementen van kwaliteit de initiatiefnemer bewust van aandachtspunten die van belang zijn bij het starten van een nieuwe school. Dit verhoogt de kans dat de scholen die van start gaan succesvol zullen zijn.

De inspectie geeft in haar advies aan de minister geen oordeel over de invulling van deze negen elementen. De invulling van deze elementen kan dan ook geen reden zijn om een negatief advies te geven. Na een positief advies van de minister vormt deze informatie input voor het toezicht voorafgaand en na de start van de school.

OE1. Kwaliteitszorg

Basisonderwijs

Het bestuur zorgt voor een stelsel van kwaliteitszorg op de scholen. Een stelsel van kwaliteitszorg is een cyclisch proces waarin de school (en het bestuur) de onderwijskwaliteit beoordeelt, (waar nodig) verbetert en borgt. De aanvraag bevat informatie over de manier waarop het bestuur dit stelsel in de praktijk zal inzetten. De beschrijving van de kwaliteitszorg laat zien hoe het bestuur vanuit dit stelsel de kwaliteit van het onderwijsleerproces en de leerresultaten bewaakt en bevordert. Er zijn toetsbare doelen geformuleerd en de wijze van zowel evaluatie als van bijstelling van deze doelen wordt beschreven. Na de start van de school dient deze beschrijving te worden opgenomen in het schoolplan (art. 12 WPO).

Voortgezet onderwijs

Het bestuur zorgt voor een stelsel van kwaliteitszorg op de scholen. Een stelsel van kwaliteitszorg is een cyclisch proces waarin de school (en het bestuur) de onderwijskwaliteit beoordeelt, (waar nodig) verbetert en borgt. De aanvraag geeft informatie over de manier waarop het bestuur dit stelsel in de praktijk zal inzetten. De beschrijving van de kwaliteitszorg laat zien hoe het bestuur vanuit dit stelsel de kwaliteit van het onderwijsleerproces en de leerresultaten bewaakt en bevordert. Er zijn toetsbare doelen geformuleerd en de wijze van zowel evaluatie als van bijstelling van deze doelen wordt beschreven. Na de start van de school dient deze beschrijving te worden opgenomen in het schoolplan (art. 2.88 WVO 2020).

OE2. Personeelsbeleid: formatie⁹

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag beschrijft de beoogde samenstelling van de formatie en hoe die samenhangt met de visie en het concept van de nieuwe school. Dit betekent bijvoorbeeld dat de aanvraag laat zien hoeveel en voor welke vakken er docenten worden aangetrokken. De samenstelling van de formatie is immers bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs en kan cruciaal zijn voor het welslagen van de school.

⁹ Art. 74, lid 3, onderdeel b, WPO en art. 4.5a, lid 3, onderdeel b, WVO 2020

OE3. Personeelsbeleid: bekwaamheid¹⁰

Basisonderwijs

De aanvraag besteedt aandacht aan de bekwaamheid van het personeel en hoe die samenhangt met de visie en het concept van de nieuwe school. De bekwaamheid van het personeel is immers bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs en kan cruciaal zijn voor het welslagen van de school. In de aanvraag staat beschreven op welke manier ervoor wordt zorggedragen dat het onderwijspersoneel ruimte heeft voor het onderhouden van zijn bekwaamheid. Na de start moet het bestuur zijn personeel ook daadwerkelijk in staat stellen tot het onderhouden van de bekwaamheid (art. 32b WPO).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag besteedt aandacht aan de bekwaamheid van het personeel en hoe die samenhangt met de visie en het concept van de nieuwe school. De bekwaamheid van het personeel is immers bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs en kan cruciaal zijn voor het welslagen van de school. In de aanvraag staat beschreven op welke manier ervoor wordt zorggedragen dat het onderwijspersoneel ruimte heeft voor het onderhouden van zijn bekwaamheid. Na de start moet het bestuur zijn personeel ook daadwerkelijk in staat stellen tot het onderhouden van de bekwaamheid (art. 7.20 WVO 2020).

OE4. Veiligheid¹¹

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag bevat een beschrijving van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de zorg voor de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen op school. Ook worden de hoofdlijnen van het veiligheidsbeleid (met inbegrip van het beleid tegen pesten) beschreven, dat gericht is op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Daarnaast maakt de aanvraag duidelijk hoe de school de veiligheid van leerlingen op school zal monitoren en dat er een persoon zal worden aangesteld die voor ouders en leerlingen het aanspreekpunt is in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert (art. 4c WPO, art. 3.40 WVO 2020).

¹⁰ Art. 74, lid 3, onderdeel c, WPO en art. 4.5a, lid 3, onderdeel c, WVO 2020

¹¹ Art. 74, lid 3, onderdeel d, WPO en art. 4.5a, lid 3, onderdeel d, WVO 2020

OE5: Meerjarenbegroting¹²

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De meerjarenbegroting laat zien wat de financiële gevolgen zijn van het bestuursbeleid. Een meerjarenbegroting dient sluitend te zijn en te zijn opgesteld over de eerste drie schooljaren. Het is daarom zaak om de meerjarenbegroting in overeenstemming te laten zijn met het te verwachten aantal leerlingen (in de eerste jaren) en de daarbij horende personeelsomvang (zie OE2). De begroting geeft zo inzicht in de continuïteit en stabiliteit van een nieuwe school. Aan de hand van deze begroting geeft de aanvraag verder zicht op het te verwachten exploitatieresultaat in de komende drie jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie. De ontwikkeling van de financiële positie is daarbij sterk afhankelijk van de ontwikkeling van het leerlingenaantal en de personele bezetting. De gegevens die relevant zijn voor het vormen van een oordeel over het toekomstig financieel beeld zijn bij bestaande scholen/schoolbesturen al bekend via de continuïteitsparagraaf uit art. 4, vierde lid, Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Ook nieuwe besturen moeten hieraan voldoen zodra zij zijn gestart. Er is daarom gekozen om bij de uitwerking van de meerjarenbegroting als onderdeel van de startprocedure aan te sluiten bij deze staande praktijk. De hoofdcomponenten van een meerjarenbegroting zijn terug te vinden in bijlage 3 behorende bij art. 4, vierde lid, Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

OE6: Huisvestingsverwachtingen en samenwerking kinderopvang¹³

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag laat zien wat de verwachtingen zijn betreffende de huisvesting van de nieuwe school. Deze verwachtingen staan in nauwe relatie tot het onderwijsconcept, de meerjarenbegroting en de mogelijkheden binnen de gemeente. Goed en vroegtijdig overleg tussen initiatiefnemer en de gemeente voorafgaand aan de aanvraag zal het vinden van passende huisvesting bevorderen en draagt bij aan realistische verwachtingen bij de initiatiefnemer. Ook laat de aanvraag zien wat de verwachtingen van de initiatiefnemer zijn ten aanzien van de samenwerking met de kinderopvang. ¹⁴

OE7: Vrijwillige ouderbijdrage¹⁵

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag laat zien wat de hoogte van de vrijwillige geldelijke bijdrage is die van de ouders zal worden gevraagd, wat het beleid is ten aanzien van die bijdrage en het jaarlijks te verwachten totaalbedrag is van die bijdragen. Na de start dient de initiatiefnemer hierbij te voldoen aan de wettelijke voorschriften (art. 41a WPO; art. 8.32 WVO 2020).

¹² Art. 74, lid 3, onderdeel e, WPO en art. 4.5a, lid 3, onderdeel e, WVO 2020

¹³ Art. 74, lid 3, onderdeel f, WPO en art. 4.5a, lid 3, onderdeel f, WVO 2020

¹⁴ Zowel huisvesting als kinderopvang zijn na de start van de school geen deugdelijkheidseisen waaraan voldaan moet worden.

¹⁵ Art. 74, lid 3, onderdeel g, WPO en art. 4.5, lid 3, onderdeel g, WVO 2020

OE8. Vroeg- voorschoolse opvang en onderwijsachterstandenbeleid

Basisonderwijs¹⁶

De aanvraag bevat een beschrijving van de samenwerking met de kinderopvang. Ook bevat de aanvraag informatie over de wijze waarop het bestuur uitvoering zal geven aan de afspraken bedoeld in art. 160 en 161 WPO. Het betreft afspraken tussen de gemeente, de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over voor- en voerschoolse educatie, het voorkomen van segregatie, het bevorderen van integratie en het bestrijden van onderwijsachterstanden, de afstemming over inschrijvings- en toelatingsprocedures en het uit het overleg voortvloeiende voorstel van het bestuur van in de gemeente gevestigde scholen om tot een evenwichtige verdeling van leerlingen met een onderwijsachterstand over de scholen te komen. Dit overleg tussen gemeente, de schoolbesturen, de kinderopvangorganisaties en het samenwerkingsverband passend onderwijs wordt veelal de Lokale Educatieve Agenda (LEA) genoemd. Aanvrager beschrijft hoe hij de bestaande afspraken uitvoert en neemt hierover vroegtijdig contact op met de gemeente.

Voortgezet onderwijs¹⁷

De aanvraag bevat informatie over de wijze waarop het bestuur uitvoering zal geven aan de afspraken bedoeld in art. 3.42 WVO 2020. Het betreft afspraken tussen de gemeente en de schoolbesturen over het voorkomen van segregatie, het bevorderen van integratie en het bestrijden van onderwijsachterstanden, de afstemming over inschrijvings- en toelatingsprocedures en het uit het overleg voortvloeiende voorstel van het bestuur van in de gemeente gevestigde scholen om tot een evenwichtige verdeling van leerlingen met een onderwijsachterstand over de scholen te komen. Dit overleg tussen gemeente, de schoolbesturen en het samenwerkingsverband passend onderwijs wordt veelal de Lokale Educatieve Agenda (LEA) genoemd. Aanvrager beschrijft hoe hij de bestaande afspraken uitvoert en neemt hierover vroegtijdig contact op met de gemeente.

OE9: Medezeggenschap¹⁸

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag beschrijft hoe uitvoering wordt gegeven aan de Wet medezeggenschap op scholen. Dit betekent bijvoorbeeld dat beschreven staat hoe het medezeggenschapsorgaan wordt ingericht, wie er overleg voert namens het bestuur en hoe de verkiezingen worden ingericht.

¹⁶ Art. 4.5, lid 3, onderdeel h, WVO 2020

¹⁷ Art. 4.5, lid 3, onderdeel h, WVO 2020

¹⁸ Art. 74, lid 3, onderdeel i, WPO en art. 4.5a, lid 3, onderdeel i, WVO 2020

4 NORMERING EN TOTSTANDKOMING ADVIES

In dit hoofdstuk is beschreven hoe de inspectie met behulp van het advieskader uit hoofdstuk 3 tot een advies komt over de te verwachten kwaliteit van het onderwijs bij nieuwe initiatieven.

4.1 Normering deugdelijkheidseisen

Op het moment dat het initiatief aan alle deugdelijkheidseisen voldoet, is het advies aan de inspectie aan de minister inzake het in aanmerking brengen voor bekostiging van een nieuwe school positief. Als aan één of meerdere van de deugdelijkheidseisen niet wordt voldaan, geeft de inspectie een negatief advies af. De minister besluit vervolgens of het initiatief voor bekostiging in aanmerking komt en betreft daarbij het advies van de inspectie.

Conclusies	Norm voor de deugdelijkheidseisen
Positief advies	Het initiatief voldoet aan alle deugdelijkheidseisen.
Negatief advies	Het initiatief voldoet niet aan alle deugdelijkheidseisen.

4.2 Hoe komt de inspectie tot haar advies?

Het advies van de inspectie heeft een wettelijke basis en komt tot stand na analyse van documenten die bij de aanvraag zijn aangeleverd en een gesprek met de initiatiefnemer. In voorkomende gevallen kan informatie van derden worden opgehaald en betrokken. De inspectie stelt een conceptadvies op en geeft de initiatiefnemer twee weken de tijd daarop te reageren. Op basis van de reactie van de initiatiefnemer op het conceptadvies en eventueel daarbij aangeleverde aanvullende documenten kan het advies worden bijgesteld.

Het advies komt in overleg tussen minimaal twee inspecteurs en eventueel na consultatie van juristen tot stand. Referenten beoordelen het conceptadvies voordat het naar de initiatiefnemer wordt verstuurd. Met deze werkwijze komt de inspectie tot een afgewogen advies.

5 WERKWIJZE ADVISERING

Hiervoor is beschreven hoe het advies van de inspectie over de aanvraag tot stand komt en welke deugdelijkheidseisen daarbij betrokken worden. In dit hoofdstuk worden de hoofdlijnen van de werkwijze beschreven.

5.1 Doel en onderzoeksvragen

De adviesprocedure heeft tot doel een antwoord te formuleren op de volgende centrale vraag.

Centrale vraag:
Is het aannemelijk dat de kwaliteit van het onderwijs op de nieuwe school (de te verwachten kwaliteit) aan de zes deugdelijkheidseisen zal voldoen?

5.2 Voorbereiding

5.2.1 Informatie naar DUO

De beoogde startdatum van de bekostiging is 1 augustus van het jaar X. Een initiatiefnemer levert voor 1 november van het jaar X-2 de aanvraag met de vereiste informatie aan bij DUO. De inspectie ontvangt deze informatie van DUO.

Voor verzelfstandiging van een nevenvestiging in het primair onderwijs geldt dat de bekostiging aanvangt op 1 augustus van het jaar na indiening van de aanvraag.

Ook in de situatie van de verzelfstandiging van een dislocatie of nevenvestiging in het po, de splitsing van een vo-school of vo-scholengemeenschap, het stichten van een extra schoolsoort in het vo of het stichten van een extra vbo-profiel dient de initiatiefnemer toe te lichten hoe hij invulling geeft aan de deugdelijkheidseisen en overige elementen van kwaliteit. De initiatiefnemer kan hiervoor ook bestaande documenten aanleveren. Bij deze bestaande documenten moet de initiatiefnemer duidelijk maken over welke deugdelijkheidseis of overig element van kwaliteit het document informatie bevat en dat de documenten ook gaan over de situatie die geldt vanaf de oprichting van de nieuwe school, scholengemeenschap, schoolsoort of vbo-profiel.

5.2.2 Expertanalyse

Doel en resultaat van de expertanalyse

Doel:	Ordenen en analyseren van de informatie in de aanvraag over de deugdelijkheidseisen en overige elementen van kwaliteit.
Resultaat:	Vragen en aandachtspunten voor het gesprek met de initiatiefnemer.

De inspectie ordent en analyseert informatie in de aanvraag voor de nieuwe school en beschrijft in een expertanalyse hoe deze informatie zich verhoudt tot de deugdelijkheidseisen en de overige elementen van kwaliteit. De inspectie kan bij de aanvraag tot verzelfstandiging van een al bestaande locatie ook een recent inspectierapport over deze locatie betrekken bij de expertanalyse. De expertanalyse maakt duidelijk op welke onderdelen nadere toelichting vereist is en welke overige elementen van kwaliteit aandacht vragen in het gesprek.

5.3 Gesprek met initiatiefnemer

Doel en resultaat van het gesprek met de initiatiefnemer

Doel:	Verifiëren van de informatie in de aanvraag, waar nodig nadere toelichting verkrijgen over de aanvraag en aandacht vragen voor overige elementen van kwaliteit.
Resultaat:	Input voor het conceptadvies

De inspectie nodigt de initiatiefnemer uit voor een gesprek over de aanvraag. Het gesprek heeft verschillende functies:

- Het gesprek dient, samen met de aanvraag, als basis voor het conceptadvies en heeft voor de inspectie tot doel om de bij de aanvraag verstrekte informatie te verifiëren.
- Het gesprek geeft de inspectie de gelegenheid om nadere toelichting te vragen en de initiatiefnemer de mogelijkheid om de aanvraag te verduidelijken.
- Het gesprek geeft de inspectie de gelegenheid - in stimulerende zin - aandacht te vragen voor de overige elementen van kwaliteit.

Wanneer de initiatiefnemer niet ingaat op de uitnodiging voor het gesprek met de inspectie, leidt dit tot een negatief advies van de inspectie aan de minister. Het gesprek dient mede als basis voor de inspectie om advies te geven en is in die zin een wettelijke verplichting. Zonder de informatie uit het gesprek kan de inspectie de informatie uit de aanvraag niet verifiëren (art. 75, elfde lid, WPO, art. 4.5, negende lid, WVO 2020, art. 75, tiende lid, WPO BES, art. 11.45, zevende lid, WVO 2020).

5.4 Afronding

5.4.1 *Het conceptadvies*

Doel en resultaat van het conceptadvies

Doel:	Informerende van de initiatiefnemer over het conceptadvies en gelegenheid geven tot een reactie.
Resultaat:	Conceptadvies

De inspectie stelt op basis van het gesprek een conceptadvies op. Dit gebeurt door per deugdelijkheidseis aan te geven wat de conclusie erover is (voldoet wel of niet aan de deugdelijkheidseis), een onderbouwing van deze conclusie en een toelichting op de wijze waarop de conclusie tot stand is gekomen.

Ook bevat het conceptadvies een korte weergave van het gesprek over de overige elementen van kwaliteit en eventuele overige gespreksonderwerpen. De initiatiefnemer krijgt twee weken de tijd om te reageren op het conceptadvies en, desgewenst, aanvullende informatie over de deugdelijkheidseisen schriftelijk aan te leveren.

5.4.2 *Advies aan de minister*

Doel en resultaat van het advies aan de minister

Doel:	Adviseren van de minister over de aanvraag.
Resultaat:	Een advies over de aanvraag voorzien van een onderbouwing bij de conclusies van de inspectie over de deugdelijkheidseisen.

De inspectie adviseert op basis van de aanvraag, het gesprek en de reactie op het conceptadvies (met inbegrip van eventueel aangeleverde informatie) de minister schriftelijk over zijn te nemen besluit over de aanvraag. De inspectie geeft de minister ook informatie over de overige elementen van kwaliteit, maar betreft dit niet in haar advies.

5.5 **Besluit van de minister**

Op basis van het advies van de inspectie besluit de minister voor 1 juni van het jaar X-1¹⁹ om de school al dan niet voor bekostiging in aanmerking te brengen en publiceert dit besluit in de Staatscourant. Dit besluit geeft tevens het advies van de inspectie weer. Tegen het advies van de inspectie staan geen bezwaar en beroep open, het is immers geen besluit. Tegen het besluit van de minister staan wel bezwaar en beroep open.

5.6 **Doorlooptijden**

De initiatiefnemer dient zijn aanvraag tot bekostiging uiterlijk 1 november van het jaar X-2 in. De inspectie adviseert uiterlijk 1 mei van het jaar X-1 aan de minister, zodat de minister voor 1 juni van het jaar X-1 een besluit kan nemen over het al dan niet voor bekostiging in aanmerking brengen van een nieuwe school.

Voor verzelfstandiging van een nevenvestiging in het basisonderwijs geldt dat de bekostiging aanvangt op 1 augustus van het jaar na indiening van de aanvraag.

5.7 **Inrichten vervolgtoezicht**

Het toezicht na een positief besluit wordt als volgt ingericht:

Documentatie aanleveren: uiterlijk voor 1 april

Zo spoedig mogelijk na ontvangst van de beschikking waarin is vermeld dat de bekostiging een aanvang zal nemen, doch uiterlijk vier maanden voorafgaande aan de aanvang van de bekostiging, toont het bevoegd gezag bij de inspectie aan dat het ten aanzien van die instelling kan voldoen aan de vereisten met betrekking tot (art. 11a, eerste lid, WOT):

- de bekwaamheid van degenen die onderwijs gaan geven*;
- de voorschriften omtrent onderwijstijd;
- de voorbereiding op het schoolplan;
- de scheiding tussen de functies van bestuur en het toezicht daarop.

*Voor zover op dat moment bekend.

Indien de inspectie het noodzakelijk vindt, neemt zij tussen het moment van het positieve besluit en de daadwerkelijk start van de school contact op met de school om aanvullende informatie te verzamelen.

¹⁹ Voor een verzelfstandiging van een nevenvestiging in het basisonderwijs geldt X i.p.v. X-1

Documentatie aanleveren: uiterlijk voor 1 september

Binnen een maand na aanvang van de bekostiging van een instelling verstrekt de instelling aan de inspectie gegevens met betrekking tot (art. 11b, eerste lid, WOT):

- het schoolplan;
- de bekwaamheid van degenen die onderwijs geven;
- het voldoen aan de voorschriften omtrent onderwijstijd;
- het voldoen aan de voorschriften omtrent de scheiding van toezicht en bestuur, de inrichting en de inhoud van het intern toezicht.

Risicoanalyse

Op basis van deze informatie maakt de inspectie uiterlijk drie maanden nadat de bekostiging is gestart een risicoanalyse en besluit de inspectie hoe ze het vervolgtoezicht op de nieuwe school inricht. De inspectie voert in elk geval in het eerste jaar na de start van de bekostiging van de school een kwaliteitsonderzoek uit, conform het betreffende reguliere onderzoekskader. Dit kwaliteitsonderzoek wordt uitgevoerd door inspecteurs die niet betrokken zijn geweest bij de adviesprocedure over de betreffende school. Op basis van de uitkomsten van dit kwaliteitsonderzoek bepaalt de inspectie bij nieuwe besturen wanneer zij een vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen uitvoert. Bij bestaande besturen kan het leiden tot een aanpassing van de planning van het vierjaarlijks onderzoek.

6 DEUGDELIJKHEIDSEISEN EN OVERIGE ELEMENTEN VAN KWALITEIT VOOR CARIBISCH NEDERLAND

In dit hoofdstuk zijn de deugdelijkheidseisen en overige elementen van kwaliteit voor Caribisch Nederland uitgewerkt. De normering en werkwijze voor Caribisch Nederland is dezelfde als beschreven in hoofdstuk 4 en 5.

6.1 Uitwerking deugdelijkheidseisen voor Caribisch Nederland

Deze paragraaf beschrijft per deugdelijkheidseis wanneer de initiatiefnemer aan deze eis voldoet. Daarnaast wordt de wettelijke onderbouwing bij elke deugdelijkheidseis beschreven, net zoals dat in de reguliere onderzoekskaders voor primair en voortgezet onderwijs is gedaan. De selectie van deze deugdelijkheidseisen voor het advieskader is beschreven in art. 72, derde lid, onder b van de WPO BES en art. 11.45a, tweede lid, onder b, WVO 2020.

Overzicht deugdelijkheidseisen

Nummer	Deugdelijkheidseisen ²⁰
D1.	Aanbod
D2.	Burgerschapsonderwijs
D3.	Zicht op ontwikkeling en begeleiding
D4.	Onderwijstijd
D5.	Bestuur en intern toezicht

D1. Aanbod

Basisonderwijs

De aanvraag laat op hoofdlijnen zien hoe de school een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod gaat realiseren dat aansluit bij het (beoogde) niveau van alle leerlingen (art. 11 WPO BES voor Bonaire en art. 12 WPO BES voor Saba en Sint Eustatius). De hoofdlijnen maken zichtbaar hoe de samenhang – waar mogelijk – tussen de verschillende (vak)gebieden wordt vormgegeven (art. 11 respectievelijk art. 12, in het bijzonder het eerste en tweede lid, WPO BES).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag laat op hoofdlijnen zien hoe de school per schoolsoort en aangeboden profiel een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod gaat realiseren (art. 2.13 WVO 2020). Het aanbod is dekkend voor examenprogramma's. Het aanbod bereidt de leerlingen inhoudelijk goed voor op het vervolgonderwijs. De leerinhouden moeten evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen verdeeld worden (art. 2.8, 2.12, 2.13, 2.14, 2.15, 2.19, 2.20, 2.21, 2.22, 2.23, 2.24, 2.25, 2.26, 2.27 en 2.31, 11.5 en 11.7 WVO 2020).

²⁰ De deugdelijkheidseisen corresponderen met de wettelijke eisen art. 72, derde lid onder b WPO BES en art. 11.45a, tweede lid onder b WVO 2020

D2. Burgerschapsonderwijs

Basisonderwijs

De aanvraag bevat een beschrijving van het burgerschapsonderwijs waaruit blijkt dat het onderwijsaanbod zich herkenbaar richt op de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat (zie eindnoot*), op de ontwikkeling van de sociale en maatschappelijke competenties die daarbij van belang zijn en op een schoolcultuur waarin basiswaarden worden voorgeleefd en waarmee kan worden geoefend. Tevens maakt de beschrijving duidelijk dat het burgerschapsonderwijs doelgericht en samenhangend vorm krijgt (art. 10, derde lid en lid 3a, WPO BES).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag bevat een beschrijving van het burgerschapsonderwijs waaruit blijkt dat het onderwijsaanbod zich herkenbaar richt op de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat (zie eindnoot*), op de ontwikkeling van de sociale en maatschappelijke competenties die daarbij van belang zijn en op een schoolcultuur waarin basiswaarden worden voorgeleefd en waarmee kan worden geoefend. Tevens maakt de beschrijving duidelijk dat het burgerschapsonderwijs doelgericht en samenhangend vorm krijgt (art. 2.2 WVO 2020).

D3. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Basisonderwijs

De aanvraag beschrijft op welke wijze de school kennis en vaardigheden van leerlingen gaat volgen en hoe die informatie wordt ingezet om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoefte van de leerling(en) op groeps- en individueel niveau. Dit heeft als doel dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen (art. 10, eerste lid, WPO BES). In de aanvraag staat toegelicht welk leerling- en onderwijsvolgsysteem de school van plan is te gebruiken (art. 51a WPO BES).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag beschrijft op welke wijze de school vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen gaat verzamelen. De aanvraag maakt tevens duidelijk op welke wijze deze informatie gebruikt gaat worden om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Dit heeft als doel dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen (art. 1.4, tweede lid, WVO 2020).

D4. Onderwijstijd

Basisonderwijs

Wettelijk is bepaald dat het onderwijs zodanig moet worden ingericht dat leerlingen een minimumaantal uren aan lestijd ontvangen. De aanvraag maakt duidelijk hoe de school de onderwijstijd gaat invullen. Het gaat daarbij om een beschrijving van hoe de wettelijk minimale onderwijstijd verdeeld gaat worden over acht schooljaren, inclusief de verdeling over onder- en bovenbouw (art. 10, vijfde lid, WPO BES). Ook bevat de aanvraag een beschrijving van hoe er wordt omgegaan met wettelijke vakanties en vrije dagen.

Voortgezet onderwijs

Wettelijk is bepaald dat het onderwijs zodanig moet worden ingericht dat leerlingen een minimumaantal uren aan lestijd ontvangen. In de aanvraag maakt een nieuwe school duidelijk hoe de school de onderwijstijd gaat invullen. Het gaat daarbij om een beschrijving van hoe de wettelijk minimale onderwijstijd verdeeld gaat worden over verschillende jaren van de schoolsoort (vier, vijf of zes jaar in het voortgezet

onderwijs) (art. 2.38 WVO 2020). Ook bevat de aanvraag een beschrijving van hoe er wordt omgegaan met wettelijke vakanties en vrije dagen.

D5. Bestuur en intern toezicht

Basisonderwijs

De aanvraag laat zien hoe het bestuur zorg gaat dragen voor een goed bestuurd school met scheiding van bestuur en toezicht. De aanvraag beschrijft hoe de nieuwe school zal worden bestuurd, zodat de bestuursstructuur vanaf het begin voldoet aan de wettelijke eisen (art. 23 en 24 en – indien van toepassing – art. 32 WPO BES).

In de wettelijke voorschriften zijn de principes van scheiding van de functies van intern toezicht en bestuur als bekostigingsvoorwaarden opgenomen.

Die principes betreffen ten minste:

- een functionele of organieke scheiding tussen bestuur en intern toezicht.
- De benoeming van bestuurders en intern toezichthouders gebeurt op basis van vooraf openbaar gemaakte profielen²¹.
- Afspraken om de onafhankelijke rol van het intern toezicht te waarborgen.

In de statuten, een managementstatuut en/of een vergelijkbaar document is vastgelegd hoe de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen bestuur en intern toezicht (en indien van toepassing de directeur) verdeeld zijn.

Voortgezet onderwijs

De aanvraag laat zien hoe het zorg gaat dragen voor een goed bestuurd school met scheiding van bestuur en toezicht. De aanvraag beschrijft hoe de nieuwe school zal worden bestuurd, zodat de bestuursstructuur vanaf het begin voldoet aan de wettelijke eisen (art. 3.1 en – indien van toepassing – art. 7.5 WVO 2020).

In de wettelijke voorschriften zijn de principes van scheiding van de functies van intern toezicht en bestuur als bekostigingsvoorwaarden opgenomen. Die principes betreffen ten minste:

- een functionele of organieke scheiding tussen bestuur en intern toezicht.
- De benoeming van bestuurders en intern toezichthouders gebeurt op basis van vooraf openbaar gemaakte profielen²².
- Afspraken om de onafhankelijke rol van het intern toezicht te waarborgen.

In de statuten, een managementstatuut en/of een vergelijkbaar document is vastgelegd hoe de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen bestuur en intern toezicht (en indien van toepassing de directeur) verdeeld zijn.

6.2

Uitwerking overige elementen van kwaliteit voor Caribisch Nederland

Deze paragraaf beschrijft per overig element van kwaliteit welke informatie van de initiatiefnemer verwacht wordt. Daarnaast is, waar van toepassing, de wettelijke onderbouwing bij elk onderdeel beschreven, net zoals dat in de reguliere onderzoekskaders is gedaan. De selectie van deze overige elementen voor het advieskader is beschreven in art. 72, vierde lid van de WPO BES en art. 11.45a, derde lid, WVO 2020.

²¹ In geval van een nieuwe rechtspersoon geldt dat in de oprichtingsakte wordt vermeld wie de bestuurders en intern toezichthouders zijn. Bij oprichting van een nieuwe rechtspersoon is er daarom nog geen sprake van openbare profielen.

²² Idem

De overige elementen van kwaliteit hebben betrekking op de volgende onderdelen, verderop omschreven als OE1 tot en met OE8:

Overzicht overige elementen van kwaliteit

Nummer	Overige elementen van kwaliteit²³
OE1.	Kwaliteitszorg
OE2.	Personeelsbeleid: formatie
OE3.	Personeelsbeleid: bekwaamheid
OE4.	Veiligheid
OE5.	Meerjarenbegroting
OE6.	Huisvestingsverwachtingen en samenwerking kinderopvang
OE7.	Vrijwillige ouderbijdrage
OE8.	Medezeggenschap

De inspectie betreft deze acht overige elementen van kwaliteit niet in het advies aan de minister. Deze overige elementen van kwaliteit worden vanuit de stimuleringsfunctie gebruikt om de initiatiefnemer bewust te maken van aandachtspunten die van belang zijn bij het starten van een nieuwe school. Daarbij kan de inspectie ook wijzen op mogelijke lacunes in de plannen. Dit verhoogt de kans dat de scholen die van start gaan succesvol zullen zijn, zowel op de korte als op de lange termijn. De informatie over deze overige elementen van kwaliteit wordt verder gebruikt bij het inrichten van het toezicht na de start van de school. Na de start dienen deze onderdelen, voor zover het deugdelijkheidseisen betreffen, op orde te zijn.

OE1. Kwaliteitszorg²⁴

Basisonderwijs

Het bestuur zorgt voor een stelsel van kwaliteitszorg op de scholen. Een stelsel van kwaliteitszorg is een cyclisch proces waarin de school (en het bestuur) de onderwijskwaliteit beoordeelt, (waar nodig) verbetert en borgt. De aanvraag bevat over de manier waarop het bestuur dit stelsel in de praktijk zal inzetten. De beschrijving van de kwaliteitszorg laat zien hoe het bestuur vanuit dit stelsel de kwaliteit van het onderwijsleerproces, de veiligheid op school en de leerresultaten bewaakt en bevordert. Er zijn toetsbare doelen geformuleerd en de wijze van zowel evaluatie als van bijstelling van deze doelen wordt beschreven. Na de start van de school dient deze beschrijving te worden opgenomen in het schoolplan (art. 15 WPO BES).

Voortgezet onderwijs

Het bestuur zorgt voor een stelsel van kwaliteitszorg op de scholen. Een stelsel van kwaliteitszorg is een cyclisch proces waarin de school (en het bestuur) de onderwijskwaliteit beoordeelt, (waar nodig) verbetert en borgt. De aanvraag bevat over de manier waarop het bestuur dit stelsel in de praktijk zal inzetten. De beschrijving van de kwaliteitszorg laat zien hoe het bestuur vanuit dit stelsel de kwaliteit van het onderwijsleerproces, de veiligheid op school en de leerresultaten bewaakt en bevordert. Er zijn toetsbare doelen geformuleerd en de wijze van zowel evaluatie als van bijstelling van deze doelen wordt beschreven. Na de start van de school dient deze beschrijving te worden opgenomen in het schoolplan (art. 2.91 WVO 2020).

²³ Overige elementen van kwaliteit corresponderen met de 8 punten uit de art. 72, vierde lid WPO BES en art. 11.45a, derde lid WVO 2020

²⁴ WPO BES, art. 72, lid 4, onderdeel a en WVO 2020, art. 11.45a, lid 3, onderdeel a

OE2: Personeelsbeleid: formatie²⁵

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag beschrijft de beoogde samenstelling van de formatie en hoe die samenhangt met de visie en het concept van de nieuwe school. Dit betekent bijvoorbeeld dat de aanvraag laat zien hoeveel en voor welke vakken er docenten worden aangetrokken. De samenstelling van de formatie is immers bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs en kan cruciaal zijn voor het welslagen van de school.

Concreet betekent dit dat de initiatiefnemer informatie geeft over de te verwachten samenstelling en formatie van de nieuwe school (onder meer hoeveel en voor welke vakken er docenten worden aangetrokken). De te verwachten samenstelling van de formatie staat bij het indienen van de aanvraag nog niet vast. Om deze reden is dit niet opgenomen als deugdelijkheidseis die meegenomen wordt in het advies van de inspectie. Het bevoegd gezag dient na de start van de school het beleid met betrekking tot de formatie van de verschillende categorieën personeel (onderwijsgevend, onderwijsondersteunend, etc.) van de school vast te stellen.

OE3: Personeelsbeleid: bekwaamheid²⁶

Basisonderwijs

De aanvraag besteedt aandacht aan de bekwaamheid van het personeel en hoe die samenhangt met de visie en het concept van de nieuwe school. De bekwaamheid van het personeel is immers bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs en kan cruciaal zijn voor het welslagen van de school. De aanvraag beschrijft op welke manier ervoor wordt zorggedragen dat het onderwijspersoneel ruimte heeft voor het onderhouden van zijn bekwaamheid. Na de start moet het bestuur zijn personeel ook daadwerkelijk in staat stellen tot onderhouden van de bekwaamheid (art. 36 van de WPO BES).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag besteedt aandacht aan de bekwaamheid van het personeel en hoe die samenhangt met de visie en het concept van de nieuwe school. De bekwaamheid van het personeel is immers bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs en kan cruciaal zijn voor het welslagen van de school. De aanvraag beschrijft op welke manier ervoor wordt zorggedragen dat het onderwijspersoneel ruimte heeft voor het onderhouden van zijn bekwaamheid. Na de start moet het bestuur zijn personeel ook daadwerkelijk in staat stellen tot onderhouden van de bekwaamheid (art. 7.20 en 11.83 WVO 2020).

²⁵ WPO BES, art. 72, lid 4, onderdeel b en WVO 2020, art. 11.45a, lid 3, onderdeel b

²⁶ WPO BES, art. 72, lid 4, onderdeel c en WVO 2020, art. 11.45a, lid 3, onderdeel c

OE4. Veiligheid²⁷

Basisonderwijs

De aanvraag bevat een beschrijving van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de zorg voor de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen. Ook worden de hoofdlijnen van het veiligheidsbeleid (met inbegrip van het beleid tegen pesten) beschreven, dat gericht is op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Daarnaast maakt de aanvraag duidelijk hoe de school de veiligheid van leerlingen op school zal monitoren en dat er een persoon zal worden aangesteld die voor ouders en leerlingen het aanspreekpunt is in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert (art. 6a WPO BES).

Voortgezet onderwijs

De aanvraag bevat een beschrijving van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de zorg voor de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen. Ook worden de hoofdlijnen van het veiligheidsbeleid (met inbegrip van het beleid tegen pesten) beschreven, dat gericht is op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Daarnaast maakt de aanvraag duidelijk hoe de school de veiligheid van leerlingen op school zal monitoren en dat er een persoon zal worden aangesteld die voor ouders en leerlingen het aanspreekpunt is in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert (art. 3.40 WVO 2020).

OE5: Meerjarenbegroting²⁸

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De meerjarenbegroting laat zien wat de financiële gevolgen zijn van het bestuursbeleid. Een meerjarenbegroting dient sluitend te zijn en te zijn opgesteld over de eerste drie scholjaren. Het is daarom zaak om de meerjarenbegroting in overeenstemming te laten zijn met het te verwachten aantal leerlingen (in de eerste jaren) en de daarbij horende personeelsomvang (zie OE2). De begroting geeft zo inzicht in de continuïteit en stabiliteit van een nieuwe school. Aan de hand van deze begroting geeft de aanvraag verder zicht op het te verwachten exploitatieresultaat in de komende drie jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie. De ontwikkeling van de financiële positie is daarbij sterk afhankelijk van de ontwikkeling van het leerlingenaantal en de personele bezetting. De gegevens die relevant zijn voor het vormen van een oordeel over het toekomstig financieel beeld zijn bij bestaande scholen/schoolbesturen al bekend via de continuïteitsparagraaf uit art. 3, achtste lid, van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs BES. Ook nieuwe besturen moeten hieraan voldoen zodra zij zijn gestart. Er is daarom gekozen om bij de uitwerking van de meerjarenbegroting als onderdeel van de startprocedure aan te sluiten bij deze staande praktijk. De hoofdcomponenten van een beleidsrijke meerjarenbegroting zijn terug te vinden in bijlage 2 behorende bij art. 3, achtste lid, van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs BES.

OE6: Huisvestingsverwachtingen en samenwerking kinderopvang²⁹

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag laat zien wat de verwachtingen zijn betreffende de huisvesting van de nieuwe school. Deze verwachtingen staan in nauwe relatie tot het onderwijsconcept, de meerjarenbegroting en de mogelijkheden binnen de gemeente. Goed en vroegtijdig overleg tussen initiatiefnemer en de gemeente voorafgaand aan de

²⁷ WPO BES, art. 72, lid 4, onderdeel d en WVO 2020, art. 11.45a, lid 3, onderdeel d

²⁸ WPO BES, art. 72, lid 4, onderdeel e en WVO 2020, art. 11.45a, lid 3, onderdeel e

²⁹ WPO BES, art. 72, lid 4, onderdeel f en WVO 2020, art. 11.45a, lid 3, onderdeel f

aanvraag zal het vinden van passende huisvesting bevorderen en draagt bij aan realistische verwachtingen bij de initiatiefnemer. Ook laat de aanvraag zien wat de verwachtingen van de initiatiefnemer zijn ten aanzien van de samenwerking met de kinderopvang³⁰.

OE7: Vrijwillige ouderbijdrage³¹

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag laat zien wat de hoogte van de vrijwillige geldelijke bijdrage is die van de ouders zal worden gevraagd, wat het beleid is ten aanzien van die bijdrage en wat het jaarlijks te verwachten totaalbedrag is van die bijdragen. Na de start dient de vrijwillige ouderbijdrage te voldoen aan de wettelijke voorschriften (art. 47a WPO BES; art. 8.32 WVO 2020).

OE8: Medezeggenschap³²

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

De aanvraag beschrijft hoe uitvoering wordt gegeven aan de Wet medezeggenschap op scholen. Dit betekent bijvoorbeeld dat beschreven staat hoe het medezeggenschapsorgaan wordt ingericht, wie er overleg voert namens het bestuur en hoe de verkiezingen worden ingericht.

³⁰ Zowel huisvesting als kinderopvang zijn na de start van de school geen deugdelijkheidseisen waaraan voldaan moet worden

³¹ WPO BES, art. 72, lid 4, onderdeel g en WVO 2020, art. 11.45a, lid 3, onderdeel g

³² WPO BES, art. 72, lid 4, onderdeel h en WVO 2020, art. 11.45a, lid 3, onderdeel h

*** Eindnoot:**

Doelgericht, samenhangend en herkenbaar

De wet vraagt om actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze te bevorderen. Of het onderwijs doelgericht is, blijkt uit de formulering van geconcretiseerde leerdoelen die de school bereiken wil voor bevordering van basiswaarden en sociale en maatschappelijke competenties. Of het onderwijs samenhangend is, blijkt uit de logische opbouw van de leerstof en aanpak waarmee de school de leerdoelen bereiken wil. Of het onderwijs gericht op bevordering van burgerschap herkenbaar is, blijkt uit de realisering van de geplande leerstof en aanpak.

Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

Bevordering van basiswaarden vormt een belangrijk aspect van de wettelijke burgerschapsopdracht. Basiswaarden van de democratische rechtsstaat (hierna: basiswaarden) weerspiegelen de algemene, breed erkende essentiële waarden waarop onze democratische manier van samenleven is gebaseerd. Ze zijn breed gelegitimeerd, verankerd in de nationale en internationale rechtsorde en neergelegd in onder meer de Nederlandse Grondwet en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Basiswaarden zijn kort gezegd basale, minimale en breed onderschreven waarden die de democratische rechtsstaat schragen.

De basiswaarden waarom het in het onderwijs gaat, zijn vastgelegd en uitgewerkt in het wettelijk kader in de gewijzigde burgerschapsopdracht in de onderwijswetten voor funderend onderwijs (Wet van 23 juni 2021 tot wijziging van een aantal onderwijswetten in verband met verduidelijking van de burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs, Stb. 2021, 320; Memorie van toelichting en Nota naar aanleiding van het verslag, Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2019–2020, 35 352 nr. 3 en nr. 6). Die uitwerking vormt het (hiertoe begrensde) uitgangspunt voor het inspectietoezicht op basiswaarden. De navolgende uitwerking en formuleringen zijn aan dit wettelijk kader ontleend.

Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

Het respect voor de menselijke waardigheid zonder onderscheid des persoons staat aan de basis van de drie basiswaarden van de democratische, pluriforme en Nederlandse rechtsstaat: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. De basiswaarde vrijheid wordt bevorderd door aandacht voor vrijheid van meningsuiting en autonomie. Gelijkwaardigheid wordt bevorderd in de vorm van het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie. Solidariteit wordt bevorderd door verdraagzaamheid, begrip en verantwoordelijkheidsbesef en het afwijzen van onverdraagzaamheid. Dit betekent dat scholen aandacht besteden aan vrijheid van meningsuiting, het gelijkheidsbeginsel, begrip, verdraagzaamheid, het afwijzen van onverdraagzaamheid en discriminatie, en autonomie en verantwoordelijkheidsbesef. Deze elementen vormen in de onderwijspraktijk de minimale kern waaraan een school moet voldoen bij de bevordering van respect voor en de kennis van basiswaarden.

De burgerschapswet creëert geen nieuwe basiswaarden. Ook onder de eerdere wettelijke opdracht was sprake van bevordering van deze basiswaarden. Wel is het gewicht daarvan groter geworden. In aansluiting bij deze wettelijke kaders en ter bevordering van de continuïteit voor onderwijspraktijk en inspectietoezicht wordt in de op praktijk gerichte operationalisering uitsluitend uitgegaan van de volgende uitwerkingen. Deze uitwerkingen zijn gericht op concrete toepassing in de dagelijkse schoolpraktijk en geformuleerd op voor alle betrokkenen (inclusief leerlingen) toegankelijke wijze:

- Vrijheid van meningsuiting betekent dat je mag zeggen of schrijven wat je denkt of tegen de opvatting van anderen in mag gaan. Iedereen mag dus ook zijn of haar geloof uitdragen, of zijn of haar mening aan anderen voorhouden. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.
- Het gelijkheidsbeginsel (ook wel gelijkheid of gelijkwaardigheid genoemd) betekent dat mensen van gelijke waarde zijn. Daarbij maakt het niet uit wat je denkbeelden zijn of wat je gelooft. Je hoeft niet te vinden dat die denkbeelden of gebruiken zelf waardevol zijn, maar wel dat mensen met andere denkbeelden en gebruiken niet minder waard zijn dan jij of dan jouw groep.
- Begrip voor anderen betekent dat je probeert te begrijpen waarom mensen of

groepen bepaalde denkbeelden of gebruiken hebben: wat is de achtergrond daarvan en waarom is dat belangrijk voor een ander?

- Verdraagzaamheid (ook wel tolerantie genoemd) betekent dat je de mening of het gedrag van een ander accepteert, ook al ben je het er helemaal niet mee eens. En het betekent ook dat je iedereen de ruimte wilt geven om zo'n mening of zulk gedrag te hebben. Natuurlijk moet iedereen zich daarbij wel houden aan de wet.
- Afwijzen van onverdraagzaamheid: onverdraagzaamheid (ook wel intolerantie genoemd) is het tegenovergestelde van tolerantie. Het betekent dat je vindt dat andere mensen of groepen, dingen waar jij het niet mee eens bent niet zouden mogen denken of doen; en dat je het niet nodig vindt dat ieder de ruimte krijgt om zo'n mening of zulk gedrag te hebben.
- Afwijzen van discriminatie: discriminatie betekent dat mensen of groepen bij anderen achtergesteld worden of dat je vindt dat er voor mensen met andere denkbeelden of gebruiken niet zoveel ruimte hoeft te zijn of dat die denkbeelden of gebruiken misschien zelfs verboden moeten worden.
- Autonomie betekent dat iedereen zelf kan bepalen wie hij/zij wil zijn en hoe hij/zij zijn/haar leven wil leiden. Iedereen is dus bijvoorbeeld vrij om zelf te bepalen welke denkbeelden of welk geloof voor hem/haar belangrijk zijn/is. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.
- Verantwoordelijkheidsbesef betekent dat mensen verantwoordelijkheid willen nemen voor wat ze zeggen en doen (en wat ze niet zeggen en doen) en dat ze daarbij rekening willen houden met wat dat voor anderen betekent. Daarbij is vooral belangrijk dat je probeert anderen niet te schaden en dat je de samenleving en de democratie wilt helpen om goed te functioneren. Hoe je dat doet, mag iedereen zelf weten.

Reikwijdte

Actieve bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat neemt binnen de wettelijke opdracht een centrale plaats in. Van scholen wordt verwacht dat zij werken aan borging en overdracht van de basiswaarden. Ten overvloede zij daarbij opgemerkt dat uit deze opdracht ook volgt dat onderwijs of handelen van de school niet in strijd met basiswaarden kan zijn. Goed burgerschapsonderwijs sluit aan bij de leefwereld van leerlingen en de interesses, problemen en risico's die hiermee gepaard gaan. Uitgangspunt bij het toezicht is dat scholen blijf geven van inzicht in hun leerlingenpopulatie en hun leefwereld en dit, indien nodig, vertalen naar het onderwijs. Verder is van belang dat basiswaarden structureel onderdeel zijn van de schoolcultuur en dat deze daarmee in overeenstemming is. De inspectie ziet toe op de naleving daarvan via de zorg van het bestuur voor een schoolcultuur waarin alle betrokkenen basiswaarden als centrale spelregels hanteren en voorleven en voor een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met basiswaarden.

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW, SOCW

Kennis en Strategie

Datum
9 juni 2026

Referentie
64400081

Bijlagen
15

Intern OCW afgesteld
MBO, OPO, OVO, WJZ

nota

Nto Actualisering Onderzoekskaders Inspectie van het
Onderwijs

Aanleiding

- De Inspectie van het Onderwijs (hierna: IvhO) heeft op 3 juni jl. de geactualiseerde onderzoekskaders voor het po, vo, so en mbo (versie 1 augustus 2026) en het geactualiseerde Advieskader nieuwe scholen ter vaststelling aan u verzonden.
- De bijgevoegde verslagen van de Ringen worden conform de Wet op het onderwijstoezicht (hierna: WOT), artikel 13, tweede lid, gezonden aan de Staten-Generaal. Het is gebruikelijk om ook de geactualiseerde kaders aan de Staten-Generaal te zenden.
- Na ondertekening door u beiden worden de geactualiseerde kaders in de Staatscourant gepubliceerd, waarna zij van kracht worden per 1 augustus 2026.

Geadviseerd besluit

- U wordt verzocht het vaststellingsbesluit en de toelichting voor de onderzoekskaders 2026 (versie 1 augustus 2026) en het Advieskader nieuwe scholen te ondertekenen en daarmee de voorgedragen kaders vast te stellen.
- U wordt verzocht de aanbiedingsbrieven aan de Eerste Kamer en de Tweede Kamer te ondertekenen.

Kernpunten

- Ingevolge artikel 13, eerste lid, van de WOT ontvangt u ter vaststelling de voordracht voor de onderzoekskaders. Conform de betreffende voorschriften is het onderwijsveld geraadpleegd, via de Ringen. De verslagen van beide overleggen (Ring 1 (sector)raden en Ring 2 specifieke denominaties en onderwijsconcepten) zijn als bijlagen bijgevoegd. De verslagen worden conform de WOT aan de Staten-Generaal gezonden.
- In de aanbiedingsnota van de IGO geeft de IvhO gedetailleerd aan welke wijzigingen zijn doorgevoerd.
- De onderzoekskaders zijn voorgelegd aan de toetspool van WJZ.
- De voorliggende actualisering betreft alle onderwijssectoren met uitzondering van het hoger onderwijs. Dit omdat voor het ho in 2024 een geheel nieuw kader is opgesteld.

Toelichting

Ambtelijk overleg

Vanuit de WJZ-toetspool en de betrokken directies (OPO, OVO, MBO, K&S) zijn er geen aandachtspunten bij de voorliggende stukken.

Datum
9 juni 2026

Consultatie van het veld

- Conform de voorschriften van artikel 13, derde lid, van de WOT heeft de IvhO overleg gevoerd met vertegenwoordigers van het onderwijsveld en andere betrokkenen.
- Dit overleg heeft plaatsgevonden in de zogenoemde Ringen: het overlegorgaan waarin de IvhO jaarlijks een aantal keer met de vertegenwoordigers uit het veld samenkomt om ontwikkelingen in het toezicht en de ervaringen vanuit het veld te bespreken.
- De verslagen van de Ringen worden aan de Staten-Generaal gezonden. Tevens is afgesproken in de Ringen dat de bijlage met alle inbreng op de kaders bij de verslagen wordt gevoegd.
- In de aanbiedingsnota van de IvhO staat een overzicht van de besprekingen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de
Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | juli 2026

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Onderzoekskader 2021 voor het toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs

Versie per 1 augustus 2026

INHOUD

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht 5
Samenvatting 6

1 Inleiding 11

- 1.1 Inleiding 11
- 1.2 Waar houden we toezicht op? 11
- 1.3 Begripsbepalingen 12
- 1.4 Niveaus in het toezicht 13
- 1.5 Werking en evaluatie 14

2 Visie en uitgangspunten voor het toezicht 16

- 2.1 Inleiding 16
- 2.2 Visie 16
- 2.3 Uitgangspunten 18
 - 2.3.1 Verbeteren stelselkwaliteit 18
 - 2.3.2 Verantwoordelijkheid bij besturen 19
 - 2.3.3 Waarborgen 19
 - 2.3.4 Stimuleren 20
 - 2.3.5 Proportionaliteit en maatwerk 20

3 Stelseltoezicht 22

- 3.1 Inleiding 22
- 3.2 Stelselkwaliteit en stelseltoezicht 22
 - 3.2.1 Een stelsel van onderwijsvoorzieningen 22
 - 3.2.2 Stelseltoezicht 23
- 3.3 Raamwerk voor stelselkwaliteit 24

4 Waarderingskader besturen 27

- 4.1 Inleiding 27
- 4.2 Opbouw van het kader 27
- 4.3 Kwaliteitsgebied en standaarden 28
- 4.4 Overige wettelijke vereisten 34

5 Waarderingskader scholen 36

- 5.1 Inleiding 36
- 5.2 Opbouw van het kader 36
- 5.3 Kwaliteitsgebieden en standaarden 37
- 5.4 Overige wettelijke vereisten 56

6 Oordelen en waarderen 58

- 6.1 Inleiding 58
- 6.2 Stimuleren op stelselniveau 58
- 6.3 Oordelen en waarderen standaarden bestuur en school 58
- 6.4 Oordelen en waarderen op bestuursniveau 59
- 6.5 Oordelen en waarderen op schoolniveau 60
 - 6.5.1 Wettelijke norm zeer zwak onderwijs 60
- 6.6 Oordeelsvorming 61
 - 6.6.1 Beoordelen naleving deugdelijkheidseisen 61
 - 6.6.2 Waarderen van ambities 61
 - 6.6.3 Omgeving van bestuur en school 61

7	Werkwijze toezicht 62
7.1	Inleiding 62
7.2	Stelseltoezicht 62
7.2.1	Werkwijze van het stelseltoezicht 62
7.2.2	Monitoring en analyse van ontwikkelingen 63
7.2.3	Agenderen en interveniëren 64
7.3	Toezicht op besturen en scholen 65
7.3.1	Werkwijze toezicht op besturen en scholen 65
7.3.2	Proportionaliteit en maatwerk 65
7.3.3	Jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse 66
7.4	Toezichtsactiviteiten bij besturen en scholen 66
7.4.1	Vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen 67
7.4.2	Onderzoeken op schoolniveau 69
7.4.3	Onderzoeken specifiek gericht op financieel beheer 70
7.4.4	Overige toezichtsactiviteiten 71
7.5	Vervolgtoezicht, intensivering en sancties 71
7.5.1	Vervolgtoezicht bij herstelperiode 71
7.5.2	Escaleren 73

8	Communicatie en rapportage 74
8.1	Inleiding 74
8.2	Communicatie 74
8.3	Rapportage 75
8.3.1	Stelselniveau 75
8.3.2	Bestuursniveau 75
8.3.3	Schoolniveau 76
8.4	Openbaarmaking, zienswijze en bezwaar 77

9	Specifieke toepassingen van het onderzoekskader 78
9.1	Inleiding 78
9.2	Besturen samenwerkingsverbanden passend onderwijs 78
9.2.1	Inleiding 78
9.2.2	Aanpassingen waarderingskader en normering 79
9.2.3	Werkwijze 81

Bijlage 1 Waarderingskader besturen samenwerkingsverbanden passend onderwijs 82

Bijlage 2 Uitwerking burgerschap en basiswaarden 92

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

Voor u ligt het Onderzoekskader 2021 van de Inspectie van het Onderwijs, in de versie per 1 augustus 2026. Ieder jaar actualiseren we de onderzoekskaders, onder meer om ze te laten aansluiten bij gewijzigde wet- en regelgeving. Om de paar jaar herzien we de kaders geheel; de volgende herziening staat gepland voor 1 augustus 2027.

De veranderingen in het toezicht zijn dit jaar omvangrijker dan gebruikelijk bij een actualisatie. Vanwege voortdurende veranderingen in het onderwijs, de verwachtingen vanuit de samenleving en de wetgeving, passen we ook het toezicht verder aan. Denk daarbij aan de wensen over de balans in het toezicht op besturen en scholen/opleidingen en nieuwe wetgeving. We brengen u in dit woord vooraf op de hoogte van de uitwerkingen die in het toezicht zijn gedaan. Dit zijn tevens voorlopers op de grotere herziening van het onderzoekskader per 1 augustus 2027.

In de uitvoering van ons toezicht op bestuursniveau leggen we een sterker accent op risico's. Bij besturen waar we de grootste risico's zien, voeren we een volledig onderzoek uit, dat we sinds vorig jaar een bestuursonderzoek noemen in plaats van een vierjaarlijks onderzoek. Naast het bestuursonderzoek hebben we een lichtere variant aan het bestuurstoezicht in het bekostigd onderwijs toegevoegd, het bestuursbezoek. Dit bestuursbezoek is minder uitgebreid en sluiten we niet af met een oordeel maar met een conclusie. Met deze nieuwe toezichtvorm versterken we de proportionaliteit van het toezicht. We sluiten beter aan bij de kwaliteitsborging en bevordering van kwaliteit die besturen zelf uitoefenen. Met deze risicogerichte aanpak creëren we ook ruimte voor frequenter toezicht op scholen en opleidingen. We streven ernaar jaarlijks bij een kwart van de besturen een bestuursbezoek of -onderzoek uit te voeren. Zo willen we elke vier jaar – dan wel deze termijn zo dicht mogelijk benaderend – een actueel beeld krijgen van alle besturen.

Voor scholen hebben we de onaangekondigde schoolbezoeken geïntroduceerd. Hiermee komen we tegemoet aan de wens om meer zicht op schoolniveau te hebben. We voeren deze bezoeken onaangekondigd uit waarbij de focus ligt op belangrijke onderdelen van het onderwijsproces, zoals de leskwaliteit en (sociale) veiligheid. De bezoeken hebben een stimulerend karakter; het accent ligt op het aangeven van zowel algemene punten als aandachtspunten. We spreken na een OSB geen eindoordeel uit over de school.

Zowel bij de bestuursbezoeken als bij de onaangekondigde schoolbezoeken kunnen we bij tekortkomingen één of meer herstelopdrachten geven. Ook kunnen we besluiten alsnog een risico-onderzoek uit te voeren, als we daar aanleiding toe zien.

Met deze nieuwe toezichtvormen, die een aanvulling zijn op de in paragraaf 7.4 genoemde vormen, kunnen we breed zicht houden op de kwaliteit van besturen en scholen, zonder direct een zwaar en belastend onderzoek in te zetten. Ze passen bij situaties waarin we geen acute risico's zien en waarin scholen/opleidingen en besturen laten zien dat zij zelf zicht hebben op de onderwijskwaliteit en hier actief op sturen.

Al deze ontwikkelingen passen in de vernieuwde toezichtvisie die we in het onderzoekskader van 1 augustus 2025 introduceerden. Het toezicht is opgevegericht en richt zich integraal op alle niveaus: scholen/opleidingen, besturen en stelsel. Ook is het toezicht meer adaptief om in te kunnen spelen op vraagstukken die actueel zijn. De al langer bestaande uitgangspunten zoals proportionaliteit en maatwerk krijgen daarmee versterking.

Zo willen we het toezicht actueel en effectief laten zijn.

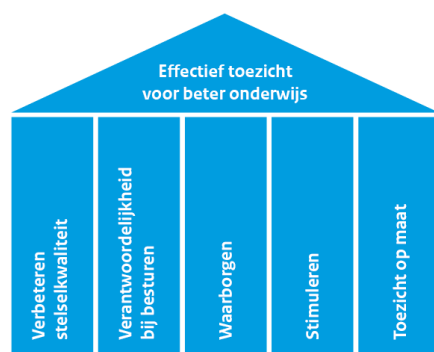
Samenvatting

Inleiding

Toezicht vereist actualisatie en continue verbetering om effectief te zijn en te blijven. Op basis van evaluaties, ervaringen en actuele ontwikkelingen heeft de Inspectie van het Onderwijs daarom het Onderzoekskader 2017 aangepast.¹ Het vernieuwde toezicht dat toen in werking trad, nam de verantwoordelijkheid van besturen voor de kwaliteit van hun scholen en opleidingen als uitgangspunt. Die ontwikkeling zetten we (hiermee wordt in dit document de inspectie bedoeld) door en wordt met dit aangepaste kader verder verstevigd.

In het onderzoekskader is beschreven hoe het toezicht op het onderwijs is ingericht. Het omvat het waarderingskader op grond waarvan we oordelen en waarderen en omschrijft de werkwijze daarvoor.

Visie

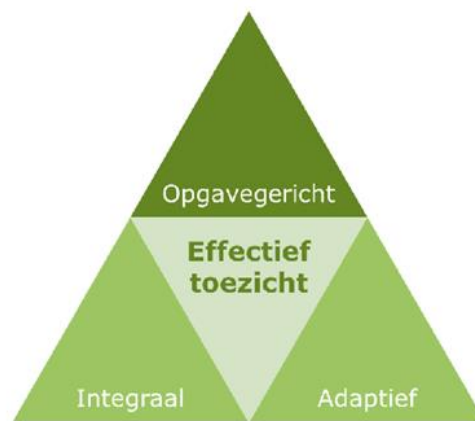
Centraal in het toezicht op het onderwijs staan de belangen van de leerlingen en studenten. Het doel is het stelsel zo te laten functioneren dat het voorziet in de bagage die voor leerlingen en studenten nu en in hun verdere onderwijsloopbaan en leven essentieel is. Iedereen heeft recht op onderwijs van voldoende kwaliteit en moet erop kunnen vertrouwen dat het onderwijs op een school op orde is. Onze missie, 'Effectief toezicht voor beter onderwijs', sluit daarop aan. In ons toezicht waarborgen we de kwaliteit van het onderwijs en stimuleren we de verbetering ervan.

Onze missie wordt gedragen door vijf uitgangspunten. De uitgangspunten hangen met elkaar samen en borduren op elkaar voort. Met elk uitgangspunt afzonderlijk, maar vooral in die samenhang beoogt het toezicht bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijsstelsel. Daarnaast sluit het toezicht aan bij de verantwoordelijkheid die besturen hebben voor het onderwijs, bewaakt het in aanvulling daarop de basiskwaliteit (waarborgen) en wil het beter onderwijs bevorderen (stimuleren). We bepalen de intensiteit van het toezicht per bestuur (proportionaliteit) en houden bij de uitvoering rekening met de organisatiekenmerken en omstandigheden van het bestuur (maatwerk).

¹ Over de evaluatie van ons toezicht is een rapport geschreven: Evaluatie vernieuwd toezicht. Voortgangsrapportage 2018/2019. U kunt dit rapport vinden op onze website (www.onderwijsinspectie.nl).

Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs richt zich op drie niveaus die voortvloeien uit onze wettelijke opdracht(en): op het stelsel, op besturen en op hun scholen. Hierna wordt per niveau toegelicht hoe het toezicht is ingericht.

Het doel van ons toezicht wordt nog steeds aangegeven door onze missie: 'Effectief toezicht voor beter onderwijs'. Centraal in onze visie staan de maatschappelijke opgaven van het onderwijs: we willen **opgavegericht** werken. Vanuit die opgaven richten we ons toezicht in en bepalen we waar we als toezichthouder nodig zijn. Om dat goed te doen, kijken we **integraal** naar het onderwijs en is ons toezicht **adaptief**. We willen daar zijn waar we het hardst nodig zijn, op een passende en effectieve manier. Daarbij gaan we uit van onze wettelijke taken en houden we uiteraard rekening met wat er politiek en maatschappelijk van ons gevraagd wordt.

Toezicht op het onderwijsstelsel

Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs richt zich op de context waarbinnen besturen en hun scholen hun werk doen: we spreken dan over het onderwijsstelsel als geheel. Voor de werking en de kwaliteit van het stelsel beschouwen we onderdelen ervan en de verbanden daartussen. We geven daarmee invulling aan de reflectieve functie van het toezicht: vanwege onze wettelijke taak op stelselniveau reflecteren we op de kwaliteit van het stelsel.

Het stelseltoezicht gaat uit van het belang dat de samenleving als geheel heeft bij het onderwijs: het publieke belang. Als onderdeel daarvan geven we in het toezicht aandacht aan specifieke kansen en bedreigingen, specifieke onderdelen van het stelsel of groepen leerlingen. Als toezichthouder moeten we daarom weten hoe het onderwijs zich ontwikkelt en, als er iets niet goed loopt, de samenleving informeren. De kernfuncties van het onderwijs (kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen) nemen we in ons toezicht als uitgangspunt voor de omschrijving van de kwaliteit van het onderwijsstelsel.

Stelseltoezicht was al onderdeel van het toezicht van de inspectie, maar nieuw is dat we de kwaliteit hebben gedefinieerd in een raamwerk. Dat is geen kader waarmee we een individueel bestuur of een individuele school beoordelen of waarderen, het is een raamwerk om het onderwijs als geheel te beschouwen. Het biedt sturing en focus voor het krijgen van zicht op trends en knelpunten in het stelsel. Op basis

daarvan agenderen we de risico's en interveniëren we, op het niveau van het stelsel, wanneer dat vanuit de stimulerende functie van het toezicht passend of nodig is.

We duiden en waarderen jaarlijks in 'De Staat van het Onderwijs' hoe het met de kernfuncties en voorwaarden van het onderwijsstelsel is gesteld. Daarnaast maken we vaak aparte themarapporten.

Toezicht op het bestuur en zijn scholen

Besturen zijn ervoor verantwoordelijk dat het onderwijs op hun scholen van voldoende kwaliteit is en dat het financieel beheer op orde is. Door het aangepaste onderzoekskader worden besturen daarnaast nog nadrukkelijker gestimuleerd om na te denken over hun eigen ambities. Elke vier jaar onderzoekt de inspectie in het 'Vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen' de mate waarin het bestuur deze verantwoordelijkheid neemt en of de (be)sturing op de kwaliteit van de scholen op orde is.

Gezien het belang van meer zicht op schoolniveau heeft de inspectie ruimte gecreëerd voor intensiever toezicht op scholen. Daarom was het in 2024 en is het ook in 2025 niet mogelijk de bestuursgerichte vierjaarscyclus volledig uit te voeren. De inzet van de inspectie is voornamelijk om de vierjaarscyclus vanaf 2026 weer volledig uit te voeren, met risico-onderzoek bij risicobesturen en substantieel lichtere, proportionele bezoeken bij jaarlijks ongeveer een kwart van de besturen. We houden daarbij wel rekening met de vraag die er tegelijkertijd ligt om met de beschikbare capaciteit meer scholen te bezoeken en met de (mogelijke) beperkingen die daaruit voortvloeien voor onderzoeken bij besturen. Om deze redenen gebruiken we bij de uitvoering van het toezicht in de praktijk voorlopig de term 'bestuursonderzoek', en niet het in dit onderzoekskader gebruikte 'vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen'.

We beoordelen de kwaliteit van de besturing in het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De kern van het kwaliteitsgebied is dat het bestuur zorgt voor besturing van de onderwijskwaliteit op de scholen en voor een goede organisatie en kwaliteitscultuur. Uit het oordeel op dit kwaliteitsgebied blijkt of het bestuur in staat is om met zijn (be)sturing de kwaliteit en het financieel beheer van het onderwijs op de scholen te waarborgen en verder te ontwikkelen. Wat nieuw is, is dat het financieel beheer integraal onderdeel van de standaarden in dit kwaliteitsgebied is.

Om te onderzoeken in hoeverre de besturing door het bestuur op orde is, ondernemen we onderzoeksactiviteiten op bestuurs- en schoolniveau die we vooraf vastleggen in een onderzoeksplan. Met verificatie-activiteiten toetsen we bij besturen en scholen in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van zijn onderwijs, het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt. Zo spreken we onder andere met de medezeggenschapsraad of studentenraad en het interne toezicht. Daarnaast voeren we activiteiten op scholen uit, zoals het voeren van gesprekken met leerlingen, ouders en schoolleiders of het afleggen van lesbezoeken. Ook kunnen we een risico-kwaliteitsonderzoek uitvoeren. Het onderzoek leidt tot een oordeel of waardering per standaard. Op basis van de beslisregels beoordelen we de besturing ook op het niveau van het gehele kwaliteitsgebied. Dit laatste is voor sommige sectoren nieuw ten opzichte van 2017. De waardering Goed kunnen we zowel op het niveau van de standaard als op het niveau van het kwaliteitsgebied toekennen als het bestuur niet alleen voldoet aan de deugdelijkheidseisen, maar ook

ambities realiseert die daarboven uitstijgen. Het rapport van het onderzoek, inclusief de oordelen en waarderingen, maken we openbaar via onze website.

Afhankelijk van de kwaliteit van de besturing en eventuele tekortkomingen bepalen we het vervolgtoezicht. Er kan gekozen worden om het toezicht te intensiveren of juist minder intensief te laten zijn. Dit vervolgtoezicht kan uitgevoerd worden door het bestuur of door de inspectie. Daarnaast is het mogelijk dat er een tussentijds onderzoek plaatsvindt, als dit op basis van bepaalde informatie, zoals signalen of financiële kengetallen, nodig blijkt. Bij een bestuur dat er niet in slaagt zijn besturing op (delen van) de kwaliteit van scholen te waarborgen, voeren wij zelf (delen van) het tussentijds onderzoek uit.

Toezicht op individuele scholen

Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op zijn scholen, waarbinnen schoolleiders hun verantwoordelijkheid voor de sturing van de kwaliteit op school vormgeven. De waarborgfunctie van de inspectie sluit daarop aan. Deze waarborgfunctie wordt versterkt door meer en beter gebruik te maken van signalen en andere gegevens en informatie, waaronder schooleigen informatie zoals het schoolplan. Het toezicht op individuele scholen is daarmee ook aanvullend op wat het bestuur zelf uitvoert en waarover het bestuur zich verantwoordt. Naast verificatie-activiteiten op scholen waar we onderdelen van de kwaliteit onderzoeken, is het mogelijk dat we op het niveau van een school op (een selectie van) standaarden oordelen geven of een waardering uitspreken. Dit doen we bij een risico-kwaliteitsonderzoek en bij een steekproef-kwaliteitsonderzoek. Wanneer wij risico's signaleren, voeren wij (afhankelijk van de aard van de risico's) het onderzoek op de school geheel of gedeeltelijk uit. Dit kan zowel binnen als buiten het vierjaarlijks onderzoek plaatsvinden.

Wanneer we een risico-kwaliteitsonderzoek of een steekproef-kwaliteitsonderzoek uitvoeren of overwegen op standaardniveau de waardering Goed toe te kennen gebruiken we standaarden uit het waarderingskader voor scholen. We beoordelen standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Onderwijsproces, Veiligheid en schoolklimaat, Onderwijsresultaten en Sturen, kwaliteitszorg en ambitie.² De standaarden krijgen een oordeel of waardering. Daarnaast kan een school, op basis van een beslisregel, het eindoordeel Zeer zwak, Onvoldoende of Voldoende (basiskwaliteit) krijgen. De oordelen en/of waarderingen, die vaak onderdeel zijn van het rapport van het vierjaarlijks onderzoek, maken we openbaar via onze website.

Net zoals bij besturen is ook op scholen vervolgtoezicht mogelijk bij tekortkomingen en bij het oordeel Onvoldoende of Zeer zwak. Ook bij scholen is het, zoals hierboven aangegeven, mogelijk dat we tussentijds een risico-kwaliteitsonderzoek uitvoeren, bijvoorbeeld bij ernstige signalen. De intensiteit van het vervolgtoezicht hangt net als bij besturen af van de kwaliteit van het bestuur. We gaan er namelijk van uit dat het bestuur er in eerste instantie zelf voor zorgt dat er effectieve maatregelen worden getroffen. Een laatste type onderzoek waarbij we scholen bezoeken, is het themaonderzoek. De uitkomsten van themaonderzoeken brengen we op verschillende manieren onder de aandacht van besturen, scholen en de samenleving.

² In het middelbaar beroepsonderwijs gaat het ook om Borging en afsluiting.

Afsluiting

Hierboven is het toezicht op het funderend onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs beschreven. Voor elke sector is een specifiek onderzoekskader gemaakt op basis van de relevante wet- en regelgeving en de ontwikkelingen in de sector. Daarnaast zijn er specifieke toepassingen van en uitzonderingen op het reguliere onderzoekskader, zoals bij de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs en bij onderwijssoorten en voorzieningen waarvoor specifieke wet- en regelgeving geldt.

In het onderzoekskader is beschreven hoe het toezicht is vormgegeven en wat de inspectie verwacht van het onderwijs. Uiteindelijk begint de verantwoordelijkheid voor beter onderwijs voor alle leerlingen op de school zelf. Het bestuur kan scholen daarin activeren en dit borgen. De inspectie zal hierop toezien, zo nodig ingrijpen en verdere kwaliteitsverbetering stimuleren.

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Het onderwijs verandert voortdurend door nieuwe ontwikkelingen in de samenleving. Daarom is het nodig het toezicht op (de kwaliteit van) het onderwijs regelmatig aan te passen. In 2017 is het toezicht vernieuwd. Sinds die tijd is de verantwoordelijkheid van besturen voor de kwaliteit van hun scholen het uitgangspunt voor het toezicht. In het toezicht op het onderwijs in Nederland gaat het om de leerlingen en studenten.

De inspectie heeft inmiddels enkele jaren ervaring opgedaan met het onderzoekskader van 2017. Na evaluatie stellen we het toezicht bij. Dit doen we niet alleen op grond van de opgedane ervaringen, maar ook op basis van actuele ontwikkelingen, verbeter suggesties vanuit het onderwijsveld en aanpassingen in beleid en wet- en regelgeving. In het voorliggende onderzoekskader zijn deze bijstellingen verwerkt. Hierin gaan we uit van de wettelijke taken van de inspectie en de voorschriften in wet- en regelgeving zoals deze voor de desbetreffende sectoren gelden. Daarnaast zijn de uitgangspunten voor het toezicht, zoals al geformuleerd in het Onderzoekskader 2017, verder verankerd in dit herziene onderzoekskader.³

Het door de minister vastgestelde Onderzoekskader 2021 (hierna: onderzoekskader) van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) beschrijft hoe het toezicht op het speciaal onderwijs is ingericht. Het onderzoekskader omvat het kader, op grond waarvan we oordelen en waarderen, en de werkwijze. Het onderzoekskader is bedoeld om de werkwijze van de inspectie voor anderen inzichtelijk te maken en het toezicht transparant uit te voeren.

In dit eerste hoofdstuk beschrijven we de wettelijke basis van het onderzoekskader en geven we de belangrijke begrippen in het toezicht weer. In hoofdstuk 2 gaan we in op de visie en de uitgangspunten voor ons toezicht. Daarna volgt in hoofdstuk 3 de invulling van het stelseltoezicht en in de hoofdstukken 4 en 5 de waarderingskaders voor het toezicht op bestuurs- en schoolniveau. Vervolgens beschrijven we hoe we tot oordelen en waarderungen komen (hoofdstuk 6), onze werkwijze (hoofdstuk 7) en communicatie (hoofdstuk 8). Tot slot geven we een overzicht van onderwijsvoorzieningen waarvoor specifieke wetgeving geldt en waar het waarderingskader en de werkwijze afwijken (hoofdstuk 9). Deze afwijkende waarderingskaders zijn te vinden in de bijlagen.

1.2 Waar houden we toezicht op?

In de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) staat in artikel 3, eerste lid, onder meer dat de inspectie toeziet op de naleving van de onderwijswet- en regelgeving, de taak heeft om de ontwikkeling van het onderwijs en de kwaliteit daarvan te bevorderen,

³ We baseren ons op de versie die op 22 juni 2020 is vastgesteld. Het onderzoekskader wordt namelijk elk jaar geactualiseerd vanwege wijzigingen in de wet- en regelgeving.

en de taak heeft om de financiële rechtmatigheid, doelmatigheid en continuïteit te beoordelen en bevorderen.

Het onderzoekskader heeft betrekking op alle besturen en scholen die onderwijs verzorgen op basis van de onderwijswetten, zoals in onderstaand tekstkader weergegeven.⁴ Daarnaast houdt de inspectie toezicht op de besturen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Besturen, scholen, opleidingen en besturen van samenwerkingsverbanden zijn onze objecten van toezicht.

Wettelijk kader toezicht op (voortgezet) speciaal onderwijs

De Wet op het onderwijstoezicht vormt de grondslag voor het toezicht. In deze wet is het toezicht op het onderwijs opgedragen aan de inspectie en heeft de inspectie de taak toe te zien op de naleving van wet- en regelgeving, de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen en het financieel beheer te beoordelen⁵ en te bevorderen, zoals bedoeld in de volgende wetten:

- Wet op de expertisecentra (WEC);
- Leerplichtwet 1969 (LPW 1969);
- Wet medezeggenschap op scholen (WMS);
- Wet overige OCW-subsidies.

1.3

Begripsbepalingen

Hieronder definiëren we een aantal begrippen die belangrijk zijn voor het toezicht.

Toezicht

De activiteiten van de inspectie, ten aanzien van scholen en samenwerkingsverbanden, die redelijkerwijs voortvloeien uit de taken op grond van artikel 3 van de WOT.

Besturen

Onder het begrip 'bestuur' wordt volgens artikel 1, onderdeel k, van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) verstaan het bevoegd gezag in de zin van een onderwijswet.⁶

Daarnaast kennen we besturen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Deugdelijkheidseisen

Deugdelijkheidseisen zijn bij of krachtens de wet geregelde algemene kwaliteitsnormen, gericht aan besturen. Deugdelijkheidseisen hebben betrekking op de onderwijskwaliteit (in ruime zin) en het financieel beheer.

Waarborgen

⁴ Dit betreft scholen en onderwijsinstellingen voor: slechthorende kinderen; kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden; visueel gehandicapte kinderen; lichamelijk gehandicapte kinderen; langdurig zieke kinderen (anders dan met een lichamelijke handicap); zeer moeilijk lerende kinderen; zeer moeilijk opvoedbare kinderen; meervoudig gehandicapte kinderen. Daarnaast houdt de inspectie toezicht op scholen verbonden aan pedologische instituten.

⁵ We doelen hier op de taak van de inspectie zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, sub c, WOT.

⁶ Met dien verstande dat waar het de Leerplichtwet 1969 of de Leerplichtwet BES betreft hieronder wordt verstaan het hoofd van de school of instelling, en met dien verstande dat waar het het toezicht op de uitoefening van de taken van het samenwerkingsverband betreft hieronder wordt verstaan het bestuur van de rechtspersoon, bedoeld in artikel 18a, vierde lid, van de Wet op het primair onderwijs en artikel 2.47, vijfde lid, van de Wet voortgezet onderwijs 2020. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat als het bevoegd gezag een rechtspersoon is die de instelling in stand houdt, de inspectie (het uitvoerend deel van) het bestuur als aanspreekpunt zal zien.

Vanuit de waarborgfunctie van het toezicht ziet de inspectie erop toe dat de bij of krachtens een onderwijswet gegeven, voorschriften (de deugdelijkheidseisen) worden nageleefd. Dit gaat over wat het bestuur en de school moeten. Een school die niet voldoet aan die voorschriften, biedt onderwijs van onvoldoende kwaliteit. Onvoldoende onderwijskwaliteit en/of onvoldoende financieel beheer kan leiden tot vervolgtoezicht en sancties.

Stimuleren

Vanuit de stimuleringsfunctie onderzoekt de inspectie hoe eigen ambities bijdragen aan (de continue en duurzame verbetering van) de onderwijskwaliteit. Hiermee bevorderen we de kwaliteit op het niveau van scholen, besturen en zo ook het stelsel. Eigen ambities hebben betrekking op de ambities en doelen die een bestuur/school zichzelf stelt. De school beschrijft deze in haar schoolplan.

Interventies

Bij alle handelingen die we ondernemen, spreken we van interventies. We onderscheiden:

- interventies vanuit onze waarborgfunctie: het gaat dan om het naleven van de wet;
- interventies vanuit onze stimuleringsfunctie: gericht op de eigen ambities;
- interventies op stelselniveau: het agenderen van stelselproblemen.

Stelseltoezicht

Het beschouwen van de werking van het stelsel noemen we de reflectieve functie van het toezicht, oftewel stelseltoezicht.

1.4 Niveaus in het toezicht

We onderscheiden verschillende niveaus in het toezicht: onderwijsstelsel, besturen en scholen.

Onderwijsstelsel

Omdat de kwaliteit van het onderwijsstelsel als geheel meer is dan de optelsom van de kwaliteit van de besturen en scholen, richten we ons op de werking van het onderwijsstelsel. Vraagstukken overstijgen in toenemende mate de reikwijdte van individuele scholen en besturen en vergen, om deze het hoofd te bieden, bredere samenwerking. We definiëren het onderwijsstelsel als het geheel van scholen, instellingen, besturen, schooltypen en opleidingen. Als inspectie kijken we wat daarin goed gaat en waar zich knelpunten voordoen. Deze knelpunten analyseren en agenderen we op landelijk en regionaal niveau. Het beschouwen van de werking van het stelsel als geheel noemen we de reflectieve functie van het toezicht.⁷ De Staat van het Onderwijs is daarvan een voorbeeld.

Besturen

Besturen zijn ervoor verantwoordelijk dat het onderwijs van hun scholen van voldoende kwaliteit is. En ook dat het financieel beheer op orde is. In het toezicht gaan wij na of besturen hier zicht op hebben en of zij hieraan sturing geven, zodat

⁷ De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) pleit ervoor de reflectieve functie van het toezicht te versterken. Het gaat de WRR erom dat het toezicht periodiek reflecteert op ontwikkelingen, kansen, risico's en bedreigingen binnen en buiten het domein die van invloed kunnen zijn op het eigen functioneren, op de prioritering en/of op het krachtenveld (WRR, 2013). Het kabinet ondersteunt in zijn reactie het pleidooi van de WRR om de reflectieve functie van het toezicht te versterken en daarmee de feedback-rol van het toezicht (Kabinetsreactie, september 2014).

besturen waarborgen dat de leerlingen op hun scholen onderwijs krijgen van voldoende kwaliteit.

Besturen vormen een belangrijk schakelpunt: door te werken aan de kwaliteit van hun scholen dragen zij bij aan de werking en de kwaliteit van het onderwijsstelsel als geheel. Zo moeten leerlingen, om zelfstandig te kunnen functioneren, in de samenleving in staat worden gesteld om te kunnen slagen in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt. Het onderwijs zorgt ervoor dat leerlingen de school voldoende geletterd en gecijferd en met de benodigde kennis en vaardigheden verlaten. Bovendien is het belangrijk dat zij gelijke kansen krijgen op een passend aanbod, waarbij het geen verschil maakt wie hun ouders zijn, waar zij vandaan komen of waar zij onderwijs volgen. Ook is het belangrijk dat leerlingen en studenten zich als persoon ontwikkelen; het onderwijs draagt eraan bij dat ze zichzelf en hun omgeving kennen en zelfstandig keuzes kunnen maken. Zo leren zij ook zelf om bij te dragen aan de sociale samenhang in de samenleving.

Scholen

De schoolleider geeft samen met het team het onderwijs op hun school vorm. Samen met het bestuur streven zij kwaliteitsdoelen en ambities voor het onderwijs aan hun leerlingen na. Hoe ze dat doen, beschrijven zij in hun schoolplan. Het schoolplan beschrijft het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg. In ons toezicht sluiten we aan bij deze schooleigen informatie. Kernvragen voor de kwaliteit van het onderwijs zijn: leren leerlingen genoeg, krijgen ze goed les en zijn ze veilig?

1.5 Werking en evaluatie

Dit onderzoekskader is van kracht met ingang van 1 augustus 2026. Het is overeenkomstig artikel 13, derde lid, van de WOT bekendgemaakt in de Staatscourant en is gepubliceerd op de website van de Inspectie van het Onderwijs en op www.wetten.nl.

Het onderzoekskader is vastgesteld op grond van artikel 13 van de WOT en is een beleidsregel als bedoeld in artikel 1:3, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap legt met dit onderzoekskader de werkwijze van de inspectie vast met betrekking tot de uitoefening van haar onderzoekstaken en -bevoegdheden. Ook is het onderzoekskader een wetsinterpreterende beleidsregel. Bij de uitwerking van de deugdelijkheidseisen in het waarderingskader is uitgegaan van een redelijke uitleg van de wet en de daarop gebaseerde lagere regelgeving.⁸ Over zowel de uitleg van wettelijke voorschriften als de werkwijze is overleg gevoerd met het onderwijsveld conform artikel 13, tweede lid van de WOT.

Lopende afspraken en toezichtsinterventies, waaronder die op basis van het Onderzoekskader 2021 in de versie per 1 augustus 2025, blijven van kracht. (Herstel)onderzoeken die ná 1 augustus 2026 starten⁹ worden uitgevoerd op basis van Onderzoekskader 2021 in de versie per 1 augustus 2026. Wetsartikelen die op de dag van publicatie van dit kader in de Staatscourant nog niet in werking zijn getreden, zijn tussen blokhaken ([]) geplaatst.

⁸ Bijvoorbeeld de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO).

⁹ Uitgegaan wordt van de eerste onderzoeksdag op locatie (niet zijnde het startgesprek met het bestuur in geval van een Bestuursonderzoek), ongeacht of deze onderzoeksdag fysiek of digitaal plaatsvindt.

Wij voorzien een nieuw onderzoekskader in 2027. Ervaringen met dit onderzoekskader en ontwikkelingen in de samenleving, in de verschillende sectoren of in politiek en beleid kunnen leiden tot eerdere bijstelling van (delen van) het onderzoekskader. Ieder jaar wordt het onderzoekskader in ieder geval geactualiseerd naar aanleiding van wijzigingen in de wet- en regelgeving. Om zicht te hebben op ervaringen en ontwikkelingen raadpleegt de inspectie periodiek het onderwijsveld.

2 Visie en uitgangspunten voor het toezicht

2.1 Inleiding

Beter onderwijs voor alle leerlingen, daar staan wij als inspectie voor. We gaan uit van onderwijs in brede zin: het onderwijs óp school en ook op afstand door school. In de wet staat aan welke eisen het onderwijs ten minste moet voldoen. Als inspectie zien we erop toe dat deze basiskwaliteit, via besturen, wordt gewaarborgd: besturen waarborgen de kwaliteit van de scholen, wij waarborgen op onze beurt de kwaliteit van de sturing door besturen (het bestuurlijk handelen). Dit doen we door het beoordelen van hun zicht op kwaliteit en op de sturing op kwaliteit die we van elk bestuur verwachten. Waar nodig intensiveren we het toezicht op de besturen. Daarnaast stimuleren we besturen en scholen om hun ambities waar te maken en om een hogere kwaliteit dan basiskwaliteit te realiseren. Als inspectie willen we laten zien wat er goed gaat bij besturen, scholen en ook in het onderwijsstelsel. We reflecteren dan ook op de werking van het stelsel als geheel. In dit hoofdstuk beschrijven we onze visie op het toezicht (paragraaf 2.2). Daarna beschrijven we de uitgangspunten die we in de uitvoering van het toezicht hanteren (paragraaf 2.3).

2.2 Visie

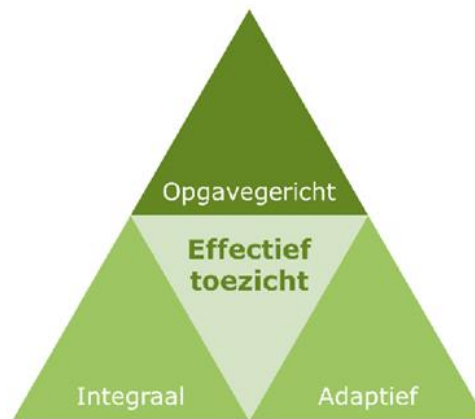
Onderwijs vervult een belangrijke taak in de samenleving. Het onderwijs begeleidt leerlingen naar vervolgonderwijs of werk, als werknemer of ondernemer. Ook moet het onderwijs ervoor zorgen dat kinderen leren hoe zij als burger volwaardig deel kunnen uitmaken van de samenleving. Om elke leerling daadwerkelijk in staat te stellen te werken en mee te doen, geeft het onderwijs hun de benodigde kennis en vaardigheden mee. Het is immers aan het onderwijs om de talenten van álle leerlingen tot bloei te laten komen. Anders gezegd: het leren (kwalificatie), de vaardigheden aanleren om mee te doen en bij te dragen aan de samenleving (socialisatie), en de weg vrijmaken naar vervolgonderwijs en arbeidsmarkt (allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen), zijn de kernfuncties van het Nederlandse onderwijs.

Visie en missie

Iedereen heeft recht op onderwijs van voldoende kwaliteit. Elke dag zetten leraren, besturen en andere professionals zich met dit doel in voor hun leerlingen en studenten. Al deze inspanningen dragen bij aan de werking en daarmee de kwaliteit van het onderwijsstelsel om zo een goede onderwijsloopbaan voor alle leerlingen te realiseren. Onze missie, 'Effectief toezicht voor beter onderwijs', sluit daarop aan. In ons toezicht waarborgen én stimuleren we de kwaliteit van het onderwijs. We richten ons daarbij op de werking van het stelsel als geheel (stimuleren) en op besturen en hun scholen (waarborgen en stimuleren). Besturen waarborgen de kwaliteit van hun scholen en het onderwijs aan de leerlingen. De intensiteit van het toezicht en het vervolgtoezicht stemmen we af op de mate waarin het bestuur de deugdelijkheidseisen naleeft en de kwaliteit van zijn scholen waarborgt. Alle besturen en scholen maken deel uit van het onderwijsstelsel en dragen daarmee bij aan de werking ervan. Het beschouwen van de werking van het stelsel noemen

we de reflectieve functie van het toezicht, oftewel stelseltoezicht.¹⁰ De versterking van de rol van het toezicht hierin is bepleit door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en wordt ondersteund door het kabinet.

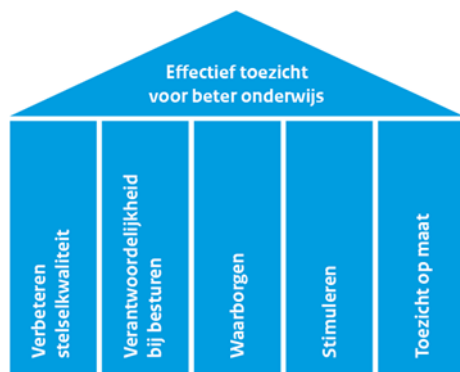
Het doel van ons toezicht wordt nog steeds aangegeven door onze missie: 'Effectief toezicht voor beter onderwijs'. Centraal in onze visie staan de maatschappelijke opgaven van het onderwijs: we willen **opgavegericht** werken. Vanuit die opgaven richten we ons toezicht in en bepalen we waar we als toezichthouder nodig zijn. Om dat goed te doen, kijken we **integraal** naar het onderwijs en is ons toezicht **adaptief**. We willen daar zijn waar we het hardst nodig zijn, op een passende en effectieve manier. Daarbij gaan we uit van onze wettelijke taken en houden we uiteraard rekening met wat er politiek en maatschappelijk van ons gevraagd wordt.

¹⁰ Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2013). Toezien op publieke belangen. Naar een verruimd perspectief op rijkstoezicht (Nr. 89). Den Haag/Amsterdam: Amsterdam University Press.

2.3

Uitgangspunten

Figuur 1 Uitgangspunten voor het toezicht

Onze missie, 'Effectief toezicht voor beter onderwijs', wordt gedragen door vijf uitgangspunten (zie figuur 1). De uitgangspunten hangen met elkaar samen en borduren op elkaar voort. Met elk uitgangspunt afzonderlijk, maar vooral in die samenhang beoogt het toezicht bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs(stelsel). Daarnaast sluit het toezicht aan bij de verantwoordelijkheid die besturen hebben voor het onderwijs, bewaakt het in aanvulling daarop de basiskwaliteit (waarborgen) en wil het beter onderwijs bevorderen (stimuleren). We bepalen de intensiteit van het toezicht per bestuur (proportionaliteit) en houden bij de uitvoering rekening met de organisatiekenmerken en omstandigheden van het bestuur (maatwerk). We lichten de uitgangspunten hierna toe.

2.3.1

Verbeteren stelselkwaliteit

Scholen en besturen maken onderdeel uit van het onderwijsstelsel. Het stelsel vormt ook de context waarbinnen zij hun werk doen. Onder stelselkwaliteit verstaan we de mate waarin alle besturen en scholen er samen met anderen in slagen om voor alle leerlingen bij te dragen aan de realisatie van de kernfuncties van het onderwijs. Zij zorgen er samen voor dat deze kernfuncties van onderwijs (kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen) met succes én in evenwicht gerealiseerd worden.

Stelseltoezicht (stimuleren) en het toezicht op besturen en scholen (stimuleren en waarborgen) hangen met elkaar samen, elk met een eigen plaats in het toezicht. Besturen en scholen zijn afzonderlijke objecten van toezicht. Het stelseltoezicht richt zich vanuit een stimulerende en agenderende invalshoek vooral op de samenhang: zowel de inspanningen van besturen, scholen en samenwerkingsverbanden als andere zaken die meespelen bij de totstandkoming van de kernfuncties van het onderwijs, zijn daarin belangrijk. We gebruiken de kernfuncties van het onderwijsstelsel om inhoud te geven aan het stelseltoezicht. Dat kan leiden tot stimulerende interventies op stelsel-, bestuurs- en schoolniveau.

De werking van het stelsel omvat dus meer dan de optelsom van de resultaten van het toezicht op besturen en scholen. Daarom monitoren we ook de ontwikkelingen op stelselniveau, bijvoorbeeld de mate waarin alle kinderen gelijke kansen krijgen in het onderwijs. We onderzoeken en agenderen positieve voorbeelden en knelpunten en kijken hoe we in afstemming met het onderwijsveld de kwaliteit van het stelsel kunnen verhogen. Jaarlijks rapporteren we over de kwaliteit van het stelsel in 'De

Staat van het Onderwijs', een taak die ons in de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) is toebedeeld. Ook bespreken we tijdens onderzoeken met besturen, in een open dialoog, hoe zij met de scholen aan de kwaliteit van het stelsel bijdragen, zonder dat dit tot oordelen of een waardering leidt. Op scholen onderzoeken we via themaonderzoeken ook thema's die de kernfuncties raken. Dit alles samen noemen we stelseltoezicht.

2.3.2 *Verantwoordelijkheid bij besturen*

Onder 'bestuur' verstaan we het bevoegd gezag van een of meer scholen. Dit omvat ook het interne toezicht. Omdat we besturen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs op hun scholen, noemen we het toezicht bestuursgericht. Besturen waarborgen de kwaliteit van hun scholen en het onderwijs aan de leerlingen. In de uitoefening van hun taken zijn zij ervoor verantwoordelijk dat het onderwijs op hun scholen van voldoende kwaliteit is en dat het financieel beheer deugdelijk is.

Besturen hebben daarnaast een wettelijke verantwoordelijkheid voor passend onderwijs. De kern daarvan is dat voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd. Schoolbesturen hebben in dat verband een zorgplicht voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Alle schoolbesturen zijn verplicht aangesloten bij een of meer (regionale) samenwerkingsverbanden passend onderwijs. We houden toezicht op de uitvoering van de afspraken binnen het samenwerkingsverband door de schoolbesturen. Daarnaast houden we toezicht op het bestuur van het samenwerkingsverband. Dit lichten we verder toe in hoofdstuk 9.

Wij zien erop toe dat besturen hun taken (het bewaken en bevorderen van de basiskwaliteit en de continuïteit) voldoende uitvoeren. Gebeurt dat niet of in onvoldoende mate, dan houden we verscherpt toezicht op het bestuur en de scholen. Dat maakt onderdeel uit van onze waarborgfunctie. In aanvulling op dit bestuursgerichte toezicht, onderzoeken en beoordelen we ook scholen als het besturen niet lukt de basiskwaliteit te realiseren. Verder geeft het bestuur met het onderwijs ook invulling aan eigen ambities, waaronder vaak ook ambities die de kernfuncties van het onderwijsstelsel raken. Daarop sluiten we aan vanuit onze stimulerende rol.

2.3.3 *Waarborgen*

De samenleving moet erop kunnen vertrouwen dat leerlingen onderwijs volgen dat van voldoende kwaliteit is. Temeer omdat er in beginsel voor jongeren een leerplicht geldt tot 16 jaar en (indien nog geen startkwalificatie is behaald) een kwalificatieplicht tot 18 jaar. De norm voor basiskwaliteit is dat besturen en scholen voldoen aan de deugdelijkheidseisen voor de onderwijskwaliteit, de kwaliteitszorg en het financieel beheer. Deze eisen hebben we in het waarderingskader voor besturen en scholen opgenomen (zie hoofdstuk 4 en 5).

Zo spreken we besturen die het onvoldoende lukt om de basiskwaliteit van hun scholen te waarborgen, aan. Waarborgen zij de basiskwaliteit niet of onvoldoende, dan geven wij het bestuur een of meerdere herstelopdrachten. Dat kan betekenen dat we ons dan ook op scholen richten. Bij een of meerdere onvoldoendes op standaarden krijgen scholen, na toepassing van de beslisregels, een eindoordeel Onvoldoende of Zeer zwak. Waar nodig intensiveren we het toezicht.

2.3.4 *Stimuleren*

Naast ingrijpen waar het niet goed gaat, stimuleren we ook verdere ontwikkeling van het onderwijs en de kwaliteit ervan. We doen dit op meerdere niveaus. Op stelselniveau monitoren we met onderzoek en gegevensverzameling hoe de kernfuncties van het onderwijs zich ontwikkelen. Als we hierin risico's signaleren, agenderen we deze, passend bij de urgentie ervan. We signaleren en agenderen belangrijke onderwerpen in bijvoorbeeld 'De Staat van het Onderwijs' en in themarapportages. Op stelselniveau geven we kansen en mogelijkheden voor verbetering aan, waarmee we het stelsel beogen te stimuleren. We brengen de uitkomsten en analyses van onderzoek op verschillende manieren en bij verschillende betrokkenen onder de aandacht, om zo bij te dragen aan inzicht en oplossingen voor gesignaleerde problemen. Soms is het belangrijk dat betrokkenen rond een thema samen in gesprek gaan. Zo kunnen bijvoorbeeld besturen, gemeenten en samenwerkingsverbanden samen een rol spelen bij voorschoolse educatie of jeugdzorg. We brengen de uitkomsten ook onder de aandacht van besturen en scholen door met hen in een open dialoog te bespreken of zij kansen zien om bij te dragen aan het verbeteren van een stelselknelpunt.

Naast stimuleren door aan te geven wat er beter kan, doen we dat ook door goede kwaliteit zichtbaar te maken. We kunnen daarvoor de waardering Goed toekennen op standaardniveau. We geven deze waardering op het moment dat een school of bestuur niet alleen voldoet aan de wettelijke vereisten maar ook aanvullende ambities realiseert. Ten slotte nemen we de (realisatie van de) ambities van het bestuur mee in de onderzoeken en streven we ernaar om tijdens het uitvoeren van onze onderzoeken en in de rapportage daarvan stimulerend te werk te gaan: we geven op een positieve manier feedback en benoemen naast wat er beter moet of kan, ook wat er goed gaat.

2.3.5 *Proportionaliteit en maatwerk*

Besturen en scholen verschillen van elkaar. De kwaliteit die ze realiseren is anders en ook kunnen ze anders georganiseerd zijn. De manier van ontwikkelen en hun omstandigheden kunnen ook verschillend zijn. Wij sluiten daar in ons toezicht op aan: de intensiteit van het toezicht bepalen we proportioneel in relatie tot de kwaliteit van het bestuur. Daarnaast is de uitvoering van het onderzoek op maat, rekening houdend met de kenmerken van het bestuur en de scholen. Zo komen we zo effectief mogelijk tot een deugdelijk oordeel en beperken we de toezichtslast.

De samenleving verwacht dat besturen en scholen voldoen aan de basiskwaliteit. Voor het toezicht is het belangrijk hoe effectief het bestuur is in het zorgen voor basiskwaliteit op zijn scholen. Het gaat dan om de kwaliteit van het onderwijs, de wijze waarop de professionaliteit van de instelling en het bestuur is gewaarborgd, om de mate van naleving van wettelijke voorschriften en de financiële situatie van de instelling. Naarmate een bestuur er beter in slaagt de kwaliteit van de scholen te bewaken en te bevorderen, is het toezicht minder intensief. Dan ligt het accent bijvoorbeeld meer op gesprekken over ambities over hun maatschappelijke opdracht en vragen we het bestuur vanuit zijn zicht op de kwaliteit te rapporteren over kwaliteitsontwikkeling en -verbetering. Indien dit aan de orde is, vragen we het bestuur ook over herstel van tekortkomingen te rapporteren.

Wanneer een bestuur er minder of niet in slaagt de kwaliteit van scholen te realiseren, intensiveren we het toezicht (proportioneel). We kunnen dan bijvoorbeeld in een kort tijdsbestek meerdere onderzoeken naar onderwijskwaliteit uitvoeren of

meerdere personen of instanties binnen of rondom het bestuur bij het onderzoek betrekken.

In het kader van onze waarborgfunctie monitoren we jaarlijks de ontwikkeling en de prestaties van een bestuur en de scholen. Op basis van eerder toezicht en kwaliteitsgegevens die we hebben vanuit monitoring, houden we de kwaliteit van bestuur en scholen in beeld. Dit is van belang voor de uitvoering van onze waarborgfunctie.

Bij de uitvoering van het (proportionele) toezicht stemmen we de onderzoeksactiviteiten af op de omstandigheden van het bestuur. Dat is het maatwerk. Hoe we proportionaliteit en maatwerk inzetten, beschrijven we in hoofdstuk 7. Dat hoofdstuk gaat over onze werkwijze.

3 Stelseltoezicht

3.1 Inleiding

Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs richt zich ook op de context waarbinnen besturen en hun scholen hun werk doen: we spreken dan over het onderwijsstelsel als geheel. Voor de werking en de kwaliteit van het stelsel beschouwen we onderdelen ervan en de verbanden daartussen. We geven daarmee invulling aan de reflectieve functie van het toezicht: vanwege onze wettelijke taak op stelselniveau, reflecteren we op de kwaliteit van het stelsel. Uitkomsten daarvan gebruiken we voor stimulerende interventies op stelsel-, bestuurs- en schoolniveau. In dit hoofdstuk geven we in een raamwerk weer wat we verstaan onder stelselkwaliteit. Dit raamwerk is opgebouwd aan de hand van de kernfuncties van het onderwijs.

In paragraaf 3.2 definiëren we eerst wat we verstaan onder stelselkwaliteit en stelseltoezicht. We geven aan welke wettelijke taken daarbij van belang zijn. Paragraaf 3.3 bevat het raamwerk voor stelselkwaliteit.

3.2 Stelselkwaliteit en stelseltoezicht

3.2.1 *Een stelsel van onderwijsvoorzieningen*

In Nederland zorgt de overheid voor de inrichting en het functioneren van een stelsel van onderwijsvoorzieningen. We willen als samenleving dat leerlingen kennis en vaardigheden opdoen die bij hun mogelijkheden en talenten passen, zodat zij kunnen bijdragen aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Goed onderwijs is essentieel om ervoor te zorgen dat alle kernfuncties van het onderwijs gerealiseerd worden. Dit is nodig voor een pluriforme samenleving. Onderdeel van goed onderwijs is dat alle leerlingen zich maximaal kunnen ontwikkelen en gelijke kansen hebben. Het gaat erom dat ons onderwijsstelsel goed werkt en er voor alle leerlingen en studenten in slaagt de kernfuncties van het onderwijs te realiseren: kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen.

Binnen het stelsel van onderwijsvoorzieningen is er sprake van wederzijdse afhankelijkheid: onderwijssectoren zijn nauw met elkaar en met andere voorzieningen in de samenleving verweven. Belangrijke maatschappelijke problemen raken onderwijsinstellingen en ook knelpunten op instellingsniveau en vragen om een breder stelselperspectief.

Om de werking van het stelsel te kunnen duiden, beschrijven we de kwaliteit van het onderwijs als geheel aan de hand van de kernfuncties van het onderwijs (paragraaf 3.3). Zowel stelselkwaliteit als stelseltoezicht vindt een basis in de stelselverantwoordelijkheid van de overheid (artikel 23, Grondwet en artikel 3, eerste lid, sub d, artikel 4, vierde lid en artikel 8, eerste lid, WOT). Hierbij gaat het om een stimulerende rol en de reflectieve functie van het toezicht.

We omschrijven stelselkwaliteit als de mate waarin het stelsel van besturen, scholen en andere actoren erin slaagt de kernfuncties van het onderwijs (kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen) met succes én in

evenwicht te realiseren. Deze kernfuncties nemen we in ons toezicht als uitgangspunt voor de omschrijving van de kwaliteit van het onderwijsstelsel.

3.2.2

Stelseltoezicht

Het toezicht gaat uit van het belang dat de samenleving als geheel heeft bij het onderwijs: het publieke belang. Als onderdeel daarvan geven we in het toezicht aandacht aan specifieke kansen en bedreigingen, specifieke onderdelen van het stelsel of groepen leerlingen. Als toezichthouder moeten we daarom weten hoe het onderwijs zich ontwikkelt, daarop reflecteren en, als er iets niet goed loopt, de samenleving informeren. Wij vatten stelseltoezicht dan ook op als het beschouwen van de werking en de kwaliteit van het stelsel als geheel. Omdat dit het niveau van individuele besturen overstijgt, ondernemen we activiteiten die tot doel hebben de werking en de kwaliteit van het stelsel te stimuleren. We doorlopen een cyclus van waarnemen (monitoren), analyseren, agenderen en stimulerend interveniëren en zien daarmee toe op de kwaliteit van het stelsel. De uitkomsten van het stelseltoezicht zijn van belang voor de samenleving, het parlement en de regering en helpen ons om gericht en slagvaardig toezicht uit te oefenen. Informatie op stelselniveau laat zo zien hoe het totale onderwijsstelsel functioneert en met welke problemen besturen en scholen te maken hebben. Bij besturen en scholen stellen we deze problemen aan de orde en bespreken we hoe zij hiermee omgaan in een open gesprek.

Onderzoeken naar de kwaliteit van het stelsel doen we ook in samenhang met de onderzoeken naar besturen en scholen. De informatie daaruit vormt een bron voor 'De Staat van het Onderwijs', voor afzonderlijke publicaties (bijvoorbeeld themarapporten) en voor stimulerende interventies.

Het stelseltoezicht is gebaseerd op de taken van de inspectie zoals beschreven in de WOT. Zo ligt er een taak voor de inspectie in het rapporteren over de ontwikkeling van, in bijzonder van de kwaliteit van, het onderwijs en over de uitoefening van de taken door de instellingen, de samenwerkingsverbanden en de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (artikel 3, eerste lid, sub d, WOT).

Vanuit onze ervaring in de onderwijspraktijk zien wij hierbij het verband met een andere inspectietaak: het bevorderen van de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs aan en het bestuur van instellingen als bedoeld in de onderwijswetten (artikel 3, eerste lid, sub b, WOT).

Ook is de taakuitoefening van de inspectie er mede op gericht betrokkenen te informeren over de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs (artikel 4, vierde lid, WOT). Verder is omschreven dat "de inspectie [...] desgevraagd en uit eigen beweging [rapporteert] aan Onze Minister over de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs en doet op grond daarvan voorstellen die zij in het belang van het onderwijs nodig acht" (artikel 8, eerste lid, WOT).

Hoewel stelseltoezicht een grondslag heeft in de WOT, verschilt het van het toezicht op besturen en scholen. In het toezicht op besturen en scholen gaat het om toezicht op de naleving van onderwijswet- en regelgeving. Daarmee kunnen we besturen en scholen, waar nodig, met onze oordelen en herstelopdrachten aanzetten om het onderwijs te verbeteren. In het stelseltoezicht daarentegen kunnen we

stelselproblemen signaleren, agenderen en op diverse manieren stimuleren¹¹, maar daarbij geven we geen opdrachten tot herstel. Het gaat hierbij immers niet om toezicht op naleving.

In hoofdstuk 2 gaven we aan dat het stelseltoezicht raakvlakken heeft met het toezicht op besturen en scholen vooral waar het de ambities van besturen en scholen raakt. Knelpunten op stelselniveau, zoals bijvoorbeeld blijkt uit een themaonderzoek, kunnen in dat geval aan de orde komen in het stimulerende toezicht op besturen en scholen.

3.3 Raamwerk voor stelselkwaliteit

Om de kwaliteit van het stelsel te monitoren, hanteren we een raamwerk. Dit raamwerk beschrijft de werking en de kwaliteit van het stelsel aan de hand van de kernfuncties van het onderwijs. Dit biedt focus voor het krijgen van zicht op de kwaliteit van de werking van het stelsel als geheel en op de trends en knelpunten. Het raamwerk geeft de thema's aan voor de activiteiten die we ondernemen op het gebied van waarnemen, analyseren en agenderen. Om de kwaliteit van het onderwijsstelsel op niveau te houden en te bevorderen, zijn inspanningen nodig van alle betrokkenen samen. Daarbij helpt het om de aandacht te richten op wat belangrijk is met het oog op de leerlingen en de samenleving, maar ook op wat urgent is, gegeven de actuele ontwikkelingen en trends op de langere termijn. We formuleren daarom focuspunten om andere actoren te stimuleren om samen aan het oplossen van knelpunten te werken. Enkele voorbeelden: 'Elke leerling is (digitaal) geletterd en gecijferd', 'Elke leerling krijgt gelijke kansen op een passend aanbod', 'Leerlingen zijn toegerust om bij te dragen aan de samenleving', 'Leerlingen slagen in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt' en 'Leerlingen kennen zichzelf en hun omgeving, en kunnen zelfstandig keuzes maken'. Deze vormen ook onderwerp van gesprek met besturen en raken het onderwijs op de scholen.

In het onderstaande Raamwerk voor stelselkwaliteit hebben we de kernfuncties weergegeven. In de beschrijving onderscheiden we drie kernfuncties: kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen. Persoonsvorming maakt daarbij onderdeel uit van de kernfunctie socialisatie. Naast de drie kernfuncties beschrijven we ook de voorwaarden die cruciaal zijn voor realisatie van de kernfuncties. De beschrijving geeft de essentie van de kernfunctie weer. In hoofdstuk 7 (Werkwijze) werken we uit hoe we invulling geven aan het stelseltoezicht.

RAAMWERK VOOR STELSELKWALITEIT

Kernfunctie Kwalificatie

Het onderwijs brengt leerlingen kennis, houdingen en vaardigheden bij die aansluiten bij de behoeften van de samenleving en bij de mogelijkheden en talenten van leerlingen.

Beschrijving

¹¹ Voor het beschrijven van de stimulerende taak van de inspectie wordt consequent de aanduiding 'de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs' gehanteerd. Deze omschrijving ziet zowel op de ontwikkeling en de kwaliteit van het onderwijsstelsel als op het onderwijs aan afzonderlijke instellingen. De formulering sluit eveneens aan bij het voornemen van de regering om naast de momentopname ook de ontwikkeling in de kwaliteit van het onderwijs aan instellingen beter inzichtelijk te maken. Tweede Kamer vergaderjaar 2014-2015, 33862, nr. 12.

De leerprestaties en het bereikte niveau van alle leerlingen samen hebben een optimaal niveau, voor diverse groepen en voor deelgebieden (vakken). Onderdeel daarvan is dat elke leerling, naar zijn mogelijkheden, geletterd en gecijferd is. De leerprestaties sluiten aan bij de behoefte van de samenleving, zodat elke leerling uiteindelijk goed kan functioneren in de samenleving. In vergelijking met (eerdere) trends, nationaal en internationaal, is er stabiliteit of een ontwikkeling in de richting van de ambities van de samenleving. De kwaliteit van toetsing en examinering leidt tot relevante en betrouwbare uitspraken op stelselniveau over niveau, prestaties en referentieniveaus van leerlingen. De kwaliteit van het onderwijsaanbod omvat kennis, houding en (digitale) vaardigheden en wordt regelmatig getoetst aan de actualiteit en aan (internationale) wetenschappelijke maatstaven.

Kernfunctie Socialisatie

Het onderwijs draagt bij aan de verwerving van de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn om optimaal te kunnen deelnemen en bijdragen aan de samenleving.

Beschrijving

De kennis, houding en vaardigheden van leerlingen liggen op het niveau dat nodig is om goed te kunnen functioneren in de pluriforme samenleving en de democratische rechtsstaat. Het gaat daarbij om de sociale en maatschappelijke competenties en om de basiswaarden^{1 2} van de democratische rechtsstaat die nodig zijn om hieraan succesvol te kunnen deelnemen. Bij de waardering van de bijdrage aan de samenleving zijn eerdere resultaten van het onderwijsstelsel, internationale vergelijking en inhoudelijke eisen leidend, net als de behoeften en ambities van de samenleving. Een vrije en pluriforme samenleving vraagt om burgers die de democratische spelregels in acht nemen, zelfstandig kunnen oordelen, verantwoordelijkheid willen nemen en die toegerust zijn om op een goede manier met diversiteit om te gaan.

Kernfunctie Allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen

Leerlingen volgen een onderwijsloopbaan die past bij hun mogelijkheden en talenten én bij de arbeidsbehoeften van de samenleving.

Beschrijving

Het onderwijs zorgt ervoor dat leerlingen een passende onderwijsloopbaan volgen en een gelijke kans hebben om terecht te komen op het onderwijstype dat bij hen past. Het onderwijs zorgt ervoor dat leerlingen slagen in het (vervolg)onderwijs en een diploma halen waarmee ze een passende plek op de arbeidsmarkt of een passende vervolgbestemming vinden. De advisering, schoolkeuze, overgangen en aansluiting binnen het (passend) onderwijs zijn doelmatig en werpen geen belemmeringen op voor doorstroom. Met andere woorden: het onderwijs is in gelijke mate toegankelijk en beschikbaar voor alle leerlingen die er gezien hun mogelijkheden thuishoren. In vergelijking met (eerdere) trends, nationaal en internationaal, is er stabiliteit of een ontwikkeling in de richting van de ambities van de samenleving.

^{1 2} Zie bijlage 2 voor een uitwerking van burgerschap en basiswaarden.

Voorwaarden voor realisatie van de kernfuncties

Het onderwijs is zodanig toegerust en georganiseerd dat het voor continuïteit kan zorgen en kan bijdragen aan de drie kernfuncties.

Beschrijving

Het onderwijs heeft zich zo georganiseerd dat het in staat is in een gezamenlijke dynamiek en samenwerking de drie kernfuncties van het stelsel te realiseren. Goede sturing en visie op wat bereikt moet worden zijn daarbij van belang. Ook samenwerking tussen instellingen, zoals bijvoorbeeld ten gunste van de realisatie van passend onderwijs, is zodanig dat ze bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs aan leerlingen. Middelen en mogelijkheden worden voldoende ingezet en benut. Er is voldoende personeel dat is toegerust voor de gevraagde onderwijstaken. Het niveau van middelen, organisatiewijze en personeel ligt op een geaccepteerd niveau in vergelijking met (eerdere) trends, nationaal en internationaal, of ontwikkelt zich in de richting van de ambities van de samenleving.

4 Waarderingskader besturen

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we het kader voor de beoordeling van de besturing door het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag bestaat uit het uitvoerend deel van het bestuur en het interne toezicht. Hoewel de functies gescheiden zijn, zorgt men er, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid, samen voor dat de kwaliteit van hun scholen gewaarborgd is en er sprake is van deugdelijk financieel beheer. Voor de leesbaarheid spreken we over het bestuur als aanduiding voor het bevoegd gezag.

We willen nagaan of het bestuur in staat is de basiskwaliteit van het onderwijs op zijn scholen te borgen, verder te verbeteren en te zorgen voor deugdelijk financieel beheer voor continuïteit in de toekomst. We beoordelen de kwaliteit van de besturing op basis van de geldende wet- en regelgeving (hierna: wettelijke vereisten) die is genoemd in het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Ook de invulling van de kernfuncties van het stelsel door het bestuur (zie hoofdstuk 3) heeft hier een plek.

Uit het oordeel op dit kwaliteitsgebied blijkt of het bestuur in staat is om met zijn (be)sturing de kwaliteit van het onderwijs op de scholen te waarborgen en verder te ontwikkelen. Met deze kennis over de kwaliteit van de sturing, richten we het (vervolg)toezicht proportioneel in (zie hoofdstuk 7).

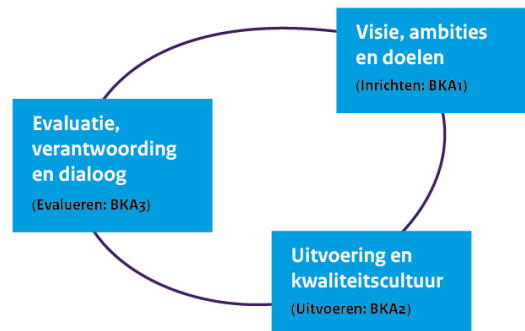
Naast het waarderingskader met standaarden voor besturing, kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau (BKA) zijn er ook standaarden voor sturen, kwaliteitszorg en ambitie op schoolniveau (SKA). Deze standaarden zijn opgenomen in het waarderingskader voor scholen en beschrijven we in hoofdstuk 5. We maken onderscheid tussen besturen en scholen, omdat de besturing (van een of meerdere scholen) door het bestuur en de sturing (op een school) door schoolleiders van elkaar verschillen. Met dit onderscheid kunnen we het toezicht beter laten aansluiten bij de verantwoordelijkheden en werkwijzen van besturen en scholen. Deze niveaus staan allerminst los van elkaar. Het bestuur geeft de kaders voor kwaliteit en financieel beheer aan waarbinnen de schoolleiders hun verantwoordelijkheid voor de sturing van de kwaliteit op school vormgeven. Het bestuur en de scholen zorgen gezamenlijk voor het behalen van beoogde resultaten rondom onderwijskwaliteit en financiële kwaliteit.

In paragraaf 4.2 lichten we toe hoe het waarderingskader voor besturen is opgebouwd. In aansluiting daarop beschrijven we in paragraaf 4.3 de inhoud van dat waarderingskader. In paragraaf 4.4 geven wij een toelichting op de overige wettelijke vereisten.

4.2 Opbouw van het kader

De kern van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA) is dat het bestuur zorgt voor besturing van de onderwijskwaliteit op de scholen en voor een goede organisatie en kwaliteitscultuur. Dat maakt dat leerlingen kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen in een veilige omgeving. Ook het financieel beheer, waaronder financiële continuïteit, rechtmatigheid en doelmatigheid, is hiervan

integraal onderdeel. Wij beschouwen de besturing als een cyclisch proces. De drie standaarden van het waarderingskader samen geven zicht op de kwaliteitscyclus van het bestuur. Als deze cyclus op orde is, is het bestuur in staat de basiskwaliteit te realiseren en te borgen, het onderwijs te verbeteren en te zorgen voor deugdelijk financieel beheer. Hiermee draagt het bestuur bij aan de kernfuncties van het stelsel. Bovendien bestaat er dan een ontwikkelingsgerichte kwaliteitscultuur: beleid wordt opgevolgd en na evaluatie bijgesteld.

Figuur 2 Opbouw kwaliteitsgebied

In de eerste standaard (BKA1) beoordelen we de manier waarop het bestuur de besturing en de randvoorwaarden inricht aan de hand van een visie op onderwijs, uitgewerkt in ambities en doelen. Dit raakt ook de kernfuncties van het stelsel, zoals verwoord in hoofdstuk 3. In de tweede standaard (BKA2) staat de uitvoering centraal: hoe stuurt het bestuur op het realiseren van de visie, ambities en doelen en wat voor kwaliteitscultuur is er? In de derde standaard (BKA3), ten slotte, onderzoeken we hoe het bestuur evalueert en analyseert, verantwoording aflegt aan anderen en de samenleving, reflecteert op de resultaten en erover in gesprek gaat. Dit leidt tot bijstelling en verdere ontwikkeling van de visie, ambities en doelen, zoals bedoeld in de eerste standaard, en maakt de cyclus van (in)richten, uitvoeren en evalueren compleet. De kwaliteitscultuur is van belang voor een effectieve sturing op deze cyclus (de standaarden samen). Daardoor wordt de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd.

4.3 Kwaliteitsgebied en standaarden

Het waarderingskader voor besturen, het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA), is onderverdeeld in drie standaarden die (in)richting, uitvoering en evaluatie omvatten. Deze standaarden zijn met elkaar verbonden en vertegenwoordigen samen het stelsel van kwaliteitszorg. Dit betekent dat we deze standaarden in samenhang onderzoeken.

Bij elke standaard geven we aan wat we onder basiskwaliteit verstaan en wat de wet van besturen vraagt (wat moet het bestuur?).¹³ Gezien het belang van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap, noemen we deze expliciet bij de standaarden BKA1, BKA2 en BKA3. We gaan ervan uit dat besturen (be)sturen vanuit visie en ambitie. Naast de ambities die besturen hebben om de wettelijke verplichtingen na te leven, zijn er ambities die meer omvatten dan de basiskwaliteit. Wij noemen dit de aanvullende ambities. Ook over deze ambities gaan we met

¹³ We parafraseren de wettelijke vereisten. Voor de letterlijke teksten verwijzen we naar de genoemde wetsartikelen.

besturen in gesprek. We kunnen daaraan een waardering koppelen, namelijk de waardering Goed. Het is de invulling van de stimulerende functie van het toezicht. In het waarderingskader komt dit tot uitdrukking in vragen naar de realisatie van aanvullende ambities van het bestuur. Met het geheel aan ambities dragen besturen bij aan de kernfuncties van het onderwijsstelsel.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

Het bestuur heeft een visie op goed onderwijs en op de besturing daarvan. De visie is concreet en passend vertaald naar ambities, doelen en daarmee samenhangend beleid. Deze vertaling maakt sturing mogelijk op de kwaliteit en resultaten van het onderwijs en de voorwaarden. Daartoe is een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat het bestuur in staat stelt de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen.

De doelen betreffen in elk geval de naleving van wettelijke eisen, waaronder de wettelijke vereisten voor het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces en de manier van toetsen, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap. De visie, ambities en doelen omvatten uitwerkingen van eerdere evaluatieresultaten en resultaten van interne en externe dialoog.

Het bestuur zorgt er met betrokkenheid van de scholen voor dat de visie, ambities, doelen en het beleid sturend zijn voor de verbetering van het onderwijs aan leerlingen. Scholen formuleren op hun beurt doelen die aansluiten bij wat leerlingen nodig hebben met het oog op hun doorgaande onderwijsloopbaan.

Het bestuur richt de voorwaarden in om de doelen te bereiken, waaronder de inzet en het beheer van de (financiële) middelen voor het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijsproces, het schoolklimaat en de resultaten. Het bestuur heeft daartoe een meerjarenbegroting waarin de relatie met het beleid en de doelen duidelijk zijn toegelicht. Er is voor de sturing op (financiële) kwaliteit een functionerende verantwoordelijkheidsverdeling tussen de interne toezichthouder, het bestuur en de scholen afgesproken, op basis van de geldende wet- en regelgeving.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 11, eerste lid, WEC: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.
- Artikel 19 en artikel 21, vierde lid, WEC: Het bestuur draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs op de scholen via een stelsel van kwaliteitszorg. Dat houdt onder andere in dat er toetsbare doelen zijn geformuleerd.
- Artikel 21, eerste, tweede, derde en vierde lid, WEC: Het bestuur zorgt ervoor dat alle scholen een schoolplan hebben. Het schoolplan omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg. Bij de beschrijving van het onderwijskundig beleid wordt het ondersteuningsaanbod van de school betrokken. Dit bevat een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.
- Artikel 28h, eerste lid, WEC: Er moet sprake zijn van een functionele of organieke scheiding tussen uitvoerend deel van het bestuur en intern toezicht.
- Artikel 28i, eerste lid, sub c, WEC: De interne toezichthouder ziet erop toe dat het bestuur de middelen doelmatig en rechtmatig besteedt en aanwendt.
- Artikel 29, zevende lid, WEC: Het bestuur stelt jaarlijks het beleid vast met betrekking tot de formatie van de verschillende categorieën personeel van de scholen.
- Artikel 31, eerste lid, WEC: Het bestuur stelt een managementstatuut vast waaruit de verantwoordelijkheidsverdeling in de aansturing van de school blijkt.
- Artikel 113 en artikel 145, WEC [jo. AMvB] en artikel 20 Besluit bekostiging WEC 2022: Het bestuur moet de rijksbekostiging rechtmatig besteden en moet evident ondoelmatige aanwending van beschikbare (financiële) middelen voorkomen.
- Artikel 141 WEC jo. artikel 4, vierde lid, RJO: Het bestuur maakt jaarlijks een jaarverslag waarin de resultaten van het financieel beleid en de continuïteitsparagraaf staan opgenomen.
- RJO jo. artikel 141 WEC: De wijze waarop door het bestuur verslag wordt gedaan van het financieel beheer gebeurt overeenkomstig de daarvoor in de RJO gestelde regels.

KA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Het bestuur realiseert samen met de scholen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

Het bestuur geeft als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg met de scholen effectief uitvoering aan de visie en de doelen voor onderwijskwaliteit. Aan de transparante, integere kwaliteitscultuur is zichtbaar dat deze bijdraagt aan de gestelde doelen.

Het bestuur bevordert een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, zodat de doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Het bestuur zorgt ervoor dat het onderwijskundig leiderschap op alle niveaus herkenbaar verankerd is in de organisatie. Het zorgt voor benoembaar, bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag

(VOG). Ook bevordert het bestuur dat de schoolleiding en teams gezamenlijk werken aan hun professionaliteit in relatie tot de bekwaamheidseisen en aan een verbetercultuur.

Binnen de kwaliteitscultuur geeft het bestuur uitvoering aan kwaliteitszorg gericht op de kwaliteit van het onderwijs, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap, de afspraken uit het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband passend onderwijs en de naleving van wettelijke voorschriften. Het bestuur bewaakt en bevordert dat de uitvoering in overeenstemming is met het beleid, zodat de doelen worden bereikt. Het bestuur houdt zicht op de uitvoering van het beleid en op de nagestreefde verbeteringen en stuurt daarop, zo nodig, tussentijds bij.

De beschikbare (financiële) middelen dragen bij aan de realisatie van de door het bestuur gestelde doelen en worden doelmatig en rechtmatig aangewend. Als onderdeel van zijn taak ziet de interne toezichthouder daarop toe. Het bestuur voorkomt evident ondoelmatige aanwending van beschikbare (financiële) middelen. Daarnaast stuurt het bestuur op effectief financieel beheer, zodat de continuïteit van het onderwijs gewaarborgd is en bekostiging rechtmatig verkregen wordt.

Het interne toezicht geeft voorts onafhankelijk en deugdelijk invulling aan zijn taak en wordt daarin gefaciliteerd door het uitvoerend deel van het bestuur. Het bestuur zorgt voor goed functionerende medezeggenschap; het hanteert een code voor goed bestuur en legt in het jaarverslag 1.4 verantwoording af over de afwijkingen van die code. Het bestuur komt zijn verplichtingen na omtrent de onverwijld overleg- en aangifteplicht en zorgt ervoor dat een personeelslid het bestuur van een redelijk vermoeden van een zedenmisdrif onverwijld in kennis kan stellen. Als laatste zorgt het bestuur voor een doeltreffende verwerking van interne en externe signalen en klachten.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 4a WEC: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrif en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 9, eerste lid, sub b, WEC: Een taak van instellingen is het ambulant begeleiden van leerlingen in het regulier onderwijs.
- Artikel 19 en artikel 21, vierde lid, WEC: Bestuur en schoolleiding zorgen ervoor dat de wet wordt nageleefd en er indien nodig verbetermaatregelen komen voor de kwaliteit. Dat houdt onder andere in dat het bestuur en de scholen zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs. Daarbij moet het functioneren van de kwaliteitscyclus centraal staan.
- Artikel 3 en artikel 21, eerste en derde lid, artikel 32b, artikel 34a en artikel 34b WEC: Het bestuur zorgt voor bevoegd personeel en maakt het onderhouden en uitbreiden van de bekwaamheid mogelijk.

1.4 Volgens artikel 1, sub c, RJO: het geheel van verslaggevingsdocumenten bestaande uit de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in artikel 392, titel 9, boek 2, BW.

- Artikel 22, eerste lid, sub e, WEC: Het bestuur communiceert over de klachtenregeling in de schoolgids(en).
- Artikel 23 WEC: Het bestuur heeft een klachtenregeling die leidt tot een deugdelijke klachtbehandeling waarbij voldaan wordt aan de specifieke vereisten die dit artikel noemt.
- Artikel 28g jo. artikel 19 WEC: Het bestuur draagt zorg voor een goed bestuurd school met een scheiding tussen het uitvoerend deel van het bestuur en het toezicht en met een rechtmatig bestuur en beheer.
- Artikel 28h WEC: De interne toezichthouder (of lid daarvan) functioneert onafhankelijk van het uitvoerend deel van het bestuur.
- Artikel 28i WEC: De interne toezichthouder houdt toezicht op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het uitvoerend deel van het bestuur, staat het uitvoerend deel van het bestuur met raad terzijde en heeft ten minste de bij de wet bepaalde taken.
- Artikel 28i, tweede en vierde lid, WEC: De taken en bevoegdheden van de interne toezichthouder of het intern toezichthoudend orgaan zijn zodanig dat hij een deugdelijk en onafhankelijk intern toezicht kan uitoefenen.
- Artikel 31a, derde en vierde lid, WEC: De school dient leraren een zelfstandige verantwoordelijkheid te geven bij de beoordeling van de onderwijsprestaties van leerlingen en voldoende zeggenschap te geven waar het gaat om het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de school. De afspraken hierover worden vastgelegd in een professioneel statuut.
- Artikel 113 en artikel 145, WEC [jo. AMvB] en artikel 20 Besluit bekostiging WEC 2022: Het bestuur moet de rijksbekostiging rechtmatig besteden en moet evident ondoelmatige aanwending van beschikbare (financiële) middelen voorkomen.
- Artikel 113, vijfde lid, WEC: Het bestuur beheert de middelen van de school op zodanige wijze dat het voortbestaan van de school is verzekerd.
- Artikel 141, eerste lid, onder a, WEC: Het bestuur dient een code voor goed bestuur te hanteren en verantwoordt zich over eventuele afwijkingen in het jaarverslag.
- Artikel 145, vierde lid, WEC: Als sprake is van evident ondoelmatige aanwending, kunnen daar financiële gevolgen aan worden verbonden, zoals wijziging van de bekostiging en het terugvorderen van het onverschuldigd betaalde deel van de bekostiging ¹⁵.
- Artikel 145, vijfde lid, WEC [jo. AMvB]: Bij of krachtens AMvB worden nadere regels gesteld over de wijze waarop wordt vastgesteld dat sprake is van evident ondoelmatige aanwending van de bekostiging.
- Artikel 4, vierde lid, RJO: Het bestuur zorgt voor een continuïteitsparagraaf in de jaarverslaggeving.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt wanneer dat nodig is het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

¹⁵ Met het amendement (Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 102, nr. 11) is geregeld dat een bekostigingssanctie, alleen kan worden opgelegd aan het bestuur nadat bij AMvB een nadere invulling wordt gegeven aan het begrip 'evident ondoelmatige besteding'. Zonder deze algemene maatregel van bestuur is handhaving op 'evident ondoelmatige besteding' niet mogelijk. Tot de datum van inwerkingtreding van de AMvB richt de inspectie zich op haar stimulerende taak op dit gebied en zal alleen een Onvoldoende worden gegeven als een bestuur niet voldoet aan de op dit moment bij de basiskwaliteit opgenomen elementen.

Basiskwaliteit

Het bestuur evalueert en beoordeelt als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de ambities, de doelen en het beleid worden gerealiseerd. Op deze manier krijgt het bestuur zicht op de gerealiseerde (financiële) kwaliteit en de resultaten van het onderwijs aan leerlingen. Bij de evaluatie en beoordeling van het beleid en de onderwijskwaliteit haalt het bestuur actief externe informatie op en gebruikt deze informatie bij de evaluatie en beoordeling. Op basis van de evaluatie reageert het bestuur tijdig op mogelijke kansen en bedreigingen, stelt wanneer nodig (verbeter)beleid op en treft passende maatregelen om de kwaliteit van het onderwijs op de scholen te borgen.

Het bestuur legt verantwoording af door middel van accurate, actuele en openbaar toegankelijke informatie over de gerealiseerde kwaliteit. Het brengt minimaal jaarlijks verslag uit aan zijn in- en externe belanghebbenden over zijn doelen en de resultaten van de opleidingen. De verantwoording in het jaarverslag is betrouwbaar en (de inhoud van) het jaarverslag voldoet aan de wettelijke vereisten.

Het bestuur verantwoordt zich daarbij ten minste over het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces, de manier van toetsen en het financieel beheer, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap. De reflectie op de uitkomsten van de evaluatie geeft alle lagen van de organisatie, intern toezicht en de medezeggenschap voldoende inzicht in de effectiviteit van de besturing en uitvoering. Het bestuur analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verantwoording. Vervolgens verwerkt het bestuur deze wanneer nodig in bijstelling van ambities, (verbeter)doelen en beleid of nieuwe ambities zodat de opbrengst van de dialoog bijdraagt aan ontwikkeling en verbetering van het onderwijs en de sturing daarop. Het bestuur organiseert ook de dialoog hierover met interne en externe belanghebbenden, waarbij in elk geval leerlingen, personeel, het regionale bedrijfsleven en de interne toezichthouder zijn betrokken. Het bestuur werkt bovendien actief samen met andere partijen aan doelen die het bestuurlijk belang overstijgen en de kernfuncties raken. Zo komt het bestuur de afspraken uit het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband passend onderwijs na en verantwoordt zich hierover.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1 en artikel 3, sub f, RJO jo. artikel 141 WEC: Het bestuur informeert jaarlijks interne en externe belanghebbenden over het gevoerde en voorgenomen beleid en over de uitkomsten van het gevoerde beleid.
- Artikel 3, onderdeel f2, RJO: Het bestuur neemt, indien het publieke eigen vermogen boven de signaleringswaarde uitstijgt, een toelichting in het bestuursverslag op.
- Artikel 4, vierde lid, RJO jo. artikel 141 WEC: Het bestuur maakt jaarlijks een jaarverslag waarin naast de resultaten van het financieel beleid ook verantwoording wordt gegeven over toekomstige ontwikkelingen van het onderwijs.

- Artikel 8 WMS: De (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad ((G)MR) ontvangt tijdig alle inlichtingen van het bestuur die redelijkerwijs nodig zijn om zijn taak te kunnen vervullen en ontvangt in elk geval bepaalde in de wet beschreven informatie.
- Artikel 10 WMS: In bepaalde gevallen heeft het bevoegde gezag voorafgaand instemming van de (G)MR nodig (bijvoorbeeld bij verandering van de onderwijskundige doelstellingen van de school).
- Artikel 11 WMS: Het bestuur moet de (G)MR vooraf in de gelegenheid stellen om te adviseren over besluiten bij bepaalde aangelegenheden (bijvoorbeeld vaststelling of wijziging van de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid voor de school).
- Artikel 12 WMS: Het bestuur heeft voorafgaande instemming nodig van het personeelsdeel van de (G)MR bij besluiten bij bepaalde aangelegenheden (bijvoorbeeld bij de vaststelling of wijziging van de samenstelling van de formatie).
- Artikel 14 WMS: Het bestuur heeft voorafgaande instemming nodig van het ouder- en leerlingdeel van de (G)MR over bepaalde besluiten (bijvoorbeeld bij de vaststelling van de schoolgids).
- Artikel 19 en artikel 21, vierde lid, WEC: Het bestuur zorgt voor de kwaliteit van het onderwijs op de scholen via een stelsel van kwaliteitszorg. Dat houdt onder andere in dat er regelmatig wordt geëvalueerd of deze doelen worden gehaald.
- Artikel 28i, eerste lid WEC: De interne toezichthouder houdt toezicht op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het uitvoerend deel van het bestuur, staat het uitvoerend deel van het bestuur met raad ter zijde en heeft ten minste de bij de wet bepaalde taken. De interne toezichthouder legt jaarlijks in het jaarverslag verantwoording af over de uitvoering van deze taken en de uitoefening van de bevoegdheden.
- Artikel 28i, eerste lid, sub c en e, WEC: De interne toezichthouder ziet erop toe dat het bestuur de middelen doelmatig en rechtmatig besteedt en aanwendt. De interne toezichthouder legt jaarlijks in het jaarverslag hierover verantwoording af.
- Artikel 141, eerste lid, onder a, WEC: Het bestuur vermeldt in het jaarverslag de gehanteerde code voor goed bestuur en verantwoordt zich daarin over eventuele afwijkingen.
- Artikel 141, zevende lid, WEC jo. artikel 3, onderdeel b RJO: Het bestuur maakt het jaarverslag openbaar. Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden gegeven over de wijze en het tijdstip waarop openbaarmaking van het jaarverslag plaatsvindt.
- RJO jo. artikel 141 WEC: De wijze waarop door het bestuur verslag wordt gedaan van het financieel beheer gebeurt overeenkomstig de daarvoor in de RJO gestelde regels.

4.4

Overige wettelijke vereisten

Niet alle (deugdelijkheids)eisen zoals die in de onderwijswet- en regelgeving staan vermeld, zijn opgenomen in het onderzoekskader. Dit neemt niet weg dat de inspectie toeziet op de naleving van (alle) bij of krachtens de onderwijswetten gegeven voorschriften (artikel 3, eerste lid, onder a, sub 1 jo artikel 1, onder d, Wet op het onderwijstoezicht). De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer 'overige

wettelijke vereisten'. Als we een tekortkoming constateren in de naleving van een 'overig' wettelijk vereiste kunnen we daarop een herstelopdracht geven.

Daarnaast spreken we ook van 'overige wettelijke vereisten' als we in een kwaliteitsonderzoek of in een onderzoek bij een bestuur een onderdeel van een standaard hebben onderzocht en beoordeeld zonder de gehele standaard te onderzoeken en te beoordelen. Onze bevindingen over de onderzochte overige wettelijke vereisten tellen niet mee in de beslisregels over het eindoordeel, maar er kunnen uiteraard wel herstelopdrachten op gegeven worden.

5 Waarderingskader scholen

5.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk beschreven we het kader voor de beoordeling van de besturing door het bestuur. In dit hoofdstuk beschrijven we het waarderingskader voor het beoordelen van de kwaliteit op scholen. Deze kaders hangen nauw met elkaar samen. Het bestuur geeft de kaders voor kwaliteit en financieel beheer aan waarbinnen schoolleiders hun verantwoordelijkheid voor de sturing van de kwaliteit op school vormgeven. Dit waarderingskader bevat naast standaarden over sturen en kwaliteit ook standaarden over het onderwijsproces, het schoolklimaat en de onderwijsresultaten. De standaarden over sturen, kwaliteitszorg en ambitie op schoolniveau (SKA) hangen samen met die over besturing, kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau (BKA) en zijn toegespitst op de wettelijke eisen op schoolniveau.

We gebruiken het waarderingskader voor scholen wanneer we onderzoek doen op schoolniveau.

We beschrijven de opbouw van het kader in paragraaf 5.2. In paragraaf 5.3 is vervolgens het waarderingskader op schoolniveau opgenomen. In de laatste paragraaf, 5.4, gaan we in op de overige wettelijke vereisten, die niet aan een standaard zijn gekoppeld.

5.2 Opbouw van het kader

In het waarderingskader op schoolniveau onderscheiden we vier kwaliteitsgebieden: Onderwijsproces, Veiligheid en schoolklimaat, Onderwijsresultaten, en Sturen, kwaliteitszorg en ambitie. Met het waarderingskader krijgen we antwoord op de drie elementaire vragen over het onderwijs voor leerlingen: krijgen ze goed onderwijs (Onderwijsproces), voelen ze zich veilig (Veiligheid en schoolklimaat), en leren ze genoeg (Onderwijsresultaten)? Daarnaast kijken we naar de sturing op en de verbetering van de kwaliteit (Sturen, kwaliteitszorg en ambitie). Dit zijn belangrijke aspecten voor de kwaliteit en ontwikkeling van het onderwijs aan leerlingen. We beoordelen bij de kwaliteit van het onderwijs het geheel van de prestaties van de school op deze vier gebieden. Het financieel beheer beoordeelt de inspectie op het niveau van het bestuur.

Het waarderingskader (voortgezet) speciaal onderwijs heeft de volgende opbouw ^{1 6}:

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN SO SCHOOLNIVEAU

Nummer	Standaard
OP	Onderwijsproces
OP0	Basisvaardigheden
OP1	Aanbod
OP2	Zicht op ontwikkeling en begeleiding

^{1 6} De waarderingskaders zijn in alle sectoren zo veel mogelijk gelijk. Voor de kwaliteitsgebieden worden in alle sectoren dezelfde lettercodes gehanteerd. De nummering van de standaarden loopt niet altijd door, omdat de sectoren verschillen in de uitwerking van de kwaliteitsgebieden en soms ook in het aantal standaarden dat een kwaliteitsgebied omvat.

OP3	Pedagogisch-didactisch handelen
OP4	Onderwijstijd
OP5	Praktijkvorming/stage
OP6	Afsluiting
VS	Veiligheid en schoolklimaat
VS1	Veiligheid
VS2	Schoolklimaat
OR	Onderwijsresultaten
OR1	Resultaten
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties
SKA	Sturen, kwaliteitszorg en ambitie
SKA1	Visie, ambities en doelen
SKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

5.3 Kwaliteitsgebieden en standaarden

Het waarderingskader (voortgezet) speciaal onderwijs op schoolniveau telt per gebied een aantal standaarden, in totaal veertien ¹⁷. Bij elke standaard is aangegeven wat we verstaan onder de basiskwaliteit (wat móet de school op orde hebben?). ¹⁸ Gezien het belang van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap, noemen we deze expliciet bij de standaarden SKA1, SKA2 en SKA3. Ter onderbouwing van de eisen voor basiskwaliteit geven we per standaard de wettelijke eisen weer die van toepassing zijn. We noemen de wettelijke eisen ook wel deugdelijkheidseisen.

In de praktijk hebben scholen ambities die raken aan basiskwaliteit. Scholen doen echter vaak meer. Naast de ambities binnen de basiskwaliteit hebben scholen ook ambities die daarboven uitstijgen en die scholen met het bestuur hebben geformuleerd. Voor deze eigen ambities vormt het schoolplan de basis. Over het geheel aan ambities gaan we met de scholen in gesprek. We kunnen daaraan een waardering koppelen, namelijk de waardering Goed (op standaardniveau). Dit is de invulling van de stimulerende functie van ons toezicht. In het waarderingskader komt dit tot uitdrukking in vragen naar de realisatie van aanvullende ambities.

Met het geheel aan ambities, zowel voor de basiskwaliteit als ambities die daarboven uitstijgen, dragen scholen met hun besturen bij aan de kwaliteit van de kernfuncties van het onderwijsstelsel.

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)

OP0. Basisvaardigheden

Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt of dagbesteding en de samenleving.

Basiskwaliteit

¹⁷ Om de zichtbaarheid van de basisvaardigheden te vergroten, is een standaard Basisvaardigheden (OP0) toegevoegd aan het waarderingskader. De standaard aanbod (OP1) heeft betrekking op het aanbod van de andere vakken/gebieden. Dit betekent dat we nog steeds uitgaan van samenhang in het gehele curriculum.

¹⁸ We parafraseren de wettelijke vereisten. Voor de letterlijke teksten verwijzen we naar de genoemde wetsartikelen.

De school heeft voor het onderwijs in de basisvaardigheden Nederlandse taal ¹⁹ (mondelinge taalvaardigheid, lezen, schrijven, begrippenlijst en taalverzorging), rekenen-wiskunde (getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, en verbanden) en burgerschap een doelgericht en samenhangend curriculum dat past bij de leerlingenpopulatie van de school. De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.

Voor Nederlandse taal en rekenen-wiskunde is de inhoud van het curriculum ten minste dekkend voor de kerndoelen en werkt het in elk geval voor de uitstroomprofielen arbeidsmarkt en vervolgonderwijs ²⁰ toe naar de daarvoor geldende referentieniveaus. Het curriculum kent een logisch doorlopende opbouw van doelen en bereidt leerlingen voor op de volgende leerjaren, het vervolgonderwijs, arbeid of dagbesteding en de samenleving.

Burgerschap richt zich ten minste op bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de kennis, houdingen en vaardigheden die daarbij van belang zijn. Dat geldt evenzo voor de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn in de pluriforme democratische samenleving, en de kerndoelen ²¹ die daaraan gerelateerd zijn.

Aanvullende ambities:

- Zijn er aanvullende ambities voor het onderwijs in de basisvaardigheden en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten:

- Artikel 11, eerste lid, WEC: Het onderwijs wordt afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerling een ononderbroken ontwikkelingsproces kan doorlopen. Zo mogelijk brengt het kinderen tot het volgen van gewoon onderwijs in basisscholen of scholen voor voortgezet onderwijs.
- Artikel 11, vierde lid, WEC: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie (kennis van en respect voor basiswaarden en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties).
- Artikel 13 WEC jo. bijlage 1. bij Besluit kerndoelen WEC: Voor sommige slechthorende en dove leerlingen kunnen derhalve zowel de kerndoelen Nederlandse taal als de doelen NGT aan de orde zijn. Scholen kunnen tweetalig onderwijs aanbieden. Voor het onderwijs in NGT zijn aparte doelen opgesteld. Deze taal kan als primaire taal aangeboden worden, waarbij dan het domein mondeling taalonderwijs wordt aangepast.

¹⁹ Voor sommige slechthorende en dove leerlingen is het taalonderwijs aangepast. Scholen kunnen voor deze doelgroep tweetalig onderwijs aanbieden en zich richten op de doelen in de Nederlandse gebarentaal en in het Nederlands.

²⁰ De verplichting van (toewerken) naar referentieniveaus verschilt tussen de uitstroomprofielen en hangt samen met het verwachte uitstroomniveau. Voor het uitstroomprofiel vervolgonderwijs geldt dezelfde (resultaats)verplichting als het regulier onderwijs. Voor leerlingen in het uitstroomprofiel arbeid gaat het om een inspanningsverplichting en voor leerlingen met het profiel dagbesteding zijn de referentieniveaus niet van toepassing als (streven naar) te behalen niveaus.

Als onderdeel van de beoordeling van de standaard OP0 kijken we naar de plek van basisvaardigheden in het curriculum met in het achterhoofd wat deze vaardigheden betekenen voor het functioneren in de uitstroombestemming. We verwachten dat het curriculum voor de basisvaardigheden samenhangend is, dat de school kennis heeft van de referentieniveaus en (delen van) leerlijnen hierop gebaseerd heeft en het curriculum op dit gebied kan verantwoorden aan de hand van de relevantie van de basisvaardigheden voor het uitstroomniveau.

²¹ De wettelijke opdracht tot bevordering is ook herkenbaar in een aantal kerndoelen voor het speciaal onderwijs, die eveneens op sociale en maatschappelijke competenties betrekking hebben. Te denken valt met name aan de kerndoelen 49 t/m 54, de leergebied overstijgende kerndoelen 3 en 7, en de leergebiedoverstijgende kerndoelen voor zml/mg 3, 5 en 8.

- Artikel 13, artikel 14a, artikel 14c, artikel 14f, WEC jo. Besluit Kerndoelen WEC: Het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen-wiskunde is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen en voldoet aan de daarvoor geldende referentieniveaus.
- Artikel 14a, tweede lid, WEC jo. Besluit Kerndoelen WEC: Het onderwijs in het voortgezet speciaal onderwijs uitstroomprofiel vervolgonderwijs - is ingericht op basis van de eindexamenprogramma's: Het onderwijs in dit profiel wordt ingericht volgens de voorschriften die voortvloeien uit de artikelen van de Wet op het voortgezet onderwijs 2020 die hierop van overeenkomstige toepassing zijn.
- Artikel 14c en artikel 14f, WEC, en Besluit Kerndoelen WEC: Het onderwijs in de uitstroomprofielen dagbesteding en arbeid besteedt aandacht aan de voorbereiding op dagbesteding en arbeid.
- Artikel 21 WEC: De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd.

OP1. Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op een vervolgbestemming en de samenleving.

Basiskwaliteit

De school bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs, arbeid of dagbesteding en op de samenleving. Zij biedt een breed en op de kerndoelen ^{2.2} gebaseerd aanbod. De school biedt loopbaanbegeleiding aan vanaf de inschrijving en tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het VSO met een arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel. Voor het vso-uitstroomprofiel vervolgonderwijs is het aanbod dekkend voor de examenprogramma's. Wanneer samenwerking met reguliere scholen noodzakelijk is om de examenprogramma's te realiseren, heeft de school dit georganiseerd. Onder aanbod verstaan we alle lesinhouden, ook die digitaal zijn of online aangeboden worden. Het aanbod van de school is afgestemd op de leerlingenpopulatie en sluit aan bij het (taal)niveau en de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het aanbod wordt waar nodig gedurende de schoolloopbaan verdiept en verbreed, zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Het aanbod is doelgericht, samenhangend en herkenbaar. Bovendien heeft de school de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren verdeeld.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het aanbod en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 11, eerste lid, WEC: Het onderwijs wordt afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerling een ononderbroken ontwikkelingsproces kan doorlopen. Zo mogelijk brengt het kinderen tot het volgen van gewoon onderwijs in basisscholen of scholen voor voortgezet onderwijs.

^{2.2} Vso-scholen met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs in Friesland geven het vak Fries, met inachtneming van de daarvoor vastgestelde kerndoelen, tenzij zij hiervoor een ontheffing hebben van Gedeputeerde Staten. Voor vso-scholen in Friesland met andere uitstroomprofielen en so-scholen in Friesland is het geven van het vak Fries niet verplicht.

- Artikel 11, derde en vierde lid, WEC: Het onderwijs is gericht op de emotionele en verstandelijke ontwikkeling, op het ontwikkelen van creativiteit, het verwerven van noodzakelijke kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden.
- Artikel 13, artikel 14a, artikel 14c, artikel 14f, WEC jo. Besluit Kerndoelen WEC: Het onderwijs is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen.
- Artikel 14a, tweede lid, WEC: Het onderwijs in het voortgezet speciaal onderwijs
 - uitstroomprofiel vervolgonderwijs - is ingericht op basis van de eindexamenprogramma's: Het onderwijs in dit profiel voldoet aan de voorschriften van de Wet op het voortgezet onderwijs 2020 die hierop van overeenkomstige toepassing zijn.
- Artikel 14c en artikel 14f, WEC, en Besluit Kerndoelen WEC: Het onderwijs in de uitstroomprofielen dagbesteding en arbeid besteedt aandacht aan de voorbereiding op dagbesteding en arbeid.
- Artikel 21, tweede lid, sub a, WEC: Het schoolplan bevat de uitwerking van de wettelijke opdrachten voor de uitgangspunten, doelstellingen en inhoud van het onderwijs.
- Artikel 44, WEC: De school biedt loopbaanbegeleiding aan gedurende de inschrijving op de school en tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel.

OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

Basiskwaliteit

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van leerlingen op alle voor het onderwijs belangrijke domeinen. De school stelt voor elke leerling op basis van alle leerlinggegevens een passend ontwikkelingsperspectief (OPP) op dat sturing geeft aan het plannen en volgen van de ontwikkeling van de leerlingen. Voor taal en rekenen gelden bij de leerlingen in ten minste de uitstroomprofielen arbeidsmarkt en vervolgonderwijs de referentieniveaus taal en rekenen daarbij als uitgangspunt. Het onderwijs is erop gericht dat leerlingen indien mogelijk kunnen doorstromen naar het regulier onderwijs. De school stelt OPP's op die voldoen aan de wettelijke vereisten en concrete doelen bevatten. De OPP's zijn sturend voor een planmatige en doelgerichte uitvoering van de extra ondersteuning. De school betreft ouders en de leerling bij de inhoud, uitvoering en evaluatie van het ontwikkelingsperspectief. Op basis van de evaluatie stelt de school de doelen of aanpak van de extra ondersteuning bij.

Het verzamelen van (toets)informatie gebeurt systematisch en zorgvuldig en voor de kennisgebieden taal en rekenen/wiskunde met behulp van genormeerde toetsen. Voor het verzamelen en vastleggen van (toets)informatie gebruikt de school een leerling- en onderwijsvolgsysteem. Met deze informatie is het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. De school heeft daarbij hoge verwachtingen van leerlingen. Het stelt de school in staat zorg te dragen voor de ontwikkeling en begeleiding van de leerling. De school waarborgt daarmee voor leerlingen de ononderbroken ontwikkeling en voortgang daarin en heeft daarbij oog voor de bevordering van

gelijke kansen. De school informeert ouders regelmatig over de ontwikkeling en vorderingen van hun kind.

Wanneer individuele of groepen leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs, analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepaalt zij wat er nodig is om op eventuele achterstanden of voorsprongen in de ontwikkeling van leerlingen in te spelen. De school biedt de begeleiding op cognitief, sociaal en/of motorisch gebied vervolgens gestructureerd aan. Waar nodig betreft de school het samenwerkingsverband, de gemeente en zorginstanties bij de begeleiding van de leerlingen.

De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen. De school besteedt op een structurele en herkenbare manier aandacht aan het bestrijden van (taal)achterstanden.

De school heeft in de schoolgids vastgelegd welke voorzieningen zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven. De school voert de geplande ondersteuning uit. De school vervult de zorgplicht passend onderwijs. Wanneer de school de extra ondersteuning voor een leerling niet kan bieden, zoekt de school in samenwerking met ouders en zo nodig het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor zicht op ontwikkeling en begeleiding en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

-
- Artikel 11, eerste lid, WEC: Het onderwijs wordt afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerling een ononderbroken ontwikkelingsproces kan doorlopen. Zo mogelijk brengt het kinderen tot het volgen van gewoon onderwijs in basisscholen of scholen voor voortgezet onderwijs.
- Artikel 11, derde lid, WEC: De school werkt herkenbaar en gestructureerd aan de bestrijding van achterstanden.
- Artikel 11, vierde lid, WEC: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze. Dat omvat onder meer regelmatig monitoren van de ontwikkeling van burgerschapscompetenties, om het onderwijs af te stemmen op de actuele leerbehoefte van leerlingen.
- Artikel 48c, eerste lid WEC: De school volgt de vorderingen van de leerlingen in kennis en vaardigheden door middel van een leerling- en onderwijsvolgsysteem. Bij taal en rekenen/wiskunde gebeurt dit met genormeerde toetsen.
- Artikel 20 WEC: De school houdt de ouders (of de leerlingen als zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn) op de hoogte van de vorderingen van de leerlingen.
- Artikel 21, tweede lid, WEC: De school heeft in het schoolplan beschreven op welke wijze het ondersteuningsaanbod van de school wordt betrokken bij het onderwijskundig beleid.

- Artikel 21, vierde lid, sub a, WEC: De school heeft de wijze waarop het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen in het schoolplan beschreven.
- Artikel 22, eerste lid, onder b, WEC: De schoolgids bevat informatie over het ondersteuningsaanbod van de school en voor scholen voor cluster 3 en 4 ook de basisondersteuningsvoorzieningen.²³
- Artikel 40, vierde lid, WEC: De school beoordeelt of de leerling extra ondersteuning nodig heeft.
- Artikel 40, vijfde lid en achttiende lid, WEC: De school houdt zich aan de zorgplicht passend onderwijs.
- Artikel 40b WEC: De samenstelling van de commissie voor de begeleiding is zodanig dat zij, rekening houdend met de handicap van de leerling, adequaat kan adviseren uit zowel onderwijskundig als pedagogisch, psychologisch en medisch oogpunt over de in het artikel genoemde taken, waaronder het vaststellen en bijstellen van het ontwikkelingsperspectief.
- Artikel 41 WEC: De samenstelling van de commissie van onderzoek is zodanig dat zij, rekening houdend met de handicap van de leerling, adequaat kan adviseren op basis van de in het artikel genoemde deskundigheden over de in het artikel genoemde taken, waaronder het adviseren over het vaststellen en bijstellen van het ontwikkelingsperspectief.
- Artikel 41a, eerste en derde lid, WEC: Het bestuur stelt binnen zes weken, na op overeenstemming gericht overleg met de ouders of de leerling, een ontwikkelingsperspectief vast voor een leerling waarvoor (voortgezet) speciaal onderwijs wordt verzorgd.
- Artikel 41a, tweede lid, WEC: Over het handelingsdeel van het ontwikkelperspectief dient door het bestuur, na advies van de commissie voor de begeleiding of onderzoek, overeenstemming met de ouders te worden bereikt.
- Artikel 41a, vierde lid, WEC: Het bestuur evalueert het ontwikkelingsperspectief minimaal eens per schooljaar met de ouders en de leerling, of, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, met de leerling.
- Artikel 41a, vijfde en zesde lid, WEC: De school kan het ontwikkelingsperspectief en het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief bijstellen na advies van de commissie voor de begeleiding en na overleg met de ouders of leerling.
- Artikel 41a, zevende en negende lid, WEC: Het bestuur stelt het ontwikkelingsperspectief vast of stelt het bij nadat het de leerling in de gelegenheid heeft gesteld zijn mening hierover te geven en licht aan de leerling toe wat de invloed is geweest hiervan op de vast- of bijstelling van het ontwikkelingsperspectief.
- Voor so: Artikel 41a, tiende lid, WEC, jo. artikel 4 Onderwijskundig besluit WEC: Het ontwikkelingsperspectief bevat tenminste informatie over naar welk uitstroomprofiel van het voortgezet speciaal onderwijs uitstroom wordt verwacht dan wel of uitstroom naar het reguliere onderwijs wordt verwacht, en de onderbouwing daarvan. De onderbouwing bevat tenminste de

²³ Zie voor begripsbepalingen artikel 1 WEC: *basisondersteuningsvoorzieningen* (als bedoeld in artikel 1 WPO/artikel 1.1 WVO 2020; alleen voor cl3- en cl4-scholen): voorzieningen voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte die op alle vestigingen van scholen behorend tot een samenwerkingsverband aanwezig zijn; *ondersteuningsaanbod van de school*: een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

- Voor vso: Artikel 41a, tiende lid, WEC, jo. artikel 5 Onderwijskundig besluit WEC: Het ontwikkelingsperspectief bevat tenminste informatie over naar welk vervolgonderwijs, naar welke soort arbeid of naar welke vorm van dagbesteding uitstroom van de leerling wordt verwacht, en de onderbouwing daarvan. De onderbouwing bevat tenminste de belemmerende en de bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Het (ortho-)pedagogisch-didactisch handelen van de leraren is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen en draagt eraan bij dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.

Basiskwaliteit

De leraren creëren in hun lessen een (ortho-)pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat, waardoor de leerlingen zich veilig voelen en actief betrokken zijn. De leraren tonen hoge verwachtingen van alle leerlingen. Zij zorgen voor een ordelijk verloop van de les en benutten de lestijd efficiënt. De leraren maken het lesdoel duidelijk. Zij monitoren tijdens de les of de leerlingen het beoogde lesdoel al dan niet halen en passen hun onderwijs waar nodig aan. De leraren leggen de lesstof duidelijk uit en geven de leerlingen voldoende tijd om te oefenen met de lesstof. Zij stemmen daarbij de instructie, de verwerking en het tempo van hun onderwijs af op de onderwijsbehoeften van individuele en groepen leerlingen. De afstemming is zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de pedagogische en didactische behoeften van leerlingen. De leraren geven hun leerlingen gerichte feedback op hun gemaakte werk en op hun leerproces. Zij stimuleren de leerlingen na te denken over hun eigen ontwikkeling.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het pedagogisch-didactisch handelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 11, eerste lid, WEC: Het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen; leerlingen kunnen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen. Voor deze 'ononderbroken ontwikkeling' is het nodig dat het onderwijs aansluit bij het ontwikkelingsniveau van de leerling.
- Artikel 11, vierde lid, WEC: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie (kennis van en respect voor basiswaarden en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties).
- Artikel 21, tweede en derde lid, WEC: De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd. Het beleid over het pedagogisch-didactisch handelen is zichtbaar in het dagelijks handelen van de leraren.

OP4. Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken.

Basiskwaliteit

De school biedt een programma aan dat voldoet aan de wettelijk verplichte onderwijstijd. De school stelt daartoe, met instemming van de medezeggenschapsraad, vast welke activiteiten onder de onderwijstijd vallen. De

school plant de onderwijsactiviteiten weloverwogen over het schooljaar en deze worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van bevoegde leraren.

De school verdeelt de tijd zo over de vakken dat leerlingen in staat zijn het verplichte onderwijsprogramma tot zich te nemen. De school heeft beleid om ongeoorloofd verzuim en voortijdig schoolverlaten van leerlingen tegen te gaan, zodat ook op leerlingniveau gestreefd wordt de onderwijstijd te behalen.

De school maakt, zo nodig, volgens de wettelijke voorschriften gebruik van de mogelijkheden om, in het belang van de individuele leerling, af te wijken van de verplichte onderwijstijd en/of van de mogelijkheid om een leerling een deel van de onderwijstijd door te laten brengen op een andere school.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de onderwijstijd en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 2.38, vijfde lid, WVO 2020: De onderwijstijd in het voortgezet speciaal onderwijs- uitstroomprofiel vervolgonderwijs -wordt ingevuld met activiteiten die worden verzorgd in het onderwijsprogramma.
- Artikel 12, eerste lid, WEC, artikel 14a, tweede lid, WEC, jo. artikel 2.38 en artikel 2.39 WVO 2020, artikel 25, eerste lid, WEC: De school verzorgt minimaal het wettelijk verplichte aantal uren en dagen onderwijs.
- Artikel 12, tweede lid, artikel 14a, tweede lid, sub f, en artikel 25, vijfde lid, WEC, jo. Beleidsregel inzake het instemmen met afwijking onderwijstijd WEC: Voor het afwijken van de onderwijstijd vraagt het bestuur in bepaalde gevallen instemming van de inspectie.
- Artikel 13, tweede lid, en artikel 14, vierde lid, WMS: De medezeggenschapsraad (het ouder-/leerlingendeel) moet, voorafgaand aan instemming met de vaststelling van de schoolgids, instemmen met:
 - welke soorten onderwijsactiviteiten binnen de onderwijstijd vallen;
 - wat het beleid is voor lesuitval;
 - op welke dagen de school geen onderwijs verzorgt.
- Artikel 22, eerste lid, sub i, WEC: De school heeft haar verzuimbeleid opgenomen in de schoolgids.
- Artikel 24 WEC en artikel 12, eerste en tweede lid, Onderwijskundig besluit WEC: Een school voor (speciaal) basisonderwijs, een school voor voortgezet onderwijs of een instelling voor educatie en beroepsonderwijs kan een deel van een schoolplan uitvoeren voor zover het betrekking heeft op speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Hiertoe stellen de besturen een symbiose-overeenkomst op.
- Artikel 24 WEC, artikel 12 en artikel 13 Onderwijskundig besluit WEC: Als een leerling een deel van het onderwijsprogramma onderwijs ontvangt op een andere school en het bestuur voldoet aan de voorwaarden daarvoor, dan telt die tijd mee voor het aantal uren onderwijs dat de leerling ten minste moet ontvangen.
- Artikel 32, vijfde lid, WEC: Leraren die voldoen aan de vereisten van artikel 3, WEC of artikel 2.66 en artikel 2.67 WVO 2020 verzorgen het onderwijs.

OP5. Praktijkvorming/stage

De voorbereiding, uitvoering en begeleiding van de praktijkvorming/stage zijn doeltreffend.

Basiskwaliteit

De stages in het kader van de beroepspraktijkvorming en/of de maatschappelijke stage dragen bij aan de geplande leeractiviteiten. Het doel, de inhoud, de omvang en de organisatie van de stage worden beschreven in het stageplan. De school maakt afspraken met de leerling over welke leeractiviteiten de leerling ontplooit in het kader van het stageplan. De school begeleidt de leerling bij de voorbereiding en bij de keuze van een stageplek, stelt hiervoor samen met de leerling en het stagebedrijf de vereiste stageovereenkomst op en draagt zorg voor de verzekering van leerling en stageleraar. De begeleiding en de wijze van beoordeling verlopen op de afgesproken wijze en de school is op de hoogte van het functioneren van de leerling op de stageplek en stuurt zo nodig bij.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de praktijkvorming/stage en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7 Onderwijskundig besluit WEC: De school omschrijft doel, inhoud, omvang, opbouw en organisatie van de stage in een stageplan.
- Artikel 9 Onderwijskundig besluit WEC: Het bestuur sluit met de leerling of diens wettelijke vertegenwoordiger en de stagegever een schriftelijke stageovereenkomst waarin onder andere de begeleiding en de wijze van beoordeling aan bod komen.
- Artikel 10 Onderwijskundig besluit WEC: Het bestuur draagt zorg voor een verzekering voor de stageleerling en stagebegeleider op weg van en naar, en op het terrein van de stage.
- Artikel 14a, tweede lid, WEC jo. artikel 2.32 WVO 2020: Een onderwijsprogramma in het voortgezet speciaal onderwijs - uitstroomprofiel vervolgonderwijs - kan een maatschappelijke stage omvatten.
- Artikel 17 WEC: Het voortgezet speciaal onderwijs omvat voor leerlingen in het arbeidsmarktgerichte profiel vanaf 14 jaar een of meer stages. Voor leerlingen in de andere uitstroomprofielen kan het onderwijs stages omvatten.
- Artikel 2.26, derde lid en 2.27, derde lid, WVO 2020 en artikel 2.34 en artikel 2.39, Uitvoeringsbesluit WVO 2020: De school kan in het derde en vierde leerjaar van de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte of gemengde leerweg in het vmbo én voor praktijkonderwijsleerlingen lessen besteden aan stage.

OP6. Afsluiting

De afsluiting van het onderwijs verloopt zorgvuldig.

Basiskwaliteit

De school zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de afsluiting van het onderwijs en de overgang naar de vervolgbestemming. Alle leerlingen krijgen hierbij een passend advies van de school, dat zo mogelijk met behulp van genormeerde toetsing tot stand is gekomen.

Alle leerlingen in het speciaal onderwijs (behoudens wettelijke uitzonderingen) maken aan het einde van de schoolperiode een doorstroomtoets. Wanneer uit de uitslag van de doorstroomtoets een hoger schooladvies blijkt dan het voorlopig

advies, dan geeft de school een hoger definitief schooladvies. Alleen als het in het belang is van de leerling, kan de school besluiten het advies niet te verhogen. De school moet dit besluit motiveren. De leraren nemen de toets conform de voorschriften af. De school stelt ouders op de hoogte over de informatie die aan de ontvangende school wordt verstrekt.

Leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs kunnen eindexamen doen. Aangewezen vso-scholen met een examenlicentie hebben een eigen PTA, examenreglement en een onafhankelijke en deskundige examencommissie die de kwaliteit van de toetsing en de examinering borgt. Vso-scholen waar leerlingen staatsexamen doen, dienen zorg te dragen voor de aanmelding (en afwijkende wijze van examineren) van hun leerlingen. Voor hen geldt een apart examenprogramma, examenreglement en PTA. Met deze documenten maakt de school tijdig aan leerlingen en ouders duidelijk hoe het schoolexamen en het centraal examen georganiseerd zijn, welke regels daarbij gelden en welke maatregelen de school hanteert bij leerlingen die zich niet aan de regels houden. Ook moet duidelijk zijn welke examens leerlingen op welke manier kunnen herkansen, welke stof wanneer wordt geëxamineerd, hoe het examen meeweegt en welke vrijstellingen gelden.

Vso-scholen die samenwerken met een vo-school geldt dat het PTA van de vo-school wordt gehanteerd. De examinering verloopt volgens PTA en examenreglement. Wanneer vso-leerlingen onder verantwoordelijkheid van een reguliere vo-school, mbo-instelling als extranei examen doen of bij een opleidingscentrum voor volwassenenonderwijs (vavo), zijn afspraken over voorbereiding en afname van het examen duidelijk vastgelegd.

Leerlingen in de uitstroomprofielen arbeid en dagbesteding die het onderwijs verlaten, ontvangen een overgangsdokument. Leerlingen die daarvoor in aanmerking komen, ontvangen een schooldiploma vso inclusief een portfolio met de behaalde resultaten. Leerlingen die een deel van het programma hebben voltooid, de vso-school verlaten en die niet in aanmerking komen voor een schooldiploma, ontvangen een verklaring.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de afsluiting en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 20 WEC: De school houdt de ouders (of de leerlingen als zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn) op de hoogte van de vorderingen van de leerlingen.
- Artikel 43, eerste lid, WEC: Voor de ontvangende school stelt de directeur een onderwijskundig rapport op.

Specifiek voor het so:

- Artikel 43, eerste lid, WEC: Voor de ontvangende school stelt de directeur een onderwijskundig rapport op.
- Artikel 48c en 48d WEC en Beleidsregel ontheffingsgronden doorstroomtoets: De wet schrijft voor welke toetsen in het laatste leerjaar van het speciaal onderwijs verplicht moeten worden afgenomen en in welke gevallen het bestuur kan beslissen dat een leerling geen doorstroomtoets hoeft af te leggen.

- Artikel 48e WEC: De school stelt een schooladvies voor de leerling op. Het schooladvies moet worden bijgesteld als het toetsadvies hoger is. Het bevoegd gezag kan hier gemotiveerd van afwijken als dat in het belang van de leerling is.
- Toetsbesluit PO: De doorstroomtoets wordt conform voorschriften afgenomen.

Specifiek voor vso-scholen met een examenlicentie:

- Artikel 14a, eerste lid, onder b, WEC, artikel 2.71 en artikel 2.51 WVO 2020: Aangewezen vso-scholen (met een examenlicentie) mogen het eindexamen afnemen, zoals dat ook gebeurt in het reguliere voortgezet onderwijs. Hieronder vallen in ieder geval onderstaande voorschriften: Artikel 2.51, derde lid, WVO 2020: De directeur en de examinatoren van de school nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het (deel)eindexamen af.
- Artikel 2.51a WVO 2020: De directeur van de school wijst een personeelslid aan tot secretaris van het eindexamen; deze is ook secretaris van de deeleindexamens.
- Artikel 2.51a, derde lid, WVO 2020: De examensecretaris ondersteunt de directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen of deeleindexamen. Ook ondersteunt de examensecretaris de directeur bij de correcte uitvoering van het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting.
- Artikel 2.51s vierde lid, WVO 2020: De directeur moet een duidelijke taakomschrijving voor de examensecretaris vaststellen.
- Artikel 2.60, eerste lid, WVO 2020: Het bestuur van een school stelt een examenreglement vast, dat in elke geval bevat: a. regels over de organisatie van te eindexamen en de gang van zaken tijdens het eindexamens; b. informatie over de toepassing van de maatregelen als bedoeld in artikel 2.61, eerste lid; c. herkansingsmaatregelen van het schoolexamen; d. de samenstelling en het adres van de in artikel 2.63 bedoelde commissie van beroep.
- Artikel 2.60, vierde lid, WVO 2020: Het bestuur van een school heeft voor het vaststellen van het examenreglement de instemming van de medezeggenschapsraad van de school.
- Artikel 2.60, vijfde lid, WVO 2020: Het vastgestelde examenreglement dient jaarlijks voor 1 oktober door het bestuur van een school aan alle kandidaten en de inspectie te worden gezonden.
- Artikel 2.60a, eerste lid, WVO 2020: Het bestuur van een school stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast voor het lopende schooljaar.
- Artikel 2.60a, tweede lid, WVO 2020: Het programma van toetsing en afsluiting vermeldt in ieder geval: a. welke onderdelen van het schoolexamen in het schoolexamen worden getoetst; b. welke door het bestuur vast te stellen onderdelen in het schoolexamen worden getoetst; c. de inhoud van de toetsen die onder uitmaken van het schoolexamen; d. de wijze waarop en tijdsvakken waarbinnen de toetsen en herkansingen van het schoolexamen plaatsvinden.
- Artikel 2.60a, derde lid, WVO 2020: Het bestuur van een school dient in het programma van toetsing en afsluiting duidelijke aan te geven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van: a) de verplichte onderdelen van het examenprogramma die behoren tot het schoolexamen; b. de onderdelen van het examenprogramma die behoren bij het centraal examen, maar die ook in

het schoolexamen worden getoetst; c. de onderdelen die zijn gekozen door het bestuur.

- Artikel 2.60b, eerste lid, WVO 2020: Het bestuur van een school wijkt bij de vaststelling van het programma van toetsing en afsluiting af van het ontwerp na overleg met de examencommissie/
- Artikel 2.60b, derde lid, WVO 2020: Het bestuur van een school heeft voor het vaststellen van het programma van toetsing en afsluiting de instemming van de medezeggenschapsraad van de school.
- Artikel 2.60b, vierde lid, WVO 2020: Het vastgestelde programma van toetsing en programma dient jaarlijks voor 1 oktober door het bestuur van een school aan alle kandidaten en de inspectie te worden gezonden.
- Artikel 2.60c, eerste lid, sub b, WVO 2020: Het bestuur van een school kan het programma van toetsing en afsluiting na 1 oktober slechts wijzigen ter verbetering van een kennelijke onjuistheid en onvolledigheid.
- Artikel 2.60c, vierde lid, WVO 2020: Het gewijzigde programma van toetsing en afsluiting dient zo spoedig mogelijk door het bestuur van een school aan de kandidaten en inspectie worden gezonden.
- Artikel 2.60d, WVO 2020: Het bestuur stelt een of meerdere onafhankelijke en deskundig functionerende examencommissie(s) in ten behoeve van de kwaliteit van de toetsing en examinering op de school, waarbij voldaan wordt aan de specifieke vereisten die dit artikel noemt.
- Artikel 2.60e WVO 2020: De examencommissie heeft tot doel het borgen van de kwaliteit van de toetsing en examinering en van het afsluitend karakter van het schoolexamen.

Specifiek voor vso-scholen zonder examenlicentie:

- Artikel 14a, tweede lid, onder a, en artikel 47 WEC: Voor vso-scholen zonder examenlicentie geldt dat leerlingen in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs een eindexamen kunnen afleggen aan een school voor regulier onderwijs.
- Artikel 2.51 WVO 2020: Een vso-leerling die niet op de vo-school staat ingeschreven, kan worden toegelaten tot het eindexamen op een vo-school. De vso-school maakt gebruik van het reglement en het PTA van deze vo-school.
- Artikel 2, eerste en derde lid, bijlage 1 van de Regeling examenreglement staatsexamen vo 2024: Als de vso-school een leerling staatsexamen laat doen, dan meldt de vso-school de leerling tijdig aan en geeft een eventuele afwijkende wijze van examineren tijdig door.
- Artikel 4.1, 4.2 en 4.3 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Voor vso-scholen bestaat de mogelijkheid om leerlingen gebruik te laten maken van het staatsexamen.
- Artikel 14b WEC: Vso-scholen kunnen gebruik maken van de mogelijkheid om leerlingen via samenwerking met een instelling voor vavo-examen af te laten leggen en legt afspraken hierover vast in een samenwerkingsovereenkomst.

Specifiek voor vso-scholen met de uitstroomprofielen arbeid en dagbesteding:

- Artikel 14d, eerste lid en artikel 14g, eerste lid, WEC: De directeur reikt een schooldiploma vso uit aan de leerling in het uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding die de school verlaat en als de directeur oordeelt dat de leerling daarvoor in aanmerking komt. De directeur baseert zijn oordeel op een, door het bestuur vastgesteld, reglement.
- Artikel 14d, tweede lid en artikel 14g, tweede lid, WEC: Een portfolio waarin de behaalde resultaten zijn opgenomen, maakt deel uit van het schooldiploma.

- Artikel 14d, derde lid, en artikel 14g, derde lid, WEC: Om verschillen te voorkomen tussen door individuele scholen afgegeven schooldiploma's wordt bij ministeriële regeling een model voor het schooldiploma vastgesteld.
- Artikel 14d, vierde lid, en artikel 14g, vierde lid, WEC: Als de leerling geen schooldiploma vso krijgt uitgereikt terwijl hij een deel van het programma heeft voltooid en de school verlaat, ontvangt hij een verklaring.
- Artikel 14e en artikel 14h, WEC: Voor leerlingen in het uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding die het onderwijs verlaten, stelt de school een overgangsdokument op.

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)

VS1. Veiligheid

De school zorgt voor een veilige omgeving voor leerlingen.

Basiskwaliteit

De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen op school gedurende de schooldag. Een school is veilig als de sociale, fysieke en psychische veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dit blijkt onder andere uit de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school. De school monitort dit ten minste jaarlijks met een gestandaardiseerd instrument.

De school heeft een veiligheidsbeleid beschreven dat bestaat uit een samenhangende set van maatregelen. Het beleid is gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten, en de school voert dat beleid ook uit. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren. De school voorkomt, zoveel als mogelijk, (digitaal) pesten, agressie en geweld in elke vorm en treedt zo nodig snel en adequaat op. Dat geldt ook bij uitingen die strijdig zijn met basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals discriminatie en onverdraagzaamheid. De school heeft een persoon aangesteld die voor ouders en leerlingen het aanspreekpunt is in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert.

De school hanteert de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast komt de school de verplichtingen na rond het melden, overleggen en aangifte doen van zedenmisdrijven.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de veiligheid en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 4a WEC: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 5 WEC: Het bestuur stelt voor het personeel een meldcode vast die aangeeft hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan. Daarnaast moet het bestuur de kennis en het gebruik van de meldcode bevorderen.
- Artikel 5a, eerste lid, sub a, WEC: Het bestuur heeft beleid ten aanzien van de veiligheid van leerlingen en voert dat ook uit.

- Artikel 5a, eerste lid, sub b, WEC: Het bestuur monitort de veiligheid van leerlingen met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft.
- Artikel 5a, eerste lid, sub c, WEC: Het bestuur heeft de volgende taken belegd bij een persoon:
 - coördinatie van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten op school;
 - fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.
- Artikel 5a, tweede lid, WEC: Onder veiligheid wordt de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen verstaan.
- Artikel 5a, vierde lid, WEC: Het bestuur zendt de resultaten van de monitor, nadat de resultaten beschikbaar zijn, aan de inspectie.
- Artikel 11, vierde lid, WEC: Het onderwijs richt zich op het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat. Dat omvat onder meer dat de school actie onderneemt als er onvoldoende sprake is van een cultuur die in overeenstemming is met basiswaarden.

VS2. Schoolklimaat

De school heeft een schoolklimaat dat bijdraagt aan het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.

Basiskwaliteit

De school bereidt de leerlingen voor op het leven in de maatschappij. Zij creëert daarvoor een oefenplaats die leerlingen ondersteunt bij het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties. In de school doen leerlingen ervaring op met de omgang met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de pluriforme samenleving. Het bestuur ziet erop toe dat de school zorg draagt voor een schoolklimaat dat in overeenstemming is met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en bijdraagt aan de bevordering daarvan.

Het personeel van de school is in zijn gedrag een voorbeeld voor de leerlingen: personeelsleden leven de basiswaarden zichtbaar na.

De school stemt aanpak en aanbod af op de leerlingenpopulatie van de school en de leefwereld van de leerlingen. Ook signaleert en corrigeert de school uitingen van leerlingen die met de basiswaarden in strijd zijn.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het schoolklimaat en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 11, vierde lid, WEC: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze, richt zich onder andere op het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden en het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.
- Artikel 11, lid 4a, WEC: Het bestuur draagt zorg voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en creëert een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met deze waarden.

OR1. Resultaten

De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de streefniveaus behorend bij het beoogde uitstroomperspectief van de leerlingen.

Basiskwaliteit

De school heeft een goed beeld van de kenmerken van haar leerlingenpopulatie en heeft op basis daarvan ambitieuze streefniveaus vastgesteld voor de leerresultaten die de leerlingen kunnen bereiken. Daarbij neemt ze de aansluiting op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt of de dagbesteding als uitgangspunt.

De mate waarin de school de ontwikkelingsperspectieven realiseert, geeft informatie over de resultaten die de school met haar leerlingen behaalt. De inspectie gaat ervan uit dat minimaal 75 procent van de leerlingen aan het einde van de schoolperiode de door de school beoogde streefniveaus op de kernvakken behaalt. Deze streefniveaus zijn passend bij de uitstroombestemming in het ontwikkelingsperspectief. Voor leerlingen in het speciaal onderwijs die verplicht zijn de doorstroomtoets te maken, onderbouwt de school de resultaten bij de kernvakken met behulp van de resultaten op de doorstroomtoets. Voor leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs is de onderbouwing van de leerresultaten gerelateerd aan de examenresultaten.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de onderwijsresultaten en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 11, eerste lid, WEC: Het onderwijs dient te worden afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling, en moet zodanig worden ingericht dat de leerling een ononderbroken ontwikkelingsproces kan doorlopen. Zo mogelijk brengt het kinderen tot het volgen van gewoon onderwijs in basisscholen of scholen voor voortgezet onderwijs.
- Artikel 48b, 48c en 48d WEC en Toetsbesluit PO: Alle leerlingen in het laatste schooljaar (behoudens uitzonderingen) maken een doorstroomtoets die conform voorschriften wordt afgenomen.
-
- Artikel 41a, eerste lid, WEC: Voor iedere leerling wordt een ontwikkelperspectief opgesteld.
- Artikel 41a, tiende lid, WEC jo. artikel 4 en artikel 5 Onderwijskundig besluit WEC: Het ontwikkelingsperspectief bevat ten minste informatie over de te verwachten uitstroombestemming van de leerling, en de onderbouwing daarvan. De onderbouwing bevat ten minste de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

OR2. Sociale en maatschappelijke competenties

De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met het beoogde uitstroomperspectief van de leerlingen.

Basiskwaliteit

De school heeft een goed beeld van de kenmerken van haar leerlingenpopulatie en heeft op basis daarvan ambitieuze streefniveaus vastgesteld voor de sociale en maatschappelijke competenties die de leerlingen kunnen bereiken. Bij de

vaststelling van deze streefniveaus neemt ze de aansluiting op het vervolgonderwijs en de maatschappij als uitgangspunt.

De school gaat gedurende de schoolperiode na of de leerlingen de streefniveaus bereiken en stelt vast of de resultaten in overeenstemming zijn met de eigen norm. Daarmee laat de school zien dat zij de leerlingen voldoende toerust voor de vervolgbestemming. De school brengt de resultaten op een betrouwbare en inzichtelijke manier in kaart.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sociale en maatschappelijke competenties en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 11, eerste lid WEC: Het onderwijs wordt afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling en moet zodanig worden ingericht dat de leerling een ononderbroken ontwikkelingsproces kan doorlopen.
- Artikel 11, derde lid, WEC: Het onderwijs richt zich herkenbaar op de emotionele en de verstandelijke ontwikkeling, op het ontwikkelen van creativiteit, het verwerven van kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden.
- Artikel 11, vierde lid, WEC: Het onderwijs richt zich herkenbaar op het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stelt deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving.

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA)

SKA1. Visie, ambities en doelen

De school heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

De school heeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, een gedragen visie, ambities en doelen gericht op goed onderwijs die ervoor zorgen dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. De schoolleiding vertaalt haar visie, ambities en doelen in onderwijskundig beleid en stuurt daarop om de beoogde resultaten te behalen. De schoolleiding beschrijft op welke manier ze zorgt voor het realiseren, borgen en verbeteren van de onderwijskwaliteit en hoe ze de naleving van de wettelijke eisen realiseert, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap.

De schoolleiding sluit met haar visie, ambities en doelen aan op die van haar bestuur en op de kenmerken van de leerlingenpopulatie van de school. Dit doet zij onder meer door aan te geven hoe ze rekening houdt met (taal)achterstanden, de wettelijke opdracht tot bevordering van burgerschap en specifieke leerbehoeften om bij te dragen aan gelijke kansen voor alle leerlingen. Resultaten van eerdere evaluaties, interne en externe dialoog zijn zichtbaar in de doelen voor het onderwijskundig beleid.

De schoolleiding richt de voorwaarden in om de onderwijskundige ambities en doelen te bereiken, waaronder het personeelsbeleid en de organisatie van het onderwijs. Daarbij is de interne verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 11, derde lid, WEC: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden, in het bijzonder in de beheersing van de Nederlandse taal.
- Artikel 11, vierde lid, WEC: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie (kennis van en respect voor basiswaarden en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties).
- Artikel 19 WEC: Het bestuur moet zorgen voor de kwaliteit van het onderwijs op een school. Onder zorg dragen voor wordt in elk geval verstaan: het naleven van de wettelijke bepalingen en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg. Dat houdt onder andere in dat er toetsbare doelen zijn geformuleerd.
- Artikel 21, eerste lid, WEC: Het schoolplan bevat een beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd, en omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg.
- Artikel 21, tweede lid, WEC: De beschrijving van het onderwijskundig beleid omvat in elk geval de inhoud van het onderwijs, de eigen opdrachten voor het onderwijs, het pedagogisch-didactisch klimaat en de veiligheid. Daarbij betreft de school het ondersteuningsaanbod van de school.²⁴
- Artikel 21, vierde lid, WEC: De school draagt door haar stelsel van kwaliteitszorg zorg voor de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen en de afstemming van het onderwijs op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen, mede met behulp van het leerling- en onderwijsvolgsysteem. Ook moet worden vastgesteld waar verbetermaatregelen nodig zijn.
- Artikel 31, eerste lid, WEC: Het bestuur stelt een managementstatuut vast waaruit de verantwoordelijkheidsverdeling in de aansturing van de school blijkt.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De school realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

De school realiseert de doelen voor goed onderwijs, die voortkomen uit haar visie en ambities. De schoolleiding zorgt daartoe voor een professionele en veilige leer- en verbetercultuur in de school. Binnen deze kwaliteitscultuur geven schoolleiding en het (bevoegd) onderwijspersoneel samen uitvoering aan het stelsel van kwaliteitszorg, zodat de school als geheel gericht werkt aan het bereiken van de onderwijskundige doelen. Waar nodig stuurt de schoolleiding tussentijds bij.

²⁴ Zie voor begripsbepalingen artikel 1 WEC

De schoolleiding zorgt ervoor dat de deskundigheidsbevordering van het personeel binnen de gestelde doelen gestalte krijgt. Leraren(teams) oefenen daarbij de eigen verantwoordelijkheid bij het inrichten van hun onderwijs uit.

De schoolleiding toont in haar sturing onderwijskundig leiderschap en zorgt voor een gerichte inzet van middelen om gestelde doelen te realiseren, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap. De school geeft uitvoering aan het ondersteuningsaanbod van de school. Zij werkt samen met andere scholen, het samenwerkingsverband en andere organisaties, zodat geen leerling tussen wal en schip valt, de school een breed aanbod kan bieden en leerlingen zo mogelijk kunnen doorstromen naar een vorm van regulier onderwijs.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 11, eerste lid, WEC: Het bestuur treedt zo nodig in overleg met gemeente, jeugdgezondheidszorg, een instantie voor maatschappelijke ondersteuning of een zorgaanbieder.
- Artikel 19 WEC: Het bestuur moet zorgen voor de kwaliteit van het onderwijs op een school. Onder 'zorg dragen voor' wordt in elk geval verstaan: het naleven van de wet en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg. Dat houdt onder andere in dat het bestuur en de scholen zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs. Daarbij moet het functioneren van de kwaliteitscyclus centraal staan.
- Artikel 21, derde lid, WEC: Het schoolplan bevat een beschrijving van het personeelsbeleid. Dit personeelsbeleid gaat in elk geval over hoe wordt voldaan aan de eisen van bevoegdheid en onderhoud van bekwaamheid, de bijdrage van het personeel aan het onderwijskundig beleid, het pedagogisch-didactisch handelen, de evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding, bedoeld in artikel 30, en de wijze waarop rekening wordt gehouden met de inbreng van leerlingen op het beleid.
- Artikel 22, eerste lid, onder b, WEC, jo, artikel 22a, tweede lid, WEC: Het bestuur stelt jaarlijks de schoolgids vast waarin het ondersteuningsaanbod van de school is beschreven en voor scholen voor cluster 3 en 4 ook de basisondersteuningsvoorzieningen.²⁵
- Artikel 28a WEC: Het bestuur is aangesloten bij een samenwerkingsverband.
- Artikel 31a, eerste tot en met derde lid, WEC: De school dient leraren een zelfstandige verantwoordelijkheid te geven bij de beoordeling van de onderwijsprestaties van leerlingen en voldoende zeggenschap te geven waar het gaat om het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de school. De afspraken hierover worden vastgelegd in een professioneel statuut.
- Artikel 3, artikel 32b, artikel 34a en artikel 34b WEC: Het bestuur beschikt bij elk personeelslid waarvoor bekwaamheidseisen gelden, over geordende gegevens over de bekwaamheid en het onderhouden daarvan.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

²⁵ Zie voor begripsbepalingen artikel 1 WEC: *basisondersteuningsvoorzieningen* (als bedoeld in artikel 1 WPO/artikel 1.1 WVO 2020; alleen voor c13- en c14-scholen): voorzieningen voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte die op alle vestigingen van scholen behorend tot een samenwerkingsverband aanwezig zijn; *ondersteuningsaanbod van de school*: een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

De school evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het schoolbeleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

De schoolleiding monitort, evalueert, analyseert en beoordeelt als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de doelen en het beleid worden gerealiseerd en informeert het bestuur daarover. Zij haalt intern en extern actief informatie op om zicht te krijgen op de uitvoering, de resultaten van het onderwijs voor de leerlingen en mogelijke kansen en bedreigingen voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap.

Voor een goede overdracht en om zicht te houden op het vervolgsucces van haar leerlingen onderhoudt de school contact met de scholen/instellingen waar deze naartoe uitstromen. De school adviseert op verzoek van de leerling of zijn ouders tot twee jaar nadat de leerling de school heeft verlaten, over de overstap naar arbeidsmarkt, vervolgonderwijs of dagbesteding.

De schoolleiding organiseert tegenspraak. Daarvoor gaat zij actief een dialoog aan met in ieder geval ouders, personeel, de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad ((G)MR) en, wanneer van toepassing, leerlingen, gemeenten, samenwerkingsverband, onderwijsinstellingen, (regionale)werkgevers en/of instellingen voor dagbesteding.

De school informeert belanghebbenden minimaal jaarlijks op toegankelijke manier over haar doelen en werkwijze en over de resultaten die zij heeft behaald.

De schoolleiding analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verwerkt deze wanneer nodig in het (verbeter)beleid, zodat dit bijdraagt aan ontwikkeling en verbetering van het onderwijs. Daarnaast gebruikt de school de uitkomsten van de evaluatie om de sturing te verbeteren. Zij maakt daarbij duidelijk welk effect de inbreng van belanghebbenden heeft op het borgen en bijstellen van het schoolbeleid.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 8 WMS: De (G)MR ontvangt tijdig alle inlichtingen van het bestuur die redelijkerwijs nodig zijn om zijn taak te kunnen vervullen en ontvangt in elk geval bepaalde in de wet beschreven informatie.
- Artikel 10 WMS: Het bestuur heeft in bepaalde gevallen voorafgaande instemming nodig van de (G)MR (bijvoorbeeld bij verandering van de onderwijskundige doelstellingen van de school).
- Artikel 11 WMS: Het bestuur moet de (G)MR vooraf in de gelegenheid stellen om te adviseren over besluiten bij bepaalde aangelegenheden, bijvoorbeeld bij vaststelling of wijziging van de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid voor de school.

- Artikel 11, eerste lid, onder r, WMS: Het bestuur stelt de (G)MR in de gelegenheid om advies uit te brengen over vaststelling of wijziging van het ondersteuningsaanbod van de school, zoals vastgelegd in de schoolgids.
- Artikel 11, eerste lid, WEC: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.
- Artikel 12 WMS: Het bestuur heeft voorafgaande instemming nodig van het personeelsdeel van de (G)MR bij besluiten bij bepaalde aangelegenheden, bijvoorbeeld over de vaststelling of wijziging van de samenstelling van de formatie.
- Artikel 14 WMS: Het bestuur heeft voorafgaande instemming nodig van het ouder- en leerlingdeel van de (G)MR bij bepaalde besluiten (bijvoorbeeld over de vaststelling van de schoolgids).
- Artikel 19 en artikel 21, vierde lid, WEC: Het bestuur zorgt voor de kwaliteit van het onderwijs op de scholen via een stelsel van kwaliteitszorg. Dat houdt onder andere in dat er regelmatig wordt geëvalueerd of deze doelen worden gehaald.
- Artikel 22, eerste lid, sub a, WEC: De school maakt in de schoolgids duidelijk wat de doelen van het onderwijs zijn en welke resultaten met het onderwijsleerproces worden bereikt.
- Artikel 22, eerste lid, sub l, WEC: In de schoolgids dienen ook de gedane bevindingen ten aanzien van het stelsel van kwaliteitszorg te worden opgenomen en de maatregelen die naar aanleiding daarvan zijn getroffen.
- Artikel 22b WEC: Het bestuur beschrijft op algemene wijze in de schoolgids in welke mate de inbreng van leerlingen invloed heeft gehad op de vaststelling van de basisondersteuningsvoorzieningen en het ondersteuningsaanbod van de school.
- Artikel 44 WEC: Het bevoegd gezag van de school waar de leerling voortgezet speciaal onderwijs heeft gevolgd, adviseert tot twee jaar nadat de leerling die school heeft verlaten, de ouders, dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, de leerling, op hun onderscheidenlijk op diens verzoek over het volgen van aansluitend vervolgonderwijs, het uitoefenen van een functie op de arbeidsmarkt of het functioneren in een vorm van dagbesteding.
- Artikel 44 WEC: De school biedt loopbaanbegeleiding aan gedurende de inschrijving op de school en tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel.

5.4 Overige wettelijke vereisten

Niet alle (deugdelijkheids)eisen zoals die in de onderwijswet- en regelgeving staan vermeld, zijn opgenomen in het onderzoekskader. Dit neemt niet weg dat de inspectie toeziet op de naleving van (alle) bij of krachtens de onderwijswetten gegeven voorschriften (artikel 3, eerste lid, onder a, sub 1 jo artikel 1, onder d, Wet op het onderwijstoezicht). De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer 'overige wettelijke vereisten'. Als we een tekortkoming constateren in de naleving van een 'overig' wettelijk vereiste kunnen we daarop een herstelopdracht geven.

Daarnaast spreken we ook van 'overige wettelijke vereisten' als we in een kwaliteitsonderzoek of in een onderzoek bij een bestuur een onderdeel van een standaard hebben onderzocht en beoordeeld zonder de gehele standaard te onderzoeken en te beoordelen. Onze bevindingen over de onderzochte overige

wettelijke vereisten tellen niet mee in de beslisregels over het eindoordeel, maar er kunnen uiteraard wel herstelopdrachten op gegeven worden. Het schoolplan is voor het schoolbeleid, vaak ook in relatie tot overige wettelijke eisen, een belangrijk verantwoordingsdocument.

In ons jaarwerkplan, dat op de website van de inspectie wordt gepubliceerd, geven we aan welke thema's we in dat jaar onderzoeken. Ook op grond van meldingen en signalen kunnen we besturen en scholen bevragen op het mogelijk niet-naleven van de overige wettelijke vereisten. Niet-naleving van (een of meer van) de overige wettelijke vereisten kan op schoolniveau in dat geval niet leiden tot een oordeel Onvoldoende of tot het oordeel Zeer zwak. Wel moet de school/het bestuur de tekortkoming binnen een door de inspectie te bepalen termijn herstellen.

6 Oordelen en waarderen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we oordelen en waarderen. We doen dat zo transparant mogelijk, aan de hand van het waarderingskader op bestuurs- en schoolniveau en met de beschrijving van de oordeelsvorming, zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Onze oordelen gaan altijd over de gerealiseerde kwaliteit van de (be)sturing en over het onderwijs dat leerlingen ontvangen.

We gaan in dit hoofdstuk eerst in op hoe we omgaan met het raamwerk van de kernfuncties op stelselniveau (paragraaf 6.2), zoals opgenomen in hoofdstuk 3. Dat hanteren we uitsluitend vanuit onze stimulerende rol. Daarna leggen we uit hoe we op basis van de waarderingskaders voor besturen en scholen (hoofdstuk 4 en 5) oordelen en waarderen. In het algemeen bepaalt het al dan niet voldoen aan de deugdelijkheidseisen of een standaard Voldoende of Onvoldoende is. De waardering Goed spreken we uit als ambities, rondom basiskwaliteit en/of daarboven uitstijgend, gerealiseerd worden. We beschrijven dit in paragraaf 6.3. In paragraaf 6.4 zijn beslisregels voor de beoordeling van de standaarden voor het bestuur beschreven, gevolgd door de beslisregels voor de beoordeling van onderwijskwaliteit van scholen in paragraaf 6.5.

6.2 Stimuleren op stelselniveau

In hoofdstuk 3 is het stelseltoezicht beschreven. We reflecteren daarop en spreken geen oordelen uit. We gebruiken het raamwerk om de drie kernfuncties van het onderwijs, namelijk kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen en daarnaast de belangrijke voorwaarden daarvoor te beschouwen. We beschrijven jaarlijks in 'De Staat van het Onderwijs' (paragraaf 7.2) hoe het met de kernfuncties en voorwaarden van het onderwijsstelsel is gesteld.

We bespreken deze thema's bij onderzoeken bij besturen en scholen. Uit onze gegevens op stelselniveau kan blijken dat de kwaliteit van (een deel van) de kernfuncties in een bepaalde regio in hoge of juist mindere mate gerealiseerd wordt. Door ambities van besturen rondom kernfuncties in een open dialoog te bespreken en te verkennen, leggen we een verbinding tussen scholen en hun invulling van de kernfuncties.

6.3 Oordelen en waarderen standaarden bestuur en school

Voor het beoordelen en waarderen van de kwaliteit van besturen en scholen gebruiken we de standaarden zoals beschreven in de hoofdstukken 4 en 5. Een standaard bestaat uit een beschrijving van de basiskwaliteit, gebaseerd op de deugdelijkheidseisen. Per standaard besteden we daarnaast aandacht aan de vragen naar aanvullende ambities.

Of een standaard als Voldoende of Onvoldoende wordt beoordeeld, is gebaseerd op de vraag of het bestuur/de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen en daarmee basiskwaliteit realiseert. Voor de waardering Goed wordt de realisatie van ambities

betrokken. Onderstaande tabel geeft aan hoe het oordeel en de waardering op standaardniveau tot stand komt:

Oordeel en waardering op standaardniveau

Oordeel/waardering standaard	Norm voor standaarden
Goed	Het bestuur of de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen en realiseert ook ambities die daarboven uitstijgen.
Voldoende	Het bestuur of de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen en realiseert daarmee basiskwaliteit.
Onvoldoende	Het bestuur of de school voldoet niet aan de deugdelijkheidseisen.

Normering standaard basisvaardigheden

De standaard OP0 krijgt vanaf 1 augustus 2025 een oordeel op het niveau van de standaard en weegt vanaf die datum mee voor het eindoordeel op school-, afdelings- of opleidingsniveau. Een Onvoldoende op deze standaard leidt echter niet gelijk tot het eindoordeel Onvoldoende op school-, afdelings- of opleidingsniveau, daarvoor moet ook minimaal één andere standaard onvoldoende zijn. De standaard OP0 wordt als Onvoldoende beoordeeld als twee van de drie basisvaardigheden onvoldoende zijn. De inspectie maakt hierbij geen onderscheid tussen de drie basisvaardigheden. Als er sprake is van het oordeel Onvoldoende op één van de basisvaardigheden, dan is het oordeel op de standaard OP0 dus Voldoende. In dat geval geeft de inspectie wel een herstelopdracht om de tekortkomingen op de betreffende basisvaardigheid op te heffen.

6.4 Oordelen en waarderen op bestuursniveau

Om basiskwaliteit op de scholen te kunnen waarborgen, gaan we ervan uit dat het bestuur in staat is om de kwaliteitscyclus, zoals uitgedrukt in de wettelijke eisen van de drie standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (zie hoofdstuk 4), uit te voeren. Daar waar dat niet het geval is, leidt dit tot een Onvoldoende op het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Als het bestuur aan de deugdelijkheidseisen voldoet en ambities realiseert, waarderen we het kwaliteitsgebied als Goed. Hoe het oordeel of de waardering op bestuursniveau tot stand komt, ziet er als volgt uit:

Oordeel en waardering op bestuursniveau

Oordeel/waardering bestuursniveau	Norm kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie
Goed	Twee standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie zijn Goed en de derde is ten minste Voldoende.
Voldoende	Alle drie de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie zijn ten minste Voldoende.
Onvoldoende	Een of meer standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie is/zijn Onvoldoende.

Het niet voldoen aan een deugdelijkheidseis van financiële continuïteit of rechtmatigheid leidt in alle gevallen tot een herstelopdracht voor het bestuur. Dit geldt ook als de jaarstukken van het bestuur niet zijn ingediend zoals wettelijk vereist is. De mate waarin het oordeel of waardering van de betreffende standaard binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie wordt aangepast is afhankelijk van de ernst van de tekortkoming.

6.5 Oordelen en waarderen op schoolniveau

Het oordeel of de waardering over de kwaliteit van de school (eindoordeel) komt tot stand op basis van de volgende normen.

Eindoordeel schoolniveau

Eindoordeel schoolniveau	Norm
Voldoende (basiskwaliteit)	De standaarden Resultaten, Zicht op ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen en Veiligheid zijn Voldoende, én niet meer dan één andere standaard in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende.
Onvoldoende	De standaard Resultaten of Zicht op ontwikkeling en begeleiding of Pedagogisch-didactisch handelen of Veiligheid is Onvoldoende, óf twee of meer andere standaarden in de gebieden Onderwijsproces en/of Veiligheid en schoolklimaat zijn Onvoldoende.
Zeer zwak	Twee of meer van de vier volgende standaarden zijn Onvoldoende: Zicht op ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, Veiligheid en Visie, ambities en doelen (SKA1).

6.5.1 Wettelijke norm zeer zwak onderwijs

De norm voor het oordeel Zeer zwak is bij wet bepaald. Artikel 19a, WEC stelt dat de kwaliteit van het onderwijs zeer zwak is als de school tekortschiet in de naleving van twee of meer bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften en de school dientengevolge tekortschiet in het zorg dragen voor de veiligheid op de school, bedoeld in artikel 5a, WEC of het zodanig inrichten van het onderwijs dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelproces kunnen doorlopen dan wel tekortschiet in het afstemmen van het onderwijs op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen, bedoeld in artikel 11, eerste lid, WEC.

Het inspectierapport waarin de inspectie tot het oordeel komt dat de kwaliteit van het onderwijs Zeer zwak is, geldt na de vaststelling daarvan als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Een bestuur kan tegen het oordeel Zeer zwak bezwaar maken en vervolgens tegen de beslissing op bezwaar beroep aantekenen (artikel 20, zesde lid, WOT).

6.6 Oordeelsvorming

6.6.1 *Beoordelen naleving deugdelijkheidseisen*

Bij onze oordeelsvorming hanteren we bovengenoemde normering als richtlijn. De mate waarin de onderwijspraktijk de essentie en de bedoeling van met name de deugdelijkheidseisen tentoonspreidt, is bepalend voor ons oordeel. Voor het oordeel Voldoende gaan we er in principe van uit dat aan alle deugdelijkheidseisen die horen bij de standaard is voldaan. We beoordelen de kwaliteit zoals in de standaard is omschreven integraal en niet elke deugdelijkheidseis van de standaard op zichzelf. Het kan zijn dat een bestuur of school op een standaard een positief beeld laat zien, maar op een bepaald element van de standaard (nog) niet. Als dit beperkt van invloed is op de aangetroffen kwaliteit van de school of voor leerlingen én als de tekortkoming eenvoudig en op korte termijn kan worden hersteld, dan geven we het oordeel Voldoende op de standaard. Het bestuur krijgt dan een opdracht tot herstel (herstelopdracht) voor dit bepaalde onderdeel van de standaard en zorgt voor de naleving. Wanneer niet is voldaan aan de deugdelijkheidseisen van financiële continuïteit of rechtmatigheid, kan de betreffende standaard binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambities niet als Voldoende worden beoordeeld of als Goed worden gewaardeerd.

6.6.2 *Waarderen van ambities*

Zowel besturen als scholen hebben vanuit hun visie ambities. Deze ambities kunnen gaan over de basiskwaliteit en er zijn ambities die daarboven uitstijgen. Naast het voldoen aan de deugdelijkheidseisen, baseren we een waardering Goed op het geheel aan gerealiseerde ambities door het bestuur of door de school bij een betreffende standaard. We onderzoeken of het bestuur (bij een vierjaarlijks onderzoek) of de school (bij een onderzoek op schoolniveau) de voorgenomen ambities uitvoert en realiseert. De visie en de plannen op bestuursniveau en de vertaling daarvan door de schoolleiding op schoolniveau, vastgelegd in het schoolplan, spelen hierbij een belangrijke rol.

6.6.3 *Omgeving van bestuur en school*

De omgeving en de condities waarin het bestuur en de school opereren, kunnen in positieve of negatieve zin de onderwijskwaliteit en het financieel beheer beïnvloeden. Omgevingsfactoren en condities zijn bijvoorbeeld de kenmerken en de ontwikkeling van de leerlingenpopulatie, de beschikbaarheid van personeel, een fusiegeschiedenis, de huisvesting, de organisatieontwikkeling en de ontwikkeling van het bestuur. We verwachten dat besturen en scholen met hun visie, ambities, doelen en beleid op deze factoren inspelen om de kernfuncties voor het onderwijs voor al hun leerlingen te realiseren. Onze oordelen gaan altijd over de gerealiseerde kwaliteit van de (be)sturing en van het onderwijs dat leerlingen ontvangen. Omgeving en condities spelen hoofdzakelijk een rol bij het bepalen van de invulling van het onderzoek en eventueel bij het vervolgtoezicht.

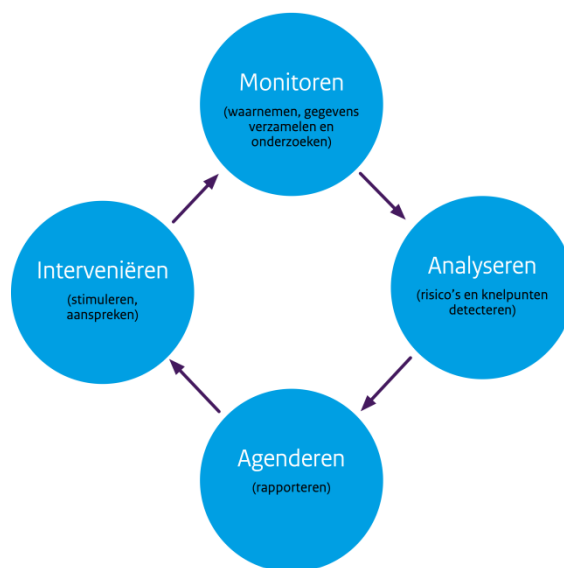
7 Werkwijze toezicht

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we het toezicht uitvoeren. We beschrijven in paragraaf 7.2 eerst onze werkwijze voor het stelseltoezicht. Aan de kernfuncties van het stelsel geven besturen en scholen invulling. Daarnaast waarborgen besturen de uitvoering en kwaliteit van het onderwijs op de scholen onder hun bestuur. In paragraaf 7.3 beschrijven we de werkwijze voor het toezicht op besturen en scholen. In paragraaf 7.4 staat welke activiteiten we hiervoor ondernemen ²⁶. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaan we in op onze werkwijze bij het vervolgtoezicht.

7.2 Stelseltoezicht

7.2.1 Werkwijze van het stelseltoezicht

Figuur 3 Cyclus stelseltoezicht

Via het stelseltoezicht geven we een beeld van de kwaliteit van het Nederlandse onderwijsstelsel. We signaleren waar het goed gaat en waar niet, agenderen thema's en dragen bij aan het oplossen van knelpunten. Door het stelsel als geheel in ogenschouw te nemen, krijgen we bijvoorbeeld zicht op onderwijsloopbanen, knelpunten bij overgangen tussen sectoren en (on)gelijkheid van kansen. Zo kunnen we bevorderen dat het onderwijs aan leerlingen steeds beter wordt. In hoofdstuk 3 is hiervoor een raamwerk met een beschrijving van stelselkwaliteit opgenomen. In het stelseltoezicht zetten we een aantal stappen (zie figuur 7.2.1a):

- We monitoren trends en ontwikkelingen in het Nederlandse onderwijs.
- We analyseren waar het goed gaat, maar reflecteren ook op de knelpunten die risico's vormen voor de kwaliteit van het stelsel.

²⁶ Zie het woord vooraf voor de actuele toezichtsontwikkelingen.

- We agenderen welke belangrijke risicovolle knelpunten we zien voor het onderwijsstelsel en rapporteren daarover onder andere jaarlijks in 'De Staat van het Onderwijs'.
- We interveniëren wanneer dat vanuit de stimulerende functie van het toezicht passend is. We doen dat via het stelsel-, bestuurs- en schooltoezicht, maar ook door andere activiteiten om het onderwijsveld te stimuleren de kwaliteit te verhogen.

In paragraaf 7.2.2 gaan we verder in op hoe we monitoren en analyseren. In paragraaf 7.2.3 beschrijven we hoe we agenderen en interveniëren.

7.2.2 *Monitoring en analyse van ontwikkelingen*

Aan de hand van het raamwerk van de kwaliteitsbeschrijving van het stelsel (zie hoofdstuk 3) volgen we systematisch de ontwikkelingen in het onderwijsstelsel. We kijken naar hoe het geheel van besturen en scholen samen de drie kernfuncties vervult: kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen. Ook kijken we naar de essentiële voorwaarden om deze te verwezenlijken: de doelmatigheid, zoals te zien aan beschikbaarheid en besteding van financiële middelen, het personeelsbeleid, de kwaliteitszorg en het bestuurlijk handelen.

Voor de monitoring en aansluitende analyse verzamelen we gegevens uit verschillende bronnen. We gebruiken bestaande gegevens, gegevens uit stelsel- en instellingstoezicht, signalen en we verzamelen zelf gegevens door thematisch onderzoek.

Bestaande gegevens, gegevens uit stelsel- en instellingstoezicht en signalen

We gebruiken gegevens uit het toezicht op besturen en scholen, waaronder gegevens die het bestuur zelf beschikbaar heeft. Daarnaast gebruiken we signalen die we over het onderwijs ontvangen. Verder maken we gebruik van gegevens van andere organisaties en van wetenschappelijk onderzoek. We analyseren het grootste gedeelte van de gegevens minimaal jaarlijks, maar het kan ook zijn dat we meerdere keren per jaar analyses maken. We analyseren ook prestaties in brede zin en kijken specifiek naar risico's voor de kwaliteit van onderwijs.

Themaonderzoek

We monitoren ontwikkelingen door besturen en scholen te onderzoeken of door samen te werken met anderen om gegevens te verzamelen. We noemen dit themaonderzoek. Verschillende doelstellingen voor een themaonderzoek zijn bijvoorbeeld:

- het krijgen van een beeld van de ontwikkeling van de kwaliteit van een bepaald (stelsel)aspect bij besturen of scholen;
- het verkrijgen van inzichten en, waar mogelijk, het vinden van verklaringen voor risico's of stelselknelpunten, zoals bij een regionaal probleem of voor een specifieke doelgroep.

We richten het themaonderzoek in op basis van actuele vraagstukken of gesignaleerde stelselproblemen. Dit doen we soms bij een bestuur of een school. In dat geval combineren we het themaonderzoek eventueel met het vierjaarlijks onderzoek bij het bestuur en scholen, zoals beschreven in paragraaf 7.3. Ook is het mogelijk dat we op een andere manier onderzoek doen, bijvoorbeeld door vragenlijsten uit te zetten, mee te kijken in het onderwijsproces, gesprekken te voeren met meerdere besturen of scholen tegelijk of gesprekken te voeren met bijvoorbeeld wetenschappers en deskundigen.

Met ons thematisch onderzoek willen we in kaart brengen in hoeverre het onderwijsstelsel erin slaagt de eerdergenoemde kernfuncties van het onderwijs te realiseren. Daarbij zoeken we naar verklaringen voor wat niet goed gaat en willen we laten zien wat wel en niet bijdraagt aan het realiseren van de kernfuncties. Hierover gaan we actief de dialoog aan met betrokkenen.

Wat we willen onderzoeken, nemen we op in het Jaarwerkplan. Hierin beschrijven we meerjarige onderzoeksprogramma's en eenmalige themaonderzoeken die gericht zijn op het in beeld brengen van de kernfuncties of gesignaleerde knelpunten in het stelsel. Urgente thema's kunnen leiden tot verschuiving of uitbreiding van onze onderzoeksagenda.

7.2.3

Agenderen en interveniëren

Voor het agenderen en interveniëren in het stelseltoezicht onderscheiden we vier soorten activiteiten. Deze beschrijven we hierna. Agenderen en interveniëren liggen soms dicht bij elkaar, omdat agenderen een vorm van interveniëren is.

De Staat van het Onderwijs

Jaarlijks brengen we 'De Staat van het Onderwijs' uit. Hierin geven we weer hoe het onderwijsstelsel in Nederland ervoor staat. Wat gaat er goed en waar zijn knelpunten, kansen en risico's? Ook de informatie over onze verrichte (thema)onderzoeken maakt deel uit van 'De Staat van het Onderwijs'. Deze rapportagetaak van de inspectie is vastgelegd in de Grondwet (artikel 23, achtste lid) en in de Wet op het onderwijstoezicht (WOT).

Thematisch rapporteren

De uitkomsten van themaonderzoeken brengen we op verschillende manieren onder de aandacht van besturen, scholen en de samenleving. Het doel hiervan is om de stand van zaken over het betreffende thema weer te geven en om risico's en knelpunten te agenderen. Ook stimuleren we samenwerking zodat (verdere) verbeteringen kunnen plaatsvinden. Dat doen we vaak in de vorm van een onderzoeksrapport, maar ook in de vorm van een symposium, een bezoek van inspecteurs, een podcast of een webinar. We richten ons hierbij zo direct mogelijk op de doelgroep die het meest betrokken is, zoals leraren of bijvoorbeeld op alle partners in een specifieke regio.

Thema's als onderdeel van het toezicht bij besturen en scholen

Bij de uitvoering van ons toezicht bij besturen en scholen bespreken we soms thema's, specifieke knelpunten en goede voorbeelden vanuit de regionale of lokale context. Zo hebben we aanknopingspunten om met bestuur en scholen over hun ambities die de kernfuncties raken in gesprek te gaan in aansluiting op hun omgeving, of risico's.

Interventies op maat

Naast de hiervoor genoemde activiteiten zetten we waar dat passend is ook specifieke interventies in. Uit diverse bronnen komen onderwerpen van het onderwijsstelsel naar voren die we, met het oog op het publiek belang, willen adresseren. Zo kan er een knelpunt zijn waar op lokaal niveau meerdere besturen, een samenwerkingsverband, groepen werkgevers en de gemeente een rol in hebben. En dan loont het om het knelpunt bij deze actoren samen te agenderen. Voorbeelden daarvan zijn regionale gesprekken over de aanpak van het lerarentekort, krimp of zorg voor specifieke groepen leerlingen.

7.3 Toezicht op besturen en scholen

Bij het toezicht op de besturen en scholen staat centraal hoe besturen de (financiële) kwaliteit van het onderwijs waarborgen en bevorderen. Om deze vragen te beantwoorden doen we onderzoek op het niveau van bestuur en scholen. We lichten hieronder eerst onze werkwijze toe en gaan vervolgens in op de toezichtsactiviteiten.

7.3.1 *Werkwijze toezicht op besturen en scholen*

De eindverantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit op de scholen ligt bij de besturen. Bij de uitvoering van het toezicht op besturen en scholen gaan we uit van proportionaliteit, maatwerk, transparantie en verantwoording. We lichten in paragraaf 7.3.2 proportionaliteit en maatwerk verder toe.

- proportionaliteit: we stemmen de intensiteit van het toezicht op het bestuur en de scholen af op de kwaliteit van het bestuur. Dit lichten we in paragraaf 7.3.2 toe;
- maatwerk: omdat besturen en scholen sterk verschillen in grootte, (regionale en lokale) omstandigheden en ontwikkeling, bepalen we bij elk onderzoek de inrichting en de opzet. We zetten verschillende onderzoeks- en verificatie-activiteiten in;
- transparantie en verantwoording: bij de start van een onderzoek gaan we in gesprek met het bestuur en onderbouwen we de gekozen onderzoeksopzet. Gedurende het onderzoek informeren we het bestuur over eventuele aanpassingen hierin. We onderbouwen na afloop van het onderzoek de uitkomsten in de rapportage en passen hoor en wederhoor toe. We baseren onze oordelen, voor zover mogelijk, op minimaal drie verschillende bronnen. Dit noemen we triangulatie en daarmee waarborgen we onze onderzoekskwaliteit.

7.3.2 *Proportionaliteit en maatwerk*

We stemmen de intensiteit van het toezicht af op de kwaliteit van het bestuur. Het toezicht is daarmee proportioneel. Hoe effectiever het bestuur in staat is om te sturen op de kwaliteit van het onderwijs en het financieel beheer, de kwaliteit waarborgt op zijn scholen en zich daarover verantwoordt, hoe minder intensief het toezicht. Het omgekeerde geldt ook: hoe minder goed het bestuur in staat is de (financiële) kwaliteit te waarborgen en zich erover te verantwoorden, hoe intensiever we het toezicht inrichten. Urgente signalen of klachten kunnen in alle gevallen aanleiding zijn voor onderzoek, ook als de eerdere kwaliteitsbeoordeling van het bestuur Voldoende of Goed was. Om te bepalen of dit nodig is, zullen wij, indien mogelijk, het signaal eerst bespreken met het bestuur.

We bepalen de intensiteit van het toezicht op basis van onze gegevens over de kwaliteit van het bestuur. Deze inschatting bouwen we op uit een analyse van de bij ons beschikbare gegevens en aanvullende andere bronnen:

- We hebben alle besturen in de afgelopen vier jaar onderzocht en beoordeeld. De uitkomsten daarvan en van andere momenten van onderzoek of contact vormen de start van ons beeld van de kwaliteit van het bestuur en van de kwaliteit van de invulling van hun (interne) waarborgfunctie.
- Dit beeld vullen we aan op basis van gegevens uit de prestatie- en risicoanalyse die we jaarlijks per bestuur en voor alle scholen uitvoeren (zie

paragraaf 7.3.3). We analyseren de ontwikkeling van deze gegevens in de tijd en ten opzichte van andere besturen.

- Signalen die over een bestuur en de scholen bij de inspectie binnenkomen, betrekken we bij de analyse om de kwaliteit van het bestuur in beeld te brengen. Denk hierbij aan actuele ontwikkelingen, zoals mogelijke incidenten of andere berichten.

De analyse van het geheel aan informatie gebruiken we om de intensiteit van het toezicht te bepalen. Het geeft ons zicht op het al dan niet aanwezig zijn van (mogelijke) risico's voor de onderwijskwaliteit en/of risico's voor de kwaliteit van het bestuur. Dit is de basis van waaruit we de proportionaliteit van het toezicht bepalen: het toezicht kan intensief zijn, maar ook minder intensief.

Daarna werken we de toezichtsactiviteiten uit die aansluiten op de omstandigheden van het bestuur. Welke onderzoekinstrumenten hebben we nodig om bij het desbetreffende bestuur de kwaliteit te beoordelen? Is er sprake van een eenpitter of vallen er meerdere scholen onder het bestuur? Bij kleine besturen en eenpitters houden we in onze benadering rekening met de gekozen samenhang van de sturing tussen het school- en bestuursniveau. Met wie voeren we gesprekken, waar en hoe kijken we mee in het onderwijs? Dit is het maatwerk in het toezicht.

Hoe dit intensieve en minder intensieve (vervolg)toezicht eruitziet, lichten we toe in paragraaf 7.4 en 7.5.

7.3.3

Jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse

De monitoring van de prestaties op het niveau van het bestuur en hun scholen helpt ons om tijdig eventuele risico's op het spoor te komen en inzicht te krijgen in het functioneren van het bestuur. We doen dit conform artikel 11 van de WOT aan de hand van een aantal indicatoren. Die indicatoren betreffen onder andere financiële gegevens, gegevens over het personeel, over de veiligheid op scholen en de resultaten en doorstroom van leerlingen. Ten minste eenmaal per jaar voeren we een analyse uit op de data die we met de monitor verkrijgen. Als er een vermoeden van risico's is, voeren we een risicoanalyse uit.

Deze zogeheten expertanalyse bevestigt al dan niet de vermoedens van tekortkomingen ten aanzien van de onderwijskwaliteit en/of het financieel beheer. De analyse wordt uitgevoerd door een expertteam, waarin kennis en deskundigheid op het terrein van data-analyse, onderwijskwaliteit en financieel beheer aanwezig zijn. Zo ontstaat een integraal beeld van de onderwijskwaliteit, de sturingskwaliteit en de financiën.

7.4

Toezichtsactiviteiten bij besturen en scholen

Het toezicht op besturen en scholen omvat meerdere activiteiten. We onderzoeken besturen eens in de vier jaar. Dit onderzoek heet 'Het vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen' (hierna: vierjaarlijks onderzoek). Zoals in paragraaf 7.3 is beschreven, doen we dat proportioneel en op maat. Binnen het vierjaarlijks onderzoek kijken we ook naar scholen want op schoolniveau verifiëren we of de besturing door het bestuur effectief is en of het bestuur (be)stuurt op basis van een actueel beeld van de kwaliteit. We beschrijven dit type onderzoek in paragraaf 7.4.1.

Gezien het belang van meer zicht op schoolniveau heeft de inspectie ruimte gecreëerd voor intensiever toezicht op scholen. Daarom was het in 2024 en is het ook in 2025 niet mogelijk de bestuursgerichte vierjaarscyclus volledig uit te voeren. De inzet van de inspectie is vooralsnog om de vierjaarscyclus vanaf 2026 weer volledig uit te voeren, met risico-onderzoek bij risicobesturen en substantieel lichtere, proportionele bezoeken bij jaarlijks ongeveer een kwart van de besturen. We houden daarbij wel rekening met de vraag die er tegelijkertijd ligt om met de beschikbare capaciteit meer scholen te bezoeken en met de (mogelijke) beperkingen die daaruit voortvloeien voor onderzoeken bij besturen. Om deze redenen gebruiken we bij de uitvoering van het toezicht in de praktijk voorlopig de term ‘bestuursonderzoek’, en niet het in dit onderzoekskader gebruikte ‘vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen’.

Ook tussentijds doen we onderzoek op scholen. Dit doen we als er risico’s zijn en bij themaonderzoeken en steekproef-kwaliteitsonderzoeken die in relatie staan tot het stelseltoezicht. Onderzoeken kunnen zowel aangekondigd als onaangekondigd plaatsvinden. We beschrijven de onderzoeken op schoolniveau in paragraaf 7.4.2.

Er kunnen zowel binnen het vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen als tussentijds onderzoeken plaatsvinden rondom financieel beheer. Dit beschrijven we in paragraaf 7.4.3. Ten slotte zijn er nog enkele andere onderzoeksactiviteiten; die zijn beschreven in paragraaf 7.4.4.

De hier beschreven toezichtsactiviteiten zijn aangevuld met twee nieuwe toezichtsactiviteiten. Zie hiervoor het woord vooraf.

7.4.1

Vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen

In het vierjaarlijks onderzoek willen we weten of de (be)sturing door het bestuur op de kwaliteit van de scholen op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs (stelselthema’s). We hanteren daarvoor het waarderingskader voor besturen, zoals beschreven in hoofdstuk 4.

Het vierjaarlijks onderzoek bestaat doorgaans uit de onderdelen die in figuur 7.4.1a zijn beschreven. We bepalen de intensiteit van het toezicht (proportionaliteit) op basis van onze gegevens en we houden in de uitvoering van het onderzoek rekening met de specifieke inrichting en context van het bestuur en de scholen (maatwerk).

Figuur 7.4.1a. Stappen van het vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen

Stap	Toelichting
1. Analyse	Met de analyse krijgen we een voorlopig beeld van de kwaliteitszorg, de onderwijskwaliteit en het financieel beheer. We analyseren de beschikbare monitoringsinformatie en betrekken hierbij gegevens van het bestuur, zoals openbare of eerder ingezonden documenten. Zo komen we tot onderzoeksvragen die nodig zijn om de kwaliteit te beoordelen volgens het waarderingskader voor besturen (hoofdstuk 4).
2. Startgesprek met het bestuur	In het startgesprek geeft het bestuur ons een beeld van de eigen (financiële) kwaliteit, de kwaliteitszorg, de resultaten en de ontwikkelingen en bespreken we de bevindingen van onze analyse. Op basis hiervan bepalen we de onderzoeksactiviteiten.

Stap	Toelichting
3. Onderzoeksplan	Het onderzoeksplan bevat de inrichting en verantwoording van het vierjaarlijks onderzoek. Dit geeft inzicht in het doel, de onderzoeksvragen, de opzet, de inhoud en de intensiteit van het vierjaarlijks onderzoek voor het bestuur. We beschrijven welke verificatie-activiteiten (zie tekstkader hieronder) we gaan uitvoeren. Van tevoren bespreken we dit plan met het bestuur.
4. Uitvoeren onderzoeksactiviteiten	Het onderzoek bestaat uit verificatie-activiteiten op school- en bestuursniveau. Daarbij kunnen we ook andere belanghebbenden betrekken. Op bestuursniveau voeren we in elk geval een gesprek met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) en het interne toezicht. Ook kunnen we aanvullende gesprekken met het bestuur en andere geledingen voeren of andere onderzoeksactiviteiten op bestuursniveau uitvoeren. Daarnaast kunnen risico-kwaliteitsonderzoeken (zie paragraaf 7.4.2) onderdeel uitmaken van het vierjaarlijks onderzoek.
5. Rapportage	In het (concept)rapport leggen we onze bevindingen en oordelen vast. We geven een oordeel op bestuursniveau en doen daarmee een uitspraak over de kwaliteit van het bestuur. We rapporteren en onderbouwen onze oordelen en waarderingen: op welk gebied is de waardering Goed van toepassing? En waar kan het beter en op welke onderdelen móet het beter?
6. Eindgesprek	In het eindgesprek informeren we het bestuur over de conclusies van het onderzoek en maken we (zo nodig) afspraken over herstel en verbetering (herstelopdrachten en -onderzoeken) en bespreken we (verbeter)plannen van het bestuur. Ook vragen we feedback op hoe het onderzoek is verlopen.
7. Afronding en vervolgtoezicht	Na het eindgesprek sturen we het definitieve rapport naar het bestuur en maken we het rapport openbaar op onze website. Naar aanleiding van het vierjaarlijks onderzoek kan er vervolgtoezicht plaatsvinden (zie paragraaf 7.5).

Een belangrijk onderdeel van onze werkwijze in het vierjaarlijks onderzoek is verificatie. Met verificatie-activiteiten toetsen we bij besturen, scholen en andere betrokkenen in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs en het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt.

Verificatie-activiteiten

Om te bepalen of het bestuur voldoende stuurt op de kwaliteit van scholen en financiële ontwikkelingen voeren we verificatie-activiteiten uit. We verifiëren het gegeven beeld van de kwaliteit en de sturing van het bestuur. We zetten proportioneel diverse verificatie-activiteiten in en passen maatwerk toe. Deze beschrijven we in het onderzoeksplan. Zo verifiëren we het gegeven kwaliteitsbeeld onder andere door lessen te bezoeken en met leerlingen, ouders of de schoolleiders te spreken. Ook kunnen onderzoeken op schoolniveau (zie paragraaf 7.4.2)

bijdragen aan verificatie van het kwaliteitsbeeld. Voor een beeld van financiële of andere ontwikkelingen in relatie tot de ambities, doelstellingen en kwaliteitszorg van het bestuur, kunnen we managementinformatie opvragen. Ook kunnen we hierover gesprekken met het bestuur of bijvoorbeeld de controller voeren.

De verificatie-activiteiten dragen bij aan de doelstellingen van het onderzoek, namelijk om de bestuurlijke kwaliteit vast te stellen op basis van het waarderingskader besturen. Anders dan bij risico-kwaliteitsonderzoeken en steekproef-kwaliteitsonderzoeken geven we bij verificatie-activiteiten geen oordeel op het niveau van de standaarden of de school. De verificatie draagt namelijk bij aan het oordeel op het niveau van het bestuur. Wel delen we onze bevindingen over de mate waarin de bestuurlijke kwaliteit zichtbaar is op de school met de school. Signaleren we bij een school risico's, dan bespreken we deze met het bestuur. Indien nodig voeren wij een risico-kwaliteitsonderzoek uit.

7.4.2

Onderzoeken op schoolniveau

Op schoolniveau zetten we verschillende typen onderzoeken in, zowel binnen het vierjaarlijks onderzoek (zie paragraaf 7.4.1) als daarbuiten. Wanneer een onderzoek op schoolniveau binnen het vierjaarlijks onderzoek plaatsvindt, worden de activiteiten opgenomen in het onderzoeksplan. Dit plan bevat in elk geval verificatie-activiteiten zoals in de voorgaande paragraaf beschreven.

Risico-kwaliteitsonderzoek

Risico-kwaliteitsonderzoeken nemen we mee in het vierjaarlijks onderzoek. Maar ze kunnen ook daarbuiten plaatsvinden, naar aanleiding van de jaarlijkse prestatieanalyse en signalen. We houden hiermee zicht op mogelijke risico's, maar we verwachten dat besturen die te allen tijde zelf ook in beeld hebben, als onderdeel van de kwaliteitscyclus. Bij een bestuur dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit goed invult, verwachten we dat als wij mogelijke risico's detecteren, het bestuur zelf de oorzaken onderzoekt, passende maatregelen neemt en zich hierover verantwoordt aan de inspectie. Bij een bestuur dat er niet in slaagt de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen, voeren wij (afhankelijk van de aard van de risico's) zelf het risico-kwaliteitsonderzoek geheel of gedeeltelijk uit. We onderzoeken en beoordelen dan een of meerdere standaarden van het waarderingskader op schoolniveau (zie hoofdstuk 5) en maken afspraken over de rapportage en verantwoording van de bevindingen.

Steekproef-kwaliteitsonderzoeken

De Inspectie van het Onderwijs voert naast risico-kwaliteitsonderzoeken ook steekproef-kwaliteitsonderzoeken uit op de scholen. Deze onderzoeken, die wij in het kader van het stelselbeeld uitvoeren, hebben als doel periodiek een representatief beeld van de kwaliteit van het onderwijs op Nederlandse scholen te geven. De onderzoeken kennen eenzelfde inhoud en opzet als risico-kwaliteitsonderzoeken en ook bij dit type onderzoek is het bestuur het aanspreekpunt.

Themaonderzoeken

Meer informatie over thematische onderzoeken is te vinden in paragraaf 7.2, maar we nemen ze hier voor de volledigheid op. Vanuit het stelseltoezicht zijn er thema's die we verder onderzoeken. Hiervoor bezoeken we scholen en/of besturen. Deze themaonderzoeken kunnen samenvallen met het vierjaarlijks onderzoek en ook los plaatsvinden. Bij themaonderzoeken geven we in een themarapport oordelen op het niveau van het geheel van onderzochte instellingen (niet op instellingsniveau). Daarbij is geen sprake van een oordeel en herstelopdracht aan individuele besturen.

In specifieke gevallen kunnen echter wel oordelen en herstelopdrachten worden gegeven aan individuele besturen. In die gevallen gebeurt dat dus in een rapport op instellingsniveau. Het bestuur wordt hierover bij de aankondiging van het onderzoek geïnformeerd.

7.4.3

Onderzoeken specifiek gericht op financieel beheer *Toezicht op financiële continuïteit*

Besturen leveren elk jaar een jaarrekening inclusief een bestuursverslag met daarin een meerjarenbegroting aan bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Op basis daarvan analyseren we jaarlijks de actuele en toekomstgerichte financiële kengetallen van elk bestuur. Bij mogelijke risico's voor de continuïteit van het onderwijs starten we een onderzoek naar de financiële continuïteit op bestuursniveau. Dit onderzoek kan ook plaatsvinden tijdens een vierjaarlijks onderzoek. Als daar vanuit de monitoring van financiële kengetallen of vanuit signalen aanleiding voor is, kunnen we op elk moment een onderzoek naar de financiële continuïteit starten.

We stellen aangepast financieel toezicht in wanneer blijkt dat de continuïteit van het onderwijs binnen afzienbare termijn in het geding is en onvoldoende wordt voldaan aan de wet- en regelgeving op dit gebied. In het rapport nemen we op welke herstelopdrachten worden gegeven en welke afspraken met het bestuur worden gemaakt, zoals welke informatie het bestuur op welk moment aanlevert. Deze interventie is erop gericht dat de risico's of tekorten binnen afzienbare termijn zijn opgeheven. Als het bestuur niet in staat blijkt om herstel te realiseren, dan wordt het toezicht geïntensiveerd (zie paragraaf 7.5).

Toezicht op financiële rechtmatigheid

Het bestuur legt verantwoording af over de verwerving en besteding van de rijksbekostiging. Deze verantwoording wordt beoordeeld door een accountant die wordt aangesteld door het interne toezicht. Deze accountant moet opereren volgens de beroepsmaatstaven van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en volgens het Onderwijsaccountantsprotocol dat door de inspectie in overleg met belanghebbenden²⁷ is opgesteld. Elk jaar controleren wij bij een selectie van accountants of hun controle voldoet aan de regels. Aandachtspunten uit deze toezichtactiviteit worden jaarlijks besproken met de NBA en kunnen aanleiding zijn het Onderwijsaccountantsprotocol aan te passen.

Bij signalen van mogelijk onrechtmatige verkrijging of besteding van middelen voeren we onderzoek uit bij een bestuur. Als we oordelen dat sprake is van onrechtmatige verkrijging of besteding, dan volgen daarna in de regel een wijziging in de bekostiging en een terugvordering van de bekostiging.

De inspectie is, naast het toezicht op onderwijswetgeving in een vierjaarlijks onderzoek, ook belast met het toezicht op en de handhaving van de Wet normering topinkomens (WNT) binnen het onderwijs. De WNT is geen onderwijswet, maar wetgeving die van toepassing is op de gehele publieke en semipublieke sector. Het toezicht op onderwijswetgeving in een vierjaarlijks onderzoek en het toezicht op de WNT worden daarom door de inspectie gescheiden van elkaar uitgevoerd.

²⁷ Onder andere het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), onderwijskoepels, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en accountantskantoren.

7.4.4

Overige toezichtsactiviteiten Specifiek onderzoek

Ernstige signalen of andere informatie kunnen aanleiding zijn om een onderzoek over een specifiek onderwerp in te stellen bij een bestuur of een school. Dit kan tijdens het vierjaarlijks onderzoek of daarbuiten. Bij urgente signalen en ernstige incidenten interveniëren we vanzelfsprekend meteen op een passende manier. Wij onderzoeken bij een specifiek onderzoek bepaalde aspecten van het besturen, het financieel beheer of het onderwijs (artikel 15, WOT). Ook hier geldt dat we de intensiteit van het onderzoek afstemmen op de kwaliteit van het bestuur.

Bestuursgesprekken

Besturen en inspectie hebben de mogelijkheid om periodiek een gesprek met elkaar te voeren. Aan elk bestuur is een contactinspecteur gekoppeld die het contact onderhoudt. Dit gaat in ieder geval over onderzoeken en vervolgtoezicht (inclusief herstelopdrachten, zie paragraaf 7.5). Ook heeft de contactinspecteur gesprekken met het bestuur over risico's, signalen en incidenten. Het bestuur kan de contactinspecteur hierover informeren. Het kan ook zijn dat de contactinspecteur het bestuur bevraagt of (afhankelijk van de kwaliteit van het bestuur) verzoekt om zelf nader onderzoek te doen bij mogelijke risico's. Daarnaast kan het gesprek gaan over relevante ontwikkelingen binnen of buiten de onderwijsinstelling. We betrekken daarbij ook vraagstukken op het niveau van het onderwijsstelsel als geheel.

Het leggen van het contact is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het bestuur kan ervoor kiezen de contactinspecteur gedurende het jaar op de hoogte te houden van relevante ontwikkelingen en hem te informeren bij urgente zaken, zoals (ernstige) signalen. Ook kan de contactinspecteur geregeld contact leggen met het bestuur om een vinger aan de pols te houden of urgente zaken te bespreken. De informatie uit deze contacten nemen we mee in de eerdergenoemde monitoring.

7.5

Vervolgtoezicht, intensivering en sancties

Vervolgtoezicht is nodig wanneer er tijdens een vierjaarlijks onderzoek tekortkomingen worden vastgesteld bij het bestuur en de scholen of wanneer andere onderzoeken of toezichtsactiviteiten hiertoe aanleiding geven.

7.5.1

Vervolgtoezicht bij herstelperiode

Natuurlijk is vervolgtoezicht lang niet altijd nodig. Als tijdens een onderzoek tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt vervolgtoezicht afgesproken. De intensiteit hiervan is ook hier afhankelijk van de kwaliteit van het bestuur. We kunnen tekortkomingen constateren op bestuursniveau en/of op schoolniveau.

Geen tekortkomingen

Als uit een onderzoek blijkt dat het bestuur voor basiskwaliteit heeft gezorgd en dat het daarmee aan de deugdelijkheidseisen en financiële voorwaarden voor bestuur en school voldoet, is er geen vervolgtoezicht. Het bestuur en de scholen vallen dan onder het reguliere toezicht, waarbij we prestaties en risico's jaarlijks monitoren en elke vier jaar het bestuur beoordelen. Wanneer nodig of gewenst, is er tussentijds contact.

Tekortkomingen bij het bestuur

Bij tekortkomingen op bestuursniveau, bijvoorbeeld bij onvoldoende (financiële) basiskwaliteit en daardoor niet voldoen aan wet- en regelgeving, spreken we met het bestuur af binnen welke termijn de geconstateerde tekortkomingen hersteld

moeten zijn. Afhankelijk van de zwaarte en omvang van de tekortkoming verantwoordt het bestuur zich over het herstel aan de inspectie en gaan wij na of de tekortkoming is hersteld. De intensiteit waarmee we dat doen, bepalen we ook in relatie tot de kwaliteit van het bestuur.

Tekortkomingen op scholen

Bij tekortkomingen in de basiskwaliteit op een school maken we met het bestuur afspraken over de termijn waarbinnen de kwaliteit hersteld moet zijn. Wanneer de zwaarte en omvang van de tekortkomingen hiertoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij het oordeel Zeer zwak, stellen we een toezichtsplan op om het verloop van het herstel te monitoren en voeren we een herstelonderzoek uit. Bij kleinere tekortkomingen en als de kwaliteit van het besturen op orde is, verantwoordt het bestuur zich bij ons over het herstel. We spreken, afhankelijk van de kwaliteit van het bestuur, af hoe we omgaan met het herstelonderzoek.

Proportionaliteit en maatwerk bij herstel

Proportionaliteit en maatwerk beïnvloeden ook hoe we in de herstelperiode ons toezicht inrichten. Zo kunnen we voortgangsgesprekken voeren of een plan op (laten) stellen met afspraken over de stappen waarlangs het herstel op een school zal plaatsvinden.

Bij een bestuur waar de sturing ruimschoots op orde is, leggen we de verantwoordelijkheid voor het waarborgen van de kwaliteit en het herstellen van eventuele tekortkomingen bij een school, neer bij het bestuur. Dit betekent dat wij niet altijd zelf een herstelonderzoek uitvoeren, maar dit aan het bestuur overlaten. We vragen vervolgens het bestuur te verantwoorden hoe en met welk resultaat het herstel op de school plaatsvond.

Bij een bestuur dat er niet in slaagt zijn sturing op (delen van) de kwaliteit van scholen te waarborgen, voeren wij zelf (delen van) herstelonderzoeken uit.

Gevolgen uitkomst herstelonderzoek

Wanneer het herstel of de kwaliteit van de gevraagde verantwoording ontoereikend is, heeft dit gevolgen voor welke toezichtsinterventies we kiezen en hoe we de kwaliteit van het bestuur inschatten. Wanneer we concluderen dat het vermogen van het bestuur om zelf de kwaliteit te waarborgen niet voldoende is, neemt de intensiteit van ons vervolgtoezicht toe. Ook dit is proportioneel.

Bovenstaande geven we in tabel 7.5.1a schematisch weer. De invulling is maatwerk per onderzoek.

Tabel 7.5.1a Inrichting vervolgtoezicht

Uitkomsten onderzoek	Inrichting vervolgtoezicht
Voldoet ten minste aan basiskwaliteit	Geen vervolgtoezicht; regulier toezicht
Tekortkomingen bestuur	Monitoring voortgang herstel door inspectie <i>en/of</i> verantwoording herstel door bestuur <i>en</i> herstelonderzoek door inspectie

Tekortkomingen school	Monitoring voortgang herstel door inspectie <i>en/of</i> verantwoording herstel door bestuur <i>en/of</i> herstelonderzoek door inspectie
-----------------------	---

7.5.2

Escaleren

Escaleren heeft betrekking op interventies om besturen aan te sporen de door ons noodzakelijk geachte verbeteringen door te voeren. Escalatie gaat stapsgewijs, waarbij steeds wordt gekeken welk middel nodig is. Dit zodat de verbeteringen plaatsvinden. Naarmate een bestuur of een school daar minder goed in slaagt, intensiveren we het toezicht. Dit kan verder en verdiepend onderzoek inhouden, bijvoorbeeld een specifiek onderzoek naar het bestuurlijk handelen. In het uiterste geval, wanneer we zien dat verbetering uitblijft, kunnen we verschillende sancties inzetten of maatregelen nemen.

Naarmate verbetering uitblijft en de risico's op kwaliteitsverlies groter worden, treedt een volgende fase van escalatie in werking. De escalatie sluit aan op de bevoegdheden van de inspectie en vervolgens op die van de minister. Interventies die de minister kan inzetten betreffen onder andere: de opschorting en inhouding van (een deel van de) bekostiging, oplegging van bepaalde bestuurlijke boetes, de oplegging van een aanwijzing (bij wanbeheer) of een spoedaanwijzing (bij, kort gezegd, een wezenlijk vermoeden van wanbeheer), schorsing van de bevoegdheid examinering en ontneming van rechten (de laatste twee betreffen vooral het mbo). De minister heeft ten aanzien van sommige van deze besluiten aan de inspectie mandaat verleend om deze namens hem te nemen. De reikwijdte van dit mandaat is neergelegd in artikel 7 van het Organisatie- en mandaatbesluit OCW 2008.

De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift en heeft aan de inspectie mandaat verleend om dit besluit te nemen tot een maximumpercentage. Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.²⁸ Een escalatietraject is bij elke toezichtsituatie anders. De volgorde van interventie en escalatiestappen wordt per situatie bepaald.

Interventies kunnen variëren van een herstelopdracht om tekortkomingen op te heffen op schoolniveau tot zeer ingrijpende maatregelen op het niveau van bekostiging van scholen en op het niveau van besturen. Vanzelfsprekend wegen we in alle gevallen af wat de ernst en de langdurigheid van de risico's zijn en of het bestuur voldoende perspectief op verbetering van de situatie biedt.

²⁸ [Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022.](#)

8 Communicatie en rapportage

8.1 Inleiding

Als inspectie hebben we een publieke taak om ouders en de samenleving te informeren over onze bevindingen en oordelen over de kwaliteit van de (be)sturing en het onderwijs. Daarom geven we op verschillende manieren actief inzicht in onze onderzoeksresultaten en oordelen. Zo dragen we bij aan de informatie die over het onderwijsstelsel, de besturen en scholen beschikbaar is. Naast de informatie waarin de inspectie voorziet, leveren besturen, scholen en anderen, elk vanuit hun rol en (publieke) verantwoordelijkheid, een bijdrage aan de informatie die over de scholen en het onderwijs beschikbaar is.

Naast communicatie via het informatie- en meldpunt van de inspectie, de website en 'De Staat van het Onderwijs' zijn er rapportages over themaonderzoeken en onderzoeken bij besturen en scholen beschikbaar. Al onze rapporten zijn in beginsel openbaar.²⁹ We zijn daarmee transparant in onze werkwijze en onze oordelen en waarderingen. Onze website is de centrale plek waar onze rapporten terug te vinden zijn. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we communiceren en geven we een toelichting op de verschillende rapportagevormen.

8.2 Communicatie

Onze communicatie over de resultaten van onderzoeken kent meerdere vormen. We richten ons ten eerste op de vraag welke doelgroep het meest zou kunnen doen met onze toezichtsinformatie. We bepalen wie mogelijk betrokken is bij het verhogen van de onderwijskwaliteit of bij het oplossen van problemen. Vervolgens stemmen we de vorm van de communicatie daarop af. Naast de verschillende – meer formele – vormen van rapportage die hierna zijn beschreven, maken we gebruik van andere vormen van communicatie. Bijvoorbeeld van infographics of animaties. Ook de inzet van sociale media, bijdragen aan relevante congressen, het geven van lezingen en het zelf organiseren van conferenties of rondetafelgesprekken, maken deel uit van onze communicatie. Een belangrijke communicatievorm daarin is ons jaarlijkse congres, waar we 'De Staat van het Onderwijs' presenteren.

We communiceren over de uitkomsten van onze onderzoeken, maar hebben daarnaast ook een informatiefunctie. Via het informatie- en meldpunt van de inspectie kunnen ouders, besturen en scholen bijvoorbeeld vragen stellen over het onderwijs, ons toezicht in het algemeen of specifieke scholen. Ook kunnen hier zorgen over het onderwijs worden gemeld. Vertrouwenskwesaties kunnen worden gemeld bij vertrouwensinspecteurs.

Meldingen over het onderwijs hebben voor ons een signaalfunctie en we nemen we deze mee bij de jaarlijkse prestatieanalyse en de expertanalyse ter voorbereiding van het vierjaarlijks onderzoek. Soms is de signalering zo ernstig van aard dat deze meteen aanleiding voor onderzoek vormt.

²⁹ In artikel 15, tweede lid, WOT is bepaald dat rapporten van een specifiek onderzoek openbaar zijn, tenzij aard of omvang van het onderzoek zich tegen openbare rapportage verzet.

8.3 Rapportage

We rapporteren op stelselniveau en op het niveau van besturen en scholen. In beginsel maken we onze rapporten over besturen en scholen in de derde week na vaststelling openbaar (artikel 21, eerste lid, WOT).³⁰

8.3.1 Stelselniveau

Onderzoeken op stelselniveau kennen de volgende rapportagevormen.

De Staat van het Onderwijs

Jaarlijks rapporteren we over het onderwijsstelsel als geheel in 'De Staat van het Onderwijs'. Dit rapport publiceren we elk voorjaar. Hierin beschrijven we hoe het staat met de realisatie van de kernfuncties van het onderwijsstelsel. Ook geven we een beeld van de kwaliteit van de besturen en instellingen, de positieve ontwikkelingen en de mogelijke zorgen. Voor 'De Staat van het Onderwijs' gebruiken we onder andere de onderzoeksgegevens uit onze vierjaarlijkse onderzoeken, themaonderzoeken en gegevens uit (internationaal) wetenschappelijk onderzoek. Zo geven we een actueel beeld van de prestaties van het stelsel als geheel (zie hoofdstuk 7).

Jaarlijks rapporteren we ook over de financiële toestand van de instellingen en het onderwijsstelsel. Wij baseren ons daarbij op financiële gegevens van de instellingen zelf en verder op toezichtactiviteiten en onderzoeken die wij uitvoeren rond het financieel beheer van instellingen. Daarbij geven we aan wat goed gaat en wijzen we op risico's.

Themaraapporten

We rapporteren op diverse manieren over onze themaonderzoeken. Zo rapporteren we hierover in 'De Staat van het Onderwijs'. Vaak brengen we daarnaast een apart themaraapport uit.

8.3.2 Bestuursniveau

Over onderzoeken op bestuursniveau rapporteren we in het rapport van het vierjaarlijks onderzoek. Dit rapport is gericht aan het bestuur en geeft een totaalbeeld van de bevindingen en oordelen op bestuursniveau en van de onderzoeksactiviteiten die in dit kader op scholen plaatsvonden. We rapporteren in dit rapport kort over verificatie-activiteiten en – wanneer uitgevoerd – risico-kwaliteitsonderzoeken en/of onderzoeken naar financiële risico's. Bij verificatie-activiteiten op schoolniveau geven we geen oordelen of waarderingen. De rapportage hierover is daarom beknopt.

In het rapport maken we onderscheid tussen enerzijds de beoordeling van de naleving van de deugdelijkheidseisen (voldoen het bestuur en zijn scholen aan de basiskwaliteit?) en anderzijds onze waardering van de ambities. Tot slot worden in beginsel in het rapport eventuele herstelopdrachten en -onderzoeken vastgelegd die betrekking hebben op het herstel van niet-naleving van de deugdelijkheidseisen. Dan leggen we ook de termijnen vast waarbinnen de tekortkoming(en) moet(en) zijn hersteld (zie paragraaf 7.5).

³⁰ In artikel 15, tweede lid, WOT is bepaald dat rapporten van een specifiek onderzoek openbaar zijn, tenzij aard of omvang van het onderzoek zich tegen openbare rapportage verzet.

De oordelen op bestuursniveau presenteren we samen met het betreffende onderzoeksrapport op onze website. Het doel hiervan is om belanghebbenden over de resultaten van het toezicht te informeren. Als daarna uit herstelonderzoek blijkt dat een bestuur de aangetroffen tekortkomingen heeft hersteld, dan wordt dit nieuwe oordeel ook zichtbaar gemaakt op de website.

Specifieke onderzoeken

Als uit eerder onderzoek blijkt dat een bestuur niet in staat is noodzakelijke verbetermaatregelen te treffen of als uit signalen problemen naar voren komen die direct om onderzoek naar een specifiek knelpunt vragen, voert de inspectie een specifiek onderzoek uit. Deze onderzoeken worden uitgevoerd in het kader van artikel 15 van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). Over de bevindingen en conclusies wordt een rapport gemaakt dat in beginsel op de website van de inspectie openbaar wordt gemaakt.

Onderzoeken naar financieel beheer

We rapporteren apart op bestuursniveau over de onderzoeken die buiten een vierjaarlijks onderzoek vallen en uitgevoerd worden bij financiële risico's.

8.3.3

Schoolniveau

We rapporteren over onze bevindingen uit onderzoeken op scholen vaak als onderdeel van andere rapportages over besturen of het stelsel. In themaonderzoeken presenteren we een algemeen beeld, waardoor bevindingen van een individuele school niet herkenbaar zijn in het rapport. Het rapport 'Vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen' bevat deelrapportages over onderzoeks- en verificatie-activiteiten die binnen het bestuursonderzoek op scholen plaatsvonden. We rapporteren afzonderlijk over onderzoeken die we op scholen uitvoeren, buiten de thema- en bestuursonderzoeken om. Zo kunnen ouders en andere belangstellenden, naast de informatie die vanuit het bestuur beschikbaar is, van onze toezichtresultaten kennisnemen. Dat doen we in de volgende gevallen.

Risico-kwaliteitsonderzoek en steekproef-kwaliteitsonderzoek

Als we een risico-kwaliteitsonderzoek of een steekproef-kwaliteitsonderzoek hebben uitgevoerd, rapporteren we over de uitkomsten in een rapport gericht aan het bestuur. Bij het oordeel Zeer zwak zenden we het bestuur ook een rapport toe dat bedoeld is voor ouders. Naast een beschrijving van de bevindingen worden de oordelen op de standaarden weergegeven. Ook wordt het eindoordeel toegevoegd. Het rapport van de school plaatsen we op onze website.

Voor het risico-kwaliteitsonderzoek geldt dat, wanneer het bestuur in opdracht van de inspectie zelf een (herstel)onderzoek uitvoert, de resultaten na herstel op de inspectiewebsite in principe worden vermeld via een verwijzing naar de website van het bestuur.

Specifieke onderzoeken

Net als bij besturen kunnen we ook op schoolniveau een specifiek onderzoek uitvoeren. Dit kan met het onderzoek op bestuursniveau samenhangen, maar ook afzonderlijk worden uitgevoerd. Dergelijke onderzoeken worden uitgevoerd in het kader van artikel 15, WOT. Over de bevindingen en conclusies schrijven we een rapport, dat op de website van de inspectie openbaar wordt gemaakt.

8.4 Openbaarmaking, zienswijze en bezwaar

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk staat, maken we al onze rapporten in beginsel openbaar.³¹ Nadat we het bestuur gevraagd hebben op basis van het conceptrapport een (beleids)reactie op te stellen, voegen we deze aan het rapport toe en stellen we het rapport definitief vast.

Als met het bestuur geen overeenstemming is bereikt over de door het bestuur gewenste wijzigingen van het conceptrapport, heeft het bestuur een andere zienswijze op de oordelen en waarderingen. Deze zienswijze voegen we als bijlage toe aan het definitieve rapport.

Een bestuur kan bezwaar maken tegen de openbaarmaking van een rapport als het een onderzoek is dat wordt uitgevoerd op basis van artikel 15 van de WOT (specifiek onderzoek, paragraaf 5.3) en daarnaast kan een bestuur bezwaar maken tegen het eindoordeel Zeer zwak.

In bepaalde gevallen is het mogelijk om een klacht in te dienen over een gedraging van de inspectie. Wij verwijzen u voor de klachtenprocedure naar onze website (www.onderwijsinspectie.nl).

³¹ In artikel 15, tweede lid, WOT is bepaald dat rapporten van een specifiek onderzoek openbaar zijn, tenzij aard of omvang van het onderzoek zich tegen openbare rapportage verzet.

9 Specifieke toepassingen van het onderzoekskader

9.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we enkele specifieke toepassingen van en uitzonderingen op het reguliere onderzoekskader. Het betreffen samenwerkingsverbanden passend onderwijs en onderwijssoorten en -voorzieningen waarvoor specifieke wet- en regelgeving geldt, zodat aanpassingen van het waarderingskader of de werkwijze nodig zijn.

Er zijn ook onderwijssoorten en -voorzieningen waar we wel toezicht op houden, maar niet op grond van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT), bijvoorbeeld het Nederlands onderwijs in het buitenland (NOB) en niet-bekostigde instellingen (B3-scholen in primair en voortgezet onderwijs). Daarvoor zijn aparte waarderingskaders opgesteld. Hoe het toezicht op deze vormen eruitziet, is te vinden op onze website.^{3,2}

Ook zijn er onderwijssoorten of -voorzieningen in de vorm van een pilot. In die gevallen is er wel sprake van inspectiebetrokkenheid, maar is de wet- en regelgeving nog niet volledig uitgekristalliseerd. Vanwege het tijdelijke karakter van pilots en experimenten zijn deze niet beschreven in dit onderzoekskader.

Het onderwijsstelsel laat de afgelopen jaren ontwikkelingen zien naar meer variatie in bijvoorbeeld onderwijsroutes, diplomering en samengestelde trajecten. Besturen hebben de verantwoordelijkheid voor al het onderwijs dat zij aanbieden. De beoordeling van de kwaliteit hiervan vindt in beginsel plaats binnen de reikwijdte van het vierjaarlijks onderzoek. Wij baseren ons hierbij op geldende wet- en regelgeving die voor deze routes van toepassing zijn.

We beschrijven hieronder het toezicht op besturen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs en orthopedagogisch-didactische centra. In de tekst staat een overzicht van de standaarden uit het waarderingskader (hoofdstuk 4 en/of 5) die al dan niet, of met wijziging, van toepassing zijn op genoemde voorzieningen. De overige wettelijke vereisten (paragraaf 4.4 en paragraaf 5.4) zijn ook van toepassing op de bijlage. Verder zijn afwijkingen in de normering (hoofdstuk 6) en de werkwijze (hoofdstuk 7) opgenomen.

9.2 Besturen samenwerkingsverbanden passend onderwijs

9.2.1 Inleiding

Schoolbesturen zijn verplicht aangesloten bij een of meer samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het bestuur van het samenwerkingsverband en de aangesloten schoolbesturen zijn beide en gezamenlijk verantwoordelijk voor de realisatie van passend onderwijs. Het samenwerkingsverband heeft eigen wettelijke taken en deze zijn erop gericht om te zorgen voor een dekkend netwerk van voorzieningen, zodat aangesloten schoolbesturen kunnen voldoen aan de zorgplicht passend onderwijs. Het samenwerkingsverband moet afspraken maken over de manier waarop voor alle leerlingen zo goed mogelijk passend onderwijs wordt georganiseerd. Deze afspraken legt het samenwerkingsverband vast in het ondersteuningsplan. Waar deze

^{3,2} Zie www.onderwijsinspectie.nl.

afspraken het beleid van schoolbesturen en scholen betreffen, zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor de uitvoering van deze afspraken.

De wet laat veel ruimte voor samenwerkingsverbanden en schoolbesturen om passend onderwijs naar regionale kenmerken en eigen visie te organiseren. Die vrijheid is ook bedoeld om ruimte te creëren voor meer maatwerk en om keuzes te maken die passen bij de extra onderwijsbehoeften van leerlingen in de regio. Dit vraagt om een goede afstemming met gemeentelijke partners en is gericht op de aansluiting van het onderwijs op het jeugdbeleid van de gemeente(n), waaronder de jeugdhulp. Ook hierover legt het samenwerkingsverband afspraken vast in het ondersteuningsplan en voert hierover overleg met de gemeente(n) en andere samenwerkingsverbanden in de regio.

Een andere belangrijke taak van het samenwerkingsverband is de verantwoordelijkheid voor de advisering over extra ondersteuning en toeleiding tot speciale scholen en voorzieningen. Hiermee vervult het samenwerkingsverband een centrale rol in de toewijzing van extra ondersteuning.

Het toezicht moet inzicht geven in de mate waarin samenwerkingsverbanden erin slagen hun taak te vervullen.

Orthopedagogisch-didactische centra

Een samenwerkingsverband kan ervoor kiezen om, met het oog op de doelstelling om te zorgen voor een dekkend netwerk van voorzieningen, een orthopedagogisch-didactisch centrum (opdc) onderdeel te laten zijn van het samenwerkingsverband. Een opdc is een onderwijsvoorziening voor leerlingen voor wie een orthopedagogische en orthodidactische benadering nodig is. Voor hen is het tijdelijk niet mogelijk om onderwijs te volgen op de reguliere school, ook niet met extra ondersteuning. Hiermee biedt de voorziening schoolbesturen de mogelijkheid om voor specifieke leerlingen aan de zorgplicht te kunnen voldoen. Omdat de leerling ingeschreven blijft staan bij de reguliere school en het schoolbestuur daarmee verantwoordelijk blijft voor de resultaten van de leerling, is ook het schoolbestuur gebaat bij een voorziening van voldoende kwaliteit.

De kwaliteit van het onderwijs op een opdc is de verantwoordelijkheid van het bestuur van het samenwerkingsverband waartoe het opdc behoort. In het ondersteuningsplan staat wat de positie en functie zijn van het opdc binnen het dekkend netwerk van het samenwerkingsverband en welke leerlingen in aanmerking kunnen komen voor het volgen van (een deel van) het onderwijsprogramma op een opdc.

Het toezicht richt zich op de beoordeling van de onderwijskwaliteit van het opdc gaat na in hoeverre het bestuur van het samenwerkingsverband zicht heeft op de kwaliteit en stuurt op verbetering. Voor schoolbesturen is het van belang dat het onderwijs van voldoende kwaliteit is, omdat zij verantwoordelijk zijn voor de resultaten van de leerling. De leerling blijft immers ingeschreven op de reguliere school.

9.2.2

Aanpassingen waarderingskader en normering

Waarderingskader en normering besturen samenwerkingsverbanden

Het waarderingskader voor besturen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs bestaat uit twee kwaliteitsgebieden, die ieder onderverdeeld zijn in drie standaarden.

Het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA) is onderverdeeld in drie standaarden die (in)richting, uitvoering en evaluatie omvatten. Deze standaarden zijn met elkaar verbonden en richten zich op het stelsel van kwaliteitszorg en governance. Dit betekent dat we deze standaarden in samenhang onderzoeken. Als een samenwerkingsverband een opdc heeft ingericht, dan nemen we bij de beoordeling van deze standaarden mee of het bestuur voldoet aan de zorgplicht voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc.

Het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs (RPO) richt zich op de wettelijke taken die specifiek zijn voorbehouden aan samenwerkingsverbanden passend onderwijs en die zijn gericht op de realisatie van de maatschappelijke opdracht voor passend onderwijs. Deze wettelijke taken zijn gevat in de drie standaarden in het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs.

Uit de beoordeling van de standaarden uit de twee kwaliteitsgebieden blijkt of het bestuur in staat is om met zijn (be)sturing de basiskwaliteit van het samenwerkingsverband te realiseren, te waarborgen en verder te ontwikkelen. Met deze kennis over het resultaat en de kwaliteit van de sturing richten we het (vervolg)toezicht proportioneel in (zie hoofdstuk 7).

In onderstaande figuur staat de beoordeling/normering schematisch weergegeven.

Normering en beoordeling bestuursniveau Samenwerkingsverbanden

Oordeel/waardering bestuursniveau	Norm
Goed	Twee standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie zijn Goed en de derde is ten minste Voldoende én twee standaarden uit het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs, waaronder in elk geval de standaard Dekkend netwerk van voorzieningen, zijn Goed en de derde is ten minste Voldoende.
Voldoende	Alle drie standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie zijn ten minste Voldoende én uit het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs zijn minimaal de standaard Dekkend netwerk van voorzieningen én een andere standaard Voldoende.
Onvoldoende	Een of meer standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie is/zijn Onvoldoende. Of de standaard Dekkend netwerk van voorzieningen uit het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs is Onvoldoende, of de standaard Regionale samenwerking én de standaard Advisering en beoordeling toelaatbaarheid zijn beide Onvoldoende.

Waarderingskader en normering opdc's

Voor de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs op het opdc maken we gebruik van de waarderingskaders primair onderwijs (voor opdc's in het primair onderwijs) en voortgezet onderwijs (voor opdc's in het voortgezet onderwijs), zoals beschreven in hoofdstuk 5 van de betreffende kaders. Omdat de leerlingen op het

opdc ingeschreven staan op een reguliere school, tellen hun (onderwijs)resultaten mee op de school van inschrijving. We geven dus bij het opdc geen oordeel op de standaard OR1 (Resultaten). Voor de beoordeling en waardering van de kwaliteit van het opdc geldt dan ook de beslisregel voor scholen waarvan de resultaten niet te beoordelen zijn (zie paragraaf 6.5.2 van de betreffende kaders).

9.2.3

Werkwijze

Werkwijze toezicht op besturen samenwerkingsverbanden passend onderwijs

De werkwijze voor het toezicht op de besturen van samenwerkingsverbanden komt in grote mate overeen met de werkwijze bij schoolbesturen. Het verschil is dat we bij het toezicht op een samenwerkingsverband tijdens de expertanalyse (paragraaf 7.4.1, onderdeel 1. Analyse) belanghebbenden bij het samenwerkingsverband raadplegen. Dit doen we in de vorm van rondetafelgesprekken. Deze gesprekken zijn medebepalend voor de inrichting van het onderzoek.

Tijdens een onderzoek kunnen we ook gesprekken voeren met regionale partners, zoals de gemeente(n), de jeugdhulp en leerplicht.

Bij het toezicht op het samenwerkingsverband bekijken we ook of aangesloten scholen het beleid van het samenwerkingsverband in de praktijk uitvoeren. Dit beleid staat beschreven in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De uitvoering van het beleid van het samenwerkingsverband en de resultaten die scholen hiermee bereiken, stellen we (ook) vast aan de hand van verificatie-activiteiten.

Een dergelijke activiteit is onderdeel van het onderzoek naar de werking van de kwaliteitszorg van het samenwerkingsverband. We gaan na of scholen de afspraken uit het ondersteuningsplan nakomen. We verwachten van het bestuur van het samenwerkingsverband dat het zicht heeft op deze uitvoering in de praktijk en dat het hierop stuurt. Daarnaast geeft het ons zicht op enkele aspecten van passend onderwijs op de bezochte scholen. De uitkomsten van de verificatie-activiteiten levert geen oordeel op over de scholen, maar een signaal of zij de onderzochte afspraken uit het ondersteuningsplan naleven en over de uitwerking van het beleid van het samenwerkingsverband.

Werkwijze toezicht op opdc's

Voor de werkwijze voor het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs op het opdc gelden de uitgangspunten zoals genoemd in hoofdstuk 7.

Bijlage 1 Waarderingskader besturen samenwerkingsverbanden passend onderwijs

In deze bijlage is het waarderingskader voor het toezicht op besturen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs opgenomen. De toelichting hierop is te vinden in paragraaf 9.2.

KWALITEITSGEBIED REALISATIE PASSEND ONDERWIJS (RPO)

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

Het samenwerkingsverband heeft voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek beschikbaar.

Basiskwaliteit

Het samenwerkingsverband voert de aan hem opgedragen taken uit en realiseert een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen, zodanig dat alle leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen. Het samenwerkingsverband doet al het mogelijke om passende ondersteuningsvoorzieningen te organiseren voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en benut hiervoor de mogelijkheden die de wet biedt. Het samenwerkingsverband kan hiervoor onder andere gebruikmaken van de mogelijkheid om een orthopedagogisch-didactisch centrum (opdc) in te richten.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het dekkend netwerk van voorzieningen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 18a, tweede lid, WPO / artikel 2.47, tweede lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats krijgen.
- Artikel 18a, zesde lid, WPO / artikel 2.47, zevende lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband heeft onder andere de taak om middelen en voorzieningen te verdelen over en toe te wijzen aan de scholen ten behoeve van het dekkend netwerk.
- Artikel 18a, lid 10a, WPO / artikel 2.47, twaalfde lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband kan met het oog op het dekkend netwerk een opdc inrichten. Hier zijn voorwaarden aan verbonden (artikel 3.4 Inrichtingsbesluit WPO / artikel 2.50 Uitvoeringsbesluit WVO 2020).

RPO2. Regionale samenwerking

Het samenwerkingsverband werkt samen in de regio en zorgt voor een doorgaande leerlijn en realiseert een aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp in de regio.

KWALITEITSGEBIED REALISATIE PASSEND ONDERWIJS (RPO)

Basiskwaliteit

Het samenwerkingsverband en de gemeente(n) hebben een gezamenlijke taak in het afstemmen van het jeugdbeleid. Het samenwerkingsverband werkt hiervoor samen met de gemeente(n) en ketenpartners om de ondersteuning af te stemmen op de jeugdhulp³³ die door de gemeente wordt gerealiseerd. Dit heeft als doel dat alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen en er geen leerlingen thuiszitten. Het samenwerkingsverband legt de afspraken hierover vast in het ondersteuningsplan. Hierover voert het samenwerkingsverband op overeenstemming gericht overleg (oogo) met het college van burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente of gemeenten.

Met het oog op de doorgaande leerlijn van het primair onderwijs (inclusief het speciaal (basis)onderwijs) naar het voortgezet onderwijs (inclusief het praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso)) stemt het samenwerkingsverband zijn beleid af met het samenwerkingsverband dat (geheel of gedeeltelijk) samenvalt met de eigen regio. Ook deze afspraken legt het samenwerkingsverband vast in het ondersteuningsplan.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de regionale samenwerking en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 18a, tweede en achtste lid, WPO / artikel 2.47, tweede en negende lid, WVO 2020: Het ondersteuningsplan omvat onder andere de wijze waarop wordt voldaan aan het realiseren van een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen.
- Artikel 18a, negende lid, WPO / artikel 2.47, achtste en tiende lid, WVO 2020: Na op overeenstemming gericht overleg over het conceptondersteuningsplan met de gemeente(n) en het samenwerkingsverband waarmee de regio samenvalt (en het bestuur van instelling(en) voor middelbaar beroepsonderwijs in dit gebied) stelt het bestuur het ondersteuningsplan vast.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

Het samenwerkingsverband voorziet in een zorgvuldige advisering en besluitvorming bij de beoordeling van aanvragen voor de toelaatbaarheid tot speciale onderwijsvoorzieningen.

Basiskwaliteit

Op verzoek van het bestuur van een school adviseert het samenwerkingsverband over de ondersteuningsbehoefte van een leerling als deze bij de school is aangemeld of ingeschreven.

Voor leerlingen voor wie een speciale vorm van onderwijs (voor het primair onderwijs: speciaal basisonderwijs (sbo) en speciaal onderwijs (so); voor het voortgezet onderwijs: leerwegondersteunend onderwijs (lwoo), praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso)) de best passende plek is, is een toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband nodig (voor het lwoo

³³ Jeugdhulp en eventuele andere domeinen uit artikel 2.2 van de Jeugdwet zoals beschreven in het jeugdplan van de gemeente.

KWALITEITSGEBIED REALISATIE PASSEND ONDERWIJS (RPO)

geldt een aanwijzing). Het toelaatbaar verklaren tot deze scholen is een wettelijke taak van het samenwerkingsverband en is aan voorschriften gebonden. Wanneer voor een leerling een toelaatbaarheidsverklaring is aangevraagd, dan handelt het samenwerkingsverband deze aanvraag volgens een zorgvuldige procedure af binnen een redelijke termijn, opdat de leerling een ononderbroken ontwikkeling kan doormaken.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de advisering en beoordeling toelaatbaarheid en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 18a, zesde lid, sub d, WPO / artikel 2.47, zevende lid, sub d, WVO 2020: Het samenwerkingsverband heeft onder andere tot taak om te adviseren over de ondersteuningsbehoefte van een leerling op verzoek van het bestuur van een bij het samenwerkingsverband aangesloten school waar de leerling is aangemeld of ingeschreven.
- Artikel 18a, zesde lid, sub c, WPO / artikel 2.47, zevende lid, sub c, WVO 2020: Het samenwerkingsverband heeft onder andere tot taak het beoordelen of een leerling toelaatbaar is tot het sbo en het so, respectievelijk het pro en vso, of aangewezen is op het lwoo.
- Artikel 18a, lid 10a, WPO / artikel 2.47, twaalfde lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband kan met het oog op het dekkend netwerk een opdc inrichten. Hier zijn voorwaarden aan verbonden (zie artikel 3.4 Inrichtingsbesluit WPO / artikel 2.50 Uitvoeringsbesluit WVO 2020).
- Artikel 18a, elfde lid, WPO en artikel 3.2, Inrichtingsbesluit WPO / artikel 2.47, veertiende lid, WVO 2020 en artikel 2.51 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het samenwerkingsverband betreft de adviezen van wettelijk verplichte deskundigen bij de beoordeling of een leerling toelaatbaar is tot het sbo en so, respectievelijk het pro en vso, of aangewezen is op het lwoo.
- Artikel 18a, twaalfde lid, WPO / artikel 2.47, vijftiende lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband stelt een adviescommissie in die adviseert over bezwaarschriften betreffende besluiten van het samenwerkingsverband over de toelaatbaarheid van leerlingen tot speciale scholen (sbo, v(s)o en pro).
- Artikel 18a, veertiende lid, WPO / artikel 2.47, zeventiende lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband kent aan elke toelaatbaarheidsverklaring een volgnummer toe en verstrekt van elk advies over de ondersteuningsbehoefte van een leerling een afschrift aan de ouders.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

Het bestuur heeft een visie op de uitvoering van de wettelijke taken en op de besturing daarvan. De visie is concreet en passend vertaald naar ambities, doelen en daarmee samenhangende beleid. Deze vertaling maakt sturing mogelijk op de kwaliteit en resultaten van beleid van het samenwerkingsverband

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

en de voorwaarden. Daartoe is een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat het bestuur in staat stelt de basiskwaliteit van de taakuitvoering te waarborgen. Wanneer het samenwerkingsverband een opdc in stand houdt, valt hieronder ook het zorg dragen voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc.

De doelen betreffen in elk geval de naleving van de wettelijke eisen, waaronder het zorg dragen voor de dienstverlening aan de aangeslotenen, het realiseren van een samenhangend geheel van voorzieningen en de beoogde kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven en de daarmee samenhangende bekostiging. De visie, ambities en doelen omvatten uitwerkingen van eerdere evaluatieresultaten en resultaten van interne en externe dialoog. De doelen, het beleid en de afspraken zijn vastgelegd in het ondersteuningsplan. Het ondersteuningsplan wordt eenmaal in de vier jaar door het bestuur vastgesteld en vormt de basis voor de sturing op de uitvoering van de taken en de verbetering van de kwaliteit.

Het bestuur richt de voorwaarden in om de doelen te bereiken, waaronder de inzet en het beheer van de (financiële) middelen voor het waarborgen van de uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband en de realisatie van de zorgplicht passend onderwijs door schoolbesturen. Het bestuur heeft daartoe een meerjarenbegroting waarin de relatie met het beleid, de doelen en de gemaakte keuzes voor het verdelen van de middelen duidelijk zijn toegelicht. Er is voor de sturing op (financiële) kwaliteit een functionerende verantwoordelijkheidsverdeling tussen de interne toezichthouder en het bestuur afgesproken, op basis van de geldende wet- en regelgeving.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 14a WMS: Het samenwerkingsverband heeft de voorafgaande instemming van de ondersteuningsplanraad voor elk door het samenwerkingsverband te nemen besluit met betrekking tot vaststelling van het ondersteuningsplan.
- Artikel 17a, eerste en derde lid, WPO jo. artikel 10 WPO / artikel 3.1, eerste, derde en vijfde lid, WVO 2020 jo. artikel 2.87 WVO 2020: Het samenwerkingsverband dient zorg te dragen voor de kwaliteit van de dienstverlening aan de aangeslotenen. Onder 'zorg dragen voor de kwaliteit van de taken' valt in elk geval het naleven van de wettelijke bepalingen, waaronder indien van toepassing die voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg.
- Artikel 17a, eerste en derde lid, WPO, jo. artikel 10 WPO, jo. artikel 12, vierde lid, WPO / artikel 3.1, eerste, derde en vijfde lid, WVO 2020, jo. artikel 2.87 WVO 2020 jo. artikel 2.91 WVO 2020: Het stelsel van kwaliteitszorg omvat in elk geval het zorg dragen voor het bewaken dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en het vaststellen welke maatregelen ter verbetering nodig zijn.
- Artikel 17a, eerste en derde lid, WPO / artikel 3.1, eerste en vijfde lid, WVO 2020: Het bestuur draagt zorg voor een goed bestuur

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

samenwerkingsverband met een scheiding tussen bestuur en toezicht en met een rechtmatig bestuur en beheer.

- Artikel 17b, eerste en derde lid, WPO / artikel 3.1, tweede en vijfde lid, WVO 2020: Er moet sprake zijn van een functionele of organieke scheiding tussen het uitvoerend deel van het bestuur en het intern toezicht.
- Artikel 17c, eerste lid, sub c, en vijfde lid, WPO / artikel 3.3, eerste en tweede lid, sub c, en zesde lid, WVO 2020: De interne toezichthouder ziet erop toe dat het bestuur de middelen rechtmatig verwerft en doelmatig en rechtmatig besteedt en aanwendt.
- Artikel 18a, tweede lid, WPO / artikel 2.47, tweede lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.
- Artikel 18a, zevende en achtste lid, WPO / artikel 2.47, achtste en negende lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband stelt ten minste eenmaal in de vier jaar een ondersteuningsplan vast. Het ondersteuningsplan omvat bepaalde onderdelen, waaronder de beoogde kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven en de daarmee samenhangende bekostiging.
- Artikel 69, artikel 122, artikel 124 en artikel 169 WPO / artikel 5.1, artikel 5.13, artikel 5.15 en artikel 5.49 WVO 2020 en artikel 6.21 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het bestuur moet de rijksbekostiging rechtmatig aanwenden.
- Artikel 165 WPO jo. artikel 4, vierde lid, RJO / artikel 3.2 en artikel 5.46 WVO 2020 jo. artikel 6.19, eerste, tweede en vijfde lid, Uitvoeringsbesluit WVO 2020 jo. artikel 4, vierde lid, RJO: Het bestuur maakt jaarlijks een jaarverslag waarin de resultaten van het financieel beleid en de continuïteitsparagraaf staan opgenomen.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Het bestuur realiseert samen met de aangesloten schoolbesturen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

Het bestuur geeft als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg met de schoolbesturen uitvoering aan de visie en de doelen voor het realiseren van de wettelijke taken (indien van toepassing: inclusief het zorgdragen voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc).

Aan de transparante, integere kwaliteitscultuur is zichtbaar dat deze bijdraagt aan de gestelde doelen.

Het bestuur bevordert een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, zodat de doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden en de aangesloten schoolbesturen de afspraken in het ondersteuningsplan nakomen. Het bestuur spreekt de schoolbesturen aan op het nakomen van de afspraken voortkomend uit het ondersteuningsplan. Ook aangesloten schoolbesturen kunnen elkaar aanspreken op het nakomen van de afspraken in het ondersteuningsplan.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

Binnen de kwaliteitscultuur geeft het bestuur uitvoering aan kwaliteitszorg gericht op de realisatie van de wettelijke taken, de afspraken uit het ondersteuningsplan en de naleving van wettelijke voorschriften. Het bestuur bewaakt en bevordert dat de uitvoering in overeenstemming is met het beleid en de afspraken in het ondersteuningsplan, zodat de doelen worden bereikt. Het bestuur houdt zicht op de uitvoering van het beleid, de afspraken en op de nagestreefde verbeteringen en stuurt daarop, zo nodig, tussentijds bij.

De beschikbare (financiële) middelen worden doelmatig en rechtmatig aangewend conform de gemaakte keuzes in het ondersteuningsplan en dragen bij aan de realisatie van de door het bestuur gestelde doelen. Het bestuur stuurt op effectief financieel beheer, zodat de continuïteit van het samenwerkingsverband en de dienstverlening aan de aangeslotenen gewaarborgd is en bekostiging rechtmatig verkregen wordt.

Het interne toezicht geeft onafhankelijk en deugdelijk invulling aan zijn taak en wordt daarin gefaciliteerd door het bestuur. Het bestuur zorgt ook voor een goede facilitering van de ondersteuningsplanraad, betreft deze tijdig en legt besluiten voor conform wettelijke vereisten. Het bestuur zorgt voor goed functionerende medezeggenschap; het hanteert een code voor goed bestuur en legt in het jaarverslag³⁴ verantwoording af over de afwijkingen van die code.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 4, vierde lid, RJO: Het bestuur zorgt voor een continuïteitsparagraaf in de jaarverslaggeving.
- Artikel 4a WMS: Het samenwerkingsverband stelt een ondersteuningsplanraad in en de inrichting voldoet aan de wettelijke voorschriften.
- Artikel 8 WMS (jo. artikel 9 WMS): De ondersteuningsplanraad en de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad ((G)MR) ontvangt tijdig alle inlichtingen van het samenwerkingsverband die redelijkerwijs nodig zijn om zijn taak te kunnen vervullen en ontvangt in elk geval bepaalde in de wet beschreven informatie.
- Artikel 14a WMS: Het samenwerkingsverband behoeft de voorafgaande instemming van de ondersteuningsplanraad voor elk door het samenwerkingsverband te nemen besluit met betrekking tot vaststelling of wijziging van het ondersteuningsplan.
- Artikel 17a, eerste en derde lid, WPO jo. artikel 10 WPO jo. artikel 12, vierde lid, WPO / artikel 3.1, eerste en vijfde lid, WVO 2020 jo. artikel 2.87 WVO 2020 jo. artikel 2.91 WVO 2020: Het stelsel van kwaliteitszorg omvat in elk geval het zorg dragen voor het bewaken dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en het vaststellen welke maatregelen ter verbetering nodig zijn.

³⁴ Volgens artikel 1, sub c, RJO: het geheel van verslaggevingsdocumenten bestaande uit de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in artikel 392, titel 9, boek 2, BW.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

- Artikel 17a, eerste en derde lid, WPO / artikel 3.1, eerste en vijfde lid WVO 2020: Het bestuur draagt zorg voor een goed bestuurd samenwerkingsverband met een scheiding tussen bestuur en toezicht en met een rechtmatig bestuur en beheer.
- Artikel 17a, tweede lid, WPO / artikel 3.1, vierde en vijfde lid, WVO 2020: Benoeming van bestuur en intern toezicht geschiedt op vooraf openbaar gemaakte profielen. De ondersteuningsplanraad (en indien van toepassing de medezeggenschapsraad) krijgt de gelegenheid een bindende voordracht te doen bij het benoemen van leden van de raad van toezicht.
- Artikel 17b, eerste en derde lid, WPO / artikel 3.1, tweede en vijfde lid, WVO 2020: Er moet sprake zijn van een functionele of organieke scheiding tussen het uitvoerend deel van het bestuur en het intern toezicht.
- Artikel 17b, tweede en derde lid, WPO / artikel 3.1, derde en vijfde lid, WVO 2020: De interne toezichthouder (of lid daarvan) functioneert onafhankelijk van het bestuur.
- Artikel 17c, eerste lid, WPO / artikel 3.3, eerste en tweede lid, WVO 2020 jo. artikel 3.2, eerste lid, WVO 2020: De interne toezichthouder houdt toezicht op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het bestuur, staat het bestuur met raad terzijde en heeft ten minste de bij de wet bepaalde taken.
- Artikel 17c, tweede, vierde en vijfde lid, WPO / artikel 3.3, derde, vierde, vijfde en zesde lid, WVO 2020: De taken en bevoegdheden van de interne toezichthouder of het intern toezichthoudend orgaan zijn zodanig dat hij een deugdelijk en onafhankelijk intern toezicht kan uitoefenen. Wanneer een samenwerkingsverband werkt met een raad van toezicht, dan is deze belast met het benoemen, schorsen en ontslaan van de leden van het bestuur. De interne toezichthouder of het intern toezichthoudend orgaan van het samenwerkingsverband pleegt ten minste tweemaal per jaar overleg met de ondersteuningsplanraad.
- Artikel 69, artikel 122, artikel 124 en artikel 169 WPO / artikel 5.1, artikel 5.13, artikel 5.15 en artikel 5.49 WVO 2020 en artikel 6.21 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het bestuur moet de rijksbekostiging rechtmatig aanwenden.
- Artikel 165, eerste lid, onder a, WPO / artikel 3.2, eerste en derde lid, en artikel 5.46, eerste lid, onder a, WVO 2020: Het bestuur van het samenwerkingsverband dient een code voor goed bestuur te hanteren en verantwoordt zich over eventuele afwijkingen in het jaarverslag.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt wanneer dat nodig is het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

Het bestuur evalueert en beoordeelt als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de ambities, de doelen en het beleid worden gerealiseerd. Op deze manier krijgt het bestuur zicht op de gerealiseerde (financiële) kwaliteit en de bereikte resultaten. Bij de evaluatie en beoordeling van het beleid, de naleving van de afspraken en indien van toepassing de onderwijskwaliteit op het opdc, haalt het bestuur actief externe informatie op en

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

gebruikt deze informatie bij de evaluatie en beoordeling. Op basis van de evaluatie reageert het bestuur tijdig op mogelijke kansen en bedreigingen, stelt wanneer nodig (verbeter)beleid op en treft passende maatregelen om de kwaliteit van de uitvoering van de taken te borgen.

Het bestuur legt verantwoording af door middel van accurate, actuele en openbaar toegankelijke informatie over de gerealiseerde kwaliteit. Het brengt minimaal jaarlijks verslag uit aan zijn in- en externe belanghebbenden over zijn doelen en de realisatie van de wettelijke taken. De verantwoording in het jaarverslag is betrouwbaar en (de inhoud van) het jaarverslag voldoet aan de wettelijke vereisten.

Het bestuur verantwoordt zich daarbij ten minste over het zorg dragen voor de dienstverlening aan de aangeslotenen, het realiseren van een samenhangend geheel van voorzieningen en de bereikte kwantitatieve en kwalitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven en de daarmee samenhangende bekostiging en de gemaakte keuzes voor het verdelen van de middelen. De reflectie op de uitkomsten van de evaluatie geeft alle lagen van de organisatie, het interne toezicht, de ondersteuningsplanraad en de medezeggenschapsraad voldoende inzicht in de effectiviteit van de besturing en de uitvoering. Het bestuur analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verantwoording, onder andere op basis van de verantwoording door de aangesloten schoolbesturen. Vervolgens verwerkt het bestuur deze wanneer nodig in bijstelling van ambities, (verbeter)doelen, afspraken en beleid of in nieuwe ambities zodat de opbrengst van de dialoog bijdraagt aan ontwikkeling en verbetering van de uitvoering van de taken en de sturing daarop. Het bestuur organiseert ook de dialoog hierover met interne en externe belanghebbenden uit de regionale context. Het samenwerkingsverband voert periodiek een dialoog met de ondersteuningsplanraad en organiseert het overleg tussen het interne toezicht en de ondersteuningsplanraad. Daarbij verantwoordt het bestuur zich ten minste bij de vaststelling van het ondersteuningsplan over de bereikte kwantitatieve en kwalitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1 en artikel 3, sub f, RJO jo. artikel 165, WPO / artikel 1 en artikel 3, sub f, RJO jo. artikel 5.46 WVO 2020: Het samenwerkingsverband informeert jaarlijks interne en externe belanghebbenden over het gevoerde en voorgenomen beleid en de uitkomsten van het gevoerde beleid. Artikel 3, onderdeel f2, RJO: Het bestuur neemt, indien het publieke eigen vermogen boven de signaleringswaarde uitstijgt, een toelichting in het bestuursverslag op.
- Artikel 4, vierde lid, RJO, artikel 165, WPO / artikel 4, vierde lid, RJO, jo. artikel 5.46 WVO 2020 en artikel 6.19, vijfde lid, Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het bestuur maakt jaarlijks een jaarverslag, waarin naast de resultaten van het financieel beleid ook verantwoording wordt gegeven over

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

toekomstige ontwikkelingen van het samenwerkingsverband. Artikel 8 WMS (jo. artikel 9 WMS): De ondersteuningsplanraad en de medezeggenschapraad ontvangen tijdig alle inlichtingen van het samenwerkingsverband die redelijkerwijs nodig zijn om zijn taak te kunnen vervullen en ontvangen in elk geval bepaalde in de wet beschreven informatie.

- Artikel 11a WMS: Het samenwerkingsverband moet de ondersteuningsplanraad vooraf in de gelegenheid stellen om te adviseren over besluiten bij bepaalde aangelegenheden.
- Artikel 14a WMS: Het samenwerkingsverband behoeft de voorafgaande instemming van de ondersteuningsplanraad voor elk door het samenwerkingsverband te nemen besluit met betrekking tot vaststelling en wijziging van het ondersteuningsplan.
- Artikel 17a, eerste en derde lid, WPO jo. artikel 10 WPO jo. artikel 12, vierde lid, WPO / artikel 3.1, eerste en vijfde lid, WVO 2020 jo. artikel 2.87 WVO 2020 jo. artikel 2.91 WVO 2020: Het stelsel van kwaliteitszorg omvat in elk geval het zorg dragen voor het bewaken dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en het vaststellen welke maatregelen ter verbetering nodig zijn.
- Artikel 17c, vijfde lid, WPO / artikel 3.3, vijfde en zesde lid, WVO 2020: Het interne toezicht overlegt minimaal twee keer per jaar met de ondersteuningsplanraad.
- Artikel 18a, tweede lid, WPO / artikel 2.47, tweede lid, WVO 2020: Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren, en wel zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.
- Artikel 18a, zevende en achtste lid, sub e, WPO / artikel 2.47, achtste en negende lid, sub e, WVO 2020: Het samenwerkingsverband stelt ten minste eenmaal in de vier jaar een ondersteuningsplan vast. Het ondersteuningsplan omvat bepaalde onderdelen waaronder de bereikte kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven en de daarmee samenhangende bekostiging.
- Artikel 17c, eerste lid en eerste lid sub e, WPO jo. artikel 165, eerste lid WPO / artikel 3.3, eerste lid en tweede lid, sub e, WVO 2020, jo. artikel 5.46, eerste lid, WVO 2020: De interne toezichthouder houdt toezicht op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het uitvoerend deel van het bestuur, staat het uitvoerend deel van het bestuur met raad ter zijde en heeft ten minste de bij de wet bepaalde taken. De interne toezichthouder legt jaarlijks in het jaarverslag verantwoording af over de uitvoering van deze taken en de uitoefening van de bevoegdheden.
- Artikel 17c, eerste lid, sub c en e, en vijfde lid WPO / artikel 3.3, eerste lid en tweede lid, sub c en e, WVO 2020: De interne toezichthouder ziet erop toe dat het bestuur de middelen doelmatig en rechtmatig besteedt en aanwendt. De interne toezichthouder legt jaarlijks in het jaarverslag hierover verantwoording af.
- RJO, jo. artikel 165 WPO / RJO jo. artikel 5.46 WVO 2020: De wijze waarop door het bestuur verslag wordt gedaan van het financieel beheer gebeurt overeenkomstig de daarvoor in de RJO gestelde regels.
- Artikel 165, eerste lid, onder a, WPO / artikel 3.2, eerste en derde lid jo. artikel 5.46, eerste lid, onder a, WVO 2020: Het bestuur van het

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

samenwerkingsverband vermeldt in het jaarverslag de gehanteerde code voor goed bestuur en verantwoordt zich daarin over eventuele afwijkingen.

- Artikel 165, zevende en achtste lid, WPO jo. artikel 3, onderdeel b, RJO / artikel 5.46, zevende en achtste lid, WVO 2020 jo. artikel 3, onderdeel b, RJO: Het bestuur maakt het jaarverslag openbaar. Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden gegeven over de wijze en het tijdstip waarop openbaarmaking van het jaarverslag plaatsvindt.

Bijlage 2 Uitwerking burgerschap en basiswaarden

Uitwerking burgerschap en basiswaarden

De standaarden hebben betrekking op aspecten van kwaliteit, waaronder het onderwijs gericht op bevordering van burgerschap. Hieronder wordt aangegeven in welke standaarden onderdelen van burgerschap aan de orde zijn en geven we met enige nadere uitwerking (A) een overzicht van de inrichting van het toezicht op basiswaarden (B).

Het toezicht op burgerschap is integraal onderdeel van het inspectietoezicht en omvat, al naar gelang de situatie, aandacht voor een of meer onderdelen, en krijgt aandacht als apart thema of in samenhang met andere aspecten van kwaliteit.

A. Bevordering burgerschap

De wettelijke burgerschapsopdracht bepaalt dat onderwijs actief burgerschap en sociale cohesie bevordert. Bij het toezicht hanteert de inspectie geen 'eigen' eisen; alleen de wet is uitgangspunt, die bevat minimeisen. Dat betekent dat zolang scholen aan wettelijke eisen voldoen, invullingen gekozen kunnen worden die passen bij de school. De wettelijke eisen zijn in de standaarden verwerkt en deze zijn hieronder weergegeven.

Standaarden schoolniveau

Nummer	Naam standaard
OP0	Basisvaardigheden
OP1	Aanbod
OP2	Zicht op ontwikkeling en begeleiding
OP3	Pedagogisch-didactisch handelen
VS1	Veiligheid
VS2	Schoolklimaat
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties
SKA1	Visie, ambities en doelen
SKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

Standaarden bestuursniveau

Nummer	Naam standaard
BKA1	Visie, ambities en doelen
BKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
BKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

De wet vraagt:

- 1) Actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze te bevorderen (standaarden OP0, OP2, OR2). waarbij de volgende elementen op herkenbare wijze terugkomen in het onderwijs:
- 2) kennis van en het respect voor basiswaarden van de democratische rechtsstaat worden bevorderd (standaarden OP0, VS1, VS2);
- 3) sociale en maatschappelijke competenties worden ontwikkeld (standaarden OP0, VS2);

- 4) de schoolcultuur is in overeenstemming met basiswaarden, leerlingen worden gestimuleerd daarmee te oefenen en de school draagt zorg voor een veilige omgeving waarin leerlingen en personeel zich geaccepteerd voelen (standaarden OP3, VS1, VS2).

Toelichting

Ad 1) Standaarden Basisvaardigheden, Zicht op ontwikkeling en begeleiding en Sociale en maatschappelijke competenties (OP0, OP2, OR2):

De inspectie stelt vast of het onderwijs doelgericht, samenhangend en herkenbaar is, en de school de leerresultaten op betrouwbare en inzichtelijke manier in kaart brengt. Of het onderwijs doelgericht is, blijkt uit de formulering van geconcretiseerde leerdoelen die de school bereiken wil voor bevordering van basiswaarden en sociale en maatschappelijke competenties. Of het onderwijs samenhangend is, blijkt uit de logische opbouw van de leerstof en aanpak waarmee de school de leerdoelen bereiken wil. Of het onderwijs gericht op bevordering van burgerschap herkenbaar is, blijkt uit de realisering van de geplande leerstof en aanpak. Of de school de leerresultaten op betrouwbare en inzichtelijke wijze in kaart brengt, blijkt uit dat de school over gegevens beschikt die een adequaat beeld van de resultaten geven, zodanig dat beoordeeld kan worden of de school haar leerdoelen realiseert.

Ad 2) en 3) Standaarden Basisvaardigheden, Veiligheid, Schoolklimaat (OP0, VS1, VS2):

De inspectie stelt vast of het onderwijs gericht is op bevordering van basiswaarden en sociale en maatschappelijke competenties, en uitgaat van het uitgangspunt van gelijke behandeling van gelijke gevallen. Of het onderwijs gericht is op basiswaarden blijkt uit aandacht voor bevordering van kennis van, respect voor en handelen vanuit basiswaarden (zie B). Of het onderwijs gericht is op ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties blijkt uit aandacht van de school voor de competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische samenleving. De school kan hier eigen keuzes maken. Daarnaast zijn er de kerndoelen op het sociale en maatschappelijke domein. Scholen geven bij de vormgeving van aanbod en aanpak blijk van inzicht in de leerlingenpopulatie en de leefwereld van de leerlingen.

Ad 4) Standaarden Pedagogisch-didactisch handelen, Veiligheid en Schoolklimaat (OP3, VS1, VS2):

De inspectie stelt vast of het bestuur zorg draagt voor een schoolklimaat dat in overeenstemming is met de basiswaarden, waarin leerlingen oefenmogelijkheden wordt geboden en voor een veilig, inclusief schoolklimaat waarin allen zich geaccepteerd voelen. Of wordt gezorgd voor bedoeld schoolklimaat blijkt uit uitvoering van beleid waardoor het bestuur daarin inzicht heeft en zo nodig verbeteringen realiseert. Of het schoolklimaat in overeenstemming is met basiswaarden blijkt uit het voorleven van basiswaarden en de afwezigheid van strijdigheid met basiswaarden. Of het schoolklimaat leerlingen oefenmogelijkheden biedt, blijkt uit situaties waarin leerlingen worden gestimuleerd met basiswaarden te oefenen. Of sprake is van een veilig, inclusief schoolklimaat blijkt uit informatie die inzicht geeft in de mate waarin leerlingen en personeel zich geaccepteerd voelen.

Via de standaarden voor kwaliteitszorg van bestuur en school (standaarden SKA1-3; BKA1-3) beoordeelt de inspectie tenslotte of het onderwijs aan de wettelijke eisen voldoet en het bestuur haar zorgplicht hieromtrent realiseert (standaarden SKA1-3; BKA1-3).

B. Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

Bevordering van basiswaarden vormt een belangrijk aspect van de wettelijke burgerschapsopdracht. Basiswaarden van de democratische rechtsstaat (hierna: basiswaarden) weerspiegelen de algemene, breed erkende essentiële waarden waarop onze democratische manier van samenleven is gebaseerd. Ze zijn breed gelegitimeerd, verankerd in de nationale en internationale rechtsorde en neergelegd in onder meer de Nederlandse Grondwet en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Basiswaarden zijn kort gezegd basale, minimale en breed onderschreven waarden die de democratische rechtsstaat schragen.

De basiswaarden waarom het in het onderwijs gaat, zijn vastgelegd en uitgewerkt in het wettelijk kader in de gewijzigde burgerschapsopdracht in de onderwijswetten voor funderend onderwijs (Gewijzigd voorstel van wet, 17 november 2020. Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2020-2021, 35 352 nr. 2; Memorie van toelichting en Nota naar aanleiding van het verslag, Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2019–2020, 35 352 nr. 3 en nr. 6). Die uitwerking vormt het (hiertoe begrensde) uitgangspunt voor het inspectietoezicht op basiswaarden. De navolgende uitwerking en formuleringen zijn aan dit wettelijk kader ontleend.

Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

Het respect voor de menselijke waardigheid zonder onderscheid des persoons staat aan de basis van de drie basiswaarden van de democratische, pluriforme en Nederlandse rechtsstaat: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. De basiswaarde vrijheid wordt bevorderd door aandacht voor vrijheid van meningsuiting en autonomie. Gelijkwaardigheid wordt bevorderd in de vorm van het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie. Solidariteit wordt bevorderd door verdraagzaamheid, begrip en verantwoordelijkheidsbesef en het afwijzen van onverdraagzaamheid.

Dit betekent dat scholen aandacht besteden aan vrijheid van meningsuiting, het gelijkheidsbeginsel, begrip, verdraagzaamheid, het afwijzen van onverdraagzaamheid en discriminatie, en autonomie en verantwoordelijkheidsbesef. Deze elementen vormen in de onderwijspraktijk de minimale kern waaraan een school moet voldoen bij de bevordering van respect voor en de kennis van basiswaarden.

De burgerschapswet creëert geen nieuwe basiswaarden. Ook onder de eerdere wettelijke opdracht was sprake van bevordering van deze basiswaarden. Wel is het gewicht daarvan groter geworden. In aansluiting bij deze wettelijke kaders en ter bevordering van de continuïteit voor onderwijspraktijk en inspectietoezicht wordt in de op praktijk gerichte operationalisering uitsluitend uitgegaan van de volgende uitwerkingen. Deze uitwerkingen zijn gericht op concrete toepassing in de dagelijkse schoolpraktijk en geformuleerd op voor alle betrokkenen (inclusief leerlingen) toegankelijke wijze:

- Vrijheid van meningsuiting betekent dat je mag zeggen of schrijven wat je denkt of tegen de opvatting van anderen in mag gaan. Iedereen mag dus ook zijn of haar geloof uitdragen, of zijn of haar mening aan anderen voorhouden. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.
- Het gelijkheidsbeginsel (ook wel gelijkheid of gelijkwaardigheid genoemd) betekent dat mensen van gelijke waarde zijn. Daarbij maakt het niet uit wat je denkbeelden zijn of wat je gelooft. Je hoeft niet te vinden dat die denkbeelden of

gebruiken zelf waardevol zijn, maar wel dat mensen met andere denkbeelden en gebruiken niet minder waard zijn dan jij of dan jouw groep.

- Begrip voor anderen betekent dat je probeert te begrijpen waarom mensen of groepen bepaalde denkbeelden of gebruiken hebben: wat is de achtergrond daarvan en waarom is dat belangrijk voor een ander?
- Verdraagzaamheid (ook wel tolerantie genoemd) betekent dat je de mening of het gedrag van een ander accepteert, ook al ben je het er helemaal niet mee eens. En het betekent ook dat je iedereen de ruimte wilt geven om zo'n mening of zulk gedrag te hebben. Natuurlijk moet iedereen zich daarbij wel houden aan de wet.
- Afwijzen van onverdraagzaamheid: onverdraagzaamheid (ook wel intolerantie genoemd) is het tegenovergestelde van tolerantie. Het betekent dat je vindt dat andere mensen of groepen, dingen waar jij het niet mee eens bent niet zouden mogen denken of doen; en dat je het niet nodig vindt dat ieder de ruimte krijgt om zo'n mening of zulk gedrag te hebben.
- Afwijzen van discriminatie: discriminatie betekent dat mensen of groepen bij anderen achtergesteld worden of dat je vindt dat er voor mensen met andere denkbeelden of gebruiken niet zoveel ruimte hoeft te zijn of dat die denkbeelden of gebruiken misschien zelfs verboden moeten worden.
- Autonomie betekent dat iedereen zelf kan bepalen wie hij/zij wil zijn en hoe hij/zij zijn/haar leven wil leiden. Iedereen is dus bijvoorbeeld vrij om zelf te bepalen welke denkbeelden of welk geloof voor hem/haar belangrijk zijn/is. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.
- Verantwoordelijkheidsbesef betekent dat mensen verantwoordelijkheid willen nemen voor wat ze zeggen en doen (en wat ze niet zeggen en doen) en dat ze daarbij rekening willen houden met wat dat voor anderen betekent. Daarbij is vooral belangrijk dat je probeert anderen niet te schaden en dat je de samenleving en de democratie wilt helpen om goed te functioneren. Hoe je dat doet, mag iedereen zelf weten.

Reikwijdte

Actieve bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat neemt binnen de wettelijke opdracht een centrale plaats in. Van scholen wordt verwacht dat zij werken aan borging en overdracht van de basiswaarden. Ten overvloede zij daarbij opgemerkt dat uit deze opdracht ook volgt dat onderwijs of handelen van de school niet in strijd met basiswaarden kan zijn. Goed burgerschapsonderwijs sluit aan bij de leefwereld van leerlingen en de interesses, problemen en risico's die hiermee gepaard gaan. Uitgangspunt bij het toezicht is dat scholen blijf geven van inzicht in hun leerlingenpopulatie en hun leefwereld en dit, indien nodig, vertalen naar het onderwijs. Verder is van belang dat basiswaarden structureel onderdeel zijn van de schoolcultuur en dat deze daarmee in overeenstemming is. De inspectie ziet toe op de naleving daarvan via de zorg van het bestuur voor een schoolcultuur waarin alle betrokkenen basiswaarden als centrale spelregels hanteren en voorleven en voor een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met basiswaarden.

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de
Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | juli 2025

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Onderzoekskader 2021 voor het toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs

Versie per 1 augustus 2026

INHOUD

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht 5
Samenvatting 7

1	Inleiding 12
1.1	Inleiding 12
1.2	Waar houden we toezicht op? 12
1.3	Begripsbepalingen 13
1.4	Niveaus in het toezicht 14
1.5	Werking en evaluatie 15
2	Visie en uitgangspunten voor het toezicht 17
2.1	Inleiding 17
2.2	Visie 17
2.3	Uitgangspunten voor het toezicht 18
2.3.1	Verbeteren stelselkwaliteit 19
2.3.2	Verantwoordelijkheid bij besturen 19
2.3.3	Waarborgen 20
2.3.4	Stimuleren 20
2.3.5	Proportionaliteit en maatwerk 21
3	Stelseltoezicht 22
3.1	Inleiding 22
3.2	Stelselkwaliteit en stelseltoezicht 22
3.2.1	Een stelsel van onderwijsvoorzieningen 22
3.2.2	Stelseltoezicht 23
3.3	Raamwerk voor stelselkwaliteit 24
4	Waarderingskader besturen 27
4.1	Inleiding 27
4.2	Opbouw van het kader 28
4.3	Kwaliteitsgebied en standaarden 28
4.4	Overige wettelijke vereisten 34
5	Waarderingskader opleidingen 36
5.1	Inleiding 36
5.2	Opbouw van het kader 36
5.3	Kwaliteitsgebieden en standaarden 37
5.4	Overige wettelijke vereisten 51
6	Oordelen en waarderen 53
6.1	Inleiding 53
6.2	Stimuleren op stelselniveau 53
6.3	Oordelen en waarderen standaarden bestuur en opleidingen 53
6.4	Oordelen en waarderen op bestuursniveau 54
6.5	Oordelen en waarderen op opleidingsniveau 55
6.5.1	Eindoordeel zeer zwak 56
6.5.2	Normering bij niet te beoordelen resultaten 56
6.6	Oordeelsvorming 57
6.6.1	Beoordelen naleving deugdelijkheidseisen 57
6.6.2	Waarderen van ambities 58
6.6.3	Omgeving van bestuur en opleiding 58

7 Werkwijze toezicht 59

- 7.1 Inleiding 59
- 7.2 Stelseltoezicht 59
 - 7.2.1 Werkwijze van het stelseltoezicht 59
 - 7.2.2 Monitoring en analyse van ontwikkelingen 60
 - 7.2.3 Agenderen en interveniëren 61
- 7.3 Toezicht op besturen en opleidingen 62
 - 7.3.1 Werkwijze toezicht op besturen en opleidingen 62
 - 7.3.2 Proportionaliteit en maatwerk 62
 - 7.3.3 Jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse 63
- 7.4 Toezichtsactiviteiten bij besturen en opleidingen 63
 - 7.4.1 Vierjaarlijks onderzoek bestuur en opleidingen 64
 - 7.4.2 Onderzoeken op opleidingsniveau 66
 - 7.4.3 Onderzoeken specifiek gericht op financieel beheer 68
 - 7.4.4 Overige toezichtsactiviteiten 69
- 7.5 Vervolgtoezicht, intensivering en sancties 69
 - 7.5.1 Vervolgtoezicht bij herstelperiode 69
 - 7.5.2 Escaleren 71

8 Communicatie en rapportage 72

- 8.1 Inleiding 72
- 8.2 Communicatie 72
- 8.3 Rapportage 73
 - 8.3.1 Stelselniveau 73
 - 8.3.2 Bestuursniveau 73
 - 8.3.3 Opleidingsniveau 74
- 8.4 Openbaarmaking, zienswijze en bezwaar 75

9 Specifieke toepassingen van het onderzoekskader 76

- 9.1 Inleiding 76
- 9.2 Niet-bekostigd mbo 76
 - 9.2.1 Inleiding 76
 - 9.2.2 Aanpassingen waarderingskader en normering 77
 - 9.2.3 Werkwijze 80
- 9.3 Toezicht op vavo en particuliere zelfstandige exameninstellingen (B2-scholen) 80
 - 9.3.1 Inleiding 80
 - 9.3.2 Aanpassingen waarderingskader en normering 81
 - 9.3.3 Werkwijze 83
 - 9.3.4 Werkwijze start kwaliteitsonderzoek 83
- 9.4 Overige educatie 84
 - 9.4.1 Inleiding 84
 - 9.4.2 Aanpassingen waarderingskader en normering 84
 - 9.4.3 Werkwijze start kwaliteitsonderzoek 86
- 9.5 Doorlopende leerroutes vmbo-mbo 87
 - 9.5.1 Inleiding 87
 - 9.5.2 Aanpassingen waarderingskader en normering 87
 - 9.5.3 Werkwijze 89
- 9.6 Onderwijs in Caribisch Nederland 89
 - 9.6.1 Inleiding 89
 - 9.6.2 Aanpassing waarderingskader en normering 90
 - 9.6.3 Werkwijze 90
- 9.7 Het samenwerkingscollege 91
 - 9.7.1 Inleiding 91
 - 9.7.2 Aanpassing waarderingskader en normering 91
 - 9.7.3 Werkwijze 91

- 9.8 Zelfstandige exameninstellingen 92
- 9.8.1 Aanpassing waarderingskader en normering 92
- 9.8.2 Werkwijze 92

Bijlage 1 Normering en beoordeling onderwijsresultaten 93

Bijlage 2 Waarderingskader niet-bekostigd mbo 99

Bijlage 3 Waarderingskader vavo en particuliere zelfstandige exameninstellingen (B2) 113

Bijlage 4 Waarderingskader overige educatie 131

Bijlage 5 Waarderingskader doorlopende leerroutes vmbo-mbo 141

Bijlage 6 Waarderingskader middelbaar beroepsonderwijs Caribisch Nederland 165

Bijlage 7 Uitwerking basiswaarden 183

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

Voor u ligt het Onderzoekskader 2021 van de Inspectie van het Onderwijs, in de versie per 1 augustus 2026. Ieder jaar actualiseren we de onderzoekskaders, onder meer om ze te laten aansluiten bij gewijzigde wet- en regelgeving. Om de paar jaar herzien we de kaders geheel; de volgende herziening staat gepland voor 1 augustus 2027.

De veranderingen in het toezicht zijn dit jaar omvangrijker dan gebruikelijk bij een actualisatie. Vanwege voortdurende veranderingen in het onderwijs, de verwachtingen vanuit de samenleving en de wetgeving, passen we ook het toezicht verder aan. Denk daarbij aan de wensen over de balans in het toezicht op besturen en scholen/opleidingen en nieuwe wetgeving. We brengen u in dit woord vooraf op de hoogte van de uitwerkingen die in het toezicht zijn gedaan. Dit zijn tevens voorlopers op de grotere herziening van het onderzoekskader per 1 augustus 2027.

In de uitvoering van ons toezicht op bestuursniveau leggen we een sterker accent op risico's. Bij besturen waar we de grootste risico's zien, voeren we een volledig onderzoek uit, dat we sinds vorig jaar een bestuursonderzoek noemen in plaats van een vierjaarlijks onderzoek. Naast het bestuursonderzoek hebben we een lichtere variant aan het bestuurstoezicht in het bekostigd onderwijs toegevoegd, het bestuursbezoek. Dit bestuursbezoek is minder uitgebreid en sluiten we niet af met een oordeel maar met een conclusie. Met deze nieuwe toezichtvorm versterken we de proportionaliteit van het toezicht. We sluiten beter aan bij de kwaliteitsborging en bevordering van kwaliteit die besturen zelf uitoefenen. Met deze risicogerichte aanpak creëren we ook ruimte voor frequenter toezicht op scholen en opleidingen. We streven ernaar jaarlijks bij een kwart van de besturen een bestuursbezoek of -onderzoek uit te voeren. Zo willen we elke vier jaar – dan wel deze termijn zo dicht mogelijk benaderend – een actueel beeld krijgen van alle besturen.

Voor scholen hebben we de onaangekondigde schoolbezoeken geïntroduceerd. Hiermee komen we tegemoet aan de wens om meer zicht op schoolniveau te hebben. We voeren deze bezoeken onaangekondigd uit waarbij de focus ligt op belangrijke onderdelen van het onderwijsproces, zoals de leskwaliteit en (sociale) veiligheid. De bezoeken hebben een stimulerend karakter; het accent ligt op het aangeven van zowel algemene punten als aandachtspunten. We spreken na een OSB geen eindoordeel uit over de school.

Zowel bij de bestuursbezoeken als bij de onaangekondigde schoolbezoeken kunnen we bij tekortkomingen één of meer herstelopdrachten geven. Ook kunnen we besluiten alsnog een risico-onderzoek uit te voeren, als we daar aanleiding toe zien.

Met deze nieuwe toezichtvormen, die een aanvulling zijn op de in paragraaf 7.4 genoemde vormen, kunnen we breed zicht houden op de kwaliteit van besturen en scholen, zonder direct een zwaar en belastend onderzoek in te zetten. Ze passen bij situaties waarin we geen acute risico's zien en waarin scholen/opleidingen en besturen laten zien dat zij zelf zicht hebben op de onderwijskwaliteit en hier actief op sturen.

Al deze ontwikkelingen passen in de vernieuwde toezichtvisie die we in het onderzoekskader van 1 augustus 2025 introduceerden. Het toezicht is opgavegericht en richt zich integraal op alle niveaus: scholen/opleidingen, besturen en stelsel. Ook is het toezicht meer adaptief om in te kunnen spelen op vraagstukken die actueel zijn. De al langer bestaande uitgangspunten zoals proportionaliteit en maatwerk krijgen daarmee versterking.

Zo willen we het toezicht actueel en effectief laten zijn.

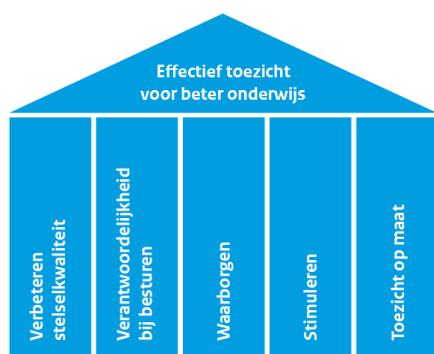
Samenvatting

Inleiding

Toezicht vereist actualisatie en continue verbetering om effectief te zijn en te blijven. Op basis van evaluaties, ervaringen en actuele ontwikkelingen heeft de Inspectie van het Onderwijs daarom het Onderzoekskader 2017 aangepast.¹ Het vernieuwde toezicht dat toen in werking trad, nam de verantwoordelijkheid van besturen voor de kwaliteit van hun scholen en opleidingen als uitgangspunt. Die ontwikkeling zetten we (hiermee wordt in dit document de inspectie bedoeld) door en wordt met dit aangepaste kader verder verstevigd.

In het onderzoekskader is beschreven hoe het toezicht op het onderwijs is ingericht. Het omvat het waarderingskader op grond waarvan we oordelen en waarderen en omschrijft de werkwijze daarvoor.

Visie

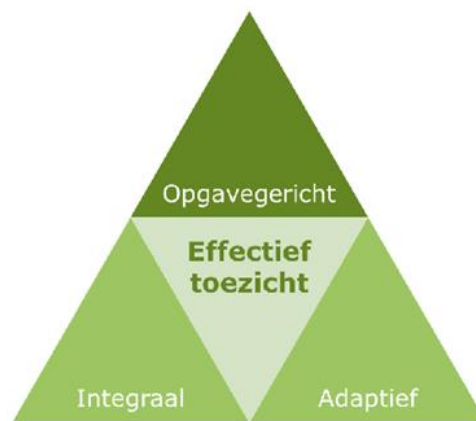
Centraal in het toezicht op het onderwijs staan de belangen van de leerlingen en studenten. Het doel is het stelsel zo te laten functioneren dat het voorziet in de bagage die voor leerlingen en studenten nu en in hun verdere onderwijsloopbaan en leven essentieel is. Iedereen heeft recht op onderwijs van voldoende kwaliteit en moet erop kunnen vertrouwen dat het onderwijs op een school of opleiding op orde is. Onze missie, 'Effectief toezicht voor beter onderwijs', sluit daarop aan. In ons toezicht waarborgen we de kwaliteit van het onderwijs en stimuleren we de verbetering ervan.

Onze missie wordt gedragen door vijf uitgangspunten. De uitgangspunten hangen met elkaar samen en borduren op elkaar voort. Met elk uitgangspunt afzonderlijk, maar vooral in die samenhang beoogt het toezicht bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijsstelsel. Daarnaast sluit het toezicht aan bij de verantwoordelijkheid die besturen hebben voor het onderwijs, bewaakt het in aanvulling daarop de basiskwaliteit (waarborgen) en wil het beter onderwijs bevorderen (stimuleren). We bepalen de intensiteit van het toezicht per bestuur (proportionaliteit) en houden bij de uitvoering rekening met de organisatiekenmerken en omstandigheden waarin het bestuur opereert (maatwerk).

¹ Over de evaluatie van ons toezicht is een rapport geschreven: Evaluatie vernieuwd toezicht. Voortgangsrapportage 2018/2019. U kunt dit rapport vinden op onze website (www.onderwijsinspectie.nl).

Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs richt zich op drie niveaus, die voortvloeien uit onze wettelijke opdracht(en): op het stelsel, op besturen en op hun scholen. Hierna wordt per niveau toegelicht hoe het toezicht is ingericht.

Het doel van ons toezicht wordt nog steeds aangegeven door onze missie: 'Effectief toezicht voor beter onderwijs'. Centraal in onze visie staan de maatschappelijke opgaven van het onderwijs: we willen **opgavegericht** werken. Vanuit die opgaven richten we ons toezicht in en bepalen we waar we als toezichthouder nodig zijn. Om dat goed te doen, kijken we **integraal** naar het onderwijs en is ons toezicht **adaptief**. We willen daar zijn waar we het hardst nodig zijn, op een passende en effectieve manier. Daarbij gaan we uit van onze wettelijke taken en houden we uiteraard rekening met wat er politiek en maatschappelijk van ons gevraagd wordt.

Toezicht op het onderwijsstelsel

Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs richt zich op de context waarbinnen besturen en hun scholen hun werk doen: we spreken dan over het onderwijsstelsel als geheel. Voor de werking en de kwaliteit van het stelsel beschouwen we onderdelen ervan en de verbanden daartussen. We geven daarmee invulling aan de reflectieve functie van het toezicht: vanwege onze wettelijke taak op stelselniveau reflecteren we op de kwaliteit van het stelsel.

Het stelseltoezicht gaat uit van het belang dat de samenleving als geheel heeft bij het onderwijs: het publieke belang. Als onderdeel daarvan geven we in het toezicht aandacht aan specifieke kansen en bedreigingen, specifieke onderdelen van het stelsel of groepen leerlingen. Als toezichthouder moeten we daarom weten hoe het onderwijs zich ontwikkelt en, als er iets niet goed loopt, de samenleving informeren. De kernfuncties van het onderwijs (kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen) nemen we in ons toezicht als uitgangspunt voor de omschrijving van de kwaliteit van het onderwijsstelsel.

Stelseltoezicht was al onderdeel van het toezicht van de inspectie, maar nieuw is dat we de kwaliteit hebben gedefinieerd in een raamwerk. Dat is geen kader waarmee we een individueel bestuur of een individuele school of opleiding beoordelen of waarderen, het is een raamwerk om het onderwijs als geheel te beschouwen. Het biedt sturing en focus voor het krijgen van zicht op trends en knelpunten in het stelsel. Op basis daarvan agenderen we de risico's en interveniëren we, op het

niveau van het stelsel, wanneer dat vanuit de stimulerende functie van het toezicht passend of nodig is.

We duiden en waarderen jaarlijks in 'De Staat van het Onderwijs' hoe het met de kernfuncties en voorwaarden van het onderwijsstelsel is gesteld. Daarnaast maken we vaak aparte themarapporten.

Toezicht op het bestuur en zijn opleidingen

Besturen zijn ervoor verantwoordelijk dat het onderwijs op hun scholen en opleidingen van voldoende kwaliteit is en dat het financieel beheer op orde is. Door het aangepaste onderzoekskader worden besturen daarnaast nog nadrukkelijker gestimuleerd om na te denken over hun eigen ambitie. Elke vier jaar onderzoekt de inspectie in het 'Vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en opleidingen' de mate waarin het bestuur deze verantwoordelijkheid neemt en of de (be)sturing op de kwaliteit van de scholen op orde is.

Gezien het belang van meer zicht op schoolniveau heeft de inspectie ruimte gecreëerd voor intensiever toezicht op scholen. Daarom was het in 2024 en is het ook in 2025 niet mogelijk de bestuursgerichte vierjaarscyclus volledig uit te voeren. De inzet van de inspectie is voorsnog om de vierjaarscyclus vanaf 2026 weer volledig uit te voeren, met risico-onderzoek bij risicobesturen en substantieel lichtere, proportionele bezoeken bij jaarlijks ongeveer een kwart van de besturen. We houden daarbij wel rekening met de vraag die er tegelijkertijd ligt om met de beschikbare capaciteit meer scholen te bezoeken en met de (mogelijke) beperkingen die daaruit voortvloeien voor onderzoeken bij besturen. Om deze redenen gebruiken we bij de uitvoering van het toezicht in de praktijk voorlopig de term 'bestuursonderzoek', en niet het in dit onderzoekskader gebruikte 'vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen'.

We beoordelen de kwaliteit van de besturing in het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De kern van het kwaliteitsgebied is dat het bestuur zorgt voor besturing van de onderwijskwaliteit op de scholen en voor een goede organisatie en kwaliteitscultuur. Uit het oordeel op dit kwaliteitsgebied blijkt of het bestuur in staat is om met zijn (be)sturing de kwaliteit en het financieel beheer van het onderwijs op de scholen te waarborgen en verder te ontwikkelen. Wat nieuw is, is dat het financieel beheer integraal onderdeel van de standaarden in dit kwaliteitsgebied is.

Om te onderzoeken in hoeverre de besturing door het bestuur op orde is, ondernemen we onderzoeksactiviteiten op bestuurs- en school/opleidingsniveau die we vooraf vastleggen in een onderzoeksplan. Met verificatie-activiteiten toetsen we bij besturen en scholen in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van zijn onderwijs, het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt. Zo spreken we onder andere met de medezeggenschapsraad of studentenraad en het interne toezicht. Daarnaast voeren we activiteiten op scholen uit, zoals het voeren van gesprekken met leerlingen of studenten, ouders en schoolleiders of management van de opleiding, of het afleggen van lesbezoeken. Ook kunnen we een risico-kwaliteitsonderzoek, een steekproef-kwaliteitsonderzoek of een onderzoek naar de waardering Goed uitvoeren. Het onderzoek leidt tot een oordeel of waardering per standaard. Op basis van de beslisregels beoordelen we de besturing ook op het niveau van het gehele kwaliteitsgebied. Dit laatste is voor sommige sectoren nieuw ten opzichte van 2017. De waardering Goed kunnen we zowel op het niveau van de standaard als op het niveau van het kwaliteitsgebied toekennen als het bestuur niet

alleen voldoet aan de deugdelijkheidseisen, maar ook ambities realiseert die daarboven uitstijgen. Het rapport van het onderzoek, inclusief de oordelen en waarderingen, maken we openbaar via onze website.

Afhankelijk van de kwaliteit van de besturing en eventuele tekortkomingen bepalen we het vervolgtoezicht. Er kan gekozen worden om het toezicht te intensiveren of juist minder intensief te laten zijn. Dit vervolgtoezicht kan uitgevoerd worden door het bestuur of door de inspectie. Daarnaast is het mogelijk dat er een tussentijds onderzoek plaatsvindt, als dit op basis van bepaalde informatie, zoals signalen of financiële kengetallen, nodig blijkt. Bij een bestuur dat er niet in slaagt zijn besturing op (delen van) de kwaliteit van scholen te waarborgen, voeren wij zelf (delen van) het tussentijds onderzoek uit.

Toezicht op individuele opleidingen

Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op zijn scholen of opleidingen, waarbinnen schoolleiders of het management van opleidingen hun verantwoordelijkheid voor de sturing van de kwaliteit op school of opleiding vormgeven. De waarborgfunctie van de inspectie sluit daarop aan. Deze waarborgfunctie wordt versterkt door meer en beter gebruik te maken van signalen en andere gegevens en informatie, waaronder opleidingseigen informatie. Het toezicht op individuele opleidingen is daarmee ook aanvullend op wat het bestuur zelf uitvoert en waarover het bestuur zich verantwoordt. Naast verificatie-activiteiten op opleidingen waar we onderdelen van de kwaliteit onderzoeken, is het mogelijk dat we op het niveau van een opleiding op (een selectie van) standaarden oordelen geven of een waardering uitspreken. Dit doen we bij een risico-kwaliteitsonderzoek en bij een steekproef-kwaliteitsonderzoek. Wanneer wij risico's signaleren, voeren wij (afhankelijk van de aard van de risico's) het onderzoek op de opleiding geheel of gedeeltelijk uit. Dit kan zowel binnen als buiten het vierjaarlijks onderzoek plaatsvinden. Op verzoek van het bestuur kunnen we tevens een onderzoek naar de waardering Goed uitvoeren indien het bestuur onderbouwt waarom de betreffende opleiding de waardering Goed verdient.²

Wanneer we een risico-kwaliteitsonderzoek of een steekproef-kwaliteitsonderzoek uitvoeren of overwegen op standaardniveau de waardering Goed toe te kennen gebruiken we standaarden uit het waarderingskader voor opleidingen. We beoordelen standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Onderwijsproces, Veiligheid en schoolklimaat, Onderwijsresultaten en Sturen, kwaliteitszorg en ambitie.³ De standaarden krijgen een oordeel of waardering. Daarnaast kan een opleiding, op basis van een beslisregel, het eindoordeel Zeer zwak, Onvoldoende, Voldoende (basiskwaliteit) of de waardering Goed krijgen. De oordelen en/of waarderingen, die vaak onderdeel zijn van het rapport van het vierjaarlijks onderzoek, maken we openbaar via onze website.

Net zoals bij besturen is ook op opleidingen vervolgtoezicht mogelijk bij tekortkomingen en bij het oordeel Onvoldoende of Zeer zwak. Ook bij scholen is het, zoals hierboven aangegeven, mogelijk dat we tussentijds een risico-kwaliteitsonderzoek uitvoeren, bijvoorbeeld bij ernstige signalen. De intensiteit van het vervolgtoezicht hangt net als bij besturen af van de kwaliteit van het bestuur. We gaan er namelijk van uit dat het bestuur er in eerste instantie zelf voor zorgt dat

² In het middelbaar beroepsonderwijs kan dit uitsluitend binnen het vierjaarlijks onderzoek.

³ In het middelbaar beroepsonderwijs gaat het ook om Borging en afsluiting.

er effectieve maatregelen worden getroffen. Een laatste type onderzoek waarbij we scholen bezoeken, is het themaonderzoek. De uitkomsten van themaonderzoeken brengen we op verschillende manieren onder de aandacht van besturen, scholen en de samenleving.

Afsluiting

Hierboven is het toezicht op het funderend onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs beschreven. Voor elke sector is een specifiek onderzoekskader gemaakt op basis van de relevante wet- en regelgeving en de ontwikkelingen in de sector. Daarnaast zijn er specifieke toepassingen van en uitzonderingen op het reguliere onderzoekskader, zoals bij de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs en bij onderwijssoorten en voorzieningen waarvoor specifieke wet- en regelgeving geldt.

In het onderzoekskader is beschreven hoe het toezicht is vormgegeven en wat de inspectie verwacht van het onderwijs. Uiteindelijk begint de verantwoordelijkheid voor beter onderwijs voor alle leerlingen en studenten op de school en opleiding zelf. Het bestuur kan scholen en opleidingen daarin activeren en dit borgen. De inspectie zal hierop toezien, zo nodig ingrijpen en verdere kwaliteitsverbetering stimuleren.

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Het onderwijs verandert voortdurend door nieuwe ontwikkelingen in de samenleving. Daarom is het nodig het toezicht op (de kwaliteit van) het onderwijs regelmatig aan te passen. In 2017 is het toezicht vernieuwd. Sinds die tijd is de verantwoordelijkheid van besturen voor de kwaliteit van hun opleidingen het uitgangspunt voor het toezicht. In het toezicht op het onderwijs in Nederland gaat het om de leerlingen en studenten⁴.

De inspectie heeft inmiddels enkele jaren ervaring opgedaan met het onderzoekskader van 2017. Na evaluatie stellen we het toezicht bij. Dit doen we niet alleen op grond van de opgedane ervaringen, maar ook op basis van actuele ontwikkelingen, verbeter suggesties vanuit het onderwijsveld en aanpassingen in beleid en wet- en regelgeving. In het voorliggende onderzoekskader zijn deze bijstellingen verwerkt. Hierin gaan we uit van de wettelijke taken van de inspectie en de voorschriften in wet- en regelgeving zoals deze voor de desbetreffende sectoren gelden. Daarnaast zijn de uitgangspunten voor het toezicht, zoals al geformuleerd in het Onderzoekskader 2017, verder verankerd in dit herziene onderzoekskader.⁵

Het door de minister vastgestelde Onderzoekskader 2021 (hierna: onderzoekskader) van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) beschrijft hoe het toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs is ingericht. Het onderzoekskader omvat het kader, op grond waarvan we oordelen en waarderen, en de werkwijze. Het onderzoekskader is bedoeld om de werkwijze van de inspectie voor anderen inzichtelijk te maken en het toezicht transparant uit te voeren.

In dit eerste hoofdstuk beschrijven we de wettelijke basis van het onderzoekskader en geven we de belangrijke begrippen in het toezicht weer. In hoofdstuk 2 gaan we in op de visie en de uitgangspunten voor ons toezicht. Daarna volgt in hoofdstuk 3 de invulling van het stelseltoezicht en in de hoofdstukken 4 en 5 de waarderingskaders voor het toezicht op bestuurs- en opleidingsniveau. Vervolgens beschrijven we hoe we tot oordelen en waarderungen komen (hoofdstuk 6), onze werkwijze (hoofdstuk 7) en communicatie (hoofdstuk 8). Tot slot geven we een overzicht van onderwijsvoorzieningen waarvoor specifieke wetgeving geldt en waar het waarderingskader en de werkwijze afwijken (hoofdstuk 9). Deze afwijkende waarderingskaders zijn te vinden in de bijlagen.

1.2 Waar houden we toezicht op?

In de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) staat in artikel 3, eerste lid, onder meer dat de inspectie toeziet op de naleving van de onderwijswet- en regelgeving, de taak heeft om de ontwikkeling van het onderwijs en de kwaliteit daarvan te bevorderen,

⁴ In dit onderzoekskader wordt de algemene term 'student(en)' gebruikt voor degenen die in het mbo onderwijs volgen, ook als het volgens de wettelijke definitie gaat om een 'deelnemer' (aan educatie) of een 'vavo-student'.

⁵ We baseren ons op de versie die op 22 juni 2020 is vastgesteld. Het onderzoekskader wordt namelijk elk jaar geactualiseerd vanwege wijzigingen in de wet- en regelgeving.

en de taak heeft om de financiële rechtmatigheid, doelmatigheid en continuïteit te beoordelen en bevorderen.

Het onderzoekskader heeft betrekking op alle besturen en opleidingen die onderwijs verzorgen op basis van de onderwijswetten, zoals in onderstaand tekstkader weergegeven.⁶ Daarnaast houdt de inspectie toezicht op de besturen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Besturen, scholen, opleidingen en besturen van samenwerkingsverbanden zijn onze objecten van toezicht.

Wettelijk kader toezicht op middelbaar beroepsonderwijs

De Wet op het onderwijstoezicht vormt de grondslag voor het toezicht. In deze wet is het toezicht op het onderwijs opgedragen aan de inspectie en heeft de inspectie de taak toe te zien op de naleving van wet- en regelgeving, de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen en het financieel beheer te beoordelen⁷ en te bevorderen zoals bedoeld in de volgende wetten:

- Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB);
- Wet educatie en beroepsonderwijs BES (WEB BES);
- Leerplichtwet 1969 (LPW 1969);
- Wet overige OCW-subsidies.

1.3

Begripsbepalingen

Hieronder definiëren we een aantal begrippen die belangrijk zijn voor het toezicht.

Toezicht

De activiteiten van de inspectie, ten aanzien van scholen en samenwerkingsverbanden, die redelijkerwijs voortvloeien uit de taken op grond van artikel 3 van de WOT.

Besturen

Onder het begrip 'bestuur' wordt volgens artikel 1, onderdeel k, van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) verstaan het bevoegd gezag in de zin van een onderwijswet.⁸

Deugdelijkheidseisen

Deugdelijkheidseisen zijn bij of krachtens de wet geregelde algemene kwaliteitsnormen, gericht aan besturen. Deugdelijkheidseisen hebben betrekking op de onderwijskwaliteit (in ruime zin) en het financieel beheer.

Waarborgen

Vanuit de waarborgfunctie van het toezicht ziet de inspectie erop toe dat de bij of krachtens een onderwijswet gegeven voorschriften (de deugdelijkheidseisen) worden nageleefd. Dit gaat over wat het bestuur en de opleiding moeten. Een

⁶ Hieronder vallen: besturen van en opleidingen voor middelbaar beroepsonderwijs, niet-bekostigde instellingen, voortgezet algemeen volwassenenonderwijs, overige educatie, besturen en opleidingen betrokken bij een leerroute vmbo-mbo, en instellingen voor het onderwijs in Caribisch Nederland.

⁷ We doelen hier op de taak van de inspectie zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, sub c, WOT.

⁸ Met dien verstande dat waar het de Leerplichtwet 1969 of de Leerplichtwet BES betreft hieronder wordt verstaan het hoofd van de school of instelling, en met dien verstande dat waar het het toezicht op de uitoefening van de taken van het samenwerkingsverband betreft hieronder wordt verstaan het bestuur van de rechtspersoon, bedoeld in artikel 18a, vierde lid, van de Wet op het primair onderwijs en artikel 2.47, vijfde lid, van de Wet voortgezet onderwijs 2020. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat als het bevoegd gezag een rechtspersoon is die de instelling in stand houdt, de inspectie (het uitvoerend deel van) het bestuur als aanspreekpunt zal zien.

opleiding die niet voldoet aan die voorschriften, biedt onderwijs van onvoldoende kwaliteit. Onvoldoende onderwijskwaliteit en/of onvoldoende financieel beheer kan leiden tot vervolgtoezicht en sancties.

Stimuleren

Vanuit de stimuleringsfunctie onderzoekt de inspectie hoe eigen ambities bijdragen aan (de continue en duurzame verbetering van) de onderwijskwaliteit. Hiermee bevorderen we de kwaliteit op het niveau van opleidingen, besturen en zo ook het stelsel. Eigen ambities hebben betrekking op de ambities en doelen die een bestuur/opleiding zichzelf stelt.

Interventies

Bij alle handelingen die we ondernemen, spreken we van interventies. We onderscheiden:

- interventies vanuit onze waarborgfunctie: het gaat dan om het naleven van de wet;
- interventies vanuit onze stimuleringsfunctie: gericht op de eigen ambities van bestuur en opleidingen;
- interventies op stelselniveau: het agenderen van stelselproblemen.

Stelseltoezicht

Het beschouwen van de werking van het stelsel noemen we de reflectieve functie van het toezicht, oftewel stelseltoezicht.

1.4 Niveaus in het toezicht

We onderscheiden verschillende niveaus in het toezicht: onderwijsstelsel, besturen en opleidingen.

Onderwijsstelsel

Omdat de kwaliteit van het onderwijsstelsel als geheel meer is dan de optelsom van de kwaliteit van de besturen en opleidingen, richten we ons op de werking van het onderwijsstelsel. Vraagstukken overstijgen in toenemende mate de reikwijdte van individuele scholen, opleidingen en besturen en vergen, om deze het hoofd te bieden, bredere samenwerking. We definiëren het onderwijsstelsel als het geheel van scholen, instellingen, besturen, schooltypen en opleidingen. Als inspectie kijken we wat daarin goed gaat en waar zich knelpunten voordoen. Deze knelpunten analyseren en agenderen we op landelijk en regionaal niveau. Het beschouwen van de werking van het stelsel als geheel noemen we de reflectieve functie van het toezicht.⁹ De Staat van het Onderwijs is daarvan een voorbeeld.

Besturen

Besturen zijn ervoor verantwoordelijk dat het onderwijs van hun opleidingen van voldoende kwaliteit is. En ook zijn zij ervoor verantwoordelijk dat het financieel beheer op orde is. In het toezicht gaan wij na of besturen hier zicht op hebben en of zij hieraan sturing geven, zodat besturen waarborgen dat de studenten op hun opleidingen onderwijs krijgen van voldoende kwaliteit.

⁹ De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) pleit ervoor de reflectieve functie van het toezicht te versterken. Het gaat de WRR erom dat het toezicht periodiek reflecteert op ontwikkelingen, kansen, risico's en bedreigingen binnen en buiten het domein die van invloed kunnen zijn op het eigen functioneren, op de prioritering en/of op het krachtenveld (WRR, 2013). Het kabinet ondersteunt in zijn reactie het pleidooi van de WRR om de reflectieve functie van het toezicht te versterken en daarmee de feedback-rol van het toezicht (Kabinetsreactie, september 2014).

Besturen vormen een belangrijk schakelpunt: door te werken aan de kwaliteit van hun opleidingen dragen zij bij aan de werking en de kwaliteit van het onderwijsstelsel als geheel. Zo moeten studenten, om zelfstandig te kunnen functioneren in de samenleving, in staat worden gesteld om te kunnen slagen in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt. Het onderwijs zorgt ervoor dat studenten de opleiding voldoende geletterd en gecijferd en met de benodigde kennis en vaardigheden verlaten. Bovendien is het belangrijk dat zij gelijke kansen krijgen op een passend aanbod, waarbij het geen verschil maakt wie hun ouders zijn, waar zij vandaan komen of waar zij onderwijs volgen. Ook is het belangrijk dat leerlingen en studenten zich als persoon ontwikkelen; het onderwijs draagt eraan bij dat ze zichzelf en hun omgeving kennen en zelfstandig keuzes kunnen maken. Zo leren zij ook zelf om bij te dragen aan de sociale samenhang in de samenleving.

Opleidingen

Samen met het bestuur streven opleidingen kwaliteitsdoelen en ambities voor het onderwijs aan hun studenten na. In ons toezicht sluiten we aan bij de eigen informatie van de opleiding daarover. Kernvragen voor de kwaliteit van het onderwijs zijn: leren studenten genoeg, krijgen ze goed les en zijn ze veilig?

1.5 Werking en evaluatie

Dit onderzoekskader is van kracht met ingang van 1 augustus 2026. Het is overeenkomstig artikel 13, derde lid, van de WOT bekendgemaakt in de Staatscourant en is gepubliceerd op de website van de Inspectie van het Onderwijs en op www.wetten.nl.

Het onderzoekskader is vastgesteld op grond van artikel 13 van de WOT en is een beleidsregel als bedoeld in artikel 1:3, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap legt met dit onderzoekskader de werkwijze van de inspectie vast met betrekking tot de uitoefening van haar onderzoekstaken en -bevoegdheden. Ook is het onderzoekskader een wetsinterpreterende beleidsregel. Bij de uitwerking van de deugdelijkheidseisen in het waarderingskader is uitgegaan van een redelijke uitleg van de wet en de daarop gebaseerde lagere regelgeving.¹⁰ Over zowel de uitleg van wettelijke voorschriften als de werkwijze is overleg gevoerd met het onderwijsveld conform artikel 13, tweede lid van de WOT.

Lopende afspraken en toezichtsinterventies, waaronder die op basis van het Onderzoekskader 2021 in de versie per 1 augustus 2025, blijven van kracht. (Herstel)onderzoeken die ná 1 augustus 2026 starten¹¹ worden uitgevoerd op basis van Onderzoekskader 2021 in de versie per 1 augustus 2026. Wetsartikelen die op de dag van publicatie van dit kader in de Staatscourant nog niet in werking zijn getreden, zijn tussen blokhaken ([]) geplaatst.

Wij voorzien een nieuw onderzoekskader in 2027. Ervaringen met dit onderzoekskader en ontwikkelingen in de samenleving, in de verschillende sectoren of in politiek en beleid kunnen leiden tot eerdere bijstelling van (delen van) het onderzoekskader.

¹⁰ Bijvoorbeeld de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO).

¹¹ Uitgegaan wordt van de eerste onderzoeksdag op locatie (niet zijnde het startgesprek met het bestuur in geval van een Bestuursonderzoek), ongeacht of deze onderzoeksdag fysiek of digitaal plaatsvindt.

Ieder jaar wordt het onderzoekskader in ieder geval geactualiseerd naar aanleiding van wijzigingen in de wet- en regelgeving. Om zicht te hebben op ervaringen en ontwikkelingen raadpleegt de inspectie periodiek het onderwijsveld.

2 Visie en uitgangspunten voor het toezicht

2.1 Inleiding

Beter onderwijs voor alle studenten, daar staan wij als inspectie voor. We gaan uit van onderwijs in brede zin: het onderwijs óp school en ook op afstand door school. In de wet staat aan welke eisen het onderwijs ten minste moet voldoen. Als inspectie zien we erop toe dat deze basiskwaliteit, via besturen, wordt gewaarborgd: besturen waarborgen de kwaliteit van de opleidingen, wij waarborgen op onze beurt de kwaliteit van de sturing door besturen (het bestuurlijk handelen). Dit doen we door het beoordelen van hun zicht op kwaliteit en op de sturing op kwaliteit die we van elk bestuur verwachten. Waar nodig intensiveren we het toezicht op de besturen. Daarnaast stimuleren we besturen en opleidingen om hun ambities waar te maken en om een hogere kwaliteit dan basiskwaliteit te realiseren. Als inspectie willen we laten zien wat er goed gaat bij besturen, opleidingen en ook in het onderwijsstelsel. We reflecteren dan ook op de werking van het stelsel als geheel. In dit hoofdstuk beschrijven we onze visie op het toezicht (paragraaf 2.2). Daarna beschrijven we de uitgangspunten die we in de uitvoering van het toezicht hanteren (paragraaf 2.3).

2.2 Visie

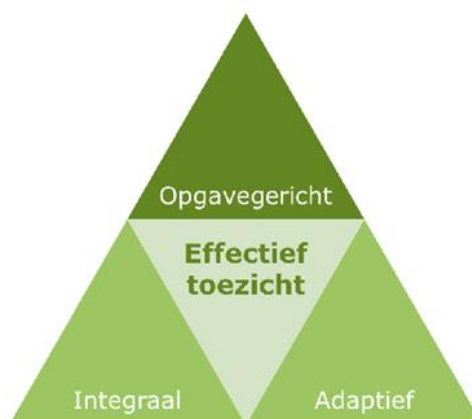
Onderwijs vervult een belangrijke taak in de samenleving. Het onderwijs begeleidt leerlingen en studenten naar vervolgonderwijs of werk, als werknemer of ondernemer. Ook moet het onderwijs ervoor zorgen dat kinderen leren hoe zij als burger volwaardig deel kunnen uitmaken van de samenleving. Om elke student daadwerkelijk in staat te stellen te werken en mee te doen, geeft het onderwijs hun de benodigde kennis en vaardigheden mee. Het is immers aan het onderwijs om de talenten van álle studenten tot bloei te laten komen. Anders gezegd: het leren (kwalificatie), de vaardigheden aanleren om mee te doen en bij te dragen aan de samenleving (socialisatie), en de weg vrijmaken naar vervolgonderwijs en arbeidsmarkt (allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen), zijn de kernfuncties van het Nederlandse onderwijs.

Visie en missie

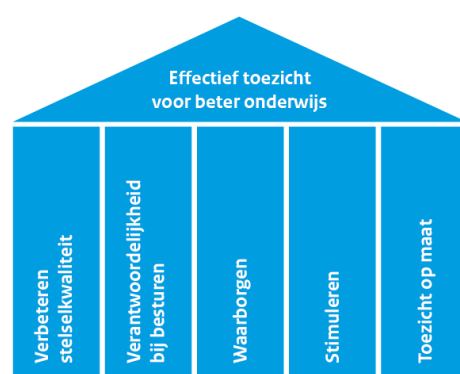
Iedereen heeft recht op onderwijs van voldoende kwaliteit. Elke dag zetten leraren, besturen en andere professionals zich met dit doel in voor hun leerlingen en studenten. Al deze inspanningen dragen bij aan de werking en daarmee de kwaliteit van het onderwijsstelsel om zo een goede onderwijsloopbaan voor alle leerlingen en studenten te realiseren. Onze missie, 'Effectief toezicht voor beter onderwijs', sluit daarop aan. In ons toezicht waarborgen én stimuleren we de kwaliteit van het onderwijs. We richten ons daarbij op de werking van het stelsel als geheel (stimuleren) en op besturen en hun scholen en opleidingen (waarborgen en stimuleren). Besturen waarborgen de kwaliteit van hun opleidingen en het onderwijs aan de studenten. De intensiteit van het toezicht en het vervolgtoezicht stemmen we af op de mate waarin het bestuur de deugdelijkheidseisen naleeft en de kwaliteit van zijn opleidingen waarborgt.

Alle besturen, scholen en opleidingen maken deel uit van het onderwijsstelsel en dragen daarmee bij aan de werking ervan. Het beschouwen van de werking van het stelsel noemen we de reflectieve functie van het toezicht, oftewel stelseltoezicht.¹²

Het doel van ons toezicht wordt nog steeds aangegeven door onze missie: 'Effectief toezicht voor beter onderwijs'. Centraal in onze visie staan de maatschappelijke opgaven van het onderwijs: we willen **opgavegericht** werken. Vanuit die opgaven richten we ons toezicht in en bepalen we waar we als toezichthouder nodig zijn. Om dat goed te doen, kijken we **integraal** naar het onderwijs en is ons toezicht **adaptief**. We willen daar zijn waar we het hardst nodig zijn, op een passende en effectieve manier. Daarbij gaan we uit van onze wettelijke taken en houden we uiteraard rekening met wat er politiek en maatschappelijk van ons gevraagd wordt.

2.3 Uitgangspunten voor het toezicht

Figuur 1 Uitgangspunten voor het toezicht

Onze missie, 'Effectief toezicht voor beter onderwijs', wordt gedragen door vijf uitgangspunten (zie figuur 1). De uitgangspunten hangen met elkaar samen en

¹² Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2013). Toezien op publieke belangen. Naar een verruimd perspectief op rijkstoezicht (nr. 89). Den Haag/Amsterdam: Amsterdam University Press.

borduren op elkaar voort. Met elk uitgangspunt afzonderlijk, maar vooral in die samenhang beoogt het toezicht bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijsstelsel. Daarnaast sluit het toezicht aan bij de verantwoordelijkheid die besturen hebben voor het onderwijs, bewaakt het in aanvulling daarop de basiskwaliteit (waarborgen) en wil het beter onderwijs bevorderen (stimuleren). We bepalen de intensiteit van het toezicht per bestuur (proportionaliteit) en houden bij de uitvoering rekening met de organisatiekenmerken en omstandigheden waarin het bestuur opereert (maatwerk). We lichten de uitgangspunten hierna toe.

2.3.1 *Verbeteren stelselkwaliteit*

Opleidingen en besturen maken onderdeel uit van het onderwijsstelsel. Het stelsel vormt ook de context waarbinnen zij hun werk doen. Onder stelselkwaliteit verstaan we de mate waarin alle besturen, scholen en opleidingen er samen met anderen in slagen om voor alle leerlingen en studenten bij te dragen aan de realisatie van de kernfuncties van het onderwijs. Zij zorgen er samen voor dat deze kernfuncties van onderwijs (kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen) met succes én in evenwicht gerealiseerd worden.

Stelseltoezicht (stimuleren) en het toezicht op besturen en opleidingen (stimuleren en waarborgen) hangen met elkaar samen, elk met een eigen plaats in het toezicht. Besturen en opleidingen zijn afzonderlijke objecten van toezicht. Het stelseltoezicht richt zich vanuit een stimulerende en agenderende invalshoek vooral op de samenhang: zowel de inspanningen van besturen, scholen, opleidingen en samenwerkingsverbanden als andere zaken die meespelen bij de totstandkoming van de kernfuncties van het onderwijs, zijn daarin belangrijk. We gebruiken de kernfuncties van het onderwijsstelsel om inhoud te geven aan het stelseltoezicht. Dat kan leiden tot stimulerende interventies op stelsel-, bestuurs- en opleidingsniveau.

De werking van het stelsel omvat dus meer dan de optelsom van de resultaten van het toezicht op besturen en scholen en opleidingen. Daarom monitoren we ook de ontwikkelingen op stelselniveau, bijvoorbeeld de mate waarin alle kinderen gelijke kansen krijgen in het onderwijs. We onderzoeken en agenderen positieve voorbeelden en knelpunten en kijken hoe we in afstemming met het onderwijsveld de kwaliteit van het stelsel kunnen verhogen. Jaarlijks rapporteren we over de kwaliteit van het stelsel in 'De Staat van het Onderwijs', een taak die ons in de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) is toebedeeld. Ook bespreken we tijdens onderzoeken, in een open dialoog, met besturen hoe zij met de opleidingen aan de kwaliteit van het stelsel bijdragen, zonder dat dit tot oordelen of een waardering leidt. Bij opleidingen onderzoeken we via themaonderzoeken ook thema's die de kernfuncties raken. Dit alles samen noemen we stelseltoezicht.

2.3.2 *Verantwoordelijkheid bij besturen*

Onder 'bestuur' verstaan we het bevoegd gezag van een of meer opleidingen. Dit omvat ook het interne toezicht. Omdat we besturen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs op hun opleidingen, noemen we het toezicht bestuursgericht. Besturen waarborgen de kwaliteit van hun opleidingen en het onderwijs aan de studenten. In de uitoefening van hun taken zijn zij ervoor verantwoordelijk dat het onderwijs op hun opleidingen van voldoende kwaliteit is en dat het financieel beheer deugdelijk is.

Besturen hebben daarnaast een wettelijke verantwoordelijkheid voor passend onderwijs. De kern daarvan is dat voor alle studenten met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd.

Wij zien erop toe dat besturen hun taken (het bewaken en bevorderen van de basiskwaliteit en de continuïteit) voldoende uitvoeren. Gebeurt dat niet of in onvoldoende mate, dan houden we verscherpt toezicht op het bestuur en de opleidingen. Dat maakt onderdeel uit van onze waarborgfunctie. In aanvulling op dit bestuursgerichte toezicht, onderzoeken en beoordelen we ook opleidingen als het besturen niet lukt de basiskwaliteit te realiseren. Verder geeft het bestuur met het onderwijs ook invulling aan eigen ambities, waaronder vaak ook ambities die de kernfuncties van het onderwijsstelsel raken. Daarop sluiten we aan vanuit onze stimulerende rol.

2.3.3

Waarborgen

De samenleving moet erop kunnen vertrouwen dat leerlingen en studenten onderwijs volgen dat van voldoende kwaliteit is. Temeer omdat er in beginsel voor jongeren een leerplicht geldt tot 16 jaar en (indien nog geen startkwalificatie is behaald) een kwalificatieplicht tot 18 jaar. De norm voor basiskwaliteit is dat besturen en opleidingen voldoen aan de deugdelijkheidseisen voor de onderwijskwaliteit, de kwaliteitszorg en het financieel beheer. Deze eisen hebben we in het waarderingskader voor besturen en opleidingen opgenomen (zie hoofdstuk 4 en 5).

Zo spreken we besturen die het onvoldoende lukt om de basiskwaliteit van hun opleidingen te waarborgen, aan. Waarborgen zij de basiskwaliteit niet of onvoldoende, dan geven wij het bestuur een of meerdere herstelopdrachten. Dat kan betekenen dat we ons dan ook op opleidingen richten. Bij een of meerdere onvoldoendes op standaarden krijgen opleidingen, na toepassing van de beslisregels, een eindoordeel Onvoldoende of Zeer zwak. Waar nodig intensiveren we het toezicht.

2.3.4

Stimuleren

Naast ingrijpen waar het niet goed gaat, stimuleren we ook verdere ontwikkeling van het onderwijs en de kwaliteit ervan. We doen dit op meerdere niveaus. Op stelselniveau monitoren we met onderzoek en gegevensverzameling hoe de kernfuncties van het onderwijs zich ontwikkelen. Als we hierin risico's signaleren, agenderen we deze, passend bij de urgentie ervan. We signaleren en agenderen belangrijke onderwerpen in bijvoorbeeld 'De Staat van het Onderwijs' en in themarapportages. Op stelselniveau geven we kansen en mogelijkheden voor verbetering aan, waarmee we beogen het stelsel te stimuleren. We brengen de uitkomsten en analyses van onderzoek op verschillende manieren en bij verschillende betrokkenen onder de aandacht, om zo bij te dragen aan inzicht en oplossingen voor gesignaleerde problemen. Soms is het belangrijk dat betrokkenen rondom een thema samen in gesprek gaan. We brengen de uitkomsten ook onder de aandacht van besturen en opleidingen door met hen in een open dialoog te bespreken of zij kansen zien om bij te dragen aan het oplossen van een stelselknelpunt.

Naast stimuleren door aan te geven wat er beter kan, doen we dat ook door goede kwaliteit zichtbaar te maken. We kunnen daarvoor de waardering Goed toekennen. We geven deze waardering op het moment dat een opleiding of bestuur niet alleen voldoet aan de wettelijke vereisten, maar ook aanvullende ambities realiseert. Op

verzoek van het bestuur onderzoeken we of de onderwijskwaliteit van een opleiding de waardering Goed kan krijgen. Ten slotte nemen we de (realisatie van de) ambities van het bestuur mee in de onderzoeken en streven we ernaar om tijdens het uitvoeren van onze onderzoeken en in de rapportage daarvan stimulerend te werk te gaan: we geven op een positieve manier feedback en benoemen naast wat er beter moet of kan, ook wat er goed gaat.

2.3.5

Proportionaliteit en maatwerk

Besturen en opleidingen verschillen van elkaar. De kwaliteit die ze realiseren is anders en ook kunnen ze anders georganiseerd zijn. De manier van ontwikkelen en hun omstandigheden kunnen ook verschillend zijn. Wij sluiten daar in ons toezicht op aan: de intensiteit van het toezicht bepalen we proportioneel in relatie tot de kwaliteit van het bestuur. Daarnaast is de uitvoering van het onderzoek op maat, rekening houdend met de kenmerken van het bestuur en de opleidingen. Zo komen we zo effectief mogelijk tot een deugdelijk oordeel en beperken we de toezichtslast.

De samenleving verwacht dat besturen en opleidingen voldoen aan de basiskwaliteit. Voor het toezicht is het belangrijk hoe effectief het bestuur is in het zorgen voor basiskwaliteit op zijn opleidingen. Het gaat dan om de kwaliteit van het onderwijs, om de wijze waarop de professionaliteit van de instelling en het bestuur is gewaarborgd, om de mate van naleving van wettelijke voorschriften en om de financiële situatie van de instelling. Naarmate een bestuur er beter in slaagt de kwaliteit van de opleidingen te bewaken en te bevorderen, is het toezicht minder intensief. Dan ligt het accent bijvoorbeeld meer op gesprekken over ambities over hun maatschappelijke opdracht en vragen we het bestuur vanuit zijn zicht op de kwaliteit te rapporteren over kwaliteitsontwikkeling en –verbetering. Indien dit aan de orde is, vragen we het bestuur ook over herstel van tekortkomingen te rapporteren.

Wanneer een bestuur er minder of niet in slaagt de kwaliteit van opleidingen te realiseren, intensiveren we het toezicht (proportioneel). We kunnen dan bijvoorbeeld in een kort tijdsbestek meerdere onderzoeken naar onderwijskwaliteit uitvoeren of meerdere personen of instanties binnen of rondom het bestuur bij het onderzoek betrekken.

In het kader van onze waarborgfunctie monitoren we jaarlijks de ontwikkeling en de prestaties van een bestuur en de opleidingen. Op basis van eerder toezicht en kwaliteitsgegevens die we hebben vanuit monitoring, houden we de kwaliteit van bestuur en opleidingen in beeld. Dit is van belang voor de uitvoering van onze waarborgfunctie.

Bij de uitvoering van het (proportionele) toezicht stemmen we de onderzoeksactiviteiten af op de omstandigheden van het bestuur. Dat is het maatwerk. Hoe we proportionaliteit en maatwerk inzetten, beschrijven we in hoofdstuk 7. Dat hoofdstuk gaat over onze werkwijze.

3 Stelseltoezicht

3.1 Inleiding

Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs richt zich ook op de context waarbinnen besturen en hun opleidingen hun werk doen. We spreken dan over het onderwijsstelsel als geheel. Voor de werking en de kwaliteit van het stelsel beschouwen we onderdelen ervan en de verbanden daartussen. We geven daarmee invulling aan de reflectieve functie van het toezicht: vanwege onze wettelijke taak op stelselniveau, reflecteren we op de kwaliteit van het stelsel. Uitkomsten daarvan gebruiken we voor stimulerende interventies op stelsel-, bestuurs- en opleidingsniveau. In dit hoofdstuk geven we in een raamwerk weer wat we verstaan onder stelselkwaliteit. Dit raamwerk is opgebouwd aan de hand van de kernfuncties van het onderwijs.

In paragraaf 3.2 definiëren we eerst wat we verstaan onder stelselkwaliteit en stelseltoezicht. We geven aan welke wettelijke taken daarbij van belang zijn. Paragraaf 3.3 bevat het raamwerk voor stelselkwaliteit.

3.2 Stelselkwaliteit en stelseltoezicht

3.2.1 *Een stelsel van onderwijsvoorzieningen*

In Nederland zorgt de overheid voor de inrichting en het functioneren van een stelsel van onderwijsvoorzieningen. We willen als samenleving dat studenten kennis en vaardigheden opdoen die bij hun mogelijkheden en talenten passen, zodat zij kunnen bijdragen aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Goed onderwijs is essentieel om ervoor te zorgen dat alle kernfuncties van het onderwijs gerealiseerd worden. Dit is nodig voor een pluriforme samenleving. Onderdeel van goed onderwijs is dat álle studenten zich maximaal kunnen ontwikkelen en gelijke kansen hebben. Het gaat erom dat ons onderwijsstelsel goed werkt en er voor alle leerlingen en studenten in slaagt de kernfuncties van het onderwijs te realiseren: kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen.

Binnen het stelsel van onderwijsvoorzieningen is er sprake van wederzijdse afhankelijkheid: onderwijssectoren zijn nauw met elkaar en met andere voorzieningen in de samenleving verweven. Belangrijke maatschappelijke problemen raken onderwijsinstellingen en ook knelpunten op instellingsniveau en vragen om een breder stelselperspectief.

Om de werking van het stelsel te kunnen duiden, beschrijven we de kwaliteit van het onderwijs als geheel aan de hand van de kernfuncties van het onderwijs (paragraaf 3.3). Zowel stelselkwaliteit als stelseltoezicht vindt een basis in de stelselverantwoordelijkheid van de overheid (artikel 23, Grondwet en artikel 3, eerste lid, sub d, artikel 4, vierde lid, en artikel 8, eerste lid, WOT). Hierbij gaat het om een stimulerende rol en de reflectieve functie van het toezicht.

We omschrijven stelselkwaliteit als de mate waarin het stelsel van besturen, opleidingen en andere actoren erin slaagt de kernfuncties van het onderwijs (kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen) met

succes én in evenwicht te realiseren. Deze kernfuncties nemen we in ons toezicht als uitgangspunt voor de omschrijving van de kwaliteit van het onderwijsstelsel.

3.2.2

Stelseltoezicht

Het toezicht gaat uit van het belang dat de samenleving als geheel heeft bij het onderwijs: het publieke belang. Als onderdeel daarvan geven we in het toezicht aandacht aan specifieke kansen en bedreigingen, specifieke onderdelen van het stelsel of groepen studenten. Als toezichthouder moeten we daarom weten hoe het onderwijs zich ontwikkelt, daarop reflecteren en, als er iets niet goed loopt, de samenleving informeren. Wij vatten stelseltoezicht dan ook op als het beschouwen van de werking en de kwaliteit van het stelsel als geheel. Omdat dit het niveau van individuele besturen overstijgt, ondernemen we activiteiten die tot doel hebben de werking en de kwaliteit van het stelsel te stimuleren. We doorlopen een cyclus van waarnemen (monitoren), analyseren, agenderen en stimulerend interveniëren en zien daarmee toe op de kwaliteit van het stelsel. De uitkomsten van het stelseltoezicht zijn van belang voor de samenleving, het parlement en de regering en helpen ons om gericht en slagvaardig toezicht uit te oefenen. Informatie op stelselniveau laat zo zien hoe het totale onderwijsstelsel functioneert en met welke problemen besturen en opleidingen te maken hebben. Bij besturen en opleidingen stellen we deze problemen aan de orde en bespreken we hoe zij hiermee omgaan in een open gesprek.

Onderzoeken naar de kwaliteit van het stelsel doen we ook in samenhang met de onderzoeken naar besturen en opleidingen. De informatie daaruit vormt een bron voor 'De Staat van het Onderwijs', voor afzonderlijke publicaties (bijvoorbeeld themarapporten) en voor stimulerende interventies.

Het stelseltoezicht is gebaseerd op de taken van de inspectie zoals beschreven in de WOT. Zo ligt er een taak voor de inspectie in het rapporteren over de ontwikkeling van, in bijzonder van de kwaliteit van, het onderwijs en over de uitoefening van de taken door de instellingen, de samenwerkingsverbanden en de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (artikel 3, eerste lid, sub d, WOT).

Vanuit onze ervaring in de onderwijspraktijk zien wij hierbij het verband met een andere inspectietaak: het bevorderen van de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs aan en het bestuur van instellingen als bedoeld in de onderwijswetten (artikel 3, eerste lid, sub b, WOT).

Ook is de taakuitoefening van de inspectie erop gericht betrokkenen te informeren over de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs (artikel 4, vierde lid, WOT). Verder is omschreven dat "de inspectie [...] desgevraagd en uit eigen beweging [rapporteert] aan Onze Minister over de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs en doet op grond daarvan voorstellen die zij in het belang van het onderwijs nodig acht" (artikel 8, eerste lid, WOT).

Hoewel stelseltoezicht een grondslag heeft in de WOT, verschilt het van het toezicht op besturen en opleidingen. In het toezicht op besturen en opleidingen gaat het om toezicht op de naleving van onderwijswet- en regelgeving. Daarmee kunnen we besturen en opleidingen, waar nodig, met onze oordelen en herstelopdrachten aanzetten om het onderwijs te verbeteren. In het stelseltoezicht daarentegen kunnen we stelselproblemen signaleren, agenderen en op diverse manieren

stimuleren¹³, maar daarbij geven we geen opdrachten tot herstel. Het gaat hierbij immers niet om toezicht op naleving.

In hoofdstuk 2 gaven we aan dat het stelseltoezicht raakvlakken heeft met het toezicht op besturen en opleidingen, vooral waar het de ambities van besturen en opleidingen raakt. Knelpunten op stelselniveau, zoals bijvoorbeeld blijkt uit een themaonderzoek, kunnen in dat geval aan de orde komen in het stimulerende toezicht op besturen en opleidingen.

3.3 Raamwerk voor stelselkwaliteit

Om de kwaliteit van het stelsel te monitoren, hanteren we een raamwerk. Dit raamwerk beschrijft de werking en de kwaliteit van het stelsel aan de hand van de kernfuncties van het onderwijs. Dit biedt focus voor het krijgen van zicht op de kwaliteit van de werking van het stelsel als geheel en op de trends en knelpunten. Het raamwerk geeft de thema's aan voor de activiteiten die we ondernemen op het gebied van waarnemen, analyseren en agenderen. Om de kwaliteit van het onderwijsstelsel op niveau te houden en te bevorderen, zijn inspanningen nodig van alle betrokkenen samen. Daarbij helpt het om de aandacht te richten op wat belangrijk is met het oog op de studenten en de samenleving, maar ook op wat urgent is, gegeven de actuele ontwikkelingen en trends op de langere termijn. We formuleren daarom focuspunten om andere actoren te stimuleren om samen aan het oplossen van knelpunten te werken. Enkele voorbeelden: 'Elke student is (digitaal) geletterd en gecijferd', 'Elke student krijgt gelijke kansen op een passend aanbod', 'Studenten zijn toegerust om bij te dragen aan de samenleving', 'Studenten slagen in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt' en 'Studenten kennen zichzelf en hun omgeving, en kunnen zelfstandig keuzes maken'. Deze vormen ook onderwerp van gesprek met besturen en raken het onderwijs op de opleidingen.

In het onderstaande Raamwerk voor stelselkwaliteit hebben we de kernfuncties weergegeven. In de beschrijving onderscheiden we drie kernfuncties: kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen. Persoonsvorming maakt daarbij onderdeel uit van de kernfunctie socialisatie. Naast de drie kernfuncties beschrijven we ook de voorwaarden die cruciaal zijn voor realisatie van de kernfuncties. De beschrijving geeft de essentie van de kernfunctie weer. In hoofdstuk 7 (Werkwijze) werken we uit hoe we invulling geven aan het stelseltoezicht.

RAAMWERK VOOR STELSELKWALITEIT

Kernfunctie Kwalificatie

Het onderwijs brengt studenten kennis, houdingen en vaardigheden bij die aansluiten bij de behoeften van de arbeidsmarkt en de samenleving en bij de mogelijkheden en talenten van studenten.

Beschrijving

¹³ Voor het beschrijven van de stimulerende taak van de inspectie wordt consequent de aanduiding 'de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs' gehanteerd. Deze omschrijving ziet zowel op de ontwikkeling en de kwaliteit van het onderwijsstelsel als op het onderwijs aan afzonderlijke instellingen. De formulering sluit eveneens aan bij het voornemen van de regering om naast de momentopname ook de ontwikkeling in de kwaliteit van het onderwijs aan instellingen beter inzichtelijk te maken. Tweede Kamer vergaderjaar 2014-2015, 33862, nr. 12.

De leerprestaties en het bereikte niveau van alle studenten samen hebben een optimaal niveau, voor diverse groepen en voor sectoren. Onderdeel daarvan is dat elke student zo veel mogelijk over een startkwalificatie beschikt. De leerprestaties sluiten aan bij de behoefte van de samenleving, zodat elke student uiteindelijk goed kan functioneren in de samenleving. In vergelijking met (eerdere) trends, nationaal en internationaal, is er stabiliteit of een ontwikkeling in de richting van de ambities van de samenleving. De kwaliteit van afsluiting en examinering leidt tot relevante en betrouwbare uitspraken op stelselniveau over niveau en prestaties van studenten. De kwaliteit van het onderwijsaanbod omvat kennis, houding en (digitale) vaardigheden en wordt regelmatig getoetst aan de actualiteit en aan (internationale) wetenschappelijke maatstaven.

Kernfunctie Socialisatie

Het onderwijs draagt bij aan de verwerving van de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn om optimaal te kunnen deelnemen en bijdragen aan de samenleving.

Beschrijving

De kennis, houding en vaardigheden van studenten liggen op het niveau dat nodig is om goed te kunnen functioneren in de pluriforme samenleving en de democratische rechtsstaat. Het gaat daarbij om de sociale en maatschappelijke competenties en om de basiswaarden¹⁴ van de democratische rechtsstaat die nodig zijn om hieraan succesvol te kunnen deelnemen. Bij de waardering van de bijdrage aan de samenleving zijn eerdere resultaten van het onderwijsstelsel, internationale vergelijking en inhoudelijke eisen leidend, net als de behoeften en ambities van de samenleving. Een vrije en pluriforme samenleving vraagt om burgers die de democratische spelregels in acht nemen, zelfstandig kunnen oordelen, verantwoordelijkheid willen nemen en die toegerust zijn om op een goede manier met diversiteit om te gaan. Voor jongere studenten in het mbo heeft socialisatie deels een andere, bredere, inhoud dan voor reeds volwassen studenten.

Kernfunctie Allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen

Studenten volgen een onderwijsloopbaan die past bij hun mogelijkheden en talenten én bij de arbeidsbehoeften van de samenleving.

Beschrijving

Het onderwijs zorgt ervoor dat studenten een passende onderwijsloopbaan volgen en een gelijke kans hebben om terecht te komen op het onderwijsniveau en de opleidingsrichting die bij hen past en bij de vraag vanuit het (regionale) bedrijfsleven. Het onderwijs zorgt ervoor dat studenten slagen in het (vervolg)onderwijs en een diploma halen waarmee ze een passende plek op de arbeidsmarkt of een passende vervolgbestemming vinden. De advisering, opleidingskeuze, overgangen en aansluiting binnen het (passend) onderwijs zijn doelmatig en werpen geen belemmeringen op voor doorstroom. Met andere woorden: het onderwijs is in gelijke mate toegankelijk en beschikbaar voor alle studenten die er gezien hun mogelijkheden thuishoren. In vergelijking met (eerdere) trends, nationaal en internationaal, is er stabiliteit of een ontwikkeling in de richting van de ambities van de samenleving.

¹⁴ Zie bijlage 7 voor een uitwerking van de basiswaarden.

Voorwaarden voor realisatie van de kernfuncties

Het onderwijs is zodanig toegerust en georganiseerd dat het voor continuïteit kan zorgen en kan bijdragen aan de drie kernfuncties.

Beschrijving

Het onderwijs heeft zich zo georganiseerd dat het in staat is in een gezamenlijke dynamiek en samenwerking de drie kernfuncties van het stelsel te realiseren. Goede sturing en visie op wat bereikt moet worden zijn daarbij van belang. Ook samenwerking tussen instellingen, zoals bijvoorbeeld ten gunste van de realisatie van passend onderwijs, is zodanig dat ze bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs aan studenten. Middelen en mogelijkheden worden voldoende ingezet en benut. Er is voldoende personeel dat is toegerust voor de gevraagde onderwijstaken. Het niveau van middelen, organisatiewijze en personeel ligt op een geaccepteerd niveau in vergelijking met (eerdere) trends, nationaal en internationaal, of ontwikkelt zich in de richting van de ambities van de samenleving.

4 Waarderingskader besturen

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we het kader voor de beoordeling van de besturing door het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag¹⁵ bestaat uit het uitvoerend deel van het bestuur (hiermee wordt in het middelbaar beroepsonderwijs het college van bestuur bedoeld en is daarmee ons aanspreekpunt binnen het toezicht) en het interne toezicht. Hoewel de functies gescheiden zijn, zorgt men er, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid, samen voor dat de kwaliteit van hun opleidingen gewaarborgd is en er sprake is van deugdelijk financieel beheer. Voor de leesbaarheid spreken we over het bestuur als aanduiding voor het bevoegd gezag.

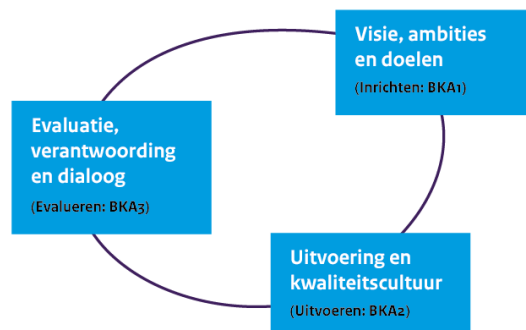
We willen nagaan of het bestuur in staat is de basiskwaliteit van het onderwijs op zijn opleidingen te borgen, verder te verbeteren en te zorgen voor deugdelijk financieel beheer ten behoeve van de continuïteit. We beoordelen de kwaliteit van de besturing op basis van de geldende wet- en regelgeving (hierna: wettelijke vereisten) die is genoemd in het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Ook de invulling van de kernfuncties van het stelsel door het bestuur (zie hoofdstuk 3) heeft hier een plek. Uit het oordeel op dit kwaliteitsgebied blijkt of het bestuur in staat is om met zijn (be)sturing de kwaliteit van het onderwijs op de opleidingen te waarborgen en verder te ontwikkelen. Met deze kennis over de kwaliteit van de sturing, richten we het (vervolg)toezicht proportioneel in (zie hoofdstuk 7).

Naast het waarderingskader met standaarden voor besturing, kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau (BKA) zijn er ook standaarden voor sturen, kwaliteitszorg en ambitie op school- en opleidingsniveau (SKA). Deze standaarden zijn opgenomen in het waarderingskader voor opleidingen en beschrijven we in hoofdstuk 5. We maken onderscheid tussen besturen en opleidingen, omdat de besturing (van een of meerdere opleidingen) door het bestuur en de sturing (op een opleiding) van elkaar verschillen. Met dit onderscheid kunnen we het toezicht beter laten aansluiten bij de verantwoordelijkheden en werkwijzen van besturen en opleidingen. Deze niveaus staan allermindst los van elkaar. Het bestuur geeft de kaders voor kwaliteit en financieel beheer aan waarbinnen de opleidingen hun verantwoordelijkheid voor de sturing van de kwaliteit op opleidingsniveau vormgeven. Het bestuur en de opleidingen zorgen gezamenlijk voor het behalen van beoogde resultaten rondom onderwijskwaliteit en financiële kwaliteit.

In paragraaf 4.2 lichten we toe hoe het waarderingskader voor besturen is opgebouwd. In aansluiting daarop beschrijven we in paragraaf 4.3 de inhoud van dat waarderingskader. In paragraaf 4.4 geven wij een toelichting op de overige wettelijke vereisten.

¹⁵ In de Wet Bestuurlijke Harmonisatie Beroepsonderwijs (inwerkingtreding per 1 januari 2022) wordt het bevoegd gezag gedefinieerd als de rechtspersoon die de instelling in stand houdt.

Figuur 2 Opbouw kwaliteitsgebied

4.2 Opbouw van het kader

De kern van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA) is dat het bestuur zorg draagt voor de sturing op de onderwijskwaliteit van de opleidingen en voor een goede organisatie en kwaliteitscultuur. Dat maakt dat studenten kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen in een veilige omgeving. Ook het financieel beheer, waaronder financiële continuïteit, rechtmatigheid en doelmatigheid, is hiervan integraal onderdeel. Wij beschouwen de besturing als een cyclisch proces. De drie standaarden van het waarderingskader samen geven zicht op de kwaliteitscyclus van het bestuur. Als deze cyclus op orde is, is het bestuur in staat de basiskwaliteit te realiseren en te borgen, het onderwijs te verbeteren en te zorgen voor deugdelijk financieel beheer. Hiermee draagt het bestuur bij aan de kernfuncties van het stelsel. Bovendien bestaat er dan een ontwikkelingsgerichte kwaliteitscultuur: beleid wordt opgevolgd en na evaluatie bijgesteld.

In de eerste standaard (BKA1) beoordelen we de manier waarop het bestuur de besturing en de randvoorwaarden inricht aan de hand van een visie op onderwijs, uitgewerkt in ambities en doelen. Dit raakt ook de kernfuncties van het stelsel, zoals verwoord in hoofdstuk 3. In de tweede standaard (BKA2) staat de uitvoering centraal: hoe stuurt het bestuur op het realiseren van de visie, ambities en doelen en wat voor kwaliteitscultuur is er? In de derde standaard (BKA3), ten slotte, onderzoeken we hoe het bestuur evalueert en analyseert, verantwoording aflegt aan anderen en de samenleving, reflecteert op de resultaten en erover in gesprek gaat. Dit leidt tot bijstelling en verdere ontwikkeling van de visie, ambities en doelen, zoals bedoeld in de eerste standaard, en maakt de cyclus van (in)richten, uitvoeren en evalueren compleet. De kwaliteitscultuur is van belang voor een effectieve sturing op deze cyclus (de standaarden samen). Daardoor wordt de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd.

4.3 Kwaliteitsgebied en standaarden

Het waarderingskader voor besturen, het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA), is onderverdeeld in drie standaarden die (in)richting, uitvoering en evaluatie omvatten. Deze standaarden zijn met elkaar verbonden en vertegenwoordigen samen het stelsel van kwaliteitszorg. Dit betekent dat we deze standaarden in samenhang onderzoeken.

Bij elke standaard geven we aan wat we onder basiskwaliteit verstaan en wat de wet van besturen vraagt. We gaan ervan uit dat besturen (be)sturen vanuit visie en

ambitie. Naast de opdracht die besturen hebben om de wettelijke verplichtingen na te leven, zijn er ambities die meer omvatten dan de basiskwaliteit. Wij noemen dit de aanvullende ambities. Ook over deze ambities gaan we met besturen in gesprek. We kunnen daaraan een waardering koppelen, namelijk de waardering Goed. Dit past bij de invulling van de stimulerende functie van het toezicht. In het waarderingskader komt dit tot uitdrukking in vragen met betrekking tot de realisatie van aanvullende ambities van het bestuur. Met het geheel aan ambities dragen besturen bij aan de kernfuncties van het onderwijsstelsel.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

Het bestuur heeft een visie op goed onderwijs en op de besturing daarvan. De visie is concreet en passend vertaald naar ambities, doelen en daarmee samenhangend beleid. Deze vertaling maakt sturing mogelijk op de kwaliteit en resultaten van het onderwijs en de voorwaarden. Daartoe is een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat het bestuur in staat stelt de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen.

De doelen betreffen in elk geval de naleving van wettelijke eisen, waaronder de wettelijke vereisten voor het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces en de manier van afsluiten en diplomeren. De visie, ambities en doelen omvatten uitwerkingen van eerdere evaluatieresultaten en resultaten van interne en externe dialoog.

Het bestuur zorgt er met betrokkenheid van de opleidingen voor dat de visie, ambities, doelen en het beleid sturend zijn voor de verbetering van het onderwijs aan studenten. Opleidingen formuleren op hun beurt doelen die aansluiten bij wat studenten nodig hebben met het oog op hun doorgaande onderwijsloopbaan.

Het bestuur richt de voorwaarden in om de doelen te bereiken, waaronder de inzet en het beheer van de (financiële) middelen voor het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijsproces, de diplomering, het schoolklimaat en de resultaten. Het bestuur heeft daartoe een meerjarenbegroting waarin de relatie met het beleid en de doelen duidelijk zijn toegelicht. Er is voor de sturing op (financiële) kwaliteit een functionerende verantwoordelijkheidsverdeling tussen de interne toezichthouder, het bestuur en de opleidingen afgesproken, op basis van de geldende wet- en regelgeving.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en beoordeelt aan de hand daarvan het onderwijs, waaronder maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.

- Artikel 2.2.1, derde en vierde lid, WEB: Het bestuur besteedt de rijksbijdrage aan exploitatiekosten en huisvestingskosten rechtmatig.
- Artikel 2.5.3 WEB: Het bestuur stelt jaarlijks een jaarrekening op. Uit de jaarrekening dient te blijken dat sprake is van een rechtmatige en doelmatige aanwending van de rijksbijdrage.
- Artikel 2.5.4 WEB en artikel 4, vierde lid, RJO: Het bestuur maakt jaarlijks een bestuursverslag waarin de resultaten van het financieel beleid en de continuïteitsparagraaf staan opgenomen.
- Artikel 3.1.2, vierde lid, sub d. WEB: De raad van toezicht is in elk geval belast met het toezien op de rechtmatige verwerving en op de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen door het bevoegd gezag ten behoeve van de instelling;
- Artikel 3.1.3 WEB: Het bestuur regelt de interne bevoegdheidsverdeling en kan daartoe naast de statuten een bestuursreglement vaststellen. RJO jo. artikel 2.5.3, WEB: De wijze waarop door het bestuur verslag wordt gedaan van het financieel beheer gebeurt overeenkomstig de daarvoor in de RJO gestelde regels.

KA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Het bestuur realiseert samen met de opleidingen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

Het bestuur geeft als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg met de opleidingen effectief uitvoering aan de visie en de doelen voor onderwijskwaliteit. Aan de transparante, integere kwaliteitscultuur is zichtbaar dat deze bijdraagt aan de gestelde doelen.

Het bestuur bevordert een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, zodat de doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Het bestuur zorgt ervoor dat het onderwijskundig leiderschap op alle niveaus herkenbaar verankerd is in de organisatie. Het bestuur zorgt voor benoembaar en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Ook bevordert het bestuur dat de directie en teams gezamenlijk werken aan hun professionaliteit in relatie tot de bekwaamheidseisen en aan een verbetercultuur.

Binnen de kwaliteitscultuur geeft het bestuur uitvoering aan kwaliteitszorg gericht op de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wettelijke voorschriften. Het bestuur bewaakt en bevordert dat de uitvoering in overeenstemming is met het beleid, zodat de doelen worden bereikt. Het bestuur houdt zicht op de uitvoering van het beleid en op de nagestreefde verbeteringen en stuurt daarop, zo nodig, tussentijds bij. Ook stelt het bestuur een examencommissie in en benoemt de leden, alsmede een commissie van beroep voor de examens of het sluit zich bij een dergelijke commissie van beroep aan.

De beschikbare (financiële) middelen dragen bij aan de realisatie van de door het bestuur gestelde doelen en worden doelmatig en rechtmatig aangewend. Als onderdeel van zijn taak ziet de interne toezichthouder daarop toe. Het bestuur stuurt op effectief financieel beheer, zodat de continuïteit van het onderwijs gewaarborgd is en bekostiging rechtmatig verkregen wordt.

Het interne toezicht geeft voorts onafhankelijk en deugdelijk invulling aan zijn taak en wordt daarin gefaciliteerd door het uitvoerend deel van het bestuur. Het bestuur zorgt voor goed functionerende medezeggenschap; het hanteert een code voor goed bestuur en legt in het jaarverslag¹⁶ verantwoording af over de omgang met die code. Het bestuur komt zijn verplichtingen na omtrent de onverwijld overleg- en aangifteplicht en zorgt ervoor dat een personeelslid het bestuur van een redelijk vermoeden van een zedenmisdrif onverwijld in kennis kan stellen. Als laatste zorgt het bestuur voor een doeltreffende verwerking van interne en externe signalen en klachten.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en beoordeelt aan de hand daarvan het onderwijs, en maakt regelmatig beleid openbaar in het licht van de beoordeling van de onderwijskwaliteit.
- Artikel 1.3.6, eerste lid, jo. artikel 4.2.1, WEB (docenten)/ artikel 4.2.2 (t.a.v. onderwijsondersteunende werkzaamheden): Het bestuur zorgt voor benoembaar personeel en maakt het onderhouden van de bekwaamheid mogelijk.
- Artikel 1.3.6a WEB: Het bestuur zorgt voor personeelsbeleid, voor zover het de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel betreft.
- Artikel 1.3.8 WEB: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrif en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 2.2.1, derde en vierde lid, WEB: Het bestuur besteedt de rijksbijdrage aan exploitatiekosten en huisvestingskosten rechtmatig.
- Artikel 2.2.8 WEB: Het bestuur beheert de middelen van de instelling op zodanige wijze dat een behoorlijke exploitatie en het voortbestaan van de instelling zijn verzekerd.
- Artikel 2.5.3, tweede lid, WEB: Uit de jaarrekening moet blijken dat de bekostiging doelmatig en rechtmatig is aangewend.
- Artikel 2.5.4, eerste lid, WEB: Het bestuur handelt volgens de branchecode voor goed bestuur en verantwoordt in het bestuursverslag over de omgang met deze branchecode.
- Artikel 3.1.1, eerste lid WEB: Het bestuur zorgt voor een scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht.
- Artikel 3.1.1, derde lid WEB: De samenstelling, taken en bevoegdheden van het intern toezicht zijn zodanig georganiseerd dat een deugdelijk en onafhankelijk toezicht kan worden uitgeoefend.
- Artikel 3.1.2, eerste en zesde lid WEB : Aan het bestuur van een bijzondere instelling is een raad van toezicht verbonden. In plaats van een raad van toezicht kan er ook een functionele scheiding tussen bestuur en toezicht worden aangebracht binnen het bestuur van de rechtspersoon die de instelling in stand houdt; in dat geval vermeldt het bestuursverslag de redenen voor de afwijking.
- Artikel 3.1.2, tweede en vierde lid WEB: De raad van toezicht houdt toezicht op de uitvoering van de taken en bevoegdheden van (het uitvoerend deel

¹⁶ Volgens artikel 1, sub c, RJO: het geheel van verslaggevingsdocumenten bestaande uit de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in artikel 392, titel 9, boek 2, BW.

van) het bestuur, staat (het uitvoerend deel van) het bestuur met raad terzijde en heeft ten minste de bij wet bepaalde taken.

- Artikel 3.1.2, derde lid WEB: De leden van de raad van toezicht hebben daarin zitting op persoonlijke titel en oefenen hun functie uit zonder last of ruggespraak. Een lid van een raad van toezicht heeft geen directe belangen bij de rechtspersoon die de instelling in stand houdt of de instelling zelf.
- Artikel 3.1.2, vijfde lid WEB: Het bestuur voorziet de raad van toezicht van onafhankelijke administratieve ondersteuning.
- Artikel 3.1.3, eerste lid WEB: Het bestuur regelt de interne bevoegdheidsverdeling en kan daartoe naast de statuten een bestuursreglement vaststellen.
- Artikel 4, vierde lid, RJO: Het bestuur zorgt voor een continuïteitsparagraaf in de jaarverslaggeving.
- Artikel 4.1.3 WEB: Door of namens het bestuur wordt een professioneel statuut vastgesteld ter verbetering van de professionaliteit van het personeel, in overeenstemming met vakorganisaties.
- Artikel 4.1a.1, vierde lid, WEB: Het bestuur maakt met de docenten afspraken over de wijze waarop de zeggenschap van docenten wordt georganiseerd, waarbij de professionele standaard van de beroepsgroep in acht wordt genomen.
- Artikel 7.4.5 WEB: Het bestuur zorgt voor een examencommissie die voldoet aan de inrichtingsvereisten.
- Artikel 7.4.5, derde lid, WEB: Het bestuur waarborgt dat de examencommissie deugdelijk en onafhankelijk kan functioneren.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, vierde lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat de instelling beschikt over een toegankelijk en begrijpelijk studentenstatuut waarin de rechten en plichten van de studenten zijn opgenomen en stelt de actuele versie van het studentenstatuut voor de studenten beschikbaar. Het bestuur bevordert voorts de kennis van het studentenstatuut. Het studentenstatuut bevat in elk geval de bij wet bepaalde onderdelen, waaronder bijvoorbeeld een beschrijving van de procedures voor de behandeling van klachten en geschillen, de nadere regels over het bindend studieadvies en het beleid met betrekking tot verzuim, schorsing en verwijdering van studenten.
- Artikel 7.5.1 WEB: Het bestuur richt een toegankelijke en eenduidige faciliteit in en stelt een nadere regeling hierover vast die een onderdeel vormt van het bestuursreglement.
- Artikel 7.5.2, eerste tot en met vierde lid, WEB: Het bestuur draagt zorg voor een behoorlijke klachtbehandeling conform de eisen van de wet.
- Artikel 7.5.3 WEB: Het bestuur stelt al dan niet in samenwerking met in dit artikel genoemde anderen een commissie van beroep voor de examens in dan wel sluit zich bij een dergelijke commissie aan.
- Artikel 7.5.7, eerste lid, WEB: Het bestuur stelt, al dan niet in samenwerking met een of meer bevoegde gezagsorganen van andere instellingen, een geschillenadviescommissie in of sluit zich bij een dergelijke commissie aan.
- Artikel 4.2.1 tweede lid onder a WEB (t.a.v. docenten), artikel 4.2.2, eerste lid onder a WEB (t.a.v. onderwijsondersteunende werkzaamheden) en art. 4.2a.1 WEB (t.a.v. overig personeel): Personeel wordt alleen benoemd of tewerkgesteld bij bezit van een Verklaring omtrent gedrag.
- Artikel 9.2.12, vijfde lid, WEB (jo. zesde lid en Besluit van school naar duurzaam werk): Het bestuur stelt beleid vast met betrekking tot de

loopbaanbegeleiding dat voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt wanneer dat nodig is het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

Het bestuur evalueert en beoordeelt als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de ambities, de doelen en het beleid worden gerealiseerd. Op deze manier krijgt het bestuur zicht op de gerealiseerde (financiële) kwaliteit en de resultaten van het onderwijs aan studenten. Bij de evaluatie en beoordeling van het beleid en de onderwijskwaliteit betreft het bestuur interne en onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden en gebruikt deze informatie bij de evaluatie en beoordeling. Op basis van de evaluatie reageert het bestuur tijdig op mogelijke kansen en bedreigingen, stelt wanneer nodig (verbeter)beleid op en treft passende maatregelen om de kwaliteit van het onderwijs op de opleidingen te borgen.

Het bestuur legt verantwoording af door middel van accurate, actuele en openbaar toegankelijke informatie over de gerealiseerde kwaliteit. Het brengt minimaal jaarlijks verslag uit aan zijn in- en externe belanghebbenden over zijn doelen en de resultaten van de opleidingen. De verantwoording in het jaarverslag is betrouwbaar en (de inhoud van) het jaarverslag voldoet aan de wettelijke vereisten.

Het bestuur verantwoordt zich daarbij ten minste over het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces, de manier van afsluiten en diplomeren en het financieel beheer. De reflectie op de uitkomsten van de evaluatie geeft alle lagen van de organisatie, intern toezicht en de medezeggenschap voldoende inzicht in de effectiviteit van de besturing en uitvoering. Het bestuur analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verantwoording. Vervolgens verwerkt het bestuur deze wanneer nodig in bijstelling van ambities, (verbeter)doelen en beleid of nieuwe ambities zodat de opbrengst van de dialoog bijdraagt aan ontwikkeling en verbetering van het onderwijs en de sturing daarop. Het bestuur organiseert ook de dialoog hierover met interne en externe belanghebbenden, waarbij in elk geval studenten, personeel, het regionale bedrijfsleven en de interne toezichthouder zijn betrokken. Het bestuur werkt bovendien actief samen met andere partijen aan doelen die het bestuurlijk belang overstijgen en de kernfuncties raken.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur betreft bij de beoordeling van de onderwijskwaliteit ten minste het oordeel van studenten en betreft daarbij ook onafhankelijke en deskundigen en belanghebbenden.

- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur maakt regelmatig een openbaar verslag over de beoordeling van de uitkomsten van de beoordeling bedoeld in het eerste lid, en van het voorgenomen beleid in het licht van de uitkomsten.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het verslag over de kwaliteit van de examens wordt jaarlijks openbaar gemaakt.
- Artikel 2.5.3 WEB: Het bestuur stelt jaarlijks een jaarrekening op.
- Artikel 2.5.3, vijfde lid, WEB, jo. Artikel 3, onderdeel b RJO: Het bestuur maakt het jaarverslag openbaar. Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden gegeven over de wijze en het tijdstip waarop openbaarmaking van het jaarverslag plaatsvindt.
- Artikel 2.5.4, eerste lid, WEB: Het bestuur neemt in het bestuursverslag onder andere informatie op over schorsing en verwijdering van studenten en verantwoordt zich over de omgang met een branchecode voor goed bestuur. Artikel 2.5.4 WEB en artikel 1 en artikel 3, sub f, RJO: Het bestuur informeert jaarlijks interne en externe belanghebbenden over het gevoerde en voorgenomen beleid en de uitkomsten van het gevoerde beleid.
- Artikel 2.5.4 WEB en artikel 4, vierde lid, RJO: Het bestuur maakt jaarlijks een bestuursverslag waarin naast de resultaten van het financieel beleid ook verantwoording wordt gegeven over toekomstige ontwikkelingen van het onderwijs.
- Artikel 3, onderdeel f2 RJO: het bestuur neemt, indien het publieke eigen vermogen boven de signaleringswaarde uitstijgt, een toelichting in het bestuursverslag op.
- Artikel 3.1.4, zevende lid, WEB: De raad van toezicht stelt de studentenraad en de ondernemingsraad van de instelling ten minste tweemaal per jaar in de gelegenheid overleg met hem te voeren.
- Artikel 8a.1.4, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat binnen de instelling een volwaardige, goed functionerende en effectieve medezeggenschap plaats kan vinden waarbij ten minste wordt voldaan aan de bij wet bepaalde eisen.
- Artikel 8a.2.1, derde lid, WEB: De studentenraad ontvangt tijdig alle inlichtingen van het bestuur om zijn taak te kunnen vervullen.
- Artikel 8a.2.1, vierde lid, WEB: Het bestuur draagt zorg voor de voorzieningen die de studentenraad voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft.
- Artikel 8a.2.1a WEB: Het bestuur wijst de studentenraad uitdrukkelijk op haar instemmings- of adviesbevoegdheid indien het een voorstel voor advies of instemming voorlegt.
- Artikel 8a.2.2, derde lid, WEB: Het bestuur heeft instemming nodig van de studentenraad bij de in de wet genoemde voorgenomen beslissingen.
- Artikel 8a.2.2, vierde lid, WEB: Het bestuur vraagt de studentenraad vooraf om advies over de in de wet genoemde voorgenomen beslissingen.
- RJO jo. artikel 2.5.3, WEB: De wijze waarop door het bestuur verslag wordt gedaan van het financieel beheer gebeurt overeenkomstig de daarvoor in de RJO gestelde regels.

4.4 Overige wettelijke vereisten

Niet alle (deugdelijkheids)eisen zoals die in de onderwijswet- en regelgeving staan vermeld, zijn opgenomen in het onderzoekskader. Dit neemt niet weg dat de inspectie toeziet op de naleving van (alle) bij of krachtens de onderwijswetten gegeven voorschriften (artikel 3, eerste lid, onder a, sub 1 jo artikel 1, onder d, Wet

op het onderwijstoezicht). De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer 'overige wettelijke vereisten'. Als we een tekortkoming constateren in de naleving van een 'overig' wettelijk vereiste kunnen we daarop een herstelopdracht geven.

Daarnaast spreken we ook van 'overige wettelijke vereisten' als we in een kwaliteitsonderzoek of in een onderzoek bij een bestuur een onderdeel van een standaard hebben onderzocht en beoordeeld zonder de gehele standaard te onderzoeken en te beoordelen. Onze bevindingen over de onderzochte overige wettelijke vereisten tellen niet mee in de beslisregels over het eindoordeel¹⁷, maar er kunnen uiteraard wel herstelopdrachten op gegeven worden.

¹⁷ Met uitzondering van de beslisregel voor het oordeel 'Goed' in MBO.

5 Waarderingskader opleidingen

5.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk beschreven we het kader voor de beoordeling van de besturing door het bestuur. In dit hoofdstuk beschrijven we het waarderingskader voor het beoordelen van de kwaliteit op opleidingen. Deze kaders hangen nauw met elkaar samen. Het bestuur geeft de kaders voor kwaliteit en financieel beheer aan waarbinnen opleidingen hun verantwoordelijkheid voor de sturing van de kwaliteit vormgeven. Dit waarderingskader bevat naast standaarden over sturen en kwaliteit ook standaarden over het onderwijsproces, het schoolklimaat en de onderwijsresultaten. De standaarden over sturen, kwaliteitszorg en ambitie op opleidingsniveau (SKA) hangen samen met die over besturing, kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau (BKA) en zijn toegespitst op de wettelijke eisen op opleidingsniveau.

We gebruiken het waarderingskader voor opleidingen wanneer we onderzoek doen op opleidingsniveau.

We beschrijven de opbouw van het kader in paragraaf 5.2. In paragraaf 5.3 is vervolgens het waarderingskader op opleidingsniveau opgenomen. In de laatste paragraaf, 5.4, gaan we in op de overige wettelijke vereisten, die niet aan een standaard zijn gekoppeld.

5.2 Opbouw van het kader

In het waarderingskader middelbaar beroepsonderwijs op opleidingsniveau onderscheiden we vijf kwaliteitsgebieden: Onderwijsproces, Veiligheid en schoolklimaat, Borging en afsluiting, Onderwijsresultaten, en Sturen, kwaliteitszorg en ambitie. Met het waarderingskader krijgen we antwoord op de drie elementaire vragen over het onderwijs voor studenten: krijgen ze goed onderwijs (Onderwijsproces), voelen ze zich veilig (Veiligheid en schoolklimaat), en leren ze genoeg (Onderwijsresultaten)? Daarnaast kijken we naar de borging van de diplomering (Borging en afsluiting) en de sturing op en de verbetering van de kwaliteit (Sturen, kwaliteitszorg en ambitie). Dit zijn belangrijke aspecten voor de kwaliteit en ontwikkeling van het onderwijs aan studenten. We beoordelen bij de kwaliteit van het onderwijs het geheel van de prestaties van de opleiding op deze vijf gebieden. Het financieel beheer beoordeelt de inspectie op het niveau van het bestuur.

Het waarderingskader middelbaar beroepsonderwijs heeft de volgende opbouw: ¹⁸

¹⁸ De waarderingskaders zijn in alle sectoren zo veel mogelijk gelijk. Voor de kwaliteitsgebieden worden in alle sectoren dezelfde lettercodes gehanteerd. De nummering van de standaarden loopt niet altijd door, omdat de sectoren verschillen in de uitwerking van de kwaliteitsgebieden en soms ook in het aantal standaarden dat een kwaliteitsgebied omvat.

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN MBO OPLEIDINGSNIVEAU

Nummer	Standaard
OP	Onderwijsproces
OP0	Basisvaardigheden
OP1	Aanbod
OP2	Ontwikkeling en begeleiding
OP3	Pedagogisch-didactisch handelen
OP5	Beroepspraktijkvorming
VS	Veiligheid en schoolklimaat
VS1	Veiligheid
VS2	Schoolklimaat
BA	Borging en afsluiting
BA1	Borging diplomering
BA2	Afsluiting
OR	Onderwijsresultaten
OR1	Studiesucces
OR3	Vervolgsucces
SKA	Sturen, kwaliteitszorg en ambitie
SKA1	Visie, ambities en doelen
SKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

5.3 Kwaliteitsgebieden en standaarden

Het waarderingskader op opleidingsniveau telt per gebied een aantal standaarden, in totaal veertien¹⁹. Bij elke standaard is aangegeven wat we verstaan onder de basiskwaliteit (wat móet de opleiding op orde hebben?).²⁰ Ter onderbouwing van de eisen voor basiskwaliteit geven we per standaard de wettelijke eisen weer die van toepassing zijn. We noemen de wettelijke eisen ook wel deugdelijkheidseisen.

In de praktijk hebben opleidingen ambities die raken aan basiskwaliteit. Opleidingen doen echter vaak meer. Naast de ambities binnen de basiskwaliteit hebben opleidingen ook ambities die daarboven uitstijgen en die opleidingen met het bestuur hebben geformuleerd. Over het geheel aan ambities gaan we met de opleidingen in gesprek. We kunnen daaraan een waardering koppelen, namelijk de waardering Goed. Dit is de invulling van de stimulerende functie van ons toezicht. In het waarderingskader komt dit tot uitdrukking in vragen naar de realisatie van aanvullende ambities.

Met het geheel aan ambities, zowel voor de basiskwaliteit als ambities die daarboven uitstijgen, dragen opleidingen met hun besturen bij aan de kwaliteit van de kernfuncties van het onderwijsstelsel.

¹⁹ Om de zichtbaarheid van de basisvaardigheden te vergroten, is een standaard Basisvaardigheden toegevoegd (OP0). De standaard aanbod (OP1) heeft betrekking op het onderwijsprogramma van de andere vakken/leergebieden.

²⁰ We parafraseren de wettelijke vereisten. Voor de letterlijke teksten verwijzen we naar de genoemde wetsartikelen.

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)²¹

OP0. Basisvaardigheden

Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de studenten voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

Basiskwaliteit

Het onderwijsprogramma voor Nederlandse taal en rekenen is ten minste dekkend voor de referentieniveaus of het rekenniveau die zijn vastgesteld voor de betreffende opleiding. Het onderwijsprogramma voor burgerschap voldoet ten minste aan de eisen zoals die in de dimensies beschreven staan.

De opleiding stelt de studenten in staat om zich de kennis en vaardigheden voor Nederlandse taal, rekenen en burgerschap eigen te maken, die hen voorbereiden op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de democratische samenleving.

De opleiding heeft voor het onderwijs in de basisvaardigheden Nederlandse taal, rekenen en burgerschap een doelgericht en evenwichtig onderwijsprogramma. Het onderwijsprogramma is afgestemd op de toetsing en examinering. Voor burgerschap geldt dat de opleiding het onderwijsprogramma zo inricht, dat de student aan de door de opleiding gestelde eisen kan voldoen.

Aanvullende ambities:

- Zijn er aanvullende ambities voor het onderwijs in de basisvaardigheden en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten:

- Artikel 1.2.1, tweede lid, WEB: Het beroepsonderwijs bevordert de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de studenten en draagt bij tot het maatschappelijk functioneren.
- Artikel 1.3.5, sub b, WEB: Instellingen dragen zorg voor het aanbieden van doelmatige leerwegen.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht overeenkomstig de eisen van hoofdstuk 7, titel 2, en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie in het beroepsonderwijs alsmede een of meer keuzedelen, ten bewijze waarvan een diploma wordt uitgereikt.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Beroepsopleidingen zijn zodanig ingericht dat studenten de kwalificatie en keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken en dat het onderwijsprogramma evenwichtig is ingedeeld, alsmede voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming omvat.
- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en

²¹ Het bestuur kan ervoor kiezen artikel 7.2.7, derde tot en met achtste lid, van de WEB toe te passen zoals die luiden vóór inwerkingtreding van de Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (Wet vaba):

- voor het studiejaar 2026-2027 bij inwerkingtreding van de Wet vaba per 1 augustus 2026, maar bekendmaking daarvan na 1 februari 2026 (artikel 12.4c.1, eerste lid, WEB);
- voor een groep studenten die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van de Wet vaba met de beroepsopleiding is gestart (artikel 12.4c.1, tweede lid WEB)

vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding. Artikel 7.4.2, tweede lid, WEB: Het examen omvat een onderzoek naar de kennis, het inzicht, de vaardigheden en, in voorkomende gevallen, de beroepshoudingen die de examinandus zich bij voltooiing van de opleiding moet hebben eigen gemaakt, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek aan de hand van de eindtermen of aan de hand van de kwalificatie-eisen in het kwalificatiedossier en de eisen van het keuzedeel of de keuzedelen.

- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel a (taal), b (rekenen) en c (burgerschap), vierde lid en bijlage I (dimensies), Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Nederlandse taal, rekenen en burgerschap zijn generieke examenonderdelen. Wat betreft burgerschap stelt het bevoegd gezag de eisen vast waaraan de student moet voldoen met inachtneming van het kwalificatiedossier.

OP1. Aanbod

Het aangeboden onderwijsprogramma bereidt de studenten voor op de beroepspraktijk, het vervolgonderwijs en de samenleving.

Basiskwaliteit

De opleiding bereidt studenten voor op de beroepspraktijk, het vervolgonderwijs en de democratische samenleving.

De opleiding biedt een breed en op het kwalificatiedossier gebaseerd programma aan, waarin ook de beroepspraktijkvorming, de keuzedelen en eventuele wettelijke beroepsvereisten zijn opgenomen en de opleidings- en vormingsdoelen die de opleiding zelf formuleert. In het onderwijsprogramma wordt ook aandacht besteed aan de loopbaan van de student.

Het programma kent samenhang met de toetsing en examinering op basis waarvan de opleiding kwalificeert en diplomeert. Onder het programma verstaan we alle lesinhouden, ook die digitaal zijn of online aangeboden worden. Het onderwijsprogramma is afgestemd op de studentenpopulatie en sluit aan bij het niveau van het kwalificatiedossier en de onderwijsbehoeften van de studenten. Bovendien heeft de opleiding de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren verdeeld. De studenten worden tijdig geïnformeerd over de opbouw en de doelen van de opleiding.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het aanbod en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.2.1, tweede lid, WEB: Het beroepsonderwijs bevordert de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de studenten en draagt bij tot het maatschappelijk functioneren.

- Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) - begeleiding ²².
- Artikel 1.3.5, sub c en d, jo. artikel 6.1.3a, eerste lid, sub c, WEB: Kennis van de (regionale) arbeidsmarkt is noodzakelijk om aspirant-studenten over het arbeidsmarktperspectief van de opleiding te kunnen informeren en loopbaanoriëntatie en -begeleiding te kunnen bieden.
- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel c (loopbaan), vierde lid en bijlage I, Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Loopbaan is een generiek examenonderdeel. Wat betreft loopbaan stelt het bevoegd gezag de eisen vast waaraan de student moet voldoen met inachtneming van het kwalificatiedossier.
- Artikel 6.1.3a, eerste lid, WEB: Het bevoegd gezag verstrekt de in dit lid genoemde informatie aan aspirant-studenten van beroepsopleidingen.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht overeenkomstig de eisen van hoofdstuk 7, titel 2, en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie in het beroepsonderwijs alsmede een of meer keuzedelen, ten bewijze waarvan een diploma wordt uitgereikt.
- Artikel 7.2.4a WEB: Het bestuur stelt per leerweg van de beroepsopleiding één studieduur vast met inachtneming van de gestelde regels. (NB. artikel 7.2.5 WEB voor verkorte opleiding).
- Artikel 7.2.6, tweede lid, WEB: Als er voor een beroepsopleiding wettelijke beroepsvereisten zijn vastgesteld, worden studenten in de gelegenheid gesteld om hieraan te voldoen.
- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Beroepsopleidingen zijn zodanig ingericht dat studenten de kwalificatie en keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken en dat het onderwijsprogramma evenwichtig is ingedeeld, alsmede voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming omvat.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB: Studenten worden tijdig geïnformeerd over het onderwijsprogramma, de examens en het ondersteuningsaanbod voor studenten met een handicap of chronische ziekte die extra ondersteuning behoeven.
- Artikel 7.4.8, lid 2a, WEB: De onderwijs- en examenregeling omvat in elk geval de bij wet bepaalde onderdelen.
- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel d (Engels), Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Engels is een generiek examenonderdeel voor de middenkaderopleiding en de specialistenopleiding.
- Artikel 9.2.12 WEB: Het bestuur biedt loopbaanbegeleiding aan tijdens de opleiding en tot een jaar na diplomering aan de student of gediplomeerde van de entreeopleiding of de beroepsopleidende leerweg van de

²² Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.

basisberoepsopleiding, met uitzondering van de gediplomeerde met een aansluitende inschrijving voor vervolgonderwijs (De loopbaanbegeleiding voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).

- Artikel 6.1.2a WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat voldoende keuzedelen worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding en voldoet wat betreft het aanbod aan de wet.

OP2. Ontwikkeling en begeleiding

De opleiding zorgt voor een passende intake en plaatsing. De opleiding houdt de ontwikkeling en voortgang van de studenten in de gaten en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

Basiskwaliteit

Studenten worden voorafgaand aan de aanmelding zo voorgelicht dat zij in staat zijn een passende opleiding te kiezen. Het bestuur stelt verdere regels vast voor de intake.

Wanneer zij zich tijdig hebben aangemeld, hebben studenten recht op een studiekeuzeadvies. De opleiding stemt daartoe, indien van toepassing, af met voorafgaand onderwijs.

Gedurende de studieloopbaan vindt er gestructureerde en zorgvuldige voortgangsbegeleiding plaats. Daarbij staat de behoefte van de student in combinatie met de vereiste competentieontwikkeling centraal. De opleiding toont daarbij oog te hebben voor de bevordering van gelijke kansen.

Er is een ondersteuningsaanbod voor studenten met extra ondersteuningsbehoeften en de opleiding informeert studenten (en ouders) volledig en tijdig over de mogelijkheden voor extra ondersteuning.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor zicht op ontwikkeling en begeleiding en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.5, sub a, WEB: Instellingen dragen mede zorg voor de toegankelijkheid van het onderwijs, met name voor kansarme groepen.
- Artikel 1.3.5, sub b, WEB: Instellingen dragen zorg voor het aanbieden van doelmatige leerwegen en stemmen daartoe in het bijzonder af tussen vavo-opleidingen en beroepsopleidingen.
- Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) -begeleiding²³.
- Artikel 6.1.3a, eerste lid, WEB: Het bestuur verstrekt aan aspirant-studenten zodanige informatie dat zij in staat zijn een passende opleiding te kiezen.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht, en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen.
- Artikel 7.1.5. WEB: Het bestuur rapporteert over de vorderingen van de studenten aan hun ouders, voogden of verzorgers, dan wel aan de studenten zelf indien zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn.

²³ Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.

- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Het bestuur draagt er zorg voor dat beroepsopleidingen zodanig zijn ingericht dat studenten de kwalificatie en keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken. Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor studenten en deelnemers volledig en tijdig worden geïnformeerd over het onderwijsprogramma, examens en het ondersteuningsaanbod voor studenten met een handicap of een chronische ziekte en deelnemers die extra ondersteuning behoeven.
- Artikel 8.0.4 WEB: Als de student zich uiterlijk op 1 april aanmeldt en deelneemt aan de intake-activiteiten, dan heeft hij recht op een studiekeuzeadvies.
- Artikel 8.0.4, vijfde lid, WEB: Het bestuur stelt nadere regels vast met betrekking tot de intake-activiteiten die door de instelling worden georganiseerd.
- Artikel 8.1.3a WEB: Het bestuur beoordeelt voorafgaand aan de inschrijving van een student of deze extra ondersteuning behoeft in verband met handicap of chronische ziekte en onderzoekt daartoe zijn mogelijkheden, behoeften en omstandigheden. Is dat het geval, dan vindt de inschrijving slechts plaats nadat schriftelijke afspraken zijn gemaakt over deze ondersteuning. De afspraken worden tenminste één keer per studiejaar met de student geëvalueerd op hun doeltreffendheid. Indien de noodzaak van extra ondersteuning in verband met handicap of chronische ziekte na de inschrijving ontstaat, moeten ook schriftelijke afspraken worden gemaakt, die jaarlijks moeten worden geëvalueerd.
- Artikel 8.1.7a, vierde lid, WEB: Het bestuur stelt beleid op met betrekking tot het bindend studieadvies, met inachtneming van het eerste, tweede en derde lid.

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van het onderwijsteam stelt studenten in staat om te leren en zich te ontwikkelen.

Basiskwaliteit

Uit het pedagogisch en didactisch handelen van het team blijkt dat er sprake is van een gedeelde visie, dan wel uitgangspunten.

Het onderwijsteam zorgt voor effectieve leersituaties. Het team stemt de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd doelgericht af op de onderwijsbehoeften van groepen en individuele studenten. De afstemming is zowel gericht op (pedagogische) ondersteuning als op uitdaging, afhankelijk van de onderwijsbehoeften van groepen en individuele studenten.

Het team plant en structureert zijn handelen met behulp van informatie die het over studenten heeft. Het maakt didactische keuzes waarbij het niveau en de complexiteit van het onderwijs in lijn is met het onderliggende kwalificatiedossier. Het team realiseert bovendien een evenwichtige verbinding tussen leren in de beroepspraktijkvorming en het leren binnen de instelling. Het team creëert een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat, waardoor studenten actief en betrokken zijn. Met geschikte opdrachten en heldere uitleg structureert het team het onderwijsaanbod zo, dat studenten zich het

leerstofaanbod eigen kunnen maken. Het team heeft positieve verwachtingen van studenten en geeft hun gerichte feedback op hun leerproces.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het pedagogisch-didactisch handelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, jo. artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en dit onderwijsprogramma evenwichtig in te delen, zodat de studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.
- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 4.1a.1, eerste lid, WEB: De docent draagt verantwoordelijkheid voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de instelling.

OP5. Beroepspraktijkvorming

De voorbereiding, uitvoering en begeleiding van de beroepspraktijkvorming zijn doeltreffend.

Basiskwaliteit

De opleiding maakt afspraken met de student over welke leeractiviteiten de student ontplooit in het kader van de beroepspraktijkvorming en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van de benodigde competenties en vaardigheden van de student.

De opleiding begeleidt de student bij de voorbereiding en bij de keuze van een beroepspraktijkplaats en stelt hiervoor samen met de student en het leerbedrijf de vereiste praktijkovereenkomst op. De inhoud, de omvang, de periode en de organisatie van de beroepspraktijkvorming worden beschreven in de praktijkovereenkomst.

De opleiding zorgt dat het leerbedrijf de student op de afgesproken wijze begeleidt. De opleiding is op de hoogte van het functioneren van de student op de beroepspraktijkplaats en stuurt zo nodig bij.

Ook beoordeelt de opleiding of de student de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling heeft afgerond.

De instelling draagt zorg voor erkende en adequate stageplekken/praktijkplaatsen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de beroepspraktijkvorming en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, tweede lid, jo. artikel 7.2.8, tweede lid, sub c, WEB: Een deel van de opleiding vindt plaats in de beroepspraktijk.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, jo. artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma, en het programma evenwichtig in te delen zodat studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.
- Artikel 7.2.8, eerste lid, WEB: Van elke beroepsopleiding maakt onderricht in de praktijk van het beroep deel uit.
- Artikel 7.2.8, tweede lid, WEB: De beroepspraktijkvorming wordt verzorgd op grondslag van een overeenkomst, gesloten door de student, de instelling en het leerbedrijf, waarin de rechten en verplichtingen van partijen worden geregeld, en bevat ten minste de wettelijk voorgeschreven onderwerpen.
- Artikel 7.2.8, derde lid, WEB: Het bedrijf dat, of de organisatie die de beroepspraktijkvorming verzorgt, draagt zorg voor de begeleiding van de studenten binnen het bedrijf. Het bestuur beoordeelt of de studenten de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling heeft voltooid.
- Artikel 7.2.8, vierde lid, WEB: De beroepspraktijkvorming vindt plaats bij een bedrijf of organisatie met een erkenning op grond van artikel 5.2.3 WEB
- Artikel 7.2.9, eerste lid, WEB: Het bestuur van de instelling draagt zorg voor de beschikbaarheid van de praktijkplaats en de totstandkoming van de in artikel 7.2.8 bedoelde overeenkomst.
- Artikel 7.2.9, tweede lid, WEB: Het bestuur bevordert in overleg met de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) een toereikende vervangende voorziening als er omstandigheden zijn waardoor de beroepspraktijkvorming (bpv) niet naar behoren zal kunnen plaatsvinden.

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)

VS1. Veiligheid

De opleiding zorgt voor een veilige omgeving voor studenten.

Basiskwaliteit

De opleiding zorgt voor een veilig leer- en werkklimaat. De opleiding biedt veiligheid bij incidenten en zorgt voor fysieke veiligheid. Van de opleiding wordt verwacht dat het inzicht heeft in de fysieke en sociale veiligheid(sbeleving) van de studenten, hier beleid op voert en effectief handelt bij signalen die de sociale en/of fysieke veiligheid bedreigen, zodat de studenten kunnen profiteren van het geboden onderwijs.

De opleiding hanteert de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast komt zij de verplichtingen na rond het melden, overleggen en aangifte doen van zedenmisdrijven.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de veiligheid en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: De instelling dient een stelsel van kwaliteitszorg in te richten en te beoordelen en daarbij onder andere het oordeel van de studenten te betrekken.
- Artikel 1.3.8 WEB: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 1.3.9 WEB: Het bestuur stelt voor het personeel een meldcode vast die aangeeft hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan. Daarnaast moet het bestuur de kennis en het gebruik van de meldcode bevorderen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde en zesde lid, WEB: Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma. De begeleide onderwijstijd vindt plaats onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.
- Artikel 8a.2.2, derde lid, sub i, WEB: De studentenraad heeft instemmingsrecht met betrekking tot voorgenomen beslissingen van het bestuur ten aanzien van de regels op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn van studenten.

VS2. Schoolklimaat

Het schoolklimaat draagt bij aan de bevordering van sociale en maatschappelijke competenties, en aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Basiskwaliteit

Het personeel draagt bij aan de bevordering van sociale en maatschappelijke competenties, en aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het personeel van de opleiding is in zijn gedrag een voorbeeld voor de studenten: personeelsleden leven de basiswaarden zichtbaar na. Ook signaleert en corrigeert het personeel van de opleiding uitingen van studenten die met de basiswaarden in strijd zijn.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het schoolklimaat en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen, waaronder ook de generieke eisen met betrekking tot burgerschap.
- Artikel 7.2.7, vijfde en zesde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur, en bij de begeleide onderwijsuren met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

KWALITEITSGEBIED BORGING EN AFSLUITING (BA)

BA1. Borging diplomering

De examencommissie borgt deugdelijke diplomering.

Basiskwaliteit

Het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie is voldoende gewaarborgd door het bestuur.

De examencommissie stelt op objectieve en deskundige wijze vast of een student voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma of een certificaat. Zij bewaakt, monitort en analyseert de kwaliteit van de processen die hieraan ten grondslag liggen. Hierdoor zijn het niveau, de complexiteit en de inhoud van de door de student geleverde prestaties, afgestemd op de kwalificatievereisten of het certificaat, geborgd.

De examencommissie borgt in alle fasen van de examinering en diplomering de deskundigheid van de betrokken personen.

De examencommissie bewaakt op een cyclische manier haar eigen werkwijze en eigen kwaliteit met betrekking tot de borging van de examinering, diplomering en certificering voor de opleidingen waarvoor zij verantwoordelijk is. Zij geeft betekenis aan de uitkomsten hiervan en acteert hierop. Hierbij betreft zij eventueel onafhankelijke deskundigen. In voorkomende gevallen worden verbetermaatregelen genomen en wordt toegezien op de realisatie ervan. Hierover wordt jaarlijks verslag gedaan.

De examencommissie geeft op deugdelijke gronden mbo-verklaringen af. Tevens geeft zij op deugdelijke gronden vrijstellingen voor examenonderdelen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

De twee standaarden op het gebied van diplomering en afsluiting en de bijbehorende normering in dit waarderingskader komen overeen met de standaarden en normering in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

BA2. Afsluiting

De opleiding²⁴ onderbouwt dat de student voldaan heeft aan de voorwaarden voor het diploma, een certificaat of een mbo-verklaring.

Basiskwaliteit

De opbouw en inrichting van de afsluiting voldoen aan de eigen vastgestelde kwaliteitseisen voor een betrouwbare diplomering en certificering. Dit sluit aan op de visie op het onderwijs van het team. De examinering is afgestemd op de kwalificatie-eisen wanneer het gaat om diplomering. Dit is inclusief de keuzedelen en de eisen ten aanzien van generieke examenonderdelen.

²⁴ Waar we opleiding schrijven, kan ook team worden gelezen.

De examinering is valide en betrouwbaar en zorgt ervoor dat de student voldoet aan de voorwaarden voor diplomering of certificering. De afnamecondities en de beoordelingen zijn voor studenten gelijkwaardig. De opleiding betreft de beroepspraktijk bij de examinering. De opleiding beoordeelt de bewijzen ten behoeve van de examinering onafhankelijk en deskundig. Deze bewijzen laten in samenhang een passende balans zien tussen vereiste kennis, houding en vaardigheden, waarbij onderdelen van de examinering in de reële beroepspraktijk plaatsvinden. Op basis van de bewijzen stelt de opleiding vast of een student in voldoende mate voldoet aan de kwalificatie-eisen.

De student is volledig en tijdig geïnformeerd over de kwalificatie-eisen en de eisen die de opleiding stelt aan de examinering en diplomering. Deze informatie is voor alle betrokkenen transparant en eenduidig.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

De twee standaarden op het gebied van diplomering en afsluiting en de bijbehorende normering in dit waarderingskader komen overeen met de standaarden en normering in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR)

OR1. Studiesucces

De instelling behaalt met haar studenten leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.²⁵

Basiskwaliteit

De onderwijsresultaten over de afgelopen drie jaar laten zien dat de opleiding studenten voldoende in staat stelt een diploma op het gewenste niveau te behalen. De opleiding zorgt ervoor dat studenten een succesvolle start maken en de studie binnen de vastgestelde studieduur doorlopen. De resultaten laten ook zien dat er doorstroom is naar hogere opleidingsniveaus.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de onderwijsresultaten en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, jo. artikel 1.3.5, sub b, WEB: Instellingen dienen voorts zorg te dragen voor het aanbieden van doelmatige leerwegen, onder andere door ervoor te zorgen dat de opleiding aansluit op het voorafgaand onderwijs en vervolgonderwijs.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB, jo. artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat beroepsopleidingen zo zijn ingericht dat studenten de kwalificatie en de keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen

²⁵ De norm voor studiesucces wordt voor vier jaar vastgesteld, zoals uitgewerkt in bijlage 1 van dit onderzoekskader. We beoordelen het studiesucces aan de hand van deze norm op het niveau van het kwalificatiedossier. Voor bekostigd mbo niveau 2, 3 en 4 is de definitie en uitwerking van Studiesucces geregeld in hoofdstuk 4a van het Uitvoeringsbesluit WEB en in de Regeling studiesucces mbo.

behalen en zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma.

OR3. Vervolgsucces²⁶

De bestemming van de studenten na het (gediplomeerd) verlaten van de opleiding is bekend en voldoet ten minste aan de verwachtingen van de opleiding.

Basiskwaliteit

De opleiding betreft de ontwikkelingen op de (regionale) arbeidsmarkt bij het beleid en de uitvoering daarvan. Zij beschikt over gegevens over het vervolg van de loopbaan van studenten die de opleiding (voortijdig of) met een diploma hebben verlaten. Daarbij kan het gaan om de overstap naar vervolgonderwijs (mbo of hbo), een plek op de arbeidsmarkt dan wel een passend vervolg voor studenten met een specifieke onderwijsbehoefte.

Gezien de relatie tussen vervolgsucces en de onderwijskwaliteit mag in het kader van de kwaliteitszorg verder van de opleiding worden verwacht dat zij hier inzicht in heeft en beleid op voert.

Het vervolgsucces voldoet ten minste aan de verwachtingen van de opleiding in relatie tot de gemiddelde landelijke resultaten van vergelijkbare opleidingen en de situatie op de regionale arbeidsmarkt.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het vervolgsucces en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.5, sub c en d, jo. artikel 6.1.3a, eerste lid, sub c, jo. artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Kennis van de (regionale) arbeidsmarkt is noodzakelijk om aspirant-studenten over het arbeidsmarktperspectief van de opleiding te kunnen informeren en loopbaanoriëntatie en -begeleiding te kunnen bieden.
- Artikel 1.3.6 WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat (zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen) wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs.
- Artikel 6.1.3, eerste lid, jo. artikel 1.3.5, sub b, WEB: Het bestuur zorgt voor doelmatige leerwegen en zorgt ervoor dat een beroepsopleiding alleen wordt aangeboden als er na beëindiging van de opleiding voldoende arbeidsmarktperspectief is voor de studenten. Onder arbeidsmarktperspectief wordt in ieder geval verstaan het perspectief voor gediplomeerde schoolverlaters op het binnen een redelijke termijn vinden van werk op het niveau van de gevolgde opleiding.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE OPLEIDINGEN (SKA)

²⁶ Deze standaard is nieuw; we doen er in 2021 tot 2025 ervaring mee op. Tijdens deze periode zullen we niet oordelen op deze standaard. Bij de doorontwikkeling van deze standaard en het gebruik van data zullen we aansluiten bij de ontwikkelingen in de sector.

SKA1. Visie, ambities en doelen

De opleiding heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

De opleiding heeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, een gedragen visie, ambities en doelen gericht op goed onderwijs. De opleiding stuurt systematisch op de doelen om de beoogde resultaten te behalen.

De opleiding sluit met haar visie, ambities en doelen aan op die van het bestuur, op de resultaten van eerdere evaluaties en op bevindingen uit de interne en externe dialoog. De opleiding richt de voorwaarden in om de onderwijskundige ambities en doelen te bereiken. Daarbij is de interne verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 4.1a.1, vierde lid, WEB: Het bestuur maakt met de docenten afspraken over de wijze waarop de zeggenschap van docenten wordt georganiseerd, waarbij de professionele standaard van de beroepsgroep in acht wordt genomen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, derde lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat opleidingen aantoonbaar voldoen aan enkele eisen, waaronder artikel 7.2.7, vijfde lid, waaruit blijkt dat het onderwijsprogramma moet zijn gericht op het bereiken van onderwijs- en vormingsdoelen van de beroepsopleiding.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De opleiding realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

De opleiding geeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, effectief uitvoering aan de onderwijskundige ambities en doelen en schept de daarvoor benodigde voorwaarden.

De opleiding zorgt op basis van de interne verantwoordelijkheidsverdeling voor een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, waarin doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Daarbij is onderwijskundig leiderschap herkenbaar. Docenten(teams) oefenen daarbij de eigen verantwoordelijkheid bij het inrichten van hun onderwijs uit.

Binnen deze kwaliteitscultuur geeft de opleiding uitvoering aan het stelsel van kwaliteitszorg, zodat gericht wordt gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs en

de naleving van wettelijke voorschriften. De opleiding stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

De opleiding zorgt ervoor dat de deskundigheidsbevordering van het personeel binnen de gestelde doelen gestalte krijgt.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB jo. Artikel 4.2.1, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld, er worden maatregelen en instrumenten gebruikt om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.
- Artikel 1.3.6a WEB: Het bestuur zorgt voor personeelsbeleid, voor zover het de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel betreft.
- Artikel 4.1.a1, eerste lid, WEB: Docenten zijn binnen het onderwijskundig beleid verantwoordelijk voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces van de instelling.
- Artikel 4.1.a1, derde lid, WEB: Docenten beschikken over voldoende zeggenschap, waaronder de zeggenschap over de inhoud van de lesstof en de wijze waarop de lesstof wordt aangeboden.
- Artikel 4.1a.1, vierde lid, WEB: Het bestuur maakt met de docenten afspraken over de wijze waarop de zeggenschap van docenten wordt georganiseerd, waarbij de professionele standaard van de beroepsgroep in acht wordt genomen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, derde lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat opleidingen aantoonbaar voldoen aan enkele eisen, waaronder artikel 7.2.7, vijfde lid, waaruit blijkt dat het onderwijsprogramma moet zijn gericht op het bereiken van onderwijs- en vormingsdoelen van de beroepsopleiding.
- Artikel 8.2.3 eerste lid WEB (indien sprake is van een verkorte opleiding): Het bestuur stelt een regeling vast waarin de toelatingseisen tot een verkorte beroepsopleiding zijn opgenomen en maakt deze openbaar. De toelatingseisen zijn onderscheidend ten opzichte van de vooropleidingseisen, de nadere vooropleidingseisen, en de aanvullende eisen.
- Artikel 8.2.3 tweede lid WEB (indien sprake is van een verkorte opleiding): De toelatingseisen voor de verkorte beroepsopleiding hebben betrekking op de selectiecriteria en de selectieprocedure voor de toelating tot de verkorte beroepsopleiding, houden direct verband met het onderwijsprogramma van de verkorte beroepsopleiding en voldoen ook overigens aan wet- en regelgeving (zie artikel 8.2.3, derde lid).

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

De opleiding evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het beleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

De opleiding monitort, evalueert, analyseert en beoordeelt als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de doelen en het beleid worden gerealiseerd en informeert het bestuur daarover. Het haalt intern en extern actief informatie op om zicht te krijgen op de uitvoering, de resultaten van het onderwijs voor de studenten en de kansen en bedreigingen voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

Bij de beoordeling van de kwaliteit betreft de opleiding het oordeel van de studenten, onafhankelijke deskundigen en andere hiervoor relevante belanghebbenden.

De opleiding analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verwerkt deze wanneer nodig in het (verbeter)beleid, zodat dit bijdraagt aan de ontwikkeling en verbetering van het onderwijs. Daarnaast gebruikt de opleiding de uitkomsten van de evaluatie om de sturing te verbeteren.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld. De beoordeling vindt ook plaats aan de hand van het oordeel van studenten en door betrokkenheid van onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur verantwoordt zich over de beoordeling en het voorgenomen beleid in het licht van de beoordeling.

5.4 Overige wettelijke vereisten

Niet alle (deugdelijkheids)eisen zoals die in de onderwijswet- en regelgeving staan vermeld, zijn opgenomen in het onderzoekskader. Dit neemt niet weg dat de inspectie toeziet op de naleving van (alle) bij of krachtens de onderwijswetten gegeven voorschriften (artikel 3, eerste lid, onder a, sub 1 jo artikel 1, onder d, Wet op het onderwijstoezicht). De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer 'overige wettelijke vereisten'. Als we een tekortkoming constateren in de naleving van een 'overig' wettelijk vereiste kunnen we daarop een herstelopdracht geven.

Daarnaast spreken we ook van 'overige wettelijke vereisten' als we in een bestuursonderzoek of in een onderzoek bij een bestuur een onderdeel van een standaard hebben onderzocht en beoordeeld zonder de gehele standaard te onderzoeken en te beoordelen. Onze bevindingen over de onderzochte overige wettelijke vereisten tellen niet mee in de beslisregels over het eindoordeel²⁷, maar er kunnen uiteraard wel herstelopdrachten op gegeven worden.

In ons jaarwerkplan, dat op de website van de inspectie wordt gepubliceerd, geven we aan welke thema's we in dat jaar onderzoeken. Ook op grond van meldingen en

²⁷ Met uitzondering van de beslisregel voor het oordeel 'Goed' in MBO.

signalen kunnen we besturen en opleidingen bevragen op het naleven van de overige wettelijke vereisten. Niet-naleving van (een of meer van) de overige wettelijke vereisten kan op opleidingsniveau in dat geval niet leiden tot een oordeel Onvoldoende of tot het oordeel Zeer Zwak. Wel moet de opleiding/het bestuur de tekortkoming binnen een door de inspectie te bepalen termijn herstellen. Om voor de waardering Goed in aanmerking te komen, moet een opleiding, in aanvulling op de wettelijke eisen van de standaarden, ook aan alle overige wettelijke vereisten voldoen.

6 Oordelen en waarderen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we oordelen en waarderen. We doen dat zo transparant mogelijk, aan de hand van het waarderingskader op bestuurs- en opleidingsniveau en met de beschrijving van de oordeelsvorming, zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Onze oordelen gaan altijd over de gerealiseerde kwaliteit van de (be)sturing en over het onderwijs dat studenten ontvangen.

We gaan in dit hoofdstuk eerst in op hoe we omgaan met het raamwerk van de kernfuncties op stelselniveau (paragraaf 6.2), zoals opgenomen in hoofdstuk 3. Dat hanteren we uitsluitend vanuit onze stimulerende rol. Daarna leggen we uit hoe we op basis van de waarderingskaders voor besturen en opleidingen (hoofdstuk 4 en 5) oordelen en waarderen. In het algemeen bepaalt het al dan niet voldoen aan de deugdelijkheidseisen of een standaard Voldoende of Onvoldoende is. De waardering Goed spreken we uit als ambities, rondom basiskwaliteit en/of daarboven uitstijgend, gerealiseerd worden. We beschrijven dit in paragraaf 6.3. In paragraaf 6.4 zijn beslisregels voor de beoordeling van de standaarden voor het bestuur beschreven, gevolgd door de beslisregels voor de beoordeling van onderwijskwaliteit van opleidingen in paragraaf 6.5.

6.2 Stimuleren op stelselniveau

In hoofdstuk 3 is het stelseltoezicht beschreven. We reflecteren daarop en spreken geen oordelen uit. We gebruiken het raamwerk om de drie kernfuncties van het onderwijs, namelijk kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen en daarnaast de belangrijke voorwaarden daarvoor te beschouwen. We beschrijven jaarlijks in 'De Staat van het Onderwijs' (paragraaf 7.2) hoe het met de kernfuncties en voorwaarden van het onderwijsstelsel is gesteld.

We bespreken deze thema's bij onderzoeken bij besturen en opleidingen. Uit onze gegevens op stelselniveau kan blijken dat de kwaliteit van (een deel van) de kernfuncties in een bepaalde regio in hoge of juist mindere mate gerealiseerd wordt. Door ambities van besturen rondom kernfuncties in een open dialoog te bespreken en te verkennen, leggen we een verbinding tussen opleidingen en hun invulling van de kernfuncties.

6.3 Oordelen en waarderen standaarden bestuur en opleidingen

Voor het beoordelen en waarderen van de kwaliteit van besturen en opleidingen gebruiken we de standaarden zoals beschreven in de hoofdstukken 4 en 5. Een standaard bestaat uit een beschrijving van de basiskwaliteit, gebaseerd op de deugdelijkheidseisen. Per standaard besteden we daarnaast aandacht aan de vragen naar aanvullende ambities.

Of een standaard als Voldoende of Onvoldoende wordt beoordeeld, is gebaseerd op de vraag of het bestuur/de opleiding voldoet aan de deugdelijkheidseisen en daarmee basiskwaliteit realiseert. Voor de waardering Goed wordt de realisatie van

ambities betrokken. Onderstaande tabel geeft aan hoe het oordeel en de waardering op standaardniveau tot stand komt:

Oordeel en waardering op standaardniveau

Oordeel/waardering standaard	Norm voor standaarden
Goed	Het bestuur of de opleiding voldoet aan de deugdelijkheidseisen en realiseert ook ambities die daarboven uitstijgen.
Voldoende	Het bestuur of de opleiding voldoet aan de deugdelijkheidseisen en realiseert daarmee basiskwaliteit.
Onvoldoende	Het bestuur of de opleiding voldoet niet aan de deugdelijkheidseisen.

Normering standaard basisvaardigheden

De standaard OP0 krijgt vanaf 1 augustus 2025 een oordeel op het niveau van de standaard en weegt vanaf die datum mee voor het eindoordeel op school-, afdelings- of opleidingsniveau. Een Onvoldoende op deze standaard leidt echter niet gelijk tot het eindoordeel Onvoldoende op school-, afdelings- of opleidingsniveau, daarvoor moet ook minimaal één andere standaard onvoldoende zijn. De standaard OP0 wordt als Onvoldoende beoordeeld als twee van de drie basisvaardigheden onvoldoende zijn. De inspectie maakt hierbij geen onderscheid tussen de drie basisvaardigheden. Als er sprake is van het oordeel Onvoldoende op één van de basisvaardigheden, dan is het oordeel op de standaard OP0 dus Voldoende. In dat geval geeft de inspectie wel een herstelopdracht om de tekortkomingen op de betreffende basisvaardigheid op te heffen.

6.4 Oordelen en waarderen op bestuursniveau

Om basiskwaliteit op de opleidingen te kunnen waarborgen, gaan we ervan uit dat het bestuur in staat is om de kwaliteitscyclus, zoals uitgedrukt in de wettelijke eisen van de drie standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (zie hoofdstuk 4), uit te voeren. Daar waar dat niet het geval is, leidt dit tot een Onvoldoende op het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Als het bestuur aan de deugdelijkheidseisen voldoet en ambities realiseert, waarderen we het kwaliteitsgebied als Goed. Hoe het oordeel of de waardering op bestuursniveau tot stand komt, ziet er als volgt uit:

Oordeel en waardering op bestuursniveau

Oordeel/waardering bestuursniveau	Norm kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie
Goed	Twee standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie zijn Goed en de derde is ten minste Voldoende.
Voldoende	Alle drie de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie zijn ten minste Voldoende.

Oordeel/waardering bestuursniveau	Norm kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie
Onvoldoende	Een of meer standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie is/zijn Onvoldoende.

Het niet voldoen aan een deugdelijkheidseis van financiële continuïteit of rechtmatigheid leidt in alle gevallen tot een herstelopdracht voor het bestuur. Dit geldt ook als de jaarstukken van het bestuur niet zijn ingediend zoals wettelijk vereist is. De mate waarin het oordeel of waardering van de betreffende standaard binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie wordt aangepast is afhankelijk van de ernst van de tekortkoming.

6.5 Oordelen en waarderen op opleidingsniveau

Het oordeel of de waardering over de kwaliteit van de opleiding (eindoordeel) komt tot stand op basis van de volgende normen.

Eindoordeel opleidingsniveau

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Goed	Alle standaarden zijn minimaal Voldoende én de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (SKA2) is Goed, evenals ten minste twee standaarden uit de andere kwaliteitsgebieden van het waarderingskader voor opleidingen. Alle onderzochte overige wettelijke vereisten worden nageleefd én de financiële continuïteit op bestuursniveau voldoet aan de wettelijke vereiste.
Voldoende	De standaarden Studiesucces, Pedagogisch-didactisch handelen, Beroepspraktijkvorming en Veiligheid zijn Voldoende én niet meer dan één andere standaard in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende. Ook zijn de standaarden Borging diplomering en Afsluiting als Voldoende beoordeeld.
Onvoldoende (examenkwaliteit) ²⁸	De standaard Borging diplomering en/of Afsluiting is Onvoldoende.
Onvoldoende (onderwijskwaliteit)	De standaard Studiesucces of Pedagogisch-didactisch handelen of Beroepspraktijkvorming of Veiligheid is Onvoldoende, óf meer dan één van de andere standaarden in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat zijn Onvoldoende.

²⁸ Het recht op examinering kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen op grond van artikel 6.1.5b WEB.

Zeer zwak ²⁹	De standaard Studiesucces is Onvoldoende, én een of meer van de volgende standaarden is Onvoldoende: Pedagogisch-didactisch handelen (voor zover het art. 7.4.8 WEB betreft), en/of Beroepspraktijkvorming en/of Veiligheid.
-------------------------	--

We merken hier op dat, in lijn met de met het veld gemaakte afspraken, de inspectie niet meer zonder meer het oordeel Onvoldoende opleiding toepast als blijkt dat alleen de onderwijsresultaten onder norm zijn. Bij een onderzoek zullen we expliciet vragen welk beeld de instelling zelf heeft van de onderwijskwaliteit, om welke redenen studenten zijn uitgevallen, welke aspecten daarvan beïnvloedbaar zijn en welke maatregelen de opleiding heeft getroffen ter vermindering van de uitval en verbetering van de kwaliteit. Ook vragen we hoe het bestuur hierop stuurt.

De waardering Goed is bedoeld om goede kwaliteit op opleidingen te waarderen en te stimuleren. We gaan ervan uit dat deze opleidingen een brede basiskwaliteit hebben. Dat betekent dat er onomwonden een positief antwoord gegeven kan worden op de kernvragen voor goed onderwijs. Deze kernvragen zijn: krijgen studenten goed onderwijs (Onderwijsproces), voelen ze zich veilig (Veiligheid en schoolklimaat) en leren ze genoeg (Onderwijsresultaten)? Dit vraagt een expertoordeel over de integrale kwaliteit van de opleiding. Dit betekent dat wij van goede opleidingen verwachten dat zij aan ons laten zien hoe zij hun visie, ambities en doelen uitvoeren (SKA2) en welke kwaliteit dit in de praktijk oplevert, zoals te zien aan de standaarden voor Onderwijsproces en Veiligheid en schoolklimaat.

6.5.1 *Eindoordeel zeer zwak*

Vanaf 1 augustus 2022 is er een expliciete wettelijke basis voor het oordeel van de inspectie dat de kwaliteit van een opleiding op niveau 2,3 en 4 van bekostigde instellingen zeer zwak is (art. 6.1.4b WEB). Het inspectierapport waarin de inspectie tot het oordeel komt dat de kwaliteit van het onderwijs zeer zwak is, geldt na de vaststelling daarvan als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (art. 20 lid 6 WOT). Een bestuur kan tegen het oordeel zeer zwak en tegen de daaruit voortvloeiende waarschuwing bezwaar maken. Tegen de beslissing op bezwaar kan beroep worden ingesteld.

6.5.2 *Normering bij niet te beoordelen resultaten*

Op grond van nieuw artikel 6.1.4b WEB per 1 augustus 2022 moet de standaard studiesucces worden gemeten en beoordeeld op de wijze zoals voorgeschreven in hoofdstuk 4a van het Uitvoeringsbesluit WEB en de Regeling houdende uitwerking maatstaven voor studiesucces in het mbo om tot het oordeel zeer zwak te kunnen komen ten aanzien van een bekostigde beroepsopleiding. Deze standaard is (vooralsnog) niet uitgewerkt voor bekostigd entree. Voor bekostigde opleidingen op niveau 2,3 of 4 kan het bovendien voorkomen dat studiesucces niet beoordeeld kan worden. Hiervoor is maatwerk nodig en daar voorziet voornoemde regelgeving (vooralsnog) niet in ³⁰

²⁹ De rechten genoemd in artikel 1.3.1 van de WEB kunnen (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen op grond van artikel 6.1.4, eerste lid, onder a, WEB.

³⁰ De Regeling houdende uitwerking maatstaven voor studiesucces regelt weliswaar in art. 9 wanneer er geen beoordeling van studiesucces plaatsvindt (nl. in een maatwerksituatie) en wanneer sprake is van een maatwerksituatie, maar hoe 'studiesucces' in de zin van art. 6.1.4b WEB in die gevallen moet worden beoordeeld of dat het oordeel 'Zeer zwak' in die gevallen op een andere manier kan worden gekregen, is niet verder uitgewerkt. Dat maakt dat op dit moment strikt genomen in een maatwerksituatie ook niet het oordeel 'Zeer zwak' in de zin van art. 6.1.4b WEB kan worden gegeven.

Het eindoordeel Zeer zwak kan dan ook tot die nadere uitwerking dan wel een eventuele wetswijziging niet meer worden gegeven aan bekostigd entree en situaties waarin maatwerk nodig is voor de berekening van het studiesucces. De inspectie geeft in die gevallen dus ook niet het eindoordeel 'Zeer zwak' met als ultieme consequentie de ontneming van het recht om de opleiding te verzorgen (art. 6.1.4 lid 1 sub a WEB), maar het eindoordeel 'Onvoldoende met risico op bekostigingssanctie' met in beginsel als ultieme consequentie het opschorten of inhouden van (een deel van) de bekostiging (art. 10.1 van de WEB).

Normering bij niet te beoordelen resultaten

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Goed	Alle standaarden zijn minimaal Voldoende én de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (SKA2) is Goed, evenals ten minste twee standaarden uit de andere kwaliteitsgebieden van het waarderingskader voor opleidingen. Alle onderzochte overige wettelijke vereisten worden nageleefd én de financiële continuïteit op bestuursniveau is op orde.
Voldoende	De standaarden Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, Beroepspraktijkvorming en Veiligheid zijn Voldoende én niet meer dan één andere standaard in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende. Ook zijn de standaarden Borging diplomering en Afsluiting als Voldoende beoordeeld.
Onvoldoende (examenkwaliteit) ³¹	De standaard Borging diplomering en/of Afsluiting is Onvoldoende.
Onvoldoende (onderwijskwaliteit)	De standaard Ontwikkeling en begeleiding of Pedagogisch-didactisch handelen of Beroepspraktijkvorming of Veiligheid is Onvoldoende, óf meer dan één van de andere standaarden binnen de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat zijn Onvoldoende.
Onvoldoende met risico op bekostigingssanctie	Twee of meer van de volgende standaarden zijn Onvoldoende: Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, Beroepspraktijkvorming, Veiligheid.

6.6 Oordeelsvorming

6.6.1 Beoordelen naleving deugdelijkheidseisen

Bij onze oordeelsvorming hanteren we bovengenoemde normering als richtlijn. De mate waarin de onderwijspraktijk de essentie en de bedoeling van met name de

³¹ Het recht op examinering kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen op grond van artikel 6.1.5b WEB.

deugdelijkheidseisen tentoonspreidt, is bepalend voor ons oordeel. Voor het oordeel Voldoende gaan we er in principe van uit dat aan alle deugdelijkheidseisen die horen bij de standaard is voldaan. We beoordelen de kwaliteit zoals in de standaard is omschreven integraal en niet elke deugdelijkheidseis van de standaard op zichzelf. Het kan zijn dat een bestuur of opleidingen op een standaard een positief beeld laat zien, maar op een bepaald element van de standaard (nog) niet. Als dit beperkt van invloed is op de aangetroffen kwaliteit van de opleidingen of voor studenten én als de tekortkoming eenvoudig en op korte termijn kan worden hersteld, dan geven we het oordeel Voldoende op de standaard. Het bestuur krijgt dan een opdracht tot herstel (herstelopdracht) voor dit bepaalde onderdeel van de standaard en zorgt voor de naleving. Wanneer niet is voldaan aan de deugdelijkheidseisen van financiële continuïteit of rechtmatigheid, kan de betreffende standaard binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambities niet als Voldoende worden beoordeeld of als Goed worden gewaardeerd.

6.6.2 *Waarderen van ambities*

Zowel besturen als opleidingen hebben vanuit hun visie ambities. Deze ambities kunnen gaan over de basiskwaliteit en er zijn ambities die daarboven uitstijgen. Naast het voldoen aan de deugdelijkheidseisen, baseren we een waardering Goed op het geheel aan gerealiseerde ambities door het bestuur of door de opleiding bij een betreffende standaard. We onderzoeken of het bestuur (bij een vierjaarlijks onderzoek) of de opleiding (bij een onderzoek op opleidingsniveau) de voorgenomen ambities uitvoert en realiseert. De waardering Goed op opleidingsniveau is vier jaar geldig.

6.6.3 *Omgeving van bestuur en opleiding*

De omgeving en de condities waarin het bestuur en de opleiding opereren, kunnen in positieve of negatieve zin de onderwijskwaliteit en het financieel beheer beïnvloeden. Omgevingsfactoren en condities zijn bijvoorbeeld de kenmerken en de ontwikkeling van de studentenpopulatie, de beschikbaarheid van personeel, een fusiegeschiedenis, de huisvesting, de organisatieontwikkeling en de ontwikkeling van het bestuur. We verwachten dat besturen en opleidingen met hun visie, ambities, doelen en beleid op deze factoren inspelen om de kernfuncties voor het onderwijs voor al hun studenten te realiseren. Onze oordelen gaan altijd over de gerealiseerde kwaliteit van de (be)sturing en van het onderwijs dat studenten ontvangen. Omgeving en condities spelen hoofdzakelijk een rol bij het bepalen van de invulling van het onderzoek en eventueel bij het vervolgtoezicht.

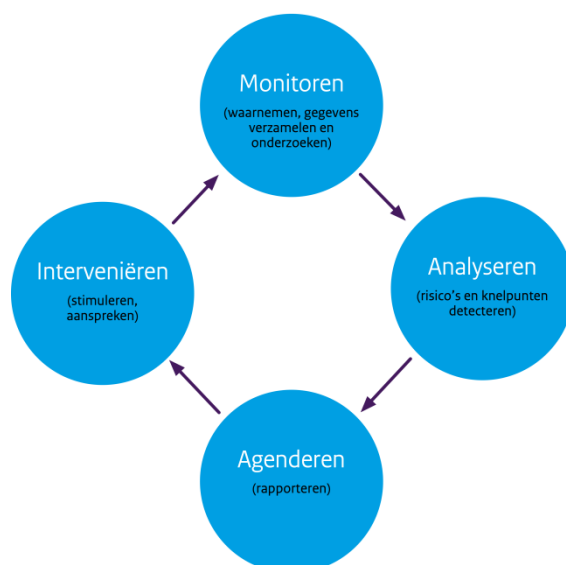
7 Werkwijze toezicht

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we het toezicht uitvoeren. We beschrijven in paragraaf 7.2 eerst onze werkwijze voor het stelseltoezicht. Aan de kernfuncties van het stelsel geven besturen en opleidingen invulling. Daarnaast waarborgen besturen de uitvoering en kwaliteit van het onderwijs op de opleidingen onder hun bestuur. In paragraaf 7.3 beschrijven we de werkwijze voor het toezicht op besturen en opleidingen. In paragraaf 7.4 staat welke activiteiten we hiervoor ondernemen³². In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaan we in op onze werkwijze bij het vervolgtoezicht.

7.2 Stelseltoezicht

7.2.1 Werkwijze van het stelseltoezicht

Figuur 3 Cyclus stelseltoezicht

Via het stelseltoezicht geven we een beeld van de kwaliteit van het Nederlandse onderwijsstelsel. We signaleren waar het goed gaat en waar niet, agenderen thema's en dragen bij aan het oplossen van knelpunten. Door het stelsel als geheel in ogenschouw te nemen, krijgen we bijvoorbeeld zicht op onderwijsloopbanen, knelpunten bij overgangen tussen sectoren en (on)gelijkheid van kansen. Zo kunnen we bevorderen dat het onderwijs aan studenten steeds beter wordt. In hoofdstuk 3 is hiervoor een raamwerk met een beschrijving van stelselkwaliteit opgenomen. In het stelseltoezicht zetten we een aantal stappen (zie figuur 7.2.1a):

- We monitoren trends en ontwikkelingen in het Nederlandse onderwijs.
- We analyseren waar het goed gaat, maar reflecteren ook op de knelpunten die risico's vormen voor de kwaliteit van het stelsel.

³² Zie het woord vooraf voor de actuele toezichtontwikkelingen.

- We agenderen welke belangrijke risicovolle knelpunten we zien voor het onderwijsstelsel en rapporteren daarover, onder andere jaarlijks in 'De Staat van het Onderwijs'.
- We interveniëren wanneer dat vanuit de stimulerende functie van het toezicht passend is. We doen dat via het stelsel-, bestuurs- en opleidingstoezicht, maar ook door andere activiteiten om het onderwijsveld te stimuleren de kwaliteit te verhogen.

In paragraaf 7.2.2 gaan we verder in op hoe we monitoren en analyseren. In paragraaf 7.2.3 beschrijven we hoe we agenderen en interveniëren.

7.2.2 *Monitoring en analyse van ontwikkelingen*

Aan de hand van het raamwerk van de kwaliteitsbeschrijving van het stelsel (zie hoofdstuk 3) volgen we systematisch de ontwikkelingen in het onderwijsstelsel. We kijken naar hoe het geheel van besturen en opleidingen samen de drie kernfuncties vervult: kwalificatie, socialisatie en allocatie, waaronder selectie en gelijke kansen. Ook kijken we naar de essentiële voorwaarden om deze te verwezenlijken: de doelmatigheid, zoals te zien aan beschikbaarheid en besteding van financiële middelen, het personeelsbeleid, de kwaliteitszorg en het bestuurlijk handelen.

Voor de monitoring en aansluitende analyse verzamelen we gegevens uit verschillende bronnen. We gebruiken bestaande gegevens, gegevens uit stelsel- en instellingstoezicht, signalen en we verzamelen zelf gegevens door thematisch onderzoek.

Bestaande gegevens, gegevens uit stelsel- en instellingstoezicht en signalen

We gebruiken gegevens uit het toezicht op besturen en opleidingen, waaronder gegevens die het bestuur zelf beschikbaar heeft. Daarnaast gebruiken we signalen die we over het onderwijs ontvangen. Verder maken we gebruik van gegevens van andere organisaties en van wetenschappelijk onderzoek. We analyseren het grootste gedeelte van de gegevens minimaal jaarlijks, maar het kan ook zijn dat we meerdere keren per jaar analyses maken. We analyseren ook prestaties in brede zin en kijken specifiek naar risico's voor de kwaliteit van onderwijs.

Themaonderzoek

We monitoren ontwikkelingen door besturen en opleidingen te onderzoeken of door samen te werken met anderen om gegevens te verzamelen. We noemen dit themaonderzoek. Verschillende doelstellingen voor een themaonderzoek zijn bijvoorbeeld:

- het krijgen van een beeld van de ontwikkeling van de kwaliteit van een bepaald (stelsel)aspect bij besturen of opleidingen;
- het verkrijgen van inzichten en, waar mogelijk, het vinden van verklaringen voor risico's of stelselknelpunten, zoals bij een regionaal probleem of voor een specifieke doelgroep.

We richten het themaonderzoek in op basis van actuele vraagstukken of gesignaleerde stelselproblemen. Dit doen we soms bij een bestuur of een opleiding. In dat geval combineren we het themaonderzoek eventueel met het vierjaarlijks onderzoek bij het bestuur en opleidingen, zoals beschreven in paragraaf 7.3. Ook is het mogelijk dat we op een andere manier onderzoek doen, bijvoorbeeld door vragenlijsten uit te zetten, mee te kijken in het onderwijsproces, gesprekken te voeren met meerdere besturen of opleidingen tegelijk of gesprekken te voeren met bijvoorbeeld wetenschappers en deskundigen.

Met ons thematisch onderzoek willen we in kaart brengen in hoeverre het onderwijsstelsel erin slaagt de eerdergenoemde kernfuncties van het onderwijs te realiseren. Daarbij zoeken we naar verklaringen voor wat niet goed gaat en willen we laten zien wat wel en niet bijdraagt aan het realiseren van de kernfuncties. Hierover gaan we actief de dialoog aan met betrokkenen.

Wat we willen onderzoeken, nemen we op in het Jaarwerkplan. Hierin beschrijven we meerjarige onderzoeksprogramma's en eenmalige themaonderzoeken die gericht zijn op het in beeld brengen van de kernfuncties of gesignaleerde knelpunten in het stelsel. Urgente thema's kunnen leiden tot verschuiving of uitbreiding van onze onderzoeksagenda.

7.2.3

Agenderen en interveniëren

Voor het agenderen en interveniëren in het stelseltoezicht onderscheiden we vier soorten activiteiten. Deze beschrijven we hierna. Agenderen en interveniëren liggen soms dicht bij elkaar, omdat agenderen een vorm van interveniëren is.

De Staat van het Onderwijs

Jaarlijks brengen we 'De Staat van het Onderwijs' uit. Hierin geven we weer hoe het onderwijsstelsel in Nederland ervoor staat. Wat gaat er goed en waar zijn knelpunten, kansen en risico's? Ook de informatie over onze verrichte (thema)onderzoeken maakt deel uit van 'De Staat van het Onderwijs'. Deze rapportagetaak van de inspectie is vastgelegd in de Grondwet (artikel 23, achtste lid) en in de Wet op het onderwijstoezicht (WOT).

Thematisch rapporteren

De uitkomsten van themaonderzoeken brengen we op verschillende manieren onder de aandacht van besturen, opleidingen en de samenleving. Het doel hiervan is om de stand van zaken over het betreffende thema weer te geven en om risico's en knelpunten te agenderen. Ook stimuleren we samenwerking zodat (verdere) verbeteringen kunnen plaatsvinden. Dat doen we vaak in de vorm van een onderzoeksrapport, maar ook in de vorm van een symposium, een bezoek van inspecteurs, een podcast of een webinar. We richten ons hierbij zo direct mogelijk op de doelgroep die het meest betrokken is, zoals leraren of bijvoorbeeld op alle partners in een specifieke regio.

Thema's als onderdeel van het toezicht bij besturen en opleidingen

Bij de uitvoering van ons toezicht bij besturen en opleidingen bespreken we soms thema's, specifieke knelpunten en goede voorbeelden vanuit de regionale of lokale context. Zo hebben we aanknopingspunten om met bestuur en opleidingen over hun ambities die de kernfuncties raken in gesprek te gaan in aansluiting op hun omgeving, of risico's.

Interventies op maat

Naast de hiervoor genoemde activiteiten zetten we waar dat passend is ook specifieke interventies in. Uit diverse bronnen komen onderwerpen van het onderwijsstelsel naar voren die we, met het oog op het publiek belang, willen adresseren. Zo kan er een knelpunt zijn waar op lokaal niveau meerdere besturen, een samenwerkingsverband, groepen werkgevers en de gemeente een rol in hebben. En dan loont het om het knelpunt bij deze actoren samen te agenderen.

Voorbeelden daarvan zijn regionale gesprekken over de aanpak van het lerarentekort, krimp of zorg voor specifieke groepen studenten.

7.3 Toezicht op besturen en opleidingen

Bij het toezicht op de besturen en opleidingen staat centraal hoe besturen de (financiële) kwaliteit van het onderwijs waarborgen en bevorderen. Om deze vragen te beantwoorden doen we onderzoek op het niveau van bestuur en opleidingen. We lichten hieronder eerst onze werkwijze toe en gaan vervolgens in op de toezichtsactiviteiten.

7.3.1 *Werkwijze toezicht op besturen en opleidingen*

De eindverantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit op de opleidingen ligt bij de besturen. Bij de uitvoering van het toezicht op besturen en opleidingen gaan we uit van proportionaliteit, maatwerk, transparantie en verantwoording. We lichten in paragraaf 7.3.2 proportionaliteit en maatwerk verder toe.

- proportionaliteit: we stemmen de intensiteit van het toezicht op het bestuur en de opleidingen af op de kwaliteit van het bestuur;
- maatwerk: omdat besturen en opleidingen sterk verschillen in grootte, (regionale en lokale) omstandigheden en ontwikkeling, bepalen we bij elk onderzoek de inrichting en de opzet. We zetten verschillende onderzoeks- en verificatie-activiteiten in;
- transparantie en verantwoording: bij de start van een onderzoek gaan we in gesprek met het bestuur en onderbouwen we de gekozen onderzoeksopzet. Gedurende het onderzoek informeren we het bestuur over eventuele aanpassingen hierin. We onderbouwen na afloop van het onderzoek de uitkomsten in de rapportage en passen hoor en wederhoor toe. We baseren onze oordelen, voor zover mogelijk, op minimaal drie verschillende bronnen. Dit noemen we triangulatie en daarmee waarborgen we onze onderzoekskwaliteit.

7.3.2 *Proportionaliteit en maatwerk*

We stemmen de intensiteit van het toezicht af op de kwaliteit van het bestuur. Het toezicht is daarmee proportioneel. Hoe effectiever het bestuur in staat is om te sturen op de kwaliteit van het onderwijs en het financieel beheer, de kwaliteit waarborgt op zijn opleidingen en zich daarover verantwoordt, hoe minder intensief het toezicht. Het omgekeerde geldt ook: hoe minder goed het bestuur in staat is de (financiële) kwaliteit te waarborgen en zich erover te verantwoorden, hoe intensiever we het toezicht inrichten. Urgente signalen of klachten kunnen in alle gevallen aanleiding zijn voor onderzoek, ook als de eerdere kwaliteitsbeoordeling van het bestuur Voldoende of Goed was. Om te bepalen of dit nodig is, zullen wij, indien mogelijk, het signaal eerst bespreken met het bestuur.

We bepalen de intensiteit van het toezicht op basis van onze gegevens over de kwaliteit van het bestuur. Deze inschatting bouwen we op uit een analyse van de bij ons beschikbare gegevens en aanvullende andere bronnen:

- We hebben alle besturen in de afgelopen vier jaar onderzocht en beoordeeld. De uitkomsten daarvan en van andere momenten van onderzoek of contact vormen de start van ons beeld van de kwaliteit van het bestuur en van de kwaliteit van de invulling van hun (interne) waarborgfunctie.
- Dit beeld vullen we aan op basis van gegevens uit de prestatie- en risicoanalyse die we jaarlijks per bestuur en voor alle opleidingen uitvoeren (zie paragraaf 7.3.3). We analyseren de ontwikkeling van deze gegevens in de tijd en ten opzichte van andere besturen.

- Signalen die over een bestuur en de opleidingen bij de inspectie binnenkomen, betrekken we bij de analyse om de kwaliteit van het bestuur in beeld te brengen. Denk hierbij aan actuele ontwikkelingen, zoals mogelijke incidenten of andere berichten.

De analyse van het geheel aan informatie gebruiken we om de intensiteit van het toezicht te bepalen. Het geeft ons zicht op het al dan niet aanwezig zijn van (mogelijke) risico's voor de onderwijskwaliteit en/of risico's voor de kwaliteit van het bestuur. Dit is de basis van waaruit we de proportionaliteit van het toezicht bepalen: het toezicht kan intensief zijn, maar ook minder intensief.

Daarna werken we de toezichtsactiviteiten uit die aansluiten op de omstandigheden van het bestuur. Welke onderzoekinstrumenten hebben we nodig om bij het desbetreffende bestuur de kwaliteit te beoordelen? Is er sprake van een eenpitter of vallen er meerdere opleidingen onder het bestuur? Bij kleine besturen en eenpitters houden we in onze benadering rekening met de gekozen samenhang van de sturing tussen het opleidings- en bestuursniveau. Met wie voeren we gesprekken, waar en hoe kijken we mee in het onderwijs? Dit is het maatwerk in het toezicht. Hoe dit intensieve en minder intensieve (vervolg)toezicht eruitziet, lichten we toe in paragraaf 7.4 en 7.5.

7.3.3

Jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse

De monitoring van de prestaties op het niveau van het bestuur en hun opleidingen helpt ons om tijdig eventuele risico's op het spoor te komen en inzicht te krijgen in het functioneren van het bestuur. We doen dit conform artikel 11 van de WOT aan de hand van een aantal indicatoren. Die indicatoren betreffen onder andere financiële gegevens, gegevens over het personeel, over de veiligheid op opleidingen en de resultaten en doorstroom van studenten. Ten minste eenmaal per jaar voeren we een analyse uit op de data die we met de monitor verkrijgen. Als er een vermoeden van risico's is, voeren we een risicoanalyse uit.

Deze zogeheten expertanalyse bevestigt al dan niet de vermoedens van tekortkomingen ten aanzien van de onderwijskwaliteit en/of het financieel beheer. De analyse wordt uitgevoerd door een expertteam, waarin kennis en deskundigheid op het terrein van data-analyse, onderwijskwaliteit en financieel beheer aanwezig zijn. Zo ontstaat een integraal beeld van de onderwijskwaliteit, de sturingskwaliteit en de financiën.

7.4

Toezichtsactiviteiten bij besturen en opleidingen

Het toezicht op besturen en opleidingen omvat meerdere activiteiten. We onderzoeken besturen eens in de vier jaar. Dit onderzoek heet 'Het vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en opleidingen' (hierna: vierjaarlijks onderzoek). Zoals in paragraaf 7.3 is beschreven, doen we dat proportioneel en op maat. Binnen het vierjaarlijks onderzoek kijken we ook naar opleidingen want op opleidingsniveau verifiëren we of de besturing door het bestuur effectief is en of het bestuur (be)stuurt op basis van een actueel beeld van de kwaliteit. We beschrijven dit type onderzoek in paragraaf 7.4.1.

Gezien het belang van meer zicht op schoolniveau heeft de inspectie ruimte gecreëerd voor intensiever toezicht op scholen. Daarom was het in 2024 en is het ook in 2025 niet mogelijk de bestuursgerichte vierjaarscyclus volledig uit te voeren. De inzet van de inspectie is voorsnog om de vierjaarscyclus vanaf 2026 weer

volledig uit te voeren, met risico-onderzoek bij risicobesturen en substantieel lichtere, proportionele bezoeken bij jaarlijks ongeveer een kwart van de besturen. We houden daarbij wel rekening met de vraag die er tegelijkertijd ligt om met de beschikbare capaciteit meer scholen te bezoeken en met de (mogelijke) beperkingen die daaruit voortvloeien voor onderzoeken bij besturen. Om deze redenen gebruiken we bij de uitvoering van het toezicht in de praktijk voorlopig de term 'bestuursonderzoek', en niet het in dit onderzoekskader gebruikte 'vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen'.

Ook tussentijds doen we onderzoek op opleidingen. Dit doen we als er risico's zijn en bij themaonderzoeken en steekproef-kwaliteitsonderzoeken die in relatie staan tot het stelseltoezicht. Onderzoeken kunnen zowel aangekondigd als onaangekondigd plaatsvinden. We beschrijven de onderzoeken op opleidingsniveau in paragraaf 7.4.2.

Er kunnen zowel binnen het vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en opleidingen als tussentijds onderzoeken plaatsvinden rondom financieel beheer. Dit beschrijven we in paragraaf 7.4.3. Ten slotte zijn er nog enkele andere onderzoeksactiviteiten; die zijn beschreven in paragraaf 7.4.4.

De hier beschreven toezichtsactiviteiten zijn aangevuld met twee nieuwe toezichtsactiviteiten. Zie hiervoor het woord vooraf.

7.4.1

Vierjaarlijks onderzoek bestuur en opleidingen

In het vierjaarlijks onderzoek willen we weten of de (be)sturing door het bestuur op de kwaliteit van de opleidingen op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs (stelselthema's). We hanteren daarvoor het waarderingskader voor besturen, zoals beschreven in hoofdstuk 4.

Het vierjaarlijks onderzoek bestaat doorgaans uit de onderdelen die in figuur 7.4.1a zijn beschreven. We bepalen de intensiteit van het toezicht (proportionaliteit) op basis van onze gegevens en we houden in de uitvoering van het onderzoek rekening met de specifieke inrichting en context van het bestuur en de opleidingen (maatwerk).

Figuur 7.4.1a Stappen van het vierjaarlijks onderzoek bestuur en opleidingen

Stap	Toelichting
1. Analyse	Met de analyse krijgen we een voorlopig beeld van de kwaliteitszorg, de onderwijskwaliteit en het financieel beheer. We analyseren de beschikbare monitoringsinformatie en betrekken hierbij gegevens van het bestuur, zoals openbare of eerder ingezonden documenten. Zo komen we tot onderzoeksvragen die nodig zijn om de kwaliteit te beoordelen volgens het waarderingskader voor besturen (hoofdstuk 4).
2. Startgesprek met het bestuur	In het startgesprek geeft het bestuur ons een beeld van de eigen (financiële) kwaliteit, de kwaliteitszorg, de resultaten en de ontwikkelingen en bespreken we de bevindingen van onze analyse. Op basis hiervan bepalen we de onderzoeksactiviteiten.

3. Onderzoeksplan	Het onderzoeksplan bevat de inrichting en verantwoording van het vierjaarlijks onderzoek. Dit geeft inzicht in het doel, de onderzoeksvragen, de opzet, de inhoud en de intensiteit van het vierjaarlijks onderzoek voor het bestuur. We beschrijven welke verificatie-activiteiten (zie tekstkader hieronder) we gaan uitvoeren. Van tevoren bespreken we dit plan met het bestuur.
4. Uitvoeren onderzoeksactiviteiten	Het onderzoek bestaat uit verificatie-activiteiten op opleidings- en bestuursniveau. Daarbij kunnen we ook andere belanghebbenden betrekken. Op bestuursniveau voeren we in elk geval een gesprek met het interne toezicht. Ook kunnen we aanvullende gesprekken met het bestuur en andere geledingen voeren of andere onderzoeksactiviteiten op bestuursniveau uitvoeren. Daarnaast kunnen risico-kwaliteitsonderzoeken en onderzoeken naar de waardering Goed (zie paragraaf 7.4.2) onderdeel uitmaken van het vierjaarlijks onderzoek.
5. Rapportage	In het (concept)rapport leggen we onze bevindingen en oordelen vast. We geven een oordeel op bestuursniveau en doen daarmee een uitspraak over de kwaliteit van het bestuur. We rapporteren en onderbouwen onze oordelen en waarderingen: op welk gebied is de waardering Goed van toepassing? En waar kan het beter en op welke onderdelen móet het beter?
6. Eindgesprek	In het eindgesprek informeren we het bestuur over de conclusies van het onderzoek en maken we (zo nodig) afspraken over herstel en verbetering (herstelopdrachten en -onderzoeken) en bespreken we (verbeter)plannen van het bestuur. Ook vragen we feedback op hoe het onderzoek is verlopen.
7. Afronding en vervolgtoezicht	Na het eindgesprek sturen we het definitieve rapport naar het bestuur en maken we het rapport openbaar op onze website. Naar aanleiding van het vierjaarlijks onderzoek kan er vervolgtoezicht plaatsvinden (zie paragraaf 7.5).

Een belangrijk onderdeel van onze werkwijze in het vierjaarlijks onderzoek is verificatie. Met verificatie-activiteiten toetsen we bij besturen, opleidingen en andere betrokkenen in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs en het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt.

Verificatie-activiteiten

Om te bepalen of het bestuur voldoende stuurt op de kwaliteit van opleidingen en financiële ontwikkelingen voeren we verificatie-activiteiten uit. We verifiëren het gegeven beeld van de kwaliteit en de sturing van het bestuur. We zetten proportioneel diverse verificatie-activiteiten in en passen maatwerk toe. Deze beschrijven we in het onderzoeksplan. Zo verifiëren we het gegeven kwaliteitsbeeld onder andere door lessen te bezoeken en met studenten, docenten of het opleidingsmanagement te spreken. Ook kunnen onderzoeken op opleidingsniveau (zie paragraaf 7.4.2) bijdragen aan de verificatie van het kwaliteitsbeeld. Voor een beeld van financiële of andere ontwikkelingen in relatie tot de ambities, doelstellingen en kwaliteitszorg van het bestuur kunnen we managementinformatie opvragen. Ook kunnen we hierover gesprekken met het bestuur of bijvoorbeeld de controller voeren.

De verificatie-activiteiten dragen bij aan de doelstellingen van het onderzoek, namelijk om de bestuurlijke kwaliteit vast te stellen op basis van het waarderingskader besturen. Anders dan bij risico-kwaliteitsonderzoeken en steekproef-kwaliteitsonderzoeken geven we bij verificatie-activiteiten geen oordeel op het niveau van de standaarden of de opleiding. De verificatie draagt namelijk bij aan het oordeel op het niveau van het bestuur. Wel delen we onze bevindingen over de mate waarin de bestuurlijke kwaliteit zichtbaar is bij de opleiding met de opleiding. Signaleren we bij een opleiding risico's, dan bespreken we deze met het bestuur. Wanneer nodig voeren wij een risico-kwaliteitsonderzoek uit.

7.4.2

Onderzoeken op opleidingsniveau

Op opleidingsniveau zetten we verschillende typen onderzoeken in, zowel binnen het vierjaarlijks onderzoek (zie paragraaf 7.4.1) als daarbuiten. Wanneer een onderzoek op opleidingsniveau binnen het vierjaarlijks onderzoek plaatsvindt, worden de activiteiten opgenomen in het onderzoeksplan. Dit plan bevat in elk geval verificatie-activiteiten zoals in de voorgaande paragraaf zijn beschreven.

Onderzoek naar de waardering Goed

Een bestuur kan een opleiding voordragen waarvan het de kwaliteit goed vindt. Het bestuur onderbouwt vooraf waarom de betreffende opleiding de waardering Goed verdient. Wij verifiëren en beoordelen dat aan de hand van het waarderingskader op opleidingsniveau (zie hoofdstuk 5). Op basis van de kwaliteit van de onderbouwing van de kwaliteit van de opleiding door het bestuur richten we het onderzoek op maat in.

Zo'n verzoek kan gedaan worden bij aanvang van het vierjaarlijks onderzoek. Om een waardering Goed te verkrijgen, moet het financieel beheer door het bestuur op orde zijn.

Risico-kwaliteitsonderzoek

Risico-kwaliteitsonderzoeken nemen we mee in het vierjaarlijks onderzoek. Maar ze kunnen ook daarbuiten plaatsvinden, naar aanleiding van de jaarlijkse prestatieanalyse en signalen. We houden hiermee zicht op mogelijke risico's, maar we verwachten dat besturen die te allen tijde zelf ook in beeld hebben, als onderdeel van de kwaliteitscyclus. Bij een bestuur dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit goed invult, verwachten we dat als wij mogelijke risico's detecteren, het bestuur zelf de oorzaken onderzoekt, passende maatregelen neemt en zich hierover verantwoordt aan de inspectie. Bij een bestuur dat er niet in slaagt de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen, voeren wij (afhankelijk van de aard van de risico's) zelf het risico-kwaliteitsonderzoek geheel of gedeeltelijk uit. We onderzoeken en beoordelen dan een of meerdere standaarden van het waarderingskader op opleidingsniveau (zie hoofdstuk 5) en maken afspraken over de rapportage en verantwoording van de bevindingen.

Steekproef-kwaliteitsonderzoeken

De Inspectie van het Onderwijs voert naast risico-kwaliteitsonderzoeken ook steekproef-kwaliteitsonderzoeken uit op de opleidingen. Deze onderzoeken, die wij in het kader van het stelselbeeld uitvoeren, hebben als doel periodiek een representatief beeld van de kwaliteit van het onderwijs op Nederlandse scholen te geven. De onderzoeken kennen eenzelfde inhoud en opzet als risico-kwaliteitsonderzoeken en ook bij dit type onderzoek is het bestuur het aanspreekpunt.

Themaonderzoeken

Meer informatie over thematische onderzoeken is te vinden in paragraaf 7.2, maar we nemen ze hier voor de volledigheid op. Vanuit het stelseltoezicht zijn er thema's die we verder onderzoeken. Hiervoor bezoeken we scholen en/of besturen. Deze themaonderzoeken kunnen samenvallen met het vierjaarlijks onderzoek en ook los plaatsvinden. Bij themaonderzoeken geven we in een themarapport oordelen op het niveau van het geheel van de onderzochte instellingen (niet op instellingsniveau). Daarbij is geen sprake van een oordeel en herstelopdracht aan individuele besturen. In specifieke gevallen kunnen echter wel oordelen en herstelopdrachten worden gegeven aan individuele besturen. In die gevallen gebeurt dat dus in een rapport op instellingsniveau. Het bestuur wordt hierover bij de aankondiging van het onderzoek geïnformeerd.

7.4.3 Onderzoeken specifiek gericht op financieel beheer Toezicht op financiële continuïteit

Besturen leveren elk jaar een jaarrekening inclusief een bestuursverslag met daarin een meerjarenbegroting aan bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Op basis daarvan analyseren we jaarlijks de actuele en toekomstgerichte financiële kengetallen van elk bestuur. Bij mogelijke risico's voor de continuïteit van het onderwijs starten we een onderzoek naar de financiële continuïteit op bestuursniveau. Dit onderzoek kan ook plaatsvinden tijdens een vierjaarlijks onderzoek. Als daar vanuit de monitoring van financiële kengetallen of vanuit signalen aanleiding voor is, kunnen we op elk moment een onderzoek naar de financiële continuïteit starten.

We stellen aangepast financieel toezicht in wanneer blijkt dat de continuïteit van het onderwijs binnen afzienbare termijn in het geding is en onvoldoende wordt voldaan aan de wet- en regelgeving op dit gebied. In het rapport nemen we op welke herstelopdrachten worden gegeven en welke afspraken met het bestuur worden gemaakt, zoals welke informatie het bestuur op welk moment aanlevert. Deze interventie is erop gericht dat de risico's of tekorten binnen afzienbare termijn zijn opgeheven. Als het bestuur niet in staat blijkt om herstel te realiseren, dan wordt het toezicht geïntensiveerd (zie paragraaf 7.5).

Toezicht op financiële rechtmatigheid

Het bestuur legt verantwoording af over de verwerving en besteding van de rijksbekostiging. Deze verantwoording wordt beoordeeld door een accountant die wordt aangesteld door het interne toezicht. Deze accountant moet opereren volgens de beroepsmaatstaven van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en volgens het Onderwijsaccountantsprotocol dat door de inspectie in overleg met belanghebbenden³³ is opgesteld. Elk jaar controleren wij bij een selectie van accountants of hun controle voldoet aan de regels. Aandachtspunten uit deze toezichtactiviteit worden jaarlijks besproken met de NBA en kunnen aanleiding zijn het Onderwijsaccountantsprotocol aan te passen.

Bij signalen van mogelijk onrechtmatige verkrijging of besteding van middelen voeren we onderzoek uit bij een bestuur. Als we oordelen dat sprake is van onrechtmatige verkrijging of besteding, dan volgen daarna in de regel een wijziging in de bekostiging en een terugvordering van de bekostiging.

³³ Onder andere het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), onderwijskoepels, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en accountantskantoren.

De inspectie is, naast het toezicht op onderwijswetgeving in een vierjaarlijks onderzoek, ook belast met het toezicht op en de handhaving van de Wet normering topinkomens (WNT) binnen het onderwijs. De WNT is geen onderwijswet, maar wetgeving die van toepassing is op de gehele publieke en semipublieke sector. Het toezicht op onderwijswetgeving in een vierjaarlijks onderzoek en het toezicht op de WNT worden daarom door de inspectie gescheiden van elkaar uitgevoerd.

7.4.4

Overige toezichtsactiviteiten Specifiek onderzoek

Ernstige signalen of andere informatie kunnen aanleiding zijn om een onderzoek over een specifiek onderwerp in te stellen bij een bestuur of een opleiding. Dit kan tijdens het vierjaarlijks onderzoek of daarbuiten. Bij urgente signalen en ernstige incidenten interveniëren we vanzelfsprekend meteen op een passende manier.

Wij onderzoeken bij een specifiek onderzoek bepaalde aspecten van het besturen, het financieel beheer of het onderwijs (artikel 15, WOT). Ook hier geldt dat we de intensiteit van het onderzoek afstemmen op de kwaliteit van het bestuur.

Bestuursgesprekken

Besturen en inspectie hebben de mogelijkheid om periodiek een gesprek met elkaar te voeren. Aan elk bestuur is een contactinspecteur gekoppeld die het contact onderhoudt. Dit gaat in ieder geval over onderzoeken en vervolgtoezicht (inclusief herstelopdrachten, zie paragraaf 7.5). Ook heeft de contactinspecteur gesprekken met het bestuur over risico's, signalen en incidenten. Het bestuur kan de contactinspecteur hierover informeren. Het kan ook zijn dat de contactinspecteur het bestuur bevraagt of (afhankelijk van de kwaliteit van het bestuur) verzoekt om zelf nader onderzoek te doen bij mogelijke risico's. Daarnaast kan het gesprek gaan over relevante ontwikkelingen binnen of buiten de onderwijsinstelling. We betrekken daarbij ook vraagstukken op het niveau van het onderwijsstelsel als geheel.

Het leggen van het contact is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het bestuur kan ervoor kiezen de contactinspecteur gedurende het jaar op de hoogte te houden van relevante ontwikkelingen en hem te informeren bij urgente zaken, zoals (ernstige) signalen. Ook kan de contactinspecteur geregeld contact leggen met het bestuur om een vinger aan de pols te houden of urgente zaken te bespreken. De informatie uit deze contacten nemen we mee in de eerdergenoemde monitoring.

7.5

Vervolgtoezicht, intensivering en sancties

Vervolgtoezicht is nodig wanneer er tijdens een vierjaarlijks onderzoek tekortkomingen worden vastgesteld bij het bestuur en de opleidingen of wanneer andere onderzoeken of toezichtsactiviteiten hiertoe aanleiding geven.

7.5.1

Vervolgtoezicht bij herstelperiode

Natuurlijk is vervolgtoezicht lang niet altijd nodig. Als tijdens een onderzoek tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt vervolgtoezicht afgesproken. De intensiteit hiervan is ook hier afhankelijk van de kwaliteit van het bestuur. We kunnen tekortkomingen constateren op bestuursniveau en/of op opleidingsniveau.

Geen tekortkomingen

Als uit een onderzoek blijkt dat het bestuur voor basiskwaliteit heeft gezorgd en dat het daarmee aan de deugdelijkheidseisen en financiële voorwaarden voor bestuur en opleiding voldoet, is er geen vervolgtoezicht. Het bestuur en de opleidingen vallen

dan onder het reguliere toezicht, waarbij we prestaties en risico's jaarlijks monitoren en elke vier jaar het bestuur beoordelen. Wanneer nodig of gewenst, is er tussentijds contact.

Tekortkomingen bij het bestuur

Bij tekortkomingen op bestuursniveau, bijvoorbeeld bij onvoldoende (financiële) basiskwaliteit en daardoor niet voldoen aan wet- en regelgeving, spreken we met het bestuur af binnen welke termijn de geconstateerde tekortkomingen hersteld moeten zijn. Afhankelijk van de zwaarte en omvang van de tekortkoming verantwoordt het bestuur zich over het herstel aan de inspectie en gaan wij na of de tekortkoming is hersteld. De intensiteit waarmee we dat doen, bepalen we ook in relatie tot de kwaliteit van het bestuur.

Tekortkomingen op opleidingen

Bij tekortkomingen in de basiskwaliteit op een opleiding maken we met het bestuur afspraken over de termijn waarbinnen de kwaliteit hersteld moet zijn. Wanneer de zwaarte en omvang van de tekortkomingen hiertoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij het oordeel Zeer zwak, kunnen we een toezichtsplan opstellen of door het bestuur laten opstellen om het verloop van het herstel te monitoren en voeren we mogelijk zelf een herstelonderzoek uit. Bij kleinere tekortkomingen en als de kwaliteit van het besturen op orde is, verantwoordt het bestuur zich bij ons over het herstel. We spreken, afhankelijk van de kwaliteit van het bestuur, af hoe we omgaan met het herstelonderzoek.

Proportionaliteit en maatwerk bij herstel

Proportionaliteit en maatwerk beïnvloeden ook hoe we in de herstelperiode ons toezicht inrichten. Zo kunnen we voortgangsgesprekken voeren of een plan op (laten) stellen met afspraken over de stappen waarlangs het herstel bij een opleiding zal plaatsvinden.

Bij een bestuur waar de sturing ruimschoots op orde is, leggen we de verantwoordelijkheid voor het waarborgen van de kwaliteit en het herstellen van eventuele tekortkomingen neer bij het bestuur. Dit betekent dat wij niet altijd zelf een herstelonderzoek uitvoeren, maar dit aan het bestuur overlaten. We vragen vervolgens het bestuur te verantwoorden hoe en met welk resultaat het herstel op de opleiding plaatsvond.

Bij een bestuur dat er niet in slaagt zijn sturing op (delen van) de kwaliteit van opleidingen te waarborgen, voeren wij zelf (delen van) herstelonderzoeken uit.

Gevolgen uitkomst herstelonderzoek

Wanneer het herstel of de kwaliteit van de gevraagde verantwoording ontoereikend is, heeft dit gevolgen voor welke toezichtsinterventies we kiezen en hoe we de kwaliteit van het bestuur inschatten. Wanneer we concluderen dat het vermogen van het bestuur om zelf de kwaliteit te waarborgen niet voldoende is, neemt de intensiteit van ons vervolgtoezicht toe. Ook dit is proportioneel. Bovenstaande geven we in tabel 7.5.1a schematisch weer. De invulling is maatwerk per onderzoek.

Tabel 7.5.1a Inrichting vervolgtoezicht

Uitkomsten onderzoek	Inrichting vervolgtoezicht
-----------------------------	-----------------------------------

Voldoet ten minste aan basiskwaliteit	Geen vervolgtoezicht; regulier toezicht
Tekortkomingen bestuur	Monitoring voortgang herstel door inspectie <i>en/of</i> verantwoording herstel door bestuur <i>en</i> herstelonderzoek door inspectie
Tekortkomingen opleiding	Monitoring voortgang herstel door inspectie <i>en/of</i> verantwoording herstel door bestuur <i>en/of</i> herstelonderzoek door inspectie

7.5.2

Escaleren

Escaleren heeft betrekking op interventies om besturen aan te sporen de door ons noodzakelijk geachte verbeteringen door te voeren. Escalatie gaat stapsgewijs, waarbij steeds wordt gekeken welk middel nodig is. Dit zodat de verbeteringen plaatsvinden. Naarmate een bestuur of een school daar minder goed in slaagt, intensiveren we het toezicht. Dit kan verder en verdiepend onderzoek inhouden, bijvoorbeeld een specifiek onderzoek naar het bestuurlijk handelen. In het uiterste geval, wanneer we zien dat verbetering uitblijft, kunnen we verschillende sancties inzetten of maatregelen nemen.

Naarmate verbetering uitblijft en de risico's op kwaliteitsverlies groter worden, treedt een volgende fase van escalatie in werking. De escalatie sluit aan op de bevoegdheden van de inspectie en vervolgens op die van de minister. Interventies die de minister kan inzetten betreffen onder andere: de opschorting en inhouding van (een deel van de) bekostiging, oplegging van bepaalde bestuurlijke boetes, de oplegging van een aanwijzing (bij wanbeheer) of een spoedaanwijzing (bij, kort gezegd, een wezenlijk vermoeden van wanbeheer), schorsing van de bevoegdheid examinering en ontneming van rechten. De minister heeft ten aanzien van sommige van deze besluiten aan de inspectie mandaat verleend om deze namens hem te nemen. De reikwijdte van dit mandaat is neergelegd in artikel 7 van het Organisatie- en mandaatbesluit OCW 2008.

De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot opschorten en inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift en heeft aan de inspectie mandaat verleend om dit besluit te nemen tot een maximumpercentage. Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het instellingsbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.³⁴ Een escalatietraject is bij elke toezichtsituatie anders. De volgorde van interventie en escalatiestappen wordt per situatie bepaald.

Interventies kunnen variëren van een herstelopdracht om tekortkomingen op te heffen op schoolniveau tot zeer ingrijpende maatregelen op het niveau van bekostiging van scholen en op het niveau van besturen. Vanzelfsprekend wegen we in alle gevallen af wat de ernst en de langdurigheid van de risico's zijn en of het bestuur voldoende perspectief op verbetering van de situatie biedt.

³⁴ [Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022.](#)

8 Communicatie en rapportage

8.1 Inleiding

Als inspectie hebben we een publieke taak om ouders en de samenleving te informeren over onze bevindingen en oordelen over de kwaliteit van de (be)sturing en het onderwijs. Daarom geven we op verschillende manieren actief inzicht in onze onderzoeksresultaten en oordelen. Zo dragen we bij aan de informatie die over het onderwijsstelsel, de besturen en opleidingen beschikbaar is. Naast de informatie waarin de inspectie voorziet, leveren besturen, opleidingen en anderen, elk vanuit hun rol en (publieke) verantwoordelijkheid, een bijdrage aan de informatie die over de opleidingen en het onderwijs beschikbaar is.

Naast communicatie via het informatie- en meldpunt van de inspectie, de website en 'De Staat van het Onderwijs' zijn er rapportages over themaonderzoeken en onderzoeken bij besturen en opleidingen beschikbaar. Al onze rapporten zijn in beginsel openbaar.³⁵ We zijn daarmee transparant in onze werkwijze en onze oordelen en waarderingen. Onze website is de centrale plek waar onze rapporten terug te vinden zijn. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we communiceren en geven we een toelichting op de verschillende rapportagevormen.

8.2 Communicatie

Onze communicatie over de resultaten van onderzoeken kent meerdere vormen. We richten ons ten eerste op de vraag welke doelgroep het meest zou kunnen doen met onze toezichtsinformatie. We bepalen wie mogelijk betrokken is bij het verhogen van de onderwijskwaliteit of bij het oplossen van problemen. Vervolgens stemmen we de vorm van de communicatie daarop af. Naast de verschillende – meer formele – vormen van rapportage die hierna zijn beschreven, maken we gebruik van andere vormen van communicatie. Bijvoorbeeld van infographics of animaties. Ook de inzet van sociale media, bijdragen aan relevante congressen, het geven van lezingen en het zelf organiseren van conferenties of rondetafelgesprekken, maken deel uit van onze communicatie. Een belangrijke communicatievorm daarin is ons jaarlijkse congres, waar we 'De Staat van het Onderwijs' presenteren.

We communiceren over de uitkomsten van onze onderzoeken, maar hebben daarnaast ook een informatiefunctie. Via het informatie- en meldpunt van de inspectie kunnen ouders, besturen en opleidingen bijvoorbeeld vragen stellen over het onderwijs, ons toezicht in het algemeen of specifieke opleidingen. Ook kunnen hier zorgen over het onderwijs worden gemeld. Vertrouwenskwesties kunnen worden gemeld bij vertrouwensinspecteurs.

Meldingen over het onderwijs hebben voor ons een signaalfunctie en we nemen deze mee bij de jaarlijkse prestatieanalyse en de expertanalyse ter voorbereiding van het vierjaarlijks onderzoek. Soms is de signalering zo ernstig van aard dat deze meteen aanleiding voor onderzoek vormt.

³⁵ In artikel 15, tweede lid, WOT is bepaald dat rapporten van een specifiek onderzoek openbaar zijn, tenzij aard of omvang van het onderzoek zich tegen openbare rapportage verzet.

8.3 Rapportage

We rapporteren op stelselniveau en op het niveau van besturen en opleidingen. In beginsel maken we onze rapporten over besturen en opleidingen in de derde week na vaststelling openbaar (artikel 21, eerste lid, WOT).³⁶

8.3.1 Stelselniveau

Onderzoeken op stelselniveau kennen de volgende rapportagevormen.

De Staat van het Onderwijs

Jaarlijks rapporteren we over het onderwijsstelsel als geheel in 'De Staat van het Onderwijs'. Dit rapport publiceren we elk voorjaar. Hierin beschrijven we hoe het staat met de realisatie van de kernfuncties van het onderwijsstelsel. Ook geven we een beeld van de kwaliteit van de besturen en instellingen, de positieve ontwikkelingen en de mogelijke zorgen. Voor 'De Staat van het Onderwijs' gebruiken we onder andere de onderzoeksgegevens uit onze vierjaarlijkse onderzoeken, themaonderzoeken en gegevens uit (internationaal) wetenschappelijk onderzoek. Zo geven we een actueel beeld van de prestaties van het stelsel als geheel (zie hoofdstuk 7).

Jaarlijks rapporteren we ook over de financiële toestand van de instellingen en het onderwijsstelsel. Wij baseren ons daarbij op financiële gegevens van de instellingen zelf en verder op toezichtactiviteiten en onderzoeken die wij uitvoeren rond het financieel beheer van instellingen. Daarbij geven we aan wat goed gaat en wijzen we op risico's.

Themarapporten

We rapporteren op diverse manieren over onze themaonderzoeken. Zo rapporteren we hierover in 'De Staat van het Onderwijs'. Vaak brengen we daarnaast een apart themarapport uit.

8.3.2 Bestuursniveau

Bestuursniveau

Over onderzoeken op bestuursniveau rapporteren we in het rapport van het vierjaarlijks onderzoek. Dit rapport is gericht aan het bestuur en geeft een totaalbeeld van de bevindingen en oordelen op bestuursniveau en van de onderzoeksactiviteiten die in dit kader op opleidingen plaatsvonden. We rapporteren in dit rapport kort over verificatie-activiteiten en – wanneer uitgevoerd – risico-kwaliteitsonderzoeken en/of onderzoeken naar de waardering Goed en/of onderzoeken naar financiële risico's. Bij verificatie-activiteiten op opleidingsniveau geven we geen oordelen of waarderingen. De rapportage hierover is daarom beknopt.

In het rapport maken we onderscheid tussen enerzijds de beoordeling van de naleving van de deugdelijkheidseisen (voldoen het bestuur en zijn opleidingen aan de basiskwaliteit?) en anderzijds onze waardering van de ambities. Tot slot worden in beginsel in het rapport eventuele herstelopdrachten en -onderzoeken vastgelegd die betrekking hebben op het herstel van niet-naleving van de deugdelijkheidseisen. Dan leggen we ook de termijnen vast waarbinnen de tekortkoming(en) moet(en) zijn hersteld (zie paragraaf 7.5).

³⁶ In artikel 15, tweede lid, WOT is bepaald dat rapporten van een specifiek onderzoek openbaar zijn, tenzij aard of omvang van het onderzoek zich tegen openbare rapportage verzet.

De oordelen op bestuursniveau presenteren we samen met het betreffende onderzoeksrapport op onze website. Het doel hiervan is om belanghebbenden over de resultaten van het toezicht te informeren. Als daarna uit herstelonderzoek blijkt dat een bestuur de aangetroffen tekortkomingen heeft hersteld, dan wordt dit nieuwe oordeel ook zichtbaar gemaakt op de website.

Specifieke onderzoeken

Als uit eerder onderzoek blijkt dat een bestuur niet in staat is noodzakelijke verbetermaatregelen te treffen of als uit signalen problemen naar voren komen die direct om onderzoek naar een specifiek knelpunt vragen, voert de inspectie een specifiek onderzoek uit. Deze onderzoeken worden uitgevoerd in het kader van artikel 15 van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). Over de bevindingen en conclusies wordt een rapport gemaakt dat in beginsel op de website van de inspectie openbaar wordt gemaakt.

Onderzoeken naar financieel beheer

We rapporteren apart op bestuursniveau over de onderzoeken die buiten een vierjaarlijks onderzoek vallen en uitgevoerd worden bij financiële risico's.

8.3.3

Opleidingsniveau

We rapporteren over onze bevindingen uit onderzoeken op opleidingen vaak als onderdeel van andere rapportages over besturen of het stelsel. In themaonderzoeken presenteren we een algemeen beeld, waardoor bevindingen van een individuele opleiding niet herkenbaar zijn in het rapport. Het rapport 'Vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en opleidingen' bevat deelrapportages over onderzoeks- en verificatie-activiteiten die binnen het bestuursonderzoek op opleidingen plaatsvonden. We rapporteren afzonderlijk over onderzoeken die we op opleidingen uitvoeren, buiten de thema- en bestuursonderzoeken om. Zo kunnen ouders en andere belangstellenden, naast de informatie die vanuit het bestuur beschikbaar is, van onze toezichtsresultaten kennisnemen. Dat doen we in de volgende gevallen.

Risico-kwaliteitsonderzoek en steekproef-kwaliteitsonderzoek

Als we een risico-kwaliteitsonderzoek of een steekproefkwaliteitsonderzoek hebben uitgevoerd, rapporteren we over de uitkomsten in een rapport gericht aan het bestuur. Bij het oordeel Zeer zwak zenden we het bestuur ook een rapport toe dat bedoeld is voor ouders. Naast een beschrijving van de bevindingen worden de oordelen op de standaarden weergegeven. Ook wordt het eindoordeel toegevoegd. Het rapport van de opleiding plaatsen we op onze website.

Voor het risico-kwaliteitsonderzoek geldt dat, wanneer het bestuur in opdracht van de inspectie zelf een (herstel)onderzoek uitvoert, de resultaten na herstel op de inspectiewebsite in principe worden vermeld via een verwijzing naar de website van het bestuur.

Onderzoeken naar Goed

Ook over onderzoeken naar Goed brengen we een afzonderlijk rapport uit als deze buiten een vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en opleidingen plaatsvinden. Naast een beschrijving van de bevindingen geven we hierin de waarderingen en oordelen op de standaarden weer. Ook voegen we het eindoordeel toe. Het rapport plaatsen we op onze website.

Specifieke onderzoeken

Net als bij besturen kunnen we ook op opleidingsniveau een specifiek onderzoek uitvoeren. Dit kan met het onderzoek op bestuursniveau samenhangen, maar ook afzonderlijk worden uitgevoerd. Dergelijke onderzoeken worden uitgevoerd in het kader van artikel 15, WOT. Over de bevindingen en conclusies schrijven we een rapport, dat op de website van de inspectie openbaar wordt gemaakt.

8.4 Openbaarmaking, zienswijze en bezwaar

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk staat, maken we al onze rapporten in beginsel openbaar.³⁷ Nadat we het bestuur gevraagd hebben op basis van het conceptrapport een (beleids)reactie op te stellen, voegen we deze aan het rapport toe en stellen we het rapport definitief vast.

Als met het bestuur geen overeenstemming is bereikt over de door het bestuur gewenste wijzigingen van het conceptrapport, heeft het bestuur een andere zienswijze op de oordelen en waarderingen. Deze zienswijze voegen we als bijlage toe aan het definitieve rapport.

Een bestuur kan bezwaar maken tegen de openbaarmaking van een rapport als het een onderzoek is dat wordt uitgevoerd op basis van artikel 15 van de WOT (specifiek onderzoek, paragraaf 5.3) en daarnaast kan een bestuur bezwaar maken tegen het eindoordeel Zeer zwak.

In bepaalde gevallen is het mogelijk om een klacht in te dienen over een gedraging van de inspectie. Wij verwijzen u voor de klachtenprocedure naar onze website (www.onderwijsinspectie.nl).

³⁷ In artikel 15, tweede lid, WOT is bepaald dat rapporten van een specifiek onderzoek openbaar zijn, tenzij aard of omvang van het onderzoek zich tegen openbare rapportage verzet.

9 Specifieke toepassingen van het onderzoekskader

9.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we enkele specifieke toepassingen van en uitzonderingen op het reguliere onderzoekskader. Het betreft onderwijssoorten en -voorzieningen waarvoor specifieke wet- en regelgeving geldt, zodat aanpassingen van het waarderingskader of de werkwijze nodig zijn.

Er zijn ook onderwijssoorten en -voorzieningen waar we wel toezicht op houden, maar niet op grond van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT), bijvoorbeeld het Nederlands onderwijs in het buitenland (NOB) en niet-bekostigde instellingen (B3-scholen in primair en voortgezet onderwijs). Daarvoor zijn aparte waarderingskaders opgesteld. Hoe het toezicht op deze vormen eruitziet, is te vinden op onze website.³⁸

Ook zijn er onderwijssoorten of -voorzieningen in de vorm van een pilot. In die gevallen is er wel sprake van inspectiebetrokkenheid, maar is de wet- en regelgeving nog niet volledig uitgekristalliseerd. Vanwege het tijdelijke karakter van pilots en experimenten zijn deze niet beschreven in dit onderzoekskader.

Het onderwijsstelsel laat de afgelopen jaren ontwikkelingen zien naar meer variatie in bijvoorbeeld onderwijsroutes, diplomering en samengestelde trajecten. Besturen hebben de verantwoordelijkheid voor al het onderwijs dat zij aanbieden. De beoordeling van de kwaliteit hiervan vindt in beginsel plaats binnen de reikwijdte van het vierjaarlijks onderzoek. Wij baseren ons hierbij op geldende wet- en regelgeving die voor deze routes van toepassing zijn.

Achtereenvolgens beschrijven we het toezicht op aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs (paragraaf 9.2.), voortgezet algemeen volwassenonderwijs (vavo) en particuliere zelfstandige exameninstellingen (paragraaf 9.3), overige educatie (paragraaf 9.4), de leerroute vmbo-mbo (paragraaf 9.5), het toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs in Caribisch Nederland (paragraaf 9.6), het samenwerkingscollege (paragraaf 9.7) en zelfstandige exameninstellingen (paragraaf 9.8).

In de tekst hieronder staat een overzicht van de standaarden uit het waarderingskader (hoofdstuk 4 en/of 5) die al dan niet, of met wijziging, van toepassing zijn op genoemde voorzieningen. De overige wettelijke vereisten (paragraaf 4.4 en paragraaf 5.4) zijn ook van toepassing op de bijlagen. Verder zijn afwijkingen in de normering (hoofdstuk 6) en de werkwijze (hoofdstuk 7) opgenomen. Voor de leesbaarheid zijn de volledige waarderingskaders per onderwijssoort in de bijlagen opgenomen.

9.2 Niet-bekostigd mbo

9.2.1 Inleiding

Naast bekostigde instellingen kunnen ook aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs mbo-opleidingen met een erkend diploma aanbieden.

³⁸ Zie www.onderwijsinspectie.nl.

Om in aanmerking te (blijven) komen voor het recht op diploma-erkenning moeten opleidingen van aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs aan de eisen genoemd in hoofdstuk 11 (paragraaf 1 en 2) van de WEB voldoen.³⁹ De diploma-erkenning kan de beroepsopleidende leerweg (bol), beroepsbegeleidende leerweg (bbl), of de loopbaanbegeleidende leerweg (lbi) betreffen.

9.2.2

Aanpassingen waarderingskader en normering

Voor aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs gelden enkele uitzonderingen op en afwijkingen van het waarderingskader mbo 2021 en de totstandkoming van het eindoordeel/waardering. Hieronder geven we voor aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs uitgezonderde wettelijke bepalingen in een overzicht weer. Vervolgens geven we de afwijkingen aan voor de beoordeling van het kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten. De aanpassingen in de standaarden zijn gemaakt op basis van deze wettelijke bepalingen.

De volgende wettelijke bepalingen uit de verantwoording van de standaarden zijn niet van toepassing op aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs.

Tabel 1: Uitgezonderde wettelijke bepalingen per standaard voor niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs

Standaarden uit het waarderingskader	Uitgezonderde wettelijke bepalingen
OP0 Basisvaardigheden	Artikel 1.3.5, sub b, WEB
OP1 Aanbod	Artikel 1.3.5, sub c en d, artikel 7.2.4a, derde lid, (voor de loopbaanbegeleidende leerweg: ook artikel 7.2.7, eerste lid, laatste bijzin, en vijfde lid) WEB
OP2 Ontwikkeling en begeleiding	Artikel 1.3.5, sub a en sub c en d, artikel 7.1.5, artikel 8.0.4, artikel 8.1.7a, vierde lid en artikel 8.1.3a WEB
OP3 Didactisch handelen	Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB, voor de loopbaanbegeleidende leerweg
VS1 Veiligheid	Artikel 8a.2.2 WEB
OR1 Studiesucces	Artikel 1.3.5 (voor de loopbaanbegeleidende leerweg ook artikel 7.2.7, vijfde en zesde lid) WEB
SKA1 Visie, ambities en doelen	Artikel 4.1a.1, vierde lid, (voor de loopbaanbegeleidende leerweg ook artikel 7.2.7, vijfde lid) WEB
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	Artikel 1.3.6a, artikel 4.1a.1, (voor de loopbaanbegeleidende leerweg ook artikel 7.2.7, vijfde lid), artikel 4.2.1 WEB
BKA1 Visie, ambities en doelen	Artikel 2.2.1, derde en vierde lid, artikel 2.5.3, artikel 2.5.4, artikel 3.1.2, vierde lid, sub d, en artikel 3.1.3 WEB en artikel 4, vierde lid, RJO en RJO

³⁹ Niet-bekostigde opleidingen kunnen ook worden verzorgd door bekostigde mbo-instellingen. In zo'n geval hanteren we op bestuursniveau de standaarden uit het waarderingskader middelbaar beroepsonderwijs (hoofdstuk 4) en op opleidingsniveau de standaarden uit het waarderingskader voor niet-bekostigd middelbaar beroepsonderwijs, zoals opgenomen in bijlage 2.

Standaarden uit het waarderingskader	Uitgezonderde wettelijke bepalingen
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	Artikel 1.3.6a, artikel 2.2.1, derde en vierde lid, artikel 2.5.3, tweede lid, artikel 2.5.4, artikel 3.1.1, eerste en derde lid, artikel 3.1.2, eerste tot en met zesde lid, artikel 3.1.3 eerste lid, artikel 4.1.3, artikel 4.1a.1, vierde lid, artikel 4.2.1, artikel 7.5.1, artikel 7.5.2, artikel 7.5.7, eerste lid, WEB en artikel 4, vierde lid, RJO
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	Artikel 2.5.3, artikel 2.5.4, artikel 3.1.4, zevende lid, artikel 8a.1.4, artikel 8a.2.1, derde lid, artikel 8a.2.1, vierde lid, artikel 8a.2.1a, artikel 8a.2.2, derde en vierde lid, WEB en artikel 3, onderdeel b, onderdeel f en onderdeel f2; artikel 4, vierde lid, RJO en RJO

Binnen het kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten is de standaard Studiesucces voor niet-bekostigde mbo-instellingen dezelfde als die voor bekostigde mbo-instellingen, maar wordt deze beoordeeld aan de hand van een andere indicator, namelijk Cohortrendement. Cohortrendement wordt op basis van een norm beoordeeld. Zie voor de uitwerking bijlage 1. De standaard Vervolgsucces (OR3) is niet van toepassing voor niet-bekostigd mbo en is om die reden geschrapt. Het volledige waarderingskader niet-bekostigd mbo is opgenomen in bijlage 2.

Normering

De normering voor het niet-bekostigd mbo is deels vergelijkbaar met de normering voor het bekostigd mbo voor wat betreft de normering voor standaarden en voor het bestuursniveau. Bij niet-bekostigd onderwijs zien wij niet toe op het financieel beheer, dit is dus geen voorwaarde voor de waardering Goed.

Normering niet-bekostigd mbo

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Goed	Alle standaarden zijn minimaal Voldoende én de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (SKA2) is Goed, evenals ten minste twee standaarden uit het totaal van de andere kwaliteitsgebieden van het waarderingskader voor opleidingen. Alle onderzochte overige wettelijke vereisten worden nageleefd.
Voldoende	De standaarden Studiesucces, Pedagogisch-didactisch handelen, Beroepspraktijkvorming en Veiligheid zijn Voldoende én niet meer dan één andere standaard in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende. Ook zijn de standaarden Borging diplomering en Afsluiting als Voldoende beoordeeld.

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Onvoldoende (examenkwaliteit) ⁴⁰	De standaard Borging diplomering en/of Afsluiting is Onvoldoende.
Onvoldoende (onderwijskwaliteit)	De standaard Studiesucces of Pedagogisch-didactisch handelen of Beroepspraktijkvorming of Veiligheid is Onvoldoende, óf meer dan één van de andere standaarden in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat zijn Onvoldoende.
Zeer zwak*	De standaard Studiesucces is Onvoldoende, én een of meer van de volgende standaarden zijn onvoldoende: Pedagogisch-didactisch handelen, Beroepspraktijkvorming, Veiligheid.

*: Zeer zwak onderwijs wordt beschouwd als onderwijs van onvoldoende kwaliteit in de zin van artikel 11.1.20, eerste lid, onderdeel b, WEB. Een bestuur kan bezwaar en beroep aantekenen tegen de uit het oordeel Zeer zwak voortvloeiende waarschuwing (artikel 11.1.22, tweede lid, WEB). De diploma-erkenning kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen.

Normering als Studiesucces niet wordt beoordeeld

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Goed	Alle standaarden zijn minimaal Voldoende én de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (SKA2) is Goed, evenals ten minste twee standaarden uit het totaal van de andere kwaliteitsgebieden van het waarderingskader voor opleidingen. Alle onderzochte overige wettelijke vereisten worden nageleefd.
Voldoende	De standaarden Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, Beroepspraktijkvorming en Veiligheid en schoolklimaat zijn Voldoende én niet meer dan één andere standaard in de gebieden Onderwijsproces en Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende. Ook is de standaard Borging diplomering als Voldoende beoordeeld.
Onvoldoende (examenkwaliteit) ⁴¹	De standaard Borging diplomering en/of Afsluiting is Onvoldoende.
Onvoldoende (onderwijskwaliteit)	De standaard Ontwikkeling en begeleiding of Pedagogisch-didactisch handelen of Beroepspraktijkvorming of Veiligheid is Onvoldoende, óf meer dan één van de andere standaarden in de gebieden Onderwijsproces en Veiligheid en Schoolklimaat zijn Onvoldoende.

⁴⁰ Het recht op examinering kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ingetrokken op grond van artikel 11.1.19, eerste lid, WEB.

⁴¹ Het recht op examinering kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ingetrokken op grond van artikel 11.1.19, eerste lid, WEB.

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Zeer zwak*	Twee of meer van de volgende standaarden zijn Onvoldoende: Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, Beroepspraktijkvorming, Veiligheid.

*: Zeer zwak onderwijs wordt beschouwd als onderwijs van onvoldoende kwaliteit in de zin van artikel 11.1.20, eerste lid, onderdeel b, WEB. Een bestuur kan bezwaar en beroep aantekenen tegen de uit het oordeel Zeer zwak voortvloeiende waarschuwing (artikel 11.1.22, tweede lid, WEB). De diploma-erkenning kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen.

9.2.3

Werkwijze

De werkwijze van het toezicht is zoals beschreven in hoofdstuk 7. Bij nieuwe instellingen voeren we een Start kwaliteitsonderzoek uit.

Start kwaliteitsonderzoek

Bij nieuwe instellingen voeren we een kwaliteitsonderzoek uit op drie of vier kwaliteitsgebieden. Dit is het gebied Onderwijsproces, het gebied Veiligheid en schoolklimaat en, wanneer de instelling al studenten heeft gediplomeerd, het gebied Borging en afsluiting.

Ook onderzoeken we de stand van zaken op het gebied van Besturing, kwaliteitszorg en ambitie, maar geven geen oordeel. Het toezicht bestaat uit een kwaliteitsonderzoek bij één opleiding. De uitkomst van dit onderzoek bepaalt of de beschikking tot het verlenen van de voorlopige diploma-erkenning automatisch (van rechtswege) verlengd wordt in een beschikking voor onbepaalde tijd.

9.3

Toezicht op vavo en particuliere zelfstandige exameninstellingen (B2-scholen)

9.3.1

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven wij het toezicht op voortgezet onderwijs dat wordt uitgevoerd door:

- bekostigde opleidingen voor voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) op roc's;
- niet-bekostigde opleidingen vavo;
- niet-bekostigde/particuliere zelfstandige exameninstellingen.

De twee laatste soorten worden in samenhang verzorgd door particuliere instellingen.

Bekostigde (op grond van artikel 1.3.1, eerste en tweede lid, WEB) en niet-bekostigde vavo-opleidingen (op grond van artikel 1.4a.1, WEB) leiden op tot het behalen van een geheel diploma of een of meer certificaten.

Particuliere zelfstandige exameninstellingen, ook wel B2-scholen genoemd (op grond van artikel 2.66 WVO 2020), leiden op tot het behalen van een geheel diploma voortgezet onderwijs. Deze opleidingen worden in de praktijk vaak verzorgd door besturen die ook voor niet-bekostigde opleidingen vavo een diploma-erkenning hebben. De leerlingen van B2 en niet-bekostigd vavo zitten vaak in dezelfde klas en volgen hetzelfde onderwijs.

Voor deze typen scholen zijn twee wetten van toepassing: de Wet op het voortgezet onderwijs 2020 (WVO 2020) en de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB).

Vavo-opleidingen op roc's voldoen aan de eisen van de WEB voor zover die betrekking hebben op vavo. Niet-bekostigde VO-scholen voldoen aan de WVO 2020 (op grond van artikel 2.66). Niet-bekostigd vavo voldoet aan de WEB (op grond van artikel 1.4a.1.).

Vanwege de grote overeenkomsten tussen deze vormen van onderwijs is één waarderingskader opgesteld. Onder basiskwaliteit wordt ten eerste beschreven aan welke basiskwaliteit beide onderwijsvormen moeten voldoen. Daaronder geven we, voor zover van toepassing, de aanvullende eisen voor de basiskwaliteit voor vavo dan wel de B2-scholen. Bij vavo kan er onderscheid gemaakt worden tussen de wettelijke eisen voor particuliere vavo-scholen en voor bekostigde vavo-scholen onder een roc-bestuur. Ook is in de wettelijke onderbouwing, waar van toepassing, onderscheid aangegeven.

Op bestuursniveau sluit het waarderingskader grotendeels aan op de kaders voor middelbaar beroepsonderwijs en voortgezet onderwijs; voor B2-instellingen sluit het waarderingskader grotendeels aan bij het waarderingskader voor niet-bekostigde instellingen in het middelbaar beroepsonderwijs. Dit laatste waarderingskader is opgenomen in bijlage 2.

9.3.2

Aanpassingen waarderingskader en normering

Vavo-opleidingen op roc's moeten voldoen aan de eisen van de WEB, voor zover die betrekking hebben op vavo, en niet-bekostigde (particuliere) opleidingen moeten voldoen aan de WVO 2020 en de WEB.

De aanpassingen in het waarderingskader ten opzichte van het waarderingskader middelbaar beroepsonderwijs en voortgezet onderwijs betreffen alle standaarden. Voor vavo en B2-scholen zijn er vanuit de onderwijswetten gezien geen wettelijke eisen rond achterstandsbestrijding, deelname aan een samenwerkingsverband passend onderwijs en – voor zover het betreft niet-bekostigd vavo en de per definitie niet-bekostigde B2-scholen – medezeggenschap. Voor vavo is er daarnaast geen wettelijke eis rond burgerschapsvorming. Enkele standaarden zijn niet in dit waarderingskader opgenomen, te weten Schoolklimaat en Sociale en maatschappelijke competenties. De standaard Stage/praktijkvorming geldt alleen voor B2-instellingen voor zover het de onderwijssoort vmbo-b, -k en -g betreft.

Ook zijn met deze scholen andere afspraken gemaakt over de leerresultaten. Voor de Resultaten (standaard OR1) zijn twee indicatoren vastgesteld, over de vakken die met een voldoende zijn afgesloten en het verschil tussen de cijfers voor het schoolexamen en het centraal examen. Bijlage 3 bevat het volledige waarderingskader.

In de bijlage 'Waarderingskader vavo en particuliere zelfstandige exameninstellingen (B2)' is het uitgangspunt dat:

- de standaarden op bestuursniveau (BKA) betreffen het niet-bekostigd vavo en B2. Het bekostigd vavo volgt voor BKA hoofdstuk 4 'Waarderingskader besturen' van het Onderzoekskader middelbaar beroepsonderwijs.
- de standaarden op opleidingsniveau gelden voor (alle) vavo en B2. Een aantal wettelijke bepalingen dat van toepassing is op bekostigde vavo-

opleidingen op roc's is echter niet van toepassing op niet bekostigde vavo-opleidingen. Deze artikelen staan in onderstaande tabel.

Tabel 2: Uitgezonderde wettelijke bepalingen per standaard voor niet-bekostigd vavo

Standaarden uit het waarderingskader	Uitgezonderde wettelijke bepalingen
OP1 Aanbod	Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB
OP2 Ontwikkeling en begeleiding	Artikel 1.3.5, sub a en sub c en d, artikel 7.1.5, artikel 8.1.3a, artikel 8.1.7a WEB
VS1 Veiligheid	Artikel 8a.2.2, derde lid, onderdeel i, WEB
SKA1 Visie, doelen en ambities	Artikel 3.1.3 eerste lid, artikel 4.1a.1, vierde lid, artikel 7.5.1 WEB
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	Artikel 1.3.6a; artikel 4.1a.1, eerste, derde en vierde lid, WEB

Normering

Voor het bepalen van een oordeel over de kwaliteit van het onderwijs gelden de beslisregels uit paragraaf 6.5. B2-scholen en niet-bekostigd vavo komen niet in aanmerking voor de waardering Goed.

Normering vavo

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Voldoende	De standaarden Resultaten, Pedagogisch-didactisch handelen en Veiligheid zijn Voldoende én niet meer dan één andere standaard in het gebied Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende. Ook zijn de standaarden Borging diplomering en Afsluiting als Voldoende beoordeeld.
Onvoldoende (examenkwaliteit) ⁴²	De standaard Borging diplomering en/of Afsluiting is Onvoldoende.
Onvoldoende (onderwijskwaliteit)	De standaard Resultaten of Pedagogisch-didactisch handelen of Veiligheid is Onvoldoende, óf twee of meer andere standaarden binnen het gebied Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat zijn Onvoldoende.
Zeer zwak*	De standaard Resultaten is Onvoldoende, én Pedagogisch-didactisch handelen of Veiligheid zijn Onvoldoende.

*: Bij niet-bekostigd vavo kan het oordeel Zeer zwak worden gezien als invulling van onderwijs en/of examinering van onvoldoende kwaliteit in de zin van artikel 6a.1.2 jo 1.4a.1, eerste lid, WEB.

⁴² Het recht op examinering kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ingetrokken op grond van artikel 6a.2.1 WEB. Voor niet-bekostigd vavo geldt daarnaast op grond van artikel 6a.1.2. WEB dat de diploma-erkenning kan worden ingetrokken (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing).

De diploma-erkenning kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen.

Normering vavo als de standaard Resultaten niet wordt beoordeeld

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Voldoende	De standaarden Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen en Veiligheid zijn Voldoende én niet meer dan één andere standaard in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende. Ook zijn de standaarden Borging diplomering en Afsluiting als Voldoende beoordeeld.
Onvoldoende (examenkwaliteit) ⁴³	De standaard Borging diplomering en/of Afsluiting is Onvoldoende.
Onvoldoende (onderwijskwaliteit)	De standaard Ontwikkeling en begeleiding of Pedagogisch-didactisch handelen of Veiligheid is Onvoldoende óf meer dan één van de andere standaarden binnen de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat zijn Onvoldoende.
Zeer zwak*	Twee van de volgende standaarden zijn Onvoldoende: Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, Veiligheid.

*: Bij niet-bekostigd vavo kan het oordeel Zeer zwak worden gezien als invulling van onderwijs en/of examinering van onvoldoende kwaliteit in de zin van artikel 6a.1.2 jo 1.4a.1, eerste lid, WEB.

De diploma-erkenning kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen.

9.3.3

Werkwijze

De werkwijze van het toezicht is zoals beschreven in hoofdstuk 7. De maatregelen in het kader van herstel en verbetering zijn in voorkomende situaties ook van toepassing op deze scholen. Als escalatie van het toezicht noodzakelijk blijkt, kunnen bevoegdheden worden ingetrokken door de minister.

Ten aanzien van zowel bekostigd vavo als niet bekostigd vavo geldt dat de examenlicentie bij onvoldoende examinering kan worden ingetrokken op basis van artikel 6a.2.1, WEB.

Daarnaast geldt ten aanzien van niet-bekostigd vavo dat de diploma-erkenning kan worden ingetrokken bij onderwijs en/of examinering van onvoldoende kwaliteit op basis van artikel 6a.1.2 jo 1.4a.1, eerste lid, WEB.

Voor onbekostigde scholen met examenlicentie kan de aanwijzing om diploma's te mogen uitreiken worden ingetrokken (artikel 2.70 WVO 2020).

9.3.4

Werkwijze start kwaliteitsonderzoek

Bij nieuwe instellingen voeren we een kwaliteitsonderzoek uit op drie of vier kwaliteitsgebieden: het gebied Onderwijsproces, het gebied Veiligheid en schoolklimaat en, indien de instelling reeds deelnemers heeft gediplomeerd, het

⁴³ Het recht op examinering kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen op grond van artikel 6a.2.1 WEB. Voor niet-bekostigd vavo geldt daarnaast op grond van artikel 6a.1.2. WEB dat de diploma-erkenning kan worden ontnomen (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing).

gebied Borging en afsluiting. Tevens onderzoeken we de stand van zaken op het gebied van Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Het toezicht bestaat uit een kwaliteitsonderzoek bij één opleiding. De uitkomst van dit onderzoek bepaalt de planning van het vierjaarlijks onderzoek.

9.4 Overige educatie

9.4.1 Inleiding

Alle vormen van overige educatie richten zich op de doelgroep van laaggeletterde volwassenen en anderstaligen met of zonder inburgeringsplicht. De inhoud van het onderwijs richt zich op taal (Nederlands), rekenen, digitale vaardigheden en aanbod op andere gebieden met als doel instroom in een mbo-, hbo-opleiding of wo-opleiding. Voor alle opleidingen zijn eindtermen vastgesteld. Het doel is divers, het kan deelnemers (beter) in staat stellen deel te nemen aan onderwijs, werk en samenleving.

Binnen Overige educatie ziet de inspectie toe op onderwijs voor niet-inburgeringsplichtigen. Deze doelgroep valt vrijwel samen met de groep laaggeletterden en leidt deelnemers via een NT1 of NT2-programma op tot aan het instroomniveau voor mbo of hbo. Daarbij verzorgen onderwijsinstellingen lessen Nederlands, Rekenen en Digitale vaardigheden.

Een andere groep bestaat uit de inburgeringsplichtigen. Per 1 januari 2022 is een nieuwe inburgeringswet ingevoerd met daarin drie verschillende routes voor een inburgeraar. De inspectie houdt toezicht op één van deze routes, de Onderwijsroute. Deze route leidt de inburgeraar op voor een taalschakeltraject, waarmee de inburgeraar in staat wordt gesteld om daarna een onderwijsdiploma te behalen. De Onderwijsroute bestaat uit zeven verschillende taalschakeltrajecten die de inburgeraar voorbereiden op vervolgonderwijs. Dit kan zowel op mbo, hbo als wo-niveau zijn.

De taalschakeltrajecten vallen onder de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB. Voor de overige doelgroepen van Overige educatie geldt dit niet. Dit heeft tot gevolg dat het waarderingskader, met name onder de standaarden BA Borging en Afsluiting, licht afwijkt. Dit geven we in bijlage 4 met voetnoten aan.

Binnen Overige educatie kunnen enkel voor Staatsexamens NT2 certificaten worden afgegeven. Voor de andere vormen van Overige educatie, inclusief de taalschakeltrajecten, geldt dit niet. Wel kan er een mbo-verklaring worden afgegeven door de instelling.

9.4.2 Aanpassingen waarderingskader en normering Waarderingskader

Voor overige educatie gelden uitzonderingen op en afwijkingen van het waarderingskader niet-bekostigd mbo 2021 en de totstandkoming van het eindoordeel/waardering. Hieronder geven we voor overige educatie in een tabel uitgezonderde wettelijke bepalingen ten opzichte van het waarderingskader niet-bekostigd mbo 2021 weer. De aanpassingen in deze standaarden zijn gemaakt op basis van deze wettelijke bepalingen.

Een deel van de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn op overige educatie zijn anders dan voor beroepsopleidingen, omdat de inhoud van de opleidingen anders is. Het betreft bepalingen over de inrichting en examinering voor andere

instellingen die een opleiding educatie verzorgen. Die wettelijke bepalingen zijn opgenomen in de bijlage waarderingskader overige educatie.

De volgende wettelijke bepalingen uit de verantwoording van de standaarden zijn niet van toepassing op overige educatie.

Tabel 3: Uitgezonderde wettelijke bepalingen per standaard voor Overige educatie

Standaard uit het waarderingskader	Uitgezonderde wettelijke bepalingen
OP1 Onderwijsprogramma	Artikel 1.2.1, tweede lid, 1.3.5, sub c en d, 7.2.6, 7.2.7, eerste en vijfde lid, WEB
OP2 Ontwikkeling en begeleiding	Artikel 1.3.5, sub c en d, artikel 7.1.5, artikel 8.1.3a WEB
OP3 Didactisch handelen	Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB
VS1 Veiligheid	Artikel 1.3.8 en artikel 8a.2.2 WEB
SKA1 Visie, ambities en doelen	Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	Artikel 4.2.1 en artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB
BKA1 Visie, ambities en doelen	Artikel 2.2.1 derde en vierde lid, artikel 2.5.3, artikel 2.5.4, artikel 3.1.2, vierde lid, sub d en artikel 3.1.3 WEB en artikel 4, vierde lid, RJO
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	Artikel 1.3.6, eerste lid, jo. artikel 4.2.1; artikel 2.2.1 derde en vierde lid; artikel 2.5.3, tweede lid; artikel 2.5.4, eerste lid; artikel 3.1.1 eerste en derde lid; artikel 3.1.2 eerste tot en met zesde lid; artikel 3.1.3 eerste lid, artikel 4.1.3; artikel 4.1a.1, vierde lid; artikel 7.5.1; artikel 7.5.2, eerste tot en met vierde lid; artikel 7.5.7, eerste lid, WEB en artikel 4, vierde lid, RJO
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	Artikel 2.5.3; artikel 2.5.4, eerste lid; artikel 2.5.4; artikel 3.1.4, zevende lid; artikel 8a.1.4; artikel 8a.2.1, derde lid; artikel 8a.2.1, vierde lid; artikel 8a.2.1a; artikel 8a.2.2, vierde lid, WEB en artikel 4, vierde lid, RJO en RJO

Het volledige waarderingskader overige educatie is opgenomen in bijlage 4.

De normering voor overige educatie is deels vergelijkbaar met de normering voor het niet-bekostigd mbo voor wat betreft de normering voor standaarden en voor het bestuursniveau. Bij overige educatie zien wij niet toe op het financieel beheer, dit is dus geen voorwaarde voor de waardering Goed.

Normering overige educatie

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Goed	Alle standaarden zijn minimaal Voldoende én de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (SKA2) is Goed, evenals ten minste twee standaarden binnen het totaal van de andere kwaliteitsgebieden van het waarderingskader voor opleidingen. Alle onderzochte overige wettelijke vereisten worden nageleefd.
Voldoende	De standaarden Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen en Veiligheid zijn Voldoende én niet meer dan één andere standaard binnen het totaal van de gebieden Onderwijsproces en Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende. Ook zijn de standaarden Borging diplomering en Afsluiting als Voldoende beoordeeld.
Onvoldoende (examenkwaliteit) ⁴⁴	De standaard Borging diplomering en/of Afsluiting is Onvoldoende.
Onvoldoende (onderwijskwaliteit)	De standaard Ontwikkeling en begeleiding of Pedagogisch-didactisch of Veiligheid is Onvoldoende, óf meer dan één andere standaard binnen het totaal van de gebieden Onderwijsproces en Veiligheid en Schoolklimaat zijn Onvoldoende.
Zeer zwak*	Twee of meer van de volgende standaarden zijn Onvoldoende: Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, Veiligheid.

*: Het oordeel Zeer zwak kan worden gezien als invulling van onderwijs en/of examinering van onvoldoende kwaliteit in de zin van artikel 6a.1.2 jo 1.4a.1, eerste lid, WEB. De diploma-erkenning kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen.

De werkwijze van het toezicht is zoals beschreven in hoofdstuk 7. Bij nieuwe instellingen voeren we een Start kwaliteitsonderzoek uit.

9.4.3

Werkwijze start kwaliteitsonderzoek

Bij nieuwe instellingen voeren we een kwaliteitsonderzoek uit op drie of vier kwaliteitsgebieden. Dit is het gebied Onderwijsproces, het gebied Veiligheid en schoolklimaat en, indien de instelling reeds deelnemers heeft gediplomeerd, het gebied Borging en afsluiting. Tevens onderzoeken we de stand van zaken op het gebied van Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Het toezicht bestaat uit een kwaliteitsonderzoek bij één opleiding. De uitkomst van dit onderzoek bepaalt de planning van het vierjaarlijks onderzoek.

⁴⁴ De diploma-erkenning kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen op grond van artikel 6a.1.2. WEB.

9.5 Doorlopende leerroutes vmbo-mbo

9.5.1 *Inleiding*

Een doorlopende of geïntegreerde leerroute is een gezamenlijk onderwijsprogramma vanaf het derde leerjaar van het vmbo tot en met een mbo-diploma (op niveau 2, 3 of 4).

Een doorlopende leerroute vmbo-mbo leidt uiteindelijk tot een mbo-diploma op niveau 2, 3 of 4. De leerling behaalt daarnaast ook een vmbo-diploma. De geïntegreerde leerroute die opleidt tot een diploma op niveau 2 kan afgerond worden zonder het behalen van een vmbo-diploma. De examenleerstof moet wel behandeld zijn.

Bij een doorlopende of geïntegreerde leerroute vmbo-mbo is de leerling in de eerste twee jaar van de leerroute (het derde en vierde leerjaar van het vmbo) ingeschreven bij de vmbo-school. Vanaf het derde jaar van de leerroute wordt de leerling ingeschreven bij de mbo-instelling.^{4 5}

De vmbo-school en de mbo-instelling werken samen op basis van een samenwerkingsovereenkomst en leggen daarin onder meer de inhoud van de leerroute vast en hoe de dagelijkse leiding over de leerroute is vormgegeven. Het onderwijs- en examenprogramma wordt vastgelegd in de gecombineerde PTA/OER.

9.5.2 *Aanpassingen waarderingskader en normering*

We beschouwen doorlopende leerroutes vmbo-mbo als een afzonderlijk object van toezicht, waarop de wetgeving van toepassing is die ook geldt voor de sectorale kaders voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs (zie hoofdstuk 1 van beide kaders).

Wanneer we een doorlopende leerroute onderzoeken, doen we dat met een speciaal daarvoor ontwikkeld waarderingskader dat kenmerken bevat van zowel het waarderingskader voor het voortgezet onderwijs als het waarderingskader voor het middelbaar beroepsonderwijs.

Vanwege de verschillen in wetgeving zijn enkele standaarden en kwaliteitsgebieden specifiek aangepast op (wetgeving voor) de doorlopende leerroutes vmbo-mbo. Dit betreffen:

- Het kwaliteitsgebied Sturen, kwaliteitszorg en ambitie: op de onderliggende standaarden SKA1, SKA2 en SKA3 zijn wettelijke vereisten voor de samenwerkingsovereenkomst doorlopende leerroutes vmbo-mbo van toepassing. Daarom zijn die standaarden vanuit de sectorspecifieke waarderingskaders in het waarderingskader voor de doorlopende leerroutes vmbo-mbo uitgebreid met deze wettelijke vereisten.
- Zowel de standaard Afsluiting uit het sectorkader voor voortgezet onderwijs als het kwaliteitsgebied Borging en afsluiting uit het sectorkader voor het middelbaar beroepsonderwijs kunnen van toepassing zijn op de doorlopende

^{4 5} De eerste twee jaar van de leerroute staat de leerling ingeschreven op de school voor voortgezet onderwijs, is de wet- en regelgeving voor voortgezet onderwijs van toepassing en is de school voor voortgezet onderwijs verantwoordelijk (met uitzondering van het onderwijs aan het middelbaar beroepsonderwijs en de examinering die in die periode worden aangeboden, daarvoor blijft de school voor middelbaar beroepsonderwijs verantwoordelijk). Na twee jaar wordt de jongere overgeschreven naar het middelbaar beroepsonderwijs; dan is de wet- en regelgeving voor het middelbaar beroepsonderwijs van toepassing (met uitzondering van het onderwijs, de examinering en de diplomering voortgezet onderwijs die in deze periode plaatsvinden, daarvoor blijft het vmbo verantwoordelijk).

leerroutes vmbo-mbo. In het waarderingskader zijn deze standaarden aangepast voor de leerroute vmbo-mbo voor wat betreft de gecombineerde PTA/OER. OP6 geldt voor het vmbo; BA1 en BA2 gelden voor het middelbaar beroepsonderwijs;

- Hetzelfde geldt voor de standaard Resultaten uit het sectorale kader voor voortgezet onderwijs en Studiesucces uit het sectorale kader voor middelbaar beroepsonderwijs. Ook hier zijn beide standaarden van toepassing op de doorlopende leerroutes vmbo-mbo. In het waarderingskader is specifiek aangegeven wanneer aan welke vereisten moet zijn voldaan.
- De doorlopende leerroute vmbo-mbo kent specifieke wettelijke vereisten voor de onderwijstijd. De leerroute kent dan ook een specifieke standaard Onderwijstijd.
- Voor de standaard Basisvaardigheden (OP0) voor de doorlopende leerroute vmbo-mbo geldt dat uit de beide afzonderlijke sectoren verschillende wettelijke vereisten van toepassing zijn. Daarom is de standaard Basisvaardigheden vanuit de sectorspecifieke waarderingskaders in het waarderingskader voor de doorlopende leerroute vmbo-mbo aangepast en uitgebreid met deze specifieke sectorale wettelijke vereisten.

De standaarden Aanbod, (Zicht op) Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, (Beroeps)Praktijkvorming, Veiligheid en Schoolklimaat kennen slechts nuanceverschillen tussen de sectorale kaders vo en mbo. De omschrijving van deze standaarden is – op basis van de sectorale kaders – aangepast aan de specifieke situaties van de doorlopende leerroutes vmbo-mbo.

De standaarden OR2 (Sociale en maatschappelijke competenties) en OR3 (Vervolgsucces) zijn beide opgenomen in het waarderingskader voor de doorlopende leerroutes vmbo-mbo, met dien verstande dat de standaard OR2 alleen van toepassing is in het voortgezet onderwijs en de standaard OR3 alleen in het middelbaar beroepsonderwijs.

Normering

Bij een onderzoek op niveau van de leerroute vmbo-mbo trekken we op basis van onze oordelen op de standaarden een conclusie over de kwaliteit van het onderwijs volgens de volgende beslisregels.

Eindoordeel leerroutes vmbo-mbo

Eindoordeel/waardering opleiding	Norm
Voldoende	De standaarden Ontwikkeling en begeleiding, Pedagogisch-didactisch handelen, Beroepspraktijkvorming en Veiligheid zijn Voldoende én niet meer dan één andere standaard in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat is Onvoldoende. Ook zijn de standaarden Borging diplomering en Afsluiting als Voldoende beoordeeld.
Onvoldoende (examenkwaliteit) ^{4 6}	De standaard Borging diplomering en/of Afsluiting is Onvoldoende.

^{4 6} Onvoldoende examenkwaliteit is alleen van toepassing op het mbo-deel. Het recht op examinering kan (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ontnomen op grond van artikel 6.1.5b WEB.

Onvoldoende (onderwijskwaliteit)	De standaard Ontwikkeling en begeleiding of Pedagogisch-didactisch handelen of Veiligheid of Visie, ambities en doelen is Onvoldoende, óf twee andere standaarden in de gebieden Onderwijsproces of Veiligheid en schoolklimaat zijn Onvoldoende.
-------------------------------------	---

NB: Het oordeel Zeer zwak kunnen we – op basis van de huidige wetgeving (anno 2025) – niet vellen over de doorlopende leerroutes vmbo-mbo.

Bijlage 5 bevat het volledige waarderingskader voor de leerroutes vmbo-mbo.

9.5.3

Werkwijze

We beschouwen de doorlopende leerroutes als een eigenstandig object van toezicht, vergelijkbaar met een afdeling in het voortgezet onderwijs of een opleiding in het middelbaar beroepsonderwijs. De route wordt onderzocht of beoordeeld volgens het waarderingskader.

We onderzoeken een doorlopende leerroute in het kader van een vierjaarlijks onderzoek dat we bij een voortgezet onderwijs- of middelbaar beroepsonderwijsbestuur uitvoeren of in het kader van stelsel- of risico-kwaliteitsonderzoeken of onderzoeken naar goed. We stellen beide besturen vooraf in kennis van het onderzoek van de doorlopende leerroute. Indien sprake is van twee besturen, stellen we beide besturen in kennis van de oordelen met betrekking tot het gehele onderzoek naar de doorlopende leerroute, waarbij we duidelijk aangeven welk bestuur verantwoordelijk is voor welke tekortkoming.

De samenwerkingsovereenkomst die ten grondslag ligt aan de doorlopende leerroute en de gecombineerde PTA/OER vormen de basis voor ons toezicht. Hierin zijn de onderlinge afspraken en de verantwoordelijkheidsverdeling vastgelegd. We agenderen eventuele tekortkomingen in de doorlopende leerroute bij beide partijen. Bij concreet aantoonbare tekortkomingen die enkel en alleen onder verantwoordelijkheid van een van de twee partijen voorkomen, behouden we ons het recht voor om met het sectorspecifieke waarderingskader nader onderzoek bij het betreffende deel van de doorlopende leerroute vmbo-mbo uit te voeren.

9.6

Onderwijs in Caribisch Nederland

9.6.1

Inleiding

Sinds 10 oktober 2010 zijn Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (BES) bijzondere gemeenten van Nederland. De eilanden worden samen Caribisch Nederland genoemd. We houden toezicht op het onderwijs^{4 7} in Caribisch Nederland (primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs) en op hieraan gerelateerde specifieke voorzieningen (sociale kantrajecten jongeren en expertisecentra onderwijszorg). Ook hebben we de taak van vertrouwensinspecteur voor Caribisch Nederland.

^{4 7} Op Saba en Sint Eustatius vindt het onderwijs plaats volgens een Caribisch curriculum en specifieke wijze van examinering, het CXC genaamd. Deze vorm van onderwijs toetsen we aan het Besluit 'Saba Comprehensive School en Gwendoline van Puttschool BES'.

9.6.2

Aanpassing waarderingskader en normering

Het onderwijs in Caribisch Nederland beoordelen wij zoveel mogelijk aan de hand van dezelfde onderzoekskaders als in Europees Nederland (zie hoofdstuk 1 tot en met 8). Er zijn echter enkele verschillen in het waarderingskader, de normering en de werkwijze. Dat is noodzakelijk, omdat voor Caribisch Nederland specifieke wet- en regelgeving geldt. Ook kunnen wij met een enigszins aangepaste werkwijze beter aansluiten op de onderwijskundige context in Caribisch Nederland. Zo is voor het overgrote deel van de leerlingen en studenten in Caribisch Nederland het Nederlands een vreemde taal.

Waarderingskader

Het waarderingskader voor Caribisch Nederland is gebaseerd op de Wet Primair Onderwijs BES (WPO BES), de Wet voortgezet onderwijs (WVO 2020) en de Wet educatie en beroepsonderwijs BES (WEB BES). Deze wetten wijken af van de sectorwetten voor Europees Nederland. Bovendien zijn sommige wetsartikelen weliswaar in de wet opgenomen, maar nog niet van kracht. Tot slot is er nog aanvullende regelgeving voor het voortgezet onderwijs op Sint Eustatius en Saba als het gaat om het Engelstalige onderwijs op deze eilanden. Het volledige waarderingskader is te vinden in bijlage 6. Het bevat dezelfde standaarden als het waarderingskader voor Europees Nederland. Op enkele plaatsen is de beschrijving van de basiskwaliteit aangepast vanwege de afwijkende wet- en regelgeving.

Normering

Wij willen zodra dat mogelijk is voor Caribisch Nederland dezelfde normen hanteren in het waarderingskader als in Europees Nederland. Voor de standaard Onderwijsresultaten kunnen wij echter nog geen oordeel uitspreken, omdat de basis voor deze standaard in de wet- en regelgeving voor Caribisch Nederland nog niet is geregeld: er zijn geen normen vastgesteld. Wij streven ernaar om de onderwijsresultaten in Caribisch Nederland op termijn wél te beoordelen. Dit zal gebeuren zodra de aangepaste wet- en regelgeving op dit punt van kracht is en er in overleg met alle betrokkenen wel eilandelijke normen voor de resultaten zijn afgesproken en in de wet- en regelgeving zijn vastgelegd.

Behalve op standaardniveau geeft de inspectie ook een eindoordeel op school- of opleidingsniveau. We beperken ons vooralsnog tot het eindoordeel Voldoende of Onvoldoende. Dit oordeel komt tot stand op basis van de bestaande beslisregels die wij hanteren wanneer wij de onderwijsresultaten niet kunnen beoordelen. Tekortkomingen op de wettelijke eisen kunnen leiden tot een oordeel Onvoldoende op standaarden en eventueel ook op het eindoordeel over de school/opleiding. Een Onvoldoende op een standaard leidt tot een herstelopdracht, conform het toezicht in Europees Nederland (paragraaf 7.5). Het recht op examinering kan bij Onvoldoende Examenkwaliteit (bij onvoldoende verbetering na een waarschuwing) worden ingetrokken op grond van artikel 6.2.2a. WEB BES.

Vanwege het niet kunnen beoordelen van de onderwijsresultaten is het eindoordeel Zeer zwak in Caribisch Nederland nog niet wettelijk verankerd. Een dergelijk oordeel laten we daarom vooralsnog achterwege. Zodra die verankering wel het geval is, zal ook het oordeel Zeer zwak door ons afgegeven kunnen worden.

9.6.3

Werkwijze

Het bestuursgerichte toezicht in Caribisch Nederland wijkt enigszins af van de reguliere aanpak. We hanteren in dit stadium een tweejaarlijkse cyclus voor de kwaliteitsonderzoeken op school- of opleidingsniveau. In principe doen we het ene

jaar een voortgangsgesprek met het bestuur en de schoolleiding en in het andere jaar een kwaliteitsonderzoek. Tijdens deze onderzoeken op school/opleidingsniveau geven we een oordeel over (minimaal) die standaarden die nodig zijn om de basiskwaliteit vast te stellen. Het onderzoek naar deze standaarden kan proportioneel uitgevoerd worden.

Daarnaast streven we ernaar om op termijn ook eens in de vier jaar de kwaliteitszorg van de besturen te beoordelen, zoals we dat ook doen in Europees Nederland.

9.7 Het samenwerkingscollege

9.7.1 Inleiding

Sinds 1 augustus 2018 kunnen instellingen onder gezamenlijke verantwoordelijkheid één of meer opleidingen verzorgen binnen een samenwerkingscollege. De eisen waaraan zo'n samenwerking moet voldoen, zijn opgenomen in de WEB. Zo moeten de deelnemende instellingen een samenwerkingsovereenkomst sluiten en daarin onder andere afspraken maken over de leiding van het samenwerkingscollege (artikel 8.6.1, WEB). Verder moet in BRON geregistreerd worden welke studenten van de deelnemende instellingen onderwijs volgen aan het samenwerkingscollege (artikel 2.3.6a, tweede lid, onder n, en 2.5.5a, tweede lid, onder t, WEB).⁴⁸ Ook moet de onderwijs- en examenregeling aangeven waar de opleiding wordt verzorgd als er sprake is van een samenwerkingscollege (art. 7.4.8 lid 2a onderdeel e WEB).

9.7.2 Aanpassing waarderingskader en normering

Waarderingskader

De opleidingen binnen een samenwerkingscollege moeten aan dezelfde eisen voldoen als alle andere opleidingen. De standaarden op opleidingsniveau worden dus ongewijzigd gehanteerd, maar de berekening van de onderwijsresultaten kan op een andere wijze plaatsvinden.⁴⁹ Ook spreken we een oordeel uit over de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA). Dan lezen wij bij de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie in plaats van 'het bestuur' 'het samenwerkingscollege'. Indien nodig bespreken we de bevindingen met het bestuur van de deelnemende instellingen. De uitkomst van het onderzoek kan worden neergelegd in een zelfstandig rapport dat wordt geadresseerd aan alle deelnemende besturen. Indien de uitkomst van het onderzoek naar het samenwerkingscollege daartoe aanleiding geeft, kan er een (specifiek) onderzoek worden gedaan bij de deelnemende instellingen.

Normering

De normering is gelijk aan de normering in hoofdstuk 6.5.

9.7.3 Werkwijze

Voor het toezicht op de samenwerkingscolleges kan een eigen toezichtcyclus worden gestart die los staat van het toezicht op de deelnemende instellingen.

⁴⁸ Op dit moment is registratie op het niveau van het samenwerkingscollege in BRON nog niet mogelijk. Dit zal op korte termijn mogelijk worden gemaakt door DUO.

⁴⁹ Het is wenselijk om op het niveau van het samenwerkingscollege inzicht in de opbrengsten te hebben. De berekening van de onderwijsresultaten is namelijk mogelijk anders, omdat op de opleidingen van samenwerkingscolleges studenten van meerdere instellingen kunnen zitten. De berekening van de opbrengsten is maatwerk.

9.8 Zelfstandige exameninstellingen

Voor exameninstellingen geldt dat zij moeten voldoen aan de eisen genoemd in artikel 1.6.1, WEB. De prestaties van de exameninstellingen maken deel uit van de jaarlijkse analyse van de inspectie en ten minste eens in de vier jaar vindt een onderzoek plaats. Het onderzoek heeft in navolging van artikel 1.6.1, WEB betrekking op de kwaliteit van de kwaliteitszorg van de examinering en op het verbeteren daarvan. Daarbij betrekken wij de standaarden Borging diplomering en Afsluiting. Daarnaast passen we een deel van standaarden op het niveau van het bestuur toe.

9.8.1 *Aanpassing waarderingskader en normering Waarderingskader*

Het waarderingskader voor de exameninstellingen omvat de twee standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Dit betreft de standaarden BKA1, Visie ambities en doelen en BKA3, Evaluatie, verantwoording en dialoog. Onderstaande wettelijke bepalingen zijn niet van toepassing op exameninstellingen.

Tabel 4: Uitgezonderde wettelijke bepalingen per standaard voor zelfstandige exameninstellingen

Standaarden uit het waarderingskader	Uitgezonderde wettelijke bepalingen
BKA1 Visie, ambities en doelen	Artikel 2.2.1, derde en vierde lid; artikel 2.5.3; artikel 2.5.4; . artikel 3.1.2, vierde lid, sub d, artikel 3.1.3 WEB en artikel 4, vierde lid, RJO
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	Artikel 2.5.3; artikel 2.5.4, eerste lid; artikel 2.5.4; artikel 3.1.4, zevende lid; artikel 8a.1.4; artikel 8a.2.1, derde lid; artikel 8a.2.1, vierde lid; artikel 8a.2.1a; artikel 8a.2.2, derde lid; artikel 8a.2.2, vierde lid, WEB en artikel 3, onderdeel b, onderdeel f en onderdeel f2; artikel 4, vierde lid, RJO en RJO

Daarnaast omvat het toezicht de standaarden Borging diplomering (BA1) en Afsluiting BA2 . Deze twee standaarden zijn ongewijzigd van toepassing op exameninstellingen en zijn beschreven in hoofdstuk 5 van dit document.

Normering

Indien een standaard als voldoende is beoordeeld, dan voldoet deze aan de basiskwaliteit. Indien een standaard als onvoldoende wordt beoordeeld, dan vindt vervolgtoezicht plaats. Het recht op examinering kan (bij onvoldoende verbetering van de examinering na een waarschuwing) worden ontnomen op grond van artikel 6.3.2 jo artikel 11.1.19, eerste lid, WEB.

9.8.2 *Werkwijze*

De werkwijze is zoals beschreven in hoofdstuk 7.

Bijlage 1 Normering en beoordeling onderwijsresultaten

Het kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten bestaat voor het bekostigd beroepsonderwijs uit twee standaarden: Studiesucces en Vervolgsucces. In deze bijlage beschrijven we de normering, de oordeelsvorming en de specifieke uitzonderingen en/of toepassingen daarvan. Voor bekostigd mbo niveau 2, 3 en 4 is de definitie en uitwerking van Studiesucces geregeld in hoofdstuk 4a van het Uitvoeringsbesluit WEB en in de Regeling studiesucces mbo. Deze bijlage stemt daarmee, voor zover het bekostigd mbo niveau 2, 3 en 4 betreft, overeen.

1. Standaard Studiesucces in bekostigd onderwijs

Bij opleidingen op niveau 2, 3 en 4 beoordelen we de standaard Studiesucces aan de hand van drie indicatoren: Jaarresultaat (JR), Diplomaresultaat (DR) en Startersresultaat (SR). We beschrijven verder de standaard aan de hand van de indicatoren Passende plaatsing, Passend diploma en Opstroom.

Voor de eerste drie indicatoren geldt een absolute norm, waarvan de hoogte na overleg met het onderwijsveld is vastgesteld. Voor deze indicatoren zijn er absolute normen voor de waardering Hoog.

De resultaten leiden tot een waardering Goed of een oordeel Voldoende of Onvoldoende op standaardniveau.

Voor de drie overige indicatoren wordt geen norm vastgesteld. De resultaten op deze indicatoren geven een beeld van de prestaties van de instelling ten opzichte van haar eigen doelen en ambities en ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De resultaten leggen de relatie met het primaire onderwijsproces en vormen daarmee een aanleiding voor het gesprek met de onderwijsteams en de instelling.

Studiesucces niveau 2, 3 en 4: indicatoren, definities, norm en benchmark⁵⁰

Indicator	Definitie	Niveau	Norm Voldoende	Norm Hoog
Jaarresultaat	Het aantal gediplomeerden in een bepaald jaar (instellingsverlaters met diploma plus gediplomeerde doorstromers binnen de instelling), als percentage van hetzelfde aantal gediplomeerden plus de ongediplomeerde instellingsverlaters in hetzelfde jaar.	2	67	82
		3	68	85
		4	68	85
Diplomaresultaat	Het aantal gediplomeerde instellingsverlaters in een jaar als percentage van alle instellingsverlaters in hetzelfde jaar.	2	61	79
		3	70	89
		4	70	89

⁵⁰ De berekeningswijze en de resultaten worden jaarlijks door de inspectie in het Internet Schooldossier (ISD) voorzien van een technische toelichting en beschikbaar gesteld aan instellingen en het veld.

Indicator	Definitie	Niveau	Norm Voldoende	Norm Hoog
Startersresultaat	Het aandeel van nieuwe instromers in de instelling in een bepaald jaar dat in het eerste jaar gediplomeerd is uitgestroomd, of het volgend jaar nog binnen de instelling studeert.	2	79	79
		3	82	82
		4	82	82

Indicator	Definitie	Benchmark ⁵¹
Passende plaatsing	De mate waarin de instelling nieuwe instromers plaatst op een opleidingsniveau dat op basis van hun vooropleiding mag worden verwacht.	Landelijk gemiddelde
Passend diploma	Het aandeel uitgestroomde studenten dat een diploma haalt op of boven een opleidingsniveau dat past bij de vooropleiding als percentage van het totaal aantal uitgestroomde studenten.	Landelijk gemiddelde
Opstroom	Het aandeel van de ingeschreven studenten in een bepaald jaar op niveau 2 en 3 dat het volgende jaar binnen de eigen instelling ingeschreven is op een hoger niveau, als percentage van de studenten die doorstromen in dat jaar.	Landelijk gemiddelde

2. Standaard Vervolgsucces in bekostigd onderwijs

Met de standaard Vervolgsucces beschouwen we het vervolg op het middelbaar beroepsonderwijs. Het vraagt van de instellingen om over gegevens te beschikken over het vervolg van de loopbaan van studenten die de opleiding voortijdig of met een diploma hebben verlaten, en om die gegevens voor zover mogelijk te relateren aan hun eigen doelstellingen of ambities op dat punt.

We willen de komende jaren met het veld evalueren in hoeverre deze informatie kan bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs en aan de sturing door het bestuur. In deze cyclus van vier jaar wordt deze indicator niet in de beoordeling betrokken. Na afloop van deze cyclus zal worden bepaald of en in hoeverre dat wel het geval zal zijn. In eerste instantie zullen we uitgaan van informatie die Duo aanlevert, Duo combineert gegevens van het CBS met haar eigen bestanden. Doel is echter om ons steeds meer te baseren op data die instellingen zelf verzamelen.

⁵¹ Het betreft de benchmark van het landelijk gemiddelde van het specifieke domein, de specifieke subgroep of de specifieke opleiding. Bij beroepsbegeleidende leerweg (bbl)-opleidingen kan de beroepscontext een rol spelen in de plaatsing.

Vervolgsucces niveau 2, 3 en 4

Indicator ⁵²	Definitie
Doorstroom hbo	De ontwikkeling over drie jaar in het aandeel studenten dat de overstap maakt naar het hbo van de groep die in hetzelfde jaar een mbo-diploma heeft behaald.
Doorstroom mbo	De ontwikkeling over drie jaar in het aandeel studenten dat de overstap maakt naar een andere opleiding in het mbo van de groep die in hetzelfde jaar een mbo-diploma heeft behaald
Doorstroom naar de arbeidsmarkt	De ontwikkeling over drie jaar in het aandeel studenten dat de overstap maakt naar de arbeidsmarkt van de groep die in hetzelfde jaar een mbo-diploma heeft behaald
Doorstroom onbekend	De ontwikkeling over drie jaar in het aandeel studenten waarvan de bestemming niet tot bovenstaande drie categorieën behoort of onbekend is van de groep die in hetzelfde jaar een mbo-diploma heeft behaald

3. Entreeopleidingen

We onderzoeken Studiesucces en Vervolgsucces van entreeopleidingen aan de hand van drie indicatoren: Onderwijsresultaat, Uitstroom naar werk en Bindend studieadvies. Voor Onderwijsresultaat en Uitstroom naar werk wordt de komende vier jaar geen norm vastgesteld. De resultaten op deze indicatoren geven een beeld van de prestaties van de instelling ten opzichte van hun eigen doelen en ambities en geven een vergelijking met het landelijk gemiddelde. Het aandeel studenten met een negatief bindend studieadvies zal onderwerp zijn van gesprek en zal kwalitatief en in samenhang met de andere indicatoren worden geduid.

Samen met de instellingen en het veld wil de inspectie de komende jaren hiermee verder kennis over de onderwijsresultaten van de entreeopleidingen opbouwen, om langs die weg te komen tot een goede en faire beschrijving van het niveau van de onderwijsresultaten van entreeopleidingen.

Studie- en vervolgsucces entreeopleiding: indicatoren, definities en benchmark

Indicator	Definitie	Benchmark
Onderwijsresultaat	Het aantal ingeschreven studenten in jaar T dat een jaar later een diploma heeft gehaald of doorstroomt, als percentage van het totaal aantal inschreven studenten in jaar T.	Landelijk gemiddelde
Uitstroom naar werk	Het aandeel ingeschreven studenten in jaar T dat een jaar later is uitgestroomd naar werk zonder diploma.	Landelijk gemiddelde ⁵³

4. Studiesucces: oordeelsvorming en werkwijze

De onderwijsresultaten zijn indien mogelijk gebaseerd op driejaarsgemiddelden, of ten minste op de resultaten van het meest recente onderwijsresultatenjaar en een

⁵² De indicatoren voor Vervolgsucces worden berekend over alle studenten die een mbo-diploma hebben behaald. Deze groep wordt hieronder aangeduid als 'de populatie'. De percentages van de vier indicatoren tellen samen op tot 100.

⁵³ Informatie van uitstroom naar werk voor entree zullen instellingen zelf moeten bijhouden.

ander jaar. Indien er te weinig informatie aanwezig is om indicatoren te berekenen, is het mogelijk dat het oordeel niet te bepalen is.

Alle indicatoren worden op verschillende aggregatieniveaus berekend (bijv. branche of domein). Op basis hiervan gaan we met de instelling in gesprek over de ontwikkeling en het niveau van de onderwijsresultaten. De inspectie spreekt een oordeel uit op het aggregatieniveau 'opleiding' (i.e. bc-code x opleidingsniveau), op basis van de drie genormeerde indicatoren. Dit leidt tot een van de volgende oordelen en waardering:

Beoordeling standaard Studiesucces niveau 2, 3 en 4

Studiesucces	Norm
Goed	De opleiding voldoet aan de norm van alle drie de indicatoren én voor het niveau van jaarresultaat of diplomaresultaat geldt dat het hoog is.
Voldoende	De opleiding voldoet aan de norm als ten minste twee van de drie indicatoren voldoen.
Onvoldoende	De opleiding voldoet niet als minder dan twee van de drie indicatoren aan de norm voldoen.

Bij de beschrijving van de onderwijsresultaten betrekken we de overige indicatoren Passende plaatsing, Passend diploma en Opstroom.

5. Beschrijving resultaten niet-genormeerde indicatoren

De resultaten op de niet-genormeerde indicatoren kunnen in samenhang een beeld geven van de inspanningen die de opleiding en instelling leveren. Dit kan input voor het gesprek over de doelen en ambities van de opleiding en instelling zijn.

6. Studiesucces bij aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs

De standaard Studiesucces wordt voor aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs aan de hand van de indicator Cohortrendement berekend. Voor de indicator Cohortrendement hanteren we een indeling per doelgroep:

- Opleidingen die overwegend studenten jonger dan 23 jaar hebben (tot en met 22 jaar).
- Opleidingen die overwegend studenten ouder dan 22 jaar (23 jaar en ouder) hebben.
- Opleidingen van de loopbaanbegeleidende leerweg (lbl).

De hoogte van de genormeerde indicator is voor een periode van twee jaar na overleg met het onderwijsveld vastgesteld.⁵⁴ De norm dient fair te zijn. De norm zal voor de opleidingen met overwegend studenten jonger dan 23 jaar beoordelend zijn. Voor de andere groepen gebruiken we een benchmark, die we beschrijvend hanteren.

⁵⁴ De normen die worden vastgesteld gaan uit van de recentst bekende onderwijsresultaten op 1 augustus 2023.

Indicator studiesucces

Indicator	Definitie
Cohortrendement (opleidingsniveau)	Het aandeel geslaagde studenten van startjaar Y ⁵⁵ van het totaal aantal gestarte studenten in startjaar Y.

De normen en benchmarks voor de drie verschillende doelgroepen

	< 23 jaar	> 23 jaar	Loopbaanbegeleidende leerweg
Toe te passen norm	63%	Geen opbrengstenbeoordeling	Geen opbrengstenbeoordeling
Benchmark (Percentiel 30)	Geen benchmark	53%	24%

Om het instellingsbeeld over de onderwijsresultaten te bepalen zullen we op instellingsniveau het jaarrendement per jaar bepalen. We zullen met de instellingen over de ontwikkeling van dit rendement tijdens het vierjaarlijks onderzoek het gesprek aangaan.

Studiesucces: oordeelsvorming en werkwijze

We berekenen het cohortrendement als volgt: het aandeel geslaagde studenten van diplomajaar Y van het totaal aantal gestarte studenten van diplomajaar Y. Een student is geslaagd als hij zijn diploma binnen de door de opleiding gestelde termijn plus 12 maanden haalt. Dit aandeel moet ten minste aan de norm voldoen. Deze norm betreft ingeschreven studenten die in het startjaar nog geen 23 jaar zijn.

Beoordeling Studiesucces voor opleidingen met overwegend studenten jonger dan 23 jaar

Studiesucces	Norm
Voldoende	De opleiding voldoet als het cohortrendement op of boven de norm ligt.
Onvoldoende	De opleiding voldoet niet als het cohortrendement onder de norm ligt.

7. Vavo en B2-scholen

Indicator ⁵⁶	Definitie	Norm
Verschil CE-SE-cijfer	Het gemiddelde verschil tussen het centraal examencijfer en het schoolexamencijfer over alle studenten en vakken mag niet te groot zijn. Het schoolexamencijfer mag gemiddeld niet te hoog zijn ten opzichte van het centraal examencijfer.	Maximaal 0,5 punt

⁵⁵ Een student is geslaagd als hij zijn diploma binnen de door de opleiding gestelde termijn plus 12 maanden haalt.

⁵⁶ De indicatoren bestaan uit een gemiddelde over drie jaar.

Indicator ⁵⁶	Definitie	Norm
Percentage voldoende vakken	Het percentage voldoende vakken is gelijk aan of hoger dan de norm.	65%

Bijlage 2 Waarderingskader niet-bekostigd mbo

In deze bijlage is het waarderingskader voor het niet-bekostigd mbo opgenomen. De toelichting hierop is te vinden in paragraaf 9.2.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

Het bestuur heeft een visie op goed onderwijs en op de besturing daarvan. De visie is concreet en passend vertaald naar ambities, doelen en daarmee samenhangend beleid. Deze vertaling maakt sturing mogelijk op de kwaliteit en resultaten van het onderwijs en de voorwaarden. Daartoe is een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat het bestuur in staat stelt de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen.

De doelen betreffen in elk geval het zorg dragen voor de kwaliteit van het onderwijs, waaronder de wettelijke vereisten voor het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces en de wijze van afsluiten en diplomeren. De visie, ambities en doelen omvatten uitwerkingen van eerdere evaluatieresultaten en resultaten van interne en externe dialoog.

Het bestuur zorgt er met betrokkenheid van de opleidingen voor dat de visie, ambities, doelen en het beleid sturend zijn voor de verbetering van het onderwijs aan studenten.

Het bestuur richt de voorwaarden in om de doelen te bereiken, waaronder het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijsproces, de diplomering, het schoolklimaat en de resultaten.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en beoordeelt aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Het bestuur realiseert samen met de opleidingen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

Het bestuur geeft als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg met de opleidingen effectief uitvoering aan de visie en de doelen voor onderwijskwaliteit.

Aan de transparante, integere kwaliteitscultuur is zichtbaar dat deze bijdraagt aan de gestelde doelen.

Het bestuur bevordert een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, zodat de doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Het bestuur zorgt ervoor dat het onderwijskundig leiderschap op alle niveaus herkenbaar verankerd is in de organisatie. Ook bevordert het bestuur dat directie en teams gezamenlijk werken aan hun professionaliteit en aan een verbetercultuur.

Binnen de kwaliteitscultuur geeft het bestuur uitvoering aan kwaliteitszorg, gericht op de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wettelijke voorschriften. Het bestuur bewaakt en bevordert dat de uitvoering in overeenstemming is met het beleid, zodat de (verbeter)doelen worden bereikt. Het bestuur houdt zicht op de uitvoering van het beleid en op de nagestreefde verbeteringen en stuurt daarop, zo nodig, tussentijds bij. Ook stelt het bestuur een examencommissie in en benoemt de leden, alsmede een commissie van beroep voor de examens of het sluit zich bij een dergelijke commissie van beroep aan.

Het bestuur komt zijn verplichtingen na omtrent de onverwijld overleg- en aangifteplicht en zorgt ervoor dat een personeelslid het bestuur van een redelijk vermoeden van een zedenmisdrif onverwijld in kennis kan stellen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en beoordeelt aan de hand daarvan het onderwijs, en maakt regelmatig beleid openbaar in het licht van de beoordeling van de onderwijskwaliteit.
- Artikel 1.3.8 WEB: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrif en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 7.4.5 WEB: Het bestuur zorgt voor een examencommissie die voldoet aan de inrichtingsvereisten.
- Artikel 7.4.5, derde lid, WEB: Het bestuur waarborgt dat de examencommissie deugdelijk en onafhankelijk kan functioneren.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.5.3 WEB: Het bestuur stelt al dan niet in samenwerking met in dit artikel genoemde anderen een commissie van beroep voor de examens in dan wel sluit zich bij een dergelijke commissie aan.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt wanneer dat nodig is het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

Het bestuur evalueert en beoordeelt als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de ambities, de doelen en het beleid worden gerealiseerd. Op deze manier krijgt het bestuur zicht op de gerealiseerde kwaliteit

en de resultaten van het onderwijs aan studenten. Bij de evaluatie en beoordeling van het beleid en de onderwijskwaliteit betreft het bestuur interne en onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden en gebruikt deze informatie bij de evaluatie en beoordeling. Op basis van de evaluatie reageert het bestuur tijdig op kansen en bedreigingen, stelt wanneer nodig (verbeter)beleid op en treft passende maatregelen om de kwaliteit van het onderwijs op de opleidingen te borgen.

Het bestuur legt verantwoording af door middel van accurate, actuele en openbaar toegankelijke informatie over de gerealiseerde kwaliteit. Het brengt minimaal jaarlijks verslag (verslag van werkzaamheden) uit aan de minister over de werkzaamheden wat betreft de beroepsopleidingen. Daarnaast brengt het bestuur regelmatig (en voor zover het de examenkwaliteit betreft jaarlijks) verslag uit over zijn doelen en de resultaten van de opleidingen. Dit verslag is openbaar. De reflectie op de uitkomsten van de evaluatie geeft voldoende inzicht in de effectiviteit van de besturing en uitvoering. Het bestuur analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verantwoording. Vervolgens verwerkt het bestuur deze wanneer nodig voor bijstelling van ambities, (verbeter)doelen en beleid of nieuwe ambities, zodat de opbrengst van de dialoog bijdraagt aan de ontwikkeling en verbetering van het onderwijs en de sturing daarop.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur betreft bij de beoordeling van de onderwijskwaliteit ten minste het oordeel van studenten en betreft daarbij ook onafhankelijke en deskundigen en belanghebbenden.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur maakt regelmatig een openbaar verslag over de beoordeling van de uitkomsten van de beoordeling bedoeld in het eerste lid, en van het voorgenomen beleid in het licht van de uitkomsten.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het verslag over de kwaliteit van de examens wordt jaarlijks openbaar gemaakt.
- Artikel 11.1.14 WEB: Het bestuur maakt jaarlijks een verslag van werkzaamheden met betrekking tot de niet uit 's Rijks kas bekostigde beroepsopleidingen.

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN OPLEIDINGSNIVEAU

Nummer	Standaard
OP	Onderwijsproces
OP0	Basisvaardigheden
OP1	Aanbod
OP2	Ontwikkeling en begeleiding
OP3	Pedagogisch-didactisch handelen
OP5	Beroepspraktijkvorming
VS	Veiligheid en schoolklimaat
VS1	Veiligheid

Nummer	Standaard
VS2	Schoolklimaat
BA	Borging en afsluiting
BA1	Borging diplomering
BA2	Afsluiting
OR	Onderwijsresultaten
OR1	Studiesucces
SKA	Sturen, kwaliteitszorg en ambitie
SKA1	Visie, ambities en doelen
SKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)^{57 58}

OP0. Basisvaardigheden

Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de studenten voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

Basiskwaliteit

Het onderwijsprogramma voor Nederlandse taal en rekenen is ten minste dekkend voor de referentieniveaus of het rekenniveau die zijn vastgesteld voor de betreffende opleiding. Het onderwijsprogramma voor burgerschap voldoet ten minste aan de eisen zoals die in de dimensies beschreven staan.

De opleiding stelt de studenten in staat om zich de kennis en vaardigheden voor Nederlandse taal, rekenen en burgerschap eigen te maken, die hen voorbereiden op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de democratische samenleving.

De opleiding heeft voor het onderwijs in de basisvaardigheden Nederlandse taal, rekenen en burgerschap een doelgericht en evenwichtig onderwijsprogramma. Het onderwijsprogramma is afgestemd op de toetsing en examinering. Voor burgerschap geldt dat de opleiding het onderwijsprogramma zo inricht, zodat de student aan de door de opleiding gestelde eisen kan voldoen.

Aanvullende ambities:

- Zijn er aanvullende ambities voor het onderwijs in de basisvaardigheden en (hoe) worden deze gerealiseerd?

⁵⁷ Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB geldt niet voor de loopbaanbegeleidende leerweg voor wat betreft de eisen met betrekking tot voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming, maar wel voor wat betreft de eis dat het onderwijsprogramma evenwichtig en zodanig moet zijn ingericht dat de studenten de kwalificatie en de keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken. Artikel 7.2.7, tweede tot en met achtste lid, WEB geldt niet voor de loopbaanbegeleidende leerweg.

⁵⁸ Het bestuur kan ervoor kiezen artikel 7.2.7, derde tot en met achtste lid, van de WEB toe te passen zoals die leden luiden vóór inwerkingtreding van de Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (Wet vaba):

- voor het studiejaar 2026-2027 bij inwerkingtreding van de Wet vaba per 1 augustus 2026, maar bekendmaking daarvan na 1 februari 2026 (artikel 12.4c.1, eerste lid, WEB);
- voor een groep studenten die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van de Wet vaba met de beroepsopleiding is gestart (artikel 12.4c.1, tweede lid WEB)

Wettelijke vereisten:

- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht overeenkomstig de eisen van hoofdstuk 7, titel 2, en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie in het beroepsonderwijs alsmede een of meer keuzedelen, ten bewijze waarvan een diploma wordt uitgereikt.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Beroepsopleidingen zijn zodanig ingericht dat studenten de kwalificatie en keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken en dat het onderwijsprogramma evenwichtig is ingedeeld, alsmede voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming omvat.
- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
- Artikel 7.4.2, tweede lid, WEB: Het examen omvat een onderzoek naar de kennis, het inzicht, de vaardigheden en, in voorkomende gevallen, de beroepshoudingen die de examinandus zich bij voltooiing van de opleiding moet hebben eigen gemaakt, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek aan de hand van de eindtermen of aan de hand van de kwalificatie-eisen in het kwalificatiedossier en de eisen van het keuzedeel of de keuzedelen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel a (taal), b (rekenen) en c (burgerschap), vierde lid en bijlage I (dimensies), Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Nederlandse taal, rekenen en burgerschap zijn generieke examenonderdelen. Wat betreft burgerschap stelt het bevoegd gezag de eisen vast waaraan de student moet voldoen met inachtneming van het kwalificatiedossier.

OP1. Aanbod

Het aangeboden onderwijsprogramma bereidt de studenten voor op de beroepspraktijk, het vervolgonderwijs en de samenleving.

Basiskwaliteit

De opleiding bereidt studenten voor op de beroepspraktijk, het vervolgonderwijs en de democratische samenleving.

De opleiding biedt een breed en op het kwalificatiedossier gebaseerd programma aan, waarin ook de beroepspraktijkvorming, de keuzedelen en eventuele wettelijke beroepsvereisten zijn opgenomen en de opleidings- en vormingsdoelen die de opleiding zelf formuleert. In het onderwijsprogramma wordt ook aandacht besteed aan de loopbaan van de student.

Het programma kent samenhang met de toetsing en examinering op basis waarvan de opleiding kwalificeert en diplomeert. Onder het programma verstaan we alle lesinhouden, ook die digitaal zijn of online aangeboden worden. Het onderwijsprogramma is afgestemd op de studentenpopulatie en sluit aan bij het niveau van het kwalificatiedossier en de onderwijsbehoeften van de studenten.

Bovendien heeft de opleiding de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren verdeeld. De studenten worden tijdig geïnformeerd over de opbouw en de doelen van de opleiding.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het aanbod en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.2.1, tweede lid, WEB: Het beroepsonderwijs bevordert de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de studenten en draagt bij tot het maatschappelijk functioneren.
- Artikel 6.1.3a, eerste lid, sub c, WEB: Kennis van de (regionale) arbeidsmarkt is noodzakelijk om aspirant-studenten over het arbeidsmarktperspectief van de opleiding te kunnen informeren en loopbaanoriëntatie en -begeleiding te kunnen bieden.
- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel c (loopbaan), vierde lid en bijlage I, Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Loopbaan is een generiek examenonderdeel. Wat betreft loopbaan stelt het bevoegd gezag de eisen vast waaraan de student moet voldoen met inachtneming van het kwalificatiedossier.
- Artikel 6.1.3a, eerste lid, WEB: Het bevoegd gezag verstrekt de in dit lid genoemde informatie aan aspirant-studenten van beroepsopleidingen.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht overeenkomstig de eisen van hoofdstuk 7, titel 2, en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie in het beroepsonderwijs alsmede een of meer keuzedelen, ten bewijze waarvan een diploma wordt uitgereikt.
- Artikel 7.2.6, tweede lid, WEB: Als er voor een beroepsopleiding wettelijke beroepsvereisten zijn vastgesteld, worden studenten in de gelegenheid gesteld om hieraan te voldoen.
- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Beroepsopleidingen zijn zodanig ingericht dat studenten de kwalificatie en keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken en dat het onderwijsprogramma evenwichtig is ingedeeld, alsmede voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming omvat.
- Artikel 7.2.8, eerste lid, WEB: Van elke beroepsopleiding maakt onderricht in de praktijk van het beroep deel uit.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor studenten en deelnemers volledig en tijdig worden geïnformeerd over het onderwijsprogramma, examens en het ondersteuningsaanbod voor studenten met een handicap of chronische ziekte en deelnemers die extra ondersteuning behoeven.

- Artikel 7.4.8, lid 2a, WEB: De onderwijs- en examenregeling omvat in elk geval de bij wet bepaalde onderdelen.
- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel d (Engels), Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Engels is een generiek examenonderdeel voor de middenkaderopleiding en de specialistenopleiding.
- Artikel 6.1.2a WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat voldoende keuzedelen worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding en voldoet wat betreft het aanbod aan de wet.

OP2. Ontwikkeling en begeleiding

De opleiding zorgt voor een passende intake en plaatsing. De opleiding houdt de ontwikkeling en voortgang van de studenten in de gaten en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

Basiskwaliteit

Studenten worden voorafgaand aan de aanmelding zo voorgelicht dat zij in staat zijn een passende opleiding te kiezen. De opleiding stemt daartoe, wanneer van toepassing, af met voorafgaand onderwijs en/of de werkgever.

Gedurende de studieloopbaan vindt er gestructureerde en zorgvuldige voortgangsbegeleiding plaats. Daarbij staat de behoefte van de student in combinatie met de vereiste competentieontwikkeling centraal.

Er is een ondersteuningsaanbod voor studenten met extra ondersteuningsbehoeften en de opleiding informeert studenten (en wanneer van toepassing ouders) volledig en tijdig over de mogelijkheden voor extra ondersteuning.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor zicht op ontwikkeling en begeleiding en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 6.1.3a, eerste lid, WEB: Het bestuur verstrekt aan aspirant-studenten zodanige informatie dat zij in staat zijn een passende opleiding te kiezen.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Het bestuur draagt er zorg voor dat beroepsopleidingen zodanig zijn ingericht dat studenten de kwalificatie en keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van het onderwijsteam stelt studenten in staat om te leren en zich te ontwikkelen.

Basiskwaliteit

Het onderwijsteam zorgt voor effectieve leersituaties. Het team stemt de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd doelgericht af op de onderwijsbehoeften van groepen en individuele studenten. De afstemming is zowel gericht op (pedagogische) ondersteuning als op uitdaging, afhankelijk van de onderwijsbehoeften van groepen en individuele studenten.

Het team plant en structureert zijn handelen met behulp van informatie die het over studenten heeft. Het maakt didactische keuzes waarbij het niveau en de complexiteit van het onderwijs in lijn is met het onderliggende kwalificatiedossier. Het team realiseert bovendien een evenwichtige verbinding tussen leren in de beroepspraktijkvorming en het leren binnen de instelling.

Het team creëert een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat waardoor studenten actief en betrokken zijn. Met geschikte opdrachten en heldere uitleg structureert het team het onderwijsaanbod zo dat studenten zich het leerstofaanbod eigen kunnen maken. Het team heeft positieve verwachtingen van studenten en geeft hun gerichte feedback op hun leerproces.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het pedagogisch-didactisch handelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, jo. artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en dit onderwijsprogramma evenwichtig in te delen, zodat de studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.
- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 4.1a.1, eerste lid, WEB: De docent draagt verantwoordelijkheid voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de instelling.

OP5. Beroepspraktijkvorming

De voorbereiding, uitvoering en begeleiding van de beroepspraktijkvorming zijn doeltreffend.

Basiskwaliteit

De opleiding maakt afspraken met de student over welke leeractiviteiten de student ontplooit in het kader van de beroepspraktijkvorming en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van de benodigde competenties en vaardigheden van de student.

De opleiding begeleidt de student bij de voorbereiding en bij de keuze van een beroepspraktijkplaats en stelt hiervoor samen met de student en het leerbedrijf de vereiste praktijkovereenkomst op. De inhoud, de omvang, de periode en de

organisatie van de beroepspraktijkvorming worden beschreven in de praktijkovereenkomst.

De opleiding zorgt dat het leerbedrijf de student op de afgesproken manier begeleidt. De opleiding is op de hoogte van het functioneren van de student op de beroepspraktijkplaats en stuurt zo nodig bij.

Ook beoordeelt de opleiding of de student de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling heeft afgerond.

De instelling draagt zorg voor erkende en adequate beroepspraktijkplaatsen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de beroepspraktijkvorming en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.2.8, tweede lid, WEB: De beroepspraktijkvorming wordt verzorgd op grondslag van een overeenkomst, gesloten door student, de instelling en het leerbedrijf, waarin de rechten en verplichtingen van partijen worden geregeld en bevatten tenminste bepalingen over de wettelijk voorgeschreven onderwerpen
- Artikel 7.2.8, derde lid, WEB: Het bedrijf dat, of de organisatie die de beroepspraktijkvorming verzorgt, draagt zorg voor de begeleiding van de studenten binnen het bedrijf. Het bestuur beoordeelt of de student de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling heeft voltooid.
- Artikel 7.2.8, vierde lid, WEB: De beroepspraktijkvorming vindt plaats bij een bedrijf of organisatie met een erkenning op grond van artikel 5.2.3 WEB
- Artikel 7.2.9, eerste lid, WEB: Het bestuur van de instelling draagt zorg voor de beschikbaarheid van de praktijkplaats en de totstandkoming van de in artikel 7.2.8 bedoelde overeenkomst.
- Artikel 7.2.9, tweede lid, WEB: Indien het bestuur en de Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven na het sluiten van de in artikel 7.2.8 bedoelde overeenkomst vaststellen dat de praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar is, de begeleiding tekortschiet of ontbreekt, het bedrijf of de organisatie niet langer beschikt over een gunstige beoordeling als bedoeld in artikel 7.2.10, of sprake is van andere omstandigheden die maken dat de beroepspraktijkvorming niet naar behoren zal kunnen plaatsvinden, bevordert het bestuur, na overleg met het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven, dat een toereikende vervangende voorziening beschikbaar wordt gesteld.

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)⁵⁹

VS1. Veiligheid

De opleiding zorgt voor een veilige omgeving voor studenten.

Basiskwaliteit

De opleiding zorgt voor een veilig leer- en werkklimaat. De opleiding biedt veiligheid bij incidenten en zorgt voor fysieke veiligheid. Van de opleiding wordt verwacht dat zij inzicht heeft in de fysieke en sociale veiligheid(sbeleving) van de

⁵⁹ Artikel 7.2.7, vijfde en zesde lid, WEB gelden in zijn geheel niet voor de loopbaanbegeleidende leerweg.

studenten, hier beleid op voert en effectief handelt bij signalen die de sociale en/of fysieke veiligheid bedreigen, zodat de studenten kunnen profiteren van het geboden onderwijs.

De opleiding hanteert de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast komt zij de verplichtingen na rond het melden, overleggen en aangifte doen van zedenmisdrijven.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de veiligheid en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: De instelling dient een stelsel van kwaliteitszorg in te richten en daarbij onder andere het oordeel van de studenten te betrekken.
- Artikel 1.3.8 WEB: Het bestuur houdt zich aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van het melden, overleggen en aangifte doen in het geval van een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 11.1.13 jo artikel 1.3.9 WEB: Het bestuur stelt voor het personeel een meldcode vast die aangeeft hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan. Daarnaast moet het bestuur de kennis en het gebruik van de meldcode bevorderen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde en zesde lid, WEB: Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma. De begeleide onderwijstijd vindt plaats onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.

VS2. Schoolklimaat

Het schoolklimaat draagt bij aan de bevordering van sociale en maatschappelijke competenties, en aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Basiskwaliteit

Het personeel draagt bij aan de bevordering van sociale en maatschappelijke competenties, en aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het personeel van de opleiding is in zijn gedrag een voorbeeld voor de studenten: personeelsleden leven de basiswaarden zichtbaar na. Ook signaleert en corrigeert het personeel van de opleiding uitingen van studenten die met de basiswaarden in strijd zijn.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het schoolklimaat en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen, waaronder ook de generieke eisen met betrekking tot burgerschap.

KWALITEITSGEBIED BORGING EN AFSLUITING (BA)

BA1. Borging diplomering

De examencommissie borgt deugdelijke diplomering.

Basiskwaliteit

Het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie is voldoende gewaarborgd door het bestuur.

De examencommissie stelt op objectieve en deskundige wijze vast of een student voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma of een certificaat. Zij bewaakt, monitort en analyseert de kwaliteit van de processen die hieraan ten grondslag liggen. Hierdoor zijn het niveau, de complexiteit en de inhoud van de door de student geleverde prestaties, afgestemd op de kwalificatievereisten of het certificaat, geborgd.

De examencommissie borgt in alle fasen van de examinering en diplomering de deskundigheid van de betrokken personen.

De examencommissie bewaakt op een cyclische manier haar eigen werkwijze en eigen kwaliteit met betrekking tot de borging van de examinering en diplomering en certificering voor de opleidingen waarvoor zij verantwoordelijk is. Zij geeft betekenis aan de uitkomsten hiervan en acteert hierop. Hierbij betreft zij eventueel onafhankelijke deskundigen. In voorkomende gevallen worden verbetermaatregelen genomen en wordt toegezien op de realisatie ervan. Hierover wordt jaarlijks verslag gedaan.

De examencommissie geeft op deugdelijke gronden mbo-verklaringen af. Tevens geeft zij op deugdelijke gronden vrijstellingen voor examenonderdelen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

De twee standaarden op het gebied van diplomering en afsluiting en de bijbehorende normering in dit waarderingskader komen overeen met de standaarden en normering in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

BA2. Afsluiting

De opleiding⁶⁰ onderbouwt dat de student voldaan heeft aan de voorwaarden voor het diploma, een certificaat of een mbo-verklaring.

Basiskwaliteit

De opbouw en inrichting van de afsluiting voldoen aan de eigen vastgestelde kwaliteitseisen voor een betrouwbare diplomering en certificering. Dit sluit aan op de visie op het onderwijs van het team. De examinering is afgestemd op de kwalificatie-eisen wanneer het gaat om diplomering. Dit is inclusief de keuzedelen en de eisen ten aanzien van generieke examenonderdelen.

De examinering is valide en betrouwbaar en zorgt ervoor dat de student voldoet aan de voorwaarden voor diplomering of certificering. De afnamecondities en

⁶⁰ Waar we opleiding schrijven, kan ook team worden gelezen.

beoordelingen zijn voor studenten gelijkwaardig. De opleiding betreft de beroepspraktijk bij de examinering. De opleiding beoordeelt de bewijzen ten behoeve van de examinering onafhankelijk en deskundig. Deze bewijzen laten in samenhang een passende balans zien tussen vereiste kennis, houding en vaardigheden, waarbij onderdelen van de examinering in de reële beroepspraktijk plaatsvinden. Op basis van de bewijzen stelt de opleiding vast of een student in voldoende mate voldoet aan de kwalificatie-eisen.

De student is volledig en tijdig geïnformeerd over de kwalificatie-eisen en eisen die de opleiding stelt aan de examinering en diplomering. Deze informatie is voor alle betrokkenen transparant en eenduidig.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

De twee standaarden op het gebied van diplomering en afsluiting en de bijbehorende normering in dit waarderingskader komen overeen met de standaarden en normering in Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR)

OR1. Studiesucces

De instelling behaalt met haar studenten leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.⁶¹

Basiskwaliteit

De onderwijsresultaten laten zien dat de opleiding studenten voldoende in staat stelt een diploma op het gewenste niveau te behalen. De opleiding zorgt ervoor dat studenten een succesvolle start maken en de studie binnen de door de instelling vastgestelde studieduur doorlopen. De resultaten laten ook zien dat er doorstroom is naar hogere opleidingsniveaus.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de onderwijsresultaten en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: Gezien de relatie tussen studiesucces en de onderwijskwaliteit mag in het kader van de kwaliteitszorg van de instelling worden verwacht dat zij hier inzicht in heeft en beleid op voert. Ook dient de instelling in het kader van de kwaliteitszorg oorzaken van achterblijvende resultaten te analyseren en zich hierover te verantwoorden.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB, jo. Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat beroepsopleidingen zo zijn ingericht dat studenten de kwalificatie en de keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen behalen en zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma.

⁶¹ De norm voor studiesucces wordt voor vier jaar vastgesteld, zoals uitgewerkt in bijlage 1 van dit onderzoekskader. We beoordelen het studiesucces aan de hand van deze norm op het niveau van het kwalificatiedossier.

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE OPLEIDINGEN (SKA)⁶²

SKA1. Visie, ambities en doelen

De opleiding heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

De opleiding heeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, een gedragen visie, ambities en doelen gericht op goed onderwijs. De opleiding stuurt systematisch op de doelen om de beoogde resultaten te behalen.

De opleiding sluit haar visie, ambities en doelen aan op die van het bestuur, op de resultaten van eerdere evaluaties en op bevindingen uit de interne en externe dialoog. De opleiding richt voorwaarden in om de onderwijskundige ambities en doelen te bereiken. Daarbij is de interne verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, derde lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat opleidingen aantoonbaar voldoen aan enkele eisen, waaronder artikel 7.2.7, vijfde lid, waaruit blijkt dat het onderwijsprogramma moet zijn gericht op het bereiken van onderwijs- en vormingsdoelen van de beroepsopleiding.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De opleiding realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

De opleiding geeft als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg effectief uitvoering aan de onderwijskundige ambities en doelen en schept de daarvoor benodigde voorwaarden.

De opleiding zorgt op basis van de interne verantwoordelijkheidsverdeling voor een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, waarin doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Daarbij is onderwijskundig leiderschap herkenbaar.

Binnen deze kwaliteitscultuur geeft de opleiding uitvoering aan het stelsel van kwaliteitszorg, zodat gericht wordt gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs en

⁶² Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB geldt in zijn geheel niet voor de loopbaanbegeleidende leerweg.

de naleving van wettelijke voorschriften. De opleiding stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs. De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld, er worden maatregelen en instrumenten gebruikt om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, derde lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde lid (deze bepaling geldt niet voor de loopbaanbegeleidende leerweg), WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat opleidingen aantoonbaar voldoen aan enkele eisen, waaronder artikel 7.2.7, vijfde lid, waaruit blijkt dat het onderwijsprogramma moet zijn gericht op het bereiken van onderwijs- en vormingsdoelen van de beroepsopleiding.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

De opleiding evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het beleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

De opleiding monitort, evalueert, analyseert en beoordeelt als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de doelen en het beleid worden gerealiseerd en informeert het bestuur daarover. Het haalt intern en extern actief informatie op om zicht te krijgen op de uitvoering, de resultaten van het onderwijs voor de studenten en de kansen en bedreigingen voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs. Bij de beoordeling van de kwaliteit betreft de opleiding het oordeel van de studenten, onafhankelijke deskundigen en andere hiervoor relevante belanghebbenden.

De opleiding analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verwerkt deze wanneer nodig in het (verbeter)beleid, zodat dit bijdraagt aan de ontwikkeling en verbetering van het onderwijs. Daarnaast gebruikt de opleiding de uitkomsten van de evaluatie om de sturing te verbeteren.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs. De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld. De beoordeling geschiedt mede aan de hand van het oordeel van studenten en met betrokkenheid van onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur verantwoordt zich over de beoordeling en het voorgenomen beleid in het licht van de beoordeling.

Bijlage 3 Waarderingskader vavo⁶³ en particuliere zelfstandige exameninstellingen (B2)

In deze bijlage is het waarderingskader voor voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo)⁶⁴ en particuliere zelfstandige exameninstellingen (B2) opgenomen. De toelichting hierop is te vinden in paragraaf 9.3.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

Het bestuur heeft een visie op goed onderwijs en op de besturing daarvan. De visie is concreet en passend vertaald naar ambities, doelen en daarmee samenhangend beleid en is gericht op de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen. Deze vertaling maakt sturing mogelijk op de kwaliteit en resultaten van het onderwijs en de voorwaarden. Daartoe is een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat het bestuur in staat stelt de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen.

De doelen betreffen in elk geval het zorg dragen voor de kwaliteit van het onderwijs, waaronder de wettelijke vereisten voor het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces en de wijze van afsluiten en diplomeren. De visie, ambities en doelen omvatten uitwerkingen van eerdere evaluatieresultaten en resultaten van interne en externe dialoog.

Het bestuur zorgt er met betrokkenheid van de scholen voor dat de visie, ambities, doelen en het beleid sturend zijn voor de verbetering van het onderwijs aan leerlingen.

Het bestuur richt de voorwaarden in om de doelen te bereiken voor het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijsproces, de diplomering, het schoolklimaat en de resultaten.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur maakt jaarlijks een verslag openbaar waarin in ieder geval de kwaliteit van de examens is opgenomen.

⁶³ OP0 wordt niet beoordeeld bij vavo.

⁶⁴ OP0 wordt niet beoordeeld bij vavo.

- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.
- Artikel 2.87 WVO 2020: Het bestuur moet zorgen voor de kwaliteit van het onderwijs op een school. Onder 'zorg dragen voor' wordt in elk geval verstaan: het naleven van de wet en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg.
- Artikel 2.87 en artikel 2.91 WVO 2020: Het bestuur zorgt voor de kwaliteit van het onderwijs op de scholen via een stelsel van kwaliteitszorg. Dat houdt onder andere in dat er toetsbare doelen zijn geformuleerd.
- Artikel 2.88, 2.89 en 2.90 WVO 2020: Het bestuur zorgt ervoor dat alle scholen een schoolplan hebben. Het schoolplan omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg. Bij de beschrijving van het onderwijskundig beleid wordt het ondersteuningsaanbod van de school betrokken. Dit bevat een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

BAK2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Het bestuur realiseert samen met de opleidingen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

Het bestuur geeft als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg met de opleidingen effectief uitvoering aan de visie en de doelen voor onderwijskwaliteit. Aan de transparante, integere kwaliteitscultuur is zichtbaar dat deze bijdraagt aan de gestelde doelen.

Het bestuur bevordert een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, zodat de doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Het bestuur zorgt ervoor dat het onderwijskundig leiderschap op alle niveaus herkenbaar verankerd is in de organisatie. Het zorgt voor benoembaar, bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Binnen de kwaliteitscultuur geeft het bestuur uitvoering aan kwaliteitszorg, gericht op de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wettelijke voorschriften. Het bestuur bewaakt en bevordert dat de uitvoering in overeenstemming is met het beleid, zodat de (verbeter)doelen worden bereikt. Het bestuur houdt zicht op en stuurt daarop, zo nodig, tussentijds bij. Ook stelt het bestuur een examencommissie in en benoemt de leden, alsmede een commissie van beroep voor de examens of het sluit zich bij een dergelijke commissie van beroep aan.

Het bestuur komt zijn verplichtingen na omtrent de onverwijld overleg- en aangifteplicht en zorgt ervoor dat een personeelslid het bestuur van een redelijk vermoeden van een zedenmisdrif onverwijld in kennis kan stellen. Het bestuur zorgt voor een doeltreffende verwerking van interne en externe signalen en klachten.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld, er worden maatregelen en instrumenten gebruikt om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.
- Artikel 7.4.5 WEB: Het bestuur zorgt voor een examencommissie die voldoet aan de inrichtingsvereisten.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, vierde lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat de instelling beschikt over een toegankelijk en begrijpelijk studentenstatuut waarin de rechten en plichten van de studenten zijn opgenomen en stelt de actuele versie van het studentenstatuut voor de studenten beschikbaar. Het bestuur bevordert voorts de kennis van het studentenstatuut. Het studentenstatuut bevat in elk geval de bij wet bepaalde onderdelen, waaronder bijvoorbeeld een beschrijving van de procedures voor de behandeling van klachten en geschillen, de nadere regels over het bindend studieadvies en het beleid met betrekking tot verzuim, schorsing en verwijdering van studenten.
- Artikel 7.5.2, eerste tot en met vierde lid, WEB: Het bestuur draagt zorg voor een behoorlijke behandeling van klachten conform de eisen van de wet.
- Artikel 7.5.3 WEB: Het bestuur stelt al dan niet in samenwerking met in dit artikel genoemde anderen een commissie van beroep voor de examens in dan wel sluit zich bij een dergelijke commissie aan.
- Artikel 2.87 en artikel 2.91 WVO 2020: Bestuur en schoolleiding zorgen ervoor dat de wet wordt nageleefd en dat er wanneer nodig verbetermaatregelen komen voor de kwaliteit. Dat houdt onder andere in dat het bestuur en de scholen zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs. Daarbij moet het functioneren van de kwaliteitscyclus centraal staan.
- Artikel 2.88 en 2.90, artikel 7.3, 7.9 t/m 7.20 en artikel 7.37 en 7.37a WVO 2020: Het bestuur zorgt voor bevoegd personeel en maakt het onderhouden en uitbreiden van de bekwaamheid mogelijk.
- Artikel 2.60d WVO 2020: Het bestuur stelt een onafhankelijke en deskundige examencommissie in.
- Artikel 3.39 WVO 2020 en artikel 1.3.8 WEB: Het bestuur houdt zich aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van het melden van een mogelijk zedenmisdrijf en het overleggen daarover, en het aangifte doen in het geval van een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt indien nodig het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

Het bestuur evalueert en beoordeelt als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de ambities, de doelen en het beleid worden gerealiseerd. Op deze manier krijgt het bestuur zicht op de gerealiseerde (financiële) kwaliteit en de resultaten van het onderwijs aan leerlingen. Bij de evaluatie en beoordeling van het beleid en de onderwijskwaliteit betreft het

bestuur interne en externe belanghebbenden en deskundigen en gebruikt deze informatie bij de evaluatie en beoordeling. Op basis van de evaluatie reageert het bestuur tijdig op kansen en bedreigingen, stelt wanneer nodig (verbeter)beleid op en treft passende maatregelen om de kwaliteit van het onderwijs op de opleidingen te borgen.

Het bestuur verantwoordt zich in het jaarverslag dat betrouwbaar is en dat voldoet aan de wettelijke vereisten.

Het bestuur verantwoordt zich daarbij ten minste over het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces, de wijze van afsluiten en diplomeren. De reflectie op de uitkomsten van de evaluatie geeft voldoende inzicht in de effectiviteit van de besturing en uitvoering. Het bestuur analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verantwoording. Vervolgens verwerkt het bestuur deze wanneer nodig in bijstelling van ambities, (verbeter)doelen en beleid of nieuwe ambities zodat de opbrengst van de dialoog bijdraagt aan ontwikkeling en verbetering van het onderwijs en de sturing daarop.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen en zij kunnen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen.
- Artikel 2.91 WVO 2020: Het bestuur zorgt voor een stelsel van kwaliteitszorg. Dat houdt onder andere in dat er regelmatig wordt geëvalueerd of gestelde doelen worden gehaald.
- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur betreft bij de beoordeling van de onderwijskwaliteit ten minste het oordeel van studenten en betreft daarbij ook onafhankelijke en deskundigen en belanghebbenden.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur maakt regelmatig een openbaar verslag over de beoordeling van de uitkomsten van de beoordeling bedoeld in lid 1, en van het voorgenomen beleid in het licht van de uitkomsten.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het verslag over de kwaliteit van de examens wordt jaarlijks openbaar gemaakt.

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN SCHOOLNIVEAU

Nummer	Standaard
OP	Onderwijsproces
OP0	Basisvaardigheden ⁶⁵
OP1	Aanbod
OP2	Ontwikkeling en begeleiding
OP3	Pedagogisch-didactisch handelen
OP4	Onderwijstijd (alleen voor B2)
OP6	Afsluiting (alleen voor B2)
VS	Veiligheid en schoolklimaat

⁶⁵ OP0 wordt niet beoordeeld bij vavo.

Nummer	Standaard
VS1	Veiligheid
BA	Borging en afsluiting
BA1	Borging diplomering (alleen voor vavo)
BA2	Afsluiting (alleen voor vavo)
OR	Onderwijsresultaten
OR1	Resultaten
SKA	Sturen, kwaliteitszorg en ambitie
SKA1	Visie, ambities en doelen
SKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)

OP0. Basisvaardigheden (alleen voor B2)

Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

Basiskwaliteit

De school heeft voor het onderwijs in de basisvaardigheden Nederlandse taal (mondelinge taalvaardigheid, lezen, schrijven, begrippenlijst en taalverzorging), rekenen/wiskunde (getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, en verbanden) en burgerschap een doelgericht en samenhangend curriculum dat past bij de leerlingenpopulatie van de school. De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.

Voor Nederlandse taal en rekenen/wiskunde is de inhoud van het curriculum ten minste dekkend voor de kerndoelen en werkt het toe naar de referentieniveaus. Het curriculum kent een logisch doorlopende opbouw van doelen en bereidt leerlingen voor op de volgende leerjaren, het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

Burgerschap richt zich ten minste op bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de kennis, houdingen en vaardigheden die daarbij van belang zijn. Dat geldt evenzo voor de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn in de pluriforme democratische samenleving, en de kerndoelen⁶⁶ die daaraan gerelateerd zijn.

Aanvullende ambities:

- Zijn er aanvullende ambities voor het onderwijs in de basisvaardigheden en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten:

- Artikel 2 en artikel 3, Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen, jo. artikel 2, Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen: Het onderwijs werkt naar de referentieniveaus van taal en rekenen toe

⁶⁶ De wettelijke opdracht tot bevordering is ook herkenbaar in een aantal kerndoelen voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs, die eveneens op sociale en maatschappelijke competenties betrekking hebben. Te denken valt met name aan de kerndoelen 35, 36, 38, 43, 44, 45 en 47.

- Artikel 2.2 WVO 2020: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie (kennis van en respect voor basiswaarden en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties).
- Artikelen 2.13 en 2.14 WVO 2020, jo. artikel 2.1 en bijlage 1
Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.
- Artikel 2.19 WVO 2020: Het onderwijsaanbod voor het derde leerjaar havo en vwo voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.
- Artikel 2.89 en 2.90 WVO 2020: De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd.

OP1. Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen⁶⁷ voor op de beroepspraktijk, het vervolgonderwijs en de samenleving.

Basiskwaliteit

De school biedt een onderwijsprogramma dat is toegespitst op de doelgroep en het diploma waartoe de school⁶⁸ opleidt. Het aanbod is dekkend voor examenprogramma's. Het aanbod bereidt de leerlingen inhoudelijk goed voor op het vervolgonderwijs en kent een evenwichtige opbouw en samenhang. Het aanbod is zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Onder aanbod verstaan we alle lesinhouden, ook die digitaal zijn of online aangeboden worden. Dit aanbod omvat mede activiteiten op het gebied van loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). Het aanbod sluit aan bij het (taal)niveau en de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het aanbod biedt mogelijkheden voor maatwerk waaronder verdieping en verbreding. De school legt de lesdoelen en de opbouw van het aanbod vast (in het schoolplan) en de leerlingen en ouders worden daarover tijdig geïnformeerd.

B2-instellingen dienen ook aan het volgende te voldoen voor het voldoen aan basiskwaliteit:

De school biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat. Stages kunnen, met name in het vmbo, onderdeel uitmaken van het aanbod. Wanneer een school stages aanbiedt, zorgt ze ervoor dat de inhoud en vormgeving van de stage bijdragen aan de voorbereiding van de leerling op het vervolgonderwijs en de samenleving.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor het aanbod en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 2 en artikel 3, Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen, jo. artikel 2, Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen: Het onderwijs neemt de referentieniveaus van taal en rekenen als uitgangspunt.
- Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) - begeleiding⁶⁹

⁶⁷ In plaats van leerlingen kan hier ook studenten worden gelezen.

⁶⁸ In plaats van 'scholen' kan ook 'afdelingen vavo' gelezen worden.

⁶⁹ Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.

- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen en zij kunnen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen.
- Artikel 2.32 WVO 2020: Het onderwijsprogramma in het voortgezet onderwijs kan een maatschappelijke stage omvatten.
- Artikel 7.1.2, derde lid, WEB: Een opleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden gericht op de verwezenlijking van eindtermen of het behalen van een diploma of onderdelen daarvan.
- Artikel 7.3.4, eerste lid, WEB: Opleidingen vavo omvatten het onderwijs dat noodzakelijk is voor het behalen van het diploma atheneum, gymnasium, havo of vmbo-t.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 3.63 WVO 2020: Kandidaten die zijn ingeschreven bij het vavo kunnen voor vrijstellingen in aanmerking komen.
- Artikelen 2.13 en 2.14 WVO 2020, jo. artikel 2.1 en bijlage 1
Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht. Artikel 2.89 WVO 202: Het schoolplan bevat de uitwerking van de wettelijke opdrachten voor de uitgangspunten, doelstellingen en inhoud van het onderwijs.
- Bijlage 3, Regeling examenprogramma's voortgezet onderwijs: De kandidaat is in staat zijn eigen loopbaanontwikkeling vorm te geven. Hij doet dat met een oriëntatie op een toekomstige opleiding en (loop)baan door middel van reflectie op het eigen handelen en reflectie op ervaringen.
- Artikel 7.4.8, lid 2a, WEB: De onderwijs- en examenregeling omvat in elk geval de bij wet bepaalde onderdelen.

OP2. Ontwikkeling en begeleiding

De school zorgt voor een passende intake en plaatsing. De opleiding houdt de ontwikkeling en voortgang van de leerlingen in de gaten en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

Basiskwaliteit

Leerlingen worden voorafgaand aan de aanmelding zo voorgelicht dat zij in staat zijn een passende opleiding te kiezen. De opleiding stemt daartoe, indien van toepassing, af met voorafgaand onderwijs. De school verzamelt vanaf binnenkomst informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen. Het verzamelen van (toets)informatie gebeurt systematisch en zorgvuldig. De school vergelijkt de informatie met de verwachte ontwikkeling van de leerling. Dit maakt het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoefte van zowel groepen als individuele leerlingen, zodat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken.

Wanneer individuele of groepen leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs, analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepaalt zij wat er nodig is om op eventuele achterstanden of voorsprongen in de ontwikkeling van leerlingen in te spelen. De school biedt de begeleiding vervolgens gestructureerd aan.

De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen. Gedurende de studieloopbaan

vindt er gestructureerde en zorgvuldige voortgangsbegeleiding plaats. Daarbij staat de behoefte van de leerling in combinatie met de eindtermen centraal. De opleiding informeert leerlingen (en indien van toepassing ouders/verzorgers) volledig en tijdig over de mogelijkheden voor extra ondersteuning.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor het pedagogisch-didactisch handelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.4, tweede lid WVO 2020: Het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen en zij kunnen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen.
- Artikel 7.1.2, derde lid, WEB: Een opleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden gericht op de verwezenlijking van eindtermen of het behalen van een diploma of onderdelen daarvan.
- Artikel 7.1.5 WEB: Het bestuur rapporteert over de vorderingen van de studenten aan hun ouders, voogden of verzorgers, dan wel aan de studenten zelf indien zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn.
- Artikel 7.3.4 eerste lid, WEB: Opleidingen vavo omvatten het onderwijs dat noodzakelijk is voor het behalen van het diploma mavo, havo of vwo.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB : De instelling dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 2.89 en 2.90 WVO 2020: De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd.
- Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) -begeleiding 70

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren⁷¹ stelt leerlingen in staat om te leren en zich te ontwikkelen.

Basiskwaliteit

De beoogde pedagogisch-didactische visie van de school is zichtbaar in het dagelijks handelen van de leraren. De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben. Zij maken pedagogische en didactische keuzes en stemmen daarbij het niveau van hun onderwijs af op het beoogde eindniveau van de leerlingen. De leerstof omvat kennis, vaardigheden en attitudes en wordt in een logische opbouw aangeboden. De leraren creëren een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat, waardoor leerlingen actief en betrokken zijn. Met geschikte opdrachten en heldere uitleg structureren de leraren het onderwijsaanbod zo dat de leerlingen zich het leerstofaanbod eigen kunnen maken. Leraren hebben hoge verwachtingen van leerlingen en geven leerlingen feedback op hun leerproces. De leraren stemmen de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd doelgericht af op de onderwijsbehoeften van groepen en individuele leerlingen, inclusief op de sociale en maatschappelijke competenties. De afstemming is zowel gericht op (pedagogische) ondersteuning als op uitdaging, afhankelijk van de onderwijsbehoeften van leerlingen

⁷⁰ Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.

⁷¹ In plaats van leraren kan ook docenten worden gelezen.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor het pedagogisch-didactisch handelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen en zij kunnen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen.
- Artikel 7.1.2, derde lid, WEB: Een opleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden gericht op de verwezenlijking van eindtermen of het behalen van een diploma of onderdelen daarvan.
- Artikel 7.3.4 eerste lid, WEB: Opleidingen vavo omvatten het onderwijs dat noodzakelijk is voor het behalen van het diploma mavo, havo of vwo.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB : De instelling dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 4.1a.1, eerste lid, WEB en artikel 7.8, eerste lid, WVO 2020: De docent draagt verantwoordelijkheid voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de instelling.
- Artikel 2.2, eerste lid, WVO 2020: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie (kennis en respect voor basiswaarden en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties).
- Artikel 2.89 en 2.90 WVO 2020: De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd.

OP4 Onderwijstijd (alleen voor B2)

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken.

Basiskwaliteit

De school biedt een programma aan dat voldoet aan de wettelijk verplichte onderwijstijd. De school stelt daartoe vast welke activiteiten onder de onderwijstijd vallen. De school plant de onderwijsactiviteiten weloverwogen over het schooljaar en deze worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van bevoegde leraren.

De school verdeelt de tijd zodanig over de vakken dat leerlingen in staat zijn het verplichte onderwijsprogramma tot zich te nemen. De school heeft beleid om ongeoorloofd verzuim en voortijdig schoolverlaten van leerlingen tegen te gaan, zodat ook op leerling niveau gestreefd wordt om de onderwijstijd te behalen.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de realisatie van onderwijstijd en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 2.38 WVO 2020: De school verzorgt minimaal het wettelijk verplichte aantal uren en dagen onderwijs.
- Artikel 2.38, vijfde lid, WVO 2020: De onderwijstijd wordt ingevuld met activiteiten die worden verzorgd in het onderwijsprogramma.
- Artikel 2.38, elfde lid, WVO 2020: Voor het afwijken van de onderwijstijd vraagt het bestuur in bepaalde gevallen instemming van de inspectie.
- Artikel 7.8 tot en met artikel 7.13a WVO 2020: Bij onderwijstijd moet het gaan om (onderwijs)activiteiten die worden verzorgd onder

verantwoordelijkheid van diegenen die op grond van deze artikelen onderwijs mogen verzorgen.

OP6. Afsluiting (alleen voor B2)

De afsluiting van het onderwijs verloopt zorgvuldig.

Basiskwaliteit

De school zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de afsluiting van het onderwijs. Een onafhankelijke en deskundige examencommissie borgt de kwaliteit van de toetsing en de examinering. De school heeft een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en een examenreglement, die beide voldoen aan de eisen van de wetgeving. Met deze documenten maakt de school tijdig aan leerlingen en ouders duidelijk hoe het schoolexamen en het centraal examen georganiseerd zijn, welke regels daarbij gelden en welke maatregelen de school hanteert bij leerlingen die zich niet aan de regels houden. Ook moet duidelijk zijn welke examens leerlingen op welke manier kunnen herkansen, welke stof wanneer wordt geëxamineerd, hoe het examen meeweegt en welke vrijstellingen gelden. De examinering verloopt volgens het PTA en het examenreglement.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de afsluiting en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 2.51, derde lid, WVO 2020: De directeur en de examinatoren van de school nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het (deel)eindexamen af. De directeur van de school wijst een personeelslid aan als secretaris van het eindexamen; deze is ook secretaris van de deeleindexamens.
- Artikel 2.51a WVO 2020: De directeur van de school wijst een personeelslid aan als secretaris van het eindexamen; deze is ook secretaris van de deeleindexamens.
- Artikel 2.60, eerste en tweede lid, WVO 2020: Het bestuur stelt een examenreglement en een PTA vast waarin in elk geval de voorgeschreven onderdelen moeten zijn opgenomen.
- Artikel 2.60, vijfde lid, WVO 2020: Deze beide documenten moeten voor 1 oktober worden toegezonden aan de inspectie en verstrekt worden aan de examenkandidaten.
- Artikel 2.60d WVO 2020: Het bestuur stelt een of meerdere onafhankelijke en deskundig functionerende examencommissie(s) in ten behoeve van de kwaliteit van de toetsing en de examinering op de school, waarbij voldaan wordt aan de specifieke vereisten die dit artikel noemt.
- Artikel 2.60e WVO 2020 De examencommissie heeft tot doel het borgen van de kwaliteit van de toetsing en de examinering en van het afsluitend karakter van het schoolexamen.
- Artikel 7.4.11, WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 2.60, eerste en tweede lid, WVO 2020: Het bestuur stelt een examenreglement en een PTA vast waarin in elk geval de voorgeschreven onderdelen moeten zijn opgenomen.

- Artikel 2.60, vijfde lid, WVO 2020: Deze beide documenten moeten voor 1 oktober worden toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan de examenkandidaten.

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)

VS1. Veiligheid

De opleiding zorgt voor een veilige omgeving voor leerlingen.

Basiskwaliteit

De school zorgt voor een veilig leer- en werkklimaat. Ze biedt veiligheid bij incidenten en zorgt voor fysieke veiligheid. Van de school wordt verwacht dat zij inzicht heeft in de fysieke en sociale veiligheid(sbeleving) van de leerlingen, hier beleid op voert en effectief handelt bij signalen die de sociale en/of fysieke veiligheid bedreigen.

De school hanteert de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast komt zij de verplichtingen na rond het melden, overleggen en aangifte doen van zedenmisdrijven.

B2-instellingen dienen ook aan het volgende te voldoen voor het voldoen aan basiskwaliteit:

De school monitort de veiligheidsbeleving en het welbevinden van de leerlingen ten minste jaarlijks met een gestandaardiseerd instrument. De school heeft een veiligheidsbeleid beschreven, dat bestaat uit een samenhangende set van maatregelen. Het beleid is gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten, en de school voert dat beleid ook uit. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren. De school voorkomt (digitaal) pesten, agressie en geweld in elke vorm en treedt zo nodig snel en adequaat op. Dat geldt ook bij uitingen die strijdig zijn met basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals discriminatie en onverdraagzaamheid. De school heeft een persoon aangesteld die voor ouders en leerlingen het aanspreekpunt is in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de veiligheid en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: De instelling dient een stelsel van kwaliteitszorg in te richten en daarbij onder andere het oordeel van de studenten te betrekken.
- Artikel 1.3.9 WEB: Het bestuur stelt voor het personeel een meldcode vast die aangeeft hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan.
- Artikel 3.39 WVO 2020: Het bestuur houdt zich aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van het melden, overleggen en aangifte doen in het geval van een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.

- Artikel 3.41 WVO 2020: Het bestuur stelt voor het personeel een meldcode vast die aangeeft hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan. Daarnaast moet het bestuur de kennis en het gebruik van de meldcode bevorderen.
- Artikel 3.40, eerste lid, sub a, WVO 2020: Het bestuur heeft beleid ten aanzien van de veiligheid van leerlingen en voert dat ook uit.
- Artikel 3.40, eerste lid, sub b, WVO 2020: Het bestuur monitort de veiligheid van leerlingen met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft.
- Artikel 3.40, eerste lid, sub c, WVO 2020: Het bestuur heeft de volgende taken belegd bij een persoon:
 - coördinatie van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten op school;
 - fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.
- Artikel 3.40, tweede lid, WVO 2020: Onder veiligheid, bedoeld in artikel 3.40, eerste lid, wordt verstaan de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB : Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 8a.2.2, derde lid, sub i, WEB: De studentenraad heeft instemmingsbevoegdheid met betrekking tot voorgenomen beslissingen van het bestuur ten aanzien van regels op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn voor zover deze de deelnemers betreffen.

KWALITEITSGEBIED BORGING EN AFSLUITING (BA)

BA1. Borging diplomering (alleen voor vavo)

De examencommissie borgt deugdelijke diplomering.

Basiskwaliteit

Het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie is voldoende gewaarborgd door het bestuur.

De examencommissie stelt op objectieve en deskundige wijze vast of een leerling voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma of een certificaat. Zij bewaakt, monitort en analyseert de kwaliteit van de processen die hieraan ten grondslag liggen. Hierdoor zijn het niveau, de complexiteit en de inhoud van de door de leerling geleverde prestaties, afgestemd op de examenprogramma's geborgd.

De examencommissie borgt in alle fasen van de afsluiting en diplomering de deskundigheid van de betrokken personen.

De examencommissie bewaakt op cyclische wijze haar eigen werkwijze en kwaliteit met betrekking tot de borging van de afsluiting en diplomering en certificering voor de opleidingen waarvoor zij verantwoordelijk is. Zij geeft betekenis aan de uitkomsten hiervan en acteert hierop. Hierbij betreft zij eventueel onafhankelijke deskundigen. In voorkomende gevallen worden verbetermaatregelen genomen en wordt toegezien op de realisatie ervan. Hierover wordt jaarlijks verslag gedaan.

De examencommissie borgt de kwaliteit van het PTA en van het examenreglement. Tevens geeft zij op deugdelijke gronden vrijstellingen voor examenonderdelen.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Openbaarmaking van een jaarverslag waarin de beoordeling en het voorgenomen beleid op grond van die beoordeling omtrent de kwaliteit van de examinering zijn opgenomen.
- Artikel 2.51, derde lid, WVO 2020: De directeur en de examinatoren van de school nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het (deel)eindexamen af. De directeur van de school wijst een personeelslid aan als secretaris van het eindexamen; deze is ook secretaris van de deeleindexamens.
- Artikel 2.54 WVO 2020: De minister stelt examenprogramma's vast waarin de examenstof voor het schoolexamen en het centraal examen is vastgelegd.
- Artikel 2.54 en 2.57 WVO 2020, artikel 3.1 t/m 3.7 Uitvoeringsbesluit WVO 2020 en artikel 3.64 en 3.65 WVO 2020: De examencommissie gaat pas over tot het afgeven van vrijstellingen en/of diploma's of certificaten, als de student voldoet aan de vereisten.
- Artikel 7.4.5, derde lid, jo. artikel 7.4.11, tweede lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie is geborgd.
- Artikel 7.4.5a WEB: De examencommissie heeft minimaal een aantal taken, waaronder het op een objectieve en deskundige manier vaststellen of een deelnemer voldoet aan de voorwaarden voor een diploma.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 2.60, eerste en tweede lid, WVO 2020: Het bestuur stelt een examenreglement en een PTA vast, waarin in elk geval de voorgeschreven onderdelen moeten zijn opgenomen.
- Artikel 2.60, vijfde lid, WVO 2020: Deze beide documenten moeten voor 1 oktober worden toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan de examenkandidaten.
- Artikel 3.11 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bestuur gekozen vorm.
- Artikel 2.60d WVO 2020: Het bestuur stelt een onafhankelijke en deskundige examencommissie in.
- Artikel 2.60e WVO 2020: De examencommissie borgt de kwaliteit van de toetsing en examinering.

BA2. Afsluiting (alleen voor vavo)

De opleiding⁷² onderbouwt dat de leerling voldaan heeft aan de voorwaarden voor het diploma of een certificaat.

⁷² Waar we opleiding schrijven, kan ook team worden gelezen.

Basiskwaliteit

De opbouw en inrichting van de afsluiting kent samenhang met het onderwijsprogramma en voldoet aan de voorwaarden voor een betrouwbare diplomering, certificering en sluit aan op de onderwijsvisie van het team. De school zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de afsluiting van het onderwijs.

De school heeft een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en een examenreglement die beide voldoen aan de eisen van de wetgeving. Met deze documenten maakt de school tijdig aan leerlingen en ouders duidelijk hoe het schoolexamen en het centraal examen georganiseerd zijn, welke regels daarbij gelden en welke maatregelen de school hanteert bij leerlingen die zich niet aan de regels houden. Ook moet duidelijk zijn welke examens leerlingen op welke manier kunnen herkansen, welke stof wanneer wordt geëxamineerd, hoe het examen meeweegt en welke vrijstellingen gelden. De examinering verloopt volgens het PTA en het examenreglement.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de afsluiting en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 2.51, derde lid, WVO 2020: De directeur en de examinatoren van de school nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het (deel)eindexamen af.
- Artikel 2.51a WVO 2020: De directeur van de school wijst een personeelslid aan als secretaris van het eindexamen; deze is ook secretaris van de deeleindexamens.
- Artikel 2.51a, derde lid, WVO 2020: De examensecretaris ondersteunt de directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen of deeleindexamen. Ook ondersteunt de examensecretaris de directeur bij de correcte uitvoering van het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting.
- Artikel 2.51a, vierde lid, WVO 2020: De directeur moet een duidelijke taakomschrijving voor de examensecretaris vaststellen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur heeft de plicht om te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor studenten en deelnemers volledig en tijdig worden geïnformeerd over het onderwijsprogramma, examens en het ondersteuningsaanbod voor studenten met een handicap of chronische ziekte en deelnemers die extra ondersteuning behoeven.
- Artikel 7.4.11 WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 2.60, eerste en tweede lid, WVO 2020: Het bestuur stelt een examenreglement en een PTA vast, waarin in elk geval de voorgeschreven onderdelen moeten zijn opgenomen.
- Artikel 2.60, vijfde lid, WVO 2020: Deze beide documenten moeten voor 1 oktober worden toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan de examenkandidaten.

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR)

OR1. Resultaten

De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.⁷³

Basiskwaliteit

De leerresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht. Dit betekent dat de gemiddelde eindexamenresultaten op of boven de normering liggen die daarvoor geldt. Daarbij is het verschil (op opleidingsniveau) tussen het cijfer voor het schoolexamen en het centraal examen op een aanvaardbaar niveau.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de onderwijsresultaten en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: Het bestuur richt een stelsel voor kwaliteitszorg in, analyseert in dit kader de oorzaken van achterblijvende resultaten en verantwoordt dit.
- Artikel 7.1.2, derde lid, jo. artikel 7.3.4, eerste lid, WEB: Een vavo-opleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden en bevat het onderwijs dat noodzakelijk is voor het behalen van een diploma mavo, havo of vwo.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma.
- Artikel 2.94 WVO 2020: Er is sprake van voldoende leerresultaten indien de gemiddelde eindexamenresultaten [...], gemeten over een periode van drie schooljaren, liggen op of boven de normering [...].
- Artikel 2.62 WVO 2020: Ten aanzien van een schoolsoort of leerweg mag het gemiddelde verschil tussen de cijfers van het centraal examen en het schoolexamen over een periode van drie jaar niet meer dan een half punt bedragen.

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA)

SKA1. Visie, ambities en doelen

De school heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

De school heeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, een gedragen visie, ambities en doelen gericht op goed onderwijs. De school stuurt systematisch op de doelen om de beoogde resultaten te behalen.

De school sluit haar visie, ambities en doelen aan op die van het bestuur, op de resultaten van eerdere evaluaties en op bevindingen uit de interne en externe dialoog. De school richt voorwaarden in om de onderwijskundige ambities en doelen te bereiken waaronder het personeelsbeleid en de organisatie van het onderwijs. Daarbij is de interne verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk.

⁷³ De norm voor Resultaten is uitgewerkt in bijlage 1 van dit onderzoekskader.

B2-instellingen dienen ook aan het volgende te voldoen voor het voldoen aan basiskwaliteit:

De doelen zijn gericht op goed onderwijs dat zorgt voor een ononderbroken ontwikkeling van leerlingen. De school vertaalt haar visie, ambities en doelen in onderwijskundig beleid. De school beschrijft op welke wijze ze zorgt voor het realiseren, borgen en verbeteren van de onderwijskwaliteit en hoe we ze naleving van de wettelijke eisen realiseert.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 4.1a.1, vierde lid, WEB: Het bestuur maakt met de docenten afspraken over de wijze waarop de zeggenschap van docenten wordt georganiseerd, waarbij de professionele standaard van de beroepsgroep in acht wordt genomen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma.
- Artikel 2.2, eerste lid, WVO 2020: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie (kennis van en respect voor basiswaarden en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties).
- Artikel 2.88, tweede lid, WVO 2020: Het schoolplan bevat een beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd en omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg.
- Artikel 2.89, eerste lid, WVO 2020: De beschrijving van het onderwijskundig beleid omvat in elk geval de inhoud van het onderwijs, de eigen opdrachten voor het onderwijs, het pedagogisch-didactisch klimaat en de veiligheid. Daarbij betreft de school het ondersteuningsaanbod van de school 7 4..
- Artikel 2.91 WVO 2020: De school moet door haar stelsel van kwaliteitszorg zorg dragen voor de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen en de afstemming van het onderwijs op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen. Ook moet worden vastgesteld waar verbetermaatregelen nodig zijn.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De school realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

De school geeft als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg effectief uitvoering aan de onderwijskundige ambities en doelen en schept de daarvoor benodigde voorwaarden.

De school zorgt op basis van de interne verantwoordelijkheidsverdeling voor een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, waarin doelen en

ambities gerealiseerd kunnen worden. Daarbij is onderwijskundig leiderschap herkenbaar. Leraren(teams) oefenen daarbij de eigen verantwoordelijkheid bij het inrichten van hun onderwijs uit.

Binnen deze kwaliteitscultuur geeft de school uitvoering aan het stelsel van kwaliteitszorg, zodat gericht wordt gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wettelijke voorschriften. Waar nodig stuurt de school tussentijds bij.

De school zorgt ervoor dat de deskundigheidsbevordering van het personeel binnen de gestelde doelen gestalte krijgt.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld. Er worden maatregelen en instrumenten gebruikt om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.
- Artikel 1.3.6a WEB: Het bestuur zorgt voor personeelsbeleid, voor zover het de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel betreft.
- Artikel 4.1a.1, eerste lid, WEB: Docenten zijn binnen het onderwijskundig beleid verantwoordelijk voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces van de instelling.
- Artikel 4.1a.1, derde lid, WEB: Docenten beschikken over voldoende zeggenschap, waaronder de zeggenschap over de inhoud van de lesstof en de wijze waarop de lesstof wordt aangeboden.
- Artikel 4.1a.1, vierde lid, WEB: Het bestuur maakt met de docenten afspraken over de wijze waarop de zeggenschap van docenten wordt georganiseerd, waarbij de professionele standaard van de beroepsgroep in acht wordt genomen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 2.90 WVO 2020: Het schoolplan bevat een beschrijving van het personeelsbeleid. Dit personeelsbeleid gaat in elk geval over hoe wordt voldaan aan de eisen van bevoegdheid en onderhoud van bekwaamheid, de bijdrage van het personeel aan het onderwijskundig beleid, het pedagogisch-didactisch handelen, de evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding en de wijze waarop rekening wordt gehouden met de inbreng van leerlingen op het beleid.
- Artikel 7.9 WVO 2020: Daar waar nog niet bevoegd wordt lesgegeven, moet het bestuur afspraken maken die ertoe leiden dat de leraar de juiste bevoegdheid behaalt.
- Artikel 7.20 WVO 2020: Het bestuur beschikt bij elk personeelslid waarvoor bekwaamheidseisen gelden, over geordende gegevens over de bekwaamheid en het onderhouden daarvan.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

De opleiding evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het beleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

De opleiding monitort, evalueert, analyseert en beoordeelt als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de doelen en het beleid worden gerealiseerd en informeert het bestuur daarover. Zij haalt intern en extern actief informatie op om zicht te krijgen op de uitvoering, de resultaten van het onderwijs voor de studenten en de kansen en bedreigingen voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

Bij de beoordeling van de kwaliteit betreft de opleiding het oordeel van de studenten, onafhankelijk deskundigen en andere hiervoor relevante betrokkenen.

De opleiding analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verwerkt deze indien nodig in het (verbeter)beleid, zodat dit bijdraagt aan ontwikkeling en verbetering van het onderwijs. Daarnaast gebruikt de opleiding de uitkomsten van de evaluatie om de sturing te verbeteren.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld. De beoordeling geschiedt mede aan de hand van het oordeel van studenten en met betrokkenheid van onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur verantwoordt zich over de beoordeling en het voorgenomen beleid in het licht van de beoordeling.
- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.
- Artikel 2.92 WVO 2020: De school maakt in de schoolgids duidelijk wat de doelen van het onderwijs zijn en welke resultaten met het onderwijsleerproces worden bereikt. Ook de bevindingen ten aanzien van het stelsel van kwaliteitszorg, evenals de maatregelen die naar aanleiding daarvan zijn getroffen. Ook leerlingen worden betrokken bij de besluitvorming.

Bijlage 4 Waarderingskader overige educatie

In deze bijlage is het waarderingskader voor overige educatie, inclusief de Taalschakeltrajecten, opgenomen. De toelichting hierop is te vinden in paragraaf 9.4.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

Het bestuur heeft een visie op goed onderwijs en op de besturing daarvan. De visie is concreet en passend vertaald naar ambities, doelen en daarmee samenhangend beleid. Deze vertaling maakt sturing mogelijk op de kwaliteit en resultaten van het onderwijs en de voorwaarden. Daartoe is een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat het bestuur in staat stelt de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen.

De doelen betreffen in elk geval de naleving van wettelijke eisen, waaronder de wettelijke vereisten voor het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces, de manier van afsluiten en diplomeren en de beoogde resultaten van de deelnemers. De visie, ambities en doelen omvatten uitwerkingen van eerdere evaluatieresultaten en resultaten van interne en externe dialoog.

Het bestuur zorgt er met betrokkenheid van de opleidingen voor dat de visie, ambities, doelen en het beleid sturend zijn voor de verbetering van het onderwijs aan studenten.

Het bestuur richt de voorwaarden in om de doelen te bereiken, waaronder het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijsproces, de diplomering, het schoolklimaat en de resultaten. Er is voor de sturing op kwaliteit een functionerende verantwoordelijkheidsverdeling tussen het bestuur en de opleidingen afgesproken, op basis van de geldende wet- en regelgeving.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 7.4.5 WEB: Het bestuur zorgt voor een examencommissie die voldoet aan de inrichtingsvereisten.
- Artikel 7.4.5, derde lid, WEB: Het bestuur waarborgt dat de examencommissie deugdelijk en onafhankelijk kan functioneren.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Het bestuur realiseert samen met de opleidingen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

Het bestuur geeft als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg met de opleidingen effectief uitvoering aan de visie en de doelen voor onderwijskwaliteit. Aan de transparante, integere kwaliteitscultuur is zichtbaar dat deze bijdraagt aan de gestelde doelen.

Het bestuur bevordert een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, zodat de doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Het bestuur zorgt ervoor dat het onderwijskundig leiderschap op alle niveaus herkenbaar verankerd is in de organisatie. Ook bevordert het bestuur dat directie en teams gezamenlijk werken aan hun professionaliteit en aan een verbetercultuur.

Binnen de kwaliteitscultuur geeft het bestuur uitvoering aan kwaliteitszorg gericht op de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wettelijke voorschriften. Het bestuur bewaakt en bevordert dat de uitvoering in overeenstemming is met het beleid, zodat de (verbeter)doelen worden bereikt. Het bestuur houdt zicht op de uitvoering en stuurt daarop, zo nodig, tussentijds bij. Ook stelt het bestuur een examencommissie in en benoemt de leden, alsmede een commissie van beroep voor de examens of het sluit zich bij een dergelijke commissie van beroep aan.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld, er worden maatregelen en instrumenten gebruikt om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.
- Artikel 7.4.5 WEB: Het bestuur zorgt voor een examencommissie die voldoet aan de inrichtingsvereisten.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.5.3 WEB: Het bestuur stelt al dan niet in samenwerking met in dit artikel genoemde anderen een commissie van beroep voor de examens in dan wel sluit zich bij een dergelijke commissie aan.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de beoogde doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt wanneer dat nodig is het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

Het bestuur evalueert en beoordeelt als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de ambities, de doelen en het beleid worden gerealiseerd. Op deze manier krijgt het bestuur zicht op de gerealiseerde

kwaliteit en de resultaten van het onderwijs aan studenten. Bij de evaluatie en beoordeling van het beleid en de onderwijskwaliteit betreft het bestuur interne en externe belanghebbenden en deskundigen en gebruikt deze informatie bij de evaluatie en beoordeling. Op basis van de evaluatie reageert het bestuur tijdig op kansen en bedreigingen, stelt wanneer nodig (verbeter)beleid op en treft passende maatregelen om de kwaliteit van het onderwijs op de opleidingen te borgen.

Het bestuur legt verantwoording af door middel van accurate, actuele en openbaar toegankelijke informatie over de gerealiseerde kwaliteit. Het verstrekt jaarlijks een opgave van aangeboden opleidingen aan de minister. Daarnaast brengt het bestuur regelmatig (en voor zover het de examenkwaliteit betreft jaarlijks) verslag uit over zijn doelen en de resultaten van de opleidingen. De reflectie op de uitkomsten van de evaluatie geeft voldoende inzicht in de effectiviteit van de besturing en uitvoering. Het bestuur analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verantwoording. Vervolgens verwerkt het bestuur deze wanneer nodig in bijstelling van ambities, (verbeter)doelen en beleid of nieuwe ambities, zodat de opbrengst van de dialoog bijdraagt aan de ontwikkeling en verbetering van het onderwijs en de sturing daarop.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur betreft bij de beoordeling van de onderwijskwaliteit ten minste het oordeel van studenten en betreft daarbij ook onafhankelijke en deskundigen en belanghebbenden.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur maakt regelmatig een openbaar verslag over de beoordeling van de uitkomsten van de beoordeling bedoeld in het eerste lid, en van het voorgenomen beleid in het licht van de uitkomsten.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het verslag over de kwaliteit van de examens wordt jaarlijks openbaar gemaakt.
- Artikel 1.4a.1, zesde lid, WEB: Het bestuur verstrekt jaarlijks een opgave van de opleidingen educatie in het lopende en voorgaande studiejaar.
- Artikel 7.1.2, derde lid, WEB: Een opleiding educatie is een samenhangend geheel van onderwijsseenheden, gericht op de verwezenlijking van eindtermen of het behalen van een diploma.

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN OPLEIDINGSNIVEAU

Nummer	Standaard
OP	Onderwijsproces
OP1	Aanbod
OP2	Ontwikkeling en begeleiding
OP3	Pedagogisch-didactisch handelen
VS	Veiligheid en schoolklimaat
VS1	Veiligheid
BA	Borging en afsluiting
BA1	Borging diplomering

Nummer	Standaard
BA2	Afsluiting
SKA	Sturen, kwaliteitszorg en ambitie
SKA1	Visie, ambities en doelen
SKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)

OP1. Aanbod

Het aanbod bereidt de studenten voor op vervolgonderwijs en de samenleving.

Basiskwaliteit

De opleiding biedt een onderwijsprogramma dat is toegespitst op de doelgroep. Het programma is afgestemd op de eindtermen, kent een duidelijke opbouw en samenhang, is passend bij de opleidingsduur, en er zijn voldoende begeleide onderwijsuren. Onder programma verstaan we alle lesinhouden, ook die digitaal zijn of online aangeboden worden. Het aanbod sluit aan bij het (taal)niveau en de leervragen van de studenten.

Het aanbod biedt mogelijkheden voor maatwerk. De studenten worden tijdig geïnformeerd over de opbouw en de doelen van het aanbod.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het aanbod en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.2.1, eerste lid, WEB: Educatie is gericht op bevordering van de zelfredzaamheid van volwassenen en sluit waar mogelijk aan op het ingangsniveau van het beroepsonderwijs.
- Artikel 7.1.2, derde lid, WEB: Opleidingen educatie zijn gericht op de verwezenlijking van eindtermen of het behalen van een diploma.
- Artikel 7.1.2, vierde lid, WEB: Opleidingen educatie kunnen worden afgesloten met een examen. Artikel 7.4.8, eerste en tweede lid, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering en legt beschrijving van onderwijsprogramma en onderwijsuren vast in de onderwijs- en examenregeling.
- Artikel 7.4.8, lid 2a, WEB: De onderwijs- en examenregeling omvat in elk geval de bij wet bepaalde onderdelen.

OP2. Ontwikkeling en begeleiding

De opleiding zorgt voor een passende intake en plaatsing. De opleiding houdt de ontwikkeling en voortgang van de studenten in de gaten en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

Basiskwaliteit

Studenten worden na aanmelding passend geplaatst en begeleid. De voortgangsbegeleiding is gestructureerd en zorgvuldig en is afgestemd op de

behoeften van de student en het beoogde doel. De opleiding stelt de student in staat de opleiding op het gewenste niveau en zo mogelijk binnen de geprogrammeerde tijd te behalen. Docenten gaan regelmatig na in welke mate de studenten profiteren van het geboden onderwijs en hoe hun ontwikkeling verloopt. Zij analyseren de oorzaken bij afwijkende prestaties. Er is een ondersteuningsaanbod voor studenten met extra ondersteuningsbehoeften en de opleiding informeert studenten volledig en tijdig over de mogelijkheden voor extra ondersteuning.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor zicht op ontwikkeling en begeleiding en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, derde lid, WEB: Een opleiding educatie is een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van eindtermen of het behalen van een diploma.
- Artikel 7.4.8, eerste en tweede lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering en studenten worden tijdig geïnformeerd over het onderwijsprogramma, de examens en het ondersteuningsaanbod voor deelnemers met een handicap of chronische ziekte die extra ondersteuning behoeven.

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van het docententeam stelt studenten in staat tot leren en ontwikkeling.

Basiskwaliteit

Het onderwijsteam zorgt voor effectieve leersituaties. Het team stemt de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd doelgericht af op de onderwijsbehoeften en leervragen van groepen en individuele studenten. De afstemming is zowel gericht op (pedagogische) ondersteuning als op uitdaging, afhankelijk van de onderwijsbehoeften van groepen en individuele studenten.

Het team plant en structureert zijn handelen met behulp van informatie die het over studenten heeft. Het maakt didactische keuzes waarbij het niveau en de complexiteit van het onderwijs in lijn is met de eindtermen. Het team creëert een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat waardoor studenten actief en betrokken zijn. Leerdoelen en gestructureerde leeractiviteiten zijn gericht op de ontwikkeling van de studenten. Het team heeft positieve verwachtingen van studenten en geeft hun gerichte feedback op hun leerproces.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het pedagogisch-didactisch handelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, eerste en derde lid, WEB: De instelling biedt het onderwijs aan in de vorm van opleidingen educatie; een opleiding is een samenhangend geheel van onderwijseenheden gericht op de verwezenlijking van eindtermen of het behalen van een diploma, of onderdelen daarvan.

- Artikel 7.3.1, lid 1b tot en met f, tweede lid, WEB: Opleidingen overige educatie zijn gericht op het beheersen van het eindniveau en op het maatschappelijk functioneren van de student.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB, jo. artikel 7.4.11, zesde lid, WEB: Het bestuur heeft de plicht om te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 4.1a.1, eerste lid, WEB: De docent draagt verantwoordelijkheid voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de instelling.

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)

VS1. Veiligheid

De opleiding zorgt voor een veilige omgeving voor studenten.

Basiskwaliteit

De opleiding zorgt voor een veilig leer- en werkklimaat. Ze biedt veiligheid bij incidenten en zorgt voor fysieke veiligheid. Van de opleiding wordt verwacht dat zij inzicht heeft in de fysieke en sociale veiligheid(sbeleving) van de studenten, hier beleid op voert en effectief handelt bij signalen die de sociale en/of fysieke veiligheid bedreigen, zodat de studenten kunnen profiteren van het geboden onderwijs.

De opleiding hanteert de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de veiligheid en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: De instelling dient een stelsel van kwaliteitszorg in te richten en daarbij onder andere het oordeel van de studenten te betrekken. Van de instelling wordt verwacht dat zij inzicht heeft in de fysieke en sociale veiligheid(beleving) van de studenten, hier beleid op voert en effectief handelt bij signalen die de sociale en/of fysieke veiligheid bedreigen.
- Artikel 1.3.9 WEB: Het bestuur stelt een meldcode vast waarin wordt aangegeven hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan en dat er snel en adequaat hulp kan worden geboden.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma.

KWALITEITSGEBIED BORGING EN AFSLUITING (BA)

BA1. Borging diplomering

De examencommissie borgt deugdelijke diplomering.

Basiskwaliteit

Het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie is voldoende gewaarborgd door het bestuur.

De examencommissie stelt op objectieve en deskundige wijze vast of een deelnemer voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma of

certificaat.⁷⁵ Zij bewaakt, monitort en analyseert de kwaliteit van de processen die hieraan ten grondslag liggen. Hierdoor zijn het niveau, de complexiteit en de inhoud van de door de deelnemer geleverde prestaties, afgestemd op de eindtermen, geborgd.

De examencommissie borgt in alle fasen van de examinering en diplomering de deskundigheid van de betrokken personen.

De examencommissie bewaakt op cyclische wijze haar eigen werkwijze en kwaliteit met betrekking tot de borging van de afsluiting en diplomering voor de opleidingen waarvoor zij verantwoordelijk is. Zij geeft betekenis aan de uitkomsten hiervan en acteert hierop. Hierbij betreft zij eventueel onafhankelijke deskundigen. In voorkomende gevallen worden verbetermaatregelen genomen en wordt toegezien op de realisatie ervan. Hierover wordt jaarlijks verslag gedaan.

De examencommissie borgt de kwaliteit van het examenreglement. De examencommissie geeft op deugdelijke gronden mbo-verklaringen af. Tevens geeft zij op deugdelijke gronden vrijstellingen voor examenonderdelen.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke onderbouwing⁷⁶

- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur maakt het jaarverslag, waarin de beoordeling en voorgenomen beleid op grond van die beoordeling omtrent de kwaliteit van de examinering is opgenomen, openbaar.
- Artikel 7.4.5, derde lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie is geborgd.
- Artikel 7.4.5a WEB: De examencommissie heeft minimaal een aantal taken, waaronder het op een objectieve en deskundige manier vaststellen of een deelnemer voldoet aan de voorwaarden voor een diploma.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

BA2. Afsluiting

De opleiding⁷⁷ onderbouwt dat de deelnemer voldaan heeft aan de voorwaarden voor het diploma of een certificaat.

Basiskwaliteit

De opbouw en inrichting van de afsluiting kent samenhang met het onderwijsprogramma en voldoen aan de voorwaarden voor een betrouwbare diplomering, certificering en sluit aan op de onderwijsvisie van het team. De examinering is afgestemd op de eindtermen.

De examinering is valide en betrouwbaar en zorgt ervoor dat de deelnemer voldoet aan de voorwaarden voor diplomering of certificering⁷⁸. De afdnamecondities

⁷⁵ Binnen Overige educatie is enkel bij Staatsexamens NT2 sprake van certificaten.

⁷⁶ Voor de taalschakeltrajecten is de wettelijke onderbouwing te vinden in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

⁷⁷ Waar we opleiding schrijven, kan ook team worden gelezen.

⁷⁸ Binnen Overige educatie is enkel bij Staatsexamens NT2 sprake van certificaten.

en beoordelingen zijn voor deelnemers gelijkwaardig. De opleiding beoordeelt de bewijzen ten behoeve van de examinering onafhankelijk en deskundig. Deze bewijzen laten in samenhang een passende balans zien tussen vereiste kennis, inzicht en vaardigheden. Op basis van de bewijzen besluit de opleiding of een deelnemer de eindtermen in voldoende mate beheerst, zodat het onderwijsproces afgesloten kan worden.

De deelnemer is volledig en tijdig geïnformeerd over de eindtermen en eisen die de opleiding stelt aan de examinering en diplomering. Deze informatie is voor alle betrokkenen transparant en eenduidig.

Aanvullende ambities

Zijn er aanvullende ambities voor de afsluiting en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke onderbouwing⁷⁹

- Artikel 7.1.2, derde lid, WEB: Een opleiding educatie is gericht op eindtermen, of het behalen van een diploma of delen daarvan.
- Artikel 7.3.3 WEB, Regeling eindtermen 2013 en de Regeling digitale vaardigheden educatie 2018: Een opleiding houdt zich aan de inhoud van de eindtermen.
- Artikel 7.4.6a WEB: Er kan een instellingsverklaring worden uitgereikt.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur heeft de plicht om te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor studenten en deelnemers volledig en tijdig worden geïnformeerd over het onderwijsprogramma, examens en het ondersteuningsaanbod voor studenten met een handicap of chronische ziekte en deelnemers die extra ondersteuning behoeven.

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA)

SKA1. Visie, ambities en doelen

De opleiding heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

De opleiding heeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, een gedragen visie, ambities en doelen gericht op goed onderwijs. De doelen betreffen in elk geval de naleving van wettelijke eisen, waaronder de wettelijke vereisten voor het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces, de wijze van toetsen en examineren en de beoogde resultaten van studenten. De opleiding stuurt systematisch op de doelen om de beoogde resultaten te behalen.

De opleiding sluit haar visie, ambities en doelen aan op die van het bestuur, op de resultaten van eerdere evaluaties en op bevindingen uit de interne en externe dialoog. De opleiding richt voorwaarden in om de onderwijskundige ambities en doelen te bereiken. Daarbij is de interne verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk.

⁷⁹ Voor de taalschakeltrajecten is de wettelijke onderbouwing te vinden in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De opleiding realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

De opleiding geeft als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg effectief uitvoering aan de onderwijskundige ambities en doelen en schept de daarvoor benodigde voorwaarden.

Binnen deze kwaliteitscultuur geeft de opleiding uitvoering aan het stelsel van kwaliteitszorg, zodat gericht wordt gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wettelijke voorschriften. De opleiding stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld, er worden maatregelen en instrumenten gebruikt om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

De opleiding evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het beleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

De opleiding monitort, evalueert, analyseert en beoordeelt als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de doelen en het beleid worden gerealiseerd en informeert het bestuur daarover. Zij haalt intern en extern actief informatie op om zicht te krijgen op de uitvoering, de resultaten van het onderwijs voor de studenten en de kansen en bedreigingen voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

Bij de beoordeling van de kwaliteit betreft de opleiding het oordeel van de studenten, onafhankelijke deskundigen en andere hiervoor relevante belanghebbenden.

De opleiding analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verwerkt deze wanneer nodig in het (verbeter)beleid, zodat dit bijdraagt aan de ontwikkeling en verbetering van het onderwijs. Daarnaast gebruikt de opleiding de uitkomsten van de evaluatie om de sturing te verbeteren.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld. De beoordeling geschiedt mede aan de hand van het oordeel van studenten en met betrokkenheid van onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden.
- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur verantwoordt zich over de beoordeling en het voorgenomen beleid in het licht van de beoordeling.

Bijlage 5 Waarderingskader doorlopende leerroutes vmbo-mbo

In deze bijlage is het waarderingskader voor de leerroutes vmbo-mbo opgenomen. De toelichting hierop is te vinden in paragraaf 9.5.

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN SCHOOLNIVEAU

Nummer	Standaard
OP	Onderwijsproces
OP0	Basisvaardigheden
OP1	Aanbod
OP2	Ontwikkeling en begeleiding
OP3	Pedagogisch-didactisch handelen
OP4	Onderwijstijd
OP5	Beroepspraktijkvorming
OP6	Afsluiting (van toepassing op afsluiting voortgezet onderwijs)
VS	Veiligheid en schoolklimaat
VS1	Veiligheid
VS2	Schoolklimaat
BA	Borging en afsluiting (van toepassing op diploma, certificaat of verklaring middelbaar beroepsonderwijs)
BA1	Borging diplomering
BA2	Afsluiting
OR	Onderwijsresultaten
OR1	Resultaten en studiesucces
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties
OR3	Vervolgsucces
SKA	Sturen, kwaliteitszorg en ambitie
SKA1	Visie, ambities en doelen
SKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)⁸⁰

⁸⁰ Het bestuur kan ervoor kiezen de artikelen (7.2.7, derde tot en met achtste lid en) 9.1.10 en 9.1.11 WEB, 2.107h en 2.107i WVO 2020 toe te passen zoals deze (leden en) artikelen luiden vóór inwerkingtreding van de Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (Wet vaba):

- voor het studiejaar 2026-2027 bij inwerkingtreding van de Wet vaba per 1 augustus 2026, maar bekendmaking daarvan na 1 februari 2026 (artikel 12.4c.2, eerste lid, WEB, artikel 12.48, eerste lid, WVO 2020)
- voor een groep leerlingen en een groep studenten die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van de Wet vaba met de leerroute is gestart (artikel 12.4c.2, tweede lid WEB, artikel 12.48, tweede lid, WVO 2020)

OP0. Basisvaardigheden

Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de studenten voor op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.

Basiskwaliteit

Het onderwijsprogramma voor Nederlandse taal en rekenen is ten minste dekkend voor de kerndoelen, de referentieniveaus en het rekenniveau die zijn vastgesteld voor de betreffende leerroute. Het onderwijsprogramma voor burgerschap voldoet aan de eisen zoals die in de dimensies beschreven staan voor het mbo. Eveneens richt het burgerschapsonderwijs zich ten minste op bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de kennis, houdingen en vaardigheden die daarbij van belang zijn. Dat geldt evenzo voor de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn in de pluriforme democratische samenleving, en de kerndoelen⁸¹ die daaraan gerelateerd zijn.

De leerroute stelt de leerlingen in staat om zich de kennis en vaardigheden voor Nederlandse taal, rekenen en burgerschap eigen te maken, die hen voorbereiden op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de democratische samenleving.

De leerroute heeft voor het onderwijs in de basisvaardigheden Nederlandse taal, rekenen en burgerschap een doelgericht, samenhangend en evenwichtig onderwijsprogramma. De uitvoering ervan is herkenbaar in de onderwijspraktijk. Het onderwijsprogramma is afgestemd op de afsluiting en examinering. Voor burgerschap geldt dat de leerroute het onderwijsprogramma zo inricht, zodat de leerling aan de gestelde eisen kan voldoen.

Aanvullende ambities:

- Zijn er aanvullende ambities voor het onderwijs in de basisvaardigheden en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten:

- Artikel 2 en 3, Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen, jo. artikel 2 Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen: Het onderwijs neemt de referentieniveaus van taal en rekenen als uitgangspunt.
- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen en zij kunnen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen.
- Artikel 2.2 WVO 2020: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie (kennis van en respect voor basiswaarden en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties).
- Artikel 2.4 tot en met 2.8 WVO 2020: De school bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs.
- Artikelen 2.13 en 2.14 WVO 2020, jo. artikel 2.1 en bijlage 1 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.
- Artikel 2.19 WVO 2020: Het onderwijsaanbod voor het derde leerjaar havo en vwo voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.

⁸¹ De wettelijke opdracht tot bevordering is ook herkenbaar in een aantal kerndoelen voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs, die eveneens op sociale en maatschappelijke competenties betrekking hebben. Te denken valt met name aan de kerndoelen 35, 36, 38, 43, 44, 45 en 47.

- Artikel 2.31, tweede en derde lid, WVO 2020: Praktijkonderwijs wordt zoveel mogelijk op basis van de kerndoelen verzorgd en is erop gericht dat leerlingen zoveel mogelijk de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen bereiken die voor het praktijkonderwijs zijn vastgesteld.
- Artikel 2.31, vierde lid, WVO 2020: Het bevoegd gezag van een school voor praktijkonderwijs richt voor dat onderwijs een samenhangend onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag verzorgd onderwijsprogramma in.
- Artikel 2.89 en 2.90 WVO 2020: De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd.
- Artikel 1.3.5, sub b, WEB: Instellingen dragen zorg voor het aanbieden van doelmatige leerwegen en stemmen daartoe in het bijzonder af tussen vavo-opleidingen en beroepsopleidingen.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht overeenkomstig de eisen van hoofdstuk 7, titel 2, en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie in het beroepsonderwijs alsmede een of meer keuzedelen, ten bewijze waarvan een diploma wordt uitgereikt.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Beroepsopleidingen zijn zodanig ingericht dat studenten de kwalificatie en keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken en dat het onderwijsprogramma evenwichtig is ingedeeld, alsmede voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming omvat.
- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
- Artikel 7.4.2, tweede lid, WEB: Het examen omvat een onderzoek naar de kennis, het inzicht, de vaardigheden en, in voorkomende gevallen, de beroepshoudingen die de examinandus zich bij voltooiing van de opleiding moet hebben eigen gemaakt, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek aan de hand van de eindtermen of aan de hand van de kwalificatie-eisen in het kwalificatiedossier en de eisen van het keuzedeel of de keuzedelen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel a (taal), b (rekenen) en c (burgerschap), vierde lid en bijlage I (dimensies), Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Nederlandse taal, rekenen en burgerschap zijn generieke examenonderdelen. Wat betreft burgerschap stelt het bevoegd gezag de eisen vast waaraan de student moet voldoen met inachtneming van het kwalificatiedossier.

OP1. Aanbod

Het aangeboden onderwijsprogramma bereidt de leerlingen⁸² voor op de beroepspraktijk en het vervolgonderwijs.

Basiskwaliteit

⁸² In plaats van leerlingen kan hier ook studenten gelezen worden.

Het aangeboden onderwijsprogramma van de leerroute bereidt de leerlingen voor op de beroepspraktijk en het vervolgonderwijs.

De leerroute biedt een programma aan dat op de kerndoelen gebaseerd is, en eveneens dekkend is voor de examenprogramma's voor het voortgezet onderwijs en het kwalificatiedossier voor het mbo. In het aangeboden programma zijn ook de beroepspraktijkvorming, de keuzedelen en eventuele wettelijke beroepsvereisten opgenomen en de opleidings- en vormingsdoelen die de leerroute zelf formuleert. In het onderwijsprogramma wordt ook aandacht besteed aan activiteiten in het kader van loopbaanoriëntatie en -begeleiding.

Het programma kent samenhang met de toetsing, afsluiting en examinering op basis waarvan de leerroute kwalificeert en diplomeert. Onder het programma verstaan we alle lesinhouden, ook die digitaal zijn of online aangeboden worden. Het onderwijsprogramma van de leerroute is afgestemd op de leerlingpopulatie, sluit aan bij het (taal)niveau en de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ook sluit het aan op het vereiste niveau van het kwalificatiedossier. Bovendien heeft de leerroute de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren verdeeld. Waar nodig wordt het aanbod gedurende de leerroute verdiept en verbreed, zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. De leerlingen worden tijdig geïnformeerd over de opbouw en de doelen van de leerroute.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het aanbod en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten:

- Artikel 1.2.1, tweede lid, WEB: Het beroepsonderwijs bevordert de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de studenten en draagt bij tot het maatschappelijk functioneren.
- Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) - begeleiding ⁸³
- Artikel 1.3.5, sub c, jo. artikel 6.1.3a, eerste lid, sub c, WEB: Kennis van de (regionale) arbeidsmarkt is noodzakelijk om aspirant-studenten over het arbeidsmarktperspectief van de opleiding te kunnen informeren en loopbaanoriëntatie en -begeleiding te kunnen bieden.
- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel c (loopbaan), vierde lid en bijlage I, Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Loopbaan is een generiek examenonderdeel. Wat betreft loopbaan stelt het bevoegd gezag de eisen vast waaraan de student moet voldoen met inachtneming van het kwalificatiedossier.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht overeenkomstig de eisen van hoofdstuk 7, titel 2, en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie in het beroepsonderwijs alsmede een of meer keuzedelen, ten bewijze waarvan een diploma wordt uitgereikt.

⁸³ Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.

- Artikel 7.2.6, tweede lid, WEB: Als er voor een beroepsopleiding wettelijke beroepsvereisten zijn vastgesteld, worden studenten in de gelegenheid gesteld om hieraan te voldoen.
- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Beroepsopleidingen zijn zodanig ingericht dat studenten de kwalificatie en keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken en dat het onderwijsprogramma evenwichtig is ingedeeld, alsmede voldoende begeleide onderwijsuren en uren beroepspraktijkvorming omvat.
- Artikel 7.2.8, eerste lid, WEB: Van elke beroepsopleiding maakt onderricht in de praktijk van het beroep deel uit.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, jo. artikel 9.1.8, eerste lid, WEB: Studenten worden volledig en tijdig geïnformeerd over het onderwijsprogramma, examens en het ondersteuningsaanbod voor studenten met een handicap of chronische ziekte en studenten die extra ondersteuning behoeven.
- Artikel 7.4.8, lid 2a, WEB: De onderwijs- en examenregeling omvat in elk geval de bij wet bepaalde onderdelen.
- Artikel 9.1.7, eerste lid, sub a en b, WEB: Het bestuur van de instelling is verantwoordelijk voor de uitvoering van de delen van het onderwijsprogramma die behoren tot de beroepsopleiding, waaronder ook de beroepspraktijkvorming en de examinering.
- Artikel 9.1.9, eerste lid, WEB: De studieduur van een doorlopende leerroute vmbo-mbo bedraagt vanaf het derde (school)jaar, afhankelijk van het niveau van de opleiding, minimaal twee jaar en maximaal zes jaar.
- Artikel 2.4 tot en met 2.9 WVO 2020: De school bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs.
- Artikel 2.107d, tweede lid, WVO 2020 en artikel 9.1.8, eerste lid, WEB: Het bestuur van de school en het bestuur van de instelling voor beroepsonderwijs beschrijven voor de gehele doorlopende leerroute vmbo-mbo het onderwijsprogramma en de examinering per leerjaar. Daarbij wordt vermeld welke delen van het onderwijsprogramma en van het examen (a) voortgezet onderwijs betreffen en welk deel daarbinnen vakoverstijgend is; (b) beroepsonderwijs betreffen; (c) een combinatie van voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs betreffen en welk deel daarbinnen voortgezet onderwijs onderscheidenlijk beroepsonderwijs betreft.
- Artikel 2.107f, eerste lid, sub a en b, WVO 2020: Het bestuur van de school draagt zorg voor het onderwijsprogramma en de examinering van die onderdelen van de doorlopende leerroute die tot het voortgezet onderwijs behoren.
- Bijlage 3 Regeling examenprogramma's VO: De kandidaat is in staat zijn eigen loopbaanontwikkeling vorm te geven. Hij doet dat met een oriëntatie op een toekomstige opleiding en (loop)baan door middel van reflectie op het eigen handelen en reflectie op ervaringen.

- Artikel 3, eerste lid, tweede lid, aanhef en onderdeel d (Engels), Examen- en kwalificatiebesluit WEB: Engels is een generiek examenonderdeel voor de middenkaderopleiding.
- Artikel 9.2.12 WEB: Het bestuur biedt loopbaanbegeleiding aan tijdens de opleiding en tot een jaar na diplomering aan de student of gediplomeerde van de entreeopleiding of de beroepsopleidende leerweg van de basisberoepsopleiding, met uitzondering van de gediplomeerde met een aansluitende inschrijving voor vervolgonderwijs (De loopbaanbegeleiding voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).
- Artikel 6.1.2a WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat voldoende keuzedelen worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding en voldoet wat betreft het aanbod aan de wet.

OP2. Ontwikkeling en begeleiding

In de leerroute wordt gezorgd voor een passende intake en plaatsing. Tijdens de leerroute wordt de ontwikkeling van de leerlingen gevolgd en worden waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning geboden.

Basiskwaliteit

Vanaf binnenkomst van de leerlingen in de leerroute wordt informatie verzameld over de kennis en vaardigheden van leerlingen op alle voor het onderwijs belangrijke domeinen. Het verzamelen van (toets)informatie gebeurt systematisch en zorgvuldig. De informatie wordt vergeleken met de verwachte ontwikkeling van de leerling. Daarbij staat de behoefte van de leerling in combinatie met de vereiste competentieontwikkeling centraal. Dit maakt het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Het stelt de school en de instelling in staat zorg te dragen voor de ontwikkeling en begeleiding van de leerling tijdens de leerroute. De school en de instelling waarborgen daarmee tijdens de leerroute voor leerlingen de ononderbroken ontwikkeling en voortgang daarin en hebben daarbij oog voor de bevordering van gelijke kansen.

Wanneer individuele of groepen leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs, wordt binnen de leerroute geanalyseerd waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepalen de school en de instelling wat er nodig is om in te spelen op eventuele achterstanden of voorsprongen in de ontwikkeling van leerlingen. De school en de instelling bieden de begeleiding vervolgens gestructureerd aan tijdens de leerroute. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen. In de leerroute wordt op structurele en herkenbare manier aandacht besteed aan het bestrijden van (taal)achterstanden.

Er is een aanvullend ondersteuningsaanbod voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften en leerlingen (en ouders) zijn volledig en tijdig geïnformeerd over de mogelijkheden voor extra ondersteuning. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben in de eerste twee jaar, legt de leerroute in het ontwikkelingsperspectief vast hoe zij het onderwijs afstemt op de behoefte van de leerling. De geplande ondersteuning wordt binnen de leerroute uitgevoerd. De inhoud en uitvoering van dit plan wordt minimaal eenmaal per schooljaar met de ouders en de leerling geëvalueerd. De leerroute vervult de zorgplicht passend onderwijs. Wanneer binnen de leerroute de extra ondersteuning voor de leerlingen niet kan worden geboden, zoeken de school en

de instelling in samenwerking met de ouders en het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor zicht op ontwikkeling en begeleiding en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.5, sub a, WEB: Instellingen dragen mede zorg voor de toegankelijkheid van het onderwijs, met name voor kansarme groepen.
- Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) - begeleiding ⁸⁴
- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen en zij kunnen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen.
- Artikel 2.34 WVO 2020: De school werkt herkenbaar en gestructureerd aan de bestrijding van achterstanden.
- Artikel 6.1.3a, eerste lid, WEB: Het bestuur verstrekt aan aspirant-studenten zodanige informatie dat zij in staat zijn een passende opleiding te kiezen.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen.
- Artikel 7.1.5. WEB: Het bestuur rapporteert over de vorderingen van de studenten aan hun ouders, voogden of verzorgers, dan wel aan de studenten zelf indien zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn.
- Artikel 7.2.7, eerste lid en artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en dient dit programma zodanig in te richten dat studenten de kwalificatie en de keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen behalen.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB: Het bestuur legt de beschrijving van het onderwijsprogramma, met vermelding van het aantal begeleide onderwijsuren (als bedoeld in artikel 7.2.7, WEB) per programmaonderdeel per studiejaar en het aantal klokuren beroepspraktijkvorming per studiejaar, en de regels met betrekking tot het examen tijdig voor aanvang van de opleiding vast in de onderwijs- en examenregeling van de instelling, en zorgt ervoor dat studenten volledig en tijdig worden geïnformeerd over het onderwijsprogramma, de examens en het ondersteuningsaanbod voor studenten met een handicap of chronische ziekte die extra ondersteuning behoeven.
- Artikel 8.0.4, eerste lid, WEB: Als de leerling zich uiterlijk op 1 april aanmeldt en deelneemt aan de intake-activiteiten, dan heeft hij recht op een studiekeuzeadvies. Dit advies is niet bindend.
- Artikel 8.1.3a WEB: Het bestuur beoordeelt voorafgaand aan de inschrijving van een student of deze extra ondersteuning behoeft in verband met handicap of chronische ziekte en onderzoekt daartoe zijn mogelijkheden, behoeften en omstandigheden. Is dat het geval, dan vindt de inschrijving slechts plaats nadat schriftelijke afspraken zijn gemaakt over deze ondersteuning. De afspraken worden ten minste één keer per

⁸⁴ Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.

studiejaar met de student geëvalueerd op hun doeltreffendheid. Indien de noodzaak van extra ondersteuning in verband met handicap of chronische ziekte na de inschrijving ontstaat, moeten ook schriftelijke afspraken worden gemaakt, die jaarlijks moeten worden geëvalueerd.

- Artikel 2.107b, tweede lid, sub f, jo. artikel 2.107k WVO 2020 en artikel 9.1.3, tweede lid, jo. artikel 9.1.14 WEB: In de samenwerkingsovereenkomst moet worden vastgelegd hoe inhoud wordt gegeven aan de overstapoptie.
- Artikel 2.107k WVO 2020: Indien deelname van de leerling aan een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt beëindigd voordat hij deze met succes heeft afgerond wordt hij door het bevoegd gezag van de school of het bevoegd gezag van de instelling voor beroepsonderwijs in staat gesteld een vmbo-diploma of het diploma van een beroepsopleiding te behalen, passend bij het naar het gezamenlijk oordeel van beide betrokken bevoegde gezagsorganen bereikte onderwijsniveau en de leeftijd van de leerling.
- Artikel 2.2 WVO 2020: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze. Dat omvat onder meer regelmatig monitoren van de ontwikkeling van burgerschapscompetenties, om het onderwijs af te stemmen op de actuele leerbehoefte van leerlingen.
- Artikel 2.41 WVO 2020: De school biedt individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.
- Artikel 2.91 WVO 2020: De school heeft de wijze waarop het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen in het schoolplan beschreven.
- Artikel 2.92, tweede lid, onder b, WVO 2020: De schoolgids bevat informatie over de basisondersteuningsvoorzieningen en het ondersteuningsaanbod van de school⁸⁵
- Artikel 2.44, eerste lid, WVO 2020: Het bestuur stelt, na op overeenstemming gericht overleg met de ouders, een ontwikkelingsperspectief vast voor een leerling die extra ondersteuning nodig heeft.
- Artikel 2.44, tweede lid, WVO 2020: Over het handelingsdeel van het ontwikkelperspectief dient door het bestuur overeenstemming met de ouders te worden bereikt.
- Artikel 2.44, derde lid, WVO 2020: Het bestuur evalueert het ontwikkelingsperspectief minimaal eens per schooljaar met de ouders en de leerling.
- Artikel 2.44, vierde lid, WVO 2020: Het bestuur kan het ontwikkelingsperspectief bijstellen.
- Artikel 2.44, vijfde en zesde lid, WVO 2020: Het bestuur stelt het ontwikkelingsperspectief vast of stelt het bij nadat het de leerling in de gelegenheid heeft gesteld zijn mening hierover te geven en licht aan de leerling toe wat de invloed is geweest hiervan op de vast- of bijstelling van het ontwikkelingsperspectief.
- Artikel 2.44, zevende lid, WVO 2020: Het ontwikkelingsperspectief bevat een omschrijving van a) de individuele begeleiding, b) indien van

⁸⁵ Zie voor begripsbepalingen artikel 1.1 WVO 2020

toepassing: de onderdelen van het onderwijsprogramma waarvan wordt afgeweken, c) de inbreng van de leerling.

- Artikel 2.44, achtste lid, WVO 2020, jo. artikel 2.49 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het ontwikkelingsperspectief bevat ten minste informatie over in welke onderwijssoort in het voortgezet onderwijs naar verwachting de leerling het examen zal halen, en de onderbouwing daarvan. De onderbouwing bevat ten minste belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling
- Artikel 8.9, tweede lid, WVO 2020: De school houdt zich aan de zorgplicht passend onderwijs.
- Artikel 8.9, eerste lid, WVO 2020: De school beoordeelt of de leerling extra ondersteuning nodig heeft.

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van het onderwijsteam stelt leerlingen in staat om te leren en zich te ontwikkelen.

Basiskwaliteit

De pedagogisch-didactische visie die van toepassing is voor de leerroute is zichtbaar in het dagelijks handelen van het onderwijsteam.

Het onderwijsteam zorgt voor effectieve leersituaties. Het team plant en structureert zijn handelen met behulp van informatie die het over leerlingen heeft. Het team maakt didactische keuzes waarbij het niveau en de complexiteit van het onderwijs in lijn zijn met het onderliggende kwalificatiedossier. De leerstof omvat kennis, vaardigheden en attitudes en wordt in een logische opbouw aangeboden. Het team realiseert bovendien een evenwichtige verbinding tussen het leren in de beroepspraktijkvorming en het leren op de school of instelling.

Het team creëert een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat, waardoor leerlingen actief en betrokken zijn. Met geschikte opdrachten en heldere uitleg structureert het team het onderwijsaanbod zo dat leerlingen zich het leerstofaanbod eigen kunnen maken. Het team heeft hoge verwachtingen van leerlingen en geeft hun gerichte feedback op hun leerproces.

Het team stemt de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd doelgericht af op de onderwijsbehoeften van groepen en individuele leerlingen. De afstemming is zowel gericht op (pedagogische) ondersteuning als op uitdaging, afhankelijk van de onderwijsbehoeften van groepen en individuele leerlingen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het pedagogisch-didactisch handelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen en zij kunnen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, jo. 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en zorgt ervoor

dat dit onderwijsprogramma evenwichtig is ingedeeld, zodat de studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen behalen.

- Artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 4.1a.1, eerste lid, WEB en artikel 7.8, eerste lid, WVO 2020: De docent draagt verantwoordelijkheid voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de instelling.
- Artikel 2.109a, tweede en derde lid, artikel 2.107a, WVO 2020 en artikel 9.1.2 WEB: Als een doorlopende leerroute wordt aangeboden, moet die uiteindelijk leiden tot een diploma waarbij de in de wet opgesomde onderdelen tot één onderwijsprogramma worden geïntegreerd.
- Artikel 2.2, eerste lid, WVO 2020: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie (kennis van en respect voor basiswaarden en de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties).
- Artikel 2.89 en 2.90 WVO 2020: De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd.

OP4. Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken, zowel op de school of instelling als in de praktijk.

Basiskwaliteit

De leerroute biedt een programma aan dat voldoet aan de wettelijk verplichte onderwijstijd.

Voor de leerroute is vastgesteld welke activiteiten onder de onderwijstijd vallen, met instemming van de medezeggenschaps- en de studentenraad. Binnen de leerroute zijn de onderwijsactiviteiten weloverwogen gepland over het schooljaar en deze worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een bevoegd onderwijsteam.

In de leerroute is de tijd zo verdeeld over theorie en praktijkvorming dat leerlingen in staat zijn het verplichte onderwijsprogramma tot zich te nemen. Er is in de leerroute beleid om ongeoorloofd verzuim en voortijdig schoolverlaten van leerlingen tegen te gaan, zodat ook op leerlingniveau gestreefd wordt om de onderwijstijd te behalen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de onderwijstijd en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 2.107h, eerste lid, WVO 2020 en artikel 9.1.10, eerste lid, WEB: Er is een wettelijk vastgestelde onderwijstijd voor de onderwijstijd van de doorlopende leerroute vmbo-mbo (beroepsopleidende leerweg (BOL)).
- Artikel 2.107i, eerste lid, WVO 2020 en artikel 9.1.11, eerste lid, WEB: Er is een wettelijk vastgestelde onderwijstijd voor de doorlopende leerroute vmbo-mbo (beroepsbegeleidende leerweg (BBL)).

-

OP5. Beroepspraktijkvorming

De voorbereiding, uitvoering en begeleiding van de beroepspraktijkvorming zijn doeltreffend.

Basiskwaliteit

In de leerroute zijn afspraken gemaakt met de leerling over welke leeractiviteiten de leerling ontplooit in het kader van de beroepspraktijkvorming en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van de benodigde competenties en vaardigheden van de leerling.

Binnen de leerroute krijgt de leerling begeleiding bij de voorbereiding en bij de keuze van een beroepspraktijkplaats en de leerroute stelt hiervoor samen met de leerling en het leerbedrijf de vereiste stage- en praktijkovereenkomst op. Tijdens de leerroute wordt ervoor gezorgd dat het leerbedrijf de leerling op de afgesproken manier begeleidt. De school en de instelling zijn op de hoogte van het functioneren van de leerling op de beroepspraktijkplaats en sturen zo nodig bij. Ook wordt beoordeeld of de leerling de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling heeft afgerond.

De school en de instelling dragen zorg voor erkende en adequate stageplekken/praktijkplaatsen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de praktijkvorming en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, tweede lid, jo. artikel 7.2.8, tweede lid, sub c, WEB: Een deel van de opleiding vindt plaats in de beroepspraktijk.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, jo. artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma, en zorgt ervoor dat het programma evenwichtig is ingedeeld, zodat studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen behalen.
- Artikel 7.2.8, tweede lid, WEB: De beroepspraktijkvorming wordt verzorgd op grondslag van een overeenkomst, gesloten door de student, de instelling en het leerbedrijf, waarin de rechten en verplichtingen van partijen worden geregeld, en bevat ten minste de wettelijk voorgeschreven onderwerpen. Artikel 7.2.8, derde lid, WEB: Het bedrijf dat of de organisatie die de beroepspraktijkvorming verzorgt, draagt zorg voor de begeleiding van de studenten binnen het bedrijf. Het bestuur beoordeelt of de studenten de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling hebben voltooid.
- Artikel 7.2.8, vierde lid, WEB: De beroepspraktijkvorming vindt plaats bij een bedrijf of organisatie met een erkenning op grond van artikel 5.2.3 WEB
- Artikel 7.2.9, eerste lid, WEB: Het bestuur van de instelling draagt zorg voor de beschikbaarheid van de praktijkplaats en de totstandkoming van de in artikel 7.2.8 bedoelde overeenkomst.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB: Het bestuur dient de student te informeren over de inrichting van de beroepspraktijkvorming.
- Artikel 7.2.9, tweede lid, WEB: Het bestuur bevordert in overleg met de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) een

toereikende vervangende voorziening, als er omstandigheden zijn waardoor de beroepspraktijkvorming (bpv) niet naar behoren zal kunnen plaatsvinden.

- Artikel 9.1.7, eerste lid, sub a, WEB: Het bestuur van de instelling is verantwoordelijk voor de beroepspraktijkvorming.
- Artikel 2.109a, tweede en derde lid, artikel 2.107a, WVO 2020 en artikel 9.1.2 WEB: Als een doorlopende leerroute wordt aangeboden, moet die uiteindelijk leiden tot een diploma waarbij de in de wet opgesomde onderdelen tot één onderwijsprogramma worden geïntegreerd.
- Artikel 2.26, derde lid en 2.27, derde lid, Uitvoeringsbesluit WVO 2020: De school kan in het derde en vierde leerjaar van de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte of gemengde leerweg in het vmbo én voor praktijkonderwijsleerlingen lessen besteden aan stage.
- Artikel 2.35 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: De school omschrijft doel, inhoud, omvang, opbouw en organisatie van de stage in een stageplan.
- Artikel 2.36 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het bestuur sluit met de leerling en de stagegever gezamenlijk een schriftelijke stageovereenkomst waarin onder andere de begeleiding en de wijze van beoordeling aan bod komen.

OP6. Afsluiting (van toepassing op afsluiting voortgezet onderwijs)

De afsluiting van het voortgezet onderwijs verloopt, indien van toepassing, zorgvuldig.

Basiskwaliteit

Binnen de leerroute worden alle leerlingen goed voorbereid op de afsluiting van het onderwijs. De examinering van de leerroute is duidelijk. Hierbij wordt vermeld welke delen de afsluiting van het voortgezet onderwijs betreffen, welke delen de afsluiting van het beroepsonderwijs en welke delen een gecombineerde afsluiting.

Afsluiting voortgezet onderwijs

De leerroute zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de afsluiting van het onderwijs. De leerroute heeft een gecombineerd Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en Onderwijs- en Examenregeling (OER), die beide voldoen aan de eisen van de wetgeving. Dit document maakt leerlingen en ouders tijdig duidelijk hoe het schoolexamen, het centraal examen en het examen van de beroepsopleiding georganiseerd zijn, welke regels daarbij gelden en welke maatregelen de school hanteert bij leerlingen die zich niet aan de regels houden. Ook moet duidelijk zijn welke examens leerlingen op welke manier kunnen herkansen, welke stof wanneer wordt geëxamineerd, hoe het examen meeweegt en welke vrijstellingen gelden. De examinering verloopt volgens het gecombineerde PTA/OER. Een onafhankelijke en deskundige examencommissie borgt de kwaliteit van de toetsing en de examinering.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de afsluiting en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 2.51, derde lid, WVO 2020: De directeur en de examinatoren van de school nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het (deel)eindexamen af.
- Artikel 2.51a WVO 2020: De directeur van de school wijst een personeelslid aan als secretaris van het eindexamen; deze is ook secretaris van de deeleindexamens.

- Artikel 2.34 WVO 2020: De school werkt herkenbaar en gestructureerd aan de bestrijding van achterstanden.
- Artikel 7.4.8, tweede lid, WEB: Het bestuur legt regels met betrekking tot het examen tijdig voor aanvang van de opleiding vast in de onderwijs- en examenregeling van de instelling en zorgt ervoor dat deelnemers volledig en tijdig worden geïnformeerd.
- Artikel 2.107d, tweede lid, WVO 2020: De beschrijving van het onderwijsprogramma en de examinering van het voortgezet onderwijsdeel en het mbo-deel van de doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt niet in afzonderlijke documenten opgenomen, maar in één document.
- Artikel 2.107f, eerste lid, sub b, WVO 2020 en 9.1.7, eerste lid, sub b, WEB: Het bestuur van de school draagt zorg voor het onderwijsprogramma en de examinering van die onderdelen van de doorlopende leerroute die tot het voortgezet onderwijs behoren. Het bestuur van de instelling zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering van het mbo-diploma.
- Artikel 2.60, eerste en tweede lid, WVO 2020: Het bestuur stelt een examenreglement en een PTA vast, waarin in elk geval de voorgeschreven onderdelen moeten zijn opgenomen.
- Artikel 2.60, vijfde lid, WVO 2020: Deze beide documenten moeten voor 1 oktober worden toegezonden aan de inspectie en worden verstrekt aan de examenkandidaten.
- Artikel 2.60d WVO 2020: Het bestuur stelt een of meerdere onafhankelijke en deskundig functionerende examencommissie(s) in ten behoeve van de kwaliteit van de toetsing en de examinering op de school, waarbij voldaan wordt aan de specifieke vereisten die dit artikel noemt.
- Artikel 2.60e WVO 2020: De examencommissie heeft tot doel het borgen van de kwaliteit van de toetsing en de examinering en van het afsluitend karakter van het schoolexamen.

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)

VS1. Veiligheid

Binnen de leerroute is sprake van een veilige omgeving voor leerlingen.

Basiskwaliteit

Er is een veilig leer- en werkklimaat binnen de leerroute. Een leerroute is veilig als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast.

Van de leerroute wordt verwacht dat er inzicht is in de fysieke en sociale veiligheid(sbeleving) van de leerlingen, hier beleid op voert en effectief handelt bij signalen die de sociale en/of fysieke veiligheid bedreigen, zodat de leerlingen kunnen profiteren van het geboden onderwijs. In de eerste twee jaar wordt ten minste jaarlijks met een gestandaardiseerd instrument gemonitord wat de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen is.

Voor de leerroute is (in elk geval voor de eerste twee jaar) een veiligheidsbeleid beschreven, dat bestaat uit een samenhangende set van maatregelen. Het beleid is gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten, en de leerroute voert dat beleid ook uit. Binnen de leerroute worden (digitaal)

pesten, agressie en geweld in elke vorm voorkomen en wordt zo nodig snel en adequaat opgetreden. Binnen de leerroute is voor de eerste twee jaar een persoon aangesteld die voor ouders en leerlingen het aanspreekpunt is in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert.

Tijdens de leerroute wordt de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling gehanteerd. Daarnaast worden de verplichtingen nagekomen rond het melden, overleggen en aangifte doen van zedenmisdrijven.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de veiligheid en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6 WEB: De instelling dient een stelsel van kwaliteitszorg in te richten en te beoordelen en daarbij onder andere het oordeel van de studenten te betrekken.
- Artikel 1.3.8 WEB: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 3.39 WVO 2020: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 3.41 WVO 2020: Het bestuur stelt voor het personeel een meldcode vast die aangeeft hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan. Daarnaast moet het bestuur de kennis en het gebruik van de meldcode bevorderen.
- Artikel 3.40, eerste lid, sub a, WVO 2020: Het bestuur heeft beleid ten aanzien van de veiligheid van leerlingen en voert dat ook uit.
- Artikel 3.40, eerste lid, sub b, WVO 2020: Het bestuur monitort de veiligheid van leerlingen met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft.
- Artikel 3.40, eerste lid, sub c, WVO 2020: Het bestuur heeft de volgende taken belegd bij een persoon:
 - coördinatie van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten op school;
 - fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.
- Artikel 3.40, tweede lid, WVO 2020: Onder veiligheid, bedoeld in artikel 3.40, eerste lid, wordt de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen verstaan.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde en zesde lid, WEB: Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma. De begeleide onderwijstijd vindt plaats onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.
- Artikel 8a.2.2, derde lid, sub i, WEB: De studentenraad heeft instemmingsrecht met betrekking tot voorgenomen beslissingen van het bestuur ten aanzien van de regels op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn van studenten.
- Artikel 1.3.9, WEB: Het bestuur stelt voor het personeel een meldcode vast die aangeeft hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt

omgegaan. Daarnaast moet het bestuur de kennis en het gebruik van de meldcode bevorderen.

- Artikel 2.2, eerste lid, WVO 2020: Het onderwijs richt zich op het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat. Dat omvat onder meer dat de school actie onderneemt als er onvoldoende sprake is van een cultuur die in overeenstemming is met basiswaarden.

VS2. Schoolklimaat

Binnen de leerroute is er een schoolklimaat dat bijdraagt aan het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties en aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Basiskwaliteit

De leerroute bereidt de leerlingen voor op het leven in de maatschappij. De leerroute is daarbij een oefenplaats die leerlingen ondersteunt bij het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties. Tijdens de leerroute doen leerlingen ervaring op met de omgang met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het personeel draagt bij aan de bevordering van sociale en maatschappelijke competenties, en aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het personeel van de school is in zijn gedrag een voorbeeld voor de leerlingen: personeelsleden leven de basiswaarden zichtbaar na. De leerroute signaleert en corrigeert uitingen van leerlingen die met de basiswaarden in strijd zijn.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het schoolklimaat en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie en een of meer keuzedelen, waaronder ook de generieke eisen met betrekking tot burgerschap.
- Artikel 7.2.7, vijfde en zesde lid, WEB: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur, en bij de begeleide onderwijsuren met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur van de instelling zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering van het mbo-diploma.
- Artikel 2.2, eerste lid, WVO 2020: Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze, richt zich onder andere op het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden (zie hieronder) en het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.
- Artikel 2.2, tweede lid, WVO 2020: Het bestuur draagt zorg voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en creëert een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met deze waarden.

KWALITEITSGEBIED BORGING EN AFLUITING (BA) (van toepassing op diploma, certificaat of verklaring middelbaar beroepsonderwijs)

BA1. Borging diplomering

De examencommissie borgt deugdelijke diplomering.

Basiskwaliteit

Het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie is voldoende gewaarborgd door het bestuur.

De examencommissie stelt op objectieve en deskundige wijze vast of een student voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma of een certificaat. Zij bewaakt, monitort en analyseert de kwaliteit van de processen die hieraan ten grondslag liggen. Hierdoor zijn het niveau, de complexiteit en de inhoud van de door de student geleverde prestaties, afgestemd op de kwalificatievereisten of het certificaat, geborgd.

De examencommissie borgt in alle fasen van de examinering en diplomering de deskundigheid van de betrokken personen.

De examencommissie bewaakt op een cyclische manier haar eigen werkwijze en eigen kwaliteit met betrekking tot de borging van de examinering en diplomering, certificering voor de opleidingen waarvoor zij verantwoordelijk is. Zij geeft betekenis aan de uitkomsten hiervan en acteert hierop. Hierbij betreft zij eventueel onafhankelijke deskundigen. In voorkomende gevallen worden verbetermaatregelen genomen en wordt toegezien op de realisatie ervan. Hierover wordt jaarlijks verslag gedaan.

De examencommissie geeft op deugdelijke gronden mbo-verklaringen af. Tevens geeft zij op deugdelijke gronden vrijstellingen voor examenonderdelen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

De twee standaarden op het gebied van diplomering en afsluiting en de bijbehorende normering in dit waarderingskader komen overeen met de standaarden en normering in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

BA2. Afsluiting

De leerroute onderbouwt dat de leerling⁸⁶ voldaan heeft aan de voorwaarden voor het diploma, een certificaat of een verklaring middelbaar beroepsonderwijs.

Basiskwaliteit

De leerroute heeft een gecombineerd Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en Onderwijs- en Examenregeling (OER) dat voldoet aan de eisen van de wetgeving.

Binnen de leerroute worden alle leerlingen goed voorbereid op de afsluiting van het onderwijs. De examinering van de leerroute is duidelijk. Hierbij wordt vermeld welke delen de afsluiting van het voortgezet onderwijs betreffen, welke de afsluiting van het beroepsonderwijs en welke delen een gecombineerde afsluiting betreffen.

Voor de afsluiting van het mbo-deel geldt het volgende:

86 Waar leerling staat, kan ook student worden gelezen.

De opbouw en inrichting van de afsluiting voldoen aan de eigen vastgestelde kwaliteitseisen voor een betrouwbare diplomering en certificering. Dit sluit aan op de visie op het onderwijs van het team. De examinering is afgestemd op de kwalificatie-eisen wanneer het gaat om diplomering. Dit is inclusief de keuzedelen en de eisen ten aanzien van generieke examenonderdelen.

De examinering is valide en betrouwbaar en zorgt ervoor dat de student voldoet aan de voorwaarden voor diplomering of certificering. De afnamecondities en de beoordelingen zijn voor studenten gelijkwaardig. De opleiding betreft de beroepspraktijk bij de examinering. De opleiding beoordeelt de bewijzen ten behoeve van de examinering onafhankelijk en deskundig. Deze bewijzen laten in samenhang een passende balans zien tussen vereiste kennis, houding en vaardigheden, waarbij onderdelen van de examinering in de reële beroepspraktijk plaatsvinden. Op basis van de bewijzen stelt de opleiding vast of een student in voldoende mate voldoet aan de kwalificatie-eisen.

De student is volledig en tijdig geïnformeerd over de kwalificatie-eisen en de eisen die de opleiding stelt aan de examinering en diplomering. Deze informatie is voor alle betrokkenen transparant en eenduidig.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de afsluiting en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

De twee standaarden op het gebied van borging en afsluiting en de bijbehorende normering in dit waarderingskader komen overeen met de standaarden en normering in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB .

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR)

OR1. Resultaten en studiesucces⁸⁷

De leerlingen behalen in deze leerroute leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.⁸⁸

Basiskwaliteit

De resultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.

Dit betekent dat de doorstroom in de eerste twee jaren van de leerroute (vergelijkbaar met de bovenbouw in een regulier vmbo) en, indien van toepassing, de gemiddelde eindexamenresultaten op of boven de normering liggen die daarvoor geldt.

Daarnaast laten de onderwijsresultaten over de afgelopen drie jaar zien dat de leerroute leerlingen voldoende in staat stelt een diploma op het gewenste niveau te behalen. De leerroute zorgt ervoor dat leerlingen de leerroute binnen de

⁸⁷ Voorlopig beoordelen we deze standaard niet. De komende tijd gebruiken we om expertise op te bouwen over de resultaten van de doorlopende leerroutes vmbo-mbo en het veld te consulteren over welke normen en beslisregels we in de toekomst zouden willen hanteren.

⁸⁸ De norm voor studiesucces wordt voor vier jaar vastgesteld, zoals uitgewerkt in bijlage 1 van het onderzoekskader voor het middelbaar beroepsonderwijs. We beoordelen het studiesucces aan de hand van deze norm op het niveau van het kwalificatiedossier.

vastgestelde studieduur doorlopen. De resultaten laten ook zien dat er doorstroom is naar hogere opleidingsniveaus.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de onderwijsresultaten en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, jo. artikel 1.3.5, sub b, WEB: Instellingen dienen voorts zorg te dragen voor het aanbieden van doelmatige leerwegen, onder andere door ervoor te zorgen dat de opleiding aansluit op het voorafgaand onderwijs en vervolgonderwijs.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, jo. artikel 7.2.7, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat beroepsopleidingen zo zijn ingericht dat studenten de kwalificatie en de keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen behalen en zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma .
- Artikel 2.94 WVO 2020 en Regeling leerresultaten VO: Er is sprake van voldoende leerresultaten wanneer de gemiddelde eindexamenresultaten en het doorstroomrendement, gemeten over een periode van drie schooljaren, op of boven de normering zoals vastgelegd in de Regeling leerresultaten VO liggen.

OR2. Sociale en maatschappelijke competenties

De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de verwachtingen van het vervolgonderwijs en de maatschappij.

Basiskwaliteit

Tijdens de leerroute is er een goed beeld van de kenmerken van de leerlingenpopulatie en zijn er ambitieuze verwachtingen over het niveau dat de leerlingen voor de sociale en maatschappelijke competenties kunnen bereiken. De aansluiting op het vervolgonderwijs en de maatschappij is het uitgangspunt voor de competenties voor leerlingen.

Binnen de leerroute wordt onderbouwd welke resultaten de school op dit gebied wil bereiken. De school spant zich zichtbaar in om ervoor te zorgen dat leerlingen die de leerroute verlaten daaraan voldoen. Daarmee laat de school zien dat zij haar doelstellingen voor deze competenties binnen deze leerroute behaald heeft.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sociale en maatschappelijke competenties en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 2.4 tot en met artikel 2.9 WVO 2020: De school bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs.
- Artikel 2.2, eerste lid, WVO 2020: Het onderwijs richt zich herkenbaar op het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving.

OR3. Vervolgsucces⁸⁹

De bestemming van de leerlingen na het (gediplomeerd) verlaten van de opleiding is bekend en voldoet ten minste aan de verwachtingen van de opleiding.

Basiskwaliteit

De instelling betreft de ontwikkelingen op de (regionale) arbeidsmarkt bij het beleid en de uitvoering daarvan. Zij beschikt over gegevens over het vervolg van de loopbaan van leerlingen die de opleiding (voortijdig of) met een diploma hebben verlaten. Daarbij kan het gaan om de overstap naar vervolgonderwijs (mbo of hbo), een plek op de arbeidsmarkt, dan wel een passend vervolg voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

Gezien de relatie tussen vervolgsucces en de onderwijskwaliteit mag in het kader van de kwaliteitszorg verder van de instelling worden verwacht dat zij hier inzicht in heeft en beleid op voert.

Het vervolgsucces voldoet ten minste aan de verwachtingen van de leerroute in relatie tot de gemiddelde landelijke resultaten van vergelijkbare leerroutes en de situatie op de regionale arbeidsmarkt.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor vervolgsucces en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.5, sub c en d, jo. artikel 6.1.3a, eerste lid, sub c, jo. artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Kennis van de (regionale) arbeidsmarkt is noodzakelijk om aspirant-studenten over het arbeidsmarktperspectief van de opleiding te kunnen informeren en loopbaanoriëntatie en -begeleiding te kunnen bieden.
- Artikel 1.3.6 WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs.
- Artikel 6.1.3, eerste lid, jo. artikel 1.3.5, sub b, WEB: Het bestuur zorgt voor doelmatige leerwegen en zorgt dat een beroepsopleiding alleen wordt aangeboden als er na beëindiging van de opleiding voldoende arbeidsmarktperspectief is voor de deelnemers. Onder arbeidsmarktperspectief wordt in ieder geval verstaan het perspectief voor gediplomeerde schoolverlaters op het binnen een redelijke termijn vinden van werk op het niveau van de gevolgde opleiding.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur dient te zorgen voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA)

SKA1. Visie, ambities en doelen

⁸⁹ Deze standaard is nieuw; we doen er van 2021 tot 2025 ervaring mee op. Tijdens deze periode zullen we niet oordelen op deze standaard. Bij de doorontwikkeling van deze standaard en het gebruik van de data zullen we aansluiten bij de ontwikkelingen in de sector.

De voor de leerroute verantwoordelijke school en instelling hebben een visie op goed onderwijs in de leerroute, hebben daarvoor ambities en doelen opgesteld en sturen op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

De school en de instelling hebben afspraken over de organisatie en de vormgeving van de leerroute vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

De school en de instelling laten zien dat hun visie, ambities en doelen voor de leerroute aansluiten op die van hun bestuur en op de kenmerken van de leerlingenpopulatie. Dit doen zij onder meer door aan te geven hoe ze rekening houden met (taal)achterstanden en specifieke leerbehoeften om bij te dragen aan gelijke kansen voor alle leerlingen. Resultaten van eerdere evaluaties en interne en externe dialoog zijn zichtbaar in de doelen voor het onderwijskundig beleid.

De opleiding richt voorwaarden in om de onderwijskundige ambities en doelen te bereiken. Daarbij is de interne verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 4.1a.1, vierde lid, WEB: Het bestuur maakt met de docenten afspraken over de wijze waarop de zeggenschap van docenten wordt georganiseerd, waarbij de professionele standaard van de beroepsgroep in acht wordt genomen.
- Artikel 2.34 WVO 2020: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden, in het bijzonder in de beheersing van de Nederlandse taal.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, derde lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat opleidingen aantoonbaar voldoen aan enkele eisen, waaronder artikel 7.2.7, vijfde lid, waaruit blijkt dat het onderwijsprogramma moet zijn gericht op het bereiken van onderwijs- en vormingsdoelen van de beroepsopleiding.
- Artikel 2.107c, eerste lid, WVO 2020: Het bestuur van een school en het bestuur van een instelling voor beroepsonderwijs melden gezamenlijk dat zij een doorlopende route vmbo-mbo aanbieden.
- Artikel 2.107b, tweede lid, WVO 2020: In de samenwerkingsovereenkomst is een aantal afspraken opgenomen.
- Artikel 2.87 WVO 2020: Het bestuur moet zorgen voor de kwaliteit van het onderwijs op een school. Onder 'zorg dragen voor' wordt in elk geval verstaan: het naleven van de wet en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg.
- Artikel 2.88, tweede lid, WVO 2020: Het schoolplan bevat een beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd en omvat in elk geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg.

- Artikel 2.89, eerste lid, WVO 2020: De beschrijving van het onderwijskundig beleid omvat in elk geval de inhoud van het onderwijs, de eigen opdrachten voor het onderwijs, het pedagogisch-didactisch klimaat en de veiligheid. Daarbij betreft de school het ondersteuningsaanbod van de school⁹⁰.
- Artikel 2.91 WVO 2020: De school moet door haar stelsel van kwaliteitszorg zorg dragen voor de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen en de afstemming van het onderwijs op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen. Ook moet worden vastgesteld waar verbetermaatregelen nodig zijn.
- Artikel 7.6 WVO 2020: De verantwoordelijkheidsverdeling wordt beschreven in het managementstatuut.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De school en de instelling realiseren binnen de leerroute de doelen voor goed onderwijs, bevorderen randvoorwaarden en sturen, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

De school en de instelling geven uitvoering aan de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst over de organisatie en de vormgeving van de leerroute.

De school en de instelling realiseren de doelen voor goed onderwijs, die voortkomen uit hun visie en ambities, binnen de leerroute. De school en instelling zorgen daartoe voor een professionele en veilige leer- en verbetercultuur in de leerroute. Binnen deze kwaliteitscultuur geven de leiding en het onderwijsteam samen uitvoering aan het stelsel van kwaliteitszorg, zodat binnen de leerroute als geheel gericht wordt gewerkt aan het bereiken van de onderwijskundige doelen. Waar nodig sturen de school en de instelling tussentijds bij.

De school en de instelling zorgen ervoor dat de deskundigheidsbevordering van het onderwijsteam van de leerroute binnen de gestelde doelen gestalte krijgt. Het onderwijsteam oefent daarbij zijn eigen verantwoordelijkheid bij het inrichten van het onderwijs in de leerroute uit.

De school en de instelling tonen in hun sturing onderwijskundig leiderschap en zorgen voor een doelmatige inzet van middelen om gestelde doelen in de leerroute te realiseren.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld, er worden maatregelen en instrumenten gebruikt om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt.
- Artikel 1.3.6a WEB: Het bestuur zorgt voor personeelsbeleid voor zover het de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel betreft.

⁹⁰ Zie voor begripsbepalingen artikel 1.1 WVO 2020

- Artikel 4.1.a1, eerste lid, WEB: Docenten zijn binnen het onderwijskundig beleid verantwoordelijk voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces van de instelling.
- Artikel 4.1.a1, derde lid, WEB: Docenten beschikken over voldoende zeggenschap, waaronder de zeggenschap over de inhoud van de lesstof en de wijze waarop de lesstof wordt aangeboden.
- Artikel 4.1a.1, vierde lid, WEB: Het bestuur maakt met de docenten afspraken over de wijze waarop de zeggenschap van docenten wordt georganiseerd, waarbij de professionele standaard van de beroepsgroep in acht wordt genomen.
- Artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering.
- Artikel 7.4.8, derde lid, jo. artikel 7.2.7, vijfde lid, WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat opleidingen aantoonbaar voldoen aan enkele eisen, waaronder artikel 7.2.7, vijfde lid, waaruit blijkt dat het onderwijsprogramma moet zijn gericht op het bereiken van onderwijs- en vormingsdoelen van de beroepsopleiding.
- Artikel 7.13a eerste tot en met vierde lid, WEB (Werken in teams bij vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen in doorlopende leerroutes vmbo-mbo): Indien in het onderwijsprogramma van een doorlopende leerroute vmbo-mbo, als bedoeld in artikel 2.107a, of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding, als bedoeld in artikel 2.107I sprake is van vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen, als bedoeld in artikel 2.107d, tweede lid, onderdeel a, respectievelijk c, kan worden gewerkt met teams die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het onderwijsprogramma voor die vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen.
- Artikel 2.107b, tweede lid, WVO 2020: In de samenwerkingsovereenkomst zijn afspraken opgenomen over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen school en instelling over de vormgeving en uitvoering van de doorlopende leerroute.
- Artikel 2.47 en artikel 2.41, WVO 2020: Voor leerlingen met extra ondersteuning werkt de school samen met het samenwerkingsverband passend onderwijs en partners in de zorg. Op grond van art. 9.1.20 WEB neemt het daarin genoemde bestuur deel aan het overleg bedoeld in artikel 2.47, tiende lid, tweede volzin, WVO 2020, en stemt het ondersteuningsaanbod af op de afspraken die zijn gemaakt in dat overleg.
- Artikel 2.87 WVO 2020: Het bestuur moet zorgen voor de kwaliteit van het onderwijs op een school. Onder 'zorg dragen voor' wordt in elk geval verstaan: het naleven van de wet en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg.
- Artikel 2.91 WVO 2020: Het schoolplan bevat een beschrijving van het personeelsbeleid. Dit personeelsbeleid gaat in elk geval over hoe wordt voldaan aan de eisen van bevoegdheid en onderhoud van bekwaamheid, de bijdrage van het personeel aan het onderwijskundig beleid, het pedagogisch-didactisch handelen, de evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding, en de wijze waarop rekening wordt gehouden met de inbreng van leerlingen op het beleid.
- Artikel 2.92, eerste lid en tweede lid, onder b, WVO 2020: Het bestuur stelt jaarlijks de schoolgids vast waarin de basisondersteuningsvoorzieningen en het ondersteuningsaanbod van de school⁹¹ zijn beschreven.

⁹¹ Zie voor begripsbepalingen artikel 1.1 WVO 2020: basisondersteuningsvoorzieningen: voorzieningen voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte die op alle vestigingen van scholen behorend tot een samenwerkingsverband aanwezig zijn; ondersteuningsaanbod van de school: een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

- Artikel 7.8, eerste tot en met derde lid, WVO 2020: De school dient leraren een zelfstandige verantwoordelijkheid te geven bij de beoordeling van de onderwijsprestaties van leerlingen en voldoende zeggenschap waar het gaat om het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de school.
- Artikel 7.14 tot en met artikel 7.22 WVO 2020: Daar waar nog niet bevoegd wordt lesgegeven, moet het bestuur afspraken maken die ertoe leiden dat de leraar de juiste bevoegdheid behaalt.
- Artikel 7.3, artikel 7.3a, artikel 7.20 en artikel 7.37a WVO 2020: Het bestuur beschikt bij elk personeelslid waarvoor bekwaamheidseisen gelden over geordende gegevens over de bekwaamheid en het onderhouden daarvan.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

De school en de instelling evalueren en analyseren systematisch of zij de beoogde doelen realiseren en verantwoorden zich daarover. Zij stellen, wanneer nodig, het beleid bij en betrekken interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

De leerroute is door de school en de instelling gemeld bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

De school en de instelling evalueren, analyseren en beoordelen als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de doelen en het beleid in de leerroute worden gerealiseerd en informeren het bestuur (of de besturen) daarover. Zij halen daarvoor intern en extern actief informatie op om zicht te krijgen op de uitvoering, de resultaten van het onderwijs in de leerroute voor de leerlingen en kansen en bedreigingen voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

De school en de instelling organiseren tegenspraak over de leerroute. Daarvoor gaan zij actief een dialoog aan met in ieder geval ouders, personeel, de betreffende medezeggenschapsorganen en, wanneer van toepassing, leerlingen, gemeenten en (regionale)werkgevers. De school en de instelling informeren belanghebbenden minimaal jaarlijks op een toegankelijke manier over doelen en werkwijze en over de resultaten die zij behaald hebben met de leerroute.

De school en de instelling analyseren en beoordelen de uitkomsten van de evaluatie en verwerken deze wanneer nodig in het (verbeter)beleid, zodat dit bijdraagt aan ontwikkeling en verbetering van het onderwijs. Zij maken daarbij duidelijk welk effect de inbreng van belanghebbenden heeft op het borgen en bijstellen van het beleid.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg in en verbetert aan de hand daarvan het onderwijs.
- Artikel 1.3.6, eerste lid, WEB: De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld. De beoordeling vindt ook plaats aan de hand van het oordeel van studenten en met betrokkenheid van onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden.

- Artikel 1.3.6, tweede lid, WEB: Het bestuur verantwoordt zich over de beoordeling en het voorgenomen beleid in het licht van de beoordeling.
- Artikel 1.4, tweede lid, WVO 2020: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.
- Artikel 8 WMS: De (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad ((G)MR) ontvangt tijdig alle inlichtingen van het bestuur die redelijkerwijs nodig zijn om zijn taak te kunnen vervullen en ontvangt in elk geval bepaalde in de wet beschreven informatie.
- Artikel 10 WMS: Het bestuur heeft in bepaalde gevallen voorafgaande instemming nodig van de (G)MR, bijvoorbeeld bij verandering van de onderwijskundige doelstellingen van de school.
- Artikel 2.107b, tweede lid, WVO 2020: In de samenwerkingsovereenkomst zijn afspraken opgenomen over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen school en instelling over de vormgeving en uitvoering van de doorlopende leerroute.
- Artikel 11 WMS: Het bestuur moet de (G)MR vooraf in de gelegenheid stellen om te adviseren over besluiten bij bepaalde aangelegenheden, bijvoorbeeld bij vaststelling of wijziging van het lesrooster in het voortgezet onderwijs.
- Artikel 11, eerste lid, onder r, WMS: Het bestuur stelt de (G)MR in de gelegenheid om advies uit te brengen over vaststelling of wijziging van het ondersteuningsaanbod van de school, zoals vastgelegd in de schoolgids.
- Artikel 12 WMS: Het bestuur heeft voorafgaande instemming nodig van het personeelsdeel van de (G)MR bij besluiten bij bepaalde aangelegenheden, bijvoorbeeld bij de vaststelling of wijziging van de samenstelling van de formatie.
- Artikel 14 WMS: Het bestuur heeft voorafgaande instemming nodig van het ouder- en leerlingdeel van de (G)MR bij bepaalde besluiten, bijvoorbeeld bij de vaststelling van de schoolgids.
- Artikel 2.92 WVO 2020: De school maakt in de schoolgids duidelijk wat de doelen van het onderwijs zijn en welke resultaten met het onderwijsleerproces worden bereikt. Ook de bevindingen ten aanzien van het stelsel van kwaliteitszorg, evenals de maatregelen die naar aanleiding daarvan zijn getroffen, worden hierin opgenomen. Ook leerlingen worden betrokken bij de besluitvorming.
- Artikel 2.92a WVO 2020: Het bestuur beschrijft op algemene wijze in de schoolgids in welke mate de inbreng van leerlingen invloed heeft gehad op de vaststelling van de basisondersteuningsvoorzieningen en het ondersteuningsaanbod van de school.
- Artikel 3.42 WVO 2020: De besturen van de scholen voeren jaarlijks overleg met elkaar en met de gemeente over het voorkomen van segregatie, het bevorderen van integratie en het bestrijden van achterstanden.

Bijlage 6 Waarderingskader middelbaar beroepsonderwijs Caribisch Nederland

In deze bijlage is het waarderingskader voor het middelbaar beroepsonderwijs in Caribisch Nederland opgenomen. De toelichting hierop is te vinden in paragraaf 9.6.

KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA)

BKA1. Visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

Het bestuur heeft een visie op goed onderwijs en op de besturing daarvan. De visie is concreet en passend vertaald naar ambities, doelen en daarmee samenhangend beleid. Deze vertaling maakt sturing mogelijk op de kwaliteit en de resultaten van het onderwijs en de voorwaarden. Daartoe is een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat het bestuur in staat stelt de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen.

De doelen betreffen in elk geval het zorg dragen voor de kwaliteit van het onderwijs, waaronder de wettelijke vereisten voor het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces en de manier van afsluiten en diplomeren.

De visie, ambities en doelen omvatten uitwerkingen van eerdere evaluatieresultaten en resultaten van interne en externe dialoog.

Het bestuur zorgt er met betrokkenheid van de opleidingen voor dat de visie, ambities, doelen en het beleid sturend zijn voor de verbetering van het onderwijs aan studenten.

Het bestuur richt de voorwaarden in om de doelen te bereiken, waaronder de inzet en het beheer van de (financiële) middelen voor het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijsproces, de diplomering, het schoolklimaat en de resultaten. Het bestuur heeft daartoe een meerjarenbegroting waarin de relatie met het beleid en de doelen duidelijk zijn toegelicht. Er is voor de sturing op (financiële) kwaliteit een functionerende verantwoordelijkheidsverdeling tussen de interne toezichthouder, het bestuur en de opleidingen afgesproken, op basis van de geldende wet- en regelgeving.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.1.2, tweede lid, WEB BES: Beroepsonderwijs is gericht op de theoretische en praktische voorbereiding voor de uitoefening van beroepen waarvoor een beroepskwalificerende opleiding is vereist of dienstig kan zijn. Het beroepsonderwijs bevordert tevens de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de studenten en draagt bij tot het maatschappelijk functioneren.

- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur draagt er zorg voor dat het onderwijs van voldoende kwaliteit is.
- Artikel 1.3.2, tweede lid, WEB BES: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat er zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs, waaronder maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt. Het bestuur draagt er zorg voor dat de in de eerste volzin van dit lid bedoelde beoordeling geschiedt met betrokkenheid van onafhankelijke belanghebbenden en deskundigen, niet zijnde de deskundigen bedoeld in artikel 1.1.1. De uitkomsten van de beoordeling zijn openbaar.
- Artikel 1.3.2a WEB BES: Het bestuur zorgt voor personeelsbeleid, voor zover het de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel betreft.
- Artikel 1.4.1, zevende lid, WEB BES: Het bestuur verstrekt Onze Minister op diens verzoek de nodige inlichtingen omtrent de instelling. Het bestuur doet Onze Minister en, indien het op grond van artikel 2.1.1 bekostigde opleidingen betreft, de desbetreffende eilandsraad jaarlijks vóór 1 februari een verslag toekomen omtrent de werkzaamheden van de instelling voor zover betrekking hebbend op opleidingen. Het verslag bevat tevens het aantal studenten per opleiding en het aantal uitgereikte certificaten en diploma's, bedoeld in artikel 7.4.8.
- Artikel 2.3.1, tweede lid, WEB BES: In de jaarrekening legt het bestuur verantwoording af over het financiële beheer van de instelling voor zover het de ingevolge deze wet uit 's Rijks kas ontvangen middelen betreft. Uit de jaarrekening dient te blijken dat sprake is van een rechtmatige en doelmatige aanwending van de rijksbijdrage.
- Artikel 2.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur stelt jaarlijks een jaarverslag over het afgelopen jaar vast en maakt het openbaar. Het jaarverslag bevat ten minste het verslag, bedoeld in artikel 1.3.2, derde lid, voor zover dat in het desbetreffende jaar is uitgebracht, dan wel de hoofdpunten van laatstgenoemd verslag, alsmede de hoofdpunten van de bevindingen van de inspectie met betrekking tot de examens en informatie over schorsing en verwijdering van studenten in het afgelopen jaar.
- RJO BES, jo. artikel 2.3.1, WEB BES: De wijze waarop door het bestuur verslag wordt gedaan van het financieel beheer gebeurt overeenkomstig de daarvoor in de RJO BES gestelde regels.
- Artikel 3, achtste lid, RJO BES: Het bestuur zorgt voor een continuïteitsparagraaf in het jaarverslag.

BAK2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Het bestuur realiseert samen met de opleidingen de doelen voor kwaliteit, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

Het bestuur geeft als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg met de opleidingen effectief uitvoering aan de visie en de doelen voor onderwijskwaliteit. Aan de transparante, integere kwaliteitscultuur is zichtbaar dat deze bijdraagt aan de gestelde doelen.

Het bestuur bevordert een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, zodat de doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Het

bestuur zorgt ervoor dat het onderwijskundig leiderschap op alle niveaus herkenbaar verankerd is in de organisatie. Ook bevordert het bestuur dat directie en teams gezamenlijk werken aan hun professionaliteit in relatie tot de bekwaamheidseisen en aan een verbetercultuur.

Binnen de kwaliteitscultuur geeft het bestuur uitvoering aan kwaliteitszorg, gericht op de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wettelijke voorschriften. Het bestuur bewaakt en bevordert dat de uitvoering in overeenstemming is met het beleid, zodat de doelen worden bereikt. Het bestuur houdt zicht op de uitvoering van het beleid en op de nagestreefde verbeteringen en stuurt daarop, zo nodig, tussentijds bij. Ook stelt het bestuur de examencommissie in en benoemt de leden.

De beschikbare (financiële) middelen dragen bij aan de realisatie van de door het bestuur gestelde doelen en worden doelmatig en rechtmatig aangewend. Als onderdeel van zijn taak ziet de interne toezichthouder daarop toe. Het bestuur stuurt op effectief financieel beheer, zodat de continuïteit van het onderwijs gewaarborgd is en bekostiging rechtmatig verkregen wordt.

Het bestuur zorgt voor het goed functioneren van de medezeggenschap. Ook stelt het bestuur de examencommissie in en benoemt de leden. Het bestuur komt zijn verplichtingen na omtrent de onverwijldde overleg- en aangifteplicht en zorgt ervoor dat een personeelslid het bestuur van een redelijk vermoeden van een zedenmisdrijf onverwijld in kennis kan stellen. Als laatste zorgt het bestuur voor een doeltreffende verwerking van interne en externe signalen en klachten.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur draagt er zorg voor dat het onderwijs van voldoende kwaliteit is.
- Artikel 1.3.2, tweede lid, WEB BES: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat er zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs, waaronder maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt. Het bestuur draagt er zorg voor dat de in de eerste volzin van dit lid bedoelde beoordeling geschiedt met betrokkenheid van onafhankelijke belanghebbenden en deskundigen, niet zijnde de deskundigen bedoeld in artikel 1.1.1. De uitkomsten van de beoordeling zijn openbaar.
- Artikel 1.3.2a WEB BES: Het bestuur zorgt voor personeelsbeleid, voor zover het de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel betreft.
- Artikel 1.3.5 WEB BES: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 2.3.1, tweede lid, WEB BES: Uit de jaarrekening dient te blijken dat er sprake is van een rechtmatige aanwending van de rijksbijdrage.

- Artikel 2.5.2 WEB BES: Het bestuur beheert de middelen van de instelling op zodanige wijze dat een behoorlijke exploitatie en het voortbestaan van de instelling zijn verzekerd.
- Artikel 3, achtste lid, RJO BES: Het bestuur zorgt voor een continuïteitsparagraaf in het jaarverslag.
- Artikel 5.1 WEB BES: Het bestuur stelt een representatief te achten vertegenwoordiging van ouders, leerlingen en personeel ten minste tweemaal per jaar in de gelegenheid de algemene gang van zaken in de instelling met hem te bespreken.
- Artikel 5.1, eerste lid, WEB BES: Het bestuur stelt een representatief te achten vertegenwoordiging van ouders, studenten, vavo-studenten en personeel ten minste tweemaal per jaar in de gelegenheid de algemene gang van zaken in de instelling met hem te bespreken.
- Artikel 7.4.7, eerste lid WEB BES: Het bestuur van een instelling of exameninstelling stelt, al dan niet in samenwerking met een of meer bevoegde gezagsorganen van andere instellingen, een examencommissie in ten behoeve van de organisatie en het afnemen van de examens voor elke door de instelling verzorgde opleiding, of voor groepen van opleidingen.
- Artikel 7.5.1, tweede lid, WEB BES: Het bestuur treft een regeling voor de behandeling van klachten.
- Artikel 7.5.2, vijfde lid, WEB BES: De klachtencommissie vormt zich een oordeel over de gegrondheid van de klacht en deelt dit oordeel, al dan niet vergezeld van aanbevelingen, schriftelijk mede aan de klager, degene over wie is geklaagd en het bestuur.
- Artikel 7.5.3 WEB BES: Het bestuur richt een commissie van beroep voor de examens in en stelt een nadere regeling hierover vast die een onderdeel vormt van het bestuursreglement.
- Artikel 7.5.5 WEB BES: Het bestuur stelt, al dan niet in samenwerking met een of meer bevoegde gezagsorganen van andere instellingen, een geschillenadviescommissie in of sluit zich bij een dergelijke commissie aan.
- Artikel 8.3.1, vijfde lid, WEB BES: Het bestuur stelt beleid vast met betrekking tot de loopbaanbegeleiding en voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen.

BAK3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Het bestuur evalueert en analyseert systematisch of het de doelen realiseert en verantwoordt zich hierover. Het stelt wanneer dat nodig is het beleid bij en betreft daartoe interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

Het bestuur evalueert en beoordeelt als onderdeel van zijn stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de ambities, de doelen en het beleid worden gerealiseerd. Op deze manier krijgt het bestuur zicht op de gerealiseerde (financiële) kwaliteit en de resultaten van het onderwijs aan studenten. Bij de evaluatie en beoordeling van het beleid en de onderwijskwaliteit betreft het bestuur interne en onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden en gebruikt deze informatie bij de evaluatie en beoordeling. Op basis van de evaluatie reageert het bestuur tijdig op kansen en bedreigingen, stelt wanneer nodig (verbeter)beleid op en treft passende maatregelen om de kwaliteit van het onderwijs op de opleidingen te borgen.

Het bestuur legt verantwoording af door middel van accurate, actuele en openbaar toegankelijke informatie over de gerealiseerde kwaliteit. Het brengt minimaal jaarlijks verslag uit aan zijn in- en externe belanghebbenden over zijn doelen en de resultaten van de opleidingen. De verantwoording in het jaarverslag is betrouwbaar en (de inhoud van) het jaarverslag voldoet aan de wettelijke vereisten.

Het bestuur verantwoordt zich daarbij tenminste over het onderwijsaanbod, het onderwijsleerproces, de manier van afsluiten en diplomeren en het financieel beheer. De reflectie op de uitkomsten van de evaluatie geeft alle lagen van de organisatie, intern toezicht en de medezeggenschap voldoende inzicht in de effectiviteit van de besturing en uitvoering. Het bestuur analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verantwoording. Vervolgens verwerkt het bestuur deze wanneer nodig in bijstelling van ambities, (verbeter)doelen en beleid of nieuwe ambities, zodat de opbrengst van de dialoog bijdraagt aan ontwikkeling en verbetering van het onderwijs en de sturing daarop. Het bestuur organiseert ook de dialoog hierover met interne en externe belanghebbenden, waarbij in elk geval studenten, personeel en het regionale bedrijfsleven zijn betrokken. Het bestuur werkt bovendien actief samen met andere partijen aan doelen die het bestuurlijk belang overstijgen en de kernfuncties raken.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur draagt er zorg voor dat het onderwijs van voldoende kwaliteit is.
- Artikel 1.3.2, tweede lid, WEB BES: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat er zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs, waaronder maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt. Het bestuur draagt er zorg voor dat de in de eerste volzin van dit lid bedoelde beoordeling geschiedt met betrokkenheid van onafhankelijke belanghebbenden en deskundigen, niet zijnde de deskundigen bedoeld in artikel 1.1.1. De uitkomsten van de beoordeling zijn openbaar.
- Artikel 1.3.2, derde lid, WEB BES: Het bestuur maakt regelmatig, en voor zover het de examens betreft jaarlijks, een verslag openbaar omtrent de beoordeling, de uitkomsten van die beoordeling en het voorgenomen beleid in het licht van die uitkomsten.
- Artikel 2.3.1, vijfde lid, WEB BES: Het bestuur maakt de jaarrekening, vergezeld van de verklaring van de getrouwheid van de jaarrekening, openbaar.
- Artikel 2.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur stelt jaarlijks een jaarverslag over het afgelopen jaar vast en maakt het openbaar. Het jaarverslag bevat ten minste het verslag, bedoeld in artikel 1.3.2, derde lid, voor zover dat in het desbetreffende jaar is uitgebracht, dan wel de hoofdpunten van laatstgenoemd verslag, alsmede de hoofdpunten van de bevindingen van de inspectie met betrekking tot de examens.

- RJO BES, jo. artikel 2.3.1, WEB BES: De wijze waarop door het bestuur verslag wordt gedaan van het financieel beheer gebeurt overeenkomstig de daarvoor in de RJO BES gestelde regels.

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN OPLEIDINGSNIVEAU

Nummer	Standaard
OP	Onderwijsproces
OP1	Aanbod
OP2	Ontwikkeling en begeleiding
OP3	Pedagogisch-didactisch handelen
OP5	Beroepspraktijkvorming
VS	Veiligheid en schoolklimaat
VS1	Veiligheid
VS2	Schoolklimaat
BA	Borging en afsluiting
BA1	Borging diplomering
BA2	Afsluiting
OR	Onderwijsresultaten
OR1	Studiesucces
OR3	Vervolgsucces
SKA	Sturen, kwaliteitszorg en ambitie
SKA1	Visie, ambities en doelen
SKA2	Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3	Evaluatie, verantwoording en dialoog

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP)

OP1. Aanbod

Het aangeboden onderwijsprogramma bereidt de studenten voor op de beroepspraktijk, het vervolgonderwijs en de samenleving.

Basiskwaliteit

De opleiding bereidt studenten voor op de beroepspraktijk, het vervolgonderwijs en de democratische samenleving. Het biedt een breed en op het kwalificatiedossier gebaseerd programma aan, waarin ook de beroepspraktijkvorming, en eventuele wettelijke beroepsvereisten zijn opgenomen en de opleidings- en vormingsdoelen die de opleiding zelf formuleert. Het programma is daarnaast gericht op het verwerven van generieke competenties, waaronder die voor loopbaan en burgerschap. Het programma kent samenhang met de toetsing en examinering op basis waarvan de opleiding kwalificeert en diplomeert. Onder het programma verstaan we alle lesinhouden, ook die digitaal zijn of online aangeboden worden.

Het onderwijsprogramma is afgestemd op de studentenpopulatie en sluit aan bij het niveau van het kwalificatiedossier en de onderwijsbehoeften van de studenten. Bovendien heeft de opleiding de leerinhouden in samenhang over de leerjaren

verdeeld. De studenten worden tijdig geïnformeerd over de opbouw en de doelen van de opleiding.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het aanbod en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2 eerste lid, WEB BES: Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit.
- Artikel 1.4.1, jo. artikel 7.1.2, tweede lid, jo. artikel 7.2.5, sub b, WEB BES: Een beroepsopleiding is gebaseerd op een kwalificatie en bevat ook eventuele wettelijke beroepsvereisten.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB BES: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht overeenkomstig de eisen van hoofdstuk 7, titel 2, en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie in het beroepsonderwijs.
- Artikel 7.2.6, eerste lid, WEB BES: Beroepsopleidingen zijn zodanig ingericht dat studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.
- Artikel 7.2.6, derde lid, WEB BES: Het onderwijsprogramma dient voldoende onderwijsuren te bevatten.
- Artikel 7.2.6, vierde lid, WEB BES: Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten, gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding.
- Artikel 7.2.7, eerste lid, WEB BES: Van elke opleiding maakt onderricht in de praktijk van het beroep deel uit.
- Artikel 7.4.9, eerste lid, WEB BES: Het bestuur informeert de studenten uiterlijk op 1 mei voorafgaand aan het studiejaar middels het vaststellen van een Onderwijs- en Examenregeling (OER).
- Artikel 8.3.1 WEB BES : Het bestuur biedt loopbaanbegeleiding aan tijdens de opleiding en tot een jaar na diplomering aan de student of gediplomeerde van de entreeopleiding of de beroepsopleidende leerweg van de basisberoepsopleiding, met uitzondering van de gediplomeerde met een aansluitende inschrijving voor vervolgonderwijs (De loopbaanbegeleiding voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).
- Artikel 1.3.1, sub c en d, WEB BES: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) - begeleiding ⁹²

OP2. Ontwikkeling en begeleiding

De opleiding zorgt voor een passende intake en plaatsing. De opleiding houdt de ontwikkeling en voortgang van de studenten in de gaten en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

Basiskwaliteit

Studenten worden voorafgaand aan de aanmelding zo voorgelicht dat zij in staat zijn een passende opleiding te kiezen. Het bestuur stelt verdere regels vast voor de intake.

⁹² Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 8.3.1 WEB BES.

Wanneer zij zich tijdig hebben aangemeld, hebben studenten recht op een studiekeuzeadvies. De opleiding stemt daartoe, wanneer van toepassing, af met voorafgaand onderwijs.

Gedurende de studieloopbaan vindt er gestructureerde en zorgvuldige voortgangsbegeleiding plaats. Die stelt de student in staat de opleiding op het vereiste niveau en binnen de gestelde tijd te behalen. Daarbij staat de behoefte van de student in combinatie met de vereiste competentieontwikkeling centraal. De opleiding toont daarbij oog te hebben voor de bevordering van gelijke kansen.

Er is een ondersteuningsaanbod voor studenten met extra ondersteuningsbehoeften en de opleiding informeert studenten (en ouders) volledig en tijdig over de mogelijkheden voor extra ondersteuning.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor zicht op ontwikkeling en begeleiding en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, eerste lid, jo. artikel 1.3.1, sub b, WEB BES: Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en voor het aanbieden van doelmatige leerwegen.
- Artikel 1.3.2, eerste lid, jo. artikel 7.2.6, eerste lid, WEB BES: Het bestuur heeft een zorgplicht voor onderwijs van goede kwaliteit en dient beroepsopleidingen zodanig in te richten dat studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.
- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit.
- Artikel 3.1 WEB BES: Het bestuur stelt in overleg een handelingsplan op voor studenten met specifieke onderwijsbehoeften. Dit plan wordt jaarlijks geëvalueerd.
- Artikel 3.4, derde lid, WEB BES: Studenten met specifieke onderwijsbehoeften waarin de instelling redelijkerwijs niet kan voorzien en studenten die worden begeleid binnen een expertisecentrum onderwijszorg blijven ingeschreven bij de instelling. Het bestuur blijft verantwoordelijk voor die studenten voor in ieder geval het bieden van adequaat onderwijs.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB BES: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie.
- Artikel 7.1.4. WEB BES: Het bestuur rapporteert over de vorderingen van de studenten aan hun ouders, voogden of verzorgers, dan wel aan de studenten zelf indien zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn.
- Artikel 7.4.9, eerste lid, sub h, WEB BES, jo. artikel 3.3, WEB BES, jo. artikel 1.3.1, sub a, WEB BES: Het bestuur geeft in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) aan op welke wijze hij zijn aandeel vormgeeft in het eilandelijk zorgplan.
- Artikel 7.4.11 WEB BES: Het bestuur maakt een studiegids openbaar zodat studenten zich een goed beeld kunnen vormen van het onderwijs.
- Artikel 8.1.5a WEB: Het bestuur beoordeelt voorafgaand aan de inschrijving van een student of deze extra ondersteuning behoeft in verband met handicap of chronische ziekte en onderzoekt daartoe zijn mogelijkheden, behoeften en omstandigheden. Is dat het geval, dan vindt de inschrijving slechts plaats

nadat schriftelijke afspraken zijn gemaakt over deze ondersteuning. De afspraken worden ten minste één keer per studiejaar met de student geëvalueerd op hun doeltreffendheid. Indien de noodzaak van extra ondersteuning in verband met handicap of chronische ziekte na de inschrijving ontstaat, moeten ook schriftelijke afspraken worden gemaakt, die jaarlijks moeten worden geëvalueerd.

- Artikel 1.3.1, sub c en d, WEB BES: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) - begeleiding⁹³

OP3. Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van het onderwijsteam stelt studenten in staat om te leren en zich te ontwikkelen.

Basiskwaliteit

Uit het pedagogisch en didactisch handelen van het team blijkt dat er sprake is van een gedeelde visie, dan wel uitgangspunten.

Het onderwijsteam zorgt voor effectieve leersituaties. Het team stemt de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd doelgericht af op de onderwijsbehoeften van groepen en individuele studenten. De afstemming is zowel gericht op (pedagogische) ondersteuning als op uitdaging, afhankelijk van de onderwijsbehoeften van groepen en individuele studenten.

Het team plant en structureert zijn handelen met behulp van informatie die het over studenten heeft. Het maakt didactische keuzes waarbij het niveau en de complexiteit van het onderwijs in lijn is met het onderliggende kwalificatiedossier. Het team realiseert bovendien een evenwichtige verbinding tussen leren in de beroepspraktijkvorming en het leren binnen de instelling. Het team creëert een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat, waardoor studenten actief en betrokken zijn. Met geschikte opdrachten en heldere uitleg structureert het team het onderwijsaanbod zo, dat studenten zich het leerstofaanbod eigen kunnen maken. Het team heeft positieve verwachtingen van studenten en geeft hun gerichte feedback op hun leerproces.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het pedagogisch-didactisch handelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB BES: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie.
- Artikel 7.2.6, eerste lid, jo. artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur dient te zorgen voor onderwijs van voldoende kwaliteit en dient het onderwijsprogramma evenwichtig in te delen, zodat studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.
- Artikel 7.2.6, vierde lid, jo. artikel 7.1.2, tweede lid, WEB BES: Een beroepsopleiding is gericht op het behalen van een kwalificatie van een beroepsopleiding. Het onderwijsprogramma van een beroepsopleiding omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en

⁹³ Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 8.3.1 WEB BES.

vormingsdoelen van de opleiding en wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het bestuur.

OP5. Beroepspraktijkvorming

De voorbereiding, uitvoering en begeleiding van de beroepspraktijkvorming zijn doeltreffend.

Basiskwaliteit

De opleiding maakt afspraken met de student over welke leeractiviteiten de student ontplooit in het kader van de beroepspraktijkvorming en hoe deze bijdragen aan de ontwikkeling van de benodigde competenties en vaardigheden van de student.

De opleiding begeleidt de student bij de voorbereiding en bij de keuze van een beroepspraktijkplaats en stelt hiervoor samen met de student en het leerbedrijf de vereiste praktijkovereenkomst op. De inhoud, de omvang, de periode en de organisatie van de beroepspraktijkvorming worden beschreven in de praktijkovereenkomst.

De opleiding zorgt dat het leerbedrijf de student op de afgesproken manier begeleidt. De opleiding is op de hoogte van het functioneren en de vorderingen van de student op de beroepspraktijkplaats en stuurt zo nodig bij.

Ook beoordeelt de opleiding of de student de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling heeft afgerond.

De instelling draagt zorg voor erkende en adequate stageplekken of praktijkplaatsen. Op de werkplek is sprake van passende en gestructureerde leeractiviteiten. Voor 1 mei informeert de instelling de student in de onderwijs- en examenovereenkomst over de inhoud en de inrichting van de beroepspraktijkvorming.

De opleiding initieert en onderhoudt contacten met het (regionale) bedrijfsleven met als doel de beroepspraktijk in de opleiding te verankeren. De instelling werkt samen met de Raad Onderwijs Arbeidsmarkt Caribisch Nederland om ervoor te zorgen dat de praktijkplaatsen adequaat zijn.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de praktijkvorming/ en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit.
- Artikel 7.2.6, eerste lid, WEB BES: Het bestuur draagt er zorg voor dat beroepsopleidingen zodanig zijn ingericht dat studenten de kwalificatie binnen de vastgestelde studieduur kunnen bereiken.
- Artikel 7.2.7, tweede lid, WEB BES: De beroepspraktijkvorming wordt verzorgd op grondslag van een overeenkomst, gesloten door de student, de instelling en het leerbedrijf, waarin de rechten en verplichtingen van partijen worden geregeld, en bevat ten minste de bij wet bepaalde bepalingen.

- Artikel 7.2.7, tweede lid, sub c, jo. artikel 7.1.2, tweede lid, WEB BES: Een deel van de kwalificatie wordt in het kader van de beroepspraktijkvorming behaald. Dit wordt in de praktijkovereenkomst vastgelegd.
- Artikel 7.2.7, derde lid, WEB BES: Het bedrijf dat, of de organisatie die de beroepspraktijkvorming verzorgt, draagt zorg voor de begeleiding van de studenten binnen het bedrijf. Het bestuur beoordeelt of de student de beroepspraktijkvorming met een positieve beoordeling heeft voltooid.
- Artikel 7.2.8, eerste en tweede lid, WEB BES: Het bestuur van de instelling draagt zorg voor de beschikbaarheid van de praktijkplaats en de totstandkoming van de in artikel 7.2.7 bedoelde overeenkomst.
- Artikel 7.2.8, tweede lid, WEB BES: Het bestuur bevordert in overleg met de Raad Onderwijs Arbeidsmarkt (ROA) een toereikende vervangende voorziening, als er omstandigheden zijn waardoor de beroepspraktijkvorming (bpv) niet naar behoren zal kunnen plaatsvinden.
- Artikel 7.4.9, eerste lid, sub c, WEB BES: Studenten worden door middel van een Onderwijs- en Examenregeling (OER) voor 1 mei geïnformeerd over de inhoud en inrichting van de beroepspraktijkvorming.

KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID & SCHOOLKLIMAAT (VS)

VS1. Veiligheid

De opleiding zorgt voor een veilige omgeving voor studenten.

Basiskwaliteit

De opleiding zorgt voor een veilig leer- en werkklimaat. Er is aandacht voor burgerschapsvorming en vitaal burgerschap in het onderwijsproces. De opleiding biedt veiligheid bij incidenten en zorgt voor fysieke veiligheid. Van de opleiding wordt verwacht dat zij inzicht heeft in de fysieke en sociale veiligheid(sbeleving) van de studenten, hier beleid op voert en effectief handelt bij signalen die de sociale en/of fysieke veiligheid bedreigen, zodat de studenten kunnen profiteren van het geboden onderwijs.

De opleiding komt de verplichtingen na rond het melden, overleggen en aangifte doen van zedenmisdrijven.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de veiligheid en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit.
- Artikel 1.3.2, eerste lid, jo. artikel 7.2.6, vierde lid, WEB BES: Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. De instellingstijd vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het bestuur.
- Artikel 1.3.5 WEB BES: Het bestuur meldt en overlegt onverwijld bij een (redelijk vermoeden van een) zedenmisdrijf en doet daar zo nodig aangifte van. Het bestuur treedt hierbij onverwijld in contact met de vertrouwensinspecteur.
- Artikel 1.3.2, tweede en derde lid, WEB BES: De instelling dient een stelsel van kwaliteitszorg in te richten en te beoordelen.

- Artikel 5.1, eerste lid, WEB BES: Het bestuur stelt een representatief te achten vertegenwoordiging van ouders, leerlingen en personeel ten minste tweemaal per jaar in de gelegenheid de algemene gang van zaken in de instelling met hem te bespreken.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB BES: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie, waaronder ook de competenties met betrekking tot burgerschap.

VS2. Schoolklimaat

Het schoolklimaat draagt bij aan de bevordering van sociale en maatschappelijke competenties, en aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Basiskwaliteit

Het personeel draagt bij aan de bevordering van sociale en maatschappelijke competenties, en aan de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het personeel van de opleiding is in zijn gedrag een voorbeeld voor de studenten: personeelsleden leven de basiswaarden zichtbaar na. Ook signaleert en corrigeert het personeel van de opleiding uitingen van studenten die met de basiswaarden in strijd zijn.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor het schoolklimaat en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit.
- Artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Een beroepsopleiding is een onderwijstraject dat voor een student is ingericht en dat is gericht op het behalen van een kwalificatie, waaronder ook de competenties met betrekking tot burgerschap
- Artikel 7.2.6, vierde lid, WEB BES: Het onderwijsprogramma van een beroepsopleiding omvat alle onderwijsactiviteiten, gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding en wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het bestuur.

KWALITEITSGEBIED BORGING EN AFSLUTING (BA)

BA1. Borging diplomering

De examencommissie borgt deugdelijke diplomering.

Basiskwaliteit

De examencommissie stelt op objectieve en deskundige wijze vast of een student voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma of een certificaat. Zij bewaakt, monitort en analyseert de kwaliteit van de processen die hieraan ten grondslag liggen. Hierdoor zijn het niveau, de complexiteit en de inhoud van de door de student geleverde prestaties, afgestemd op de kwalificatievereisten of het certificaat, geborgd.

De examencommissie borgt in alle fasen van de examinering en diplomering de deskundigheid van de betrokken personen.

De examencommissie bewaakt op een cyclische manier haar eigen werkwijze en eigen kwaliteit met betrekking tot de borging van de examinering en diplomering en certificering voor de opleidingen waarvoor zij verantwoordelijk is. Zij geeft betekenis aan de uitkomsten hiervan en acteert hierop. Hierbij betreft zij eventueel onafhankelijke deskundigen. In voorkomende gevallen worden verbetermaatregelen genomen en wordt toegezien op de realisatie ervan. Hierover wordt jaarlijks verslag gedaan.

De examencommissie geeft op deugdelijke gronden mbo-verklaringen af. Tevens geeft zij op deugdelijke gronden vrijstellingen voor examenonderdelen.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

De twee standaarden op het gebied van diplomering en afsluiting en de bijbehorende normering in dit waarderingskader komen overeen met de standaard en de normering in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

BA2. Afsluiting

De opleiding⁹⁴ onderbouwt dat de student voldaan heeft aan de voorwaarden voor het diploma, een certificaat of een mbo-verklaring.

Basiskwaliteit

De opbouw en inrichting van de afsluiting voldoen aan de eigen vastgestelde kwaliteitseisen voor een betrouwbare diplomering en certificering. Dit sluit aan op de visie op het onderwijs van het team. De examinering is afgestemd op de kwalificatievereisten wanneer het gaat om diplomering. Dit is inclusief de eisen ten aanzien van generieke examenonderdelen.

De examinering is valide en betrouwbaar en zorgt ervoor dat de student voldoet aan de voorwaarden tot diplomering en certificering. De opleiding betreft de beroepspraktijk bij de examinering. De opleiding beoordeelt de bewijzen ten behoeve van de examinering onafhankelijk en deskundig. Deze bewijzen laten in samenhang een passende balans zien tussen vereiste kennis, houding en vaardigheden, waarbij onderdelen van de examinering in de reële beroepspraktijk plaatsvinden. Op basis van de bewijzen stelt de opleiding vast of een de kwalificatie-eisen student in voldoende mate beheerst.

De student is volledig en tijdig geïnformeerd over kwalificatie-eisen en eisen die de opleiding stelt aan de examinering en diplomering. Deze informatie is voor alle betrokkenen transparant en eenduidig.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de borging van de diplomering en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

⁹⁴ Waar we opleiding schrijven, kan ook team worden gelezen.

De twee standaarden op het gebied van diplomering en afsluiting en de bijbehorende normering in dit waarderingskader komen overeen met de standaard en de normering in de Regeling standaarden examenkwaliteit WEB.

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR)

OR1. Studiesucces

De instelling behaalt met haar studenten resultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de verwachtingen van de opleiding.

Beschrijving

De onderwijsresultaten laten zien dat de opleiding studenten voldoende in staat stelt een diploma op het gewenste niveau te behalen. De opleiding zorgt ervoor dat studenten een succesvolle start maken en de studie binnen de vastgestelde studieduur doorlopen. De resultaten laten tevens zien dat er relevante doorstroom is naar hogere opleidingsniveaus.

Eisen die samenhangen met (aanvullende) ambities

- Artikel 1.3.1, sub b, WEB BES: Instellingen dienen zorg te dragen voor doelmatige leerwegen.
- Artikel 1.3.2, eerste lid, jo. artikel 7.2.6, eerste lid, WEB BES: Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en zorgt ervoor dat beroepsopleidingen zodanig zijn ingericht dat studenten de kwalificatie en de daarbij behorende keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen behalen.
- Artikel 1.3.2, tweede en derde lid, WEB BES: De instelling dient een stelsel van kwaliteitszorg in te richten en de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen.

OR3. Vervolgsucces⁹⁵

De bestemming van de studenten na het (gediplomeerd) verlaten van de opleiding is bekend en voldoet ten minste aan de verwachtingen van de opleiding.

Basiskwaliteit

De opleiding betreft de ontwikkelingen op de (regionale) arbeidsmarkt bij het beleid en de uitvoering daarvan. Zij beschikt over gegevens over het vervolg van de loopbaan van studenten die de opleiding (voortijdig of) met een diploma hebben verlaten. Daarbij kan het gaan om de overstap naar vervolgonderwijs (mbo of hbo), een plek op de arbeidsmarkt dan wel een passend vervolg voor studenten met een specifieke onderwijsbehoefte.

Gezien de relatie tussen vervolgsucces en de onderwijskwaliteit mag in het kader van de kwaliteitszorg verder van de opleiding worden verwacht dat zij hier inzicht in heeft en beleid op voert.

Het vervolgsucces voldoet ten minste aan de verwachtingen van de opleiding in relatie tot de gemiddelde landelijke resultaten van vergelijkbare opleidingen en de situatie op de regionale arbeidsmarkt.

Aanvullende ambities

⁹⁵ Deze standaard is nieuw, we doen er in 2021 tot 2025 ervaring mee op. Tijdens deze periode zullen we niet oordelen op deze standaard. Bij de doorontwikkeling van deze standaard en het gebruik van data zullen we aansluiten bij de ontwikkelingen in de sector.

- Zijn er aanvullende ambities voor het vervolgsucces en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.1, sub c en d, WEB BES, jo. artikel 7.1.2, tweede lid, WEB: Kennis van de (regionale) arbeidsmarkt is noodzakelijk om aspirant-studenten over het arbeidsmarktperspectief van de opleiding te kunnen informeren en loopbaanoriëntatie en -begeleiding te kunnen bieden.
- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit.
- Artikel 1.3.2, eerste lid, artikel 2.1.1, tweede lid, sub d, artikel 1.3.1, sub b, WEB BES: Het bestuur zorgt voor doelmatige leerwegen en zorgt ervoor dat een beroepsopleiding alleen wordt aangeboden als er na beëindiging van de opleiding voldoende arbeidsmarktperspectief is voor de studenten.
- Artikel 1.3.2, tweede en derde lid, WEB BES: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs.

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA)

SKA1. Visie, ambities en doelen

De opleiding heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

Basiskwaliteit

De opleiding heeft, als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg, een gedragen visie, ambities en doelen gericht op goed onderwijs. De opleiding stuurt systematisch op de doelen om de beoogde resultaten te behalen.

De opleiding sluit haar visie, ambities en doelen aan op die van het bestuur, op de resultaten van eerdere evaluaties en op bevindingen uit de interne en externe dialoog. De opleiding richt voorwaarden in om de onderwijskundige ambities en doelen te bereiken. Daarbij is de interne verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities in relatie tot de visie en doelen en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur draagt er zorg voor dat het onderwijs van voldoende kwaliteit is.
- Artikel 1.3.2, tweede lid, WEB BES: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat er zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs, waaronder maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt. Het bestuur draagt er zorg voor dat de in de eerste volzin van dit lid bedoelde beoordeling geschiedt met betrokkenheid van onafhankelijke belanghebbenden en deskundigen, niet zijnde de deskundigen bedoeld in artikel 1.1.1. De uitkomsten van de beoordeling zijn openbaar.

- Artikel 1.3.2a WEB BES: Het bestuur zorgt voor personeelsbeleid, voor zover het de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel betreft.
- Artikel 2.1.2, tweede lid, WEB BES: Beroepsonderwijs is gericht op de theoretische en praktische voorbereiding voor de uitoefening van beroepen waarvoor een beroepskwalificerende opleiding is vereist of dienstig kan zijn. Het beroepsonderwijs bevordert tevens de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de studenten en draagt bij tot het maatschappelijk functioneren.
- Artikel 4.2.3, derde lid, WEB BES: De in het eerste lid bedoelde bekwaamheidseisen zijn gericht op het handelen in het onderwijsleerproces, het algemeen professioneel handelen en het werken binnen een onderwijsorganisatie. Zij omvatten in elk geval eisen ten aanzien van: a. pedagogisch-didactische kennis, inzicht en vaardigheden, en b. vakbekwaamheid.
- Artikel 5.1, eerste lid, WEB BES: Het bestuur stelt een representatief te achten vertegenwoordiging van ouders, leerlingen en personeel ten minste tweemaal per jaar in de gelegenheid de algemene gang van zaken in de instelling met hem te bespreken.
- Artikel 5.1, tweede lid, WEB BES: Het bestuur en de vertegenwoordigers van ouders, leerlingen en personeel komen bijeen indien daarom onder opgave van redenen door het bestuur, de vertegenwoordigers van ouders of de vertegenwoordigers van personeel wordt verzocht. De besprekingen kunnen namens het bestuur worden gevoerd.
- Artikel 5.1, derde lid, WEB BES: Indien een beroepsopleiding wordt verzorgd aan een scholengemeenschap als bedoeld in artikel 123 van de Wet voortgezet onderwijs BES, is artikel 57 van die wet van toepassing.
- Artikel 7.2.6, vierde lid, WEB BES: Het in instellingstijd verzorgde onderwijsprogramma, bedoeld in het derde lid, omvat alle onderwijsactiviteiten, gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur.

SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De opleiding realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Basiskwaliteit

De opleiding geeft als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg effectief uitvoering aan de onderwijskundige ambities en doelen en schept de daarvoor benodigde voorwaarden.

De opleiding zorgt op basis van de interne verantwoordelijkheidsverdeling voor een op samenwerken, leren en verbeteren gerichte kwaliteitscultuur, waarin doelen en ambities gerealiseerd kunnen worden. Daarbij is onderwijskundig leiderschap herkenbaar.

Docenten(teams) oefenen daarbij de eigen verantwoordelijkheid bij het inrichten van hun onderwijs uit.

Binnen deze kwaliteitscultuur geeft de opleiding uitvoering aan het stelsel van kwaliteitszorg, zodat gericht wordt gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs en

de naleving van wettelijke voorschriften. De opleiding stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

De opleiding zorgt ervoor dat de deskundigheidsbevordering van het personeel binnen de gestelde doelen gestalte krijgt.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de sturing op uitvoering en kwaliteitscultuur en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, eerste lid, WEB BES: Het bestuur draagt er zorg voor dat het onderwijs van voldoende kwaliteit is.
- Artikel 1.3.2, tweede lid, WEB BES: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat er zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs, waaronder maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt. Het bestuur draagt er zorg voor dat de in de eerste volzin van dit lid bedoelde beoordeling geschiedt met betrokkenheid van onafhankelijke belanghebbenden en deskundigen, niet zijnde de deskundigen bedoeld in artikel 1.1.1. De uitkomsten van de beoordeling zijn openbaar.
- Artikel 1.3.2a WEB BES: Het bestuur zorgt voor personeelsbeleid, voor zover het de duurzame borging van de kwaliteit van het onderwijspersoneel betreft.
- Artikel 5.1 WEB BES: Het bestuur stelt een representatief te achten vertegenwoordiging van ouders, leerlingen en personeel ten minste tweemaal per jaar in de gelegenheid de algemene gang van zaken in de instelling met hem te bespreken.
- Artikel 7.2.6, vierde lid, WEB BES: Het in instellingstijd verzorgde onderwijsprogramma, bedoeld in het derde lid, omvat alle onderwijsactiviteiten, gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur.
- Artikel 7.4.10 WEB BES: Treedt in werking op een nader te bepalen tijdstip.
- Artikel 8a.1.5 WEB: Het bestuur stelt de studentenraad, de ondernemingsraad en, in voorkomende gevallen, de ouderraad ten minste eenmaal per jaar in de gelegenheid gezamenlijk de algemene gang van zaken in de instelling met hem te bespreken.

SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

De opleiding evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het beleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Basiskwaliteit

De opleiding monitort, evalueert, analyseert en beoordeelt als onderdeel van het stelsel van kwaliteitszorg in hoeverre de doelen en het beleid worden gerealiseerd en informeert het bestuur daarover. Het haalt intern en extern actief informatie op om zicht te krijgen op de uitvoering, de resultaten van het onderwijs voor de studenten en de kansen en bedreigingen voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

Bij de beoordeling van de kwaliteit betreft de opleiding het oordeel van de studenten, onafhankelijke deskundigen en andere hiervoor relevante belanghebbenden.

De opleiding analyseert en beoordeelt de uitkomsten van de evaluatie en verwerkt deze wanneer nodig in het (verbeter)beleid, zodat dit bijdraagt aan de ontwikkeling en verbetering van het onderwijs. Daarnaast gebruikt de opleiding de uitkomsten van de evaluatie om de sturing te verbeteren.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de evaluatie, verantwoording en dialoog en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Wettelijke vereisten

- Artikel 1.3.2, tweede lid, WEB BES: Het bestuur richt een stelsel van kwaliteitszorg voor de instelling in en draagt er in dat verband zorg voor dat zo veel mogelijk in samenwerking met andere instellingen wordt voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs, waaronder maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid onderhoudt. Het bestuur draagt er zorg voor dat de in de eerste volzin van dit lid bedoelde beoordeling geschiedt met betrokkenheid van onafhankelijke belanghebbenden en deskundigen, niet zijnde de deskundigen bedoeld in artikel 1.1.1. De uitkomsten van de beoordeling zijn openbaar.
- Artikel 1.3.2, derde lid, WEB BES: Het bestuur maakt regelmatig, en voor zover het de examens betreft jaarlijks, een verslag openbaar omtrent:
 - de beoordeling, bedoeld in het tweede lid;
 - de uitkomsten van die beoordeling;
 - het voorgenomen beleid in het licht van die uitkomsten.

Bijlage 7 Uitwerking basiswaarden

Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

Bevordering van basiswaarden vormt een belangrijk aspect van de wettelijke burgerschapsopdracht. Basiswaarden van de democratische rechtsstaat (hierna: basiswaarden) weerspiegelen de algemene, breed erkende essentiële waarden waarop onze democratische manier van samenleven is gebaseerd. Ze zijn breed gelegitimeerd, verankerd in de nationale en internationale rechtsorde en neergelegd in onder meer de Nederlandse Grondwet en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Basiswaarden zijn kort gezegd basale, minimale en breed onderschreven waarden die de democratische rechtsstaat schragen.

Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

Het respect voor de menselijke waardigheid zonder onderscheid des persoons staat aan de basis van de drie basiswaarden van de democratische, pluriforme en Nederlandse rechtsstaat: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. De basiswaarde vrijheid wordt bevorderd door aandacht voor vrijheid van meningsuiting en autonomie. Gelijkwaardigheid wordt bevorderd in de vorm van het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie. Solidariteit wordt bevorderd door verdraagzaamheid, begrip en verantwoordelijkheidsbesef en het afwijzen van onverdraagzaamheid.

Dit betekent dat opleidingen aandacht besteden aan vrijheid van meningsuiting, het gelijkheidsbeginsel, begrip, verdraagzaamheid, het afwijzen van onverdraagzaamheid en discriminatie, en autonomie en verantwoordelijkheidsbesef.

In het inspectietoezicht wordt in de op de praktijk gerichte operationalisering uitgegaan van de volgende uitwerkingen. Deze uitwerkingen zijn gericht op concrete toepassing in de dagelijkse praktijk en geformuleerd op voor alle betrokkenen toegankelijke wijze:

- Vrijheid van meningsuiting betekent dat je mag zeggen of schrijven wat je denkt of tegen de opvatting van anderen in mag gaan. Iedereen mag dus ook zijn of haar geloof uitdragen, of zijn of haar mening aan anderen voorhouden. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.
- Het gelijkheidsbeginsel (ook wel gelijkheid of gelijkwaardigheid genoemd) betekent dat mensen van gelijke waarde zijn. Daarbij maakt het niet uit wat je denkbeelden zijn of wat je gelooft. Je hoeft niet te vinden dat die denkbeelden of gebruiken zelf waardevol zijn, maar wel dat mensen met andere denkbeelden en gebruiken niet minder waard zijn dan jij of dan jouw groep.
- Begrip voor anderen betekent dat je probeert te begrijpen waarom mensen of groepen bepaalde denkbeelden of gebruiken hebben: wat is de achtergrond daarvan en waarom is dat belangrijk voor een ander?
- Verdraagzaamheid (ook wel tolerantie genoemd) betekent dat je de mening of het gedrag van een ander accepteert, ook al ben je het er helemaal niet mee eens. En het betekent ook dat je iedereen de ruimte wilt geven om zo'n mening of zulk gedrag te hebben. Natuurlijk moet iedereen zich daarbij wel houden aan de wet.
- Afwijzen van onverdraagzaamheid: onverdraagzaamheid (ook wel intolerantie genoemd) is het tegenovergestelde van tolerantie. Het betekent dat je vindt dat andere mensen of groepen, dingen waar jij het niet mee eens bent niet zouden

mogen denken of doen; en dat je het niet nodig vindt dat ieder de ruimte krijgt om zo'n mening of zulk gedrag te hebben.

- Afwijzen van discriminatie: discriminatie betekent dat mensen of groepen bij anderen achtergesteld worden of dat je vindt dat er voor mensen met andere denkbeelden of gebruiken niet zoveel ruimte hoeft te zijn of dat die denkbeelden of gebruiken misschien zelfs verboden moeten worden.
- Autonomie betekent dat iedereen zelf kan bepalen wie hij/zij wil zijn en hoe hij/zij zijn/haar leven wil leiden. Iedereen is dus bijvoorbeeld vrij om zelf te bepalen welke denkbeelden of welk geloof voor hem/haar belangrijk zijn/is. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.
- Verantwoordelijkheidsbesef betekent dat mensen verantwoordelijkheid willen nemen voor wat ze zeggen en doen (en wat ze niet zeggen en doen) en dat ze daarbij rekening willen houden met wat dat voor anderen betekent. Daarbij is vooral belangrijk dat je probeert anderen niet te schaden en dat je de samenleving en de democratie wilt helpen om goed te functioneren. Hoe je dat doet, mag iedereen zelf weten.

Reikwijdte

Actieve bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat neemt binnen de wettelijke opdracht een centrale plaats in. Van opleidingen wordt verwacht dat zij werken aan borging en overdracht van de basiswaarden. Ten overvloede zij daarbij opgemerkt dat uit deze opdracht ook volgt dat onderwijs of handelen van de opleiding niet in strijd met basiswaarden kan zijn. Goed burgerschapsonderwijs sluit aan bij de leefwereld van studenten en de interesses, problemen en risico's die hiermee gepaard gaan. Uitgangspunt bij het toezicht is dat opleidingen blijf geven van inzicht in hun studentenpopulatie en hun leefwereld en dit, indien nodig, vertalen naar het onderwijs. Verder is van belang dat basiswaarden structureel onderdeel zijn van de schoolcultuur en dat deze daarmee in overeenstemming is. De inspectie ziet toe op de naleving daarvan via de zorg van het bestuur voor een schoolcultuur waarin alle betrokkenen basiswaarden als centrale spelregels hanteren en voorleven en voor een omgeving waarin studenten worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met basiswaarden.

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de
Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | juli 2025

verslag

Overleg vertegenwoordigers Ring 1 met de Inspectie van het Onderwijs

Vergaderdatum en -tijd

11 februari 2026, 10:00u - 12:00u

Vergaderplaats

Utrecht, Vergadercentrum Vredenburg

Aanwezig

AOb, AVS, CNV, FvOv, ISO, JOBmbo, LAKS, LSVb, MBO Raad, NRTTO, Ouders & Onderwijs, PO-Raad, UNL, Vereniging Hogescholen, VO-raad, Inspectie van het Onderwijs

Agendapunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

De FvOv (Federatie van Onderwijsvakorganisaties) is als nieuw lid toegetreden tot de Ringen.

De voorzitter wijst erop dat het Ringen-overleg is bedoeld voor bestuurders. De NRTTO merkt op dat er in het verleden ook wel ambtelijk overleg is geweest. De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) licht toe dat dit inderdaad een aantal keer heeft plaatsgevonden maar dat daarna is besloten om hier mee te stoppen. Het is van belang om deelnemers met mandaat aan tafel te hebben, ook omdat de verslagen van de Ringen naar de Tweede Kamer gaan.

1a. Verslag Ringen 1 en 2 van 8 oktober 2025

De voorzitter constateert dat er voorafgaand aan het overleg geen opmerkingen over of wijzigingen op het verslag zijn gemeld. Het verslag van Ring 1 van 8 oktober 2025 is daarmee vastgesteld.

De voorzitter gaat vervolgens over tot het nalopen van de actiepunten uit het vorige verslag.

Actiepunt 1: N.a.v. PWC-analyse: uitzoeken of het mogelijk is om onderscheid te maken tussen wat invloed heeft op inspectie en wat invloed heeft op het veld.

De inspectie geeft aan dat het niet mogelijk is om deze uitsplitsing te maken. De analyse kan wel openbaar worden gemaakt; de Tweede Kamer is erin geïnteresseerd en dus zal het via de Minister naar de Tweede Kamer gaan.

De MBO Raad vraagt naar de follow-up van het onderzoek. Ook omdat er erkenning was dat dit een stevige bevinding was. De inspectie geeft aan dat gezien het regeerakkoord de wind in de rug staat. Ook is er in de formatiefase al voor gepleit om dit niet erger te laten worden. De context is dus goed. Wel is het

Datum

April 2026

Onze referentie

62155493

een taai vraagstuk; het is heel systemisch en de inspectie is er zelf soms ook onderdeel van als zij iets agendeert. De inspectie zegt dit dus ook tegen zichzelf. Het gesprek met het ministerie loopt nu via het regeerakkoord en het wachten is op de komst van de nieuwe bewindslieden. De PO-Raad wijst op een artikel in Het Parool over bestuurders waarbij de inspectie in hun reactie aangaf dat er een nieuwe wet moet komen, dat is jammer in dit licht. De inspectie geeft daarop aan dat niet alle wetten zinloos zijn. Het onderwijs is gebaat bij heldere ijkpunten op kernzaken in de wetgeving en soms pleit de inspectie dus ook wel voor een wet.

Actiepunt 2: Meedenken in hoe hoger onderwijs zich kan voorbereiden op bespreking van het kader 2027.

De inspectie benoemt dat dit een doorlopend onderwerp van gesprek is. Ook is het actueel gezien de nieuwe taken rondom kennisveiligheid die de inspectie ook wil opnemen in het kader 2027. UNL geeft aan hierover ook informeel het gesprek te voeren met de inspectie. Het actiepunt is daarmee voor nu afgedaan.

Actiepunt 3: Nadenken over wijze van terugkoppelen van bespreking in het informele deel van de Ringen.

De voorzitter benoemt dat er van het informele deel geen verslag wordt gemaakt. Wel is gezegd dat de inspectie altijd beziet hoe zij de opbrengst uit het verslag kan meenemen. Een voorbeeld hiervan zijn de aanpassingen die zijn gedaan in de communicatie rondom de Staat van het Onderwijs. Ouders & Onderwijs geeft aan niet zozeer een verslag te willen maar zou graag weten wat er met hun inbreng gebeurt. De inspectie licht toe dat niet altijd concreet is aan te wijzen hoe alle inbreng precies terugkomt. Een terugkoppeling in het informele gedeelte lijkt het meest logisch omdat een terugkoppeling in het formele gedeelte dan ook via het verslag naar de Tweede Kamer gaat. De inspectie zegt toe hier nogmaals op terug te komen.

Alle actiepunten van Ring 1 zijn hiermee besproken.

1b. Jaarkalender Ringen schooljaar 2025-2026

CNV geeft aan dat zij in overleg zijn met UNL over het onderwerp sociale veiligheid en dit graag in een informeel deel van het Ringen-overleg willen agenderen. De voorzitter geeft aan dat dit kan in het eerstvolgende overleg (20 mei 2026).

De voorzitter wijst erop dat het eerstvolgende overleg, 20 mei 2026, een verlengd overleg is zodat er voldoende tijd is voor de actualisatie van de onderzoekskaders en een terugblik op de Staat van het Onderwijs.

1c. Actualisatie onderzoekskaders 2026

Aan de hand van een korte presentatie geeft de inspectie een toelichting op het proces van de actualisatie onderzoekskaders 2026. De presentatie bevat de volgende onderdelen:

- Toelichting proces
- Overzicht wijzigingen en impact op onderzoekskaders
- Momenten waarop Ringen betrokken worden

Toelichting proces: de focus ligt op wijzigingen in en nieuwe wet- en regelgeving. Daarnaast zijn er ook een aantal overige wijzigingen die een soort brug vormen naar het kader 2027. Dit wordt zo beperkt mogelijk gehouden.

Overzicht wijzigingen en impact op onderzoekskaders: dit betreft de belangrijkste wijzigingen en de manier waarop deze in de kaders verwerkt worden. Ouders & Onderwijs wijst erop dat het wetsvoorstel Verbetering Aansluiting Beroepsonderwijs-Arbeidsmarkt (VABA) nog niet is aangenomen. De inspectie geeft aan dat zij er nu nog van uitgaat dat de wet per 1 augustus in werking treedt. Zo niet, dan schuift dit door naar het kader 2027.

De inspectie vervolgt dat de informatie over hoe wordt omgegaan met de beleidsregel financiële sancties wordt opgenomen in paragraaf 7.5.2 Escaleren. De PO-Raad merkt op dat er onder hun leden veel onrust is over de beleidsregel, ook over de uitwerking hiervan. De vraag is ook of financiële sancties leerlingen verder helpen. De inspectie licht toe dat de beleidsregel van 2023 is en toen onderdeel was van het pakket van toenmalig minister Wiersma om sneller, eerder en harder te kunnen ingrijpen. De invoering kost ook de inspectie hoofdbrekens, precies vanwege dezelfde vraag: zijn de leerlingen hierbij gebaat. Voor de inspectie is het dus ook zoeken. De sanctie is tot nu toe nog maar enkele keren opgelegd. Ook worden er gesprekken over gevoerd met OCW. De beleidsregel is er dus al langer maar de inspectie geeft er nu meer aandacht aan. Ook wordt het meer genoemd bij onderzoeken, mogelijk komt het daarom ook vaker terug bij de PO-Raad. De inspectie houdt de Ringen in ieder geval op de hoogte van hoe het gaat. In sommige gevallen is het wel behulpzaam.

De inspectie noemt dat er ook aanpassingen zijn naar aanleiding van de actualiteit en ontwikkeling van het toezicht, waaronder de toevoeging van de toezichtmix en nieuwe onderzoeksvormen zoals de onaangekondigde schoolbezoeken (OSB's). Het is niet mogelijk om hiervoor het hele kader te herschrijven, dus er wordt gekeken naar bijvoorbeeld het toevoegen van een addendum.

UNL vraagt of het klopt dat de actualisatie weinig invloed heeft op het HO, de inspectie bevestigt dit. Het betreft wetten in het funderend onderwijs en mbo.

De inspectie benoemt tot slot dat de verwachting is dat twee wetten niet in werking treden per 1 augustus 2026, maar in 2027:

- Wet terugdringen schoolverzuim
- Wet vrij en veilig onderwijs

Datum

April 2026

Onze referentie

62155493

Momenten waarop Ringen betrokken worden: dit is een lastige planning i.v.m. de vrije dagen en schoolvakanties. Het voorstel is vooralsnog om op 8 mei een digitaal vragenuurtje te organiseren.

De inspectie zorgt ervoor dat de presentatie wordt verspreid na het overleg.

AVS vraagt naar het tijdpad voor het versturen van de stukken eind maart; komen de stukken in de laatste volle week van maart? De inspectie zegt toe hier rekening mee te zullen houden zodat er voldoende tijd is om vragen voor te bereiden.

1d. Actualiteiten – waaronder de Kamerbrief over ontwikkelingen in het toezicht op het funderend onderwijs

De inspectie geeft aan benieuwd te zijn naar de appreciatie van het regeerakkoord. De inspectie staat in de belangstelling: o.a. via de vierjaarlijkse bezoeken, toezicht op kennisveiligheid en regeldruk. Dit vraagt om een gericht meerjarenplan van de inspectie. Breder gezien is het mooi dat een aantal subsidieregelingen weer terugkomen. Meer duiding is nu nog lastig omdat de eerste gesprekken met de nieuwe bewindslieden nog moeten plaatsvinden. Het akkoord getuigt wel van hoge verwachtingen van wat het toezicht kan doen, dat kan wellicht getemperd worden.

De PO-Raad merkt op dat in het akkoord de vierjaarlijkse schoolbezoeken weer terugkomen. Het is nog niet duidelijk in hoeverre dat al in beton is gegoten. De inspectie beaamt dat hierover eerst het gesprek moet worden gevoerd. Ook zijn er nieuwe instrumenten ontwikkeld, zoals ook in het Jaarwerkplan staat. Zoals het er nu naar uitziet komt het erop uit dat driekwart van de scholen elke zes jaar wordt bezocht, en de overige nooit minder dan elke acht jaar. Dat is echter de planning, niet de realisatie. Er liggen ook hypothesen op: het onaangekondigd schoolbezoek (OSB) moet effectief blijken. De bestuursbezoeken zijn 'gestript' en dat geldt ook voor het stelseltoezicht, de vraag is of dit wettelijk gezien houdbaar is. Er komen daarom middelen bij voor de inspectie maar tegelijk is de boodschap van de inspectie dat dit tijd vraagt, er moeten ook mensen worden opgeleid. Daarvoor ligt nu nog geen plan.

De PO-Raad vraagt naar het onderwerp cyberveiligheid in het HO; in het normenkader waar nu aan wordt gewerkt staat dat de inspectie daar ook toezicht op gaat houden. Hierover krijgt de PO-Raad vragen van haar leden, kan daar ook een keer over worden doorgesproken? De inspectie benoemt dat dit aan bod komt in de bestuurlijke overleggen. De PO-Raad geeft aan dit onderwerp graag in de Ringen te willen bespreken, juist vanwege de vele vragen en onduidelijkheden. AVS sluit zich hierbij aan. De inspectie zegt toe het onderwerp op te nemen in de voorraadlijst.

De VO-raad geeft aan over het algemeen blij te zijn met het regeerakkoord, al is dit op een paar punten minder het geval. Het thema schoolbezoeken gaat steeds

over het primair onderwijs, de vraag is of het voortgezet onderwijs hier ook onder valt. Ook maakt de VO-raad zich zorgen over het bestuursgerichte toezicht. De inspectie antwoordt dat haar uitgangspunt is dat ook het voortgezet onderwijs onder de vierjaarlijkse bezoeken valt, maar het gesprek hierover moet nog plaatsvinden. De informateur wordt de nieuwe Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, dat is behulpzaam.

CNV geeft aan het vreselijk te vinden wat er gebeurt met de sociale zekerheid. De genoemde hoge verwachtingen van toezicht zijn ook een rake typering; dit zit er helemaal doorheen, maar de werkelijkheid is anders. Het is een luchtballon. Het inzetten van de inspectie ziet CNV als een structuuroplossing. Kijkend naar de onderstroom is het mooi dat bepaalde regelingen blijven bestaan maar verder overheerst de vraag 'wat zijn ze aan het doen?'. Dit helpt niet voor het vertrouwen in de samenleving. Specifiek voor het onderwijs zijn er ook diverse haken en ogen.

De MBO Raad geeft aan wel positieve dingen te zien, zoals de teruggedraaide bezuinigingen. Wel zijn er zorgen over de bezuinigingen op het stagefonds, dit komt vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en is niet teruggedraaid terwijl dit voor één derde het MBO betreft. Voor Leven Lang Ontwikkelen is de vraag of er na 20 jaar nu eindelijk een doorbraak komt.

UNL sluit zich aan bij de zorgen die door CNV zijn genoemd. Verder is UNL blij dat de taakstelling en bezuinigingen worden teruggedraaid en dat er structureel meer geld komt.

De NRTO benoemt dat het positief is aan dit akkoord dat er urgentie wordt gevoeld om een regeling op touw te zetten voor Leven Lang Ontwikkelen. In het kader van om- en bijscholen is dit heel relevant.

De FvOv is ook blij met het terugdraaien van bezuinigingen. Wel zijn er zorgen voor de verminderde aandacht voor basisvaardigheden. Als het gaat om het welbevinden van leerlingen zou het mooi zijn als de inspectie iets goeds kan zeggen.

ISO merkt op dat er bij studenten nog wel vragen leven over hoe dingen worden geregeld. En het blijft een minderheidsakkoord dus de vraag is ook wat het gaat kosten.

De voorzitter sluit het agendapunt af.

2. Conceptprogrammering nieuw stelselonderzoek 2027

Voorafgaand aan het overleg hebben de Ringen-deelnemers de conceptprogrammering ontvangen met het verzoek om hierop te reageren. Deze reacties zijn verzameld en de inspectie gaat in dit agendapunt in op de hoofdlijnen uit deze reacties aan de hand van een korte presentatie. De presentatie bevat de volgende onderdelen:

- Toelichting op de taken van de inspectie op de gebieden school, bestuur en stelsel;
- Het doel van het stelselonderzoek: een beeld ophalen van het stelsel aan de hand van de kernfuncties kwalificatie, socialisatie en allocatie, waarbij 'stelsel' diverse betekenissen heeft (bijvoorbeeld alle sectoren of juist één sector of een regio);
- De fasering van de programmering 2027 (de stappen die tot nu toe genomen zijn om tot thema's te komen) en de huidige selectie voor nieuwe stelselonderzoeken in 2027.

De presentatie eindigt met de twee vragen die vooraf ook aan de Ringen-deelnemers zijn gesteld:

1. Is de huidige selectie passend bij de inspectie?
2. Wat geven de Ringen mee aan de inspectie voor de verdere uitwerking?

Voor wat betreft de selectie is het algemene beeld dat dit passend en herkenbaar is. Wel zijn er nog vragen over bijvoorbeeld de verdeling over de sectoren en de belasting van het veld.

Tot slot zijn er diverse aandachtspunten en suggesties meegegeven voor de verdere uitwerking.

De voorzitter vraagt of dit onderwerp nog terugkomt in de Ringen. De inspectie licht toe dat dit niet in deze vorm zal zijn, het overzicht van onderzoeken komt terug in het Jaarwerkplan en een overzicht met de antwoorden op de vragen die voorafgaand aan het overleg zijn gesteld door de Ringen-deelnemers wordt nog verspreid.

Ouders & Onderwijs geeft aan dat zij, zoals ook eerder aangegeven, graag veel eerder input willen geven. Dan kunnen zij zelf thema's naar voren brengen waarvan de wens is dat de inspectie daar naar kijkt. Signalen uit de praktijk kunnen dan worden meegenomen in het werkprogramma.

De inspectie geeft aan de vraag te begrijpen. Dat is wel een andere vraag dan degene die nu gesteld is. Door de inspectie is al eerder in het proces een risicoanalyse gedaan en zijn er onderwerpen gedefinieerd. De onderwerpenlijst is deze keer al eerder voorgelegd aan de Ringen dan voorheen het geval was.

Ouders & Onderwijs licht toe dat zij graag zelf onderwerpen willen aandragen waar de inspectie onderzoek naar zou kunnen doen. De inspectie concludeert dat er dan overleg moet plaatsvinden in een nog eerdere fase. Intern wordt ook nagedacht over hoe de inspectie een nog bredere blik kan krijgen op het ophalen van thema's. Dit moet nog vertaald worden in een proces. De inspectie zegt toe om terug te komen op dit verzoek. Ouders & Onderwijs vervolgt dat zij wel zijn bevraagd over de thema's (ook buiten de Ringen om) maar dat vervolgens niet duidelijk is wat er wordt gedaan met hun inbreng. De inspectie geeft aan dat dit in bilateraal overleg verduidelijkt kan worden.

De VO-raad mekt op dat zij in hun reactie wel aandacht hebben gevraagd voor de grote onderzoeksvragen die niet alleen van de inspectie maar ook van andere

organisaties komen. Het zou mooi zijn als er een onderzoekskalender komt met een overzicht van de onderzoeken van alle organisaties. Dan krijg je ook beter zicht op waar de leemtes zitten en wordt het veld ook beschermd. De inspectie benoemt dat er wel met alle partijen wordt afgestemd om dubbelingen te voorkomen. Het gesprek hierover wordt ook beter en intensiever gevoerd dan eerder het geval was. Een integrale kalender zou wel een mooi streven zijn. In het HO is er daarvoor de Informatieafspraken met OCW. Dit zou verkend kunnen worden voor de andere onderwijssectoren.

JOBmbo sluit zich aan bij de opmerking van Ouders & Onderwijs; ook zij zijn uitgenodigd om mee te denken over stelselonderzoek maar hebben geen terugkoppeling ontvangen. Het is begrijpelijk dat er veel partijen zijn maar het is wel fijn om te weten of er iets wordt gedaan met de inbreng, anders is dit niet zinvol.

De VO-raad geeft aan nog een opmerking te willen maken over de Kamerbrief over ontwikkelingen in het toezicht op het funderend onderwijs. De inspectie geeft aan dat deze brief pas na de herfst wordt besproken in de Kamer. De VO-raad geeft aan verbaasd te zijn over de alinea's over het onderwijsresultatenmodel. Dit is wat hen betreft niet conform het beeld van het veld. De inspectie beaamt dat deze verbazing breder geldt.

De LSVb heeft nog een opmerking over de onderzoeksvoorstellen; zij vinden de term 'probleemstudenten' problematisch en verzoeken de inspectie dit niet te gebruiken. UNL en ISO sluiten zich hierbij aan.

3. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

De voorzitter sluit het formele gedeelte van de vergadering af.

Actiepunten

<i>Omschrijving</i>	<i>Actiehouder</i>
Verzoek Ouders & Onderwijs om eerder betrokken te worden bij onderzoeksprogrammering; hoe wordt dit ingevuld?	IvhO
Verkennen mogelijkheid voor Informatieafspraken (vergelijkbaar met HO).	IvhO

Datum
Mei 2026

Onze referentie
63900045

verslag

Overleg vertegenwoordigers Ring 1 met de Inspectie van het Onderwijs

Vergaderdatum en -tijd

20 mei 2026, 09:30u - 11:00u

Vergaderplaats

La Vie Meeting Center Utrecht

Aanwezig

AOb, AVS, CNV, FvOv, LAKS, LSVb, MBO Raad, NRTTO, Ouders & Onderwijs, PO-Raad, UNL, VO-raad, Inspectie van het Onderwijs

Vergaderpunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) meldt dat er een nieuwe directeur Toezicht Primair Onderwijs en Kinderopvang is, Maaïke Breukels. Zij start op 25 mei 2026.

De inspectie benoemt dat volgende week de laatste informele bijeenkomst is over de ontwikkeling van het onderzoekskader 2027. Vanaf oktober 2026 start het formele traject in de Ringen. De inspectie spreekt waardering uit voor de enthousiaste deelname van alle betrokken partijen bij de bijeenkomsten.

De inspectie meldt dat er gewerkt wordt aan de uitwerking van het coalitieakkoord, waarin extra taken en middelen voor de inspectie zijn opgenomen. Op een later moment worden de Ringen hierover nader geïnformeerd.

Er zijn verder geen mededelingen.

1a. Verslag Ringen 1 en 2 van 11 februari 2026

De voorzitter constateert dat er voorafgaand aan het overleg geen opmerkingen over of wijzigingen op het verslag zijn gemeld. Het verslag van Ring 1 van 11 februari 2026 is daarmee vastgesteld.

De voorzitter gaat vervolgens over tot het nalopen van de actiepunten uit het vorige verslag.

Actiepunt 1: Verzoek Ouders & Onderwijs om eerder betrokken te worden bij onderzoeksprogrammering; hoe wordt dit ingevuld?

Datum

Mei 2026

Onze referentie

63900045

De inspectie licht toe dat het informele deel van de Ringen in oktober wordt gebruikt om met elkaar in gesprek te gaan over mogelijk stelselonderzoek. Daarmee wordt de inbreng van de Ringen in een nog eerdere fase opgehaald.

Actiepunt 2: Verkennen mogelijkheid voor Informatieafpraak (vergelijkbaar met HO).

De inspectie geeft aan dat hierover is gesproken met de NKO; zij zien hierin geen rol voor zichzelf. Binnen OCW was er wel belangstelling en zal een interne verkenning worden gedaan. Tegelijk is de winstwaarschuwing dat afbakening wel nodig is. De VO-raad geeft aan het jammer te vinden dat de NKO geen rol ziet voor zichzelf, dit is nu juist iets wat wel bij hun rol past. De VO-raad zal dit daarom nogmaals ter sprake brengen bij de NKO. De inspectie licht toe dat het niet gaat om onwil maar dat NKO op dit moment niet aan tafel zit bij de Informatieafpraak HO.

FvOv merkt op dat het opvallend is dat niet met leerlingen en docenten wordt gesproken over deze onderzoeken. De inspectie licht toe dat de Informatieafpraak is bedoeld om overzicht te creëren, er worden geen besluiten genomen. Het is dus een afstemming van de opdrachtgevers. De inspectie zorgt als opdrachtgever zelf voor dat bij de uitvoering van de afgesproken onderzoeken inbreng wordt opgehaald. Afhankelijk van de inhoud kunnen dit ook leerlingen en docenten zijn.

1b. Jaarkalender Ringen schooljaar 2025-2026

De VO-raad geeft aan graag in het voorjaar van 2027 het onderwerp curriculum te willen oppakken. Dit kan dan geagendeerd worden in het informele deel van februari. Alle Ringen-deelnemers stemmen hier mee in. De PO-Raad sluit graag aan bij de voorbereiding hiervan.

De lijst met onderwerpsuggesties voor het informele deel van de Ringen is inmiddels erg lang. De voorzitter vraagt daarom of er ook onderwerpen zijn die weer van de lijst af kunnen. Bijvoorbeeld het Kwaliteitsnetwerk MBO, aangezien dit al een keer eerder is besproken. Ouders & Onderwijs geeft aan dat andere onderwerpen meer prioriteit hebben, bijvoorbeeld inclusief onderwijs en sturing en onderwijskwaliteit. De overige Ringen-leden sluiten zich hierbij aan.

De PO-Raad noemt cyberveiligheid; zij zouden dit graag een keer breed bespreken, wellicht in het formele deel. Ook is er de wens om samen na te denken over AI in het onderwijs; dit zal uiteindelijk invloed hebben op de onderwijskwaliteit. De inspectie geeft aan dat er een verkenning wordt uitgevoerd naar dit onderwerp, wellicht is dat een mooi startpunt voor een gesprek. De LSVb geeft aan hier graag bij aan te sluiten om mee te denken. Dit was ook een onderwerp in de Staat van het Onderwijs. De PO-Raad vervolgt dat de PISA-resultaten er ook weer aan komen. De invloed van AI wordt daar ook in benoemd. Hierover moet het gesprek worden gevoerd in gezamenlijkheid; als de PISA-resultaten weer tegenvallen dan komt hier direct druk uit voort vanuit de politiek. Als dit niet in gezamenlijkheid wordt opgepakt, dus qua toetsen, toezicht etc. komen we steeds meer een trechter in. De inspectie constateert dat dit wel een

extra thema is naast cyberveiligheid. Terwijl het de bedoeling was de lijst te verkleinen. De NRTTO benoemt dat zij onlangs aan de hand van een inspectierapport een workshop heeft gegeven over AI bij examens en hoe je daarmee om kunt gaan. Het element van examencommissies is ook van belang in dit onderwerp. UNL geeft aan dat zij eind juni een vergelijkbare workshop gaan geven.

CNV brengt in dat er voor het funderend onderwijs meer vastligt en dat er daarom een vraag achter wekomt over toetsen en examens. Dit onderwerp is wel urgent en moet niet te lang blijven liggen. De inspectie werpt de vraag op wie hier aan zet is, waarop CNV benoemt dat in de Ringen wel alle mensen aan tafel zitten die het issue zien, samen met de inspectie die toezicht houdt. De VO-raad geeft als suggestie om het genoemde onderzoek van de inspectie af te wachten, waarop de inspectie aangeeft dat dit nog wel even zal duren. De voorzitter vraagt of dit onderwerp te combineren is met de oktober-bijeenkomst van de Ringen over de programmering. De inspectie geeft aan dat de vraagstelling voor het onderzoek met de Ringen-deelnemers gedeeld kan worden. En wellicht zijn er nog aanpassingen mogelijk. Het toezicht op cyberveiligheid kan dan een keer in het formele deel geagendeerd worden. LSVb oppert dat AI wellicht als onderdeel van onderwijskwaliteit kan worden geagendeerd. Zij zouden dit graag samen met iemand voorbereiden. CNV en LAKS bieden aan hierbij te helpen.

De voorzitter vraagt wie het onderwerp inclusief onderwijs wil voorbereiden, waarop AOb en Ouders & Onderwijs zich aanbieden.

1c. Actualiteiten

Zowel de inspectie als de Ringen-deelnemers hebben geen bespreekpunten bij dit agendapunt.

2. Actualisatie onderzoekskaders 2026

De inspectie geeft een korte inleiding. Voorafgaand aan het overleg zijn met de Ringen de (concept) Staat van wijzigingen en de conceptkaders met daarin de wijzigingen zichtbaar verwerkt gedeeld. Daarnaast was op 8 mei het digitale vragenuurtje over de actualisatie, het verslag daarvan is direct na afloop verspreid.

De wijzigingen zijn grotendeels technisch, in de teksten van de standaarden zijn nauwelijks wijzigingen gedaan. Aan de Ringen-leden is nu de vraag of er nog prangende vragen zijn.

De MBO Raad benoemt dat op pagina 29 van de Staat van wijzigingen voor het kader MBO de volgende zin staat bij 'Tekst WORDT': "Het bestuur zorgt voor benoembaar/bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)".

Het MBO kent geen bevoegdheden en de MBO Raad stelt daarom voor om hier te kiezen voor 'bekwaam'. De argumenten om aan te sluiten bij andere sectoren zijn bekend en begrijpelijk maar in dit geval is het voor MBO toch echt anders. De inspectie licht toe dat is gekozen voor het compromis 'benoembaar/bevoegd' om aan sluiten bij de andere sectoren, omdat de VOG-verplichting daar ook voor geldt. De inspectie zegt toe de tekst aan te passen.

Datum

Mei 2026

Onze referentie

63900045

De VO-raad vraagt aandacht voor de Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen. De wijziging op dit gebied is een technische en is ook uitgevoerd volgens de eerdere afspraken maar de beleidsregel levert in het veld veel onrust op. Het is bekend dat de sanctie niet vaak wordt opgelegd en de VO-raad heeft vertrouwen in de zorgvuldigheid van de inspectie, maar elke inspecteur noemt de sanctie als optie en dat levert heel veel vragen op vanuit de achterban. De inspectie licht toe dat inspecteurs verwijzen naar de tekst uit de Beleidsregel. De inspectie zegt toe te bekijken of de communicatie op dit punt kan worden aangepast, zodat er niet onnodig onrust ontstaat. De PO-Raad geeft aan zich aan te sluiten bij de opmerkingen van de VO-raad. Dit geldt ook voor AVS. AVS heeft daarnaast nog een ander signaal: er is verwarring over of een onvoldoende op de standaard OP0 tot zwak of zeer zwak kan leiden. Het gaat daarbij niet om de beslisregel zelf maar om de communicatie erover. De inspectie neemt hierover contact op met AVS om helder te krijgen wat hier precies het probleem is.

De NRTO geeft aan dat zij nog een vraag bij de inspectie hadden neergelegd over de interpretatie van de wet Verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (VABA). De inspectie licht toe dat deze vraag nog in behandeling is bij de juristen van de inspectie.

Naschrift d.d. 26-05-2026: het antwoord op de vraag is inmiddels bekend en wordt daarom als naschrift opgenomen in dit verslag:

"Deze wijziging is doorgevoerd omdat de wet (artikel 7.2.4a, eerste lid, van de WEB) op dit punt wordt gewijzigd met inwerkingtreding van de wet VABA. Alleen het wettelijk vereiste is gewijzigd in het Onderzoekskader, niet de tekst van de standaard OP1.

In de Memorie van Toelichting staat ten aanzien van deze wijziging het volgende genoemd:

'Onderdeel Z (artikel 7.2.4a) In artikel 7.2.4a, eerste lid, wordt expliciet bepaald dat het bevoegd gezag van een instelling per leerweg van een beroepsopleiding één studieduur vaststelt. Het is daarmee niet toegestaan om voor een leerweg van een beroepsopleiding meerdere studieduren vast te stellen. Wel kan het bevoegd gezag een verschillende studieduur vaststellen voor de bol en de bbl van dezelfde beroepsopleiding. Ook kan het bevoegd gezag een beroepsopleiding met een regulier onderwijsprogramma en met een verkort onderwijsprogramma aanbieden (zie artikelsgewijze toelichting bij het voorgestelde artikel 7.2.5). Artikel 7.2.4a is op 1 augustus 2014 in werking getreden. Bij de introductie van dit artikel is de mogelijkheid opengelaten dat het bevoegd gezag van een instelling voor een leerweg van een beroepsopleiding meerdere studieduren zou vaststellen. Daarbij is aangegeven dat instellingen op die manier rekening zouden kunnen houden met verschillende doelgroepen en vooropleidingen van studenten. Dit is echter achterhaald door de invoering van het toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs met ingang van 1 augustus 2017. Sindsdien is het maken van onderscheid naar doelgroepen en vooropleiding bij de toelating tot het

beroepsonderwijs in beginsel niet meer toegestaan. Daarmee ligt het niet langer in de rede dat het bevoegd gezag meerdere studieduren zou kunnen vaststellen voor een leerweg van een beroepsopleiding. Bovendien zou dit, in combinatie met de wettelijke regeling van een beroepsopleiding met een verkort onderwijsprogramma in het onderhavige wetsvoorstel, binnen een instelling kunnen leiden tot een onoverzichtelijk samenstel van verschil[1]lende studieduren en onderwijsprogramma's voor dezelfde leerweg van een beroepsopleiding'

De inspectie zal conform deze toelichting naar de studieduur per leerweg van een beroepsopleiding kijken. De bandbreedte die de wetgever in artikel 7.2.4a, derde lid, van de WEB geeft ten aanzien van de studieduur van verschillende beroepsopleidingen (bijv. de basisberoepsopleiding: ten minste één en ten hoogste twee volledige studiejaren), mag bijvoorbeeld niet worden gebruikt om in een bepaalde leerweg van een (reguliere) beroepsopleiding meerdere varianten in studieduur aan te bieden."

Er zijn vanuit de Ringen-deelnemers geen verdere vragen of opmerkingen.

De voorzitter benoemt dat alle opmerkingen worden genoteerd en dat dit verslag uiteindelijk naar de Tweede Kamer zal worden doorgeleid.

3. Terugblik Staat van het Onderwijs 2026

De inspectie start met een korte presentatie om dit onderdeel in te leiden. De presentatie bevat de volgende onderdelen:

- Activiteiten, waaronder de embargogesprekken, het online magazine en het congres;
- De hoofdthema's van deze Staat van het Onderwijs: de zorgen om de kwaliteit van het onderwijs, regionale verschillen en de belangrijke rol van de schoolleider;
- Media (welke invalshoeken zijn gekozen);
- Reacties uit het georganiseerde onderwijsveld;
- Diverse 'Staten van...' die er inmiddels zijn (bijvoorbeeld de Staat van het Vernieuwingsonderwijs, de Staat van de Ouder);
- Tot slot een verzoek om reflectie op de inhoud, communicatie/ landing en de aanbevelingen uit de Staat van het Onderwijs.

De inspectie benoemt dat het online magazine de komende tijd nog verder wordt uitgebreid met good practices.

UNL complimenteert de inspectie met het congres; dit was zeer goed georganiseerd.

De MBO Raad benoemt dat er nu een mooie coherentie zit in de boodschappen. In eerdere Ringen hebben zij wel eens kritiek gehad op de tegenstelling tussen de feestelijke sfeer en de inhoud van de boodschap, dit was nu heel mooi gedaan.

Het getoonde filmpje (over de dans van Sepp) was ook indrukwekkend; het is een mooi statement om in deze tijden juist dans naar voren te schuiven.

De MBO Raad vervolgt hun reflectie door te wijzen op een column van Remco Meijerink naar aanleiding van de Staat van het Onderwijs; hierin maakt hij duidelijk dat het rapport ook buikpijn oplevert, niet omdat de kwaliteit van het rapport niet goed is maar omdat het wel zorgen geeft over het imago van en de beeldvorming over het MBO. Het MBO staat voor iedereen open en heeft tegelijk ook hoge verwachtingen. Dit betekent dat er ook uitval is. De inspectie geeft aan dat er ook uitval van een behoorlijke omvang mag zijn, dit leidt niet meteen tot een onvoldoende.

Daarnaast is er ook de aandacht voor de regio; de MBO Raad vraagt zichzelf af wat dit betekent voor het MBO en voor het toezicht. De voorzitter vraagt daarop hoe het gesprek hierover wordt gevoerd in de raad. De MBO Raad licht toe dat men het lastig vindt om deze constatering te onderbouwen en dat er nu vragen opkomen, bijvoorbeeld wat dit betekent voor schoolloopbanen. Het is dus ook een soort data-vraag. Ook is de vraag wat dit betekent voor het onderwijs dat in de diverse regio's wordt gegeven.

Ouders & Onderwijs benoemt de hoge aantallen schoolverlaters in het MBO en geeft aan de interpretatie die daar nu aan gegeven lijkt te worden ingewikkeld te vinden. Het klinkt nu als 'we hebben een open aanmeldingsbeleid en ze halen het niet allemaal', maar Ouders & Onderwijs krijgt signalen dat studenten wel erg makkelijk via het studieadvies uit het MBO worden gezet. De MBO Raad benadrukt dat dit niet de juiste interpretatie is; waar het om gaat is dat er enerzijds een open systeem is en anderzijds hoge eisen. Dan vallen er ook mensen uit en daar moet dan ook zorgvuldig mee worden omgegaan. De inspectie vult aan dat zij zien dat er veel wordt gedaan aan de uitval en dat bij niveau 1 soms ook de vraag is 'is dit nu onderwijs of zorg?'. Naar aanleiding van de onvoldoendes die in de vorige Staat van het Onderwijs zijn geconstateerd is ook het gesprek opgestart met de MBO Raad met als centrale vraag hoe het komt dat er zoveel uitval is. Dit onderwerp wordt actief opgepakt. De MBO Raad beaamt dat er sprake is van een geïntensiveerde aanpak op dit punt. Ouders & Onderwijs geeft aan dat het goed is dit te horen en vraagt vervolgens aandacht voor het stuk waar de instelling een grote rol speelt, namelijk het negatieve studieadvies. Studenten worden bijvoorbeeld 'weggeadviseerd' op basis van studiehouding. Het zou goed zijn als wordt gekeken naar het verband tussen uitstroom en het negatieve studieadvies. De inspectie geeft aan dat de grote verschillen in plaatsing van studenten met een vergelijkbaar instroomprofiel wel opvallen. De MBO Raad geeft aan deze bevinding zeker mee te nemen.

UNL gaat in op de opmerkingen over de regio. In sommige regio's is hbo populairder, ook bij leerlingen met een vwo-diploma. De vraag is of dit een probleem is, het kan bijvoorbeeld zijn dat praktisch onderwijs meer aanzien heeft. Daarnaast bepaalt het aanbod de mogelijkheden.

De VO-raad geeft aan het congres ook heel geslaagd te vinden. Ook de bewindspersonen deden het goed en er waren mooie workshops. De oproep voor aandacht voor de schoolleider is heel goed; dat is de sleutel waar aan je draait, de

schoolleider is cruciaal. De VO-raad gaat dit nog meer op de agenda zetten, het rapport van de Staat van het Onderwijs biedt daartoe ook informatie. Verder deelt de VO-raad de zorgen over de basisvaardigheden en gaat her ook mee aan de slag. Voor wat betreft de regio; dit is meer een constatering, zonder dat er duiding aan wordt gegeven. De VO-raad is hierover veel benaderd door de media, echter het antwoord op wat dit precies betekent kon de raad ook niet geven. Er is wel een bestuurder uit de Achterhoek die zelf onderzoek heeft gedaan naar dit onderwerp.

De voorzitter benoemt dat de Staat van het Onderwijs kritisch was op het vo, hoe loopt het gesprek hierover nu? De VO-raad geeft aan dat zij geconstateerd hebben: we moeten meer aan de slag met waar het hem in zit en hoe we meer naast de scholen kunnen staan. Straks gaan de BKA- en SKA-standaarden (besturing, kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau/ sturen, kwaliteitszorg en ambitie op schoolniveau) ook zwaarder wegen, dat heeft ook effect. Juist ook via de schoolleider kun je daar goed op inzetten. De raad bespreekt dit onderwerp ook graag met de inspectie in het bestuurlijk overleg. De inspectie benoemt dat er vanuit de schoolleiders ook sprake is van een 'cry for help', daar kan de VO-raad ook op inspelen. De VO-raad beaamt dat er in het samenspel tussen schoolleiders en besturen ook iets te doen is.

De PO-Raad geeft aan zich bij veel gemaakte opmerkingen aan te sluiten. Ook zij zijn blij met de twee bewindspersonen. Het gaf een mooi beeld: drie krachtige vrouwen op het podium. Het congres is ook altijd een feestje, tegelijk is er de serieuze boodschap dat we iets te doen hebben. Het po kwam er genadiger van af maar er moeten zeker nog stappen worden gezet. Naar de schoolleider toe is ook de vraag wat je daar als bestuurder in te doen hebt. Onlangs deed de PO-Raad bijvoorbeeld een uitvraag onder besturen over het curriculum, waarbij een deel van de besturen aangaf dat dit iets is van de schoolleider, dat is echter niet het geval. Oog hebben voor de schoolleider betekent ook iets voor de bestuurders. De aandacht voor de regio is goed; in het Randstedelijk gebied is daarbij ook de vraag of er niet te hoog wordt geadviseerd. Het is positief dat de discussie is geopend, het gaat om belangrijke vraagstukken die leven op veel plekken. Ouders & Onderwijs brengt in dat het in dat kader goed is om te problematiseren dat we al op 11-jarige leeftijd determineren waar een kind terecht komt. We moeten notie nemen van het hele systeem dat we hebben bedacht. De inspectie merkt op dat dit een politieke discussie is, de inspectie is er genuanceerd over. De PO-Raad vervolgt dat opvalt dat er in verschillende delen van het land ook verschillende problematiek speelt.

De inspectie vraagt aan de PO-Raad welke rol zij kunnen spelen voor wat betreft de schoolleiders. De PO-Raad antwoordt dat schoolleiders zich gesteund moeten voelen door het bestuur; dit raakt ook aan de cultuur. De raad roept de inspectie daarom op om ook vooral bestuurlijk onderzoek te blijven doen.

AVS geeft aan heel blij te zijn met de steun vanuit alle hoeken voor de schoolleiders. Zij hebben vaak het gevoel gehad 'roepende in de woestijn' te zijn terwijl ze zien dat de schoolleider het verschil maakt in kwaliteit. Ook de

toegenomen aandacht voor leiderschap is goed, dit was in het onderwijs een ondergeschoven kindje terwijl de schoolleider een spilfunctie heeft.

AVS vervolgt dat het prettig was om vanuit de embargogesprekken al iets van een aangrijpingspunt te hebben. Dit moet wel worden vastgehouden, het zou zonde zijn als het weer wegzakt. De voorzitter vraagt hoe AVS dit zelf oppakt. AVS benoemt dat zij de Staat van de Schoolleider hebben uitgebracht, dit had wellicht meer aandacht kunnen krijgen. Dit geldt ook voor de workshop over schoolleiders die AVS aanbood op het congres. Verder is de aanbeveling aan de schoolleider wel weer klein en deze ligt op de schouders van de schoolleiding. AVS probeert de schoolleider bewust te maken van het cruciale samenspel tussen schoolleider en bestuur, daar is de academie ook echt voor bedoeld. Het valt op dat er meer belangstelling is voor scholing samen met het team in plaats van de professionele verhouding met het bestuur. De PO-Raad geeft dat zij en AVS hierin ook samen kunnen optrekken. De AVS beaamt dat het fijn zou zijn om de krachten te bundelen; iedereen heeft er baat bij als er een goed opgeleide, stevige schoolleider aanwezig is. De inspectie merkt op dat er op het congres ook een gesprek was tussen een aantal schoolleiders en de inspecteur-generaal van het Onderwijs. Er werden veel problemen benoemd maar die worden niet met het bestuur besproken. AVS geeft aan dit herkenbaar te vinden en er zijn ook nog steeds schoolleiders die zeggen dat je geen lid kunt zijn van het bestuur; dit is dus ook een cultuur-kwestie. AVS kan hier in ieder geval verder mee.

CNV vult aan dat het appel op de schoolleider ook over het vo en mbo gaat; CNV heeft samen met de VO-raad een mooi programma voor de ontwikkeling van de schoolleider. Alleen al de definitie roept vragen op; wie vallen hieronder? In het VO is dat bijvoorbeeld ook een afdelingshoofd. Alle transities die nu in het onderwijs spelen vragen om leiderschap. De oproep is dus: het gaat verder dan alleen schoolleiders in het po, de perceptie klopt niet altijd. De inspectie benoemt dat zij de term breed heeft benaderd. CNV geeft aan dat het beter was geweest om vaker te spreken over schoolleiding in plaats van schoolleiders, zodat de andere sectoren zich er gemakkelijker mee kunnen identificeren.

LAKS geeft aan dat hen opviel dat het stukje mentaal welzijn niet voldoende aandacht heeft gekregen. De prikkel om aan de basisvaardigheden te blijven trekken zorgt voor druk, ook bij de leerlingen. De vraag is hoe we ervoor kunnen zorgen dat deze druk geen negatieve invloed heeft op het mentale welzijn van leerlingen. De inspectie licht toe dat ervoor is gekozen in elk jaar een andere focus te leggen in de Staat van het Onderwijs. De opmerkingen van LAKS roepen de associatie op met de toetscultuur; er kan ook prima gewerkt worden aan de verbetering van de kwaliteit zonder constant cijfers te geven. Dit is in ieder geval onderwerp van debat. LAKS zegt daarop zich hierbij aan te sluiten maar ziet ook dat het onderwijsresultatenmodel voor druk zorgt, ook bij leerlingen. Voor de inspectie is het ook een taak om daar op te letten. Er is ook een verschil in hoe LAKS de inspectie ziet en de signalen die vanuit de scholen komen. De inspectie merkt op dat bijna geen enkele school onderuit gaat op uitsluitend de onderwijsresultaten, toch is het een hardnekkig onderwerp. Er wordt ook veel

over gecommuniceerd door de inspectie ter verduidelijking, maar de misverstanden blijven hardnekkig bestaan. Dit is daarmee ook een oproep aan iedereen. De VO-raad merkt op dat dit nog wel een onderwerp van gesprek is en dat is ook nodig. De sentimenten zijn herkenbaar. De vraag is waarom scholen die druk ervaren en hoe we ervoor kunnen zorgen dat dit verbetert. Er heerst toch een gevoel 'ik moet presteren voor de inspectie'. Dit is niet goed en daar zit een gezamenlijke verantwoordelijkheid in. De inspectie beaamt dat het een taai en hardnekkig issue is.

De AOb geeft aan niet verbaasd te zijn over de uitkomsten van de Staat van het Onderwijs; de basisvaardigheden zijn nog steeds een grote opgave. Een goede schoolleider is erg belangrijk en gelukkig gebeurt er ook al veel op dit vlak. Hopelijk komt er verbetering. De AOb benoemt vervolgens dat het vo niet vergeten moet worden; de schoolleiding is ook cruciaal. De regionale verschillen verrasten de AOb en ze gaan hierover ook in gesprek.

LAKS benoemt dat er mooie aanbevelingen zijn gedaan in het rapport en vraagt hoe de communicatie naar de scholen verloopt. De inspectie licht toe dat de Staat van het Onderwijs en de aanbevelingen via de nieuwsbrieven worden verspreid, deze hebben een enorm bereik. Ook zijn er online magazines die heel breed bekeken worden. Daarnaast zal de inspectie systematischer bekijken wat er gebeurt met de aanbevelingen. Ook zijn er webinars, kortom: er zit nog veel communicatie achter en onder. LAKS geeft naar aanleiding van het meelopen met een inspectiebezoek nog de suggestie om inspecteurs de aanbevelingen uit de Staat van het Onderwijs ook mee te geven als zij op bezoek gaan.

Ouders & Onderwijs noemt hun Staat van de Ouder en geeft aan het jammer te vinden dat daar deze keer geen plek voor was op de congresdag. Dit kan natuurlijk een overweging zijn van de inspectie maar voorheen was er sprake van een intensievere samenwerking. Een ander punt van aandacht is het tijdstip van het congres; leraren zelf kunnen niet deelnemen op de woensdag. Ouders & Onderwijs geeft vervolgens aan zorgen te blijven houden over de cijfers voor de kwaliteitszorg bij besturen. Er wordt al lang gewerkt aan o.a. accreditaties, wellicht is het goed om daar eens dieper naar te kijken; wat maakt dat het blijvend niet goed gaat? De VO-raad geeft aan hier naar te gaan kijken, het is van belang om samen de analyse te maken. De inspectie vult aan dat zij kan helpen door in ieder geval duidelijk te maken waar naar wordt gekeken. Dit is vrij basaal, maar het valt op dat scholen blijven draaien in routines. Het is inderdaad goed om hier gezamenlijk in op te trekken.

FvOv geeft aan dat leraren zich enorm aangesproken voelen door de achteruitgang in basisvaardigheden. Voor hen geldt ook in grote mate dat ze overwerkt zijn. De vraag is wel: hoe kan het dat er desondanks goede resultaten zijn op onderwijsresultaten. De inspectie merkt op dat de meeste onvoldoendes zich voordoen in het onderwijsproces en dat de lat voor de onderwijsresultaten niet erg hoog ligt.

4. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

De voorzitter sluit het formele gedeelte van de vergadering af.

Actiepunten

Omschrijving	Actiehouder
Onderzoeksopzet en vraagstelling van onderzoek naar AI in het onderwijs delen met de Ringen.	IvhO
Actualisatie onderzoekskader 2026: suggestie MBO Raad om 'benoembaar/bevoegd' voor MBO te vervangen door 'bekwaam'.	IvhO
N.a.v. Actualisatie onderzoekskader 2026: signalen over onrust rond communicatie over beslisregel financiële sancties en de beslisregel rond OP0 oppakken.	IvhO

verslag

Overleg vertegenwoordigers Ring 2 met de Inspectie van het Onderwijs

Vergaderdatum en -tijd

11 februari 2026, 13:00u - 15:00u

Vergaderplaats

Utrecht, Vergadercentrum Vredenburg

Aanwezig

Connect Groen, ISBO, Nederlandse Dalton Vereniging, Nederlandse Jenaplan Vereniging, Nederlandse Montessori Vereniging, Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden, Sectorraad GO, Sectorraad Praktijkonderwijs, Siméa, VBSO/VGS, Vereniging Openbaar Onderwijs, Vereniging van vrijescholen, Verus, VOS/ABB, Inspectie van het Onderwijs

Agendapunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

VBSO vertegenwoordigt mede de VGS in het overleg.

Er zijn desgevraagd geen aanvullingen op de agenda.

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) meldt dat de directeur Toezicht Primair Onderwijs en Kinderopvang een andere baan heeft.

1a. Verslag Ringen 1 en 2 van 8 oktober 2025

De voorzitter constateert dat er voorafgaand aan het overleg geen opmerkingen over of wijzigingen op het verslag zijn gemeld. Het verslag van Ring 2 van 8 oktober 2025 is daarmee vastgesteld.

VBSO/VGS heeft een vraag naar aanleiding van het verslag, namelijk over het Jaarwerkplan. Het gaat om een voorgenomen verdiepend onderzoek van de inspectie naar hoe scholen omgaan met polarisatie in de samenleving. Hoe gaat de inspectie dit doen? De inspectie licht toe dat de voorbereiding nog in de verkennende fase zit, waarin ook bepaald wordt wat de scope van het onderzoek wordt. Het onderzoek start in ieder geval nog wel dit jaar. Een andere aanleiding voor dit onderzoek is de Staat van het Onderwijs, waar geconstateerd werd dat scholen zelf aangeven geen handelingsrepertoire te hebben voor dit issue. VBSO/VGS vraagt de inspectie daarop om de reflecties van het onderzoek van vijf of zes jaar geleden mee te nemen. De inspectie nodigt VBSO/VGS om die reflecties buiten het overleg om met hen te delen.

VBSO/VGS verwijst vervolgens naar pagina 6 van het verslag waar het gaat over onaangekondigde schoolbezoeken (OSB's). De effectiviteit hiervan is nog niet helder. Er komt nog een evaluatie, maar ondertussen is wel aangekondigd dat de bezoeken verdubbelen in aantal. De inspectie beaamt dat de aantallen behoorlijk zijn opgevoerd in het Jaarwerkplan. Normaalgesproken komen er eerst pilots en volgt daarna een evaluatie, nu is onder politieke druk deze keuze gemaakt omdat dit nu het enige instrument is om het aantal bezoeken omhoog te krijgen. Er rust dus wel een hypotheek op. Inmiddels is er wel een eerste interne evaluatie gedaan, vanuit de instellingen klinken positieve geluiden. Daarnaast loopt een meer uitgebreide evaluatie om de effectiviteit te onderzoeken.

De ISBO vraagt naar de criteria voor een OSB. De inspectie licht toe dat als eerste de scholen die het langst niet zijn bezocht aan de beurt kwamen. Dit zijn scholen die al langere tijd een laag risicoprofiel hebben. Er wordt nu dus een inhaalslag gemaakt. In het huidige Jaarwerkplan kan op deze manier in zes jaar driekwart van de scholen bezocht worden en in acht jaar tijd alle scholen. De ISBO licht toe dat er vanuit de achterban vragen kwamen over de criteria en dankt de inspectie voor de heldere uitleg. Het leek erop dat er veel Islamitische scholen bezocht werden. De voorzitter wijst erop dat deze scholen dus juist weinig of geen risico's laten zien.

De voorzitter gaat vervolgens over tot het nalopen van de actiepunten uit het vorige verslag.

Actiepunt 1: Langetermijnagenda: opnemen thema Sturing en onderwijskwaliteit als suggestie voor het informele deel.

Dit thema is opgenomen in de langetermijnagenda.

Actiepunt 2: Uitzoeken hoe het zit met verondersteld lidmaatschap VIVIS in Ring 2.

Dit proces loopt.

Actiepunt 3: Navragen of PWC-Analyse openbaar kan worden gemaakt.

Vanuit Ring 1 kwam de vraag of de PWC-analyse (over de toename van wet- en regelgeving) kon worden uitgesplitst om onderscheid te maken tussen wat invloed heeft op inspectie en wat invloed heeft op het veld. Dit is helaas niet mogelijk; inmiddels is het PWC-rapport wel openbaar gemaakt, ook op verzoek van de Kamer.

Actiepunt 4: Nagaan of in de Ringen van februari de eerste ervaringen met OP0 en burgerschap gedeeld kunnen worden.

De inspectie licht toe dat deze ervaringen nu worden verzameld voor de Staat van het Onderwijs. Verder komt het onderwerp burgerschap ook aan de orde in het informele deel van dit overleg.

Actiepunt 5: Suggestie voor mei-vergadering: doorspreken over onaangekondigde schoolbezoeken.

Dit onderwerp is besproken bij de terugblik op het verslag van het vorige Ringen-overleg.

Alle actiepunten van Ring 2 zijn hiermee besproken.

1b. Jaarkalender Ringen schooljaar 2025-2026

De voorzitter wijst erop dat het eerstvolgende overleg, 20 mei 2026, een verlengd overleg is zodat er voldoende tijd is voor de actualisatie van de onderzoekskaders (consensusoverleg) en een terugblik op de Staat van het Onderwijs.

Verder is in Ring 1 ook gesproken over de invulling van het informele deel. CNV en UNL zullen samen het onderwerp sociale veiligheid/ welbevinden voorbereiden.

Het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden vraagt of Ringen 1 en 2 gecombineerd worden voor de bespreking van het informele deel. De voorzitter licht toe dat dit niet mogelijk is, omdat de groep anders te groot wordt.

De Sectorraad GO is het er mee eens om het genoemde onderwerp te bespreken, dit roept veel vragen op. Het zou ook juist interessant zijn om met de PO-Raad en de VO-raad in gesprek te kunnen gaan. De inspectie geeft aan hen wel te kunnen vragen om aan te sluiten bij de bespreking.

De voorzitter vervolgt dat in Ring 1 bij de bespreking van de onderzoeksprogrammering 2027 Ouders & Onderwijs aangaf graag nog eerder betrokken te worden in het proces, om ideeën mee te kunnen geven aan de inspectie. Het idee is nu om de programmering voor 2028 in het informele deel van de Ringen in oktober te bespreken.

Arno Bronkhorst vraagt of het onderwerp Sturing in het onderwijs nog in beeld is voor bespreking. De voorzitter bevestigt dat dit wel het geval is maar dat het informele deel voor mei en oktober al is ingevuld. Dan komt het dus volgend jaar. De inspectie zal ook nog kijken naar de prioritering van de voorraadagenda.

1c. Actualisatie onderzoekskaders 2026

Aan de hand van een korte presentatie geeft de inspectie een toelichting op het proces van de actualisatie onderzoekskaders 2026. De presentatie bevat de volgende onderdelen:

- Toelichting proces
- Overzicht wijzigingen en impact op onderzoekskaders
- Momenten waarop Ringen betrokken worden

Toelichting proces: de focus ligt op wijzigingen in en nieuwe wet- en regelgeving. Daarnaast zijn er ook een aantal overige wijzigingen die een soort brug vormen naar het kader 2027. Dit wordt zo beperkt mogelijk gehouden.

Overzicht wijzigingen en impact op onderzoekskaders: dit betreft de belangrijkste wijzigingen en de manier waarop deze in de kaders verwerkt worden. De Sectorraad GO merkt op dat bij het wetsvoorstel Verbetering Aansluiting

Datum

April 2026

Onze referentie

62151070

Beroepsonderwijs-Arbeidsmarkt (VABA) nadrukkelijk staat dat het om mbo gaat, maar mogelijk zijn er ook gevolgen voor het praktijkonderwijs en het arbeidsmarktgericht vso. Deze worden vaak vergeten. De inspectie zegt toe dit uit te zoeken en de uitkomst als naschrift aan het verslag toe te voegen.

Naschrift d.d. 24-04-2026 in antwoord op de gestelde vraag:

"In de WEC staan in artikel 14c een aantal inrichtingseisen voor het Arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel. Daarin wordt op één plek verwezen naar de WEB, maar dat artikel is bedoeld als een referentie en is niet van overeenkomstige toepassing voor het vso. Mogelijk is de vraag ingegeven door artikel 14a, tweede lid WEC, waarin een schakelbepaling staat naar een aantal artikelen in de WVO 2020 die ook van toepassing zijn op het vso, maar dan het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs. Voor de volledigheid: deze artikelen worden niet benoemd in de standaarden van het (v)so-onderzoekskader en er is daarom geen aanleiding om dat kader aan te passen.

De wijzigingen die als gevolg van de Wet VABA worden doorgevoerd in de WVO 2020 betreffen artikelen die niet in het Onderzoekskader VO-bijlage Praktijkonderwijs terugkomen. Ook daar is dus geen aanleiding om dat kader aan te passen.

Ondanks dat de desbetreffende artikelen niet in het onderzoekskader voor (v)so genoemd worden heeft de inspectie wel zeker oog voor de consequenties in de praktijk van het wetsvoorstel VABA voor het uitstroomprofiel vervolgonderwijs en praktijkonderwijs."

De inspectie vervolgt dat de informatie over hoe wordt omgegaan met de beleidsregel financiële sancties wordt opgenomen in paragraaf 7.5.2 Escaleren.

De inspectie noemt dat er ook aanpassingen zijn naar aanleiding van de actualiteit en ontwikkeling van het toezicht, waaronder de toevoeging van de toezichtmix en nieuwe onderzoeksvormen zoals de OSB's. Het is niet mogelijk om hiervoor het hele kader te herschrijven, dus er wordt gekeken naar bijvoorbeeld het toevoegen van een addendum.

De inspectie benoemt tot slot dat de verwachting is dat twee wetten niet in werking treden per 1 augustus 2026, maar in 2027:

- Wet terugdringen schoolverzuim
- Wet vrij en veilig onderwijs

Momenten waarop Ringen betrokken worden: dit is een lastige planning i.v.m. de vrije dagen en schoolvakanties. Het voorstel is vooralsnog om op 8 mei een digitaal vragenuurtje te organiseren. Schriftelijke vragen kunnen tot 10 april worden ingediend. Het gaat daarbij om vragen over de aanpassingen die worden gedaan. Vragen over de bestaande teksten worden niet beantwoord in het digitale vragenuurtje maar kunnen wel worden meegenomen naar het Ringenoverleg van 20 mei.

Er zijn vanuit de Ringen-deelnemers geen verdere vragen.

De inspectie zorgt ervoor dat de presentatie wordt verspreid na het overleg.

1d. Actualiteiten – waaronder de Kamerbrief over ontwikkelingen in het toezicht op het funderend onderwijs

De inspectie noemt het regeerakkoord. Er staat veel in over toezicht, onder andere ook over een taakverzwaring voor de inspectie. Het gaat daarbij onder meer om vierjaarlijkse bezoeken aan alle scholen, een taak op het terrein van regeldruk en administratieve lasten en een taak op het gebied van cyberveiligheid in het HO. Dit laatste was al eerder bekend. Dit is een pittig pakket maar er staat bij dat de taakuitbreiding hand in hand moet gaan met middelen. Omdat er nog overleg moet worden gevoerd met de nieuwe bewindspersonen is dit nog weinig concreet, maar dit zal zeker nog terugkomen. Er staat nog veel meer in het regeerakkoord over onderwijs, gezien de tijd kunnen we daar nu niet verder op ingaan. De ISBO merkt op dat het ook de vraag is of het allemaal doorgaat. De inspecteur-generaal van het Onderwijs geeft aan dat haar persoonlijke inschatting is dat het op dit punt wel doorgaat; er is aardig wat steun voor.

VOS/ABB geeft aan dat dit onderwerp -de invulling van de rol van de inspectie zelf- zich goed leent voor een verdiepend gesprek tussen de inspectie en het onderwijsveld. Gezien de maatschappelijke en politieke druk op het onderwijs en de inspectie is niet alleen de vraag welke rol de inspectie vervult, maar ook wat het veld zelf kan bijdragen aan een realistisch en toekomstbestendig kwaliteitskader.

VOS/ABB spreekt uit begrip te hebben voor de positie van de inspectie, die zich moet verhouden tot de prioriteiten van bewindspersonen en de politieke opgave. Juist daarom is het van belangrijk om hierover het gesprek te blijven voeren. De inspectie geeft aan deze analyse te herkennen en bereid te zijn hierover verder van gedachten te wisselen, zij het dat dit vraagt om prioritering. De voorzitter merkt op dat dit aansluit bij eerdere gesprekken over De Staat van het Onderwijs: hoe kunnen inspectie en onderwijsveld elkaar versterken zonder in een wij-zijverhouding terecht te komen?

VOS/ABB benoemt dat onder dit onderwerp ook gevoelens van ongenoegen en frustratie in het veld schuilgaan. Dat maakt het des te belangrijker om het gesprek hierover niet alleen technisch, maar ook inhoudelijk te voeren. De inspectie merkt op dat het behulpzaam zou zijn wanneer de kernopgaven van de inspectie steviger wettelijk worden verankerd, zodat niet bij ieder nieuw kabinet aanvullende taken worden toegevoegd. Het zou mooi zijn om in gezamenlijkheid te kijken naar het akkoord maar de vergadering in oktober is al gevuld. VBSO/VGS geeft als suggestie om een aparte bijeenkomst te organiseren. De inspectie geeft daarop aan zelf ook nog te moeten kijken naar scenario's en opties maar als daar meer duidelijkheid over is kan er wellicht iets georganiseerd worden. Siméa benoemt dat het gezamenlijke belang vooral is om te voorkomen dat er afvinklijstjes komen. Hier hebben we gezamenlijk iets in te doen. De inspectie zegt daarop dit graag te bespreken als daar gelegenheid voor is.

2. Conceptprogrammering nieuw stelselonderzoek 2027

Voorafgaand aan het overleg hebben de Ringen-deelnemers de conceptprogrammering ontvangen met het verzoek om hierop te reageren. Deze reacties zijn verzameld en de inspectie gaat in dit agendapunt in op de hoofdlijnen uit deze reacties aan de hand van een korte presentatie. De presentatie bevat de volgende onderdelen:

- Toelichting op de taken van de inspectie op de gebieden school, bestuur en stelsel;
- Het doel van het stelselonderzoek: een beeld ophalen van het stelsel aan de hand van de kernfuncties kwalificatie, socialisatie en allocatie, waarbij 'stelsel' diverse betekenissen heeft (bijvoorbeeld alle sectoren of juist één sector of een regio);
- De fasering van de programmering 2027 (de stappen die tot nu toe genomen zijn om tot thema's te komen) en de huidige selectie voor nieuwe stelselonderzoeken in 2027.

De presentatie eindigt met de twee vragen die vooraf ook aan de Ringen-deelnemers zijn gesteld:

1. Is de huidige selectie passend bij de inspectie?
2. Wat geven de Ringen mee aan de inspectie voor de verdere uitwerking?

Voor wat betreft de selectie is het algemene beeld dat dit passend en herkenbaar is. Wel zijn er nog vragen over bijvoorbeeld de verdeling over de sectoren en de belasting van het veld.

Tot slot zijn er diverse aandachtspunten en suggesties meegegeven voor de verdere uitwerking.

De Sectorraad GO gaat in op het overzicht van onderzoeken per sector. Het zou prettig zijn als sbo apart wordt genoemd. Verder staat bij het tweede vraagstuk als sector 'SO-SWV' genoemd, de vraag is of dit onderzoek ook voor beide is. De inspectie licht toe dat SO-SWV bij de inspectie één directie is ook al zijn het verschillende dingen (speciaal onderwijs – samenwerkingsverbanden). Het sbo is onderdeel van het primair onderwijs en wordt niet als aparte sector behandeld. De Sectorraad GO brengt in dat als er wel onderscheid wordt gemaakt tussen sbo en po de steekproef voor het sbo groot word. De inspectie erkent dit en benoemt dat het zoeken is naar een balans tussen enerzijds het vermijden van belasting en anderzijds voldoende representatie.

VBSO/VGS benoemt dat er eerder werd gesproken over het nadenken over de onderzoeken in 2028 terwijl er ook gewerkt wordt aan het kader 2027. De vraag is of het dan wel zinvol is om in 2026 al na te denken over stelselonderzoeken voor 2028. De inspectie geeft aan dat de strategisch inspecteurs, die aan het roer staan voor de ontwikkeling van het kader, ook altijd betrokken zijn bij het bepalen van de thema's voor stelselonderzoeken. Wellicht is het een idee om hen ook te betrekken bij het gesprek in de Ringen in oktober 2026.

VBSO/VGS merkt tot slot op dat de lijst met onderzoeken voor hen zo logisch was dat zij geen aanvullingen hebben.

De Sectorraad Praktijkonderwijs geeft aan het heel goed te vinden dat er onderzoek wordt gedaan naar aanbod en begeleiding voor NT2 leerlingen in het regulier voortgezet onderwijs. Er zijn ook zorgen over deze leerlingen in het praktijkonderwijs; veel leerlingen komen daarin terecht. De inspectie merkt op dat in mediaberichten ook werd benoemd dat veel kinderen niet op de goede plek zitten en vraagt of de Sectorraad Praktijkonderwijs daar ook gegevens over heeft. Dit geldt ook voor cluster 2 en 3. Er lijkt dus een trend te zijn van groepen leerlingen die op de verkeerde plek zitten. Het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden geeft aan dit te herkennen. Dit is wel regio- en schoolafhankelijk, er is willekeur in de keuze voor een school. De inspectie benoemt dat dit beeld ook terugkomt in de regiobeelden van de Staat van het Onderwijs. Het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden geeft aan ook kritische vragen te hebben gesteld op de eigen school; zitten de kinderen hier wel goed? Siméa sluit zich aan bij de zorgen, het raakt ook aan kansengelijkheid. De inspectie concludeert dat de berichtgeving in de media herkenbaar is uit de eigen ervaringen van de Ringen-deelnemers. De voorzitter vult aan dat de vraag is of er ook data beschikbaar is. Het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden geeft aan dat er nu nog geen data beschikbaar is maar dat er wel overleg plaatsvindt met de inspectie hierover. Dit is een datagroep vanuit DUO, OCW, de inspectie en het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden om te bekijken welke data er ontsloten kan worden. De inspectie merkt tot slot op dat statistisch gezien de stroom kan kloppen terwijl kinderen niet op de goede plek zitten.

3. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

De voorzitter sluit het formele gedeelte van de vergadering.

Actiepunten

<i>Omschrijving</i>	<i>Actiehouder</i>
PO-Raad en VO-raad uitnodigen om aan te sluiten bij het informele deel van Ring 2 in mei.	IvhO

Datum
Mei 2026

Onze referentie
63906805

verslag

Overleg vertegenwoordigers Ring 2 met de Inspectie van het Onderwijs

Vergaderdatum en -tijd

11 februari 2026, 13:00u - 14:30u

Vergaderplaats

La Vie Meeting Center Utrecht

Aanwezig

Connect Groen, ISBO, Nederlandse Dalton Vereniging, Nederlandse Jenaplan Vereniging, Nederlandse Montessori Vereniging, Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden, Sectorraad Praktijkonderwijs, Stichting Siméa, Verus, Vivis, VOS/ABB, VBSO/ VGS, Connect Groen, Inspectie van het Onderwijs

Vergaderpunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

VBSO vertegenwoordigt mede de VGS in het overleg.

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) meldt dat er een nieuwe directeur Toezicht Primair Onderwijs en Kinderopvang is, Maaike Breukels. Zij start op 25 mei 2026.

De inspectie benoemt dat volgende week de laatst informele bijeenkomst is over de ontwikkeling van het onderzoekskader 2027. Vanaf oktober 2026 start het formele traject in de Ringen. De inspectie spreekt waardering uit voor de enthousiaste deelname van alle betrokken partijen bij de bijeenkomsten. VBSO/ VGS vraagt of er wel voldoende besprekingsmomenten zijn in de Ringen-overleggen. De inspectie geeft aan het onderzoekskader 2027 de prioriteit te geven.

De inspectie meldt dat er gewerkt wordt aan de uitwerking van het coalitieakkoord, waarin extra taken en middelen voor de inspectie zijn opgenomen. Op een later moment worden de Ringen hierover nader geïnformeerd.

Er zijn verder geen mededelingen.

1a. Verslag Ringen 1 en 2 van 11 februari 2026

Er zijn twee wijzigingen op het verslag doorgegeven, door VOS/ABB en de Sectorraad Praktijkonderwijs. Deze wijzigingen worden verwerkt.

Verder benoemt de voorzitter dat in het naschrift dat aan het verslag van Ring 2 is toegevoegd ook een wijziging heeft plaatsgevonden: per abuis was een alinea teveel opgenomen. Dit is inmiddels aangepast.

De voorzitter gaat vervolgens over tot het nalopen van de actiepunten uit het vorige verslag. Er was voor Ring 2 één actiepunt:

PO-Raad en VO-raad uitnodigen om aan te sluiten bij het informele deel van Ring 2 in mei.

Dit is gedaan, en van beide raden zal een medewerker aansluiten bij het informele deel van de vergadering.

1b. Jaarkalender Ringen schooljaar 2025-2026

De voorzitter benoemt dat er nog veel onderwerpen op de langetermijnagenda staan. Vandaag zal in het informele deel van de Ringen het onderwerp sociale veiligheid en welbevinden worden behandeld, in oktober staat de programmering van de stelselonderzoeken voor 2028 op de agenda.

Aan de Ringen is nu de vraag waar de prioriteiten liggen op de lijst met onderwerpen. Dit is vanmorgen ook in Ring 1 besproken, waarbij de PO-Raad en de VO-raad al aanboden om voor februari het onderwerp curriculumactualisatie te organiseren in het informele deel. Verder werd benoemd dat het Kwaliteitsnetwerk MBO al een keer in de Ringen is geweest en niet de hoogste prioriteit heeft. Voor wat betreft onderwerpen om op te pakken was de conclusie dat inclusief onderwijs en sturing en onderwijskwaliteit in aanmerking komen. Bij dit laatste punt werd de koppeling met AI gelegd door de PO-Raad, en de inspectie gaat ook een onderzoek doen naar AI in het onderwijs. Er werd geopperd om het onderwerp onderwijskwaliteit te verbinden aan AI. Ook heeft de inspectie toegezegd de onderzoeksopzet voor het genoemde onderzoek te delen met de Ringen-deelnemers. Deze thema's worden dan volgend jaar geagendeerd.

Verus vraagt naar het thema curriculumactualisatie; dit moet wel in relatie staan tot de inspectie. De voorzitter sluit zich hierbij aan, het moet inderdaad in het algemene belang zijn. De inspectie geeft aan geen eigenaar te zijn van de onderwerpen die in het informele deel door de Ringen-deelnemers worden voorbereid maar er moet wel een aansluiting zijn met toezicht. De voorzitter geeft vervolgens aan welke organisaties uit Ring 1 bereid zijn om de voorbereiding van de genoemde onderwerpen op zich te nemen.

VBSO/ VGS benoemt dat het thema sturing en onderwijskwaliteit in het genoemde voorstel vooral om kwaliteit lijkt te gaan; het ging echter om een ander punt, namelijk de sturing en de gevolgen daarvan. De inspectie beaamt dat dit een ander uitgangspunt is, ook is het een relevante vraag. Daarover moet dan met Ring 1 worden afgestemd, onderwijskwaliteit en AI zou dan een eigenstandig onderwerp worden. Verder is in Ring 1 toegezegd dat het onderwerp toezicht op cyberveiligheid in het formele deel kan worden geagendeerd.

Datum

Mei 2026

Onze referentie

63906805

VBSO/ VGS en VOS/ABB bieden aan het onderwerp sturing en onderwijskwaliteit graag op te pakken. Verus sluit zich hierbij aan. De inspectie zal intern bespreken hoe dit in de langetermijnagenda kan worden opgenomen.

1c. Actualiteiten

VBSO/ VGS benoemt dat in het informele deel van het vorige Ringen-overleg een mooie bespreking was over burgerschap. Intussen heeft de Raad van State een advies over de Wet uitwerking burgerschapsopdracht WEB uitgebracht. VBSO/ VGS is benieuwd of de inspectie deze ontwikkelingen volgt en wat dit kan betekenen voor de onderzoekskaders 2027. De inspectie licht toe dat ontwikkelingen zeker worden gevolgd, bijvoorbeeld via de uitvoeringstoetsen. Ook wordt er over de sectoren heen gekeken. Voor het kader geldt dat de inspectie uitgaat van wat er in de Staatscourant is gepubliceerd; vervolgens wordt bekeken hoe de inspectie dan toezicht gaat houden. Dit kan allemaal besproken worden in het formele proces voor het onderzoekskader 2027.

Er zijn geen verdere bespreekpunten.

2. Actualisatie onderzoekskaders 2026

De inspectie geeft een korte inleiding. Voorafgaand aan het overleg zijn met de Ringen de (concept) Staat van wijzigingen en de conceptkaders met daarin de wijzigingen zichtbaar verwerkt gedeeld. Daarnaast was op 8 mei het digitale vragenuurtje over de actualisatie, het verslag daarvan is direct na afloop verspreid.

De wijzigingen zijn grotendeels technisch, in de teksten van de standaarden zijn nauwelijks wijzigingen gedaan. Aan de Ringen-leden is nu de vraag of er nog prangende vragen zijn.

Verus dankt de inspectie voor het vragenuurtje en het snelle verzenden van het verslag na afloop. Een vraag aan de inspectie is of er meer woorden kunnen worden gegeven aan de Beleidsregel financiële sancties in het kader zelf (wat kunnen scholen verwachten). Nu is alleen een link opgenomen naar de beleidsregel maar die is voor scholen niet heel toegankelijk. Het gaat dan bijvoorbeeld om de pagina over de fases van escalatie. Dit was ook een suggestie bij het vragenuurtje maar daar werd afhoudend op gereageerd. De inspectie geeft aan inhoudelijk geen bezwaar te hebben maar de vraag wel is op welke plek je wat neerzet. Het is niet mogelijk om de volledige werkwijze in het kader op te nemen, ook omdat er nog wordt gewerkt aan de uitwerking. Siméa vraagt of het geven van sanctie vaak voorkomt; anders wordt het ook wel heel groot gemaakt. De inspectie geeft aan dat dit tot nu toe enkele keren is voorgekomen. Tegelijk ziet de inspectie de zorg en onrust in het veld, in Ring 1 is daarom toegezegd om nogmaals te kijken naar de communicatie hierover. In Ring 1 werd ook opgemerkt dat inspecteurs soms ongewild onrust veroorzaken door te wijzen op de beleidsregel. De inspectie wil dus wel kijken naar de communicatie maar het kader is hiervoor niet de juiste plek. Verus merkt op de genoemde onrust te herkennen en benoemt verder dat hun vraag hiermee voldoende is beantwoord.

Datum

Mei 2026

Onze referentie

63906805

VOS/ABB benoemt dat het woord vooraf prettig is, dit geeft duiding aan het kader. VBSO/ VGS vraagt of dit een bewuste keuze was. De inspectie licht toe dat zij de nieuwe instrumenten en werkwijze wel wilde benoemen, maar dat die dan overal in het kader zouden kunnen/ moeten worden opgenomen. Daarom is nu gekozen voor deze oplossing.

VBSO/ VGS haakt verder in op het woord vooraf en de daarin genoemde onaangekondigde schoolbezoeken; zij horen hierover positieve ervaringen, er is geen formeel oordeel en minder spanning. Wel is het van belang om voldoende duiding te bieden, dus: wat is het karakter van deze bezoeken en wat leveren ze op. Dit kan nog explicieter duidelijk worden gemaakt, dus dat het een stimulerend karakter heeft. De inspectie geeft daarop aan dat in alle instrumenten is aangegeven dat het stimulerend is, de vraag is waar dan nog helderder kan worden gecommuniceerd. Verus geeft aan zich aan te sluiten bij de opmerking en vult aan dat hun juristen aangeven dat er geen wettelijke basis is voor het bestuursbezoek. De inspectie ziet wel een wettelijke basis. Overigens moet dit allemaal nog goed worden geëvalueerd, deze bezoeken worden nu in grote getale uitgevoerd onder de druk van de aantallen die de Tweede Kamer wil zien; normaliter zou eerst een kleine pilot met bijbehorende evaluatie worden gedaan.

Verus deelt vervolgens een observatie naar aanleiding van het woord vooraf. Daarin is benoemd dat de veranderingen in het toezicht dit jaar omvangrijker zijn dan gebruikelijk. Daarbij worden onder andere de verwachtingen uit de samenleving genoemd. Dit klinkt alsof alles in het kader moet komen, waarmee het ook dikker wordt. Verus geeft daarom voor 2027 mee: laten we het kader stevig en beknopt houden. De vraag is hoe we elkaar daarin kunnen helpen. De inspectie geeft aan dat 'compact' één van de uitgangspunten was voor de opzet van het nieuwe kader, dus dat wordt zeker geprobeerd. En de genoemde verwachtingen uit de samenleving betreffen ook signalen uit de Tweede Kamer. Verus geeft aan graag mee te helpen; het onderwijs is niet geholpen bij meer regels. De inspectie zegt daarop ook betrokken te zijn bij de opgave 'Een slagvaardige overheid', er is echt de wil om hier werk van te maken. Suggesties vanuit de Ringen-deelnemers voor regels die wat hen betreft kunnen worden afgeschaft of vereenvoudigd zijn ook welkom.

VBSO/ VGS sluit zich aan bij de oproep van Verus voor een compact en compleet kader. Daarbij noemen zij een aanvullend uitgangspunt: consistentie. Er zijn in de samenleving veel ontwikkelingen en fluctuaties, het kader moet wel tijdsbestendig zijn. De inspectie benoemt dat daarom ook jaarlijks de actualisatie plaatsvindt en daarnaast een meerjarige herziening van het kader. VBSO/ VGS noemt de maatschappelijk-sociale competenties als voorbeeld, die zijn ook onderhevig aan ontwikkelingen. Het heeft de voorkeur om aandacht te hebben voor de lange lijnen. De inspectie benoemt tot slot dat zij hoe dan ook is gebonden aan de wetgeving.

Verus brengt nog een punt in: het zou mooi zijn als de teksten in het onderzoekskader naadloos aansluiten bij de wet. De inspectie geeft aan dat de

wetteksten niet altijd goed leesbaar zijn, en dat deze wens voor het kader 2027 niet meer haalbaar is. Het is ook een fundamentele keuze: het vocabulaire moet toegankelijk zijn. Vanzelfsprekend is er een sluitende onderbouwing voor de wettelijke basis, die kan in een bijlage worden opgenomen. Verus geeft aan dat zij enkele voorbeelden hebben van teksten waar de duidelijkheid niet afneemt wanneer de wettekst gevolgd wordt. De inspectie verzoekt Verus dit mee te nemen in het traject voor het kader 2027.

Er zijn geen verdere opmerkingen. De voorzitter concludeert dat er consensus is bereikt over de inhoud van het onderzoekskader 2026, waarna de Inspectie het kader kan vaststellen en doorgeleiden naar de bewindspersonen van OCW. Het verslag van dit overleg volgt zo snel mogelijk en gaat uiteindelijk naar de Tweede Kamer.

3. Terugblik Staat van het Onderwijs 2026

De inspectie start met een korte presentatie om dit onderdeel in te leiden. De presentatie bevat de volgende onderdelen:

- Activiteiten, waaronder de embargogesprekken, het online magazine en het congres;
- De hoofdthema's van deze Staat van het Onderwijs: de zorgen om de kwaliteit van het onderwijs, regionale verschillen en de belangrijke rol van de schoolleider;
- Media (welke invalshoeken zijn gekozen);
- Reacties uit het georganiseerde onderwijsveld;
- Diverse 'Staten van...' die er inmiddels zijn (bijvoorbeeld de Staat van het Vernieuwingsonderwijs, de Staat van de Ouder);
- Tot slot een verzoek om reflectie op de inhoud, communicatie/ landing en de aanbevelingen uit de Staat van het Onderwijs.

De inspectie benoemt dat het online magazine de komende tijd nog verder wordt uitgebreid met good practices.

VOS/ABB benoemt dat de boodschap al jaren hetzelfde is, namelijk dat het niet goed gaat met de basisvaardigheden. Het valt niet mee om daar als inspectie op stimulerende wijze iets over te zeggen. Die spanning is zichtbaar. De NJPV merkt op dat de Staat van het Onderwijs zeker goede slagen heeft gemaakt maar dat vervolgens het beeld in de media verschijnt. Degenen die meer verdieping hebben gezocht komen met een betere kop.

De NDV geeft aan dat de constatering wel helder is maar dat de vraag 'hoe komt het dan?' niet vaak wordt gesteld. De inspectie vraagt of hiermee de media wordt bedoeld of het algemeen, de NDV antwoordt dat het in het algemeen niet gebeurt waardoor er 'hap-snap' aan oplossingen wordt gewerkt. Terwijl de vraag eigenlijk moet zijn 'wat gebeurt er nu in de maatschappij'. Ook is niet bekend hoe scholen hier mee omgaan, er zijn grote verschillen. De vraag is dus hoe we kunnen zorgen voor zicht op de gemeenschappelijke oorzaak. Siméa vult dit aan met de vraag wat je van het onderwijs kan verwachten; onderwijs wordt straks een oplossing

Datum

Mei 2026

Onze referentie

63906805

voor alles. Het is daarom des te belangrijker dat het veld weet hoe de eigen kwaliteit gemeten wordt. De NDV vult aan dat het tempo waarin het realistisch is om hier aan te werken ook een factor is.

De inspectie benoemt dat het door VOS/ABB genoemde dilemma altijd aanwezig is en ook ingewikkeld blijft. Er wordt ook geprobeerd hierop te sturen en dat lukt ook wel redelijk in contacten met de media, maar die mogen gelukkig zelf keuzes maken. Voor wat betreft de oorzaken, hier kan op twee manieren naar gekeken worden: er zijn veel exogene factoren, waar de inspectie ook wel naar kijkt, en daarnaast endogene factoren, zoals bijvoorbeeld de schoolleider. Deze endogene factoren krijgen juist veel aandacht in de diverse Staten van het Onderwijs. Deze zijn een deel van de verklaring en geven hopelijk een aanknopingspunt om het beter te maken. Dit jaar vraagt de inspectie aandacht voor de schoolleider omdat die cruciaal is in het proces van kwaliteitsverbetering.

De NDV benoemt de handvatten voor schoolleiders; leiderschap vraagt om visie en daar zie je verschillen. De vraag is of we het goede aan het doen zijn om de resultaten te verbeteren. De inspectie herhaalt de opmerking van Siméa; ken je eigen kwaliteit, ken je bijvoorbeeld je populatie en weet je wat nodig is. De NDV sluit zich hierbij aan, ook zij zijn zoekend naar wat er mogelijk is vanuit het collectief om de directeurs niet zo te laten zwemmen; die zitten in de waan van de dag. De voorzitter merkt op dat dit ook een vraag is aan de eigen verenigingen, welke gesprekken worden er intern gevoerd en hoe verloopt dit? De ISBO geeft aan dat het begint met weten wat de kwaliteit van de scholen is. De schoolleider heeft daarin een primaire rol maar het bestuur moet dit ook met de schoolleider bespreken en daarbij ook signalen afgeven. Nog voordat de inspectie komt. De waan van de dag is ook te managen, bijvoorbeeld het zoeken van invallers. Er moet dus meer ruimte komen voor onderwijskundig leiderschap. De bestuurder kan dit faciliteren en organiseren en daarover wordt in de besturen wel het gesprek gevoerd. De inspectie merkt op dat al langer geconstateerd wordt dat de standaarden op kwaliteitszorg onvoldoende zijn. Vivis noemt een voorbeeld van wat bij hen goed werkt: een werkgroep kwaliteit die bestaat uit een aantal leraren en de schoolleider. Die gaan cyclisch alle onderdelen van de inspectie bij langs en elke afdeling heeft iemand die er mee bezig is. De schoolleider heeft daarmee een werkgroep die direct bij de werkvloer komt. De conclusie is dat een dergelijke werkgroep de schoolleider helpt, al is dit waarschijnlijk niet de enige manier. De vraag is eigenlijk hoe dit soort dingen gedeeld kan worden. De NDV merkt op dat dit van de schoolleiders iets anders vraagt dan wat de meeste schoolleiders doen, namelijk meer kijken op metaniveau. We vragen dan dus om andere kwaliteiten. Andersom gaat het ook om hoe docenten naar schoolleiders kijken, bijvoorbeeld 'jij gaat over de vervangers, bemoei je niet met mijn onderwijs'.

De NMV constateerde dat er steeds meer schoolleiders van buiten kwamen of beginnend waren, die konden niet goed aan de slag. Daarom zijn er maatjes gekoppeld om in gesprek te gaan over kwaliteit. De ISBO brengt in dat de kwaliteit uiteindelijk afhankelijk is van de kwaliteit van het personeel; de tendens dat er minder goed gekwalificeerd personeel kan worden gevonden zorgt er ook voor dat de kwaliteit onder druk staat. Dan ben je blij als je op niveau kunt blijven

Datum

Mei 2026

Onze referentie

63906805

en kan er nog geen inhaalslag worden gemaakt. De NMV vervolgt dat dit ook iets anders vraagt van de schoolleider, die moet ook begeleid worden.

De NDV geeft aan te onderschrijven wat de inspectie constateert in de Staat van het Onderwijs, maar op het moment dat er eisen aan worden gesteld wordt er een spagaat gecreëerd tussen de verwachtingen van ouders enerzijds en de besturen en politiek anderzijds. Verus benoemt dat naast het belang van de schoolleider ook het belang van de school als gemeenschap bestaat. En om als gemeenschap te kunnen bepalen wat goed onderwijs is moet je een stapje terug doen. Pas nadat dit gesprek gevoerd is in de school kun je toe naar de vraag hoe je kunt zorgen voor kwaliteit. De schoolleider is ook onderdeel van deze gemeenschap. De NJPV merkt op dat in de praktijk vanuit visie over onderwijskwaliteit wordt gepraat. Dat gesprek moet voortdurend plaatsvinden maar dat gebeurt niet altijd en niet iedereen kan het. De voorzitter vraagt naar wat hier zo ingewikkeld aan is; als bestuur moet je er ook voor zorgen dat je schoolleider niet zwemt. Ook in Ring 1 is gesproken over de verhouding tussen bestuur en schoolleiding. De NJPV stelt dat het kennis vraagt op diverse niveaus om dit goed te doen, en de vraag is of al die lagen die kennis ook hebben. De voorzitter vraagt of dit echt nodig is. De NDV geeft aan dat je dan weer op die ene persoon komt. Siméa benoemt dat zij hier een ingreep op hebben gedaan: er wordt altijd gewerkt in duo's in plaats van dat alles op die ene persoon terechtkomt. Dit helpt wel. De NDV constateert dat dit onderwerp op de agenda moet staan bij alle besturen en schoolleiders. De voorzitter vraagt of dit ook daadwerkelijk gebeurt bij alle Ringen-deelnemers. De NJPV licht toe dat zij niet het directe gesprek hebben maar dat er nog een laag tussen zit, maar dat zij dit gesprek wel proberen te faciliteren. De voorzitter merkt op dat in Ring 1 ook dit gesprek is gevoerd; hoe spreken we hierover binnen de verenigingen. Daarom is ook de vraag hoe we dit op de agenda krijgen. De NDV vult aan dat dit een gesprek is voor ons allemaal. Verus geeft aan dat zij vorig jaar intern uitgebreid hebben gesproken over tijdsdruk, met als onderwerp 'hoe kom je als schoolleider uit die mangel'. De uitkomst was: vertragen. We moeten dus een stapje terug doen, en dat is precies wat nu niet gebeurt. Het is ook niet makkelijk maar doorrennen helpt ook niet. De NJPV merkt op dat de Staat van het Vernieuwingsonderwijs ook over dit onderwerp gaat.

VOS/ABB noemt het rapport 'Donderslagen en doorbraken, De emotionele impact van negatieve inspectie-oordelen op schoolteams'. De Staat van het Onderwijs is hopelijk een doorbraak en dit rapport is een mooi aanknopingspunt voor dit gesprek. Het gaat over de invloed en impact van inspectiebezoeken, VOS/ABB gaat hiermee aan de slag.

Het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden (hierna: ONSwv) geeft aan op scholen dialogen te voeren over ondersteuning; zij gaan alle scholen bij langs om de kwaliteitsdialoog te voeren. Daarin is al een enorme diversiteit te zien, van scholen die in de kramp schieten tot aan strakke systemen. Het gaat de ONSwv puur om de onderwijssteuning en deze dialoog geeft vaak een impuls. De aanbeveling is dus: maak het bespreekbaar. De NDV concludeert dat er dan

Datum
Mei 2026

Onze referentie
63906805

sprake is van 'bewust onbekwaam', de ONSwv beaamt dit. De dialoog legt de gaten bloot en dan worden er keuzes gemaakt.

De inspectie merkt op dat met al deze good practices een extra magazine kan worden gevuld. Er worden veel voorbeelden uitgewisseld, de wens is ook dat iedereen zo van elkaar leert. Verus vult aan dat het ook van belang is om schoolleiders te blijven binden.

De inspectie benoemt nog een aandachtspunt, het gaat wel om een 'cry for help' vanuit de schoolleider. Als iedereen verwachtingen heeft dan begint het wel met een dialoog over 'waar ben ik wel van en waar ben ik niet van'. Misschien is er ook meer debat over leraren dan over schoolleiding. Tegelijk zijn er zoveel goede scholen en zoveel kansen die niet verzilverd worden, de vraag is wie dit op gang kan helpen. De voorzitter vult aan dat hier al eerder over is gesproken in de Ringen; de Ringen-deelnemers zijn allemaal onderdeel van organisaties met leden en zouden dit een zetje kunnen geven. De ONSwv merkt op dat iedereen wordt uitgenodigd maar dat meestal de mensen komen die het ook belangrijk vinden.

De ISBO heeft nog een opmerkingen over het congres van de Staat van het Onderwijs, de dag erna was er een gesprek op Radio 1 over de krantenkoppen en de vraag welke keuze je hierin maakt. Dit is best lastig omdat er zoveel in het rapport staat, wellicht kan daar meer op worden gestuurd. De inspectie licht toe dat er voorafgaand aan het congres een persbijeenkomst is geweest, daar is van elk hoofdstuk een presentatie gegeven op de inhoud. Daarna waren er speeddates met experts van de inspectie en vertegenwoordigers van good practices uit het veld, ter verdieping. Dit is twee weken van tevoren geweest zodat er daarna ook tijd is voor de inspectie om artikelen tegen te lezen. Maar uiteindelijk kiest de media zelf het onderwerp, al vertelt de inspectie wel waar zij zelf de nadruk op legt.

De ONSwv complimenteert de inspectie met de zeer goede organisatie van het congres. Het was een mooie bijeenkomst; dit betreft zowel het gesprek op het podium als de workshops.

VBSO/ VGS benoemt dat 1,5 jaar geleden in het informele deel van de Ringen ook is gesproken over de mogelijkheid om de Staat van het Onderwijs kleiner te maken in sommige jaren. De inspectie geeft aan dat zij hier gericht mee bezig is, ook gezien de kosten. VBSO/ VGS benoemt dat de conclusie uit het gesprek ook was dat er jaar op jaar dezelfde boodschap kwam. De inspectie vervolgt dat het gesprek ziet op het congres en het product van de Staat van het Onderwijs, maar de grondwet moet wel eerbiedigd worden, al zit daar ook wel ruimte in als het gaat om hoe je het oppakt. In ieder geval zullen de Ringen hier zeker nog over worden geïnformeerd.

De Sectorraad Praktijkonderwijs noemt nog de regionale verschillen. Wat hen opviel was de eenzijdige benadering in de media van het negatieve effect van onderadvisering. De raad zou juist ook graag kijken naar het effect van

overadviseren ('hoger is beter'), bijvoorbeeld in relatie tot mentaal welzijn. Dit is ook een serieus onderwerp dat de balans zou afmaken. Er is onlangs ook een Kamerdebat over praktijkonderwijs en vmbo geweest, Kamerleden hebben dit issue ook gezien dus mogelijk komt er binnenkort een motie. De inspectie geeft aan dat zij juist graag twee kanten van de medaille wil laten zien; dit is wellicht niet in de media tot uiting gekomen maar de nadelen van beide kanten zijn wel degelijk belicht. De deelnemer van Connect Groen merkt op dat zij aanwezig was bij de workshop over schoolloopbanen en overgangen, ook daar viel op dat het 'hoger-lager' denken erin blijft. Dit blijft toch een lastig punt, ook OCW blijft deze termen gebruiken. De inspectie geeft aan dat het niet goed lukt andere benamingen te vinden die de lading goed dekken, zonder dat die voor verwarring zorgen.

4. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

De voorzitter sluit het formele gedeelte van de vergadering af

Actiepunten

Omschrijving	Actiehouder
Langetermijnagenda: interne afstemming over 'Sturing en onderwijskwaliteit' vs. 'Onderwijskwaliteit en AI'	IvhO

verslag

Vragenuurtje Ringen met de Inspectie van het Onderwijs
over de jaarlijkse herziening van de onderzoekskaders

Vergaderdatum en -tijd

8 mei 2026, 10:00u - 11:00u

Vergaderplaats

Teams

Aanwezig

Sectorraad GO, PO-Raad, VBSO, NRTO, Ouders &
Onderwijs, Siméa, Verus, ISO, MBO Raad, AVS, VO-raad,
Inspectie van het Onderwijs

Agendapunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Dit uur is bedoeld ter voorbereiding op het Ringen-overleg van 20 mei. Vandaag beantwoorden we de vooraf ingediende vragen ter verduidelijking over de voorgenomen wijzigingen op de Onderzoekskaders van 2026.

Het grootste deel van de voorgenomen wijzigingen zijn zogenaamde 'technische' wijzigingen, die we doorvoeren omdat de betreffende wet- en regelgeving van kracht is geworden (of uiterlijk 1 augustus van kracht wordt), dan wel is aangepast. Daarnaast gaat het voornamelijk om correctie van onvolkomenheden, zoals verschrijvingen in bijvoorbeeld nummering van wetsartikelen en verbetering van de parafrasering van wetsartikelen. In principe worden de stukken niet meer aangepast.

2. Vooraf ingediende vragen

(Vragen in *cursief*, antwoord/reactie inspectie in regulier lettertype)

Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs

- In het nieuwe onderzoekskader zijn er wijzigingen t.a.v. curriculum en met name burgerschap. De aanvulling op het kader is dat voor zowel Nederlandse taal, rekenen-wiskunde en burgerschap is, dat het herkenbaar is in de onderwijspraktijk.*

De bedoelde zin over herkenbaarheid van het curriculum in de onderwijspraktijk stond al in de betreffende standaard (OP0) en is alleen

verplaatst om duidelijker te benadrukken dat dit vereiste van toepassing is op alle drie de basisvaardigheden (taal, rekenen en burgerschap).

- *Er zijn al veel herstelopdrachten voor burgerschap. Wat voor effect wordt verwacht van deze aanscherping en extra eis in het onderzoekskader?*

Deze wijziging is geen aanscherping van de wetgeving, maar een verduidelijking dat ook voor Burgerschap geldt dat de uitvoering van het burgerschapscurriculum ook zichtbaar moet zijn in de praktijk (naast onderdelen doelgericht en samenhangend, ook zichtbaarheid/herkenbaarheid).

- *Wat betekent dit voor de praktijk en het toezicht van de inspectie?*

Deze aanpassing heeft geen gevolgen voor de praktijk en het toezicht van de inspectie. Ook nu houden wij al toezicht op zowel de doelgerichtheid en samenhang als de herkenbaarheid van het burgerschapsonderwijs.

- *Is er zicht op of er meer financiële sancties worden afgegeven in relatie tot burgerschap?*

De financiële sanctie geldt voor alle scholen die ook na een hersteltermijn de geconstateerde wettelijke tekortkomingen niet hebben hersteld. Voor burgerschap geldt hetzelfde criterium als voor alle andere wettelijke vereisten die een bestuur niet heeft hersteld. Het toepassen van de beleidsregel financiële sancties is recent gestart, een vergelijking maken met andere onderwerpen of periodes is daarom nog niet mogelijk.

- *Volgens onze informatie zou er in februari 2026 een Wetsevaluatie plaatsvinden over de Burgerschapsoopdracht. Wat is de uitkomst hiervan en hoe verhoudt dit zich tot het onderzoekskader 2026?*

De wetsevaluatie is afgerond en naar de Kamer gestuurd. De inspectie voert op dit punt geen wijzigingen door in het onderzoekskader 2026. (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2026/02/12/rapport-wetsevaluatie-burgerschap>).

- *Zijn financiële sancties helpend voor de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Hoe worden de effecten van deze sancties gemonitord en geëvalueerd?*

Het doel van de betreffende beleidsregel van de minister is het bevorderen van de naleving van wettelijke voorschriften en daarmee het verbeteren van de onderwijskwaliteit door in te grijpen bij tekortkomingen. De inspectie geeft eerst een redelijke termijn om geconstateerde tekortkomingen te herstellen, alvorens zij eventueel tot een financiële

sanctie overgaat. De inspectie volgt de effecten van de beleidsregel nauwgezet, samen met het ministerie van OCW en het onderwijsveld.

- *Wijziging t.a.v. de kerndoelen (onderwijsaanbod) verandert van "waar mogelijk in samenhang ingericht" naar "is doelgericht en samenhangend ingericht".*

Het onderwijs wordt op dit moment geïnformeerd over de nieuwe kerndoelen, de curriculumontwikkeling en -implementatie. Er is sprake van een transitiefase en we bevinden ons in de fase van bewustwording en bewustzijn van de veranderingen. De toekomst van de referentieniveaus is op dit moment nog onduidelijk.

Hoe verhouden deze ontwikkelingen zich tot de aanpassing van het onderzoekskader? Wat betekent dit voor het toezicht door de inspectie en de uitvoering in de praktijk door de scholen?

De kerndoelen voor het primair onderwijs, de onderbouw van het voortgezet en het (voortgezet) speciaal onderwijs worden herzien. De overheid geeft informatie over de inhoud, de implementatie en het moment waarop de nieuwe kerndoelen in werking treden.

Naar aanleiding van deze vragen is besloten om de tekst iets aan te passen, om zo beter aan te sluiten bij de nieuwe wetgeving en te verduidelijken dat het woord "doelgericht" is gericht op het realiseren van de kerndoelen.

De definitieve tekst luidt: Het onderwijs [...] is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen [...]

Het klopt dat nog sprake is van een implementatiefase van de nieuwe kerndoelen en het curriculum. Tegelijkertijd treedt deze wetgeving, naar verwachting, per 1 augustus wel in werking en wij verwerken deze dan ook in onze onderzoekskaders. Dit ook om bewustwording te creëren bij alle partijen (inspectie, besturen, scholen), dat deze wetgeving er is en dat aan de slag moet worden gegaan met deze nieuwe wetgeving.

- *Wijziging Wet van school naar duurzaam werk. Deze wet is ingegaan per 01-01-2026. De wetswijziging heeft effect op OP1 en SKA3. Wat wordt er van de scholen verwacht en hoe kunnen we hen hier zo goed mogelijk over informeren en ondersteunen? En wat betekent dit voor de administratieve en uitvoeringslasten van de onderwijsinstellingen?*

De wet en daarbij horende Memorie van Toelichting gaan in op deze punten en daarom verwijzen we in eerste instantie naar die documenten: Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter bevordering van de kansengelijkheid middels verbetering van de begeleiding naar duurzame economische zelfstandigheid van jongeren

met een risico op een afstand tot de arbeidsmarkt (Wet van school naar duurzaam werk) | Tweede Kamer der Staten-Generaal. De Memorie van Toelichting gaat in hoofdstuk 9 (Gevolgen voor de Regeldruk) in op de verwachte lasten voor (pro- en) vso-scholen.

Deze wet is ook van toepassing op het mbo. Het kennisplatform voor professionals in het MBO KLIMmbo informeert mbo-instellingen over wat de wet voor hen betekent Wet van school naar duurzaam werk - KLIMmbo. Misschien dat dit ook aanknopingspunten biedt voor het gespecialiseerd onderwijs.

Als de Sectorraad GO na lezing van deze informatie nog specifieke vragen heeft, dan kunnen deze ingebracht worden in het reguliere overleg tussen de SGO en de Inspectie (sector (v)so).

- *Wetsvoorstel Verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt. Deze wet heeft tot aanpassingen geleid in het onderzoekskader van VO en MBO. Is opname in het onderzoekskader van (V)SO ook noodzakelijk?*

Nee. De artikelen die mogelijk ook van toepassing zijn op het (V)SO komen niet terug in de standaarden van het onderzoekskader.

- *Algemeen: Het onderzoekskader 2027 is nog in ontwikkeling, maar leidt mogelijk tot veranderingen die wellicht invloed hebben op het onderzoekskader 2026 en het omgaan met beoordelen. B.v. de rol van OR1. Hoe wordt daar het komende jaar op geacteerd?*

De inspectie voert alleen aanpassingen door in de onderzoekskaders zoals die per 1 augustus 2026 gaan gelden, op basis van voor of op 1 augustus in werking getreden nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving. Het besluit over de wijziging van de rol van de onderwijsresultaten in de beslisregels verwachten we pas in de loop van schooljaar 2026/2027 en nemen we nu dus nog niet op.

PO raad

In het onderzoekskader voor Caribisch Nederland worden veel wijzigingen doorgevoerd met als reden van aanpassing het besluit doorstroomtoetsen po.

- *We zien echter dat er wijzigingen zijn die verder gaan dan toetsbeleid. Bijvoorbeeld 'De school voorziet in groep 1 en 2 een aanbod voor vroegschoolse educatie als vervolg op de voorschoolse educatie'. We ontvangen graag een toelichting op de relatie van deze wijzigingen met het besluit doorstroomtoetsen.*

Dat is inderdaad een fout van onze kant. Op dit punt gaat het niet om de gewijzigde wetgeving rondom de doorstroomtoetsen maar om wijzigingen in de WKO BES die van invloed zijn op de WPO BES. De tekst(wijziging) is in de Staat van Wijzigingen hierop inmiddels aangepast.

- *Tevens hebben we zorg over de uitvoerbaarheid van de voorgestelde wijziging met betrekken tot het leerlingvolgsysteem. Zijn er passende LVS beschikbaar voor scholen in deze context? We horen graag of de Inspectie hier zicht op heeft.*

Deze zorg herkent de inspectie niet, omdat het eiland zijn eigen leerlingvolgsysteem kent.

Verus

- *Onderzoekskader PO, blz. 31, voetnoot 16: er kan nog niet gehandhaafd worden op WPO artikel 169, vijfde lid (evident ondoelmatige bestedingen), maar er is wel sprake van het geven van een onvoldoende "als een bestuur niet voldoet aan de op dit moment bij de basiskwaliteit opgenomen elementen." Bij die basiskwaliteit staat het voorkomen van evident ondoelmatige aanwending van middelen. Dit kan verwarring oproepen. Graag ook in de voetnoot aangeven dat het gaat over de elementen exclusief het evident ondoelmatig aanwenden van middelen.*

Er is hier geen sprake van een wijziging van de onderzoekskaders. Daarom nemen we ook nu geen aanvulling in de voetnoot op. De inspectie is in de afgelopen jaren geen situatie tegen gekomen waarin het tot problemen leidt. Het is daarom voor nu geen noodzakelijke aanpassing.

- *Blz. 87, onderaan: de wetsteksten waarnaar wordt verwezen kennen de term 'uitvoerend deel' niet. Advies: hier de wet correct citeren.*

We proberen zo dicht mogelijk bij de onderwijspraktijk te blijven. Het punt is dat er twee soorten inrichtingen zijn als het gaat om dagelijks bestuur en intern toezicht. Om duidelijk aan te geven dat het gaat om de personen die het dagelijks bestuur uitvoeren en niet de leden die het intern toezicht uitvoeren gebruiken we 'uitvoerend deel van'.

De MBO Raad geeft ter vergadering nog een opmerking mee aan de inspectie: Voor het MBO geldt het 'two-tier' model, de suggestie is om zo dicht mogelijk bij de bijbehorende definitie te blijven.

Verus dankt voor de toelichting en vraagt: *waarom is er niet gewoon geschreven 'er moet sprake zijn van een functionele of organieke scheiding tussen bestuur en toezicht.'? En waarom wordt er gekozen voor*

een formulering die niet in de wet voorkomt? Het is duidelijk dat jullie wille aansluiten bij de praktijk.

De Inspectie geeft aan dat de formulering en woorden ook op andere plekken in de kaders terugkomen, maar in een andere context. Dat maakt dat het onduidelijk wordt als we daar alleen 'bestuur' zouden gebruiken.

Verus geeft nog aan dat het nog niet overal tussen haakjes staat. De inspectie geeft aan dat dat klopt, maar dat het inmiddels overal in de kaders is aangepast evenals in de Staat van wijzigingen.

- *Staat van wijzigingen, blz. 4: Vanwege het verstrekte mandaat verdient het aanbeveling dat schoolbesturen beter weten wat hun te wachten kan staan. Graag hier dieper ingaan op het escalatietraject en de juridische regeling noemen en deze regeling in een bijlage bij het kader voegen of link opnemen.*

Er staat met een voetnoot een verwijzing naar de beleidsregel inclusief link. De link bleek naar onze website te verwijzen en is inmiddels gewijzigd naar de juiste link: [Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022.](#)

- *Staat van Wijzigingen, blz. 6, onder Wet herziening wettelijke grondslagen kerndoelen, bij Tekst wordt:
De wettekst is hier verkeerd geciteerd: Artikel 2.13 lid 1 WVO 2002 (tekst wetsvoorstel bij de Eerste Kamer) luidt: 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen'. Graag corrigeren.*

De inspectie geeft aan dat de wettekst is geparafraseerd om waar mogelijk dicht bij de onderwijspraktijk te blijven.

De tekst is inmiddels wel nog iets meer toegeschreven naar de nieuwe wettekst – zie ook het antwoord op de analoge vraag van de GO-Raad (pag 3). Blijft wel staan dat we niet overal de precieze wettekst citeren.

- *Het betreft een wet die nog niet is aangenomen en dus vooralsnog niet gehandhaafd kan worden. Dit graag duidelijk vermelden.*

We gaan uit van de wetgeving zoals die hoogstwaarschijnlijk van kracht is per 1 augustus. We schrappen vanzelfsprekend de wijzigingen als 1 augustus niet wordt gehaald.

- *Staat van Wijzigingen, blz. 9, onderaan, bij Tekst Wordt:
De tekst van de WVO kent de term 'uitvoerend deel' niet. Advies: Hier gewoon de wettekst citeren van artikel 3.1. eerste en tweede lid WVO 2020. Ook zo voor BES.*

Uitvoerend deel is tussen haakjes gezet, en we citeren niet, maar parafraseren. Bij een 'one-tier' bestuursmodel is er binnen het bestuur een onderscheid tussen het 'dagelijks bestuur' en de 'interne toezichthouder(s)'. De bedoelde regelgeving geldt voor het 'dagelijks bestuur', oftewel het uitvoerend deel van het bestuur. Zie ook het eerder gegeven antwoord op de vraag bij blz. 87 van de Staat van Wijzigingen.

- *Deze wettekst bestaat al veel langer. Wat maakt dat deze nu wél wordt opgenomen in het Kader?*

Onze collega's van VO wezen erop dat het artikel nog niet vermeld stond, terwijl het wel bij de wettelijke onderbouwing hoort. Daarom is het toegevoegd.

- *Staat van Wijzigingen, blz. 11, bovenaan, bij Tekst Wordt: hier wordt een verplichting opgenomen voor scholen zonder wettelijke grondslag (wordt eronder ook gesteld). Dat is principieel onjuist, waarom wordt dat dan toch gedaan? Graag verwijderen.*

Daar hebben we inderdaad iets niet goed gedaan. Het betreft niet de nieuwe wetgeving rondom de doorstroomtoetsen, maar de veranderde wetgeving voor Kinderopvang BES die invloed heeft op de WPO BES. De wettelijke onderbouwing is inmiddels aangepast (artikel 10, zevende lid, WPO BES). Dit is ook terug te vinden in de Memorie van Toelichting. De tekstwijziging is hierop ook aangepast. Zie ook het antwoord op de vraag van de PO-Raad.

- *Staat van Wijzigingen, blz. 13, bovenaan, bij Tekst Wordt: Niet de school, maar het bevoegd gezag stelt het handelingsplan op volgens het betreffende artikel*

In de praktijk zal dit niet het bevoegd gezag, maar de school zijn. Nb. Dit doen we bij meerdere wettelijke artikelen in het kader zo, d.w.z. middels een parafrase die beter aansluit bij de praktijk.

- *In het kader van de gebruiksvriendelijkheid van het document verdient het aanbeveling om de inhoud van het betreffende artikel weer te geven bij Wettelijke vereisten en niet alleen het artikelnummer.*

We vermelden altijd (een parafrase van) de inhoud. Mocht het ergens ontbreken dan horen we dat graag en vullen we dat zo snel mogelijk aan.

MBO Raad

- *Vraag over een aanvulling op p. 21 van de Staat van Wijzigingen aangaande de VOG (in het Onderzoekskader op p.28). Hier staat geel*

gemarkeerd: "Het bestuur zorgt voor benoembaar, bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)." Nu kent het mbo geen bevoegdheidsstelsel en wij zien daarom ook niet wat de wettelijke grond is om de term "bevoegd" in het onderzoekskader op te nemen. Het liefst zien wij dat het woord "bevoegd" wordt geschrapt. Wellicht kunnen jullie hier nader op ingaan tijdens het vragenuurtje?

Er is inderdaad geen sprake van een bevoegdheidsstelsel. In de SvW staat nu (nieuwe tekst): "Het bestuur zorgt voor benoembaar/bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)."

De MBO Raad vraagt nog waarom er niet voor is gekozen om de term 'bevoegd' helemaal te schrappen. De inspectie geeft aan dat ze de tekst zo dicht mogelijk bij de teksten van de andere sectoren willen houden.

Siméa

- *Tijdens de inspectieonderzoeken hebben de scholen een herstelopdracht gekregen op OR1 die niet in het onderzoekskader staat. De inspecteur verwijst dan naar Onderwijsresultaten in het (voortgezet) speciaal onderwijs | Inspectie van het onderwijs en dan de begrippen:*
 - **Nederlandse taal:** *de school brengt de resultaten in beeld voor alle taaldomeinen die relevant zijn voor de doelgroep en middelt de resultaten van de verschillende domeinen.*
 - **Rekenen-wiskunde:** *de school brengt de resultaten in beeld voor alle rekendomeinen die relevant zijn voor de doelgroep en middelt de resultaten van de verschillende domeinen.*

Het zou helpend zijn als dat wat beoordeeld wordt in het onderzoekskader staat en niet nog op losse pagina's. Onze suggestie en wens is dan ook om alles waar de inspectie haar oordeel op velt in het onderzoekskader op te nemen.

Wij nemen deze suggestie mee in de ontwikkeling van het Onderzoekskader 2027.

VO-raad

- *Vraag over de volgende paragraaf:*
7.5.2 Escaleren
De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift en heeft aan de inspectie mandaat verleend om dit besluit te nemen tot een maximumpercentage. Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft

Datum

Mei 2026

Onze referentie

gekrege om de tekortkoming te herstellen. Een escalatietraject is bij elke toezichtsituatie anders. De volgorde van interventie en escalatiestappen wordt per situatie bepaald.

Wij vragen ons of waarom en op basis waarvan de minister dit - in onze optiek ingrijpende besluit - gemandateerd heeft aan de inspectie en wat dit maximumpercentage behelst.

De mandatering staat al langere tijd in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT). Het bedoelde maximumpercentage is 15%; de mandatering staat nader uitgewerkt in de Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022: [wetten.nl - Regeling - Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022 - BWBR0047690](https://www.wetten.nl - Regeling - Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022 - BWBR0047690)

De VO-raad vraagt nog: *Staat het maximumpercentage van 15% in de beleidsregel of de WOT?* De inspectie geeft aan dat het inderdaad in de WOT staat. VO-raad concludeert: eigenlijk expliciteren jullie hier wat al een aantal jaren in de wet verankerd staat? Ja, aldus de inspectie.

3. Rondvraag en sluiting

Uiterlijk maandagochtend volgt het verslag met de beantwoording van de vooraf en tijdens deze vergadering gestelde vragen.

NRTO stelt nog een vraag over het kader MBO en de wijzigingen aangaande VABA. Er staat: 'per leerweg moet één studieduur vast worden gesteld.'. Dit kan je op meerdere manieren interpreteren. Dit lijkt niet zo duidelijk voor opleidingen. De inspectie neemt deze vraag mee in het Ringenoverleg op 20 mei.

verslag

Vragenuurtje Ringen met de Inspectie van het Onderwijs
over de jaarlijkse herziening van de onderzoekskaders

Vergaderdatum en -tijd

8 mei 2026, 10:00u - 11:00u

Vergaderplaats

Teams

Aanwezig

Sectorraad GO, PO-Raad, VBSO, NRTO, Ouders &
Onderwijs, Siméa, Verus, ISO, MBO Raad, AVS, VO-raad,
Inspectie van het Onderwijs

Agendapunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Dit uur is bedoeld ter voorbereiding op het Ringen-overleg van 20 mei. Vandaag beantwoorden we de vooraf ingediende vragen ter verduidelijking over de voorgenomen wijzigingen op de Onderzoekskaders van 2026.

Het grootste deel van de voorgenomen wijzigingen zijn zogenaamde 'technische' wijzigingen, die we doorvoeren omdat de betreffende wet- en regelgeving van kracht is geworden (of uiterlijk 1 augustus van kracht wordt), dan wel is aangepast. Daarnaast gaat het voornamelijk om correctie van onvolkomenheden, zoals verschrijvingen in bijvoorbeeld nummering van wetsartikelen en verbetering van de parafrasering van wetsartikelen. In principe worden de stukken niet meer aangepast.

2. Vooraf ingediende vragen

(Vragen in *cursief*, antwoord/reactie inspectie in regulier lettertype)

Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs

- In het nieuwe onderzoekskader zijn er wijzigingen t.a.v. curriculum en met name burgerschap. De aanvulling op het kader is dat voor zowel Nederlandse taal, rekenen-wiskunde en burgerschap is, dat het herkenbaar is in de onderwijspraktijk.*

De bedoelde zin over herkenbaarheid van het curriculum in de onderwijspraktijk stond al in de betreffende standaard (OP0) en is alleen

verplaatst om duidelijker te benadrukken dat dit vereiste van toepassing is op alle drie de basisvaardigheden (taal, rekenen en burgerschap).

- *Er zijn al veel herstelopdrachten voor burgerschap. Wat voor effect wordt verwacht van deze aanscherping en extra eis in het onderzoekskader?*

Deze wijziging is geen aanscherping van de wetgeving, maar een verduidelijking dat ook voor Burgerschap geldt dat de uitvoering van het burgerschapscurriculum ook zichtbaar moet zijn in de praktijk (naast onderdelen doelgericht en samenhangend, ook zichtbaarheid/herkenbaarheid).

- *Wat betekent dit voor de praktijk en het toezicht van de inspectie?*

Deze aanpassing heeft geen gevolgen voor de praktijk en het toezicht van de inspectie. Ook nu houden wij al toezicht op zowel de doelgerichtheid en samenhang als de herkenbaarheid van het burgerschapsonderwijs.

- *Is er zicht op of er meer financiële sancties worden afgegeven in relatie tot burgerschap?*

De financiële sanctie geldt voor alle scholen die ook na een hersteltermijn de geconstateerde wettelijke tekortkomingen niet hebben hersteld. Voor burgerschap geldt hetzelfde criterium als voor alle andere wettelijke vereisten die een bestuur niet heeft hersteld. Het toepassen van de beleidsregel financiële sancties is recent gestart, een vergelijking maken met andere onderwerpen of periodes is daarom nog niet mogelijk.

- *Volgens onze informatie zou er in februari 2026 een Wetsevaluatie plaatsvinden over de Burgerschapsoopdracht. Wat is de uitkomst hiervan en hoe verhoudt dit zich tot het onderzoekskader 2026?*

De wetsevaluatie is afgerond en naar de Kamer gestuurd. De inspectie voert op dit punt geen wijzigingen door in het onderzoekskader 2026. (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2026/02/12/rapport-wetsevaluatie-burgerschap>).

- *Zijn financiële sancties helpend voor de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Hoe worden de effecten van deze sancties gemonitord en geëvalueerd?*

Het doel van de betreffende beleidsregel van de minister is het bevorderen van de naleving van wettelijke voorschriften en daarmee het verbeteren van de onderwijskwaliteit door in te grijpen bij tekortkomingen. De inspectie geeft eerst een redelijke termijn om geconstateerde tekortkomingen te herstellen, alvorens zij eventueel tot een financiële

sanctie overgaat. De inspectie volgt de effecten van de beleidsregel nauwgezet, samen met het ministerie van OCW en het onderwijsveld.

- *Wijziging t.a.v. de kerndoelen (onderwijsaanbod) verandert van "waar mogelijk in samenhang ingericht" naar "is doelgericht en samenhangend ingericht".*

Het onderwijs wordt op dit moment geïnformeerd over de nieuwe kerndoelen, de curriculumontwikkeling en -implementatie. Er is sprake van een transitiefase en we bevinden ons in de fase van bewustwording en bewustzijn van de veranderingen. De toekomst van de referentieniveaus is op dit moment nog onduidelijk.

Hoe verhouden deze ontwikkelingen zich tot de aanpassing van het onderzoekskader? Wat betekent dit voor het toezicht door de inspectie en de uitvoering in de praktijk door de scholen?

De kerndoelen voor het primair onderwijs, de onderbouw van het voortgezet en het (voortgezet) speciaal onderwijs worden herzien. De overheid geeft informatie over de inhoud, de implementatie en het moment waarop de nieuwe kerndoelen in werking treden.

Naar aanleiding van deze vragen is besloten om de tekst iets aan te passen, om zo beter aan te sluiten bij de nieuwe wetgeving en te verduidelijken dat het woord "doelgericht" is gericht op het realiseren van de kerndoelen.

De definitieve tekst luidt: Het onderwijs [...] is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen [...]

Het klopt dat nog sprake is van een implementatiefase van de nieuwe kerndoelen en het curriculum. Tegelijkertijd treedt deze wetgeving, naar verwachting, per 1 augustus wel in werking en wij verwerken deze dan ook in onze onderzoekskaders. Dit ook om bewustwording te creëren bij alle partijen (inspectie, besturen, scholen), dat deze wetgeving er is en dat aan de slag moet worden gegaan met deze nieuwe wetgeving.

- *Wijziging Wet van school naar duurzaam werk. Deze wet is ingegaan per 01-01-2026. De wetswijziging heeft effect op OP1 en SKA3. Wat wordt er van de scholen verwacht en hoe kunnen we hen hier zo goed mogelijk over informeren en ondersteunen? En wat betekent dit voor de administratieve en uitvoeringslasten van de onderwijsinstellingen?*

De wet en daarbij horende Memorie van Toelichting gaan in op deze punten en daarom verwijzen we in eerste instantie naar die documenten: Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter bevordering van de kansengelijkheid middels verbetering van de begeleiding naar duurzame economische zelfstandigheid van jongeren

met een risico op een afstand tot de arbeidsmarkt (Wet van school naar duurzaam werk) | Tweede Kamer der Staten-Generaal. De Memorie van Toelichting gaat in hoofdstuk 9 (Gevolgen voor de Regeldruk) in op de verwachte lasten voor (pro- en) vso-scholen.

Deze wet is ook van toepassing op het mbo. Het kennisplatform voor professionals in het MBO KLIMmbo informeert mbo-instellingen over wat de wet voor hen betekent Wet van school naar duurzaam werk - KLIMmbo. Misschien dat dit ook aanknopingspunten biedt voor het gespecialiseerd onderwijs.

Als de Sectorraad GO na lezing van deze informatie nog specifieke vragen heeft, dan kunnen deze ingebracht worden in het reguliere overleg tussen de SGO en de Inspectie (sector (v)so).

- *Wetsvoorstel Verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt. Deze wet heeft tot aanpassingen geleid in het onderzoekskader van VO en MBO. Is opname in het onderzoekskader van (V)SO ook noodzakelijk?*

Nee. De artikelen die mogelijk ook van toepassing zijn op het (V)SO komen niet terug in de standaarden van het onderzoekskader.

- *Algemeen: Het onderzoekskader 2027 is nog in ontwikkeling, maar leidt mogelijk tot veranderingen die wellicht invloed hebben op het onderzoekskader 2026 en het omgaan met beoordelen. B.v. de rol van OR1. Hoe wordt daar het komende jaar op geacteerd?*

De inspectie voert alleen aanpassingen door in de onderzoekskaders zoals die per 1 augustus 2026 gaan gelden, op basis van voor of op 1 augustus in werking getreden nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving. Het besluit over de wijziging van de rol van de onderwijsresultaten in de beslisregels verwachten we pas in de loop van schooljaar 2026/2027 en nemen we nu dus nog niet op.

PO raad

In het onderzoekskader voor Caribisch Nederland worden veel wijzigingen doorgevoerd met als reden van aanpassing het besluit doorstroomtoetsen po.

- *We zien echter dat er wijzigingen zijn die verder gaan dan toetsbeleid. Bijvoorbeeld 'De school voorziet in groep 1 en 2 een aanbod voor vroegschoolse educatie als vervolg op de voorschoolse educatie'. We ontvangen graag een toelichting op de relatie van deze wijzigingen met het besluit doorstroomtoetsen.*

Dat is inderdaad een fout van onze kant. Op dit punt gaat het niet om de gewijzigde wetgeving rondom de doorstroomtoetsen maar om wijzigingen in de WKO BES die van invloed zijn op de WPO BES. De tekst(wijziging) is in de Staat van Wijzigingen hierop inmiddels aangepast.

- *Tevens hebben we zorg over de uitvoerbaarheid van de voorgestelde wijziging met betrekken tot het leerlingvolgsysteem. Zijn er passende LVS beschikbaar voor scholen in deze context? We horen graag of de Inspectie hier zicht op heeft.*

Deze zorg herkent de inspectie niet, omdat het eiland zijn eigen leerlingvolgsysteem kent.

Verus

- *Onderzoekskader PO, blz. 31, voetnoot 16: er kan nog niet gehandhaafd worden op WPO artikel 169, vijfde lid (evident ondoelmatige bestedingen), maar er is wel sprake van het geven van een onvoldoende "als een bestuur niet voldoet aan de op dit moment bij de basiskwaliteit opgenomen elementen." Bij die basiskwaliteit staat het voorkomen van evident ondoelmatige aanwending van middelen. Dit kan verwarring oproepen. Graag ook in de voetnoot aangeven dat het gaat over de elementen exclusief het evident ondoelmatig aanwenden van middelen.*

Er is hier geen sprake van een wijziging van de onderzoekskaders. Daarom nemen we ook nu geen aanvulling in de voetnoot op. De inspectie is in de afgelopen jaren geen situatie tegen gekomen waarin het tot problemen leidt. Het is daarom voor nu geen noodzakelijke aanpassing.

- *Blz. 87, onderaan: de wetsteksten waarnaar wordt verwezen kennen de term 'uitvoerend deel' niet. Advies: hier de wet correct citeren.*

We proberen zo dicht mogelijk bij de onderwijspraktijk te blijven. Het punt is dat er twee soorten inrichtingen zijn als het gaat om dagelijks bestuur en intern toezicht. Om duidelijk aan te geven dat het gaat om de personen die het dagelijks bestuur uitvoeren en niet de leden die het intern toezicht uitvoeren gebruiken we 'uitvoerend deel van'.

De MBO Raad geeft ter vergadering nog een opmerking mee aan de inspectie: Voor het MBO geldt het 'two-tier' model, de suggestie is om zo dicht mogelijk bij de bijbehorende definitie te blijven.

Verus dankt voor de toelichting en vraagt: *waarom is er niet gewoon geschreven 'er moet sprake zijn van een functionele of organieke scheiding tussen bestuur en toezicht.'? En waarom wordt er gekozen voor*

een formulering die niet in de wet voorkomt? Het is duidelijk dat jullie wille aansluiten bij de praktijk.

De Inspectie geeft aan dat de formulering en woorden ook op andere plekken in de kaders terugkomen, maar in een andere context. Dat maakt dat het onduidelijk wordt als we daar alleen 'bestuur' zouden gebruiken.

Verus geeft nog aan dat het nog niet overal tussen haakjes staat. De inspectie geeft aan dat dat klopt, maar dat het inmiddels overal in de kaders is aangepast evenals in de Staat van wijzigingen.

- *Staat van wijzigingen, blz. 4: Vanwege het verstrekte mandaat verdient het aanbeveling dat schoolbesturen beter weten wat hun te wachten kan staan. Graag hier dieper ingaan op het escalatietraject en de juridische regeling noemen en deze regeling in een bijlage bij het kader voegen of link opnemen.*

Er staat met een voetnoot een verwijzing naar de beleidsregel inclusief link. De link bleek naar onze website te verwijzen en is inmiddels gewijzigd naar de juiste link: [Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022.](#)

- *Staat van Wijzigingen, blz. 6, onder Wet herziening wettelijke grondslagen kerndoelen, bij Tekst wordt:
De wettekst is hier verkeerd geciteerd: Artikel 2.13 lid 1 WVO 2002 (tekst wetsvoorstel bij de Eerste Kamer) luidt: 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen'. Graag corrigeren.*

De inspectie geeft aan dat de wettekst is geparafraseerd om waar mogelijk dicht bij de onderwijspraktijk te blijven.

De tekst is inmiddels wel nog iets meer toegeschreven naar de nieuwe wettekst – zie ook het antwoord op de analoge vraag van de GO-Raad (pag 3). Blijft wel staan dat we niet overal de precieze wettekst citeren.

- *Het betreft een wet die nog niet is aangenomen en dus vooralsnog niet gehandhaafd kan worden. Dit graag duidelijk vermelden.*

We gaan uit van de wetgeving zoals die hoogstwaarschijnlijk van kracht is per 1 augustus. We schrappen vanzelfsprekend de wijzigingen als 1 augustus niet wordt gehaald.

- *Staat van Wijzigingen, blz. 9, onderaan, bij Tekst Wordt:
De tekst van de WVO kent de term 'uitvoerend deel' niet. Advies: Hier gewoon de wettekst citeren van artikel 3.1. eerste en tweede lid WVO 2020. Ook zo voor BES.*

Uitvoerend deel is tussen haakjes gezet, en we citeren niet, maar parafraseren. Bij een 'one-tier' bestuursmodel is er binnen het bestuur een onderscheid tussen het 'dagelijks bestuur' en de 'interne toezichthouder(s)'. De bedoelde regelgeving geldt voor het 'dagelijks bestuur', oftewel het uitvoerend deel van het bestuur. Zie ook het eerder gegeven antwoord op de vraag bij blz. 87 van de Staat van Wijzigingen.

- *Deze wettekst bestaat al veel langer. Wat maakt dat deze nu wél wordt opgenomen in het Kader?*

Onze collega's van VO wezen erop dat het artikel nog niet vermeld stond, terwijl het wel bij de wettelijke onderbouwing hoort. Daarom is het toegevoegd.

- *Staat van Wijzigingen, blz. 11, bovenaan, bij Tekst Wordt: hier wordt een verplichting opgenomen voor scholen zonder wettelijke grondslag (wordt eronder ook gesteld). Dat is principieel onjuist, waarom wordt dat dan toch gedaan? Graag verwijderen.*

Daar hebben we inderdaad iets niet goed gedaan. Het betreft niet de nieuwe wetgeving rondom de doorstroomtoetsen, maar de veranderde wetgeving voor Kinderopvang BES die invloed heeft op de WPO BES. De wettelijke onderbouwing is inmiddels aangepast (artikel 10, zevende lid, WPO BES). Dit is ook terug te vinden in de Memorie van Toelichting. De tekstwijziging is hierop ook aangepast. Zie ook het antwoord op de vraag van de PO-Raad.

- *Staat van Wijzigingen, blz. 13, bovenaan, bij Tekst Wordt: Niet de school, maar het bevoegd gezag stelt het handelingsplan op volgens het betreffende artikel*

In de praktijk zal dit niet het bevoegd gezag, maar de school zijn. Nb. Dit doen we bij meerdere wettelijke artikelen in het kader zo, d.w.z. middels een parafrase die beter aansluit bij de praktijk.

- *In het kader van de gebruiksvriendelijkheid van het document verdient het aanbeveling om de inhoud van het betreffende artikel weer te geven bij Wettelijke vereisten en niet alleen het artikelnummer.*

We vermelden altijd (een parafrase van) de inhoud. Mocht het ergens ontbreken dan horen we dat graag en vullen we dat zo snel mogelijk aan.

MBO Raad

- *Vraag over een aanvulling op p. 21 van de Staat van Wijzigingen aangaande de VOG (in het Onderzoekskader op p.28). Hier staat geel*

gemarkeerd: "Het bestuur zorgt voor benoembaar, bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)." Nu kent het mbo geen bevoegdheidsstelsel en wij zien daarom ook niet wat de wettelijke grond is om de term "bevoegd" in het onderzoekskader op te nemen. Het liefst zien wij dat het woord "bevoegd" wordt geschrapt. Wellicht kunnen jullie hier nader op ingaan tijdens het vragenuurtje?

Er is inderdaad geen sprake van een bevoegdheidsstelsel. In de SvW staat nu (nieuwe tekst): "Het bestuur zorgt voor benoembaar/bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)."

De MBO Raad vraagt nog waarom er niet voor is gekozen om de term 'bevoegd' helemaal te schrappen. De inspectie geeft aan dat ze de tekst zo dicht mogelijk bij de teksten van de andere sectoren willen houden.

Siméa

- *Tijdens de inspectieonderzoeken hebben de scholen een herstelopdracht gekregen op OR1 die niet in het onderzoekskader staat. De inspecteur verwijst dan naar Onderwijsresultaten in het (voortgezet) speciaal onderwijs | Inspectie van het onderwijs en dan de begrippen:*
 - **Nederlandse taal:** *de school brengt de resultaten in beeld voor alle taaldomeinen die relevant zijn voor de doelgroep en middelt de resultaten van de verschillende domeinen.*
 - **Rekenen-wiskunde:** *de school brengt de resultaten in beeld voor alle rekendomeinen die relevant zijn voor de doelgroep en middelt de resultaten van de verschillende domeinen.**Het zou helpend zijn als dat wat beoordeeld wordt in het onderzoekskader staat en niet nog op losse pagina's. Onze suggestie en wens is dan ook om alles waar de inspectie haar oordeel op velt in het onderzoekskader op te nemen.*

Wij nemen deze suggestie mee in de ontwikkeling van het Onderzoekskader 2027.

VO-raad

- *Vraag over de volgende paragraaf:*
7.5.2 Escaleren
De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift en heeft aan de inspectie mandaat verleend om dit besluit te nemen tot een maximumpercentage. Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft

gekrege om de tekortkoming te herstellen. Een escalatietraject is bij elke toezichtsituatie anders. De volgorde van interventie en escalatiestappen wordt per situatie bepaald.

Wij vragen ons of waarom en op basis waarvan de minister dit - in onze optiek ingrijpende besluit - gemandateerd heeft aan de inspectie en wat dit maximumpercentage behelst.

De mandatering staat al langere tijd in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT). Het bedoelde maximumpercentage is 15%; de mandatering staat nader uitgewerkt in de Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022: [wetten.nl - Regeling - Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022 - BWBR0047690](https://www.wetten.nl - Regeling - Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022 - BWBR0047690)

De VO-raad vraagt nog: *Staat het maximumpercentage van 15% in de beleidsregel of de WOT?* De inspectie geeft aan dat het inderdaad in de WOT staat. VO-raad concludeert: eigenlijk expliciteren jullie hier wat al een aantal jaren in de wet verankerd staat? Ja, aldus de inspectie.

3. Rondvraag en sluiting

Uiterlijk maandagochtend volgt het verslag met de beantwoording van de vooraf en tijdens deze vergadering gestelde vragen.

NRTO stelt nog een vraag over het kader MBO en de wijzigingen aangaande VABA. Er staat: 'per leerweg moet één studieduur vast worden gesteld.'. Dit kan je op meerdere manieren interpreteren. Dit lijkt niet zo duidelijk voor opleidingen. De inspectie neemt deze vraag mee in het Ringenoverleg op 20 mei.

Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van , nr. 64401691, houdende wijziging van de Beleidsregel advieskader nieuwe scholen 2023

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

Gelet op artikel 75, elfde lid, van de Wet op het primair onderwijs, artikel 4.5, negende lid, van de Wet voortgezet onderwijs 2020 en artikel 75, tiende lid, van de Wet primair onderwijs BES;

Gezien de voordracht van de Inspecteur-generaal van het onderwijs van 3 juni 2026, nr. 63795110;

Besluiten:

Artikel I

De bijlage bij de Beleidsregel advieskader nieuwe scholen 2023 wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder het opschrift wordt de zinsnede 'Versie per 1 augustus 2025' vervangen door 'Versie per 1 augustus 2026'.

B

Hoofdstuk 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de derde alinea wordt '2024' vervangen door '2026'.
2. In paragraaf 1.4 wordt in de eerste zin '2025' vervangen door '2026'.

C

Hoofdstuk 3 wordt als volgt gewijzigd: 1.

Paragraaf 3.2 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In de tabel D1.Aanbod onder het kopje Voortgezet onderwijs wordt '2.16, 2.17' vervangen door '2.15, 2.19'.
 - b. In de tabel D4.Extra ondersteuning wordt onder het kopje Voortgezet onderwijs na de eerste zin, een zin ingevoegd, luidende:
In geval van praktijkonderwijs maakt de aanvraag duidelijk dat de school dit biedt aan álle leerlingen.'
 - c. In tabel D6.Bestuur en intern toezicht wordt onder het kopje Basisonderwijs in de derde zin 'de wettelijke voorschriften' vervangen door 'deze wettelijke eisen'.
 - d. In tabel D6.Bestuur en intern toezicht wordt onder het kopje Voortgezet onderwijs in de derde zin 'de wettelijke voorschriften' vervangen door 'deze wettelijke eisen'.
2. Paragraaf 3.3 wordt als volgt gewijzigd:
- a. In de tabel OE1.Kwaliteitszorg vervalt de voetnoot na het opschrift.
 - b. In de tabel OE7.Vrijwillige ouderbijdrage wordt onder het kopje Basisonderwijs en voortgezet onderwijs 'art. 16, eerste lid onder e, WPO; art. 2.92, tweede lid, sub f, WVO 2020' vervangen door 'art. 41a WPO; art. 8.32 WVO 2020'.

D

In paragraaf 5.3 wordt in de laatste zin 'elfde lid' vervangen door 'tiende lid'.

E

Hoofdstuk 6 wordt als volgt gewijzigd: 1.

Paragraaf 6.1 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In de tabel D1.Aanbod, onder het kopje Basisonderwijs, wordt 'art. 11, eerste, tweede en vierde lid, WPO BES voor Bonaire en art. 12, eerste, tweede en vierde lid, WPO BES voor Saba en Sint Eustatius' vervangen door 'art. 11 WPO BES voor Bonaire en art. 12 WPO BES voor Saba en Sint Eustatius'.
- b. In de tabel D1.Aanbod, onder het kopje Voortgezet onderwijs, wordt '2.16, 2.17' vervangen door '2.15, 2.19'.
- c. In de tabel D1.Aanbod, onder het kopje Voortgezet onderwijs, vervalt '2.29'.
- d. In de tabel D3.Zicht op ontwikkeling en begeleiding, onder het kopje Basisonderwijs, wordt 'art. 10, vierde lid, WPO BES' vervangen door 'art. 51a WPO BES'.
- e. In de tabel D4.Onderwijstijd, onder het kopje Basisonderwijs, wordt 'zesde lid' vervangen door 'vijfde lid'.

2. Paragraaf 6.2 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In tabel OE3.Personeelsbeleid: bekwaamheid, onder het kopje Basisonderwijs, wordt '(conform art. 36 van de WPO BES)' vervangen door '(art. 36 van de WPO BES)'.
- b. In tabel OE4.Veiligheid, onder het kopje Basisonderwijs, wordt 'art. 15, tweede lid, WPO BES' vervangen door 'art. 6a WPO BES'.
- c. In de tabel OE7.Vrijwillige ouderbijdrage, onder het kopje Basisonderwijs en voortgezet onderwijs, wordt 'art.16, eerste lid onder e, WPO; art. 2.92, tweede lid, sub f, WVO 2020' vervangen door 'art. 47a WPO BES; art. 8.32 WVO 2020'.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 2026. Indien de Staatscourant waarin dit besluit wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 31 juli 2026, treedt het in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst, en werkt het terug tot en met 1 augustus 2026.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Judith Zs.C.M. Tielen

Toelichting

De Inspectie van het Onderwijs bekijkt jaarlijks welke van haar onderzoekskaders voor het toezicht geactualiseerd moeten worden. De belangrijkste aanleiding voor actualisering is in het algemeen nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving.

De aanpassingen in het Advieskader (Meer Ruimte voor) Nieuwe Scholen, versie per 1 augustus 2026, zijn beperkt: een enkele verwijzing naar foutieve wetsartikelen is aangepast dan wel verwijderd. Er is geen sprake van inhoudelijke wijzigingen.

Inwerkingtreding (artikel II)

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 2026. De inwerkingtredingsbepaling voorziet in terugwerkende kracht tot en met 1 augustus 2026, voor zover de Staatscourant waarin dit besluit wordt gepubliceerd, na 31 juli 2026 verschijnt. Dit is noodzakelijk, omdat de werkwijze van de inspectie gekoppeld is aan het schooljaar, dat is gelegen in de periode van 1 augustus tot en met 31 juli.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Judith Zs.C.M. Tielen

Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van nr. 64400312, houdende wijziging van het Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis en Voortgezet Onderwijs en Media van 24 juni 2021, nr. 28318215 tot intrekking van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2017 onder vaststelling van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2021 (actualisering onderzoekskaders onderwijsinspectie 2026)

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

Gelet op artikel 13, eerste lid, van de Wet op het onderwijstoezicht;

Gezien de voordracht van de Inspecteur-generaal van het onderwijs van 3 juni 2026, nr. 63795110;

Besluiten:

Artikel I

Bijlage 1 bij het Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 24 juni 2021, nr. 28318215, tot intrekking van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2017 onder vaststelling van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2021 (Stcrt. 2021, 34766) wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder het opschrift van de bijlage wordt de zinsnede 'Versie per 1 augustus 2025' vervangen door 'Versie per 1 augustus 2026'.

B

Onder 'Inhoud' onder het opschrift van de bijlage wordt een zin ingevoegd, luidende: Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

C

Na de Inhoudsopgave en voor de Samenvatting wordt een nieuwe tekst ingevoegd, luidende:

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

Voor u ligt het Onderzoekskader 2021 van de Inspectie van het Onderwijs, in de versie per 1 augustus 2026. Ieder jaar actualiseren we de onderzoekskaders, onder meer om ze te laten aansluiten bij gewijzigde wet- en regelgeving. Om de paar jaar herzien we de kaders geheel; de volgende herziening staat gepland voor 1 augustus 2027.

De veranderingen in het toezicht zijn dit jaar omvangrijker dan gebruikelijk bij een actualisatie. Vanwege voortdurende veranderingen in het onderwijs, de verwachtingen vanuit de samenleving en de wetgeving, passen we ook het toezicht verder aan. Denk daarbij aan de wensen over de balans in het toezicht op besturen en scholen/opleidingen en nieuwe wetgeving. We brengen u in

dit woord vooraf op de hoogte van de uitwerkingen die in het toezicht zijn gedaan. Dit zijn tevens voorlopers op de grotere herziening van het onderzoekskader per 1 augustus 2027.

In de uitvoering van ons toezicht op bestuursniveau leggen we een sterker accent op risico's. Bij besturen waar we de grootste risico's zien, voeren we een volledig onderzoek uit, dat we sinds vorig jaar een bestuursonderzoek noemen in plaats van een vierjaarlijks onderzoek. Naast het bestuursonderzoek hebben we een lichtere variant aan het bestuurstoezicht in het bekostigd onderwijs toegevoegd, het bestuursbezoek. Dit bestuursbezoek is minder uitgebreid en sluiten we niet af met een oordeel maar met een conclusie. Met deze nieuwe toezichtvorm versterken we de proportionaliteit van het toezicht. We sluiten beter aan bij de kwaliteitsborging en bevordering van kwaliteit die besturen zelf uitoefenen. Met deze risicogerichte aanpak creëren we ook ruimte voor frequenter toezicht op scholen en opleidingen. We streven ernaar jaarlijks bij een kwart van de besturen een bestuursbezoek of -onderzoek uit te voeren. Zo willen we elke vier jaar – dan wel deze termijn zo dicht mogelijk benaderend – een actueel beeld krijgen van alle besturen.

Voor scholen hebben we de onaangekondigde schoolbezoeken geïntroduceerd. Hiermee komen we tegemoet aan de wens om meer zicht op schoolniveau te hebben. We voeren deze bezoeken onaangekondigd uit waarbij de focus ligt op belangrijke onderdelen van het onderwijsproces, zoals de leskwaliteit en (sociale) veiligheid. De bezoeken hebben een stimulerend karakter; het accent ligt op het aangeven van zowel algemene punten als aandachtspunten. We spreken na een OSB geen eindoordel uit over de school.

Zowel bij de bestuursbezoeken als bij de onaangekondigde schoolbezoeken kunnen we bij tekortkomingen één of meer herstelopdrachten geven. Ook kunnen we besluiten alsnog een risicoonderzoek uit te voeren, als we daar aanleiding toe zien.

Met deze nieuwe toezichtvormen, die een aanvulling zijn op de in paragraaf 7.4 genoemde vormen, kunnen we breed zicht houden op de kwaliteit van besturen en scholen, zonder direct een zwaar en belastend onderzoek in te zetten. Ze passen bij situaties waarin we geen acute risico's zien en waarin scholen/opleidingen en besturen laten zien dat zij zelf zicht hebben op de onderwijskwaliteit en hier actief op sturen.

Al deze ontwikkelingen passen in de vernieuwde toezichtvisie die we in het onderzoekskader van 1 augustus 2025 introduceerden. Het toezicht is opgavegericht en richt zich integraal op alle niveaus: scholen/opleidingen, besturen en stelsel. Ook is het toezicht meer adaptief om in te kunnen spelen op vraagstukken die actueel zijn. De al langer bestaande uitgangspunten zoals proportionaliteit en maatwerk krijgen daarmee versterking.

Zo willen we het toezicht actueel en effectief laten zijn.

D

Paragraaf 1.5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste volzin van de eerste alinea wordt '2025' vervangen door '2026'.
2. In de eerste volzin van de derde alinea wordt '2024' vervangen door '2025'.
3. In de tweede volzin van de derde alinea wordt '2025' telkens vervangen door '2026'.
4. In voetnoot 8 wordt '(Herstel)onderzoeken die ná 1 augustus 2026 starten' 'vierjaarlijks onderzoek 4JO' vervangen door 'Bestuursonderzoek'.
5. In de vierde alinea wordt 'Vóór 1 januari 2025 evalueren we de werking en de effecten van het onderzoekskader' vervangen door 'Wij voorzien een nieuw onderzoekskader in 2027.'.
6. In de vierde alinea vervalt 'In beginsel is de geldigheidsduur van het Onderzoekskader 2021 vier jaar.'

E

In paragraaf 4.1 wordt aan de laatste alinea een zin toegevoegd, luidende:

In paragraaf 4.4 geven wij een toelichting op de overige wettelijke vereisten.

F

Paragraaf 5.3, onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP), wordt als volgt gewijzigd:

1. Blok OP0.Basisvaardigheden wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Onder het kopje Basiskwaliteit wordt aan de eerste alinea 'De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.' toegevoegd en vervalt de laatste volzin van de tweede alinea.
 - b. Onder het kopje Wettelijke vereisten wordt in de vierde bullet 'eerste lid, negende lid en elfde lid' vervangen door 'eerste, vierde, twaalfde en veertiende lid' en wordt 'Het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen-wiskunde voldoet aan de kerndoelen en de referentieniveaus en is – waar mogelijk – in samenhang ingericht' vervangen door 'Het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen-wiskunde is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen en voldoet aan de referentieniveaus.'
2. In blok OP1.Aanbod, onder het kopje Wettelijke vereisten, vierde bullet, wordt 'Het onderwijsaanbod voldoet aan de kerndoelen en is - waar mogelijk - in samenhang ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen.'

G

Hoofdstuk 7 wordt als volgt gewijzigd:

1. In Paragraaf 7.1 wordt na 'In paragraaf 7.4 staat welke activiteiten we hiervoor ondernemen', een voetnoot ingevoegd, luidende:
Zie het Woord vooraf voor de actuele toezichtsontwikkelingen.
2. Aan Paragraaf 7.4 wordt een alinea toegevoegd, luidende:
De hier beschreven toezichtsactiviteiten zijn aangevuld met twee nieuwe toezichtsactiviteiten. Zie hiervoor het Woord vooraf.
3. In paragraaf 7.5.2 wordt 'De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift. Dat kan alleen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' vervangen door 'De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift en heeft aan de inspectie mandaat verleend om dit besluit te nemen tot een maximumpercentage. Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' en wordt de hyperlink in de voetnoot na 'Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' gewijzigd naar [Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022.](#)

H

In bijlage 1, onderdeel BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA), blok BKA3.Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Wettelijke vereisten, dertiende bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.

I

Bijlage 2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok BKA2.Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Basiskwaliteit, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - b. In blok BKA2.Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, twaalfde bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.

- c. In blok BKA3.Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Wettelijke vereisten, twaalfde bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
- 2. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok OP0.Basisvaardigheden, kopje Basiskwaliteit, wordt na de eerste zin 'De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.' ingevoegd en vervalt de laatste zin van de tweede alinea.
 - b. In blok OP0.Basisvaardigheden, kopje Wettelijke vereisten, vijfde bullet, wordt 'eerste lid, negende lid en elfde lid' vervangen door 'eerste, vierde, twaalfde en veertiende lid' en wordt 'Het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen-wiskunde voldoet aan de kerndoelen en de referentieniveaus en is – waar mogelijk – in samenhang ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen-wiskunde is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen en voldoet aan de referentieniveaus.'
 - c. In blok OP1.Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, vijfde bullet, wordt 'Het onderwijsaanbod voldoet aan de kerndoelen en is - waar mogelijk - in samenhang ingericht' vervangen door 'Het onderwijs is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen.'

J

Bijlage 3 wordt als volgt gewijzigd:

- 1. Het onderdeel BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok BKA2.Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Basiskwaliteit, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - b. In blok BKA2.Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, twaalfde bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - c. In blok BKA3.Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Wettelijke vereisten, twaalfde bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
- 2. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok OP0.Basisvaardigheden, kopje Basiskwaliteit, wordt na de eerste zin 'De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.' ingevoegd en vervalt de laatste zin van de tweede alinea.
 - b. In blok OP0.Basisvaardigheden, kopje Wettelijke vereisten, vierde bullet, wordt 'eerste lid, negende lid en elfde lid' vervangen door 'eerste, vierde, twaalfde en veertiende lid' en wordt 'Het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen-wiskunde voldoet aan de kerndoelen en de referentieniveaus en is – waar mogelijk – in samenhang ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen-wiskunde is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen en voldoet aan de referentieniveaus.'
 - c. In blok OP1.Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, vierde bullet, wordt 'Het onderwijsaanbod voldoet aan de kerndoelen en is - waar mogelijk - in samenhang ingericht' vervangen door 'Het onderwijs is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen.'

K

In bijlage 4 wordt het onderdeel BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) als volgt gewijzigd:

- 1. In blok BKA2.Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Basiskwaliteit, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
- 2. In blok BKA2.Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, elfde bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
- 3. In blok BKA3.Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Wettelijke vereisten, twaalfde bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.

L

Bijlage 6 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok BKA1. Visie, ambities en doelen, kopje Wettelijke vereisten, wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 23, eerste lid, WPO BES: Er moet sprake zijn van een functionele of organieke scheiding tussen (het uitvoerend deel van) het bestuur en intern toezicht.
 - b. Blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. Onder het kopje Basiskwaliteit, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - ii. Onder het kopje Wettelijke vereisten, twaalfde bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - c. Blok BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. Onder het kopje Basiskwaliteit, wordt aan de laatste alinea een zin toegevoegd luidende:

Het bevoegd gezag is verplicht deel te nemen aan het eilandelijk overleg over een doorlopende ontwikkel- en leerlijn van kinderopvang naar basisonderwijs en werkt mee aan het maken en naleven van afspraken.
 - ii. Onder het kopje Wettelijke vereisten, vierde bullet, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - iii. Onder het kopje wettelijke vereisten wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 65a WPO BES: Het bevoegd gezag neemt deel aan het overleg over de organisatie van een doorlopende ontwikkel- en leerlijn.
2. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Blok OP1. Aanbod, kopje Basiskwaliteit, wordt als volgt gewijzigd:

Na 'Het aanbod is doelgericht, samenhangend en herkenbaar.' wordt een zin ingevoegd, luidende:

De school voorziet in groep 1 en 2 een aanbod voor vroegschoolse educatie als vervolg op de voorschoolse educatie.
 - b. In blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, vijfde bullet, wordt 'Het onderwijsaanbod voldoet aan de kerndoelen en is - waar mogelijk - in samenhang ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen.'
 - c. Blok OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding, kopje Basiskwaliteit, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. Voor de eerste alinea wordt een alinea ingevoegd, luidende:

De schoolleiding werkt mee aan een overgangsgesprek over kinderen die van de dagopvang instromen op de basisschool. Dit gesprek wordt gevoerd door de beroepskracht van de kinderopvang en de leerkracht van de basisschool. Het ontwikkelingsproces van de leerling staat hierin centraal (taalvaardigheden, rekenvaardigheden, motorische vaardigheden en sociaal-emotionele vaardigheden). Ouders krijgen de mogelijkheid bij het gesprek met de basisschool aanwezig te zijn.
 - ii. In de tweede alinea (nieuw) wordt de zin 'Voor het verzamelen en vastleggen van (toets)informatie gebruikt de school een leerling- en onderwijsvolgsysteem.' vervangen door 'Voor het verzamelen en vastleggen van (toets)informatie gebruikt de school een leerling- en onderwijsvolgsysteem, waaruit de vorderingen in kennis en vaardigheden blijken op het niveau van de leerling, de groep en de school. Op Bonaire gebruiken de scholen toetsen, voor in elk geval Papiaments, Nederlandse

taal en rekenen- wiskunde. Op Sint Eustatius en Saba gebruiken de scholen toetsen voor in elk geval de Engelse taal, de Nederlandse taal en rekenen-wiskunde. De toetsen zijn erkend door het College voor toetsen en examens, behoudens voor de eerste twee schooljaren.'

- iii. In de derde alinea (nieuw) wordt na 'De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen,' 'De school stelt voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte, ondersteund door het Expertisecentrum

Onderwijszorg, voor elk schooljaar een handelingsplan op. Dit gebeurt in overeenstemming met de ouders en nadat de leerling zijn mening hierover heeft kunnen geven. Ten minste één keer per jaar evalueert de school dit handelingsplan met de ouders en de leerling.' ingevoegd. iv. In de derde

alinea (nieuw) wordt de zin 'De school besteedt op structurele en herkenbare wijze aandacht aan het bestrijden van (taal)achterstanden,' vervangen door 'De school besteedt op structurele en herkenbare wijze aandacht aan het bestrijden van

(taal)achterstanden, ook door middel van vroegschoolse educatie.'

- d. Blok OP2.Zicht op ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:

- i. De derde tot en met zesde bullet vervallen. ii. Er worden vijf bullets toegevoegd, luidende:

- Artikel 10, vierde lid, WPO BES: De school biedt individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.
- Artikel 10, zevende lid, WPO BES: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden, in het bijzonder van taalachterstanden, waarin ook door middel van vroegschoolse educatie wordt voorzien.
- Artikel 15, tweede lid, WPO BES: De beschrijving van het onderwijskundig beleid omvat in elk geval de inhoud van het onderwijs, de eigen opdrachten voor het onderwijs, het pedagogisch-didactisch klimaat, de veiligheid en het programma voor vroegschoolse educatie.
- Artikel 51a WPO BES: Het bevoegd gezag gebruikt een leerling- en onderwijsvolgsysteem waaruit de vorderingen in de kennis en vaardigheden blijken op het niveau van de leerling, de groep en de school.
- Artikel 65b WPO BES: Het bevoegd gezag werkt mee aan het organiseren van een overgangsgesprek als bedoeld in artikel 2.15 van de Wet kinderopvang BES.

- e. Blok OP6.Afsluiting, kopje Basiskwaliteit, wordt als volgt gewijzigd:

- i. Na de eerste alinea wordt een nieuwe alinea ingevoegd, luidende:
De scholen op Bonaire nemen de door het College voor toetsen en examens erkende doorstroomtoets af voor Papiaments, Nederlandse taal en rekenen-wiskunde. De doorstroomtoets is een objectief, tweede gegeven voor het vaststellen van het niveau van de leerling voor het volgen van aansluitend voortgezet onderwijs. Voorafgaand aan de doorstroomtoets stellen de scholen per leerling een schooladvies op en deelt dit mee aan de ouders. Indien uit de uitslag van de doorstroomtoets blijkt dat een leerling over meer kennis en vaardigheden beschikt dan waarop het schooladvies berust, stelt de school het advies bij overeenkomstig de uitslag van de doorstroomtoets. De school kan hiervan afwijken wanneer dat in het belang van de leerling is.
- ii. De zin 'Als scholen de eindtoets afnemen, dan betrekken zij de uitslag bij het advies,' vervalt.

- f. In Blok OP6.Afsluiting, kopje Wettelijke vereisten, worden drie bullets toegevoegd, luidende:
- Artikel 51b WPO BES: In het openbaar lichaam Bonaire neemt het bevoegd gezag bij een leerling in het laatste leerjaar van het basisonderwijs een door het College voor toetsen en examens erkende doorstroomtoets af.
 - Artikel 51c WPO BES: In het openbaar lichaam Bonaire neemt het bevoegd gezag, binnen drie weken na het reguliere moment van afname de doorstroomtoets alsnog af, tenzij dit voor de leerling om medische redenen onmogelijk is.
 - Artikel 51d WPO BES: Het bevoegd gezag stelt een schooladvies voor de leerling op. Het schooladvies moet worden bijgesteld als het toetsadvies hoger is.
3. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG en AMBITIE (SKA), blok SKA1.Zicht op ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
- a. De eerste en de vierde bullet vervallen.
- b. Er worden twee bullets toegevoegd, luidende:
- Artikel 10, zevende lid, WPO BES: Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden, in het bijzonder van taalachterstanden, waarin ook door middel van vroegschoolse educatie wordt voorzien.
 - Artikel 15, tweede lid, WPO BES: De beschrijving van het onderwijskundig beleid omvat in elk geval de inhoud van het onderwijs, de eigen opdrachten voor het onderwijs, het pedagogisch-didactisch klimaat, de veiligheid en het programma voor vroegschoolse educatie.

Artikel II

Bijlage 2 bij het Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 24 juni 2021, nr. 28318215, tot intrekking van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2017 onder vaststelling van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2021 (Stcrt. 2021, 34766) wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder het opschrift van de bijlage wordt de zinsnede 'Versie per 1 augustus 2025' vervangen door 'Versie per 1 augustus 2026'.

B

Onder 'Inhoud' onder het opschrift van de bijlage wordt een zin ingevoegd, luidende: Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

C

Na de inhoudsopgave wordt een tekst ingevoegd, luidende:

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

Voor u ligt het Onderzoekskader 2021 van de Inspectie van het Onderwijs, in de versie per 1 augustus 2026. Ieder jaar actualiseren we de onderzoekskaders, onder meer om ze te laten aansluiten bij gewijzigde wet- en regelgeving. Om de paar jaar herzien we de kaders geheel; de volgende herziening staat gepland voor 1 augustus 2027.

De veranderingen in het toezicht zijn dit jaar omvangrijker dan gebruikelijk bij een actualisatie. Vanwege voortdurende veranderingen in het onderwijs, de verwachtingen vanuit de samenleving en de wetgeving, passen we ook het toezicht verder aan. Denk daarbij aan de wensen over de balans in het toezicht op besturen en scholen/opleidingen en nieuwe wetgeving. We brengen u in dit woord vooraf op de hoogte van de uitwerkingen die in het toezicht zijn gedaan. Dit zijn tevens voorlopers op de grotere herziening van het onderzoekskader per 1 augustus 2027.

In de uitvoering van ons toezicht op bestuursniveau leggen we een sterker accent op risico's. Bij besturen waar we de grootste risico's zien, voeren we een volledig onderzoek uit, dat we sinds vorig jaar een bestuursonderzoek noemen in plaats van een vierjaarlijks onderzoek. Naast het bestuursonderzoek hebben we een lichtere variant aan het bestuurtoezicht in het bekostigd onderwijs toegevoegd, het bestuursbezoek. Dit bestuursbezoek is minder uitgebreid en sluiten we niet af met een oordeel maar met een conclusie. Met deze nieuwe toezichtvorm versterken we de proportionaliteit van het toezicht. We sluiten beter aan bij de kwaliteitsborging en bevordering van kwaliteit die besturen zelf uitoefenen. Met deze risicogerichte aanpak creëren we ook ruimte voor frequenter toezicht op scholen en opleidingen. We streven ernaar jaarlijks bij een kwart van de besturen een bestuursbezoek of -onderzoek uit te voeren. Zo willen we elke vier jaar – dan wel deze termijn zo dicht mogelijk benaderend – een actueel beeld krijgen van alle besturen.

Voor scholen hebben we de onaangekondigde schoolbezoeken geïntroduceerd. Hiermee komen we tegemoet aan de wens om meer zicht op schoolniveau te hebben. We voeren deze bezoeken onaangekondigd uit waarbij de focus ligt op belangrijke onderdelen van het onderwijsproces, zoals de leskwaliteit en (sociale) veiligheid. De bezoeken hebben een stimulerend karakter; het accent ligt op het aangeven van zowel algemene punten als aandachtspunten. We spreken na een OSB geen eindoordeel uit over de school.

Zowel bij de bestuursbezoeken als bij de onaangekondigde schoolbezoeken kunnen we bij tekortkomingen één of meer herstelopdrachten geven. Ook kunnen we besluiten alsnog een risicoonderzoek uit te voeren, als we daar aanleiding toe zien.

Met deze nieuwe toezichtvormen, die een aanvulling zijn op de in paragraaf 7.4 genoemde vormen, kunnen we breed zicht houden op de kwaliteit van besturen en scholen, zonder direct een zwaar en belastend onderzoek in te zetten. Ze passen bij situaties waarin we geen acute risico's zien en waarin scholen/opleidingen en besturen laten zien dat zij zelf zicht hebben op de onderwijskwaliteit en hier actief op sturen.

Al deze ontwikkelingen passen in de vernieuwde toezichtvisie die we in het onderzoekskader van 1 augustus 2025 introduceerden. Het toezicht is opgavegericht en richt zich integraal op alle niveaus: scholen/opleidingen, besturen en stelsel. Ook is het toezicht meer adaptief om in te kunnen spelen op vraagstukken die actueel zijn. De al langer bestaande uitgangspunten zoals proportionaliteit en maatwerk krijgen daarmee versterking.

Zo willen we het toezicht actueel en effectief laten zijn.

D

Paragraaf 1.5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste volzin van de eerste alinea wordt '2025' vervangen door '2026'.
2. In de eerste volzin van de derde alinea wordt '2024' vervangen door '2025'.
3. In de tweede volzin van de derde alinea wordt '2025' telkens vervangen door '2026'.
4. In de tweede volzin van de derde alinea wordt in de voetnoot na '(Herstel)onderzoeken die ná 1 augustus 2026 starten' 'vierjaarlijks onderzoek 4JO' vervangen door 'Bestuursonderzoek'.
5. In de vierde alinea wordt 'Vóór 1 januari 2025 evalueren we de werking en de effecten van het onderzoekskader.' vervangen door 'Wij voorzien een nieuw onderzoekskader in 2027.'.

6. In de vierde alinea vervalt 'In beginsel is de geldigheidsduur van het Onderzoekskader 2021 vier jaar.'

E

In paragraaf 4.1 wordt aan de laatste alinea een zin toegevoegd, luidende:

In paragraaf 4.4 geven wij een toelichting op de overige wettelijke vereisten.

F

Paragraaf 5.3, onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:

1. Blok OP0. Basisvaardigheden wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Onder het kopje Basiskwaliteit wordt aan de eerste alinea 'De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.' toegevoegd en vervalt de laatste volzin van de tweede alinea.
 - b. Onder het kopje Wettelijke vereisten wordt in de vijfde bullet 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
2. In blok OP1. Aanbod, onder het kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vierde bullet 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
3. In blok OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vijftiende bullet 'in welke onderwijssoort in het voortgezet onderwijs naar verwachting de leerling het examen zal halen' vervangen door 'het vervolgonderwijs dat wordt verwacht'.

G

In paragraaf 6.5 vervalt in de eerste kolom, tweede rij, van de tabel '(onderwijskwaliteit)'.

H

Hoofdstuk 7. Werkwijze toezicht wordt als volgt gewijzigd:

1. In paragraaf 7.1 wordt na 'In paragraaf 7.4 staat welke activiteiten we hiervoor ondernemen', een voetnoot ingevoegd, luidende:
Zie het woord vooraf voor de actuele toezichtsontwikkelingen.
2. Aan paragraaf 7.4 wordt een alinea toegevoegd, luidende:
De hier beschreven toezichtsactiviteiten zijn aangevuld met twee nieuwe toezichtsactiviteiten. Zie hiervoor het woord vooraf.
3. In paragraaf 7.5.2 wordt 'De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift. Dat kan alleen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' vervangen door 'De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift en heeft aan de inspectie mandaat verleend om dit besluit te nemen tot een maximumpercentage. Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' en wordt de hyperlink in de voetnoot na 'Dit besluit kan alleen worden genomen

nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' Vervangen door 'Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022.'

I

Paragraaf 9.6.2, *Tabel 1: Uitgezonderde wettelijke bepalingen (uit de WEB) per standaard voor niet-bekostigd vavo*, wordt als volgt gewijzigd:

1. Bij OP1 Aanbod wordt 'Artikel 1.3.5, sub c, WEB' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB'.
2. Bij OP2 Ontwikkeling en begeleiding wordt 'Artikel 1.3.5, sub a en c' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub a, c en d'.
3. Bij VS1 Veiligheid wordt 'onderdeel k' vervangen door 'onderdeel i'.

J

Bijlage 2 Waarderingskader praktijkonderwijs wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Basiskwaliteit, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - b. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vijftiende bullet 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - c. In blok BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog, onder het kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tiende bullet 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
2. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Basiskwaliteit, wordt aan het einde van de eerste alinea een zin toegevoegd, luidende:
 - b. De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.
 - c. In blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Basiskwaliteit, vervalt de laatste zin van de tweede alinea.
 - d. In blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vijfde bullet 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
 - e. In blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten wordt in de vierde bullet 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
 - f. Aan blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikelen 2.31 en 2.31a WVO 2020: De school biedt loopbaanbegeleiding aan gedurende de inschrijving op de school en tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het praktijkonderwijs.
 - g. In blok OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de derde bullet 'in welke onderwijssoort in het voortgezet onderwijs naar verwachting de leerling het examen zal halen' vervangen door 'het vervolgonderwijs dat wordt verwacht'.
3. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED, STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA) wordt als volgt gewijzigd:

- a. In blok SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Basiskwaliteit, wordt na 'Voor een goede overdracht en om zicht te houden op het vervolgsucces van haar leerlingen, onderhoudt de school contact met de scholen/instellingen waar deze naartoe uitstromen.' een zin ingevoegd, luidende:
De school adviseert op verzoek van de leerling of zijn ouders tot twee jaar nadat de leerling de school heeft verlaten, over de overstap naar arbeidsmarkt, vervolgonderwijs of dagbesteding.
- b. Aan blok SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog, onder kopje Wettelijke vereisten, wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 2.31a WVO 2020: De school biedt loopbaanbegeleiding aan tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het praktijkonderwijs.

K

Bijlage 3 Waarderingskader eerste opvang anderstaligen wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG en AMBITIE (BKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Basiskwaliteit, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - b. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de veertiende bullet 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - c. In blok BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tiende bullet 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
2. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Basiskwaliteit, wordt na de eerste volzin de zin 'De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk' ingevoegd en wordt de laatste zin van de tweede alinea verwijderd.
 - b. In blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vijfde bullet 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
 - c. In blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten wordt in de derde bullet 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'

L

Bijlage 4 Waarderingskader internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs (igvo) wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG en AMBITIE (BKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Basiskwaliteit, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - b. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vijftiende bullet 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - c. In blok BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tiende bullet 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.

2. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP), Blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vierde bullet 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'

M

Bijlage 5 Waarderingskader vavo en particuliere zelfstandige exameninstellingen (B2) wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Basiskwaliteit, wordt aan het slot van de eerste alinea 'De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk' toegevoegd en wordt de laatste zin van de tweede alinea verwijderd.
 - b. In blok OP0. Basiskwaliteit, kopje Wettelijke vereisten wordt in de derde bullet 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
 - c. Blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de vierde bullet wordt 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
 - ii. In de achtste bullet wordt 'Artikel 1.3.5, sub c' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub c en d' en wordt 'te kunnen informeren en loopbaanoriëntatie en -begeleiding te kunnen bieden' vervangen door 'te kunnen informeren en loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) -begeleiding te kunnen bieden'. iii. In de achtste bullet wordt na 'begeleiding' een voetnoot ingevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB. iv. De elfde, twaalfde, veertiende en vijftiende bullet vervallen.
 - d. Aan blok OP2. Ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) begeleiding¹.
2. In het onderdeel VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS), blok VS1. Veiligheid, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tiende bullet 'sub k' vervangen door 'sub i' en wordt 'deelnemersraad' vervangen door 'studentenraad'.
3. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED, STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok SKA1. Visie, ambities en doelen, kopje Wettelijke vereisten, vervalt de vierde bullet.

¹ Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.

- b. In blok SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, vervalt de achtste bullet.

N

Bijlage 6 Waarderingskader doorlopende leerroutes vmbo-mbo wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES wordt als volgt gewijzigd:

a. Na de titel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt een voetnoot ingevoegd, luidende:

Het bestuur kan ervoor kiezen de artikelen (7.2.7, derde tot en met achtste lid en) 9.1.10 en 9.1.11 WEB, 2.107h en 2.107i WVO 2020 toe te passen zoals deze (leden en) artikelen luiden vóór inwerkingtreding van de Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (Wet vaba):

- voor het studiejaar 2026-2027 bij inwerkingtreding van de Wet vaba per 1 augustus 2026, maar bekendmaking daarvan na 1 februari 2026 (artikel 12.4c.2, eerste lid, WEB, artikel 12.48, eerste lid, WVO 2020)
- voor een groep leerlingen en een groep studenten die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van de Wet vaba met de leerroute is gestart (artikel 12.4c.2, tweede lid WEB, artikel 12.48, tweede lid, WVO 2020)

b. Blok OP0. Basiskwaliteit, kopje Wettelijke vereisten wordt als volgt gewijzigd:

- i. In de vijfde bullet wordt 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
- ii. In de elfde en twaalfde bullet wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
- iii. In de dertiende bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming' vervangen door 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.'

c. Blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten wordt als volgt gewijzigd:

- i. In de tweede bullet wordt 'Artikel 1.3.5, onder c, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding.' vervangen door 'Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) -begeleiding.'
- ii. Aan het slot van de tweede bullet wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.
- iii. In de vijfde en achtste bullet wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door: 'keuzedelen'.
- iv. In de zevende bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en

- vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming. (derde leerweg uitgezonderd)' vervangen door 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.'
- v. In de elfde bullet wordt '8.5a.9' vervangen door '9.1.8'. vi. In de dertiende bullet wordt '8.5a.8' vervangen door '9.1.7'. vii. In de veertiende bullet wordt '8.5a.10' vervangen door '9.1.9'.
 - viii. In de zestiende bullet wordt '8.5a.9' vervangen door '9.1.8'.
 - ix. Er worden twee bullets toegevoegd, luidende:
 - Artikel 9.2.12 WEB: Het bestuur biedt loopbaanbegeleiding aan tijdens de opleiding en tot een jaar na diplomering aan de student of gediplomeerde van de entreeopleiding of de beroepsopleidende leerweg van de basisberoepsopleiding, met uitzondering van de gediplomeerde met een aansluitende inschrijving voor vervolgonderwijs (De loopbaanbegeleiding voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).
 - Artikel 6.1.2a WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat voldoende keuzedelen worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding en voldoet wat betreft het aanbod aan de wet.
- d. Blok OP2. Ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
- i. In de tweede bullet wordt 'Artikel 1.3.5, onder c, WEB: de instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding.' vervangen door 'Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) -begeleiding.'
 - ii. Aan het slot van de tweede bullet wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.1.12 WEB.
 - iii. Na 'Artikel 7.1.5. WEB: Het bestuur rapporteert over de vorderingen van de studenten aan hun ouders, voogden of verzorgers, dan wel aan de studenten zelf indien zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn.' wordt een witregel ingevoegd.
 - iv. Voor 'Artikel 7.2.7, eerste lid en artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en dient dit programma zodanig in te richten dat leerlingen de kwalificatie en de daarbij behorende keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen behalen.' wordt een bullet geplaatst.
 - v. In de achtste bullet (nieuw) wordt 'leerlingen' vervangen door 'studenten' en wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - vi. In de dertiende bullet (nieuw) wordt '8.5a.3' vervangen door '9.1.3' en wordt '8.5a.15' vervangen door '9.1.14'.
- e. Blok OP3. Pedagogisch-didactisch handelen, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
- i. In de vierde bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding. De student neemt deel aan het onderwijsprogramma onder verantwoordelijkheid en toezicht van het

- bestuur. Dit onderwijsprogramma bestaat uitsluitend uit begeleide onderwijsuren en beroepspraktijk.’ vervangen door ‘Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.’.
- ii. In de zevende bullet wordt ‘8a.5a.2’ vervangen door ‘9.1.2’.
 - f. Blok OP4. Onderwijstijd, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de eerste bullet wordt ‘8.5a.11’ vervangen door ‘9.1.10’.
 - ii. De tweede en vierde bullet vervallen.
 - iii. In de tweede bullet (nieuw) wordt ‘8.5a.12’ vervangen door ‘9.1.11’.
 - g. Blok OP5. Beroepspraktijkvorming, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de vierde bullet wordt ‘1.5.3’ vervangen door ‘5.2.3’.
 - ii. In de achtste bullet wordt ‘8.5a.8’ vervangen door ‘9.1.7’.
 - iii. In de negende bullet wordt ‘8a.5a.2, derde lid,’ vervangen door ‘9.1.2’.
 - h. Blok OP6. Afsluiting (van toepassing op afsluiting voortgezet onderwijs), kopje Wettelijke vereisten wordt in de zesde bullet ‘8.5a.8’ vervangen door ‘9.1.7’.
 - 4. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok VS1. Veiligheid, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tiende bullet ‘sub k’ vervangen door ‘sub i’.
 - b. In blok VS2. Schoolklimaat, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tweede bullet ‘Het onderwijsprogramma omvat uitsluitend begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur, en met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.’ vervangen door ‘Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur, en bij de begeleide onderwijsuren met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.’.
 - 5. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok OR1. Resultaten en studiesucces, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tweede bullet ‘daarbij behorende keuzedelen’ vervangen door ‘keuzedelen’.
 - b. In blok OR3. Vervolgsucces, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de eerste bullet ‘Artikel 1.3.5, sub c’ vervangen door ‘Artikel 1.3.5, sub c en d’.
 - 6. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA) wordt in blok SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, aan de elfde bullet een zin toegevoegd, luidende:
Op grond van art. 9.1.20 WEB neemt het daarin genoemde bestuur deel aan het overleg bedoeld in artikel 2.47, tiende lid, tweede volzin, WVO 2020, en stemt het ondersteuningsaanbod af op de afspraken die zijn gemaakt in dat overleg.

O

Bijlage 7 Waarderingskader voortgezet onderwijs Caribisch Nederland wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Aan blok BKA1. Visie, ambities en doelen, kopje Wettelijke vereisten, wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 3.1, eerste en tweede lid, WVO 2020: Er moet sprake zijn van een functionele of organieke scheiding tussen (het uitvoerend deel van) het bestuur en het intern toezicht.

- b. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Basiskwaliteit, wordt 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - c. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de dertiende bullet 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
 - d. In blok BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vijfde bullet 'Goed Bestuur' vervangen door 'goed bestuur'.
2. Het onderdeel ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
- a. In blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de zevende bullet 'Artikel 2.13 en artikel 2.14, eerste lid, WVO 2020 jo. Besluit kerndoelen onderbouw VO BES: Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14, eerste lid, WVO 2020 jo. bijlage 1 Uitvoeringsbesluit WVO 2020: Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
 - b. Aan blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikelen 2.31 en 2.31a WVO 2020: De school voor praktijkonderwijs biedt loopbaanbegeleiding aan gedurende de inschrijving op de school en tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het praktijkonderwijs.

Artikel III

Bijlage 3 bij het Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 24 juni 2021, nr. 28318215, tot intrekking van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2017 onder vaststelling van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2021 (Stcrt. 2021, 34766) wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder het opschrift van de bijlage wordt de zinsnede 'Versie per 1 augustus 2025' vervangen door 'Versie per 1 augustus 2026'.

B

Onder '*Inhoud*' onder het opschrift van de bijlage wordt een zin ingevoegd, luidende: Woord vooraf: verandering in het toezicht

C

Na de inhoudsopgave wordt een tekst ingevoegd, luidende:

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

Voor u ligt het Onderzoekskader 2021 van de Inspectie van het Onderwijs, in de versie per 1 augustus 2026. Ieder jaar actualiseren we de onderzoekskaders, onder meer om ze te laten aansluiten bij gewijzigde wet- en regelgeving. Om de paar jaar herzien we de kaders geheel; de volgende herziening staat gepland voor 1 augustus 2027.

De veranderingen in het toezicht zijn dit jaar omvangrijker dan gebruikelijk bij een actualisatie. Vanwege voortdurende veranderingen in het onderwijs, de verwachtingen vanuit de samenleving en de wetgeving, passen we ook het toezicht verder aan. Denk daarbij aan de wensen over de

balans in het toezicht op besturen en scholen/opleidingen en nieuwe wetgeving. We brengen u in dit woord vooraf op de hoogte van de uitwerkingen die in het toezicht zijn gedaan. Dit zijn tevens voorlopers op de grotere herziening van het onderzoekskader per 1 augustus 2027.

In de uitvoering van ons toezicht op bestuursniveau leggen we een sterker accent op risico's. Bij besturen waar we de grootste risico's zien, voeren we een volledig onderzoek uit, dat we sinds vorig jaar een bestuursonderzoek noemen in plaats van een vierjaarlijks onderzoek. Naast het bestuursonderzoek hebben we een lichtere variant aan het bestuurstoezicht in het bekostigd onderwijs toegevoegd, het bestuursbezoek. Dit bestuursbezoek is minder uitgebreid en sluiten we niet af met een oordeel maar met een conclusie. Met deze nieuwe toezichtvorm versterken we de proportionaliteit van het toezicht. We sluiten beter aan bij de kwaliteitsborging en bevordering van kwaliteit die besturen zelf uitoefenen. Met deze risicogerichte aanpak creëren we ook ruimte voor frequenter toezicht op scholen en opleidingen. We streven ernaar jaarlijks bij een kwart van de besturen een bestuursbezoek of -onderzoek uit te voeren. Zo willen we elke vier jaar – dan wel deze termijn zo dicht mogelijk benaderend – een actueel beeld krijgen van alle besturen.

Voor scholen hebben we de onaangekondigde schoolbezoeken geïntroduceerd. Hiermee komen we tegemoet aan de wens om meer zicht op schoolniveau te hebben. We voeren deze bezoeken onaangekondigd uit waarbij de focus ligt op belangrijke onderdelen van het onderwijsproces, zoals de leskwaliteit en (sociale) veiligheid. De bezoeken hebben een stimulerend karakter; het accent ligt op het aangeven van zowel algemene punten als aandachtspunten. We spreken na een OSB geen eindoordeel uit over de school.

Zowel bij de bestuursbezoeken als bij de onaangekondigde schoolbezoeken kunnen we bij tekortkomingen één of meer herstelopdrachten geven. Ook kunnen we besluiten alsnog een risicoonderzoek uit te voeren, als we daar aanleiding toe zien.

Met deze nieuwe toezichtvormen, die een aanvulling zijn op de in paragraaf 7.4 genoemde vormen, kunnen we breed zicht houden op de kwaliteit van besturen en scholen, zonder direct een zwaar en belastend onderzoek in te zetten. Ze passen bij situaties waarin we geen acute risico's zien en waarin scholen/opleidingen en besturen laten zien dat zij zelf zicht hebben op de onderwijskwaliteit en hier actief op sturen.

Al deze ontwikkelingen passen in de vernieuwde toezichtvisie die we in het onderzoekskader van 1 augustus 2025 introduceerden. Het toezicht is opgavegericht en richt zich integraal op alle niveaus: scholen/opleidingen, besturen en stelsel. Ook is het toezicht meer adaptief om in te kunnen spelen op vraagstukken die actueel zijn. De al langer bestaande uitgangspunten zoals proportionaliteit en maatwerk krijgen daarmee versterking.

Zo willen we het toezicht actueel en effectief laten zijn.

D

Paragraaf 1.5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste volzin van de eerste alinea wordt '2025' vervangen door '2026'.
2. In de eerste volzin van de derde alinea wordt '2024' vervangen door '2025'.
3. In de tweede volzin van de derde alinea wordt '2025' telkens vervangen door '2026'.
4. In de tweede volzin van de derde alinea wordt in de voetnoot na '(Herstel)onderzoeken die ná 1 augustus 2026 starten' 'vierjaarlijks onderzoek 4JO' vervangen door 'Bestuursonderzoek'.
5. In de eerste volzin van de vijfde alinea wordt 'Vóór 1 januari 2025 evalueren we de werking en de effecten van het onderzoekskader' vervangen door 'Wij voorzien een nieuw onderzoekskader in 2027'.
6. In de vijfde alinea vervalt 'In beginsel is de geldigheidsduur van het Onderzoekskader 2021 vier jaar'.

E

In paragraaf 4.1 wordt aan de laatste alinea een zin toegevoegd, luidende:

In paragraaf 4.4 geven wij een toelichting op de overige wettelijke vereisten.

F

Paragraaf 5.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Blok OPO. Basisvaardigheden wordt als volgt gewijzigd:
 - i. Onder het kopje Basiskwaliteit wordt aan de eerste alinea toegevoegd 'De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.' en vervalt de laatste volzin van de tweede alinea.
 - ii. Onder het kopje Wettelijke vereisten wordt in de derde bullet 'voldoet aan de kerndoelen en de daarvoor geldende referentieniveaus en is – waar nodig – in samenhang ingericht' vervangen door 'is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen en voldoet aan de daarvoor geldende referentieniveaus'.
 - iii. Onder het kopje Wettelijke vereisten wordt in de vierde bullet 'Artikel 13, zevende lid, WEC' vervangen door 'Artikel 13 WEC'.
 - b. Blok OP1. Aanbod wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Onder het kopje Basiskwaliteit wordt na de tweede zin een zin ingevoegd, luidende:
De school biedt loopbaanbegeleiding aan vanaf de inschrijving en tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het VSO met een arbeidsmarktgericht uitstroomprofiel.
 - b. Onder het kopje Wettelijke vereisten wordt in de derde bullet 'Het onderwijsaanbod voldoet aan de kerndoelen en is – waar nodig – in samenhang ingericht' vervangen door 'Het onderwijs is op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen'.
 - c. Onder het kopje Wettelijke vereisten wordt na de laatste bullet een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 44, WEC: De school biedt loopbaanbegeleiding aan gedurende de inschrijving op de school en tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel.
2. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA) wordt blok SKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog als volgt gewijzigd:
 - a. Onder het kopje Basiskwaliteit wordt aan de tweede alinea een zin toegevoegd, luidende:
De school adviseert op verzoek van de leerling of zijn ouders tot twee jaar nadat de leerling de school heeft verlaten, over de overstap naar arbeidsmarkt, vervolgonderwijs of dagbesteding.
 - b. Onder het kopje Wettelijke vereisten wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 44 WEC: De school biedt loopbaanbegeleiding aan gedurende de inschrijving op de school en tot twee jaar na het verlaten van de school voor leerlingen in het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel.

G

Hoofdstuk 7 Werkwijze toezicht wordt als volgt gewijzigd:

1. In paragraaf 7.1 wordt na 'In paragraaf 7.4 staat welke activiteiten we hiervoor ondernemen' een voetnoot ingevoegd, luidende:
Zie het woord vooraf voor de actuele toezichtsontwikkelingen.
2. Aan paragraaf 7.4 wordt een alinea toegevoegd, luidende:

De hier beschreven toezichtsactiviteiten zijn aangevuld met twee nieuwe toezichtsactiviteiten. Zie hiervoor het woord vooraf.

3. In paragraaf 7.5.2 wordt 'De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift. Dat kan alleen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' vervangen door 'De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift en heeft aan de inspectie mandaat verleend om dit besluit te nemen tot een maximumpercentage. Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' en wordt de hyperlink in de voetnoot na 'Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' (nieuw) vervangen door 'Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022.'.

Artikel IV

Bijlage 4 bij het Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media, van 24 juni 2021, nr. 28318215, tot intrekking van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2017 onder vaststelling van beleidsregels houdende Onderzoekskaders 2021 (Stcrt. 2021, 34766) wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder het opschrift van de bijlage wordt de zinsnede 'Versie per 1 augustus 2025' vervangen door 'Versie per 1 augustus 2026'.

B

Onder '*Inhoud*' onder het opschrift van de bijlage wordt een zin ingevoegd, luidende: Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

C

Na de inhoudsopgave wordt een tekst ingevoegd, luidende:

Woord vooraf: veranderingen in het toezicht

Voor u ligt het Onderzoekskader 2021 van de Inspectie van het Onderwijs, in de versie per 1 augustus 2026. Ieder jaar actualiseren we de onderzoekskaders, onder meer om ze te laten aansluiten bij gewijzigde wet- en regelgeving. Om de paar jaar herzien we de kaders geheel; de volgende herziening staat gepland voor 1 augustus 2027.

De veranderingen in het toezicht zijn dit jaar omvangrijker dan gebruikelijk bij een actualisatie. Vanwege voortdurende veranderingen in het onderwijs, de verwachtingen vanuit de samenleving en de wetgeving, passen we ook het toezicht verder aan. Denk daarbij aan de wensen over de balans in het toezicht op besturen en scholen/opleidingen en nieuwe wetgeving. We brengen u in dit woord vooraf op de hoogte van de uitwerkingen die in het toezicht zijn gedaan. Dit zijn tevens voorlopers op de grotere herziening van het onderzoekskader per 1 augustus 2027.

In de uitvoering van ons toezicht op bestuursniveau leggen we een sterker accent op risico's. Bij besturen waar we de grootste risico's zien, voeren we een volledig onderzoek uit, dat we sinds vorig jaar een bestuursonderzoek noemen in plaats van een vierjaarlijks onderzoek. Naast het bestuursonderzoek hebben we een lichtere variant aan het bestuurstoezicht in het bekostigd

onderwijs toegevoegd, het bestuursbezoek. Dit bestuursbezoek is minder uitgebreid en sluiten we niet af met een oordeel maar met een conclusie. Met deze nieuwe toezichtvorm versterken we de proportionaliteit van het toezicht. We sluiten beter aan bij de kwaliteitsborging en bevordering van kwaliteit die besturen zelf uitoefenen. Met deze risicogerichte aanpak creëren we ook ruimte voor frequenter toezicht op scholen en opleidingen. We streven ernaar jaarlijks bij een kwart van de besturen een bestuursbezoek of -onderzoek uit te voeren. Zo willen we elke vier jaar – dan wel deze termijn zo dicht mogelijk benaderend – een actueel beeld krijgen van alle besturen.

Voor scholen hebben we de onaangekondigde schoolbezoeken geïntroduceerd. Hiermee komen we tegemoet aan de wens om meer zicht op schoolniveau te hebben. We voeren deze bezoeken onaangekondigd uit waarbij de focus ligt op belangrijke onderdelen van het onderwijsproces, zoals de leskwaliteit en (sociale) veiligheid. De bezoeken hebben een stimulerend karakter; het accent ligt op het aangeven van zowel algemene punten als aandachtspunten. We spreken na een OSB geen eendoordeel uit over de school.

Zowel bij de bestuursbezoeken als bij de onaangekondigde schoolbezoeken kunnen we bij tekortkomingen één of meer herstelopdrachten geven. Ook kunnen we besluiten alsnog een risicoonderzoek uit te voeren, als we daar aanleiding toe zien.

Met deze nieuwe toezichtvormen, die een aanvulling zijn op de in paragraaf 7.4 genoemde vormen, kunnen we breed zicht houden op de kwaliteit van besturen en scholen, zonder direct een zwaar en belastend onderzoek in te zetten. Ze passen bij situaties waarin we geen acute risico's zien en waarin scholen/opleidingen en besturen laten zien dat zij zelf zicht hebben op de onderwijskwaliteit en hier actief op sturen.

Al deze ontwikkelingen passen in de vernieuwde toezichtvisie die we in het onderzoekskader van 1 augustus 2025 introduceerden. Het toezicht is opgavegericht en richt zich integraal op alle niveaus: scholen/opleidingen, besturen en stelsel. Ook is het toezicht meer adaptief om in te kunnen spelen op vraagstukken die actueel zijn. De al langer bestaande uitgangspunten zoals proportionaliteit en maatwerk krijgen daarmee versterking.

Zo willen we het toezicht actueel en effectief laten zijn.

D

Paragraaf 1.5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste volzin van de eerste alinea wordt '2023' vervangen door '2026'.
2. In de eerste volzin van de derde alinea wordt '2024' vervangen door '2025'.
3. In de tweede volzin van de derde alinea wordt '2025' telkens vervangen door '2026'.
4. In de tweede volzin van de derde alinea wordt in de voetnoot na '(Herstel)onderzoeken die ná 1 augustus 2026 starten' 'vierjaarlijks onderzoek-4JO' vervangen door 'Bestuursonderzoek'.
5. In de vierde alinea wordt 'Vóór 1 januari 2025 evalueren we de werking en de effecten van het onderzoekskader.' vervangen door 'Wij voorzien een nieuw onderzoekskader in 2027.'.
6. In de vierde alinea vervalt 'In beginsel is de geldigheidsduur van het Onderzoekskader 2021 vier jaar.'

E

Hoofdstuk 4. Waarderingskader besturen wordt als volgt gewijzigd:

1. In paragraaf 4.1 wordt aan de laatste alinea een zin toegevoegd, luidende:
In paragraaf 4.4 geven wij een toelichting op de overige wettelijke vereisten.
2. In paragraaf 4.3 wordt onderdeel KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) als volgt gewijzigd:

- a. In blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Basiskwaliteit, wordt na 'Het bestuur zorgt ervoor dat het onderwijskundig leiderschap op alle niveaus herkenbaar verankerd is in de organisatie.' een zin ingevoegd, luidende: Het bestuur zorgt voor benoembaar/bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).
- b. Blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de tweede bullet wordt 'Artikel 1.3.6, eerste lid, jo. artikel 4.2.1, WEB: Het bestuur zorgt voor bevoegd personeel en maakt het onderhouden van de bekwaamheid mogelijk.' vervangen door 'Artikel 1.3.6, eerste lid, jo. artikel 4.2.1, WEB (docenten)/ artikel 4.2.2 (t.a.v. onderwijsondersteunende werkzaamheden): Het bestuur zorgt voor benoembaar/bevoegd personeel en maakt het onderhouden van de bekwaamheid mogelijk.'
 - ii. Er worden twee bullets toegevoegd, luidende:
 - Artikel 4.2.1 tweede lid onder a WEB (t.a.v. docenten), artikel 4.2.2, eerste lid onder a WEB (t.a.v. onderwijsondersteunende werkzaamheden) en art. 4.2a.1 WEB (t.a.v. overig personeel): Personeel wordt alleen benoemd of tewerkgesteld bij bezit van een Verklaring omtrent gedrag.
 - Artikel 9.2.12, vijfde lid, WEB (jo. zesde lid en Besluit van school naar duurzaam werk): Het bestuur stelt beleid vast met betrekking tot de loopbaanbegeleiding dat voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).

F

Paragraaf 5.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Na de titel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt een voetnoot ingevoegd, luidende:
 Het bestuur kan ervoor kiezen artikel 7.2.7, derde tot en met achtste lid, van de WEB toe te passen zoals die leden luiden vóór inwerkingtreding van de Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (Wet vaba): - voor het studiejaar 2026-2027 bij inwerkingtreding van de Wet vaba per 1 augustus 2026, maar bekendmaking daarvan na 1 februari 2026 (artikel 12.4c.1, eerste lid, WEB);
 - voor een groep studenten die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van de Wet vaba met de beroepsopleiding is gestart (artikel 12.4c.1, tweede lid WEB)
 - b. Blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de derde en vierde bullet wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - ii. In de vijfde bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming.' vervangen door 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.'

c. Blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:

- i. In de tweede bullet wordt 'Artikel 1.3.5, onder c, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en begeleiding.' vervangen door 'Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) - begeleiding.'
- ii. Aan het slot van de tweede bullet wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.
- iii. In de derde bullet wordt 'Artikel 1.3.5, sub c' vervangen door 'Artikel 1.3.5 sub c en d'.
- iv. In de zesde en tiende bullet wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
- v. In de zevende bullet wordt 'Het bestuur stelt de studieduur van de opleiding vast met inachtneming van de gestelde regels.' vervangen door 'Het bestuur stelt per leerweg van de beroepsopleiding één studieduur vast met inachtneming van de gestelde regels. (NB. artikel 7.2.5 WEB voor verkorte opleiding).'
- vi. In de negende bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming.' vervangen door 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.'
- vii. Er worden aan het slot twee bullets toegevoegd, luidende:
 - Artikel 9.2.12 WEB: Het bestuur biedt loopbaanbegeleiding aan tijdens de opleiding en tot een jaar na diplomering aan de student of gediplomeerde van de entreeopleiding of de beroepsopleidende leerweg van de basisberoepsopleiding, met uitzondering van de gediplomeerde met een aansluitende inschrijving voor vervolgonderwijs (De loopbaanbegeleiding voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).
 - Artikel 6.1.2a WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat voldoende keuzedelen worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding en voldoet wat betreft het aanbod aan de wet.

d. Blok OP2. Ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:

- i. In de derde bullet wordt 'Artikel 1.3.5, onder c, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en begeleiding.' vervangen door 'Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) – begeleiding.'
- ii. Aan het slot van de derde bullet wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.
- iii. In de zesde bullet wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.

e. In blok OP3. Pedagogisch-didactisch handelen, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de derde bullet 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht

- op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding. De student neemt deel aan het onderwijsprogramma onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Dit onderwijsprogramma bestaat uitsluitend uit begeleide onderwijsuren en beroepspraktijk.’ vervangen door ‘Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.’.
- f. In blok OP5. Beroepspraktijkvorming, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de zesde bullet ‘1.5.3’ vervangen door ‘5.2.3’.
2. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS) wordt als volgt gewijzigd:
- a. In blok VS1. Veiligheid, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de vijfde bullet ‘sub k’ vervangen door ‘sub i’.
- b. In blok VS2. Schoolklimaat, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tweede bullet ‘Het onderwijsprogramma omvat uitsluitend begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur, en met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.’ vervangen door ‘Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur, en bij de begeleide onderwijsuren met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.’.
3. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR) wordt als volgt gewijzigd:
- a. In blok OR1. Studiesucces, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tweede bullet ‘daarbij behorende keuzedelen’ vervangen door ‘keuzedelen’.
- b. In blok OR3. Vervolgsucces, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de eerste bullet ‘Artikel 1.3.5, sub c’ vervangen door ‘Artikel, 1.3.5, sub c en d’.
4. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE OPLEIDINGEN (SKA), blok SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, worden aan het slot twee bullets toegevoegd, luidende:
- Artikel 8.2.3 eerste lid WEB (indien sprake is van een verkorte opleiding): Het bestuur stelt een regeling vast waarin de toelatingseisen tot een verkorte beroepsopleiding zijn opgenomen en maakt deze openbaar. De toelatingseisen zijn onderscheidend ten opzichte van de vooropleidingseisen, de nadere vooropleidingseisen, en de aanvullende eisen.
 - Artikel 8.2.3 tweede lid WEB (indien sprake is van een verkorte opleiding): De toelatingseisen voor de verkorte beroepsopleiding hebben betrekking op de selectiecriteria en de selectieprocedure voor de toelating tot de verkorte beroepsopleiding, houden direct verband met het onderwijsprogramma van de verkorte beroepsopleiding en voldoen ook overigens aan wet- en regelgeving (zie artikel 8.2.3, derde lid).

G

In paragraaf 6.5.2 wordt in de laatste zin van de tweede alinea ‘art. 11.1 van de WEB’ vervangen door ‘art. 10.1 van de WEB’.

H

Hoofdstuk 7. Werkwijze toezicht wordt als volgt gewijzigd:

1. In paragraaf 7.1 wordt na ‘In paragraaf 7.4 staat welke activiteiten we hiervoor ondernemen’, een voetnoot ingevoegd, luidende:
Zie het woord vooraf voor de actuele toezichtsontwikkelingen.

2. Aan paragraaf 7.4 wordt een alinea toegevoegd, luidende:
De hier beschreven toezichtsactiviteiten zijn aangevuld met twee nieuwe toezichtsactiviteiten. Zie hiervoor het woord vooraf.
3. In paragraaf 7.5.2 wordt 'De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift. Dat kan alleen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' vervangen door 'De minister heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om direct over te gaan tot inhouding van (een deel van de) bekostiging bij het niet naleven van een wettelijk voorschrift en heeft aan de inspectie mandaat verleend om dit besluit te nemen tot een maximumpercentage. Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' en wordt de hyperlink in de voetnoot na 'Dit besluit kan alleen worden genomen nadat het schoolbestuur een redelijke termijn heeft gekregen om de tekortkoming te herstellen.' vervangen door 'Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022.'

I

Hoofdstuk 9. Specifieke toepassingen van het onderzoekskader wordt als volgt gewijzigd:

1. In paragraaf 9.1 wordt in de vijfde alinea 'niet-bekostigde instellingen' vervangen door 'aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs'.
2. Paragraaf 9.2.1 wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In de eerste zin wordt 'niet-bekostigde instellingen' vervangen door 'aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs'.
 - b. De tweede zin 'Om in aanmerking te (blijven) komen voor het recht op diplomaerkenning moeten opleidingen van niet-bekostigde instellingen aan de eisen genoemd in *artikel 1.4.1.WEB* voldoen.' wordt vervangen door 'Om in aanmerking te (blijven) komen voor het recht op diploma-erkenning moeten opleidingen van aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs aan de eisen genoemd in hoofdstuk 11 (paragraaf 1 en 2) van de WEB voldoen.'.
 - c. In de derde zin wordt 'derde leerweg betreffen (overig onderwijs, ovo)' vervangen door 'loopbaanbegeleidende leerweg (lbi) betreffen'.
3. Paragraaf 9.2.2 wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In de tekst wordt 'niet-bekostigde instellingen' telkens vervangen door 'aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs'.
 - b. *Tabel 1: Uitgezonderde wettelijke bepalingen per standaard voor nbi* wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de titel wordt 'nbi' vervangen door 'aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs'.
 - ii. Bij OP1 Aanbod wordt in de tweede kolom 'Artikel 1.3.5, sub c, WEB' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB'.
 - iii. Bij OP1 Aanbod wordt in de tweede kolom '(voor derde leerweg: ook artikel 7.2.7, eerste en vijfde lid)' vervangen door '(voor de loopbaanbegeleidende leerweg: ook artikel 7.2.7, eerste lid, laatste bijzin, en vijfde lid)'.
 - iv. Bij OP2 Ontwikkeling en begeleiding wordt in de tweede kolom 'Artikel 1.3.5, sub a en sub c' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub a en sub c en d'.
 - v. Bij OP3 Didactisch handelen wordt in de tweede kolom 'de derde leerweg' vervangen door 'de loopbaanbegeleidende leerweg'.
 - vi. Bij OR1 Studiesucces, SKA1 Visie, ambities en doelen en SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur wordt in de tweede kolom 'derde leerweg' vervangen door 'de loopbaanbegeleidende leerweg'.
 - c. De tabel onder de subkop *Normering* wordt als volgt gewijzigd:
 - i. Boven de tabel wordt een titel ingevoegd, luidende:

- Normering niet-bekostigd mbo ii.**
- In de voetnoot na
- Onvoldoende (examenkwaliteit) wordt 'artikel 6.2.3b WEB' vervangen door 'artikel 11.1.19, eerste lid, WEB'.
- iii. In de voetnoot na Zeer zwak wordt 'artikel 6.2.2. WEB' vervangen door 'artikel 11.1.20, eerste lid, onderdeel b, WEB' en wordt 'artikel 6.2.3 WEB' vervangen door 'artikel 11.1.22, tweede lid, WEB'.
- d. De tabel *Normering als Studiesucces niet wordt beoordeeld* wordt als volgt gewijzigd:
- i. In de voetnoot na Onvoldoende (examenkwaliteit) wordt 'artikel 6.2.3b WEB' vervangen door 'artikel 11.1.19, eerste lid, WEB'.
- ii. In de voetnoot na Zeer zwak wordt 'artikel 6.2.2. WEB' vervangen door 'artikel 11.1.20, eerste lid, onderdeel b, WEB' en wordt 'artikel 6.2.3 WEB' vervangen door 'artikel 11.1.22, tweede lid, WEB'.
4. In paragraaf 9.3.2 wordt *Tabel 2: Uitgezonderde wettelijke bepalingen per standaard voor niet-bekostigde vavo* als volgt gewijzigd:
- a. Bij OP1 Aanbod wordt in de tweede kolom 'Artikel 1.3.5, sub c, WEB' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB'.
- b. Bij OP2 Ontwikkeling en begeleiding wordt in de tweede kolom 'Artikel 1.3.5, sub a en c' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub a en sub c en d'.
- c. Bij VS1 Veiligheid wordt in de tweede kolom 'onderdeel k' vervangen door 'onderdeel i'.
5. In paragraaf 9.4.1 vervalt 'Het waarderingskader overige educatie sluit aan bij de waarderingskaders voor de sector.'
6. In paragraaf 9.4.2 wordt *Tabel 3: Uitgezonderde wettelijke bepalingen per standaard voor Overige educatie* als volgt gewijzigd:
- a. Bij OP1 Onderwijsprogramma wordt in de tweede kolom '1.3.5, sub c' vervangen door '1.3.5, sub c en d'.
- b. Bij OP2 Ontwikkeling en begeleiding wordt 'Artikel 1.3.5, sub c' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub c en d'.
7. Paragraaf 9.8.1 wordt als volgt gewijzigd:
- a. In *Tabel 4: Uitgezonderde wettelijke bepalingen per standaard voor zelfstandige exameninstellingen* vervalt in de tweede kolom bij BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog 'artikel 4.1.4, zevende lid'.
- b. In de laatste alinea wordt 'artikel 6.3.2 jo artikel 6.2.3b WEB' vervangen door 'artikel 6.3.2 jo artikel 11.1.19, eerste lid, WEB'.

J

In bijlage 1. Normering en beoordeling onderwijsresultaten wordt paragraaf 6 als volgt gewijzigd:

1. In het opschrift wordt 'niet-bekostigde instellingen' vervangen door 'aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs'.
2. In de eerste alinea wordt 'niet-bekostigde instellingen' vervangen door 'aanbieders van niet uit 's Rijks kas bekostigd beroepsonderwijs'.
3. Bij het derde opsommingsteken in de eerste alinea wordt 'derde leerweg (overige onderwijs, ovo)' vervangen door 'loopbaanbegeleidende leerweg (lbi)'.
4. In de tabel *De normen en benchmarks voor de drie verschillende doelgroepen* wordt 'Derde leerweg' vervangen door 'Loopbaanbegeleidende leerweg'.

K

Bijlage 2. Waarderingskader niet-bekostigd mbo wordt als volgt gewijzigd:

1. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) wordt in blok BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog, kopje Wettelijke vereisten, in de vierde bullet 'Artikel. 1.4.1, zevende lid, WEB: Het bestuur maakt jaarlijks een verslag omtrent de werkzaamheden van de instelling t.a.v. de beroepsopleidingen.' vervangen door

'Artikel 11.1.14 WEB: Het bestuur maakt jaarlijks een verslag van werkzaamheden met betrekking tot de niet uit 's Rijks kas bekostigde beroepsopleidingen.'

2. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In de voetnoot na de titel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt 'derde leerweg' telkens vervangen door 'loopbaanbegeleidende leerweg' en wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - b. Na de titel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt een extra voetnoot ingevoegd, luidende:

Het bestuur kan ervoor kiezen artikel 7.2.7, derde tot en met achtste lid, van de WEB toe te passen zoals die leden luiden vóór inwerkingtreding van de Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (Wet vaba): - voor het studiejaar 2026-2027 bij inwerkingtreding van de Wet vaba per 1 augustus 2026, maar bekendmaking daarvan na 1 februari 2026 (artikel 12.4c.1, eerste lid, WEB);

- voor een groep studenten die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van de Wet vaba met de beroepsopleiding is gestart (artikel 12.4c.1, tweede lid WEB)
 - c. Blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de eerste en tweede bullet wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - ii. In de derde bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming.' vervangen door 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.'
 - d. Blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de vijfde en achtste bullet wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - ii. In de zevende bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming.' vervangen door 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.'
 - iii. Aan het slot wordt een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 6.1.2a WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat voldoende keuzedelen worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding en voldoet wat betreft het aanbod aan de wet.
 - e. In blok OP2. Ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de derde bullet 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - f. In blok OP3. Pedagogisch-didactisch handelen, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de derde bullet 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht

op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming.’ vervangen door ‘Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.’.

- g. In blok OP5. Beroepspraktijkvorming, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de derde bullet ‘1.5.3’ vervangen door ‘5.2.3’.
3. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In de voetnoot na de titel KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS) wordt ‘derde leerweg’ vervangen door ‘loopbaanbegeleidende leerweg’.
 - b. In blok VS1. Veiligheid, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de derde bullet ‘Artikel 1.4.1, negende lid, jo 1.3.9 WEB’ vervangen door ‘Artikel 11.1.13 jo artikel 1.3.9 WEB’.
4. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR) wordt in blok OR1. Studiesucces, kopje Wettelijke vereisten, in de tweede bullet ‘daarbij behorende keuzedelen’ vervangen door ‘keuzedelen’.
5. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE OPLEIDINGEN (SKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In de voetnoot na de titel KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE OPLEIDINGEN (SKA) wordt ‘derde leerweg’ vervangen door ‘loopbaanbegeleidende leerweg’.
 - b. In blok SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de derde bullet ‘derde leerweg’ vervangen door ‘loopbaanbegeleidende leerweg’.

L

Bijlage 3. Waarderingskader vavo en particuliere zelfstandige exameninstellingen (B2) wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Basiskwaliteit, wordt aan het slot van de eerste alinea de zin ‘De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.’ toegevoegd en vervalt de laatste volzin van de tweede alinea.
 - b. In blok OP0. Basiskwaliteit, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de derde bullet ‘Artikel 2.13 en 2.14’ vervangen door ‘Artikelen 2.13 en 2.14’ en wordt ‘Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.’ vervangen door ‘Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.’.
 - c. Blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de tweede bullet wordt ‘Artikel 1.3.5, sub c, WEB: De instelling biedt mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en –begeleiding’ vervangen door ‘Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) begeleiding’.
 - ii. Aan het slot van de tweede bullet wordt een voetnoot ingevoegd, luidende:

Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.
 - iii. In de vijfde bullet vervalt ‘Zie voor de inhoud van de examenprogramma’s artikel 7, 11, 12, 13, 22 en 24 WEB.’.

- iv. In de negende bullet wordt 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
- d. Blok OP2. Ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. Aan het slot wordt een bullet toegevoegd, luidende:
Artikel 1.3.5, sub c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) begeleiding.
 - ii. Aan het slot van de zevende bullet (nieuw) wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.
- 2. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOKLIMAAT (VS), blok VS1. Veiligheid, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tiende bullet 'sub k' vervangen door 'sub i' en wordt 'deelnemersraad' vervangen door 'studentenraad'.
- 3. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok SKA1. Visie, ambities en doelen, kopje Wettelijke vereisten, vervalt de vierde bullet.
 - b. In blok SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, vervalt de achtste bullet.

M

Bijlage 5. Waarderingskader doorlopende leerroutes vmbo-mbo wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Na de titel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Het bestuur kan ervoor kiezen de artikelen (7.2.7, derde tot en met achtste lid en) 9.1.10 en 9.1.11 WEB, 2.107h en 2.107i WVO 2020 toe te passen zoals deze (leden en) artikelen luiden vóór inwerkingtreding van de Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (Wet vaba):
 - voor het studiejaar 2026-2027 bij inwerkingtreding van de Wet vaba per 1 augustus 2026, maar bekendmaking daarvan na 1 februari 2026 (artikel 12.4c.2, eerste lid, WEB, artikel 12.48, eerste lid, WVO 2020)
 - voor een groep leerlingen en een groep studenten die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van de Wet vaba met de leerroute is gestart (artikel 12.4c.2, tweede lid WEB, artikel 12.48, tweede lid, WVO 2020)
 - b. Blok OP0. Basisvaardigheden, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de vijfde bullet wordt 'Artikel 2.13 en 2.14' vervangen door 'Artikelen 2.13 en 2.14' en wordt 'Het onderwijsaanbod voor de eerste twee leerjaren voldoet aan de kerndoelen en is samenhangend ingericht.' vervangen door 'Het onderwijs is voor de eerste twee leerjaren op doelgerichte en samenhangende wijze gericht op het realiseren van de kerndoelen. Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren is samenhangend ingericht.'
 - ii. In de elfde en twaalfde bullet wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - iii. In de dertiende bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt

deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming.’ vervangen door ‘Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.’.

c. Blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:

- i. In de tweede bullet wordt ‘Artikel 1.3.5, onder c, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en – begeleiding’ vervangen door ‘Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) –begeleiding’.
- ii. Aan het slot van de tweede bullet wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:

Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.

- iii. In de vijfde en achtste bullet wordt ‘daarbij behorende keuzedelen’ vervangen door ‘keuzedelen’.
- iv. In de zevende bullet wordt ‘Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur en bestaat uitsluitend uit voldoende begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming. (derde leerweg uitgezonderd)’ vervangen door ‘Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.’.
- v. In de elfde bullet wordt ‘8.5a.9’ vervangen door ‘9.1.8’.
- vi. In de dertiende bullet wordt ‘8.5a.8’ vervangen door ‘9.1.7’.
- vii. In de veertiende bullet wordt ‘8.5a.10’ vervangen door ‘9.1.9’.
- viii. In de zestiende bullet wordt ‘8.5a.9’ vervangen door ‘9.1.8’.
- ix. Er worden twee bullets toegevoegd, luidende:

- Artikel 9.2.12 WEB: Het bestuur biedt loopbaanbegeleiding aan tijdens de opleiding en tot een jaar na diplomering aan de student of gediplomeerde van de entreeopleiding of de beroepsopleidende leerweg van de basisberoepsopleiding, met uitzondering van de gediplomeerde met een aansluitende inschrijving voor vervolgonderwijs (De loopbaanbegeleiding voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).
- Artikel 6.1.2a WEB: Het bestuur zorgt ervoor dat voldoende keuzedelen worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding en voldoet wat betreft het aanbod aan de wet.

d. Blok OP2. Ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:

- i. In de tweede bullet wordt ‘Artikel 1.3.5, onder c, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en –begeleiding’ vervangen door ‘Artikel 1.3.5, onder c en d, WEB: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) –begeleiding’.

- ii. Aan het slot van de tweede bullet wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 9.2.12 WEB.
 - iii. Na 'Artikel 7.1.5. WEB: Het bestuur rapporteert over de vorderingen van de studenten aan hun ouders, voogden of verzorgers, dan wel aan de studenten zelf indien zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn.' wordt een witregel ingevoegd.
 - iv. Voor de tekst 'Artikel 7.2.7, eerste lid en artikel 7.4.8, eerste lid, WEB: Het bestuur zorgt voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en dient dit programma zodanig in te richten dat leerlingen de kwalificatie en de daarbij behorende keuzedelen binnen de vastgestelde studieduur kunnen behalen.' wordt een bullet geplaatst.
 - v. In de achtste bullet (nieuw) wordt 'leerlingen' vervangen door 'studenten' en wordt 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - vi. In de twaalfde bullet (nieuw) wordt '8.5a.3' vervangen door '9.1.3' en wordt '8.5a.15' vervangen door '9.1.14'.
- e. Blok OP3. Pedagogisch-didactisch handelen, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de vierde bullet wordt 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding. De student neemt deel aan het onderwijsprogramma onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Dit onderwijsprogramma bestaat uitsluitend uit begeleide onderwijsuren en beroepspraktijk.' Vervangen door 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten gericht op het bereiken van de onderwijs- en vormingsdoelen van de opleiding, waaraan door de student wordt deelgenomen onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de opbouw van het onderwijsprogramma voor een beroepsopleiding past binnen de kaders van het onderwijskundig beleid van de instelling, en dat het onderwijsprogramma onderbouwd is op het niveau van de opleiding.'
 - ii. In de zevende bullet wordt '8a.5a.2, derde lid,' vervangen door '9.1.2'.
- f. Blok OP4. Onderwijstijd, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de eerste bullet wordt '8.5a.11' vervangen door '9.1.10'.
 - ii. De tweede en vierde bullet vervallen.
 - iii. In de tweede bullet (nieuw) wordt '8.5a.12' vervangen door '9.1.11'.
- g. Blok OP5. Beroepspraktijkvorming, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. In de vierde bullet wordt '1.5.3' vervangen door '5.2.3'.
 - ii. In de achtste bullet wordt '8.5a.8' vervangen door '9.1.7'.
 - iii. In de negende bullet wordt '8a.5a.2, derde lid,' vervangen door '9.1.2'.
- h. In blok OP6. Afsluiting (van toepassing op afsluiting voortgezet onderwijs), kopje Wettelijke vereisten, wordt in de zesde bullet '8.5a.8' vervangen door '9.1.7'.
- 4. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. In blok VS1. Veiligheid, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tiende bullet 'sub k' vervangen door 'sub i'.
 - b. In blok VS2. Schoolklimaat, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tweede bullet 'Het onderwijsprogramma omvat uitsluitend begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur, en met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.' vervangen door 'Het onderwijsprogramma omvat alle onderwijsactiviteiten onder verantwoordelijkheid en toezicht van het bestuur, en bij de begeleide onderwijsuren met actieve betrokkenheid van het onderwijspersoneel.'
- 5. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR) wordt als volgt gewijzigd:

- a. In blok OR1. Resultaten en studiesucces, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de tweede bullet 'daarbij behorende keuzedelen' vervangen door 'keuzedelen'.
 - b. In blok OR3. Vervolgsucces, kopje Wettelijke vereisten, wordt in de eerste bullet 'Artikel 1.3.5, sub c' vervangen door 'Artikel 1.3.5, sub c en d'.
6. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA), blok SKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, kopje Wettelijke vereisten, wordt aan de elfde bullet een zin toegevoegd, luidende:
- Op grond van art. 9.1.20 WEB neemt het daarin genoemde bestuur deel aan het overleg bedoeld in artikel 2.47, tiende lid, tweede volzin, WVO 2020, en stemt het ondersteuningsaanbod af op de afspraken die zijn gemaakt in dat overleg.

N

Bijlage 6. Waarderingskader middelbaar beroepsonderwijs Caribisch Nederland wordt als volgt gewijzigd:

1. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (BKA) wordt in blok BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur, onder het kopje Wettelijke vereisten, een bullet toegevoegd, luidende:
 - Artikel 8.3.1, vijfde lid, WEB BES: Het bestuur stelt beleid vast met betrekking tot de loopbaanbegeleiding en voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen.
2. Het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSPROCES (OP) wordt als volgt gewijzigd:
 - a. Blok OP1. Aanbod, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. Aan het slot worden twee bullets toegevoegd, luidende:
 - Artikel 8.3.1 WEB BES : Het bestuur biedt loopbaanbegeleiding aan tijdens de opleiding en tot een jaar na diplomering aan de student of gediplomeerde van de entreeopleiding of de beroepsopleidende leerweg van de basisberoepsopleiding, met uitzondering van de gediplomeerde met een aansluitende inschrijving voor vervolgonderwijs (De loopbaanbegeleiding voldoet aan overige bij wet- en regelgeving gestelde eisen).
 - Artikel 1.3.1, sub c en d, WEB BES: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) -begeleiding. ii. Aan het slot van de laatste bullet (nieuw) wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 8.3.1 WEB BES.
 - b. Blok OP2. Ontwikkeling en begeleiding, kopje Wettelijke vereisten, wordt als volgt gewijzigd:
 - i. Aan het slot wordt een bullet toegevoegd, luidende:
Artikel 1.3.1, sub c en d, WEB BES: De instelling draagt zorg voor het bieden van mogelijkheden voor loopbaanoriëntatie en (ook na diplomering) -begeleiding. ii. Aan het slot van de laatste bullet (nieuw) wordt een voetnoot toegevoegd, luidende:
Met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 8.3.1 WEB BES.
3. In het onderdeel KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR) wordt in blok OR3. Vervolgsucces, kopje Wettelijke vereisten, in de eerste bullet 'sub c' vervangen door 'sub c en d'.

Artikel V

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 2026. Indien de Staatscourant waarin dit besluit wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 31 juli 2026, treedt het in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst, en werkt het terug tot en met 1 augustus 2026.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Judith Zs.C.M. Tielen

Toelichting

De Inspectie van het Onderwijs bekijkt jaarlijks welke van haar onderzoekskaders voor het toezicht geactualiseerd moeten worden. De belangrijkste aanleiding voor actualisering is in het algemeen nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving. Daarnaast kunnen als gevolg van beleidskeuzes ook inhoudelijke wijzigingen worden doorgevoerd.

De wijzigingen in de Onderzoekskaders, versie per 1 augustus 2026, die de inspectie gebruikt bij het toezicht op scholen, afdelingen en opleidingen in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs zijn grotendeels het gevolg van nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving. Tevens voeren we enkele redactionele verbeteringen door. Daarnaast zijn er een paar wijzigingen die te maken hebben met de aanpassing van de werkwijze van de inspectie. Hieronder vermelden wij de belangrijkste:

- a. Toevoeging 'Woord vooraf'
- b. De Wet herziening wettelijke grondslagen kerndoelen
- c. De Wet van school naar duurzaam werk
- d. Verklaring Omtrent het Gedrag-plicht (mbo)
- e. De Wet Verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt
- f. Het waarderingskader voor Caribisch Nederland
- g. Overige wijzigingen

Ad a – Toevoeging woord vooraf (alle sectoren)

In alle Onderzoekskaders is een 'Woord vooraf' ingevoegd, waarin 2 nieuwe toezichtsvormen geïntroduceerd worden: het onaangekondigd schoolbezoek (OSB) en het bestuursbezoek. Dit zijn aanvullingen op de toezichtsvormen die al beschreven stonden in hoofdstuk 7 van het onderzoekskader. Ze zijn onder andere bedoeld om het mogelijk te maken met een hogere frequentie scholen te bezoeken. Op de plaats in het kader waar de onderzoeksvormen beschreven worden, staat een verwijzing naar het Woord vooraf en vice versa.

Ad b – De Wet herziening wettelijke grondslagen kerndoelen

De wet schrijft voor dat het onderwijsaanbod doelgericht en samenhangend is ingericht op het realiseren van de kerndoelen. De wet is verwerkt in de standaarden OP0 (Basisvaardigheden) en OP1 (Aanbod) van de kaders voor het po, (v)so en vo.

Ad c – De Wet van school naar duurzaam werk (Bekendmaking [Stb-2025-210](#), inwerkingtredingsbesluit [Stb-2025-407](#))

Voor de onderzoekskaders is met name de uitbreiding van de verplichting tot loopbaanbegeleiding van belang. Deze is verwerkt in de standaarden OP1 (Aanbod), SKA3 (Evaluatie, verantwoording en dialoog - schoolniveau) en BKA2 (Uitvoering en kwaliteitscultuur – bestuursniveau) van de kaders voor het vo, (v)so en mbo.

Ad d – Verplichting Verklaring Omtrent het Gedrag - VOG (mbo) (artikel 4.2.1, tweede lid, onder a en artikel 4.2.2, eerste lid, onder a)

Voor het bekostigde mbo-onderwijs is in de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (BKA2) opgenomen dat het bestuur 'zorgt voor benoembaar/bevoegd en bekwaam personeel dat in het bezit is van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)'. Net als in het funderend onderwijs geldt in het mbo de VOG-plicht voor docenten, onderwijsondersteuners en overig personeel.

Ad e – De Wet Verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt

De Wet Verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (VABA) heeft vooral geresulteerd in aanpassingen van de wettelijke vereisten onder diverse standaarden; de inhoud van de standaarden is niet gewijzigd. (mbo, vo)

Ad f – Het waarderingskader voor Caribisch Nederland

Het waarderingskader voor Caribisch Nederland is geactualiseerd. De belangrijkste wijzigingen betreffen

- o De toevoeging van het (al bestaande) wettelijk vereiste dat er sprake moet zijn van

een functionele of organieke scheiding tussen het (uitvoerend deel van het) bestuur en het intern toezicht (artikel 24, WPO BES en artikel 3.1, eerste lid, WVO 2020)

- (po, vo) ○ Verwerking van de nieuwe wettelijke vereisten over (o.a.) het verplicht aanbieden van vroegschoolse educatie in groep 1 en 2 (Stb 2024-140, inwerkingtreding Stb 2025-429), het uitbrengen van een schooladvies en het afnemen van de door het College voor Toetsen en Examens (CvTE) erkende doorstroomtoets voor een aantal vakken (artikelen 51b, 51c en 51d, WPO BES). (po, vo)
- In het mbo-kader voor Caribisch Nederland zijn de hiervoor beschreven aanpassingen naar aanleiding van de wet Van school naar duurzaam werk ook doorgevoerd. (mbo)

Ad g – Overige wijzigingen

De overige wijzigingen zijn het gevolg van redactionele verbeteringen en verduidelijkingen, en 'technische' wijzigingen als gevolg van (gewijzigde) wet- en regelgeving, zoals de vernummering van artikelen als gevolg van bijvoorbeeld verschoven wetsteksten. Daarnaast zijn de lijsten met wettelijke vereisten bij de standaarden waar nodig aangevuld met relevante (nieuwe) wetsartikelen.

Inwerkingtreding (artikel V)

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 2026. De inwerkingtredingsbepaling voorziet in terugwerkende kracht tot en met 1 augustus 2026, voor zover de Staatscourant waarin dit besluit wordt gepubliceerd, na 31 juli 2026 verschijnt. Dit is noodzakelijk, omdat de werkwijze van de inspectie gekoppeld is aan het schooljaar, dat is gelegen in de periode van 1 augustus tot en met 31 juli.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Judith Zs.C.M. Tielen